

Jyväskylän kaupunki

Tilinpäätös 2021

Kaupunginhallitus 28.3.2022

Jyväskylän kaupunki

y-tunnus 0174666-4

Vapaudenkatu 32

PL 193

40101 Jyväskylä

www.jyvaskyla.fi

Sisällysluettelo

1 TOIMINTAKERTOMUS	5
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	5
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus	5
1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	6
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	13
1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	21
1.1.5 Kunnan henkilöstö	60
1.1.6 Ympäristöasiat	69
1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat	72
1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	72
1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	74
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	79
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	83
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	83
1.3.2 Toiminnan rahoitus	96
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	101
1.4.1 Tase ja sen tunnusluvut	101
1.4.2 Taseen tunnusluvut	102
1.5 Kokonaistulot ja -menot	106
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	108
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	108
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	109
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	110
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	110
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	111
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	113
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	123
1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely	123
1.7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet	125
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	127
2.1 Tavoitteiden toteutuminen	127
2.1.1 Kaupunkistrategian ja toimialojen strategisten tavoitteiden toteutuminen	127
2.1.2 Toimialojen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	140
2.1.3 Liikelaitoksille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	148
2.1.4 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	152
2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	157
2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen	157
2.2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	182
2.2.3 Investointien toteutuminen	185
2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen	194
2.2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	196
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	197
3.1 Tuloslaskelma	197
3.2 Rahoituslaskelma	198
3.3 Tase	199
3.4 Konsernilaskelmat	201
3.4.1 Konsernituloslaskelma	201
3.4.2 Konsernin rahoituslaskelma	202
3.4.3 Konsernitase	203

4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	205
4.1	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	205
4.1.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	205
4.1.2	Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	206
4.1.3	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	206
4.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	208
4.3	Tasetta koskevat liitetiedot	212
4.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	212
4.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	218
4.4	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	221
4.5	Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen	224
4.6	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	226
5	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET JA MUUT ERIYTETYT LASKELMAT	228
5.1	Liikelaitosten erillistilinpäätökset	228
5.1.1	Tilapalvelu-liikelaitos	228
5.1.2	Kylän Kattaus -liikelaitos	241
5.1.3	Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitos	256
5.2	Liikelaitosten vaikutus kunnan talouteen	279
5.2.1	Liikelaitosten vaikutus kunnan tilikauden tulokseen	279
5.2.2	Liikelaitosten vaikutus kunnan toiminnan rahoitukseen	280
5.3	Muut eriytetyt laskelmat	281
5.3.1	Ulkoinen tilavuokraus	281
5.3.2	Ateriapalvelut, henkilöstöruokailu ja kahvilatoiminta	282
5.3.3	ICT-tukipalvelut	285
5.3.4	Museokauppa	286
6	LUETTELOT JA SELVITYKSET	289
6.1	Luettelo kirjanpitokirjoista ja aineistoista	289
6.2	Selvitys kirjanpidon säilytyksestä	289
	LIITTEET	290
	Yhdistelmä-laskelmat	290

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Jyväskylän kaupungin talous vahvasti ylijäämäinen

Tilivuoden 2021 tulos oli 70,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja kaupungin lainakanta pieneni -30,6 miljoonaa euroa. Ylijäämäisen tuloksen myötä kaupungin ylijäämäkertymä on nyt lähes 100 miljoonaa euroa ja lainakanta on noin 350 miljoonaa euroa. Lainaa on siten alle 2.500 euroa asukasta kohden, mikä on toiseksi vähiten suurten kaupunkien joukossa ja selvästi alle kuntien keskiarvon.

Vahvasti ylijäämäinen tilinpäätös on hyvä uutinen pitkittyneen koronapandemian keskellä. Hyvää tulosta selittää ennen kaikkea kaupungin tytäryhtiön Education Facilities Oy:n osittainen myynti. Syksyllä toteutetulla kaupalla saavutettiin noin 87,3 miljoonan euron satunnainen tuotto. Harkitulla kiinteistökaupalla vahvistettiin ja vakautettiin suunnitellusti kaupungin taloutta epävarmassa taloudellisessa toimintaympäristössä. On kuitenkin syytä huomata, että kaupungin tulojen ja menojen välillä on kuitenkin edelleen epätasapainoa. Tämän vuoksi jatkamme viime vuonna valmistuneen talousohjelman pitkäjänteistä toteutusta ja tasapainotamme kaupungin taloutta myös tulevina vuosina.

Hyvinvointialueuudistuksesta johtuen Jyväskylän kaupunki on joutunut varautumaan tilinpäätöksensä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alijäämien kattamiseen. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kertyneet alijäämät olivat vuoden 2021 lopussa yli -40,0 miljoonaa euroa. Jyväskylän kaupungin osuus tästä on -23,0 miljoonaa euroa. Kaupungin tilinpäätökseen 2021 on kirjattu poikkeuksellisen eränä tämän kokoinen pakollinen varaus, joka heikentää vastaavasti kaupungin ylijäämäkertymää. Ennen kaikkea sairaala Novan valmistuminen ja käyttöönotto vuoden 2021 alussa ovat tuoneet ennakoimattomia kustannuspaineita Jyväskylän kaupungin ja kaikkien Keski-Suomen kuntien talouteen.

Vuosi 2021 oli koronapandemian sävyttämä, mikä näkyi myös kaupungin toimintakulujen poikkeuksellisen suurena kasvuna. Ulkoiset toimintakulut kasvoivat edellisestä vuodesta 8,9 %. Kasvusta valtaosa tuli sosiaali- ja terveystalouksista, mutta myös muissa palveluissa nähtiin kustannusten nousua. Kasvua selitti osaltaan väestörakenteen ja lainsäädännön muutokset. Suurin selittävä syy oli kuitenkin koronapandemian hoito sekä edellä kuvatut erikoissairaanhoidon kustannukset. Jyväskylän merkittävä toimintakulujen kasvu ei kuitenkaan olennaisesti poikennut kuntakentästä. Tilinpäätösnakkotietojen mukaan toimintakulujen kasvu oli kunnissa keskimäärin 7,7 %.

Korona-ajan keskellä kaupungin verotulojen kasvu oli ennako-odotuksiin verrattuna poikkeuksellisen vahvaa. Verotulot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 35,5 miljoonaa euroa eli noin 6,5 %. Erityisesti yhteisöveron tuotto kasvoi voimakkaasti ollen 51,5 % korkeampi kuin edellisellä vuonna. Verotulojen kasvu kuvastaa sitä, että koronapandemian isku yleiseen talouskehitykseen ja työllisyyteen jäi pelättyä pienemmäksi. Tämä näkyi myös Jyväskylässä, jossa elinvoima jatkui vahvana korona-ajasta huolimatta. Väestö kasvoi Jyväskylässä yli 1.000 henkilöllä ja kaupunkiin sijoittui uusia yrityksiä maakunnan ulkopuolelta enemmän kuin aiempina vuosina. Vuoden aikana jyvaskyläläisissä yrityksissä tehtiin myös merkittäviä investointipäätöksiä, mikä povaa vahvaa kasvua myös tuleville vuosille.

Kulunut vuosi on vaatinut henkilöstöltä, esimiehiltä, päättäjiltä ja johdolta poikkeuksellisen paljon. Kiitos on paikallaan koko kaupunkiyhteisölle. Kovalla ja vaikuttavalla työllä jatkossakin varmistamme sen, että Jyväskylä säilyy yhtenä Suomen vetovoimaisimmista kaupungeista.

Timo Koivisto
kaupunginjohtaja

1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Toimielimet

Kaupunginvaltuusto

Jyväskylän kaupungin ylin päättävä toimielin on kaupunginvaltuusto, johon kuuluu 67 valtuutettua. Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta.

Kuntalain 15 §:n mukaan valtuutetut ja varavaltuutetut valtuustoon valitaan kunnassa toimitettavissa kuntavaaleissa. Valtuuston toimikausi on neljä vuotta ja se alkaa vaalivuoden kesäkuun alusta. Vaalilain 144 §:n mukaan kuntavaalien vaalipäivä on huhtikuun kolmas sunnuntai. Vuoden 2021 kuntavaaleja ei kuitenkaan toimitettu koronavirustilanteen vuoksi 18.4.2021. Vaalilain 144 §:ssä säädetystä poiketen kuntavaalien 2021 vaalipäivä oli 13.6.2021. Vuoden 2021 kuntavaaleissa valittavien valtuustojen toimikausi alkoi poiketen kuntalain 15 §:ssä säädetystä 1.8.2021 ja se jatkuu 31.5.2025 saakka. Vuoden 2017 kuntavaaleissa valittujen valtuustojen toimikausi jatkui 31.7.2021 saakka.

Kaupunginvaltuusto 1.1.–31.7.2021

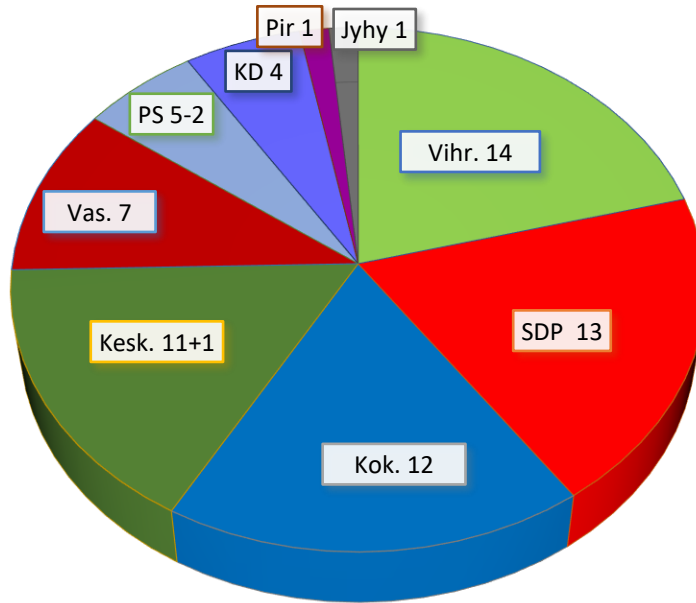
Valtuuston paikkajako oli vuoden 2017 kuntavaalien mukaisesti seuraava:

- Vihreä liitto r.p. 14 valtuutettua
- Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. 13 valtuutettua
- Kansallinen Kokoomus r.p. 12 valtuutettua
- Suomen Keskusta r.p. 11 valtuutettua
- Vasemmistoliitto r.p. 7 valtuutettua
- Perussuomalaiset r.p. 5 valtuutettua
- Suomen Kristillisdemokraatit r.p. 4 valtuutettua
- Piraattipuolue r.p. 1 valtuutettu

1.1.-31.7.2021 valtuustoryhmissä tapahtui seuraava muutos:

- Valtuutettu Anna-Leena Sahindalille (SDP) myönnettiin ero luottamustehtävistä. Valtuutetun tehtävään nousi Pentti Mäkinen (kv 22.2.2021).

KAUPUNGINVALTUUSTON KOKOONPANO VALTUUSTORYHMITÄIN 1.1.-31.7.2021

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi Riitta Mäkinen (SDP) ja varapuheenjohtajina Tuulia Kuntsi (Kesk.) ja Tuija Mäkinen (Vihr.).

Kaupunginvaltuusto kokoontui 6 kertaa ja käsitteli 78 asiaa.

Kaupunginvaltuuston kokouksissa käsiteltiin mm. seuraavat asiat:

- Kauppakatu 13 asemakaavan muutos (kv 18.1.2021)
- Kalevankatu 8–10 asemakaavan muutos sekä tonttijaon hyväksyminen asemakaavan yhteydessä (kv 18.1.2021)
- Pohjanlammen päiväkodin ja virkistysalueen asemakaavan muutos sekä tonttijaon hyväksyminen asemakaavan yhteydessä (kv 18.1.2021)
- Kuokkalan Kalonin asemakaavan muutos sekä tonttijaon hyväksyminen asemakaavan yhteydessä (kv 18.1.2021)
- Puutarhakatu 16 asemakaavan muutos (kv 18.1.2021)
- Kammintie 4 asemakaavan muutos (kv 18.1.2021)
- Jyväskylän sydän -projektin päättäminen ja jatkotoimenpiteet (kv 18.1.2021)
- Hallintosäännön tarkistaminen (kv 22.2.2021)
- EU:n kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopöytäkirjan toimintasuunnitelman (SECAP) raportointi (kv 22.2.2021)
- Asmalammentie 4 asemakaavan muutos sekä tonttijaon hyväksyminen asemakaavan yhteydessä (kv 22.2.2021)
- Pupuhuhdan keskuskorttelin asemakaavamuutos sekä tonttijaon hyväksyminen asemakaavan yhteydessä (kv 3.5.2021)
- Luottamushenkilöiden toimikauden jatkuminen 31.7.2021 saakka kuntavaalien ajankohdan siirtymisen takia (kv 3.5.2021)
- Jyväskylän kaupungin arviointikertomus vuodelta 2020 (kv 31.5.2021)
- Vuoden 2020 tilinpäätöksen hyväksyminen ja vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille (kv 31.5.2021)
- Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-sopimus 2021–2031 (kv 31.5.2021)
- Hallintosäännön tarkistaminen 1.6.2021 alkaen (kv 31.5.2021)

- Jätepoliittinen ohjelma (kv 31.5.2021)
- Laaja hyvinvointikertomus 2017-2020 (kv 31.5.2021)
- Lounaispuiston korttelin asemakaavan muutos sekä tonttijaon ja rakentamistapaohjeen hyväksyminen asemakaavan yhteydessä (kv 31.5.2021)
- Keljonkankaan koulun hallinnollisen yksikön lakkauttaminen (kv 31.5.2021)
- Säynätsalon peruskoulun hallinnollisen yksikön lakkauttaminen (kv 31.5.2021)
- Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoselvitys vuosille 2021–2026 (kv 21.6.2021)
- Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelman seurantaraportti 2020 (kv 21.6.2021)
- Kuntavaalien 2021 tuloksen julkaiseminen ja tiedottaminen (kv 21.6.2021)

Kaupunginvaltuusto piti 3 seminaaria ja 5 tiedonantotilaisuutta.

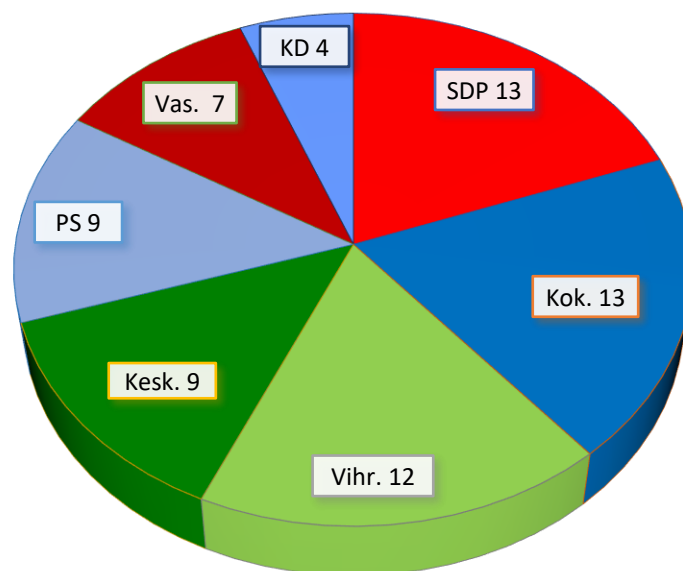
Kaupunginvaltuusto 1.8.–31.12.2021

Valtuuston paikkajako oli vuoden 2021 kuntavaalien mukaisesti seuraava:

- Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. 13 valtuutettua
- Kansallinen Kokoomus r.p. 13 valtuutettua
- Vihreä liitto r.p. 12 valtuutettua
- Suomen Keskusta r.p. 9 valtuutettua
- Perussuomalaiset r.p. 9 valtuutettua
- Vasemmistoliitto r.p. 7 valtuutettua
- Suomen Kristillisdemokraatit r.p. 4 valtuutettua

1.8.-31.12.2021 valtuustoryhmissä ei tapahtunut henkilömuutoksia.

KAUPUNGINVALTUUSTON KOKOONPANO VALTUUSTORYHMITÄIN 1.8.-31.12.2021

Uuden valtuustokauden ensimmäinen kaupunginvaltuuston kokous pidettiin 2.8.2021, jossa päätettiin mm. kaupunginvaltuuston järjestäytymiseen liittyvistä asioista sekä tehtiin päätökset kaupunginhallituksen ja lautakuntien kokoonpanoista sekä tehtiin valinnat mm. kuntayhtymien luottamustehtäviin. Myös kaupunginvaltuuston kokouksessa 27.9.2021 tehtiin vielä uuden valtuustokauden luottamustehtäviin liittyviä valintapäätöksiä. Kaupunginvaltuustolle järjestettiin 6 perehdytystilaisuutta.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi Jukka Hämäläinen (SDP) ja varapuheenjohtajina Toimi Kankaanniemi (PS), Eila Tiainen (Vas.) ja Marika Visakorpi (KD).

Kaupunginvaltuusto kokoontui 6 kertaa ja käsitteli 83 asiaa.

Kaupunginvaltuuston kokouksissa käsiteltiin mm. seuraavat asiat:

- Hallintosäännön tarkistaminen (kv 2.8.2021)
- Kankaanaukion asemakaavan muutos sekä tonttijaon hyväksyminen asemakaavan yhteydessä (kv 2.8.2021)
- Leppälahti-Savio vesihuolto-osuuskunnan lainan takauksen jatkaminen (kv 30.8.2021)
- Jyväskylän kaupungin osallistuminen sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän hankintaan Keski-Suomessa (kv 27.9.2021)
- Jyväskylän kaupungin arviointikertomus vuodelta 2020 (kv 27.9.2021)
- Jyväskylän Apollo Oy:n osakekannan myynti (kv 25.10.2021)
- Alasinkatu 1 ja Miilukatu 2 asemakaavan muutos sekä tonttijaon hyväksyminen asemakaavan yhteydessä (kv 25.10.2021)
- Tuloveroprosentin määrääminen vuodeksi 2022 (kv 8.11.2021)
- Kiinteistöveroprosenttien määrääminen vuodeksi 2022 (kv 8.11.2021)
- Väliarviointi Jyväskylän kaupungin taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2021 (kv 8.11.2021)
- Palvelualoitteen jatkaminen valtuustokaudelle 2021-2025 (kv 8.11.2021)
- Vuoden 2022 talousarvio sekä taloussuunnitelma vuosille 2022-2024 (kv 29.11.2021)
- Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelman päivitys ohjelmarakenteen ja FISU-välitavoitteiden osalta (kv 29.11.2021)
- Saarijärventie 47-51 asemakaavan laajennus- ja muutos sekä tonttijaon hyväksyminen asemakaavan yhteydessä (kv 29.11.2021)
- Hallintosäännön tarkistaminen (kv 29.11.2021)

Kaupunginvaltuusto piti 4 seminaaria ja 2 tiedonantotilaisuutta.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus vastaa kuntalain mukaisesti kaupungin hallinnosta ja taloudesta sekä kaupunginvaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitukseen kuuluu yhteensä 13 jäsentä.

1.1.-31.7.2021 kaupunginhallituksen kokoonpano oli seuraava:

- Colliander Jari (Kesk.), varajäsen Asikainen Aimo
- Hovikoski Mervi (SDP), varajäsen Kemiläinen Jarno
- Hämäläinen Jukka (SDP), varajäsen Hjelt Juha
- Kankaanniemi Toimi (PS), varajäsen Kaihlaniemi Jamaica
- Karjula Johanna (Kesk.), varajäsen Linna Jenny
- Kuparinen Liisa (Vihr.), varajäsen Ojaluoto Raisa
- Lumela Meri (Vihr.), varajäsen Helle Ilona
- Muotka Petteri (KD), varajäsen Puolimatka Mia
- Suonperä Juha (Kok.), varajäsen Saleva Antti
- Tiainen Eila (Vas.), varajäsen Pöppönen Matti
- Timperi Kati-Erika (Kok.), varajäsen Isomöttönen Katja
- Törmälä Antti (Vihr.), varajäsen Holmberg Nico
- Väliniemi Tuulikki (SDP), varajäsen Haapsalo Kaija

Kaupunginhallituksen puheenjohtajana toimi Meri Lumela (Vihr.), ensimmäisenä varapuheenjohtajana Juha Suonperä (Kok.) ja toisena varapuheenjohtajana Eila Tiainen (Vas.).

Kaupunginhallitus piti 27 kokousta ja käsitteli 213 asiaa. Valmistelevia iltakouluja pidettiin 21 ja niissä käsiteltiin 59 asiaa. Kaupunginhallitus piti 3 seminaaria.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimiva kaupunkikonsernin konserniohjaukseen ja valvontaan keskittyvän konsernijaosto lakkautettiin valtuustokauden lopussa 31.7.2021. Konsernijaosto piti 7 kokousta 1.1.-31.7.2021 ja niissä käsiteltiin 28 asiaa. Konsernijaostossa oli 5 jäsentä, jotka olivat myös kaupunginhallituksen jäseniä. Puheenjohtajana toimi kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja esittelijänä toimii kaupunginjohtaja. Konsernijaoston toimivaltaan kuuluneet asiat siirtyivät 1.8.2021 voimaan tulleen hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallitukselle.

1.8.-31.12.2021 kaupunginhallituksen kokoonpano oli seuraava:

- Colliander Jari (Kesk.), varajäsen Lahti Markku
- Garedeu Kaisa (PS), varajäsen Lehtonen Timo
- Hirsjärvi Irma (Vas.), varajäsen Vainikainen Ira
- Hovikoski Mervi (SDP), varajäsen Väliniemi Tuulikki
- Isomöttönen Katja (Kok.), varajäsen Vilkuna Janiika
- Lampila Arto (Vihr.), varajäsen Aalto Touko
- Lumela Meri (Vihr.), varajäsen Lyytinen Leena
- Luoma-aho Janne (PS), varajäsen Nousiainen Mika
- Melville Tony (SDP), varajäsen Paananen Juha
- Mäkinen Pentti (SDP), varajäsen Hyötyläinen Tarja, ero myönnetty ja uudeksi varajäseneksi valittu Pesonen Emma (kv 30.8.2021)
- Rentola Heidi (Kesk.), varajäsen Markkio Henna-Riikka
- Selin Jaakko (Kok.), varajäsen Puolimatka Tapio (KD)
- Timperi Kati-Erika (Kok.), varajäsen Suonperä Juha

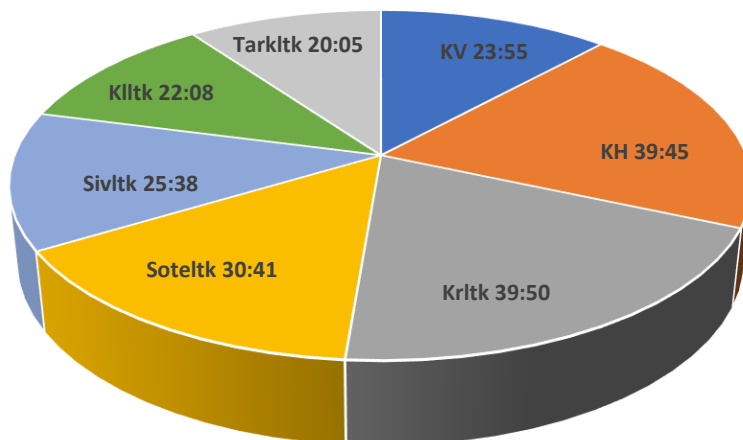
Kaupunginhallituksen puheenjohtajana toimi Jaakko Selin (Kok.), ensimmäisenä varapuheenjohtajana Meri Lumela (Vihr.) ja toisena varapuheenjohtajana Jari Colliander (Kesk.).

Kaupunginhallitus piti 20 kokousta ja käsitteli 203 asiaa. Valmistelevia iltakouluja pidettiin 17 ja niissä käsiteltiin 40 asiaa. Kaupunginhallitus piti yhden seminaarin.

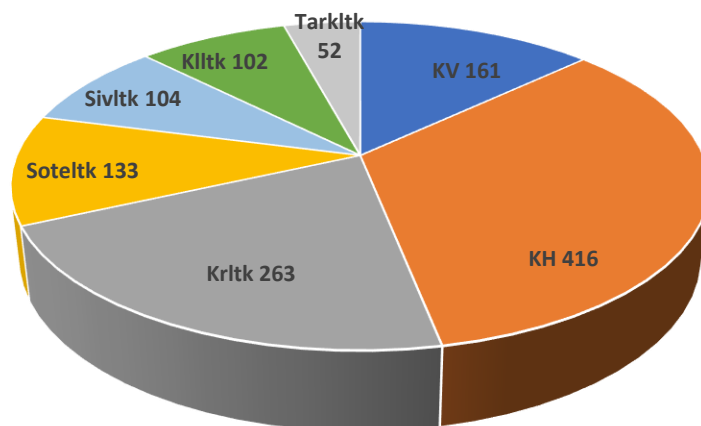
Kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, kaupunkirakennelautakunnan, sivistyslautakunnan, kulttuuri- ja liikuntalautakunnan, sosiaali- ja terveyslautakunnan ja tarkastuslautakunnan päätöskousten kestot ja päätösasioiden määrät on kuvattu alla olevissa kaavioissa (yhteismäärät vuonna 2021). Ko. toimielimet pitivät myös iltakouluja.

Lisäksi lautakuntien alaiset jaostot ja kaupunginhallituksen alaiset vaikuttamistoimielimet kokoontuivat säännöllisesti. Myös Jyväskylän Seudun Jätelautakunta ja liikelaitosten johtokunnat kokoontuivat säännöllisesti. Lisäksi keskusvaalilautakunta piti lakisääteiset kokouksensa. 1.8.2021 alkaen voimaan tulleen hallintosäännön mukaisesti kaupunkirakennelautakunnan alaiset jaostot muuttuivat lautakunniksi (rakennus- ja ympäristölautakunta, joukkoliikennelautakunta ja ympäristöterveyslautakunta).

PÄÄTÖSKOKOUSTEN KESTO

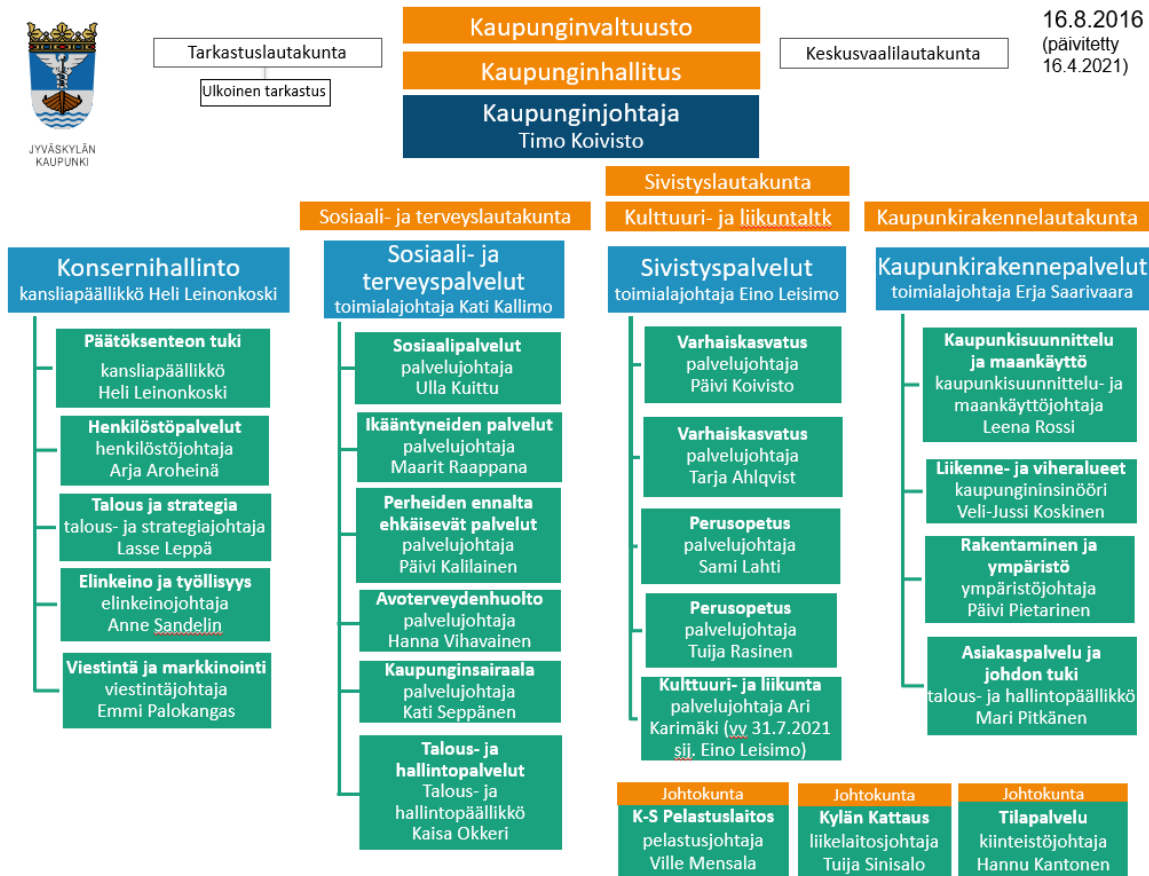

PÄÄTÖSASIOIDEN MÄÄRÄ

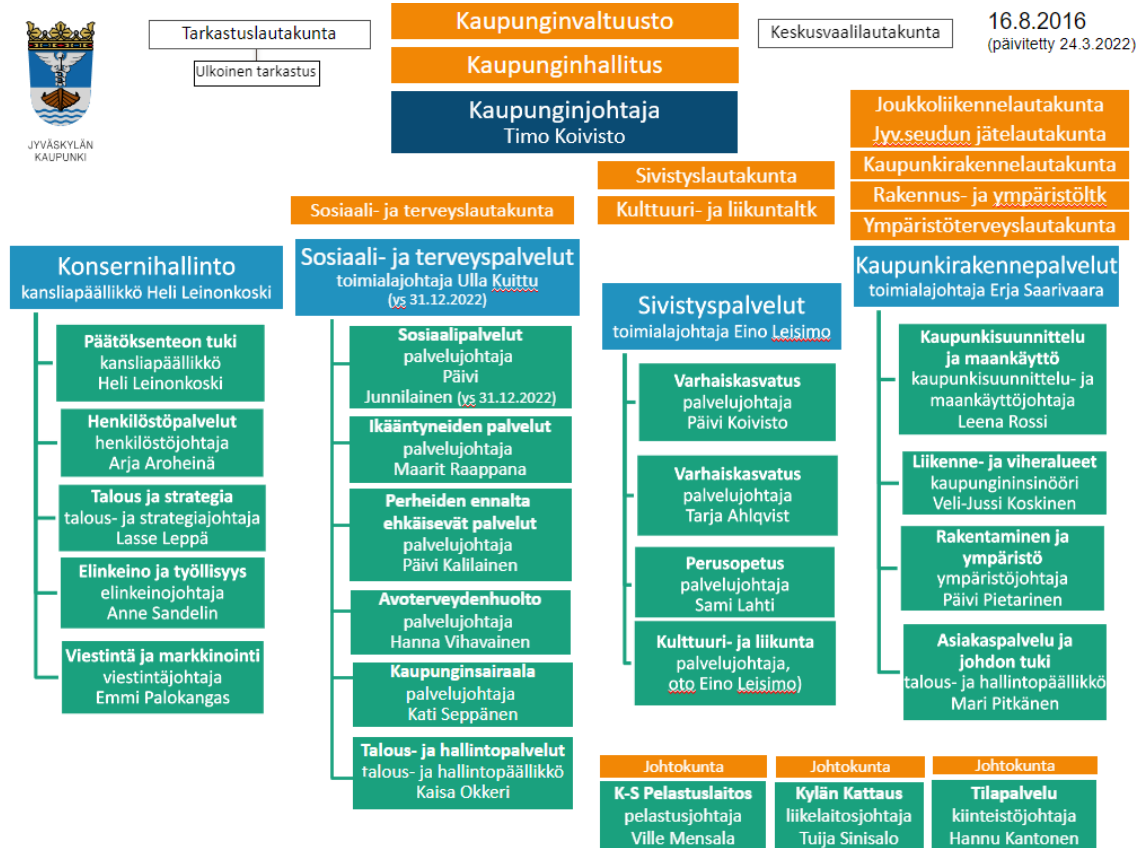

Jyväskylän kaupungin organisaatio

1.1.–31.7.2021

1.8.–31.12.2021

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Kansantalouden kehitys

Valtiovarainministeriön joulukuussa 2021 julkaiseman taloudellisen katsauksen mukaan Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,4 %. BKT:n kasvun uskotaan pysyvän tänä vuonna 3,0 prosentissa, mutta talouden kasvu hidastuu vuosille 2023-2024, jolloin BKT:n arvioidaan kasvavan enää noin 1,5 %. Talouden elpyminen jatkuu kotimaisen kysynnän vetämänä. Korkea säästämisaste ja kuluttajien hyvä luottamus luovat pohjan yksityisen kulutuksen nopealle kasvulle. Myös suomalaisen teollisuuden investointinäkyvät ovat hyvät ja EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä saatava rahoitus vauhdittaa yksityisiä ja erityisesti T&K-investointeja. Talouden elpymisen arvioidaan jatkuvan vuonna 2022 vahvana etenkin toimialoilla, joilla tuotanto ei ole vielä saavuttanut pandemiaa edeltävää tasoaan. Nimellisansioiden arvioidaan kasvavan 2,3 % vuonna 2021 ja 3,0 % vuonna 2022.

Myös maailmantalous jatkaa nopeaa toipumistaan ja vetää Suomen taloutta mukanaan, vaikka kovimman kasvun vaihe onkin ohi. Maailmantalouden ennakoitaan kasvavan 6,1 % vuonna 2021 ja 4,6 % vuonna 2022. Vuonna 2023 kasvu hidastuu edelleen 3,4 prosenttiin. Maailmantalouden kasvunäkymiä varjostavat pandemian pitkittyminen, tarjontaketjujen häiriöt, nopeasti kiihtynyt inflaatio ja erityisesti energian hinnan nousu. Teollisuuden tilaukset kasvavat edelleen hyvää vauhtia, mutta selvästi edellisiä kuukausia hitaammin. Ripeän kasvun vaiheen arvioidaan tasoittuvan vuoden 2022 aikana maailmalla ja sen myötä myös Suomessa. Maailmankaupan kasvunäkymät ovat euroalueella vaimeammat kuin Yhdysvalloissa tai nousevissa talouksissa.

Inflaatiopaineiden odotetaan hellittävän vuoden 2022 kuluessa. Nopean inflaation taustalla on sekä kysyntä- että tarjontapuolen tekijöitä. Hintojen nousu on pitkälti seurausta energian hinnan noususta. Tavaroiden hintojen nousu kiihdyttää inflaatiota pitkään jatkuneen hintojen laskun jälkeen. Kysyntäpuolella keskeinen tekijä on kotitalouksien säästöjen purkautuminen kulutukseen. Suomessa kotitalouksien kysyntä on näkynyt mm. asuntojen remonttien kallistumisena. Inflaation nousun oletetaan jäävän tilapäiseksi kysyntä- ja tarjontahäiriöiden vähitellen helpottaessa. Riski pidempiaikaisesta inflaatiosta ja sen aiheuttamasta laajemmista kustannuspaineista talouksissa on kuitenkin kasvanut. Vuoden 2021 inflaatio jää 2,2 prosenttiin ja kiihtyy 2,6 prosenttiin vuonna 2022. Inflaation ennustetaan kuitenkin hidastuvan 1,8 prosenttiin vuosina 2023 ja 2024.

Työmarkkinat vetävät tällä hetkellä runsaasti työvoimaa ja talouskasvu ylläpitää työvoiman kysyntää. Talouden elpyminen lisää työllisten määrää vuosina 2022-2023, varsinkin palvelutoimialoilla. Työllisyyden ennustetaan lisääntyvän vuonna 2022 1,5 prosenttia. Kasvu hidastuu talouden aktiiviteetin myötä, mutta työllisyysaste nousee runsaaseen 74 prosenttiin vuonna 2024. Avointen työpaikkojen määrä on noussut, mutta kohtaanto-ongelmat voivat nousta rajoittamaan työllisyyden kasvua.

Työttömiä on edelleen runsaasti ja etenkin pitkäaikaistyöttömien kasvu koronapandemiaa edeltäneestä tasosta on huima. Pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut helmikuun 2020 lopusta joulukuun 2021 loppuun n. 44 000 henkilöä. Työttömyysaste laskee vuodesta 2020 vain hieman 7,6 prosenttiin. Vuonna 2022 työttömyysaste laskee ennusteen mukaan 6,7 prosenttiin erityisesti palvelualojen elpymisen seurauksena. Mikäli työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmat ja työvoiman saatavuus alueittain tai ammattittain ei muodostu työmarkkinoiden toimivuuden esteeksi kuten valtiovarainministeriön ennusteissa oletetaan, työttömyysaste laskee vuoteen 2024 mennessä alle kuuteen ja puoleen prosenttiin.

Julkisen talous toipuu vähitellen koronapandemian aiheuttamasta kriisistä. Julkisen talouden alijäämä pienenee voimakkaasti vuosina 2021-2023, mutta on lähivuodet edelleen pandemiaa edeltänyttä aikaa suurempi. Nopea talous- ja työllisyyskasvu lisäävät vero- ja maksutuloja ja talouden nousu taantumasta vähentää elvytys- ja tukitoimien tarvetta jatkossa. Julkisen talouden rakenteellinen epätasapaino on kuitenkin edelleen olemassa, eikä alijäämä tule kokonaan poistumaan nopean talouskasvun aikana. Julkisen talouden rahoitusasema tasaantuu noin -1,0 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen 2020-luvun puolivälissä.

Pandemian jälkiperintönä julkisen talouden velka jää aiempaa korkeammaksi. Velkasuhteen kasvu taittuu vuonna 2021, mutta kääntyy uudelleen kasvuun vuodesta 2023 alkaen, kun talouskasvu vai-
menee. Velkasuhde on ennusteen mukaan vuonna 2026 edelleen noin 10 prosenttiyksikköä pande-
miaa edeltänyttä aikaa korkeammalla, mikä lisää julkiseen talouteen kohdistuvia riskejä.

Seuraavissa taulukoissa on esitetty keskeisiä kokonaistaloudellisia tausta- ja ennustetietoja vuosien
2019–2024 osalta.

	2020	2019	2020	2021**	2022**	2023**	2024**
	mrd. euroa	määrän muutos, prosenttia					
Bruttokansantuote markkinahintaan	236	1,3	-2,9	3,4	3,0	1,5	1,4
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	85	2,3	-6,5	3,7	4,9	3,5	4,6
Kokonaistarjonta	321	2,5	1,5	3,4	3,6	2,1	2,4
Tavaroiden ja palvelujen vienti	85	6,8	-6,8	4,2	5,6	3,7	4,5
Kulutus	178	1,1	-3,1	3,1	2,8	1,1	1,3
yksityinen	121	0,7	-4,7	3,0	3,8	2,1	1,7
julkinen	58	2,0	0,5	3,3	0,7	-1,2	0,4
Investoinnit	57	-1,6	-0,7	1,4	2,8	2,3	2,1
yksityiset	45	-2,4	-3,4	3,6	3,0	2,6	2,5
julkiset	12	2,4	11,0	-7,4	1,7	1,2	0,3
Kokonaiskysyntä	321	2,4	1,7	3,4	3,6	2,1	2,3
kotimainen kysyntä	236	-0,4	-2,7	3,2	2,8	1,4	1,4

	2019	2020	2021**	2022**	2023**	2024**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	240	236	249	262	271	281
Palvelut, määrän muutos, %	1,7	-3,6	3,9	2,6	1,4	1,3
Koko teollisuus, määrän muutos, %	2,6	-0,4	3,4	3,7	2,5	2,0
Työn tuottavuus, muutos, %	0,3	-0,0	3,2	0,8	1,0	1,1
Työlliset, muutos, %	1,0	-1,5	2,2	1,5	0,6	0,3
Työllisyysaste, %	71,6	70,7	72,4	73,5	74,0	74,2
Työttömyysaste, %	6,7	7,7	7,6	6,7	6,5	6,4
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,0	0,3	2,2	2,6	1,8	1,8
Ansiotasoindeksi, muutos, %	2,1	1,9	2,3	3,0	2,5	2,6
Vaihtotase, mrd. euroa	-0,7	2,0	2,0	2,4	2,6	2,6
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-0,3	0,8	0,8	0,9	1,0	0,9
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5	-0,4
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	0,1	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,1
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:hen, %	53,2	57,3	55,9	53,7	53,1	52,5
Veroaste, suhteessa BKT:hen, %	42,2	42,1	43,5	42,0	41,9	41,7
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-0,9	-5,5	-2,8	-2,1	-1,3	-1,1
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-1,1	-5,5	-3,3	-2,5	-1,4	-1,4
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	59,5	69,5	67,7	67,1	67,5	67,9
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	44,3	52,9	51,8	51,3	51,6	51,7

***) Valtiovarainministeriön ennuste vuosista 2021–2024.

VM:n viimeisin taloudellinen katsaus <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163715>.

Kuntatalouden kehitys 2021

Kuntien ja kuntayhtymien ilmoittamien vuoden 2021 tilinpäätösarvioiden mukaan Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu toimintakate heikkeni 3,5 prosentilla -31,6 miljardiin euroon vuonna 2021 verrattuna vuoden 2020 tilinpäätöksiin. Vuonna 2020 toimintakate heikkeni 2,7 prosenttia. Toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna kunnat ja kuntayhtymät olivat vuonna 2021 lähellä tasapainoa ja tilikauden tulos oli odotusten mukainen, noin 1,5 miljardia euroa. Kertaluonteiset myynnit kuitenkin paransivat tulosta sadoilla miljoonilla euroilla ja ilman myyntivoittoja tulos olisi jäänyt alle miljardin. Omaisuuden myynnit myös vähensivät lainanottotarvetta. Koronatukia kunnat saivat yhteensä noin 2,4 miljardia euroa ja koronatuotet riittivät kattamaan kunnille ja kuntayhtymille koronasta aiheutuneet menetykset ja lisäkustannukset.

Toimintakulut kasvoivat jopa 7,7 prosenttia. Voimakkaan kasvun taustalla vaikuttavat mm. väestön ikärakenteen muutoksen myötä lisääntynyt peruspalveluiden palveluntarpeen kasvu, Sanna Marinin hallituksen kuntien tehtävien laajennukset ja palkkaratkaisun sopimuskorotukset. Lisäksi koronapandemiasta johtuneet rajoitustoimet eivät enää pienentäneet vuonna 2021 kuluja siinä määrin kuin

vuonna 2020. Koronapandemian hoito on lisännyt kuntien ja kuntayhtymien kuluja edelleen merkittävästi sekä lisännyt työvoimatarvetta. Hoitovelan arvioidaan yhä kasvaneen. Työmarkkinatuen kustannukset kasvoivat myös 12,5 prosentilla.

Myös kuntien ja kuntayhtymien toimintatuotot kasvoivat merkittävästi, 21,4 %. Valtion maksamat korona-avustukset sekä muut kehityshankkeet kasvattivat kuntien ja sairaanhoitopiirien saamia avustuksia. Toimintatuottoja puolestaan vähensivät varhaiskasvatusmaksujen alennus 1.8.2021 lähtien sekä sote-asiakasmaksulain uudistus vuonna 2021.

Manner-Suomen kuntien verotulot olivat tilinpäätösarvioiden mukaan yhteensä 25,4 miljardia euroa vuonna 2021. Verotulot kasvoivat yhteensä 1,55 miljardilla eurolla eli 6,5 prosentilla edellisestä vuodesta. Kunnallisverotulot nousivat 2,3 %, johon vaikutti etenkin työllisten määrän ja palkkasumman kasvu. Tuloveroprosenttiaan vuodelle 2021 korotti 39 kuntaa ja laski 4 kuntaa. Korotukset toivat kunnille noin 60 miljoonaa euroa lisäverotuloja. Erityisesti kuntien yhteisöverotulot kasvoivat merkittävästi vuonna 2021, lähes 45 prosenttia. Kasvun taustalla on yritysten tekemät hyvät tulokset sekä koronatukitoimena tehty kuntien yhteisöveron jako-osuuden korottaminen kertaluonteisesti 10 prosenttiyksiköllä, mikä lisäsi kuntien yhteisöverotuloja yhteensä 610 miljoonalla eurolla. Ilman kertaluonteista korotusta kuntien yhteisöverotulot olisivat laskeneet 14 %. Lisäksi varhaiskasvatusmaksujen alennus kompensoitiin korottamalla kuntien yhteisöveron jako-osuutta pysyvästi 2 prosenttiyksiköllä, mikä lisäsi yhteisöverotuottoja yhteensä noin 100 miljoonaa euroa. Kuntien kiinteistöverot kasvoivat 12,3 %. Kiinteistöveroprosenttien korotusten vaikutus oli 41 miljoonaa euroa ja kiinteistöverotuksen joustava verovelvolliskohtainen valmistuminen lykkäsi vuoden 2020 kiinteistöveroa noin 200 miljoonaa euroa verovuoden 2021 puolelle.

Kuntien saamat valtionosuudet laskivat noin 8 prosenttia vuonna 2021 eli noin 920 miljoonalla eurolla. Vuonna 2020 kunnat saivat valtionosuuksia noin 11 miljardia euroa ja vuonna 2021 noin 10 miljardia euroa. Vuonna 2020 valtionosuudet olivat poikkeuksellisen korkeat koronatukien vuoksi, kun vuonna 2021 valtion maksamat koronatuett sosiaali- ja terveystoimen välittömiin koronakustannuksiin puolestaan kohdentuivat toimintatuottojen tukiin ja avustuksiin. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen tehtiin myös vuonna 2021 koronatukitoimena kertaluonteinen 300 miljoonan euron lisäys, mutta summasta 234 miljoonalla eurolla kompensoitiin kiky-vähennystä, joka säilyi edelleen kuntien valtionosuuksissa.

Kuntien yhteenlaskettu vuosikate laski edellisestä vuodesta noin 0,5 miljardia euroa ja oli noin 3,6 miljardia euroa. Negatiivisen vuosikatteen kuntia oli Manner-Suomessa ainoastaan 13, kun vuonna 2020 negatiivinen vuosikate oli ainoastaan kahdella kunnalla. Vuonna 2021 Manner-Suomen kunnista negatiivisen tuloksen teki 66 kuntaa, kun edellisenä vuonna tällaisia kuntia oli vain 27 kappaletta. Kuntien yhteenlaskettu lainakanta kasvoi 19,6 miljardiin euroon ja oli asukasta kohti 3 469 euroa. Lainakanta kasvoi edellisestä vuodesta 0,3 prosenttia.

Kuntien taloustietoja tarkemmin Valtiokonttorin sivuilla <https://www.tutkihallintoa.fi/kunnat/talous/kuntien-tilinpaatosennusteet/>

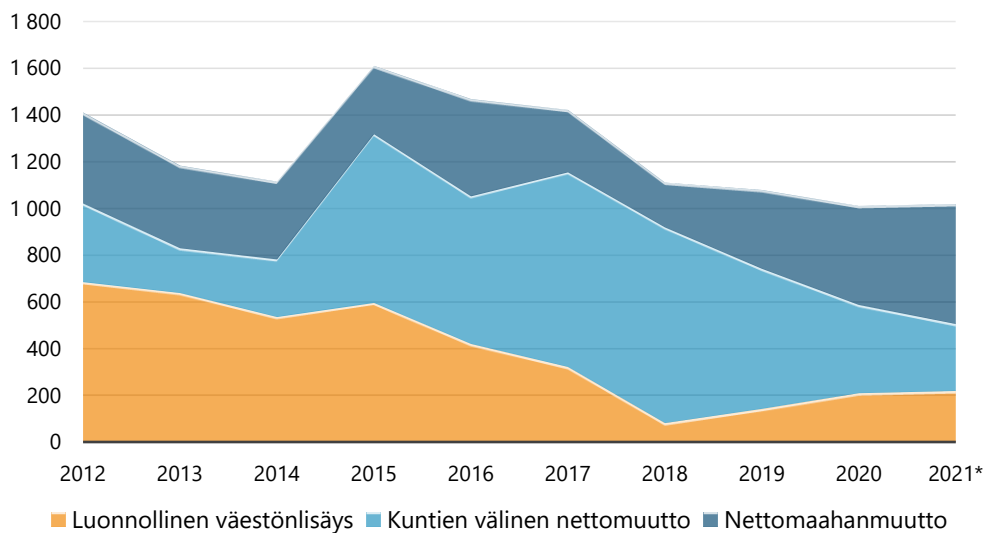
Valtiovarainministeriön kuntatalouden kehitysnäkymät <http://vm.fi/kuntatalousohjelma>.

Toimintaympäristön kehityspiirteitä

Väestö

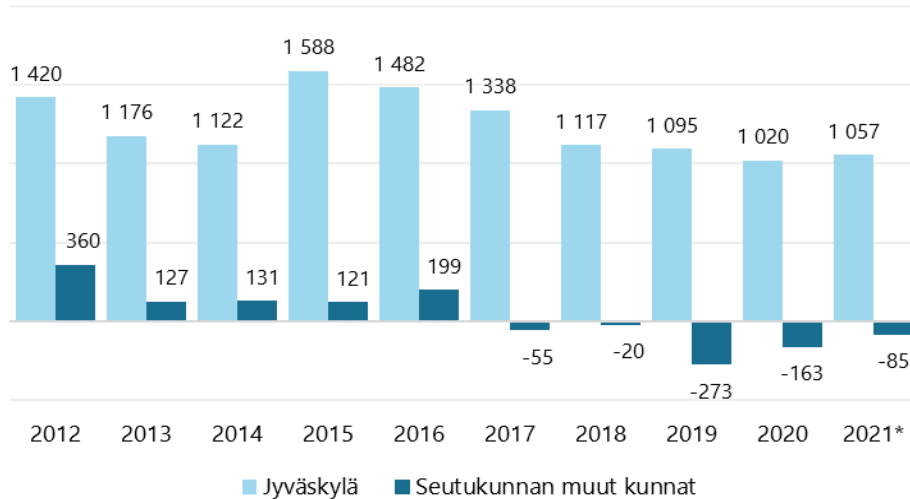
Jyväskylän väkiluvun kasvu jatkui edellisvuosien kaltaisena myös vuonna 2021. Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan väkiluku oli vuoden 2021 lopussa 144 477. Väkiluku kasvoi 1 057 asukkaalla (0,7 %) vuoden 2021 aikana. Jyväskylän väestönlisäys koostui suurelta osin muuttovoitosta. Jyväskylä sai muuttovoittoa ulkomailta 513 henkilöä ja kotimaisesta muuttoliikkeestä muuttovoittoa kertyi 287 henkilöä. Muuttovoitto ulkomailta on ollut Jyväskylässä poikkeuksellisen suurta vuosina 2020 ja 2021. Tätä selittää maastamuuttojen määrän voimakas lasku koronapandemian vaikutuksesta. Jyväskylän kotimainen muuttovoitto puolestaan laski edeltäviin vuosiin verrattuna. 15 suurimman kaupungin vertailussa Jyväskylä sai kuitenkin neljänneksi eniten muuttovoittoa maan sisäisestä muuttoliikkeestä vuoden 2021 lopun ennakkotietojen mukaan. Jyväskylässä syntyi 1 355 lasta ja kuoli 1 137 henkilöä, luonnollinen väestönlisäys oli näin ollen 218 henkilöä. Vuoden 2021 aikana Jyväskylässä syntyi noin 50 lasta enemmän kuin vuonna 2020.

Väestönmuutokset Jyväskylässä 2012-2021*

Jyväskylän seudun väkiluku kasvoi 972 asukkaalla edellisvuodesta. Seutukunnan kunnista vain Jyväskylän ja Muuramen väkiluvun kasvu oli positiivista. 10 suurimman kaupungin suhteellinen väkiluvun kasvu oli ripeintä Espoossa (1,56 %), Tampereella (1,37 %), Kuopiossa ja Oulussa (1,12 %). Jyväskylän suhteellinen väestönkasvu oli kuudenneksi suurinta.

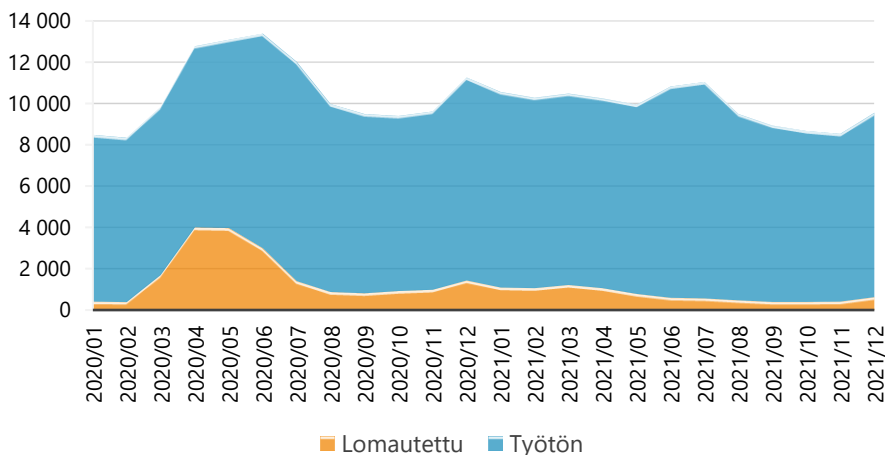
Jyväskylän ja seutukunnan muiden kuntien väestön vuosittainen kokonaismuutos 2012-2021*

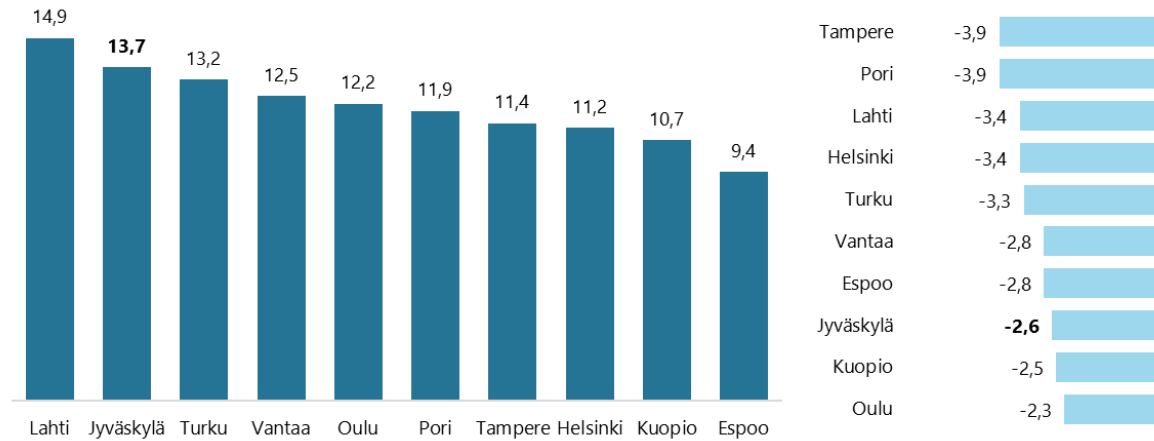
Työllisyys

Työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut kevään 2020 huippulukemista, mutta on edelleen korkeammalla tasolla kuin ennen koronapandemiaa ja etenkin pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut voimakkaasti. Jyväskylässä oli joulukuun 2021 lopussa 9 561 työtöntä työnhakijaa, mikä on 1 703 henkilöä (15,1 %) vähemmän kuin vuotta aiemmin, mutta 715 henkilöä enemmän kuin kaksi vuotta sitten. Työttömyysaste oli 13,7 prosenttia, laskua vuoden 2020 joulukuuhun oli 2,6 prosenttiyksikköä. Työttömiin työnhakijoihin lasketaan myös kokoaikaisesti lomautetut. Lomautettujen osuus kaikista työttömistä työnhakijoista oli Jyväskylässä noin 7 prosenttia joulukuun 2021 lopussa. Lomautettujen määrä väheni 800 henkilöllä vuoden takaisesta. Kymmenen suurimman kaupungin vertailussa Jyväskylän työttömyysaste oli joulukuun lopussa toiseksi korkein Lahden jälkeen.

Työttömät työnhakijat; kokoaikaisesti lomautetut ja työttömät Jyväskylässä kuukausittain 2020 ja 2021

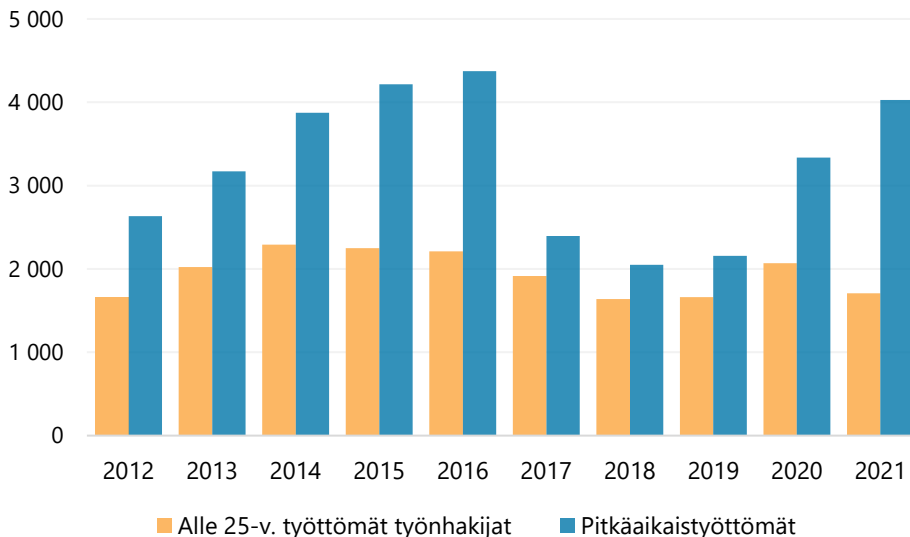
Kymmenen suurimman kaupungin työttömyysaste joulukuussa 2021 sekä muutos 12 kk (%-yks.)

Pitkäaikaistyöttömiä, eli yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli Jyväskylässä joulukuun 2021 lopussa 4 029, mikä on 694 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kaikista työttömistä työnhakijoista pitkäaikaistyöttömien osuus Jyväskylässä oli 42 prosenttia ja koko maassa 39 prosenttia. Kasvavalla pitkäaikaistyöttömyydellä on vaikutusta myös kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen määrään. Jyväskylä maksoi Kelalle vuonna 2021 työmarkkinatuen kuntaosuutta noin 20,4 miljoonaa euroa, mikä on 10 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Nuorisotyöttömiä eli alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita Jyväskylässä oli joulukuun 2021 lopussa 1 709 henkilöä, mikä on 362 vähemmän kuin vuotta aiemmin (-17,5 %). Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä oli vuoden 2021 lopussa lähes samalla tasolla kuin kaksi vuotta sitten joulukuussa ennen koronapandemia alkua.

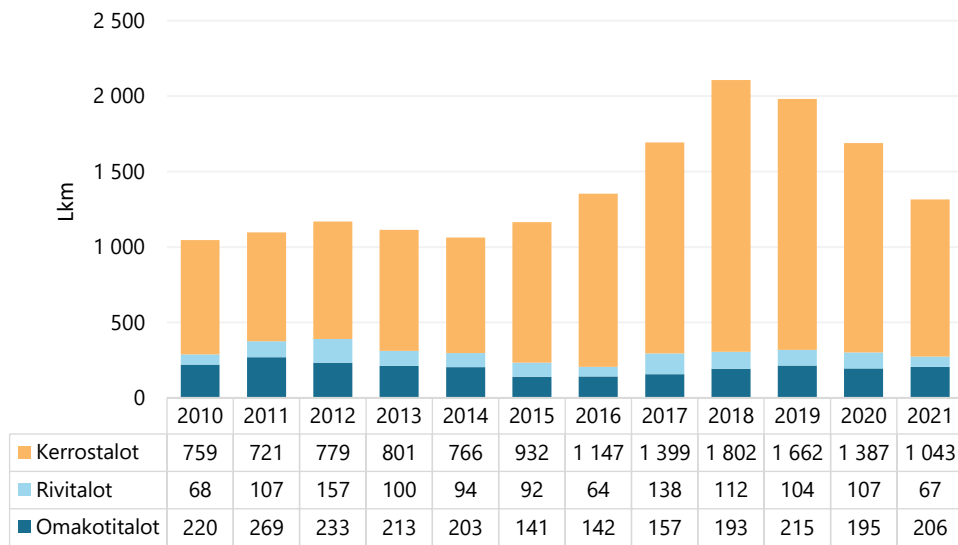
Nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömät Jyväskylässä joulukuun lopussa 2012–2021

Asuminen

Jyväskylän asuntotuotanto oli vuonna 2021 edellisvuosia pienempää, mutta silti korkeammalla kuin 2010-luvun alkupuolella. Asuntoja valmistui yhteensä 1 316*, mikä on noin 370 asuntoa vähemmän kuin vuonna 2020. Valmistuneiden omakotitaloasuntojen määrä oli viime vuosien tasolla, kun taas kerrostaloasuntoja valmistui aiempaa vähemmän. Asuntotuotannon kaikista asunnoista 79 prosenttia sijoittui kuitenkin kerrostaloihin. Vuonna 2021 rakennuslupia myönnettiin yhteensä 1 485 uudelle asunnolle. Tämä on enemmän kuin vuonna 2020, jolloin lupia myönnettiin 1 193 asunnolle.

Valmistuneet asunnot talotyypeittäin Jyväskylässä 2010–2021

*Sisältää sekä uudisrakennuksiin että vanhoihin rakennuksiin tehdyt uudet asunnot.

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Jyväskylän talouden kehitys

Jyväskylän kaupungin talous toteutui toista vuotta peräkkäin vahvasti ylijäämäisenä. Tilivuoden 2021 tulos oli 70,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja kaupungin lainakanta pieneni -30,6 miljoonaa euroa. Kaupungin ylijäämäkertymä vuoden 2021 lopussa oli 97,8 miljoonaa euroa. Kaupungin hyvää tulosta selittää pääosin satunnaisiin tuottoihin kirjattu kaupungin tytäryhtiö Education Facilities Oy:stä irroitettun Apollo Oy:n osakekannan myyntivoitto eikä tuloslaskelma anna tämän vuoksi tosiasiallista kuvaa kaupungin tuloksentekevyydestä. Syksyllä 2021 toteutetulla kaupalla saavutettiin noin 87,3 miljoonan euron satunnainen tuotto. Ilman satunnaista tuottoa kaupungin tilinpäätös 2021 olisi ollut -17,3 miljoonaa euroa alijäämäinen ja ylijäämäkertymä vuoden 2021 lopussa +10,5 miljoonaa euroa. Lisäksi edelleen vuonna 2021 jatkuneen koronatilanteen vuoksi tuloslaskelman vertailukelpoisuus on myös heikko. Toimintatuotot kasvoivat merkittävästi, koska valtion myöntämiä koronatukia kirjattiin vuonna 2021 toimintatuottoihin. Valtionosuudet puolestaan laskivat merkittävästi, koska yleiskatteelliset koronatuot pienenevät merkittävästi vuodesta 2020. Kaupungin talouden pysyvien tulojen ja pysyvien menojen välillä on kahden poikkeuksellisen vuoden jälkeen edelleen epätasapainoa. Kaupungin talouden tasapainottaminen suunnitelmallisesti jatkuu vuonna 2021 valmistuneen talousohjelman mukaisesti.

Hyvinvointialueuudistuksesta johtuen Jyväskylän kaupunki on lisäksi joutunut varautumaan tilinpäätöksessään Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin alijäämien kattamiseen. Kaupungin taseeseen edellisten tilikausien yli-/alijäämään on tehty Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin vuoden 2020 loppuun mennessä kertyneiden alijäämien vuoksi -8,2 miljoonan euron kirjaus. Vuoden 2020 lopussa sairaanhoitopiiriin kertyneet alijäämät olivat -14,6 miljoonaa euroa, josta kaupunki on kirjannut pakollisen varauksen omasta osuudesta palvelujen käytön, 56,1 %, suhteessa. Lisäksi kaupunki on kirjannut vuodelle 2021 tulosvaikutteisesti pakollisena varauksena oman osuutensa, -14,8 miljoonaa euroa, Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin tilikauden 2021 alijäämäisestä tuloksesta, -26,4 miljoonaa euroa. Kirjaus kasvatti kaupungin erikoissairaanhoidon palvelujen ostoja. Yhteensä kaupungin ylijäämäkertymä tilinpäätöksessä 2021 sisältää -23,0 miljoonaa euroa varautumista pakollisena varauksena Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin alijäämien, -40,0 miljoonaa euroa, kattamiseen vuoden 2022 loppuun mennessä. Sairaala Novan valmistuminen ja käyttöönotto vuoden 2021 alussa on tuonut ennakoimattomia kustannuspaineita Jyväskylän kaupungin ja kaikkien Keski-Suomen kuntien talouteen.

Edelliseen vuoteen verrattuna käyttötalouden ulkoiset toimintatuotot kasvoivat 17,0 % ja ulkoiset toimintakulut 8,9 %. Toimintakate heikkeni 48,2 miljoonaa euroa, eli -6,7 %. Toimintakulujen kasvu oli poikkeuksellisen korkea ja siitä noin 70 % aiheutui sosiaali- ja terveystalouksista, mutta kasvua oli tasaisesti myös muualla. Sosiaali- ja terveystalouksien toimintakulujen kasvu oli 53,7 miljoonaa euroa, eli 11,2 %.

Toimintatulojen ja -menojen kasvussa näkyy koronapandemian vaikutukset, erikoissairaanhoidon vertailukelpoinen maksuosuuden kasvu sekä väestörakenteen ja lainsäädännön muutokset. Toimintamenojen kasvusta 16,6 miljoonaa euroa aiheutui koronapandemian hoidosta sosiaali- ja terveystalouksien toimialalla. Näihin koronakustannuksiin saadut valtionkorvaukset kasvattivat toimintatuottoja 17,2 miljoonaa euroa. Erikoissairaanhoidon maksuosuuden vertailukelpoinen kasvu puolestaan oli noin 22,0 miljoonaa euroa, eli 14,0 %.

Kaupungin vuoden 2021 verokertymä oli ennako-odotuksiin verrattuna poikkeuksellisen vahva. Verotulot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 35,5 miljoonaa euroa eli noin 6,5 % ja olivat yhteensä 584,7 miljoonaa euroa. Kunnan tuloveron tuotto kasvoi 15,3 miljoonaa euroa (3,2 %) ja yhteisöverojen tuotto jopa 15,0 miljoonaa euroa (51,5 %). Kiinteistöveron tuotto kasvoi 5,2 miljoonaa euroa (11,1 %) edellisestä vuodesta. Verotulot ylittivät muutetun talousarvion 6,7 miljoonalla eurolla ja alkupe- räisen talousarvion jopa 23,7 miljoonalla eurolla. Verotulojen kasvu kuvasti sitä, että koronapandemian isku talouskehitykseen ja työllisyyteen jäi pelättyä pienemmäksi. Myös Jyväskylässä elinvoima jatkui vahvana koronasta huolimatta. Kunnallisverotulojen hyvään kasvuun vaikutti etenkin työllisten määrän ja palkkasumman kasvu. Yhteisöverotuottojen huiman kasvun taustalla oli yritysten tekemät hyvät tulokset sekä koronatukitoimena tehty kuntien yhteisöveron jako-osuuden korottaminen kerta- luonteisesti 10 prosenttiyksiköllä, mikä lisäsi arviolta Jyväskylän kaupungin yhteisöverotuottoja 9,6

miljoonalla eurolla. Lisäksi varhaiskasvatusmaksujen alennus kompensoitiin korottamalla kuntien yhteisöveron jako-osuutta pysyvästi 2 prosenttiyksiköllä, mikä lisäsi kaupungin yhteisöverotuottoja yhteensä noin 1,5 miljoonaa euroa. Kiinteistöverotuottojen kasvuun vaikutti se, että kiinteistöverotuksen joustava verovelvolliskohtainen valmistuminen lykkäsi vuoden 2020 kiinteistöveroa vajaa 5 miljoonaa euroa verovuoden 2021 puolelle.

Valtionosuuksia kaupungille kertyi vuonna 2021 yhteensä 210,0 miljoonaa euroa ja ne toteutuivat 139 000 euroa muutettua talousarviota pienempinä. Edellisvuodesta valtionosuudet pienenevät 20,2 miljoonaa euroa (-8,8 %). Vuonna 2020 valtionosuudet olivat poikkeuksellisen korkeat koronatukien vuoksi.

Kaupungin vuosikate oli 36,2 miljoonaa euroa ja vuosikate toteutui 13,2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempana. Edellisvuodesta vuosikate heikkeni 35,6 miljoonaa euroa. Poistot ja arvonalentumiset olivat 53,9 miljoonaa euroa ja vuosikate kattoi niistä 67,2 prosenttia. Näin mitaten kaupungin tulorahoitus ei ollut tasapainossa.

Kaupungin investointien määrä oli yhteensä 66,9 miljoonaa euroa ja investointimenot kasvoivat 2,4 miljoonaa euroa (3,7 %) edellisvuodesta. Suurimmat investointikohteet olivat Kortepohjan päiväkotikoulu (9,1 milj. euroa) ja Keljonkankaan yhtenäiskoulun uudisrakennus (6,4 milj. euroa). Talonrakennukseen investointiin yhteensä 29,9 miljoonaa euroa ja kunnallistekniikkaan 25,7 miljoonaa euroa.

Kaupungin lainakanta oli vuoden lopussa 352,3 miljoonaa euroa eli 2 438 euroa asukasta kohti. Lainakanta laski edellisestä vuodesta 30,6 miljoonaa euroa. Lainakanta asukasta kohti oli toiseksi matalin suurten kaupunkien keskuudessa ja koko kuntakentässäkin tarkasteltuna alle kuntien keskiarvon. Tilinpäätösten ennakkotietojen mukaan kuntien yhteenlaskettu lainakanta asukasta kohden vuoden 2021 tilinpäätöksissä oli 3 469 euroa ja kasvoi 0,3 % edellisestä vuodesta.

Koronapandemian vaikutukset talouteen

Vuonna 2021 kaupunki sai valtion myöntämiä kertaluonteisia koronatukia yhteensä noin 38,0 miljoonaa euroa. Valtion myöntämät koronatuot kasvattivat vuonna 2021 erityisesti kaupungin toimintatuottoihin kirjattuja tukia ja avustuksia. Tämä johtui siitä, että vuonna 2020 Jyväskylän kaupungin yleiskatteelliset valtionosuudet sisälsivät koronatukia yhteensä 35,6 miljoonaa euroa, mutta vuonna 2021 valtion maksamat koronatuot sosiaali- ja terveystoimen välittömiin koronakustannuksiin, mm. testaus, rokottaminen, jäljitys ja hoito, puolestaan kohdentuivat toimintatuottojen tukiin ja avustuksiin. Kuntien yleiskatteelliseen peruspalvelujen valtionosuuteen tehtiin myös vuonna 2021 koronatuotoimena koko maan tasolla kertaluonteinen 300 miljoonan euron lisäys, josta Jyväskylän kaupungin osuus oli 7,2 miljoonaa euroa. Summasta 234 miljoonalla eurolla kuitenkin kompensoitiin kikyvähennystä, joka säilyi edelleen kuntien valtionosuuksissa. Tämä huomioon ottaen kaupungin yleiskatteellisen valtionosuuden koronatuki oli ainoastaan noin 1,1 miljoonaa euroa.

Yhteisöveron jako-osuuden 10 %-yksikön korotus lisäsi kaupungin verotuloja arviolta noin 9,6 miljoonaa euroa. Toimintatuottoihin kohdennettuna valtionavustuksena koronatukia saatiin STM:n välittöminä laskennallisina koronatukena yhteensä 17,2 miljoonaa euroa. Joukko- ja palveluliikenteeseen saatiin valtiolta ylimääräistä joukkoliikennetukea koronapandemian aiheuttamiin asiakasmaksutulojen menetyksiin noin 2,4 miljoonaa euroa ja elvyttäviin kehittämishankkeisiin noin 350 000 euroa. Myös opetus- ja kulttuuriministeriöltä saatiin valtionavustuksena koronatukenä yhteensä noin 1,3 miljoonaa euroa. Saadut avustukset kohdistuivat varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen sekä kansalaisopiston, museoiden, teatterin ja sinfonian toimintaan.

Koronatuot kunnille 2020 - 2021 -taulukossa on kuvattu koko maan tasolla tilivuosille 2020 ja 2021 kirjatut valtion koronatuot sekä Jyväskylän kaupungin osuus niistä. Valtion koronatuot ovat jakautuneet vuosina 2020 ja 2021 yleiskatteellisen valtionosuuden ja yleiskatteellisen yhteisöveron jako-osuuden 10 %-yksikön lisäykseen sekä toimintatuottoihin kohdistuneisiin valtionavustuksiin, joiden käyttöaika on jakaantunut vuosille 2020 - 2022. Taulukossa on esitetty Jyväskylän kaupungin vuoden 2020 ja 2021 tulokseen kirjattu osuus tuista.

Koronatuet kunnille 2020-2021	Koko maa 2020 milj. €	Jyväskylä 2020 milj. €	Koko maa 2021 milj. €	Jyväskylä 2021 milj. €
YLEISKATTEELLISENA VALTIONOSUUTENA	1522,0	35,6	300,0	7,2
Peruspalvelujen valtionosuuden korotus, vuosi 2021 ml. kiky-kompensaatio				
YLEISKATTEELLISENA VEROTULONA	396,0	5,9	610,0	9,6
Yhteisöveron jako-osuuden +10 %-yksikön korotus				
TOIMINTATUOTTOIHIN KOHDENNETTUNA VALTION- AVUSTUKSENA	359,0	2,8	1243,0	21,2
STM terveysturvallisuuden välittömät koronatuet, mm. testaus, rokottaminen, jäljitys, hoito. (Sis. vuonna 2020 yleiskatteelliseen valtionosuuteen).			1068,0	17,2
Joukkoliikenteen tuet	200,0	1,8	100,0	2,8
OKM:n korona-avustukset	159,0	1,0	75,0	1,3
KAIKKI KORONATUET YHTEENSÄ	2277,0	44,3	2153,0	38,0

Taulukossa esitettyjen koronatukien lisäksi kaupungin liikelaitoksista Keski-Suomen pelastuslaitos sai sisäministeriöltä avustusta koronapandemian aiheuttamiin kustannuksiin 16 878 euroa. Vuonna 2021 toimintatuottoihin kohdenneet kaupungin saamat joukkoliikenteen ja OKM:n koronatuet sisältävät myös vuodelta 2020 siirtynyttä avustuksen osuutta.

Kaupungille aiheutuneet sosiaali- ja terveystoimen välittömät koronakustannukset testaukseen, rokkottamiseen, jäljitykseen ja hoitoon liittyen olivat vuonna 2021 yhteensä noin 16,6 miljoonaa euroa, joita vastaan saatiin koronatukia 17,2 miljoonaa euroa. Muuten koronan aiheuttamia kustannusten lisäyksiä tai tulojen menetyksiä on enää vaikea yksilöidä tai erottaa muiden kustannusten ja tuottojen joukosta. Myynti- ja maksutuottojen vähenemiseen ovat edelleen vaikuttaneet merkittävästi mm. joukkoliikenteen ja kulttuuripalveluiden lipputulojen aleneminen normitilanteeseen verrattuna, arviolta yhteensä noin 2,5 miljoonaa euroa.

Koronapandemian vaikutusta kaupungin verotuloihin ei voida enää vuoden 2021 osalta yksilöidysti arvioida. Yhteisöveron tuoton osalta vuosi 2021 oli poikkeuksellisen hyvä. Kunnallisverokertymä myös kasvoi vuodesta 2020, mutta työttömien työnhakijoiden määrä oli vuoden 2021 lopussa edelleen vajaat 1 000 henkilöä korkeampi kuin ennen koronapandemian alkua. Työttömyysasteen kasvu on omalta osaltaan heikentänyt ja tulee edelleen heikentämään kaupungin kunnallisverokertymää.

Työmarkkinatuen kuntaosuus ylitti talousarvion 3,4 miljoonalla eurolla, mutta on mahdoton arvioida, kuinka paljon siitä on suoraan koronasta johtuvaa vaikutusta. Koronan aiheuttamat jälkiseuraamukset ovat pienentäneet ja tulevat edelleen pienentämään kaupungin tulovirtaa sekä lisäämään pitkän aikavälin kustannuksia. Lisäksi koronapandemian aiheuttama ei-kiireellisten hoitojen siirtäminen on jättänyt hoito- ja palveluvelkaa tuleville vuosille. Kaupungin tulopuolta vuonna 2020 ja 2021 autta- neet valtion yleiskatteelliset kertaluonteiset koronatuet loppuvat kokonaan vuonna 2022. Korona- pandemia jättää kustannuspaineita useille vuosille eteenpäin, samalla kun tulovirrat heikkenevät.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat (toimintakate) olivat yhteenlaskettuna 767,2 miljoonaa euroa ja toteutuivat 5,6 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempana, mutta jäivät 24,1 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota heikommaksi. Käyttötalouden toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 18,9 miljoonalla eurolla. Käyttötaloustulot ja valmistus omaan käyttöön ylittivät yhteensä 24,5 miljoonaa euroa. Alkuperäiseen talousarvioon nähden toimintakulujen ylitys oli 61,0 miljoonaa

euroa. Toimintatulot ja valmistus omaan käyttöön ylittivät alkuperäisen talousarvion 36,9 miljoonalla eurolla.

Konsernihallinnon käyttötalouden määräraha ylitti muutetun talousarvion 1,4 miljoonaa euroa. Talousarviota heikompi toteuma johtui pääosin työmarkkinatuen kuntaosuudesta, joka ylitti talousarvion 3,4 miljoonaa euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuus kääntyi jyrkkään kasvuun vuoden 2020 huh-tikuussa ja kasvusuuntaus jatkui vuoden 2021 syksyyn saakka. Jyväskylän kaupungin palkkatuki-työllistäminen jäi 0,5 miljoonaa euroa ennakoitua vähäisemmäksi pääosin laajan etätyökäytännön vuoksi. Työllisyyspalveluiden avustukset mukaan lukien työllistämisen kuntalisä alittui 0,7 miljoonalla eurolla. Tietohallinnon toimintakulut toteutuivat noin 0,8 miljoonaa euroa talousarviota suurempina käyttäjätunnusten hallinnasta sekä lisenssikustannuksista johtuen. Työmarkkinatuen kuntaosuuden aiheuttamaa ylitystä saatiin loivennettua leikkaamalla myös muista konsernihallinnon menoista yh-teensä noin 1,4 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveystalouden osalta käyttötalouden määräraha ylitti muutetun talousarvion 1,6 mil-joonalla eurolla. Toimintamenojen ylitys oli 12,8 miljoonaa euroa. Koronapandemiasta aiheutuneet kustannukset toteutuivat 7,7 miljoonaa euroa ennakoitua suurempina. Lastensuojelun sijaishuollon ostopalvelut sekä kehitysvammaisten ostetut asumispalvelut ylittyivät 1,9 miljoonaa euroa. Menojen ylityksiä tapahtui myös kotihoidossa lisääntyneen asiakasmäärän seurauksena 1,2 miljoonaa euroa, sekä sote- hankkeiden menoissa 1,2 miljoonaa euroa. Myös sairaala Novan tukipalvelukustannukset ovat olleet selvästi Kyllön sairaalan tukipalvelukustannuksia suuremmat ja toteutuivat 1,0 miljoonaa euroa ennakoita suurempina. Erikoissairaanhoidon menot ylittyivät 0,9 miljoonaa euroa. Aikuissosi-aalitehtävien ja kuntouttavien palveluiden toimintamenot, sosiaalihuoltolain mukaiset ostopalvelut, toi-meentuloturva sekä kotoutumispalveluiden ostopalvelut toteutuivat 1,1 miljoonaa talousarviota pie-nempänä.

Sosiaali- ja terveystalouden toimintatulot toteutuivat 11,2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suurempina. Koronapandemian kustannusten korvaukset valtiolta ylittivät talousarvion 4,9 miljoonaa euroa. Avoterveydenhuollon myyntituottoja kertyi 2,2 miljoonaa euroa ennakoitua enemmän. Sosiaalipalveluissa lastensuojelun ja aikuissosiaalityön sekä kuntouttavien palveluiden ELY:n korvaukset, asiakasmaksulain muutos, muilta kunnilta saadut korvaukset sekä vammaispalveluiden va-kuutuskorvaukset toteutuivat 1,5 miljoonaa euroa talousarviota suurempina. Ikääntyneiden palve-luissa tuloja kertyi 1,8 miljoonaa euroa arvioitua enemmän asiakasmäärien kasvaessa. Myös palve-luista saatuja korvauksia sekä muita tuottoja kertyi ennakoitua enemmän. Sote-hankkeiden tulot to-teutuivat 0,8 miljoonaa euroa talousarviota suurempina.

Kasvun ja oppimisen palveluiden määräraha alittui 1,2 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatuksen palve-lualueen osalta talousarvio alittui 3,8 miljoonaa euroa. Säästöjä kertyi erityisesti henkilöstömenoista, noin 1,6 miljoonaa euroa sekä varhaiskasvatuksen muista toimintamenoista 0,6 miljoonaa euroa. Säästötoimenpiteinä toteutettiin lomarahojen vaihtoa vapaaksi, pitämällä palkattomia vapaita sekä säästövapaita varhaiskasvatuksen kesä- ja loma-aikoina. Henkilöstöä siirtyi myös sosiaali- ja ter-veyspalvelujen tehtäviin. Lasten kotihoidon tuen osalta talousarvio alittui 0,9 miljoonaa euroa.

Perusopetuksen palvelualueen talousarvio toteutui 3,0 miljoonaa euroa talousarviota suurempina. Ylitystä tapahtui erityisesti koulujen henkilöstömenoissa, jotka toteutuivat 2,1 miljoonaa euroa ta-lousarviota suurempina. Henkilöstömenoja nosti erityisesti sairauspoissaolot ja sijaisjärjestelyt sekä uusien opetusryhmien perustaminen ilman talousarviovarausta. Koulujen ravitsemuspalvelut, kulje-tuskustannukset sekä koronapandemiaan liittyvät suojavälinehankinnat ylittyivät myös ennakoitusta 0,8 miljoonaa euroa.

Kaupunkirakennepalveluiden määräraha alittui 6,4 miljoonaa euroa. Tonttikaupan virkoamisen ja vuokratonttien lunastuksien johdosta maan myyntivoitot ylittyivät 4,1 miljoonaa euroa. Joukko- ja palveluliikenteen matkamäärät jäivät tavoitteesta 20 %, jonka seurauksena asiakasmaksutulot to-teutuivat 1,4 miljoonaa euroa ennakoitua pienempänä. Joukko- ja palveluliikenteen tuloja kasvatti puolestaan MAL-sopimuksen perustuva lisämääräraha 1,0 miljoonaa euroa, sekä korona- ja han-keavustusten toteutuminen 1,6 miljoonaa euroa talousarviota suurempina. Tuloja kertyi ennakoitua enemmän myös katulupamaksuista sekä ulkoisista tilaustöistä 0,8 miljoonaa euroa, rakentamisen tilaustöistä 0,7 miljoonaa euroa sekä maanvuokratuloista 0,6 miljoonaa euroa. Katujen

kunnossapidon osalta toimintamenot ylittivät talousarvion 2,1 miljoonaa euroa. Runsasluminen talvi nosti erityisesti talvikunnossapidon kustannuksia, jotka ylittyivät 1,7 miljoonaa euroa.

Edelliseen vuoteen verrattuna käyttötalouden toimintatuotot ja valmistus omaan käyttöön kasvoivat yhteensä 33,2 miljoonaa euroa (10,9 %) ja toimintakulut 81,4 miljoonaa euroa (8,0 %), joten käyttötalouden toimintakate heikkeni 48,2 miljoonaa euroa (-6,7 %) edellisvuodesta.

Toimintatulojen ja -menojen kasvussa näkyy koronapandemian vaikutukset. Toimintamenojen kasvusta 16,6 miljoonaa euroa aiheutui koronapandemian hoidosta sosiaali- ja terveystalouden toimialalla. Näihin koronakustannuksiin saadut valtionkorvaukset kasvattivat toimintatuottoja 17,2 miljoonaa euroa.

Toimintatulojen laskusta 3,9 miljoonaa euroa on kaupungin sisäistä laskutusta. Vuoden 2021 alusta lukien konsernihallinnon tuottamia tukipalveluita ei ole enää laskutettu sisäisesti kaupungin muilta toimialoilta. Kuntien tilastoraportoinnin velvoitteiden muuttuessa konsernihallinnon tuottaminen tukipalveluiden kustannusten kohdistus tehdään jatkossa sisäisen laskennan kautta noudattaen kunnille annettuja yleisiä kustannuslaskentasuosituksia.

Liikelaitoksista Kylän Kattaus -liikelaitoksen kaupungin sisäisten ruokapalveluiden myyntituotot kasvoivat 5,3 miljoonaa euroa. Koronapandemia on vaikuttanut merkittävästi Kylän Kattauksen toimintaan ja liikelaitoksen vuoden 2020 tilinpäätöksessä oli kertyneitä alijäämiä 2,2 milj. euroa. Jotta Kylän Kattauksen talous saatiin tasapainoiseksi ja hinnoittelu vastaamaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti toiminnan toteutuneita kustannuksia, lisättiin vuoden 2021 talousarviomuutoksissa Kylän Kattauksen sisäistä laskutusta yhteensä 1,5 miljoonaa euroa. Ruokapalveluostojen kasvu näkyi vastavasti myös sosiaali- ja terveystalouden sekä varhaiskasvatuksen ja koulujen sisäisten menojen kasvuna.

Keski-Suomen pelastuslaitos-liikelaitoksen toimintatuotot kasvoivat 1,3 miljoonaa euroa. Jäsenkuntien maksusuudet pelastuspalveluiden järjestämisestä olivat tulojen kasvusta 0,6 miljoonaa euroa, josta Jyväskylän kaupungin osuus oli 0,5 miljoonaa euroa. Tilapalvelu-liikelaitoksen toimintatuotot kasvoivat sisäisten vuokrien myötä 3,9 miljoonaa euroa.

Maan myyntivoitot kasvoivat 4,5 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Toimintatuottoja kasvattivat myös sosiaali- ja terveystalouden sekä kasvun ja oppimisen palveluiden hankkeisiin saadut tulot, yhteensä 3,2 miljoonaa euroa. Myös joukko- ja palveluliikenteeseen saadut valtionavut lisäsivät kaupungin tuloja 1,9 miljoonaa euroa. Lastensuojelun ja aikuissosiaalityön sekä kuntouttavien palveluiden ELY:n korvausten, asiakasmaksulain muutoksen sekä muilta kunnilta saatujen korvausten vaikutus tulojen kasvuun oli 1,4 miljoonaa euroa. Maankäyttösopimusmaksut vähenivät puolestaan 1,7 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Hyvinvointialueuudistusta koskevan lainsäädännön mukaan jäsenkuntien tulee kattaa sairaanhoitopiirien kertyneet alijäämät vuoden 2022 loppuun mennessä. Tämän vuoksi kaupunki on kirjannut vuodelle 2021 tulosvaikutteisesti pakollisena varauksena osuutensa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilikauden 2021 alijäämästä. Sairaanhoitopiiriin ennuste tilikauden 2021 alijäämästä on -26,4 miljoonaa euroa, josta kaupungin osuus on palvelujen käytön suhteessa 56,1 %, eli -14,8 miljoonaa euroa. Pakollinen varaus näkyy erikoissairaanhoidon menojen kasvuna. Erikoissairaanhoidon kustannukset perustason palveluiden osalta ovat lisäksi kasvaneet 6,6 miljoonaa euroa edellisvuodesta.

Kaupungin henkilöstömenojen kasvu oli 20,7 miljoonaa euroa, josta koronapandemian hoitoon kohdistui 4,3 miljoonaa euroa. Kaupungin henkilötövuodet kasvoivat noin 215 henkilötövuotta. Eniten henkilöstömäärä kasvoi sosiaali- ja terveystalouden palveluissa 99 henkilötövuotta sekä kasvun ja oppimisen palveluissa 72 henkilötövuotta. Sosiaali- ja terveystalouden puolella henkilötövuotia kasvatti erityisesti koronarokotuksiin, -testaukseen ja -jäljitykseen liittyvät tehtävät. Kasvun ja oppimisen palveluissa henkilömäärän kasvu kohdistui erityisesti varhaiskasvatukseen (+36 htv) sekä perusopetuksen kouluihin (+26 htv). Myös perusopetuksen hankkeiden toteutus lisäsi henkilömäärää 39 henkilötövuotta.

Virka- ja työehtosopimukseen perustuvien sopimuskorotusten vaikutus henkilöstömenojen kasvuun oli noin 5,8 miljoonaa euroa ja henkilöstösivukulut kasvoivat 3,5 miljoonaa euroa. Lomapalkkajakso- tusten muutos lisäsi henkilöstömenoja 2,4 miljoonaa euroa. Säästötoimenpiteinä toteutettiin lomara- han vaihtoa vapaaksi. Nämä vapaat yhdessä säästösyistä pidettyjen palkattomien vapaiden kanssa toivat säästöjä henkilöstömenoihin noin 1,0 miljoonaa euroa.

Asiakasmäärien kasvu näkyi myös sosiaali- ja terveystalouden palveluiden ostoissa. Ikääntynei- den palveluissa palvelujen ostot (mm. asumispalvelut) kasvattivat menoja 2,5 miljoonaa euroa. Las- tensuojelun sijaishuollon ostopalvelut, vammaispalveluissa asumisen ostopalvelut, palveluseteli- den käyttöönotto, kuljetuspalvelut sekä henkilökohtaisen avun ostopalvelut ja korvaukset lisäsivät toimintamenoja yhteensä 7,0 miljoonaa euroa.

Toimintakulujen kasvussa näkyy myös katujen kunnossapidon kustannusten nousu 2,2 miljoonaa euroa, joukko- ja palveluliikenteen liikennöitsijäkustannusten kasvu 1,3 miljoonaa euroa sekä työ- markkinatuen kuntaosuuden kasvu 1,9 miljoonaa euroa.

Liikelaitoksista Tilapalvelu -liikelaitoksen ulkoiset toimintakulut kasvoivat 5,1 miljoonaa euroa. Sai- raalan Novan tilojen osuus kasvusta oli 4,0 miljoonaa euroa. Keljonkankaan koulun käyttöönotto 1.8.2021 alkaen sekä Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen käyttöönotto vuoden 2020 aikana lisäsi- vät vuoden 2021 menoja yhteensä 0,5 miljoonaa euroa.

Tilikauden päättymisen jälkeen tapahtuneet olennaiset toiminnan ja talouden muutokset

Vuonna 2021 toteutumatta jääneitä investointimenoja esitetään uudelleenbudjetoitavaksi vuoden 2022 talousarvion muutosten yhteydessä yhteensä 18,8 miljoonaa euroa seuraavasti:

Uudelleenbudjetoinnit 2022

1000 euroa

Irtain käyttöomaisuus

Konsernihallinto, Tietohallinto, ict-investoinnit	284,0
Sivistyslautakunta	1 116,0
Kulttuuri- ja liikuntalautakunta	145,0
Kaupunkirakennelautakunta	60,0

Urheilu- ja retkeilyalueet

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta	504,5
----------------------------------	-------

Kunnallistekniikan investoinnit

Kaupunkirakennelautakunta	4 400,0
---------------------------	---------

Talonrakennusinvestoinnit

Tilapalvelu-liikelaitoksen johtokunta	12 268,0
---------------------------------------	----------

Yhteensä	18 777,5
-----------------	-----------------

Toimialojen toiminnassa ja taloudessa tapahtuneet olennaiset muutokset

Konsernihallinto

Vuosi 2021 oli edellisvuoden tapaan koronapandemian takia poikkeuksellinen. Työskentely ja kokoukset toteutuivat konsernihallinnossa pääosin etänä, tosin hetkellisesti koronatilanteen helpottaessa kokouksia pystyttiin järjestämään erityisjärjestelyin myös läsnäolokokouksina. Kesän - alkusyksyn aikana pystyttiin toteuttamaan isoja tapahtumia, kuten Jyväskylän Kesä ja MM-ralli. Myös Martti Ahtisaari –luento järjestettiin usean vuoden tauon jälkeen. Koronatilanteen heikentyessä loppuvuotta kohden tilaisuuksia peruttiin tai ne järjestettiin etätoteutuksina, kuten itsenäisyyspäivän juhllisuudet.

Koronatilanne aiheutti merkittävästi lisätyötä konsernihallinnossa, erityisesti kaupunginkansliassa ja henkilöstöpalveluissa. Myös valtuustokauden vaihtuminen vaaleineen ja perehdytyksineen sekä uusien toimielinten toiminnan käynnistyminen sävyttivät vuotta 2021. Valtuustokauden vaihtumiseen liittyi lisäksi laajoja valmistelutehtäviä koskien mm. kaupunkistrategian ja ohjeistusten päivitystä.

Valmistautuminen hyvinvointialueuudistukseen käynnistettiin kaupunkiorganisaatiossa syksyllä 2021. Kaupungin näkökulmasta uudistukseen valmistauduttiin toteuttamalla omaisuusjärjestelyjä, käymällä läpi sopimuksia, kartoittamalla hyvinvointialueelle siirtyvää henkilöstöä sekä tekemällä tiiviisti yhteistyötä Keski-Suomen väliaikaisen toimielimen vastuuvastuuvälittäjien kanssa.

Työllisyyden kuntakokeilun käynnistyminen oli merkittävä työllisyydenhoidossa tapahtunut muutos vuonna 2021. Työllisyyspalveluiden operatiivisen työnjohdon alaisuuteen siirtyi Keski-Suomen TE-toimistosta yli 50 työntekijää ja samalla työllisyyspalveluiden vastuulle siirtyi n. 11 000 työnhakija-asiakasta.

Vuoden 2021 aikana vietiin läpi ns. Halti-projekti, jonka tavoitteena oli hallinnon tilojen käytön tehostaminen ja etätyöskentelyn hyödyntäminen edelleen koronatilanteen helpottaessa. Etätyöskentelylle ja monipaikkaiselle työlle luotiin yhteiset pelisäännöt sekä suurelta osin luovuttiin henkilökohtaisista työpisteistä. Tilojen käytön tiivistämisen johdosta pystyttiin irtisanomaan ulkoisia vuokrasopimuksia ja keskittämään hallinnon henkilöstöä erityisesti hallintokorttelin rakennuksiin.

Poikkeuksellisesta vuodesta huolimatta konsernihallinnolle asetetut tavoitteet toteutuivat melko hyvin lukuun ottamatta työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvusta johtuvaa konsernihallinnon määrärahan ylittymistä sekä ict-investointien määrärahan alittumista.

Päätöksenteon tuki

Vuoden 2021 kuntavaaleja ei toimitettu koronavirustilanteen vuoksi alkuperäisenä ajankohtana 18.4.2021, vaan kuntavaalit siirrettiin toimitettavaksi 13.6.2021. Päätös kuntavaalien ajankohdan siirtämisestä pidensi vaalitöiden kokonaisaikaa tammikuun lopusta kesäkuuhun sekä aiheutti usean työvaiheen tekemisen kahteen kertaan. Vuoden 2017 kuntavaaleissa valittujen valtuustojen toimikausi jatkui 31.7.2021 saakka. Uuden valtuuston toimikausi alkoi 1.8.2021 ja perehdyttämistilaisuuksia pidettiin säännöllisesti syksyn 2021 aikana. Myös muiden toimielinten perehdyttämistilaisuudet pidettiin toimielinten aikatauluihin sovitellen syksyn 2021 aikana. Valtuustokauden vaihtumiseen liittyviä tehtäviä tehtiin kesäkuun alusta lokakuun alkupuolelle. Aluevaaleihin (23.1.2022) liittyviä tehtäviä aloitettiin tekemään syyskuussa.

Vuoden 2021 aikana kaupungin toimielimet pitivät edelleen kokouksensa koronapandemiasta johtuen pääsääntöisesti sähköisinä kokouksina (Teams). Uuden toimikauden osalta toimielinten ensimmäiset kokoukset pidettiin kuitenkin terveysturvallisesti läsnäolokokouksina. Sähköinen pöytäkirjan tarkastus otettiin 1.8.2021 alkaen käyttöön myös seudullisissa toimielimissä.

Tweb-asian- ja asiakirjanhallintajärjestelmän kehittämistä jatkettiin edelleen syksyllä mm. asiankäsittelyn metatietoihin liittyen. Koronapandemiaan liittyvät karanteeni- ja eristyspäätökset työllistivät hallinnollisten päätösten tekemisen osalta runsaasti koko vuoden ajan. Tiedonhallintalain

täytäntöönpanoon liittyen tiedonhallinnan vastuut ja tietoturva- ja tietosuojapolitiikka-asiakirja sekä alkuvuodesta 2021 vahvistettu asiakirjajulkisuuskuvaus tarkistettiin syksyn aikana. Tiedonhallintamallin työstämistä edistettiin ja kaupunkirakenteen toimiala toimi pilottina tiedonhallintamallin laati-
misessa. Sähköisen allekirjoituksen ja sähköisen säilyttämisympäristön hankinnan määrittelyitä
hiottiin tarkoituksenmukaisen ratkaisun saavuttamiseksi. Hankintasopimus kokonaisuudesta tehtiin
marraskuussa. Novan terveysaseman potilasarkiston toiminta käynnistyi keskusarkiston tiloissa
tammikuussa. Uutena toimintatapana otettiin käyttöön esimiehille suunnatut verkon kautta pidettävät
arkistointikoulutukset.

Jyväskylän kaupungin kansainvälisissä yhteyksissä kansainvälinen verkostotyö toteutui 2021 online-
kokouksina, webinaareina sekä muina etätoteutuksina. Tapahtumia toteutettiin hybriditoteutuksena,
kuten Martti Ahtisaari –luento ja Jyväskylä for You –tapahtuma kansainvälisille tutkinto-opiskelijoille.
Suurlähtetiedusteluista ja kansainvälisistä vierailuista toteutui osa. Kansainvälisen viestinnän lin-
jaukset valmistuivat. Vieraskielisessä viestinnässä painottui koronaviestintä kuntalaisille, videoiden
toteutus sekä some-kampanjat. Konsernihallinnon kansainväliset yhteydet oli mukana Jyväskylän
kaupungin Kotoutumisen edistämishankkeen 2021–2024 valmistelussa. Kansainvälistä henkilöstö-
vaihtoa, useita ystävyyskaupunkivierailuja ja kansainvälisten ryhmien kaupungintalon vierailuja ei
voitu koronatilanteen takia toteuttaa.

EU-hankkeiden valmistelu ja toteutus jatkui kaupungissa vilkkaana. Kansainvälisten yhteyksien yk-
sikköön saatiin määräaikainen lisäresurssi hankevalmistelun tueksi vuoden 2022 loppuun. EU:n el-
vytysrahaston hankehakujen käynnistyminen toi mukanaan onnistumisia, ja EU-rahoitushakujen pai-
nopistettua kohdennettiin juuri elvytysrahoitukseen. Yhtäaikaisesti varauduttiin alkavan rakennera-
hastokauden käynnistymiseen. Uudella ohjelmakaudella Jyväskylän kaupunki osallistuu kestävän
kaupunkikehittämisen rahoitusohjelmaan, jota varten luotiin uusia toimintatapoja ekosysteemyön
ympäristölle. Valmistelutyötä tulevia hakuja silmällä pitäen jatkettiin muun muassa Eurooppalaisen di-
gitaalisen innovaatiohubin (EDIH) sekä muiden kansainvälisten rahoitusten osalta.

Sisäisen tarkastuksen toiminta on pohjautunut kaupunginjohtajan hyväksymään vuosisuunnitel-
maan. Toiminnan suunnittelussa painopisteinä on olleet eettinen toimintakulttuuri, esihenkilötyö ja
johtamiskulttuuri, riittävän sisäisen valvonnan, riskienhallinnan, tietosuojan ja tietoturvan varmenta-
minen sekä yksikön toiminnan laadunvarmennuksen kehittäminen. Vuoden aikana on myös valmis-
teltu tuleville vuosille painopistealueita sekä kehitetty sisäisen tarkastuksen raportointia ja seuranta-
työkalua.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnittelu-, seuranta- ja raportointiprosessia on muutettu
vuoden aikana siten, että seurannan raportointi tapahtui vuoden aikana ensimmäisen ja kolmannen
neljännesraportoinnin yhteydessä. Myös raportointipohjat päivittyivät. Kehitystarpeena tunnis-
tettiin myös talousarvion sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman laadintaprosessi. Si-
säinen tarkastus osallistui tähän kehitystyöhön, joka tulee jatkumaan vuonna 2022.

Laki- ja kilpailuttamispalveluiden keskeisimpänä painopistealueena vuonna 2021 oli sopimushallin-
nan prosessien kehittäminen. Kaupungin yhtenäisen sopimushallintajärjestelmän käyttöönto-
keva projekti käynnistettiin loppuvuodesta 2020. Yhtenäinen sopimushallintajärjestelmä otettiin kau-
pungin toimialoilla ja liikelaitoksissa käyttöön vaiheittain vuoden 2021 loppupuolella. Toimialoille ja
liikelaitoksille järjestettiin koulutusta sopimushallintajärjestelmän käytöstä ja sopimushallinnan kes-
keisistä perusteista. Vuoden 2021 aikana kaupungin yhteisiä sopimusperusteita kehitettiin ja valmisteltiin
sopimushallintaa koskevan ohjeen päivittämistä. Päivitetty ohje on tullut voimaan vuoden 2022 puo-
lella. Hankintojen linjaukset tulivat voimaan 1.1.2021 alkaen ja päivitetty hankintaohje 1.2.2021 al-
kaen.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstötyössä oli painopisteenä edelleen vuodelle 2021 tukea ennakoiden ja systemaattisesti johtamista ja arjen esihenkilötyötä sekä työyhteisöjen toimivuutta. Koronatilanne vaikutti edelleen tavoitteessa onnistumiseen. Henkilöstöpalveluissa työtä oli tuen lisäämisen, prosessien ja yleisten ohjeiden päivittämisen sijasta kohdennettava koronaan liittyvään esihenkilöiden ja työyhteisöjen arjen tukemiseen. Edelleen laadittiin ja päivitettiin lukuisia kertoja erityisesti koronaan liittyviä erilaisia ohjeita sekä ratkottiin esihenkilöiden ja henkilöstön edustajien kanssa eri osa-alueilla kysymyksiä siitä, miten huomioidaan jatkuvasti muuttuva koronatilanne.

Perustehtävinä tehtiin aiempien vuosien tapaan, mutta määrällisesti enemmän, esimerkiksi rekrytointeja, henkilöstösiirtoja, erilaisia työyhteisö- tai työkykykyselyjä ja palvelussuhteisiin liittyviä asioita esihenkilöiden ja johdon tueksi. Rekrytointien määrät ja rekrytoinnin kehittämistarpeet olivat edelleen kasvussa johtuen esimerkiksi koronatilanteesta, palvelutarpeen kasvusta sekä henkilöstön saatavuushaasteista. Myös rekrytoinnin muihin toimenpiteisiin panostettiin entistä enemmän, mikä tarkoitti esimerkiksi entistä tiiviimpää yhteistyötä oppilaitosten kanssa, oppisopimuskoulutuksen lisäämistä, kansainvälisen rekrytoinnin mahdollisuuksien selvittämistä sekä muita toimenpiteitä työnantajan vahvuuksista potentiaaliselle työntekijöille kertoen. Samat kysymykset vaikuttivat myös palvelussuhteiden haasteisiin ja näkyivät muun muassa vuoden aikana tehdyissä paikallisissa sopimuksissa. Lisäksi valmisteltiin, neuvoteltiin ja toimeenpantiin eri virka- ja/tai työehtosopimusten mukaiset järjestelyerät. Tavoitteena olleeseen palkitsemiseen liittyvän ohjeistuksen uudistamiseen, kytkien sitä myös suorituksen johtamiseen aiempaa tiiviimmin, ei ollut mahdollisuutta. Osana järjestelyeräkokonaisuutta yhteistyössä toimialan ja luottamusmiesten kanssa uudistettiin kuitenkin perusopetuksen opetushenkilöstön tiettyjen ammattiryhmien palkkausjärjestelmä koskien tehtäväkohtaista palkkaa ja tehtävien vaatavuuden arviointia. Samoin toteutettiin sopimusjärjestelmässä tapahtuneet muutokset, eli siirrettiin henkilöstöä yli 3000 henkilöä KVTES:sta sote-sopimukseen. Henkilöstöpalveluista osallistuttiin myös KT Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajan KVTES:n tehtäväkohtaisen palkan valmistelemaan kehittämistyöhön osallistumalla palkkasimulointiin. Tietojärjestelmiin liit-tyvä kehitystyö oli laadultaan pienkehittämistä, samalla kun odotetaan isompia järjestelmämuutoksia tulevana vuosina.

Esihenkilöille ja työyhteisöille niiden toimivuuden ja toiminnan kehittämiseksi tarjottiin erilaisia työkaluja ja tukitoimenpiteitä. Nämä pohjautuivat tavoitteelle toimivasta ja laadukkaasta vuorovaikutuksesta, erityisesti työstä puhumiselle esihenkilöiden johdolla.

Tämä näkyi myös työsuojelutyön uudistamisen jatkamisessa. Vuoden aikana jatkettiin esihenkilöiden työsuojeluosaamisen tukemista esimerkiksi etätoteutuksella toteutettuja esihenkilöiden työsuojelutunteja sekä työyhteisötasolla ohjausta erilaisissa työsuojelukysymyksissä. Kevään aikana pilotoitiin ja syksyllä otettiin käyttöön uusi työkalu ja järjestelmä työn vaarojen tunnistamiseen ja riskien arviointiin. Säännöllisesti toteutettavan, koko työyhteisöä koskevan riskienkartoituksen rinnalla muistutettiin siitä, että työpaikalla on tarpeen tämän lisäksi keskustella ja tehdä täydentävää riskienarviointia esimerkiksi uusien koneiden ja laitteiden käyttöönotossa tai vallitsevassa koronatilanteessa.

Työnantajalla on lakisääteinen velvollisuus tunnistaa vaarat työssä. Yleisen riskikartoituksen lisäksi käytössä olivat korona- ja etätyöriskien arvioinnit. Mikäli työn vaaroja ei voida kokonaan poistaa, arvioidaan niiden merkitys työntekijöiden terveydelle ja turvallisuudelle eli riskin suuruus ja toteutetaan toimenpiteet, joilla riski pienennetään hallittavalle tasolle.

Työkyvyn ja osaamisen kehittämisen toimenpiteet (esimerkiksi erilaiset työyhteisövalmennukset, koulutukset, esihenkilöiden tuki, kehitetyt työkalut ja verkko-oppimisympäristöt) kohdennettiin erityisesti oman työkyvyn ylläpitämiseen ja kuormituksen tunnistamiseen, haastavan ja uhkaavan asiakkaan kohtaamiseen, muutoksenkykyisyyden vahvistamiseen ja joustavuuteen, vuorovaikutustaitoihin työyhteisöihin, digiosaamiseen ja oman työn hallintaan. Aina ajankohtaista on muuttuvan työelämän vaatimien osaamisen tunnistaminen ja tukeminen siten, että huomio on joustavuudessa, muutoksenkykyisyydessä sekä asiakkaiden tarpeiden tunnistamisessa. Keskeistä on ollut tukea työyhteisöjen omaa kykyä ratkaista itse pulmia, ristiriitoja ja löytää uusia mahdollisuuksia esihenkilön johdolla. Etätyön ja hybrityön tukea, ohjeita ja johtamisen tukea päivitettiin vaihtelevan vuoden ajan. Kilpailutettu osaamisen kehittämisen asiantuntijapooli jatkaa vielä yhden vuoden 2022 ennen uutta kilpailutusta, työnohjaajapooli kilpailutettiin 4 vuodeksi 2021.

Henkilöstöpalvelut (toimenpiteet huomioiden koko kaupungin tehtävät ja henkilöstö) menokohdan tulot (esimerkiksi koulutuskorvaukset) toteutuivat suunniteltua pienempinä (56 000 euroa), tämä ennakointiin menoissa (talousarvioon nähden 170 000 euroa pienempänä). Myös koronatilanne vaikutti siihen, että esimerkiksi erilaisia valmennuksia, yhteistoiminnallisia tilaisuuksia ja rekrytointitapahtumia toteutettiin etänä tai ei toteutettu lainkaan, ja siten tähän liittyviä kustannuksia säästy. Osaa toiminnoista on perusteltua jatkaa näin, mutta osassa asioita välitön vuorovaikutus on vaikuttavampaa.

Työterveyshuollon menot ylittyivät talousarvioon nähden 300 000 euroa. Vastaavasti myös Kelakorvausten määrä kasvaa (ei ylitetty enimmäiskustannuksia), jolloin nettoylitys on noin 100 000 euroa. Kasvuun ovat vaikuttaneet muun muassa henkilöstömäärän sekä palvelutarpeen kasvu esimerkiksi koronatilanteen kuormittavuuteen liittyen. Työterveyshuollon toimintasuunnitelmaan sisällytettiin sosiaali- ja terveystalouden henkilöstön koronarokottaminen. Vastaanotoilla yksilökäynnit ovat lisääntyneet, samoin yksilökäyntejä ovat lisänneet etäpalveluiden käyttö. Sen lisäksi toteutettiin muita suunnitelman mukaisia toimenpiteitä, esimerkiksi tehtiin koronatilanteen sallimalla tavalla työpaikkaselvityksiä sekä tuettiin työn hallintaa ja työssäjaksamista.

Vuoden 2020 lopulla käytiin yhteistoimintamenettely koskien talousarviovalmistelua 2021. Näitä talousarvion 2021 mukaisia toimenpiteitä laitettiin henkilöstöpalveluiden tukemana ja koordinoimana toimeenpanoon kuluneen vuoden aikana. Tämä tarkoitti tehtävämuutoksia useammalla kymmenellä henkilöllä. Irtisanomisia realisoitui vain muutama. Harkituista lomautuksista luovuttiin. Vuoden 2020 kokemusten perusteella valmisteltiin kesälle 2021 varten sisäisen liikkuvuuden toimintamalli, jossa henkilöstöä siirtyi muutamia kymmeniä sivistyspalveluista muille toimialoille tarvittaviin tehtäviin.

Talous ja strategia

Talous ja strategia -palvelualueen toiminnassa vuonna 2021 ovat näkyneet vahvasti taloustoimikunnan loppuraportin (KH 8.3.2021) operationalisointi, hyvinvointialueuudistus, Education Facilities Oy:n omaisuusjärjestelyt, kaupunkistrategian päivityksen käynnistäminen sekä taloussuunnitteluun ja raportointiin liittyneet kehittämistyöt. Lisäksi sairaala Nova sekä koronapandemia ja sen kerrannaisvaikutukset ovat tuoneet edelleen paljon epävarmuutta talouden suunnitteluun.

Taloussuunnittelun ja raportoinnin kokonaisvaltaista kehittämistä jatkettiin vuoden 2021 aikana. Kaupungin aiempi talouden ja toiminnan kolmannesvuosiraportointikäytäntö muutettiin neljännesvuosiraportoinniksi vastaten kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaista uutta raportointiaikataulua. Samassa yhteydessä myös osavuosisraporttien sisältö ja ulkoasu uudistettiin. Sisällön uudistuksen myötä talouden ja toiminnan raportointi muuttui esitystavaltaan visuaalisemmaksi ja helpolukuisemmaksi. Toimialojen ja liikelaitosten toiminnallisten tavoitteiden raportointi toteutettiin ensimmäistä kertaa liikennevalomallilla, joka helpotti tavoitteiden toteutuksen seurantaan jo tilivuoden aikana. Valtakunnallinen taloustilastoinnin kehittämiseen ja automatisointiin tähtäävä Kuntatietohanke vei vuoden aikana edelleen paljon työpanosta. Kaikkien tähän mennessä vaadittujen

tilastoraporttien toimitus on saatu automatisoitua. Hanke jatkuu vielä aikataulun mukaisesti 2022 ensimmäisen vuosipuolikkaan ajan.

Vuoden 2021 keväällä käynnistettiin uuden taloussuunnittelujärjestelmän hankinta yhteistyössä kaupungin talous- ja palkkahallinnon päivittäisiä palveluita tuottavan Monetran kanssa. Uusi taloussuunnittelujärjestelmä FPM Clausion otetaan käyttöön vuoden 2022 ensimmäisen vuosikolmanneksen aikana ja sitä tullaan hyödyntämään ensimmäisenä vuoden 2022 talousarvion toteuman seurannan sekä talousarvion 2023 laadinnan osalta. Uuden taloussuunnittelujärjestelmän käyttöönotto tuo mukanaan myös muutoksia talousarvion laadintaprosessiin. Lisäksi vuoden 2021 syksyn aikana toteutettiin esiselvitys kaupungin tietovaraston ja raportoinnin kehittämisen osalta. Esiselvityksen loppuraportin mukaisesti vuoden 2022 alussa tullaan käynnistämään kehittämishanke kaupungin tietovaraston rakentamiseksi ja raportoinnin sujuvoittamiseksi. Hanke käsittää kokonaisvaltaisesti koko kaupungin raportoinnin niin talouden, hr:n kuin toiminnan tietojenkin osalta.

Vuoden 2021 aikana toteutettiin myös ostolaskujen data-analyysi vuosien 2018-2020 ostolaskujen osalta sekä yhdessä Monetra Keski-Suomen ja Most Digital Oy:n kanssa kokeilu tekoälyavusteisesta ostolaskujen tiliöinnistä sekä reitityksestä konsernihallinnon ja Tilapalvelun ostolaskujen osalta osana KuRob-hanketta. Painopiste oli ostolaskujen tiliöinnissä, mutta tavoitteena oli myös ostolaskujen kierronohjauksen tehostuminen ja nopeutuminen. Tekoälyavusteisen tiliöinnin osalta työ jatkuu vielä vuonna 2022.

Kaupunkistrategian päivitys aloitettiin keväällä 2021. Kaupunkistrategian poliittisena ohjausryhmänä on toiminut kaupunginhallitus ja operatiivista valmistelua on johtanut ja koordinoanut kaupungin johtoryhmä. Strategiatyön pohjalle visioitiin Jyväskylää vuodelle 2030. Kaupunkistrategian päivitys on kuitenkin laadittu valtuustokaudelle 2022-2025. Strategiatyön pohjalle on kuultu näkemyksiä henkilöstöltä, kuntalaisilta, järjestöiltä ja yrittäjiltä. Tämän tietopohjan avulla on kaupunginhallitus ja valtuusto työstäneet ja jatkovalmistelleet strategiaa, joka hyväksytään vuoden 2022 alussa.

Vuoden 2021 aikana kaupungin edunvalvontasuunnitelman yksi painopiste Jyväskylän kaupunkiseudun pääsemiseksi MAL-sopimusmenettelyn piiriin saavutettiin. Seudun kunnat ja valtio tekivät päätökset kaupunkiseudun ensimmäisestä MAL-sopimuksesta kesällä 2021.

Reittilentoliikenne Jyväskylästä Helsinki-Vantaan lentokentälle päättyi keväällä 2020 koronapandemian seurauksena. Kaupunki yhdessä neljän muun maakuntakentän kanssa sopivat valtion kanssa järjestelystä, jonka turvin lentoliikenne on käynnistetty valtion 100 %-rahoituksella toukokuusta 2021 alkaen. Hankintasopimus on voimassa elokuuhun 2022 saakka.

Elinkeino ja työllisyys

Koronapandemian vaikutukset myös yrityselämään jatkuivat vuonna 2021, osa yrityksistä kärsi edelleen pandemiasta, osalla yrityksistä liikevaihdot kehittyivät hyvin tilanteesta huolimatta. Business Jyväskylä tehosti koronasta selviämiseksi neuvontapalveluitaan, yritysten tilannekartoituksessa tavoitettiin noin 178 yritystä, valmennus- ja sparrausohjelmat jatkuivat vuonna 2021 yritysten tueksi. Kaupunkikeskustan yrittäjille suunnattiin Kivijalat kuntoon-kehittämishanke. Eteläportin kehitysalue edistyi hyvin, isoja sijoittumisia alueelle olivat mm. DB Santasaloon ja Spinnovan toimipisteet, joiden rakennustyöt käynnistyivät. Sijoittumispalveluilla oli aktiivinen vuosi koronasta huolimatta, ennätyselliset 14 yritystä teki sijoittumispäätöksensä, näistä 60 % keskustan alueelle. Kaupunkikeskustan kehittämishankkeessa laadittiin toimenpideohjelmaa seuraaville vuosille ja samalla käynnistettiin nopeita kokeiluja kuten pysäköinnin ilmaiset lauantait.

Kankaalla vahvistui seuraavan vaiheen Kankaanaukion asemakaava, työn alla olivat suunnittelu kunnallistekniikan rakentamiseksi, Koskipuiston ideasuunnittelu sekä valmistelut useiden rakennushankkeiden käynnistymiseksi vuonna 2022. Seuraavan alueen Kankaan Suvannon arkkitehtuurikilpailun valmistelut käynnistyivät.

Sisäisiä kehitysohjelmia on käynnissä yritysasiakkaiden palveluprosessin kehittäminen kaupunkiorganisaatioissa sekä tonttimarkkinoinnin kehittäminen.

Työ- ja elinkeinoministeriö myönsi Jyväskylän ekosysteemityön valmisteluun erillisen, 0,4 miljoonan euron rahoituksen, jonka avulla laadittiin molempien ekosysteemien yritysten ja tki-rahoituksen tilannekuva, tarpeet rahoituskelpoisuuden nostamiseksi ja kasvupotentiaalin tunnistamiseksi.

Työllisyyspalveluiden toimintaa hallitsi vuonna 2021 Työllisyyden kuntakokeilun käynnistyminen 1.3.2021. Jyväskylän seudun työllisyyskokeiluun kuuluvat Jyväskylän lisäksi Laukaan ja Muuramen kunnat sekä Äänekosken kaupunki. Työllisyyskokeiluilla vahvistetaan kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjänä sovittamalla yhteen kuntien ja valtion resursseja, osaamista ja palveluja. Kokeiluissa kehitetään työnhakijoille tarjottavia työllistymistä tukevia palveluja ja palvelumalleja, joiden avulla voidaan aiempaa paremmin tunnistaa ja ratkaista asiakkaiden yksilölliset palvelutarpeet, työllistymisen esteet sekä osaamisen kehittämistarpeet. Jyväskylän seudun työllisyyskokeilun ytimessä on henkilökohtaisen palvelun tarjoaminen niin työnhakija- kuin työnantaja-asiakkaalle.

Työllisyyskokeiluun siirtyi Keski-Suomen TE-toimistosta Jyväskylän kaupungin operatiivisen työnjohdon alaisuuteen 53 työntekijää työllisyyspalvelujen henkilöstöön rinnalle ja samalla työllisyyspalveluiden vastuulle siirtyi n. 11 000 työnhakija-asiakasta. Kokeilukuntien asiakkaiksi siirtyivät työttömät ja työllistymistä edistävissä palveluissa olevat alle 30-vuotiaat työnhakijat, maahanmuuttajat ja vieraskieliset työnhakijat sekä KELAn työttömyysetuuden piiriin kuuluvat työnhakijat.

Kokeilun alkutaipaleella keskityttiin uusiin tehtäviin perehtymiseen, tietojärjestelmien käyttöönottoon asiakkuuksien haltuunottoon ja kahden toimintakulttuurin yhteensovittamiseen uusissa toimitoimitiloissa. Varsinaiseen ohjaukselliseen työhön ja verkostojen luomiseen päästiin syventymään loma-kauden jälkeen, mikä alkoi näkyä tehokkaampana palveluihin ohjautumisena ja palkkatukityöllistämisen lisääntymisenä syksyn aikana. Koronapandemian pitkittyminen väritti vuoden 2021 toimintaa. Vahvan suosituksen mukaisesti työntekijät työskentelivät osittain etänä ja kasvokkaista palvelua ei vielä päästy toteuttamaan täysimääräisesti.

Pääministeri Sanna Marinin hallitus linjasi kevään 2021 puoliväliriihessä TE-palveluiden pysyvistä siirrosta paikallistasolle. Linjaus liittyy hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa. TE-palvelut on tarkoitus siirtää kuntien vastuulle vuoden 2024 aikana ja Työllisyyden kuntakokeilujen toimintakausi tullaan jatkamaan siihen saakka, kunnes pysyvä TE-palvelujen siirto kuntiin on toteutettu. Orientoituminen TE-palvelu-uudistukseen käynnistyi syksyllä 2021.

Matkailussa aloitettiin uusi Keski-Suomen matkailun strategiakausi (v. 2021-2025), valmisteltiin vuoden 2022 alusta alkavaa maakunnallista matkailun alueorganisaatiotoimintaa (DMO=destination Management Organization) ja neuvoteltiin Keski-Suomen kuntien kanssa uudet yhteistyösopimukset vuosille 2022–2024. Kaikkiaan 18 kuntaa allekirjoitti määräaikaiset sopimukset Visit Jyväskylä Regionin kanssa uudelle toimintakaudelle. Kansainvälistä matkailua edistettiin pr- ja mediayhteistyön kautta, pääasiassa virtuaalisesti järjestetyissä myyntitilaisuuksissa sekä markkinakohtaisilla kampanjoilla. Markkinoinnin painopiste pysyi koronan vuoksi kotimaan matkailun edistämässä. Mittava verkkosivu-uudistus saatiin valmiiksi ja matkailun uudet visitjyvaskyla.fi -verkkosivut julkaistiin tammikuussa. Haasteellisesta ja vaikeasti ennustettavasta vuodesta huolimatta yöpymisvuorokaudet lisääntyivät edellisvuodesta n. 22 %. Heinä-, loka- ja marraskuussa yöpymisvuorokausissa ylitettiin myös koronaa edeltävän vuoden 2019 luvut.

Visit Jyväskylä Region hallinnoi vuonna 2021 kaikkiaan kolmea hanketta, joista vuoden lopussa päättyi kaksi: TEM-tukirahoitteinen Matkailun vastuullisuus näkyväksi Keski-Suomessa-hanke ja Keski-Suomen kehittämisrahaston Lakeland Jyväskylä Region -yrityshanke. Kansainvälisen matkailun edistämiseen suunnatulle EAKR Lakeland -Jyväskylä Region hankkeelle puolestaan haettiin ja saatiin puolen vuoden jatkoaika (30.6.2022 saakka). Visit Jyväskylä Region lähti myös osatoteuttajan roolissa mukaan viiden maakunnan yhteiseen Lakeland Finland –verkostohankkeeseen, jonka tavoitteena on edistää Lakeland-matkailualueen digitaalista ostettavuutta luomalla yhteinen 'Lakeland Marketplace'-myyntialusta. Hanketta hallinnoi LahtiRegion ja hanke päättyy syyskuussa 2024.

Viestintä ja markkinointi

Kaupungin palveluviestinnässä jatkettiin tiedotusta erityisesti koronapandemiasta ja koronarokotuksista. Viestinnässä painottui ihmisten terveyteen ja koronalta suojautumiseen liittyvät asiat sekä pandemian aiheuttamat muutokset kaupungin palveluissa.

Tapahtumiin ja kongressitoimintaan liittyvä toiminta oli koronapandemian vuoksi edelleen hyvin mallista normaalivuosiin verrattuna. Tapahtumatoiminnassa keskityttiin kuitenkin tulevien vuosien tapahtumahankintaan, uudistettiin kaupungin verkkosivuja ja haettiin REACT-rahoitusta suurien kansainvälisten urheilutapahtumien houkuttelemiseksi Jyväskylään. Rahoitus hankkeelle myös myönnettiin ja työ saatiin käyntiin loppuvuonna 2021.

Brändityössä keskityttiin uuden kaupunkistrategian valintoihin ja organisoitiin viestinnän kokonaisuus uusiksi siten, että kaupunkimarkkinointia voidaan vahvistaa tulevien strategiakärkien mukaisesti. Opiskelijakaupungin ja liikuntapäikaupungin viestinnän uudistustyötä jatkettiin ja uudistettu markkinointi-ilme jalkautettiin laajasti koko kaupunkiorganisaation käyttöön. Kansainvälisen viestinnän linjaukset valmistuivat loppuvuonna 2021 ohjaamaan tulevien vuosien kansainvälistä viestintää Jyväskylän osalta.

Verkkoviestinnässä ja -palveluissa tehtiin laaja järjestelmä uudistus, jossa käytössä oleva julkaisujärjestelmä vaihdettiin uudempaan ohjelmaversioon. Uudistuksella parannettiin verkkosivujen sisältöjä, saavutettavuutta, hakutoimintoja ja esteettömyyttä. Samalla uudistettiin pääsivuston ulkoasu äänestyksen voittaneella ehdotuksella. Kaupungin aktiivisuus ja näkyvyys sosiaalisen median kanavissa kasvoi edelleen, samoin kuin päätilien seuraajamäärät.

Tietohallinto

Office 365 käyttöä laajennettiin 2021 aikana ja käytön aloitti pelastuslaitos. Muiden käyttäjien osalta käyttöä tuettiin ja tehostettiin ottamalla käyttöön uusia käytäntöjä. Tietoturvaan ja mobiililaitteiden hallintaan on tuotu uusia työkaluja.

Jyväskylän kaupunki on mukana Hanselin yhteishankintana kilpailuttamassa teleoperaattoripalveluiden puitejärjestelyssä. Kaupungin puhelinliittymät siirrettiin pääosin Telialle vuoden 2021 aikana. Lisäksi olemme ottaneet käyttöön integraatioalustan sovellusten välisiin integraatioihin ja aloittaneet käyttöönoton käyttövaltuushallinnan ratkaisun sekä sähköisen allekirjoituksen ja sähköisen säilytyksen osalta. Jyväskylä on myös mukana DigiOne hankkeessa, ja tietohallinnon asiantuntijat ovat siinä mukana eri rooleissa.

Koronapandemian vuoksi etätö on jatkunut ja kaupungissa on otettu käyttöön hybridityömalli. Tätä tuetaan Office 365 työkaluilla sekä päivittämällä ja tehostamalla tietoturvallisia toimintamalleja ja prosesseja.

Tietohallinto on ottanut käyttöön tietokoneiden ja siihen liittyvien laitteiden tilaukseen verkkokaupan osana helppari-portaalia, joka mahdollistaa reaaliaikaisen näkymään toimitustilanteeseen sekä yksinkertaistaa tilauskokonaisuutta. Verkkokauppa on suunnattu laitteiden tilaajille koko kaupungissa. Helppari-portaalin käyttöä on laajennettu ottamalla se käyttöön perusopetuksen tv-tiimissä sekä sosiaali- ja terveystieteiden digitaaliset palvelut ja tietotuotanto -yksikössä.

Keski-Suomen hyvinvointialueen valmistelu alkoi syksyn 2021 aikana. Tietohallinnon osalta työ käynnistyi kartoituksilla ja esimerkiksi sopimusten läpikäynnillä.

Sosiaali- ja terveystaloudet

Koronapandemia leimasi edellisen vuoden tapaan sosiaali- ja terveystaloudet toteuttamista. Pitkään jatkunut tilanne kuormitti koko henkilöstöä. Koronatehtävien priorisoinnin vuoksi kiireetöntä vastaanottoa jouduttiin vähentämään. Kasvanut hoito- ja palveluverkko vaikuttavat osaltaan palvelutarpeisiin vuoden 2022 aikana.

Koronan hoitaminen on myös näkynyt taloudellisena paineena ja lisännyt sosiaali- ja terveystaloudet menoja. Korona on aiheuttanut niin suoria välittömiä (rokottaminen, testaus ja jäljittäminen) kuin ylimääräisiä välillisiä kustannuksia (esimerkiksi suojaruuhankinnat). Valtionavustuksena on saatu täysimääräisesti korvausta rokotus-, jäljitys- ja testauskustannuksiin. Lisäksi avustusta on myönnetty laskennallisilla asukasperusteilla myös muihin välittömiin kustannuksiin.

Kasvaneet erikoissairaanhoidon kustannukset ovat osaltaan tuoneet haasteensa toimialan talouteen. Tästä johtuen kaupungin sosiaali- ja terveystaloudetissa on pyritty sopeuttamaan palveluiden järjestämistä siten, että kustannusten kasvu olisi omilla palveluilla mahdollisimman vähäistä.

Henkilöstön rekrytointi- ja saatavuushaasteet lisääntyivät koko toimialueella, erityisesti tämä näkyi sairaanhoitajien, lääkäreiden ja lähihoitajien ammattiryhmissä. Haasteista huolimatta toimintaa kehitettiin monin tavoin vuoden aikana. Kaikilla palvelualueilla on esimerkiksi lisätty sähköistä asiointia ja etävastaanottoa laajennettiin.

Alkuvuonna 2021 kaupungin sairaalan kaksi osastoa siirrettiin uuteen sairaala Novaan. Kuokkalan ja Keskustan terveystaloudet lakkautettiin ja palvelut sijoitettiin Novan terveystaloudetalle. Novan käyttöönotto on näkynyt toimialalla kasvavina kustannuksina ja tämä tulee vaikuttamaan myös vuonna 2022.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen ensimmäiset lait tulivat voimaan 1.7.2021. Keski-Suomen väliaikainen valmistelutoimielin asetettiin ja hyvinvointialueen valmistelu käynnistyi.

Keski-Suomen sote-palveluita ja niiden toimintamalleja kehitettiin Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystaloudet ohjelmaa toteuttavassa Monesta hyvästä yhdeksi parhaista –hankekokonaisuudessa. Esimerkkinä kehittämistyöstä on toukokuussa avattu OmaKS.fi, Keski-Suomen digitaalinen sosiaali- ja terveystaloudet Jyväskylän julkisten terveystaloudetien, Hankasalmen sekä Uuraisten asiakkaille. Rakennemuutostusta tukeva alueellinen valmistelu -hanke päättyi vuoden lopussa. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystaloudet -kehittämistyö jatkuu hankehallinnoinnin siirtyessä kaupungilta hyvinvointialueelle vuonna 2023.

Sosiaali- ja terveystaloudet

Koronapandemia vaikutti laajasti sosiaali- ja terveystaloudetien toimintavuoteen. Kehitysvammaisten päivä- ja työtoimintayksiköt toimivat supistetusti koko vuoden, palvelukeskus Hanskan toimintaa jouduttiin sopeuttamaan kulloiseenkin koronatilanteeseen ja eri palveluissa toteutettavia ryhmätoimintoja jouduttiin ajoittain vähentämään. Aikuissosiaalityössä sosiaali- ja kotoutumispalveluissa toteutettava maskien jakelu kuntalaisille jatkui koko vuoden.

Korona-ajan poikkeukselliset olosuhteet ovat kuormittaneet sekä henkilöstöä että esihenkilöitä. Henkilöstön rekrytointi- ja saatavuushaasteet ovat lisääntyneet, mikä oli lisännyt myös työvuorosuunnittelun haasteita ja aiheuttanut esihenkilöille runsaasti lisätöitä. Palveluissa on koronasta huolimatta pystytty tuottamaan asiakkaille palveluita asiakasturvallisuus huomioiden. Henkilöstö on toteuttanut asiakastapaamisia sekä etänä että lähitapaamisina.

Työllisyyden Kuntakokeilu käynnistyi 1.3.2021 tuoden mukanaan sosiaalityön prosesseihin työllisyyslainsäädännön mukaisia uusia toimintatapoja ja velvoitteita sekä tiivistäen edelleen yhteistyötä työllisyyspalveluiden kanssa. Nuorten palveluita keskitettiin samaan paikkaan perustamalla Nuorten talo, jonne myös Nuoren aikuisten palvelukeskus J-Nappi muutti toukokuussa.

Maakunnallisen ympärivuorokautisen sosiaali- ja kriisipäivystyksen valmistelu jatkui alkuvuoden ajan. Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöksen jälkeen aiemmat sopimukset virka-ajan ulkopuolisesta sosiaalipäivystyksestä irtisanottiin ja uudet sopimukset Keski-Suomen kuntien kanssa tehtiin syksyn aikana. Keski-Suomen sosiaali- ja kriisipäivystys aloitti toimintansa 1.1.2022.

Vuosina 2020 ja 2021 lastensuojelun avohuollon asiakasmäärät ovat laskeneet, mutta asiakkuuden syyt eivät kuitenkaan ole keventyneet tai helpottuneet. Huolestuttavana ilmiönä lasten kiireellisissä sijoituksissa näkyy lasten vakava itsetuhoisuus, mikä on vuosien 2020–2021 aikana merkittävästi lisääntynyt. Lapsen päihteenkäytön jälkeen itsetuhoisuus oli yleisin syy lapsen kiireelliselle sijoitukselle. Myös sijaishuollon muutospäätöksiä on tehty paljon laitoksesta laitokseen, mikä kertoo lasten ja nuorten hoidollisuuden kasvusta. Huostaanotettujen ja sijoitettujen lasten määrä (322 lasta) kasvoi edellisestä vuodesta (2020: 304) ja laitoshoidon osuus on noussut suhteellisesti eniten sijaishuollon muodoista.

Asiakkaiden hoidollisuuden kasvu sekä päihde- ja mielenterveysongelmien lisääntyminen näkyy myös vammaispalveluissa. Omissa yksiköissä henkilöstön uudenlaiset koulutustarpeet ovat nousseet esille, kuten myös ajoittaisen lisähenkilöstöressurssin tarve. Ostopalveluissa asiakkaiden haasteet ilmenevät palvelutarpeiden muutoksina ja palvelutasojen nostona, mikä näkyy lisääntyneinä kustannuksina kehitysvammaisten ostetuissa asumispalveluissa. Korona-ajan aiheuttamat muutokset, mm. vaihtuva henkilöstö, aiheuttaa asiakkaissa levottomuutta ja myös aggressiivista käyttäytymistä.

Ikääntyneiden palvelut

Vuoden 2021 lopussa (31.12.) kotona asuvien yli 75-vuotiaiden osuus oli noin 90 % ikäluokasta (arvioluku 11 810). Vuonna 2025 yli 75-vuotiaita arvioidaan olevan 15 400 ja vuonna 2030 jo lähes 17 800. Myös yli 80-vuotiaiden ja yli 85-vuotiaiden asukkaiden määrät lisääntyvät voimakkaasti, joka tulee huomioida toiminnassa ja palveluissa. Koronapandemian vaikutukset näkyivät edelleen koko palvelualueella. Poikkeusolojen aiheuttamat vaatimukset ohjeistusten muutoksiin ja toimintaan vaativat henkilöstöltä paljon henkistä venymistä riskiryhmään kuuluvien asiakkaiden laadukkaan hoidon järjestymisessä. Henkilöstö ja esihenkilöt toimivat koronan vaatimien ohjeiden osalta erinomaisesti ja korona pysyi hallinnassa huolimatta vaativasta asiakasryhmästä. Omaisten kanssa tehtävää yhteistyötä kuten omaisfoorumit ja asiakasraadit ei voitu toteuttaa perinteisesti koronapandemian vuoksi (pidettiin osittain verkkotapaamisia).

Palveluiden tarve kasvaa väestön ikääntyessä, eikä palvelutarpeen yllättävään kasvuun toisaalta ole voitu ennakoida riittävällä henkilöstön vahvuudella. Kasvu näkyi vuoden aikana mm. turvahälytysten kasvussa (16 % edelliseen vuoteen), sekä asiakkaiden hoitoisuuden kasvussa. Kotihoidon asiakasmäärä jatkoi kasvuaan edelliseen vuoteen verrattuna, eikä siihen ole voitu reagoida vuoden aikana lisäämällä henkilöstöä riittävää määrää. Lakisääteinen henkilöstömitoitus muuttui tehostetussa palveluasumisessa (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista eli ns. Vanhuspalvelulaki) edellyttäen 0,55-mitoituksen sekä välillisen ja välittömän hoitotyön erottamisen. Tämä vaati selkeästi henkilöstörakenteen ja työnjaon uudelleen tarkastelun ja sillä oli vaikutus myös yksityisen palvelutuotannon korvaushinnan tarkistamiseen. Ikääntyneiden asumispalvelun tarve lisääntyy väestön ikääntymisen myötä. Vuonna 2021 tehtiin myönteisiä ympärivuorokautisen asumisen päätöksiä 58 enemmän kuin edellisenä vuonna ja 109 myönteistä päätöstä enemmän kuin asiakkaita pystyttiin sijoittamaan asumispalveluihin, jolloin henkilöt jäivät odottamaan vapautuvaa paikkaa jonoon.

RAI-toimintakykymittarin osalta siirryttiin kotihoidossa ja asumispalveluissa uudistettuun ohjelmistoversioon ja interRAI -arviointivälineiden käyttöön. Henkilöstö sai laajasti koulutusta osaamisen turvaamiseksi. Lisäksi hankittiin RAIsoft -verkkokurssit jatkuvan osaamisen ylläpidon tueksi. Ikääntyneiden palveluissa käyttöä laajennettiin palvelutarpeen arviointiin ja omaishoidon tukeen. Strategiin johtamiseen valittiin hoidon laadun ja asiakkaiden hoitoisuuden seurantoja.

Sairauspoissaolojen osalta koronan osuus näyttäytyi koko vuonna poissaolosyissä. Tupla- ja hälytysrahakorvaukset (0,5 milj. euroa) kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 180 %. Tämä johtui sairauspoissaolojen vaatimista henkilöstötarpeista ja edelleen jatkuvista rekrytointihaasteista. Henkilöstön saatavuus- ja rekrytointihaasteet vaikeuttivat palveluiden järjestämistä vuoden aikana. Keinoja rekrytointiin kehitettiin yhdessä HR:n kanssa, mutta henkilöstöpula näyttäytyi valtakunnallisena.

Osaamista kehitettiin sähköisesti, verkko- ja etäkoulutuksina. Yksikkökohtaisia koulutuksia järjestettiin koronatilanteen salliessa (mm. Aggressiivisen asiakkaan kohtaaminen-, RAI-, AVEKKI-, ensiapu- ja lääkehoitokoulutuksia). Lääkehoitosuunnitelmat päivitettiin. Ikääntyneiden asumisen palveluyksiköissä kehittämiskohteina oli sähköinen ja yhteisöllinen työvuorosuunnittelun ja varahenkilöiden varausjärjestelmä RESPAn käyttöönotto.

Kuntoutuksen kehittämiseksi palveluihin luotiin toimintakyvyn tukemisen ja kuntoutuksen visiota sekä strategiaa. Aloitettiin kehitystyö asiakkaan kuntoutustarpeen tunnistamiseksi hyödyntäen RAI-toimintakyvyn arviointitietoa ja kehitettiin kuntouttavan etäpäivätoiminnan palvelunmuotoilua asiakkaan toimintakykyä tukevaksi. Arviointi- ja kuntoutusyksikön toiminnan kehittymisen tueksi toteutettiin kaupungin sisäisten toimijoiden kanssa työpajoja ja aloitettiin hyvinvointialueen yhteiseen toimintamalliin tähtäävä kehittäminen Saarikan, Laukaan ja Äänekosken kanssa.

Toimialojen kanssa valmisteltiin yhteistyössä Jyväskylän Ikäohjelma ja asumisen kehittämistä tehtiin osana ympäristöministeriön IHANA-hanketta (ikäntyneiden hyvä asuminen).

Perheiden ennaltaehkäisevät palvelut

Neuvolat, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut yhteensovittivat koronatehtävät lakisääteisten palvelutehtävien kanssa. Palveluihin palkattiin lisähenkilöstöä ja tehtävänkuvissa joustettiin, jotta pystyttiin vastaamaan lakisääteisten tarkastusten määräaikojen toteutumiseen. Keskitetty palvelutarpeenarvioinnin tiimi (PTA) otti käyttöön toimintamallin, jolla uudet lastensuojelun avohuollon asiakkaat vähenivät 19 %. Alueellinen perheoikeudellinen palvelu vastasi suurelta osin maakunnan lastenvalvojapalveluista ja teki kuntien sosiaalitoimien kanssa yhteistyötä. Nuorisovastaanotto tarjosi oikea-aikaista nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelua 13–22-vuotiaille, ja toimi osaltaan Nuorten talon uudessa monitoimijaisessa kokonaisuudessa. Lasten ja nuorten kuntoutuksen ja neuropsykiatrisen tuen tarpeet tunnistettiin ja valmistelussa edettiin palveluiden toteuttamiseen.

Työntekijät, esihenkilöt ja johto osallistuivat hyvinvointialueen valmistelua tukevaan järjestämisen tehtäviin, sisältöryhmytyöhön, tiedonkeruuseen ja alueellisiin hankintojen valmisteluihin. Muutokset palveluissa on kohdennettu hyvinvointialueuudistus ja yhdyspintaratkaisut huomioiviksi.

Ehkäisevän työn strategiaa toteutettiin yhdessä sivistyksen ja soten toimialojen kesken. Hyvinvointialueelle siirtymisessä vuonna 2023 tulee varmistaa vahva yhdyspintatyö kuntien ja 3. sektorin toimijoihin.

Tietojohtamisen tueksi otettiin käyttöön Lapsibudjetoinnin työväline vuoden 2022 alusta. Tavoitteena on saada lasten ja nuorten palvelujen kokonaisuudesta systemaattista tietoa toiminnasta ja kustannuksista palvelurakenteiden ja toimintamallien kehittämistä ja arviointia varten.

Avoterveydenhuolto

Koronapandemia on ollut merkittävin toimintaan vaikuttanut tekijä vuonna 2021. Syksyllä alkanut pandemian suurin aalto pakotti avosairaanhoidon vähentämään kiireetöntä vastaanottoa ensisestään, ja tämä on vaikuttanut hoitovelan kasvuun. Hoitovelan määrää on vaikeaa arvioida, mutta on todennäköistä, että hoitovelan kattaminen tulee jatkumaan koko vuoden 2022. Koronatyöhön on palkattu lisähenkilökuntaa yli 80 henkilötyövuoden verran, mikä osaltaan on vaikeuttanut rekrytointitilannetta Jyväskylän terveydenhuollossa.

Koronapandemiasta huolimatta avoterveydenhuollon toimintaa kehitettiin vuoden aikana. Etä vastaanotto toiminta laajeni erityisesti avosairaanhoidossa sekä kuntoutuspalveluissa. Yhteistyössä Tulevaisuuden sotekeskus -hankkeen kanssa kehitettiin OmaKS virtuaalinen terveysasema sekä moniammatilliseen työhön perustuva tiimimalli, minkä pilotointi aloitettiin Sampoharjun terveysasemalla. Mielenterveys- ja päihdepalvelut on otettu osaksi terveysasemien toimintaa, minkä johdosta mm. lähetemäärät erikoissairaanhoitoon ovat vähentyneet.

Novan terveysasema aloitti toimintansa helmikuussa. Kuokkalan ja Keskustan terveysasemien yhdistyminen yhdeksi suureksi terveysasemaksi oli suuri ponnistus ja vaati suuren määrän työpanosta koko vuoden ajan. Novan tukipalvelujen kustannusten ennakoiminen osoittautui haasteelliseksi ja

talousarvio ylittyi näiltä osin. Tilojen valmistuminen viivästyi tavarantoimittajien saatavuusongelmien vuoksi ja kalustamisen osalta on edelleen puutteita.

Kaupunginsairaala

Kaupunginsairaalan kaksi osastoa (90 sairaansijaa) muutti sairaala Novaan tammi-helmikuun vaihteessa, ja samalla Palokan sairaalan toiminta loppui kaupunginsairaalan osalta. Kyllön osastolla 2 toimi tilapäisesti ikääntyneiden palveluiden pitkäaikaishoidon yksikkö vuonna 2021.

Kaupunginsairaalan osastoilla oli vuonna 2021 yhteensä 8081 hoitajaksoa ja 86 483 hoitopäivää. Keskimääräinen hoitoaika kaupunginsairaalan osastoilla oli 10,2 hoitopäivää.

Tehostettuun palveluasumiseen ja pitkäaikaishoitoon jonotti kaupunginsairaalan osastoilla keskimäärin 29 potilasta. Enimmillään jonottavien potilaiden määrä oli marraskuussa (45 potilasta) ja pienimmillään huhtikuussa (17 potilasta).

Koronapandemian jatkuminen on aiheuttanut kuormitusta henkilökunnalle. Henkilöstön saatavuudessa oli haasteita kaikkien ammattiryhmien osalta, mutta erityisen suuret haasteet olivat sairaanhoitajien rekrytoinnissa. Sairaalan Novaan muuton vuoksi tammi-helmikuussa ja sairaanhoitajavajeeseen vuoksi elokuusta lähtien jouduttiin vähentämään kaupunginsairaalan sairaansijamäärää. Hoitajavajeesta johtuva sairaansijojen vähentäminen yhdessä osastoilla jatkohoitopaikkaa jonottavien potilaiden määrän kasvun kanssa aiheutti haasteita sairaansijojen riittävyyden osalta, minkä vuoksi ostettiin sairaalahoitoa ja myös kitkalaskutuspäiviä kertyi. Sairaalahoitoa ostettiin yhteensä 600 hoitopäivää naapurikuntien terveyskeskussairaaloista ja Sotainvalidien sairaskodilta. Kitkalaskutuspäiviä oli yhteensä 226.

Yksi keskeisiä kehittämishankkeita oli kaupunginsairaalan hoitokeskuksen toiminnan aloittaminen ja hoitokeskuksen palvelujen tuotteistaminen. Hoitokeskuksessa toteutetaan suonensisäisiä lääkityksiä, punasoluinfusioita ja venesektioita sekä hoidetaan haavoja. Hoitokeskuksessa oli 812 potilaskäyntiä vuoden 2021 aikana.

Kotisairaalassa toteutui yhteensä 779 hoitajaksoa. Hoitajien kotikäyntejä oli vuoden aikana yhteensä 10 444 ja lääkärin kotikäyntejä 190. Kotisairaalassa hoidetaan erityisesti palliatiivisessa hoidossa sekä infektion hoidossa olevia potilaita.

Kotisairaalan hoidontarpeen arviointi (KOHTA) -yksikön pilotti päättyi syyskuussa, ja tämän jälkeen toiminta on jatkunut osana kotisairaalan toimintaa. KOHTA-yksikkö tukee vahvasti ikääntyneiden palveluiden kotihoitoa ja asumispalveluja, joihin KOHTA-yksikkö toteutti yhteensä 699 käyntiä vuoden 2021 aikana. KOHTA-yksikön toiminnan kehittäminen jatkuu vuonna 2022.

Siivoustyö ja ruokapalvelut -palveluyksikkö osallistui tukipalveluiden osalta sairaala Novan käyttööntöön sekä tukipalveluihin liittyvien käytäntöjen kehittämiseen. Tukipalveluohjaajat aloittivat viikonlopputyöskentelyn tammikuussa, jolloin he alkoivat ottaa vastaan tiedot laitoshuoltajien poissaoloista ja huolehtivat sijaiset yksiköihin viikonloppuisin ja arkipyhinä. Tällä toiminnalla pyrittiin edelleen vapauttamaan hoitohenkilöstön työaika potilaalle/asukkaalle.

Ruokapalveluiden osalta kaupunginsairaalan osastoilla jatkettiin keskitetyn jakelun toimintamallin kehittämistä. Tekstiilihuollon selvitystä tehtiin ikääntyneiden palveluissa, ja sen kautta jatkettiin tekstiilihuollon prosessin kehittämistä.

Potilas- ja asiakasturvallisuudessa aloitettiin keskeisten suunnitelmien päivittäminen ja syksyn aikana saatiin valmiiksi laite- ja tarviketurvallisuussuunnitelman päivitys. Laiteturvallisuudessa laiterekisterin käyttöönotto toimintayksiköissä jatkui, ja koulutuksia pidettiin laitevastaaville. Lääkitysturvallisuuden auditoinnin suunnittelu aloitettiin syyskuussa ja varsinaiset auditoinnit käynnistyvät maaliskuussa 2022. Loppuvuodesta toteutettiin turvallisuuskulttuurikysely maakunnallisesti ja aloitettiin valmistautuminen uuden vaaratapahtumien raportointijärjestelmän, Laatuportin, käyttööntöön. Laatuportti tulee kevään 2022 aikana Hai-pro-järjestelmän tilalle.

Sivistys

Toimialan yhteiset palvelut ja hallinto

Sivistyksen toimialan yhteisten palvelujen ja hallinnon kokonaisuuteen kuuluvat palveluohjauksen, kehittämisen ja TVT-toiminnan tiimit, sivistyspalvelujen ja kasvun ja oppimisen hallinnolliset palvelut. Kasvun ja oppimisen palvelujen keskitettyjä hankkeita sekä konsernihallinnon vyörytyseriä seurataan myös yhteisten palvelujen kokonaisuudessa.

Palveluohjaustiimin tehtäväkokonaisuuteen kuuluvat kasvun ja oppimisen palveluohjaus ja asiakasmaksut sekä yksityisen varhaiskasvatuksen ohjaus, valvonta ja tukitoimet. Useat tehtävät ovat lakisääteisiä. Asiakaskunta koostuu perheistä, organisaation sisäisistä asiakkaista sekä palveluntuottajista. Perheiden tarpeiden nopea muuttuminen muun muassa koronan vuoksi vaati ajan tasaista ja sujuvaa reagoitua. Asiakaspalvelun ja toimintatapojen kehittäminen ovat olleet keskiössä. Uusia esiopetusryhmiä perustettiin koulujen yhteyteen. Kouluun ilmoittautumisen prosessi eteni suunnitellusti ja uudenlaiset Teams-huoltajainfot tavoittivat merkittävän osan koulutulokkaiden perheistä. Yksityisen varhaiskasvatuksen valvontaa, ohjausta ja neuvontaa toteutettiin säännöllisesti ja suunnitellujen rakenteiden mukaisesti. Yksityisen varhaiskasvatuksen paikkojen määrä väheni. Asiakasmaksuihin liittyvä asiakaspalvelu tapahtui pääasiassa sähköisiä kanavia hyödyntäen sekä puhelimitse, käyntiasiointi ajanvarauksella. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos tuli voimaan 1.8.2021 ja sen myötä asiakasmaksuja alennettiin. Tämä vaikutti sekä kunnallisen varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin että yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelisiin - asiakasmaksukertymä pieneni ja palvelusetelimenot kasvoivat. Palveluohjauksen puhelinliikenneuudistus toteutui. Vaskoolissa, kasvun ja oppimisen asiakasraadissa, oli vahva varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen edustus, ja toiminta jatkui aktiivisena. Monipuolinen viestintä lisäsi palveluohjauksen tunnettuutta. Loppuvuodesta palveluohjaustiimi muutti kaupungin omiin tiloihin Tietotalolle HALTI-projektin mukaisesti.

Kasvun ja oppimisen TVT-tiimi toteutti mm. palveluiden ja laitteistojen hankinnat, ylläpidon ja palveluiden kehittämisen yhteistyössä Tietohallinnon kanssa. TVT-tiimin tehtäviä olivat myös opetushenkilöstön TVT-osaamisen kehittäminen, TVT-OPSien kehittäminen ja koulu- sekä päiväkotikohtaisen TVT-tuen (tekninen ja pedagoginen tuki, tutoropettajaverkosto) koordinointi.

Uusi iso TVT-tiimin tehtäviin liittyvä kokonaisuus on seitsemän kunnan yhteinen DigiOne –hanke, johon Jyväskylän kaupunki liittyi. Hankkeessa kehitetään uusi oppimisen ekosysteemi valtakunnalliseen käyttöön. Hanke jatkuu 31.12.2023 saakka.

Kasvun ja oppimisen hankerahoituksella edistettiin koulutuksellista laatua sekä tasa-arvoa esi- ja perusopetuksessa, kehitettiin malleja sekä koulupoissaoloihin että kiusaamiseen puuttumiseen, tuettiin lasten ja nuorten hyvinvointia, kehitettiin koulun kerhotoimintaa ja maksutonta harrastustoimintaa, edistettiin digitalisaatiota, vahvistettiin henkilöstön nepsy-osaamista sekä kehitettiin kielten opetusta. Oppivelvollisuuslain muutoksen myötä käynnistettiin myös alueellinen OPO-hanke, jonka tavoitteena on kehittää tehostetun oppilaanohjauksen mallia kuntayhteistyössä Laukaan, Muuramen ja Jämsän kanssa. Korona-avustusta suunnattiin erityisesti sellaisiin toimenpiteisiin, jotka tukivat poikkeusolojen aikana erityisiä haasteita kohdanneita oppilaita. Avustusrahalla palkattiin muun muassa erityisopettajia ja resurssiopettajia, joiden avulla tukea saatiin yksilöllisesti kohdistettua erityisesti oppilaisiin, joiden oppimiseen poikkeusolot olivat erityisesti vaikuttaneet.

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Vuonna 2021 lapsia oli kunnallisten varhaiskasvatuspalvelujen piirissä alkuvuodesta noin 5 550 ja loppuvuodesta noin 5 200. Ensimmäisen koronavuoden 2020 jälkeen palvelujen piirissä on ollut normaalisti lapsia.

Talousarviolla 2021 varhaiskasvatukselle asetettiin säästötavoite 680 000 €. Säästötavoitetta toteutettiin lomarahojen vaihdolla vapaaksi, pitämällä palkattomia vapaita ja säästövapaita sekä siirtämällä sosiaali- ja terveystalouden tehtäviin. Päiväkodin johtajat kävivät työntekijöiden kanssa henkilökohtaiset keskustelut ja tekivät keskustelujen pohjalta vuosisuunnitelman. Suunnitelman toteumaa seurattiin läpi vuoden ja tavoite saavutettiin, kun henkilöstömenojen toteuma jäi alle talousarviolla suunnitellun.

Perheille myönnettiin maksuhyvitystä varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista koronasta johtuvien poissaolojen ja päivystysjärjestelyjen vuoksi koko vuoden ajalta. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia muutettiin 1.8.2021 alkaen siten, että asiakasmaksuja alennettiin korottamalla maksujen perusteena olevia tulo- ja sisärajoja ja sisärajoja perittäviä maksuja.

Kaksivuotinen esiopetuskokeilu aloitettiin elokuussa 16 päiväkodissa. Kokeilun piirissä oli 361 vuonna 2016 syntynyttä lasta, joista 337 oli jo varhaiskasvatuspalveluissa ja 24 tuli varhaiskasvatuksen ulkopuolelta. Jyväskylän kaksivuotisen esiopetuskokeilun opetussuunnitelma hyväksyttiin siivistyslautakunnassa 26.5.2021 ja otettiin käyttöön elokuun alusta. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun saatiin erityisavustus 532 400 euroa ajalle 2021–2024 käytettäväksi kokeilusta aiheutuviin kustannuksiin.

Varhaiskasvatustalain 1.8.2021 voimaan tullut muutos työntekijän ilmoitusvelvollisuudesta painottaa lapsen etua ja varhaiskasvatustalain hengen mukaista varhaiskasvatusta. Ilmoituksia on tullut yhteensä 12, joista 10 kunnallisesta ja 2 yksityisestä varhaiskasvatuksesta. Päiväkodin johtajat ovat tehneet selvitykset ilmoituksissa esiin tulleista huolenaiheista. Selvitykset on käyty läpi työntekijöiden kanssa ja mahdolliset epäkohdat on korjattu.

Yksityisten palvelujen piirissä oli kevättoimintakaudella noin 1 630 lasta ja syystoimintakaudella noin 130 lasta vähemmän. Touhula-keiju lakkautti neljä päiväkotia, joista kolme jatkoi toimintaansa kunnallisena päiväkotina ja yksi siirtyi Norlandia-päiväkotien omistukseen. Kolmen kaupungille siirtyneen päiväkodin osalta henkilöstö siirtyi liikkeenluovutuksella Jyväskylän kaupungin työntekijöiksi.

Jyväskylän varhaiskasvatuksen laadun arviointi on monimenetelmäistä ja säännöllistä perustuen arvioinnin vuosikelloon. Arvioinnin tuloksia hyödynnetään varhaiskasvatuksen kehittämisessä. Asiakas- ja henkilöstökyselyt toteutetaan kerran vuodessa. Vuonna 2021 kyselyjen ajankohta oli 15.2. - 5.3.2021.

Palveluverkon suunnittelutyössä yhdistyivät varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoselvitykset. Esiopetus kouluille- selvityksessä kartoitettiin ja arvioitiin laajasti koulun tiloissa toteutettavan esiopetuksen lapsivaikutuksia. Esiopetusta siirtyi koulujen tiloihin Kuokkalassa ja Länsi-Palokassa.

Perusopetuksen palvelualue

Perusopetuksen palvelualueeseen kuuluvat perusopetuksen koulut, aamu- ja iltapäivätoiminta, oppilashuolto, kieli- ja kulttuuriryhmien opetus, palvelualueen yhteiset palvelut sekä nuorisopalvelut. Palveluiden toiminnat on 1.12.2021 alkaen määritelty yhden palvelujohtajan alaisuuteen. Nuorisopalvelut on hallinnollisesti määritelty toimialajohtajan alaisuuteen.

Vuonna 2021 perusopetusta järjestettiin 28 hallinnollisessa koulussa ja 38 erikokoisessa toimipalokassa. Peruskouluikäisiä kaupungin omissa kouluissa oli vuoden 2021 lopussa yhteensä 12 641. Oppilasmäärät kasvoivat vuoden aikana yhteensä 110 oppilaalla, mikä oli hieman arvioitua vähemmän (arvio 139).

Koronapandemia vaikutti perusopetuksen järjestämiseen merkittäväällä tavalla vuoden 2021 aikana. Terveysturvallisuuden viranomaiset asettivat oppilaita, kokonaisia oppilasryhmiä sekä henkilökunnan jäseniä karanteeniin koronavirukselle altistumisen vuoksi. Koulupäivän aikana kiinnitettiin erityistä huomiota terveysturvallisuuteen. Maskisuositus otettiin käyttöön 12 vuotta täyttäneiden oppilaiden osalta. Koulun henkilökunnalla oli maskien/visiirien käyttövelvoite koulupäivän aikana. Opetusta järjestettiin mm. etäopetuksen menetelmin. Opetussuunnitelman sisällöt ja tavoitteet toteutuivat karanteenijärjestelyiden aikana kuitenkin henkilökunnan osaamisen sekä etukäteen laadittujen poikkeustilanteiden varalle laadittujen suunnitelmien johdosta hyvin.

Koronapandemian vaikutusten tasoittamiseksi Jyväskylän kaupungin perusopetuspalvelut haki ja sai valtionavustusta vuosille 2021–2022 yhteensä 726 000 euroa. Avustus jaettiin kouluille ilmenneiden tarpeiden mukaisesti esimerkiksi erityisopettajien, ohjaajien ja resurssiopettajien palkkaamiseen. Avustuksen avulla pystyttiin tukemaan erityisesti niitä oppilaita, jotka ovat pandemian vuoksi olleet

haavoittuvimmassa asemassa ja joiden oppimisen edistymisestä on ollut huolta. Koska kyseessä oli jatkorahoitus aiemmin myönnetylle avustukselle, lisäresurssi mahdollisti jo aiemmin hyväksi havaittujen toimintamallien ja tukitoimien jatkamisen ja oppilaiden pidempikestoisen tuen.

Jyväskylän kaupungin perusopetuksen kouluissa otettiin 1.8.2021 käyttöön koulupoissaoloja ennaltaehkäisevä ja poissaoloihin puuttuva toimintamalli. Toimintamalli painottaa koulupudokkuutta ennaltaehkäisevää toimintaa ja selkeyttää haastaviin tilanteisiin puuttumisen käytänteitä sekä monialaista yhteistyötä. Mallia kehitetään osana Sitouttava kouluyhteisötyö -hanketta, joka linkittyy valtakunnalliseen koulupudokkuutta ennaltaehkäisevään toimenpideohjelmaan. Ohjelman tavoitteena on koota valtakunnallinen koulupoissaolomalli paikallisista piloteista saatujen kokemusten pohjalta.

Keskeisenä perusopetusta koskevana uudistuksena on 1.8.2021 voimaan tullut oppivelvollisuuslain muutos ja sen myötä oppivelvollisuuden laajentuminen. Muutoksen aiheuttamien toimenpiteiden tueksi Jyväskylän kaupungin perusopetuspalvelut haki yhdessä Laukaan, Muuramen ja Jämsän kanssa valtionavustusta, jonka avulla pyritään luomaan alueellinen tehostetun oppilaanohjauksen malli, selkeyttämään lakimuutoksen tuomia velvoitteita ja yhtenäistämään paikallisia ohjauskäytänteitä. Tärkeänä tavoitteena on myös ohjaustyötä tekevän henkilöstön osaamisen kehittäminen.

Opetushallitus uudisti valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit, mikä käynnisti paikallisesti tarvittavat opetussuunnitelman muutostyöt. Uudet kriteerit astuivat voimaan 1.8.2021. Tämän lisäksi arviointityön tueksi ja yhdenvertaisuuden varmistamiseksi määriteltiin vuosiluokille 3–5 hyvän osaamisen tasot aiemmin luotuja taitotasotaulukoita hyödyntäen. Samalla täsmennettiin tarvittavin osin oppiainekohtaisten tavoitteiden vuosiluokkaistuksia vastaamaan paremmin oppimisprosessin edistymistä. Uudistusten tueksi on ollut tarjolla henkilöstön koulutusta ja tukimateriaaleja. Vuoden 2021 aikana on aloitettu myös valtakunnallinen täsmennystyö kuudennen vuosiluokan hyvän osaamisen kriteereihin, ja tässä työssä on mukana 11 jyväskyläläisen opettajan edustus.

Koronapandemia vaikutti jonkin verran suunniteltujen täydennyskoulutusten järjestämiseen erityisesti niiden koulutusten osalta, joita ei ole voinut toteuttaa etäyhteyksin, kuten esimerkiksi AVEKKI-koulutukset. Priorisointien avulla pystyttiin kuitenkin hyvin edistämään pedagogista osaamista opetussuunnitelman mukaisten, paikallisesta perusopetuksen opetussuunnitelmasta johdettujen toiminnan kärkien ja oppimisen tuen suunnitelman mukaisesti sekä vuosikelloon merkittyjen välttämättömien koulutusten (esim. tukiviittomat) osalta.

Jyväskylän perusopetuksen oppilaista 14,7 % sai tehostettua tukea ja 7,7 % erityistä tukea vuonna 2021. Tehostetun tuen oppilaiden osuus oli hieman valtakunnallista keskiarvoa suurempi ja erityisen tuen osuus keskiarvoa hieman pienempi edellisen vuoden tapaan. Koronapandemian vaikutukset ovat näkyneet tuen tarpeen kasvussa ja OKM:n korona-avustusta kohdennettiin tasavertaisesti kaikille kouluille tukemaan oppimisen- ja hyvinvoinnin vajetta. Korona-avustuksella uudistettiin lukutaidon arviointivalikkoa hankkimalla digitaalinen ryhmässä toteutettava lukutaidon arviointiväline Luku-seula 2. ja 8.luokan oppilaille. Koronapandemian vaikutuksia seurataan sekä koulu- että kaupunki-kohtaisesti vuosittain.

Kolmiportaisen tuen rakenteita ja toimintamalleja kehitettiin ja kohdennettiin oppimisen ja koulunkäynnin kehittämissuunnitelman mukaisesti vuoden 2021 aikana. Painopisteinä on ollut erityisopetuksen järjestämisen tapojen tarkastelu, tuen palvelurakenteen monipuolistaminen ja pienryhmämuotoisen toiminnan mahdollistaminen tarvetta vastaavaksi. Huhtasuon yhtenäiskoululle, Vaajakosken yhtenäiskoululle ja Jyskän kouluun lisättiin erityisopetusresurssia vuoden 2021 kuluessa erityisesti pienryhmien toimintaan sekä ala- että yläkouluilla. Kolmiportaisen tuen pedagogisten lomakkeiden päivitystyö käynnistyi työryhmän avulla. Lomakkeiden päivitysten tavoitteena on selkeyttää, vankistaa ja tukea kaikkien opettajien pedagogista dokumentointia ja kirjoittamista.

Kehittämissuunnitelman mukaiset koulutukselliset painopisteet olivat kolmiportainen tuki, lasten ja nuorten neuropsykiatrisen tuen (nepsy) ja vuosiluokkiin sitomattoman opetuksen (VSOP) järjestäminen kouluissa. Aiheisiin liittyviä koulutuksia järjestettiin rehtoreille, koulun henkilökunnalle ja oppilas- huoltohenkilöstölle. Nepsy-hanke TARMOn avulla koulutettiin ja kehitettiin toimintamalleja ja rakenteita tarpeenmukaiseen sekä oikea-aikaiseen neuropsykiatriseen tukeen ja vahvistettiin koulun

henkilöstön nepsy-osaamista. Kouluilla toimineet nepsytsempparit toimivat työyhteisöissään vertais-
tukena toisille työntekijöille. Toimintamalleja kehitettiin SiSoTe yhteistyönä.

Hallitusohjelman mukaisesti varhaista perustaitojen oppimista parannetaan muodostamalla esiope-
tuksesta ja perusopetuksen kahdesta ensimmäisestä vuosiluokasta nykyistä yhtenäisempi koko-
naisuus. Edellisenä vuonna aloitettua joustavan koulun alun toimintaa on kehitetty kokeilemalla eri-
laisia esi- ja alkuopetuksen yhteisiä toimintatapoja ja pedagogisia ratkaisuja koronanpandemian sal-
limissa puitteissa. Joustava esi- ja alkuopetus on parhaimmillaan toimintaa, jossa eri ammattilaiset
yhdessä rakentavat lasten kehitystä ja oppimista tukevaa jatkumoa ja sitä tukevaa pedagogiikkaa.
Erityisesti Kangasvuoren päiväkotikoulussa, Kypärämäen alakoulussa ja Vesangan päiväkotikou-
lussa on mallinnettu yhteistyötä oppilaslähtöisesti ja joustavasti.

Jyväskylään sijoitettujen lasten ja nuorten määrä on kasvanut vuosittain. Erityisesti 13-17 -vuotiaiden
nuorten osuus on lisääntynyt yksityisten lastensuojeluyksiköiden määrän kasvaessa. Vuoden 2021
päätyessä n. 140 lapselle ja nuorelle oli räätelöity yksilölliset opetusjärjestelyt perusopetuksessa.
Sisukas-tiimin työtä tukemaan käynnistyi vaativan erityisen tuen Sisu-ryhmä Vaajakosken nuorisoti-
lojen yhteyteen. Sisu-ryhmän työntekijöinä työskentelee kaksi erityisopettajaa ja psykiatrinen sai-
raanhoitaja / sosiaalityöntekijä, joiden tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa opetusta yksilöllisin jär-
jestelyin ja tukea nuoria kouluun kiinnittymisessä.

Kukkulan sairaalakoulun konsultoiva työ lisääntyi sairaalaopetushankeen avulla. Hankkeen tavoit-
teena on lähikoulujen osaamisen vahvistaminen, ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen juurruttami-
nen koulujen toimintakulttuuriin, vahvaa tukea tarvitsevien oppilaiden monialaisen työn ja rakentei-
den vahvistaminen, ja siten inklusion toteutumisen tukeminen. Erityisesti konsultoivan työn koh-
teena ovat olleet oppilaat, joiden pulmat ovat kytkeytyneet psyykkisen oireilun lisääntymiseen ja kou-
luakäymättömyyteen.

Sivistyslautakunta päätti keväällä 2021 uusista koulunkäynninohjaajien laskennallisista resurssinja-
koperusteista. Aiemmin yleisopetuksen koulunkäynninohjaajien resurssi jaettiin kouluille oppilas-
määrätasojen mukaan, mutta lukuvuodelle 2021–2022 otettiin käyttöön uudet oppilasmääräkohtai-
set kertoimet. Jokainen yleisopetuksen oppilas tuo tietyn tuntimäärän ohjaajaresurssia kullekin kou-
lulle. Alakouluilla, yhtenäiskouluilla sekä yläkouluilla on omat oppilaskertoimensa.

Vuonna 2021 pilotoitiin perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteisen ohjaajaresurssin käyttöä
päiväkotikoulussa. Ohjaajaresurssin kohdentamista nykyistä joustavammin päiväkotikoulujen sisällä
edistetään edelleen vuonna 2022.

Yhdessä Tilapalvelun ja Työsuojelun kanssa käynnistettiin meluntorjuntaohjelma työyksiköiden me-
luhaittojen vähentämiseksi. Ohjelmaan valittiin mukaan neljä pilottikoulua (Savulahden päiväkoti-
koulu, Halssilan koulu, Kilpisen koulu ja Viitaniemen koulu).

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman Harrastamisen Suomen mallin pilotti toteutettiin kevätlu-
kukaudella 2021 neljällä yhtenäiskoululla. Jyväskylän harrastamisen malliksi nimetyssä pilotissa pal-
kattiin harrastusohjaajia vastaamaan koulun harrastustoiminnan kokonaisuudesta. Pilotti sujui lu-
paavasti, joten harrastusohjaajatoiminnan kehittämistä jatkettiin ja laajennettiin varsinaisella hanke-
kaudella lukuvuonna 2021–2022. Harrastamisen mallin rinnalla käynnissä oli edelleen vuodesta
2008 toiminut Opetushallituksen rahoittama Koulun kerhotoiminnan kehittämishanke.

Koulun harrastustoiminnan ensisijaisena tavoitteena oli tavoittaa ilman harrastusta olevat oppilaat.
Joulukuussa 2021 teetetyssä kävijäkyselyn (n=565) mukaan 25,2 % koulun harrastustoimintaan osal-
listuvista ei harrasta ohjatusti tai omatoimisesti ilta-aikaan tai viikonloppuisin. Muuta kuin suomea
kotikielensä puhuvia vastaajia oli 10 % ja heistä 43,6 % ei harrastanut ilta-aikaan. Kaikista vailla
ilta-aikaista harrastusta olevista 65,4 % ilmoitti osallistuvansa koulun harrastustoimintaan viikoittain.

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettiin kasvun ja oppimisen palvelujen omana toi-
mintana (26 toimipistettä) ja avustussopimuksin palveluntuottajaverkoston (16 toimipistettä) toteut-
tamana (Jyvälän settlementti ry, Turvallinen iltapäivä, FCV, Suomen nuorisoseurat ry sekä Steiner-
ja Kristillinen koulu). Palvelut kohdentuivat ensisijaisesti 1–2 luokkien oppilaille sekä erityisen tuen

päätöksen 3–5 luokkien oppilaille. Palvelun piirissä oli keväällä 2021 yhteensä 1436 lasta ja syksyllä 2021 yhteensä 1643 lasta. Palvelusta peritään lainsäädännön pohjalta määritelty kuukausittainen toimintamaksu, joka vuonna 2021 oli 130 €/kk tai 90 € enintään 12 päivää kuukaudessa. Koronakanteeneista johtuviin poissaoloihin on voinut saada terveydenhuollon todistuksella maksuhuojenuksia ja niihin perustuvia tulojen menetyksiä kompensoitiin palveluntuottajille.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuhyvitysjärjestelmä on edelleen voimassa. Toimintamaksuja voidaan jatkossakin puolittaa pienituloisuuden perusteella tai siitä voidaan vapauttaa toimeentulotuki-asiakkuuden, lastensuojelun tai sosiaalityöntekijän puoltava lausunnon sekä Vertti-oppilaiden erityishuolto-ohjelmaan kirjatun maksuttoman aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteella. Kesä-Jälkkäri toteutettiin säästötoimenpiteistä johtuen supistetusti.

Vaativien erityisen tuen päätöksen oppilaiden iltapäivätoiminnan järjestäminen ns. VERTTI- toiminta on osa perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa. Keväällä 2021 Verttiin osallistui 117 oppilasta ja syksyllä 2021 yhteensä 143 oppilasta. Lisääntyneet lapsimäärät Vertissä kasvattivat myös lomaajan toiminnan kustannuksia.

Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus tarjosi vuonna 2021 palveluita kaikille Jyväskylän kaupungin kouluille. Yhteisiä opettajia on Koulutuskuntayhtymä Gradian, Jyväskylän normaalikoulun ja Jyväskylän Steinerkoulun kanssa niin vieraisissa kielissä kuin katsomusaineissa.

Englanninkielisessä laajamittaisessa kielirikasteisessa perusopetuksessa järjestettiin sekä Korte-pohjan koulussa että Viitaniemen koulussa täydennyskoulutus vuosiluokille 2–7. Alakoulun luokkien osalta aloitettiin vaiheittainen siirtyminen kohti yksisarjaista opetusta. Ruotsinkielisen perusopetuksen oppilasmäärässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Kielirikasteista opetusta niin varhaiskasvatuksessa (kielisuihkutus) kuin opetussuunnitelman luvun 10 mukaista perusopetusta on kehitetty hankerahoituksella.

Myös vapaavalintaisen A2-kielen opetuksen ryhmien lukumäärä jatkoi edelleen nousua, ja opetusta annettiin 1721 oppilaalle. A2-kielissä aloitettiin hybridiopetuskokeilu kouluilla, joissa on useampi maantieteellisesti toisistaan etäällä sijaitseva toimipiste.

Opetussuunnitelman liitteen 3 mukaiseen oman äidinkielen opetukseen osallistuneiden oppilaiden määrä kasvoi 609 oppilaaseen ja opetusta annettiin 28 kielessä. Uusia kieliryhmiä alkoi 5, ja 1 entinen ryhmä hiipui. Pohjoissaamen opetusta ostettiin syyslukukaudella 2021 etäopetuksena Utsjoen kunnasta. Kaikkiin kielisiin, joissa minimiryhmäkoko täyttyi, ei saatu palkattua opettajaa.

Alle 6 vuotta perusopetuksessa olleiden maahanmuuttajaoppilaiden määrä nousi edelleen. Koronapandemian vuoksi Jyväskylään saapui aiempiin vuosiin verrattuna enemmän ulkosuomalaisia paluumuuttajia. Työ- ja opiskeluperäisen ja humanitäärisen maahanmuuton osalta maahanmuuttajaoppilaiden määrä pysyi ennallaan. Maahanmuuttajaoppilaiden opetusta on kehitetty S2-lukutai-tohankkeeseen sekä valmistavan opetuksen integraatio- hankkeen avulla.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoselvitykset on laadittu vuosittain seuraavan viiden vuoden ajanjaksolle. Vuonna 2021 suunnitelmassa yhdistyivät aiemmin erillisinä selvityksinä laaditut varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoselvitykset. Palveluverkkojen yhdistäminen mahdollistaa tilakapasiteetin optimaalisen hyödyntämisen nivelvaiheiden joustojen avulla. Keljonkankaan uusi yhtenäiskoulu aloitti toimintansa 1.8.2021. Keljonkankaan yhtenäiskoulun hallinnon kokonaisuuteen kuuluvat toimintayksikköinä Muuratsalon päiväkotikoulu (vuosiluokat 1-4), Säynätsalon päiväkotikoulu (vuosiluokat 1-4), Keljonkankaan koulu (vuosiluokat 1-4) ja Keljonkankaan yhtenäiskoulu (vuosiluokat 5-9). Keljonkankaan yhtenäiskoulun valmistumisen myötä luovuttiin Lehtisaaren koulun tiloista. Uuden Kortepohjan päiväkotikoulun rakennustyöt edistyivät suunnitellun aikataulun mukaisesti. Koulu toimii väliaikaisesti entisen Voionmaan koulun tiloissa.

Vuonna 2020 aloitettua yläkoulujen aamuharjoitteluohjeistuksen mukaista toimintaa on jatkettu vuonna 2021 ja tämän avulla yhä useampi yläkoululainen on päässyt keskiviikkoamuisin osallistumaan aamuharjoituksiin. Myös viestintää eri toimijoille ja kohderyhmille on tehostettu. Kokonaisuutena ymmärrystä on näin pyritty selkiyttämään niin koulutoimijoille, urheiluseuroille kuin

vanhemmillekin. Vuonna 2021 jatkettiin toimenpiteitä, joiden tavoitteena on lisätä tavoitteellisesti urheiluvan oppilaan elämönhallintataitoja. Esimerkkeinä toimenpiteistä ovat kaikille Jyväskylän yläkouluille suunnatun Kasva urheilijaksi -kurssin toteuttaminen neljässä yläkoulussa ja yläkoululeirin vahva panostus Kasva urheilijaksi aiheen ympärille sekä opinto-ohjaajien tiedottaminen teemasta (sähköiset Kasva urheilijaksi materiaalit jaettu opinto-ohjaajille).

Syksyllä 2021 päästiin taas järjestämään yläkoululeiri Hippoksella ja osallistujia oli uusi ennätys (550 oppilasta). Yläkoululeirin pääteemana oli jalkauttaa oppilaiden arkeen elämönhallintataitoihin, psykiseen ja fyysiseen valmentautumiseen sekä ravintoon painottuvat Kasva urheilijaksi teemojen opiskelu. Jokainen leiriläinen sai Kasva urheilijaksi kirjan. Valmentajat olivat mukana pitämässä Kasva urheilijaksi oppikirjoihin pohjautuvia leiriluentoja. Tavoitteena on jatkaa näiden teemojen opiskelua seuroissa valmentajien ohjauksessa. Lisäksi teemojen sisällöt ja toteutustavat tiedotetaan koulujen liikunnan ja terveystiedon opettajille sekä opinto-ohjaajille ja näin näitä teemoja voidaan jatkaa myös koulussa.

Opinto-ohjaajien toimintaan mukaan ottamisen tavoitteena on edistää tavoitteellisesti urheiluvan oppilaan elämönhallintataitojen kehittymistä ja oppilaan jatko-opintojen parempaa yhdistämistä tavoitteelliseen harjoitteluun.

Oppilashuolto

Opiskeluhuollon kohderyhmää ovat kaikki opiskelijat esikouluikäisistä toisen asteen perustutkinto-opiskelijoihin. Palvelun tarkoituksena on edistää opiskelijoiden hyvinvointia psykososiaalisen osamisen avulla mahdollisimman matalalla kynnyksellä lähityöskentelynä kouluilla ja oppilaitoksilla. Vuonna 2021 rekrytoitiin esi- ja perusopetukseen kaksi kuraattoria ja yksi koulupsykologi lisää. Yksikön koko kasvaa nyt 55 henkilötyövuoteen vuoden 2021 lisäysten jälkeen. Työskentelyn painopistettä pyritään jatkuvasti kehittämään ennaltaehkäisevään ja yhteisöllisen työn suuntaan samalla kuitenkin myös lakisääteinen yksilötyö turvataan. Opiskelijamäärät työntekijää kohti ovat vuoden 2021 lisäysten jälkeen keskimäärin noin 950 opiskelijaa per työntekijä. Opiskelijamäärä kuitenkin vaihtelee eri työskentelyalueiden välillä ja tätä vaihtelua pyritään jatkossa vielä tasaamaan.

Vuoden 2022 talousarvioon tehtyjen lisäysten ja syksyllä 2021 saadulla valtion erityisavustuksella saadaan toteutettua uudet kuraattorityön lakisääteiset henkilöstömitoitukset. Lisäksi nyt osin korona-ajastakin johtuvia psykologin tutkimusjonoja puretaan ostopalvelua hyödyntämällä.

Kesällä 2021 päätettiin, että opiskeluhoitoyksikkö (kuraattorit, koulupsykologit, oppilashuollon psykiatriset sairaanhoitajat) siirtyy vuoden 2022 alusta sote-palveluihin ennakoiden hyvinvointialueiden tuloa. Lain mukaan opiskeluhoollon palvelut pitää järjestää vuoden 2023 alusta lähtien hyvinvointialueen toimesta.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden kohderyhmänä ovat Nuorisolain (2016) mukaisesti kaikki alle 29-vuotiaat Jyväskylässä asuvat nuoret. Nuorisopalveluiden tehtävänä on parantaa jyväskyläläisten nuorten ja nuorten aikuisten hyvinvointia, edistää heidän osallisuuttaan ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tukea heidän kasvuun, itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä. Nuorisopalveluiden toimintaa tehdään tiiviissä yhteistyössä muiden toimijoiden ja erilaisten verkostojen kanssa monialaisesti ja poikkihallinnollisesti. Nuorisopalveluiden toiminta huomioi nuorten tarpeet, toiveet ja lähtökohdat.

Koronapandemia vaikutti nuorisopalveluiden toimintaan jonkin verran vuonna 2021. Pääsääntöisesti toiminnot pystyttiin pitämään normaalisti auki, mutta kulloinkin voimassa olleita ohjeistuksia ja rajoituksia on noudatettu. Rajoitukset vaikuttivat jonkin verran kävijämääriin ja esimerkiksi tapahtumien järjestämiseen. Nuorten tilanteisiin koronapandemian arvellaan vaikuttaneen. Etäopiskelu vaikeutti monen nuoren elämäntilannetta, yksinäisyys lisääntyi ja ne nuoret, jotka ovat olleet ennestään heikossa asemassa, voivat entistä huonommin. Lisäksi palveluiden saatavuus vaikeutui pandemian aikana, ainakin mielenterveys ja päihdepalvelujen osalta. Nuorisopalveluiden toiminnoissa nuoria on kohdattu ja autettu normaaliin tapaan livenä lähes koko vuoden 2021 ajan.

Koko nuorisopalveluita koskettava ns. Nuorisoplääni-prosessi, jossa luotiin yhteisöllisesti ja osallistaen strategisia toimintalinjoja nuorisopalveluiden tuleville vuosille, saatiin valmiiksi vuonna 2021 ja

pläänin jalkauttaminen arkeen alkoi. Nuorten ja verkostojen kuuleminen tulee olemaan jatkossa iso osa pläänin eteenpäin viemistä ja nuorisopalveluiden toimintojen kehittämistä.

Alueellisessa nuorisotyössä toteutetaan perusnuorisotyötä mm. avoimen tilatoiminnan, koulutoiminnan, pienryhmätoiminnan, liikkuvan nuorisotyön (Nuorisopaku), Synkkis-katupäivystyksen ja jalkautuvan nuorisotyön menetelmin. Toiminnassa onnistuttiin palaamaan nuorten kohtaamisten määrässä hyvälle tasolle – vuoden 2021 tavoite 30 000 kohtaamisesta saavutettiin reilusti, vaikka rajoitustoimia mm. tilatoimintaan vielä jonkin verran kohdentuikin. Kohtaamisten määrät eri toiminnoissa ja toimintapisteissä nousivat selvästi loppuvuodesta syys-marraskuussa. Säynätsalon nuorisotila Pelisilmän toiminta lakkautui kevätkauden jälkeen, kun toiminta siirtyi uuteen nuorisotilaan Keljonkankaan koulun yhteyteen. Kesätoimintana toteutettiin mm. kaksi kädentaitoleiriä etätoteutuksena, kurssitoimintaa, laneja ja liikuntapäiviä. Nuorisotilat olivat kesällä avoinna viidessä eri toimipisteessä. Vuonna 2021 alueellinen nuorisotyö tarjosi tiloja ja ohjattua toimintaa kaikkiaan yhdeksässä toimipisteessä. Vakituksia toimia oli 22 ja lisäksi kaksi määräaikaista tehtävää. Yksi nuorisonohjaajan toimi jätettiin vuonna 2021 täyttämättä säästösyistä.

Erityisnuorisotyön toiminta-alue perustettiin vuoden 2020 lopussa ja vuosi 2021 oli ensimmäinen kokonainen uuden toiminta-alueen toimintavuosi. Aiemmin toiminta-alue oli etsivän nuorisotyön toiminta-alue, mutta vuodelle 2021 nimi muuttui erityisnuorisotyön toiminta-alueeksi. Erityisnuorisotyön toiminta-alue pitää sisällään etsivän nuorisotyön, Ankkuritoiminnan erityisnuorisotyön ja Bostarin kohtaamispaikan erityisnuorisotyön. **Etsivässä nuorisotyössä** asiakasmäärät pysyivät tavoitetasolla, kokonaisasiakasmäärä oli vuonna 2021 698 nuorta. Oppivelvollisuuden muutos vaikutti kaikista nuorimpien asiakkaiden ohjautumiseen etsivään nuorisotyöhön. Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa olevista nuorista ei tullut etsivään nuorisotyöhön ilmoituksia samaan tapaan kuin aiempina vuosina. Etsivän nuorisotyön työttömille ja toimettomille tarkoitettussa ryhmätoiminnassa oli 713 käyntikertaa. Etsivän nuorisotyön toimintaan korona ei vaikuttanut, vaan nuoria on autettu ja ohjattu kuten ennenkin. Sen sijaan ennestään heikossa asemassa olevien nuorten elämäntilanteisiin koronan arvellaan vaikuttaneen negatiivisesti. Etsivä nuorisotyö kohtaa nuoria myös muissa yhteyksissä kuten erilaisissa infoissa, mitä ei erikseen tilastoida. **Kohtaamispaikka Bostarin** kävijämääriin koronan arvellaan vaikuttaneen. Alkuvuosi 2021 alkoi rauhallisesti, mutta Bostarin kävijämäärät kasvoivat koko ajan loppuvuotta 2021 kohti ja toiminta vilkastui. Kaikkiaan Bostarin kohtaamispaikassa oli vuonna 2021 1253 kävijää. Lisäksi Bostarin erityisnuorisotyössä annettiin 335 yksilöohjausta, 497 nuorta kohdattiin jalkautumalla ja 62 nuorta digitaalisesti. **Ankkuri-toiminnan erityisnuorisotyöntekijällä** oli yksilöohjauksessa 36 nuorta vuonna 2021. Lisäksi Ankkuri toiminnan erityisnuorisotyöntekijä teki kouluvierailuja, joissa oli yhteensä 1040 osallistujaa. Ankkuri erityisnuorisotyöntekijä osallistuu myös jalkautumiseen ja kohtaa nuoria jalkautumalla yhteistyössä erityisnuorisotyön verkoston kanssa.

Koulunuorisotyössä vuoden 2021 lopussa Jyväskylässä oli koulunuorisonohjaajia kahdeksalla yhteinäiskoululla. Näistä yhden koulun ohjaaja on hanketyöntekijä. Koulunuorisotyön keskeisiä menetelmiä ovat yhteisölliset toiminnat, mutta myös tarvittaessa yksilötyöskentely osana kouluyhteisöä. Koulunuorisotyössä kertyi vuoden 2021 aikana 44 278 kohtaamista.

Ohjaamo Jyväskylän toiminnassa koronapandemian aiheuttama poikkeusaika näkyi lisääntyneinä etäpalveluina: puhelin oli ensimmäistä kertaa suosituin tapa olla Ohjaamoon yhteydessä. Nuoret ovat koronapandemiasta huolimatta hyödyntäneet palveluita hyvin. Suurin käyttäjäryhmä oli 18–24-vuotiaat, joista tyttöjä/naisia hieman enemmän kuin poikia/miehiä. Kaikkiaan Ohjaamoon kirjattiin käyttökertoja nuorilta 4451, vanhemmilta, sukulaisilta, muilta ohjaajilta ja sidosryhmiltä 446kpl. Toukokuusta lähtien Ohjaamo Jyväskylän palvelut on tarjottu Nuorten talosta käsin. Nuorisopalveluiden kaksi kesätyöohjaajaa työskentelivät Ohjaamosta käsin, koordinoiden kaikkien kaupungin 15–16-vuotiaisen kesätöitä sekä kesätyöseteleitä. Oppivelvollisuuden laajenemiseen liittyvä koordinoiva opinto-ohjaaja aloitti Ohjaamossa 1.8. Ohjaamo Jyväskylä on ollut aktiivisesti mukana kansainvälisessä CTP –hankkeessa (Coordinator Training Program, Multiprofessional Guidance for Youth).

Nuorten työpajatoiminta täytti 20 vuotta ja Nuorten taidetyöpajan 20-vuotisjuhlaa vietettiin marraskuussa avoimien ovien, pajanuorten juhlan sekä kutsuvierastilaisuuden myötä. Vuonna 2021 koronarajoitukset vaikuttivat työpajojen (arjen taidon pajat ja työelämäpajat) toimintaan varsin paljon. Alkuvuodesta pajoja toteutettiin hybridimallina (osa viikosta etänä, osa kontaktissa), koska pajalla

yhtä aikaa olevien nuorten määrää jouduttiin rajoittamaan. Etäpäivinä nuoria ohjattiin digitaalisten yhteyksien kautta ja aktivoitiin kodeissaan erilaisten toiminnallisten tehtävien avulla. Osalle nuorista etävalmennus tuntui sopivan hyvin, toisille se osoittautui haastavaksi ja vaikeaksi. Vuoden aikana muutoksia Nuorten taidetyöpajan toiminnassa tapahtui erityisesti Seinättömän pajan osalta, joka oli alkuvuodesta tauolla ja johon loppuvuodesta rekrytoitiin työvalmentaja ja uraohjaaja. Seinätön paja profiloitiin syksyn aikana nuorten jatkosijoittumista tukevaksi toiminnaksi. Opinto- ja uraohjausta on pajalla tarjolla nyt kaikille ryhmille ja myös yksilöllistä opinto- ja uraohjausta on mahdollista saada uraohjaajalta ryhmän oman ohjauksen lisäksi. Kuluneen vuoden aikana nuorten työpajatoimintaa on pyritty kehittämään yhdessä etsivän nuorisotyön kanssa paremmin nuorten tarpeita vastaavaksi, koska koronapandemia on aiheuttanut nuorten kunnan heikkenemistä ja kuntouttavan toiminnan tarve on kasvanut. Myös tiedotusta on pyritty tehostamaan. Nuorten taidetyöpajan ohella työpajatoimintaa toteutettiin AVIn rahoittamassa Fuengirolan työpajatoiminnan pilotissa Espanjassa sekä Gradian Vivo-valmennuksessa yhteistyössä toisen asteen koulutusten ja verkostojen kanssa. Vivo-valmennuksessa Gradialla osallistujamäärät kasvoivat ja nuorten huono kunto näkyi valmennuksessa myös siellä. Nuorten taidetyöpajan yhteydessä toimivat myös perusopetuksen Ysiplus- ja Oppipajaryhmät.

Nuorisopalveluiden työpajatoiminnan hallinnoiman Kivijalka - Ground work –ESR-hankkeen päätoimeksittäjänä toimii Jyväskylän kaupunki ja osatoimeksittäjänä Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia. Hankkeen toiminta-aika on 1.12.2020 - 31.8.2023. Hankkeen tavoitteena on luoda toimintamalli, jonka avulla voidaan tukea nuoria, joilla on pulmia nivelvaiheessa tai toisen asteen opinnoissa. Tavoitteena on parantaa nuoren kokonaisvaltaista hyvinvointia, luoda toimintatapa koulutusohjelmaan palaavien tukemiseen ja samalla tunnistaa myös tuen tarvetta riittävän varhain. Hankkeessa pyritään myös luomaan nuorten turvatalon toimintamalli Jyväskylän alueelle. Hankkeen kampusvalmennuksessa oli vuonna 2021 yli sata nuorta. Konkreettisena yksittäisenä tuloksena mm. perusopetuksen ja toisen asteen väliseen tiedonsiirtoon on luotu sähköinen työkalu, jota pilotoidaan perusopetuksessa keväällä 2022.

Myös lapset ja nuoret -SIB-vaikuttavuusinvestointihanke (2021–31) käynnistettiin Jyväskylän kaupungilla sivistys-/nuorisopalveluiden alaisuudessa vuoden 2021 aikana yhteistyössä sote-palveluiden ja muiden verkostojen kanssa. Hankkeen tavoitteena on perusopetuksen kohderyhmässä parantaa valmiuksia toisen asteen opintoihin ja toisen asteen kohderyhmässä valmistuminen sekä työllistyminen tai jatko-opinnot. Hankkeen pääpalveluntuottajina toimivat HDL:n Vamos ja Nuorten Ystävät. Toiminnassa oli vuoden 2021 päättyessä mukana yli 60 nuorta tai perhettä. Toiminta on pitkäkestoista, yksilöllistä ja tähtää asiakkaan tilanteen ja hyvinvoinnin kokonaisvaltaiseen kohentamiseen. Nuorten ystävien Vanhempien Akatemia -malli tukee paitsi oppilasta, myös vanhempia tukemaan lapsensa koulunkäyntiä ja hyvinvointia. Toisen asteen SIB-valmennus on pitkäkestoista, rinnalla kulkevaa tukea, joka ulottuu opiskelun ja valmistumisen ohella työpaikan löytämiseen valmistumisen jälkeen. SIB-hanke on mukana yhtenä neuvoteltavana asiana vuoden 2022 hyvinvointialue-neuvotteluissa.

Nuorisopalveluiden hallinnoima, mutta yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa valmisteltu Nuorten talo -hanke (ESR) jatkui vuonna 2021. Hankkeella vauhditetaan monialaisen, matalan kynnyksen palvelukokonaisuuden rakentumisesta fyysisesti Jyväskylän keskustaan sekä kootaan virtuaalisia/sähköisiä palveluita. Nuorten talo rakentui Asemakatu 4:een, yhdessä työllisyyspalveluiden Työllisyyden kuntakokeilun kanssa. Nuorten talo on vakiinnuttanut paikkaansa vuonna 2021 ja toiminta on lähtenyt hyvin liikkeelle. Nuorten talon toiminta on myös saanut hyvää palautetta, ja toiminnan vakinaistamisen toimet hankkeen jälkeen ovat alkaneet. Lisäksi nuorisopalvelut hallinnoivat edelleen Keski-Suomen muiden kuntien kanssa Maakunnallisen nuorisotyön koordinaatio -hanketta Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston rahoituksella.

Nuorisopalveluiden muussa toiminnassa jatkettiin mm. liikkuvaa nuorisotyötä (Nuorisopaku), nuorten tieto- ja neuvontatyötä (Nuorten Jyväskylä, Lomalokki), mediakasvatusta (Painovirhe) ja osallisuuskasvatusta (Nuorisovaltuusto). Lasten parlamentti siirtyi nuorisopalveluiden hallintaan 1.8.2021. Digitaalinen nuorisotyö sai valtakunnallista, jopa kansainvälistä huomiota ja kiitosta. Uraauurtavaa toimintaa oli mm. Nuorille suunnatut Minecraft-leirit. Lisäksi nuorisovaltuustoa myönnettiin nuorisotoiminnan tueksi 127 000 €.

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelujen toimintoja vuonna 2021 sääteli edelleen koronapandemia ja sen aiheuttamat rajoitustoimet. Muuttuvien tilanteiden kanssa opittiin kuitenkin elämään, reagoimaan tarvittaessa nopeastikin vaihtuviin rajoituskäytäntöihin ja järjestämään palveluita vaihtoehtoisin tavoin. Toisin kuin edellisenä vuonna, henkilöstöä ei lomautettu. Osa soveltuvan pätevyyden omaavista työntekijöistä oli kuitenkin kotihoidossa korvaavissa töissä palvelualueella vallinneen vaikean henkilöstötilanteen vuoksi.

Kaikkien kulttuuriyksiköiden yhteistyön tiivistämiseen asetettu Kitti-prosessi oli työn alla koko vuoden. Kulttuuriyksiköiden päälliköt ja johtajat työstivät tiiviisti mallia, jonka tuloksena muodostettiin tiimitoimintamalli ja konkreettinen toimenpidetaulukko vuodelle 2022. Prosessiin kuuluivat myös laajat koko henkilöstölle suunnatut työpajat. Kulttuurisuunnitelman eli kulttuurin painopisteitä ohjaavan strategisen asiakirjan päivitys aloitettiin syksyllä synkroniassa kaupungin strategiapäivityksen kanssa. Kaupungin lipunmyyntijärjestelmän kilpailutusprosessi oli käynnissä koko vuoden ja joulukuussa lipunmyyntikumppaniksi valittiin Lippupiste.

Vuoden alusta kulttuuri- ja osallisuuspalveluihin siirtyi kaksi lähitaloa henkilöstöineen. Lähitalot liittyivät osaksi osallisuuden palvelukokonaisuutta ja samalla henkilökunnan työnkuvia uudistettiin. Ikääntyneiden palveluita tuotettiin vajaalla henkilöstöllä työntekijöiden liikkuvuuden vuoksi. Eri syistä johtuen henkilöstömuutoksia ja väliaikaisuuksia kasautui vuoteen 2021 ja se aiheutti henkilöstöjohtamisessa erityistä työtä ja tarkkuutta.

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa kaksivuotista Nuoret ja osallisuus kulttuuritoiminnassa -kehittämishanketta Keski-Suomen kuntien alueella. Uudelle hankehakemukselle kaudelle 2022–2023 saatiin myönteinen päätös. Taidetestaajat-hanke jatkaa vuoteen 2024 saakka. Harrastamisen Suomen malli -hankesuunnitelmassa kulttuuripalvelut oli mukana kulttuurisisältöjen suunnittelussa. Jyväskylä jatkoi kuntatoimijoiden muodostamassa valtakunnallisessa kulttuurisen seniori- ja vanhustyön Aili-verkostossa. Kaupunki on myös mukana valtionvarainministeriön rahoittamassa Lämpiö-hankkeessa, jossa kehitetään ikääntyneiden kulttuuripalveluja kokoavaa digialustaa. Lisäksi kulttuuripalvelut osallistui Kulttuuria yhteistuumin -hankkeeseen ja valtakunnalliseen kulttuurihyvinvoinnin Taikusydän-verkostoon.

Lastenkulttuurissa varhaiskasvatuksen kulttuuriohjelma ja perusasteen koulujen kulttuuriopetus-suunnitelma Kompassi toteutettiin turvajärjestelyin koronapandemia huomioiden. Kulttuurineuvolatoiminnassa terveydenhoitajien koulutus järjestettiin webinaarina, mutta perhevalmennusilta pystyttiin syksyllä toteuttamaan live-tilaisuutena. Kuokkalan ja keskustan neuvoloihin valmistui viime vuoden aikana tilataideteokset. Lasten Lystin syyskauden koko perheelle suunnatut tapahtumat pystyttiin toteuttamaan lähes suunnitellusti. Uutena ohjelmana oli joulunalusviikonloppuina järjestetty lasten Taideparkki kauppakeskus Sokkarissa.

Huhtikuussa järjestettiin maakunnallinen lasten ja nuorten kulttuurifoorumi webinaarina yhteistyössä nuorten kulttuuripalvelujen kehittämisen maakuntahankkeen kanssa. Hankkeelle myönnettiin jatkoaikaa kesäkuun 2022 loppuun ja myös uusi hankehakemus hyväksyttiin OKM:ssä. Huhtasuon koulussa aloitti elokuussa työnsä Laura Pisto kokoaikaisena koulutaiteilijana. Hän työskenteli sekä ryhmien että yksittäisten oppilaiden kanssa ja toi taiteen menetelmät vahvistamaan oppilaiden kouluviihtyvyyttä, sosiaalisten ja vuorovaikutuksellisten taitojen kehittymistä sekä yhteisöllisyyttä. Yksi keskeinen lähtökohta koulutaiteilijan työssä on oppilashuollon tarpeiden huomioiminen oppilaiden hyvinvoinnin tukemisessa. Kitti-prosessin myötä lasten ja koko perheen tapahtumien yhteistyö tiivistyi entisestään muu muassa kulttuuriyksiköiden yhteisen Väri-teeman kautta. Vuoden lopussa aloitettiin valtion konttorin myöntämällä perintörahalta toteutettava nuorten kesätaidetapahtuman suunnittelu yhdessä Tapahtumat ja yleisötyö -tiimin ja opetus- ja nuorisopalvelujen kanssa.

Ikääntyneiden kulttuuripalveluissa Taideapteekin toimintaa kehitettiin uudistamalla toimintoja ja sisältöjä ja prosessiin liittyi kiinteästi kulttuurihyvinvoinnin saavutettavuuden lisääminen ja yhteistyön tiivistäminen yli palvelurajojen. Yhteistyötä tiivistettiin myös Kitti-prosessin kautta Tapahtumat ja yleisötyö -työryhmässä – esimerkkinä yhteisen senioreille suunnatun tapahtumakalenterin julkaiseminen ja seniorimessujen järjestäminen lokakuussa yhteistyössä kulttuurilaitosten kanssa. Keväällä toteutettiin ensimmäistä kertaa ikääntyneiden palveluiden henkilökunnalle kulttuurihyvinvointiin ja

sen saavutettavuuteen liittyvää koulutusta. Etä tapahtumiin liittyvä valtakunnallinen kehittämistyö tiivistyi Lämpö-hankkeen käynnistyttyä viime keväänä.

Ikääntyneiden kulttuuritoiminnan järjestämiseen päivätoiminnassa, asumisen palveluyksiköissä ja avoimissa tilaisuuksissa vaikutti oleellisesti koronapandemian aiheuttamat rajoitukset. Alkuvuodesta esityksiä toteutettiin etäyhteyksillä, sillä taiteilijoiden oli mahdollista kiertää ainoastaan kotihoidon asukkaiden luona. Kesällä asumispalveluissa päästiin aloittamaan esitystoiminta ulkoesityksinä ja myöhemmin myös sisätiloissa. Syyskaudella tilaisuuksia pystyttiin järjestämään laajemmin, mutta loppuvuonna koronaan liittyvät ohjeistukset taas tiukentuivat ja se vaikutti avointen tilaisuuksien yleisömääriin. Rajoituksista huolimatta ikääntyneiden palveluiden yksiköissä pystyttiin järjestämään tapahtumia enemmän kuin edellisenä vuonna.

Osallisuuspalveluissa toimintaa sopeutettiin ja sovellettiin koronarajoitusten mukaisesti. Vuoden alussa ikääntyneiden palveluista siirtyi neljä työntekijää osallisuuspalveluihin kohtaamispaikkatoimintaan. Asuinalueosallisuustyössä kuntapäätäjien iltakahvikierrokset asuinalueilla päätettiin edellisen valtuuston kanssa ja uusi aluekierros aloitettiin asuinalueiltojen nimellä. Tilaisuudet toteutettiin onnistuneesti hybridimallilla ja ne keräsivätkin entistä enemmän osallistujia. Eri asuinalueille suunnitellut puistoruokailut peruutettiin koronapandemian takia. Fifty-sixty-joukkorahoituskampanja vakiintui jatkuvaksi toiminnaksi ja toteutti viisi onnistunutta kampanjaa. Asukas- ja kyläyhdistysverkoston toimintaa tiivistettiin ja tehtiin yhteisiä suunnitelmia tulevalle vuodelle.

Vapaaehtoistoiminnan palveluissa aloitti uusi koordinaattori ja Vaparin kahden työntekijän tehtävänkuvauksia yhdenmukaistettiin. Vaparissa aloitettiin uusina toimintamuotoina liikuntapalveluista siirtynyt liikuntaluotsitoiminta ja kotihoidon vapaaehtoistoiminta. Kulttuuriluotsitoiminnassa tehtiin luotsauksia koronasuositusten mukaisesti ja luotsitoimintaa yhdisteltiin uuteen lähitalotoimintaan, johon ohjattiin myös puolet koordinaattorin työajasta.

Lähitalot: vuoden alussa ikääntyneiden palveluista siirtyi osallisuuspalveluihin kaksi hyvinvointikeskusta. Lähitaloiksi nimetyt Piippurannan Klubi ja Kortteli Klubi tarjoavat kävijöilleen tapahtumia, hyvinvointia, kulttuuria ja osallisuutta. Lähitalojen neljä työntekijää koordinoivat talojen toimintaa ja sisällöistä vastaavat pääasiassa yhdistykset ja lähitalojen omat vapaaehtoiset. Lisäksi toimintaa luovat kaupungin muut palvelut ja yhteistyökumppanit. Pyrkimyksenä on päästä talojen vahvempaan oma-toimisuuteen yhteistyökumppaneiden avulla ja vähempään koordinointiin kaupungin osalta. Huhtasuon yhteistoimintapiste on kolmas lähitalo ja se syntyi Lähiohjelma 2020–2022-hankkeen myötä.

Jyväskylän kansalaisopisto

Kansalaisopisto koordinoi Osaavat opistot II "Kohti osaamisperustaista toimintakulttuuria" - ja Osaamisperusteisuutta yksilöllisesti ja yhteisöllisesti VST:n oppimispolkuihin -hanketta (OPH). Hankkeet järjestetään yhteistyössä Alkio-opiston, Jyväskylän kansalaisopiston, Jyväskylän kesäyliopiston sekä Jyväskylän kristillisen opiston kanssa. Syksyllä 2020 alkanut Osaavat opistot II-hankkeen tavoitteena on toiminnallisesti menetelmin kehittää Keski-Suomen vapaan sivistystyön organisaatioita kohti osaamisperustaista toimintakulttuuria. Osaamisperusteisuutta yksilöllisesti ja yhteisöllisesti VST:n oppimispolkuihin -hankkeen tavoitteena puolestaan on lisätä henkilöstön osaamista, kehittää oppilaitosten toiminta- ja johtamiskulttuuria, ja siten vahvistaa yksilöllisten ja yhteisöllisten oppimispolkujen rakenteita vst-oppilaitoksissa.

Opisto on mukana Jyväskylän yliopiston koordinoimassa Uusi jatkuvan oppimisen palveluketju (UJOPK) Keski-Suomen työllisyyden kokeilukuntiin -hankkeessa (OKM). Hankkeen tavoitteena on edistää jatkuvan oppimisen kehittämistä, tukea työllisyysasteen nostamista ja vastata osaajapulaan nopeavaikutteisilla toimenpiteillä. Tässä hankkeessa kansalaisopisto järjestää syksyllä 2022 kolmen kuukauden mittaisen koulutuksen maahanmuuttajille. Lisäksi opisto on mukana Kansanvalistus-seura sr.:n koordinoimassa Kielikukkanen II suunnittelun ja opetuksen tukena -hankkeessa. Hankkeessa kehitetään vapaan sivistystyön kieltenopetusta. Lisäksi opisto järjesti maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon koulutusta.

Sosiaali-, työllisyys- ja terveystilapalveluasiakkaille tarkoitettu Kipinä-edun käyttö on edelleen merkittävää. OPH:n opintotietojen avulla tuettiin tiettyjen kohderyhmien opiskelua maksualennuksin tai maksuttomin kurssein.

Kirjastot

Kirjastopalveluja tarjottiin eri tavoin rajattuina lähes koko toimintavuoden ajan. Kaikki kirjastot olivat suljettuina kaksi viikkoa ajalla 1.2.–14.2. koronapandemian vuoksi. Alkuvuonna rajatut palvelut olivat varausten nouto, lainaus ja palautus. Asiakas- ja kokoelmatilat olivat suljettuina asiakkailta. Kirjoja ja muita aineistoja oli mahdollista lainata ja palauttaa itsepalveluautomaatilla. Ensisijaisesti kaikki palvelu tapahtui itsepalveluna ja etukäteisvarausten perusteella. Asiointiin tarkoitettujen asiakastietokoneiden välttämätön käyttö järjestettiin asiakkaille. Kirjastojen omatoimiajat oli peruttu ja asiakkaille suositeltiin pikaista asiointia. Kirjastoautot eivät liikennöineet.

Kirjastoautot saivat luvan aloittaa jälleen liikennöinnin huhtikuussa, mutta autoissa sai asioida vain kaksi asiakasta kerrallaan. Kaikki kirjastojen asiakas- ja kokoelmatilat avattiin asiakkaiden käyttöön 17.5, jolloin myös kehoitus pikaiseen asiointiin poistui käytöstä. Omatoimikirjastot saatiin avata asiakaskäyttöön 10.6.

Asiakkaita ohjattiin turvavälien toteuttamiseen ja hygieniamääräysten noudattamiseen opastein, lattiatarroin ja kaikissa kirjastoissa olevan infonäyttöjärjestelmän näyttöruutujen avulla. Koululuokat saivat käydä kirjastoissa siten, että ryhmät eivät sekoitu. Turvavälimääräykset poistettiin elokuun lopulla ja kirjastotoiminta normalisoitui. Joulukuussa koronatilanne paheni jälleen sellaiseksi, että omatoimiaukiolot suljettiin ja autojen asiakasmäärää ja tiloissa oleilua rajoitettiin alkuvuoden tapaan 28.12. alkaen.

Suurimman osan vuodesta voimassa oli tapahtumien ja yleisötilaisuuksien osallistujamääriin liittyviä rajoituksia. Osallistujamäärä oli rajattu 20 tai 50 osallistujaan tai osallistujien määrää rajoittivat määräykset 2 metrin turvavälien toteutumisesta. Kirjaston tapahtumatoiminta oli suurimman osan vuotta pysähdyksissä tai rajoitunutta, myös lasten lukemisen edistämisen palvelutuotanto ja yhteistyö koulujen ja päiväkotien kanssa oli normaalia vähäisempää.

Rajoitukset vaikuttivat sekä asiakaskäynteihin että tapahtumiin, mutta vaikutus oli maltillinen. Verrattuna vuoteen 2020 kokonaislainaus jopa nousi 2,3 miljoonaan (+ 2 %). Fyysiset käynnit sen sijaan laskivat 12 %. Kaikkiaan kokonaiskävijäluvuissa tapahtui kuitenkin vain pientä kokonaislaskua (- 1 %), sillä verkkokäyntien määrä nousi peräti 0,93 miljoonaan (v. 2020 0,85 miljoonaa). Kaikkiaan toimintavuonna kirjastoissa oli 1,7 miljoonaa käyntiä.

Kirjaston verkkopalveluiden ja e-aineistojen käyttö on huomattavasti lisääntynyt koronapandemian myötä ja kirjojen varaamiseen verkossa ja aineiston palauttamiseen käymättä sisällä kirjastossa on jo totuttu. Kotona ja lähialueilla tapahtuva harrastaminen jatkui, mikä näkyi edelleen verkkopalveluna käytettävien kirjaston aikakauslehtien, e-kirjojen ja äänikirjojen käytön kasvuna. Vuonna 2020 e-aineistojen käyttökertojen kasvu oli huimat 69 %. Tällaisiin nousuihin ei enää päästy, mutta e-aineistojen käyttökerrat kasvoivat silti vuonna 2021 edelleen huomattavasti, 18 %.

Keljonkankaan uusi lähikirjasto avattiin Keljonkankaan yhtenäiskoulun yhteydessä lokakuussa 2021. Kirjasto on Jyväskylän kahdeksas omatoimikirjastotekniikalla varustettu kirjasto. Asiakkaat löysivät kirjaston hyvin ja käyttö alkoi vilkkaana.

Ohjelmistorobotti Hertta otettiin Keski-verkkokirjastossa käyttöön osana Moda: Kuntalaisen digitaaliset asiakaspalvelut yhdessä kehittäen -hanketta. Ohjelmistorobotti vie verkkolomakkeelta uusien kirjastonkäyttäjien kirjastokorttitietoja kirjastojärjestelmään. Hertta helpottaa huomattavasti kirjastokorttien antamiseen liittyvää manuaalista tietojen tallentamista. Kirjastoissa kehitettiin myös prosesseja: kaukopalvelussa otettiin käyttöön uusi lisäosa kirjastojärjestelmään ja aineiston hankintaprosessia muokattiin yhteistyössä Espoon kaupunginkirjaston kanssa. Tämä työ jatkuu vuonna 2022.

Toimintavuoden aikana kirjastopalvelut toteutti Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston myöntämällä opetus- ja kulttuuriministeriön hankerahoituksella Shokkiuutinen: Harvinainen kirja löytyi kirjastosta -hankkeen. Yhteistyökumppaneina Jyväskylän hankkeessa olivat Kansalliskirjasto ja Varastokirjasto. Rahoituksella kehitettiin valtakunnallisesti ainutlaatuinen yleisten kirjastojen varastointikonsepti, jossa asiakkaille mahdollistetaan omatoiminen aineiston tilaaminen Kuopion Varastokirjaston kokoelmista kansallisen Finna-verkkokirjaston kautta. Tässä yhteydessä vanhempaa, vähän

käytettyä, kirjastoaineistoa siirretään tehostetummin Varastokirjastoon ja varaudutaan samalla mahdollisiin pääkirjaston tilamuutoksiin.

Museot

Vuonna 2021 museoiden käyttöön vakiintuneen uuden kokoelmanhallintajärjestelmän kautta lisättiin aineistoja valtakunnalliseen Finna-palveluun. Museokokoelmien digitaalinen saavutettavuus parani tämän ansiosta vuoden aikana merkittävästi. Kaupungin museopalveluiden museot julkaisivat kokoelmistaan yhteensä 6 208 objektin eli esineen, kuvan, taideteoksen ja arkistoaineiston kuvat ja tiedot Finna-palvelussa. Lisäksi museot toteuttivat Finna-sivustolle yhteisen verkkonäyttelyn Maisema – Ympäristö – Luonnos, joka esittelee erityisesti museoiden taidekokoelmien kautta näkymiä maisemaan. Museoiden yhteinen Finna-näkymä julkaistiin alkuvuodesta 2021 ja vuoden kuluessa suunniteltiin ja julkaistiin museoiden omia näkymiä.

Yleisötyöhön luotiin uusia toimintatapoja fyysisen kohtaamisen rinnalle osallistumisen mahdollistajaksi ja yhteisöllisyyden lisäämiseksi. Samoin yhteistyötä alan toimijoiden kanssa rakennettiin uudella tavalla. Museoissa järjestettiin tapahtumia ja työpajoja striimaamalla ja etäyhteyksien avulla. Suomen käsityön museossa valmistettiin käsityöalan yhteistä Craftstories alustaa, jotta tiedon löytäminen ja jakaminen helpottuu. Jyväskylän taidemuseon Kenen luonto? -3D-näyttelykierros esitteli yhteensä 22 teosta valokuvataiteilijoilta ja valokuvaajilta. Matterport-skannaus, -kalusto, -julkaisutili hankittiin ostopalveluna Tampereen ammattikorkeakoululta. Taidemuseo järjesti myös kuvataiteilijoille suunnatun ammattimaisesti toteutetun kansainvälistymiswebinaarin.

Museoiden esittämän ajatuksen pohjalta toteutettiin kaupungin kulttuuri- ja taidelaitosten yhteinen Väri-teemainen tapahtumakokonaisuus, jossa kukin osallistujataho lähestyi Väri-teemaa omista lähtökohdistaan. Museot tuottivat teemaan liittyvät näyttelyt ja näyttelyihin liittyviä oheistapahtumia. Jyväskylän taidemuseon Holvissa olleesta Värinäkyjä – Yrjö Saarinen -näyttelystä tuotettiin myös verkkonäyttely, joka taustoitti esillä ollutta näyttelyä ja esittelee artikkeleiden ja teoskuvien välityksellä Jyväskylän ja Hyvinkään seudulla vaikuttaneen Yrjö Saarisen (1899–1958) elämää ja taidetta, väreihin ja väriteorioihin liittyvää pedagogista aineistoa ja sekä 2021 kuvatun Tourujoki-videon. Keski-Suomen museon Unisexiä ja väriteeveetä -näyttelyssä tutustuttiin värien kautta 1960–1970-lukujen visuaaliseen maailmaan. Vahvat värit näkyivät niin taiteessa, muotoilussa, vaatemuodissa kuin arkitekhtuurissakin. Näyttelyyn liittyvät luennot Kaunis koti – Kotien sisätiloja 1960- ja 1970-luvulta ja jyvaskyläisille tutun Kortepohjan värikkäät moduulit striimattiin ja ovat nähtävissä museon Youtube-kanavalla. Suomen käsityön museo tuotti yhteistyössä Helsingin yliopiston johtaman BioColour-hankkeen, Coloria.netin ja Värjärikillan kanssa Vihreää väriä -näyttelyn, jonka lisäinformaatioksi luotiin oma laaja tietopaketti Pointti <https://craftmuseum.kuvat.fi/vihreaavaria/>. Tammikuussa 2022 museon tuottama näyttely nähdään Designmuseossa Helsinkiin.

Museot osallistuivat taiteen ja kulttuurin integroidun toimintamallin luomiseen Kitti-projektissa, jossa muodostettiin yksiköisen rajat ylittävät tiimit hallintoon ja talouteen, markkinointiin ja viestintään, yleisötyöhön ja tapahtumiin, digitalisointiin ja keskustan kehittämiseen kulttuuri- ja taidelaitosten näkökulmasta. Vuonna 2022 toimintansa vakiinnuttavissa, toimialajohtajan nimeämissä tiimeissä on edustus myös museoista.

Ruusupuistoon muodostuvan uuden museokeskuksen toimintakonsepti luodaan Suomen Kulttuuri-rahaston Museovisio-avustuksen turvin vuosien 2021–2023 aikana. Vuonna 2021 eri tehtäväalueisiin keskittyneet tiimit työstivät omalta osaltaan uuden museokeskuksen toimintamallia. Käynnistettiin myös museokeskuksen organisaation suunnittelu ja Keski-Suomen museon ja Alvar Aalto -säätiön henkilökunnalle järjestettiin yhteinen muutuskoulutusjakso. Alvar Aalto -museon näyttelytoiminta päättyi peruskorjaukseen menevässä museorakennuksessa keväällä. Rakennuksen peruskorjaus ja nivelosanrakentaminen käynnistyi syyskuussa.

Museot toteuttavat museolain mukaista alueellista ja valtakunnallista vastuumuseosuunnitelmaa, joka alueellisessa vastuumuseossa (Keski-Suomen museo ja Jyväskylän taidemuseo) ulottuu vuoden 2022 loppuun saakka ja valtakunnallisessa vastuumuseossa, Suomen käsityön museossa vuoden 2023 loppuun asti. Uuden alueellisen nelivuotissuunnitelman laatiminen kaudelle 2023–2026 käynnistettiin jo syksyllä 2021.

Yleisön lisääntynyt kiinnostus museoita kohtaan näkyi museopalveluiden kysynnän kasvuna Jyväskylässä. Matkustusrajoitusten vuoksi ulkomaalaisten museokävijöiden määrä väheni. Sitä vastoin kotimaan matkailu lisääntyi kesälomakautena – matkailijoiden osuus näkyi erityisesti heinäkuun kävijämäärässä, eniten kävijöitä tuli etelän suurista kaupungeista. Kiinnostus museoiden palveluita kohtaan ilmeni Korona-aikana tietopalvelukysymyksinä ja osallistumisina etäluennoille, etätyöpajoihin ja striimattuihin tapahtumiin.

Koronavirusepidemia vaikutti museoiden toimintaan ja siten tarve digitaalisten palveluiden lisäämiseen ja kehittämiseen kasvoi merkittävästi. Digitaalisten palveluiden toteuttaminen tarjosi museoiden henkilökunnalle ja työryhmille oppimiskokemuksen. Tapahtumien järjestäminen digitaalisesti vaati paljon resursseja, myös taloudellisia, ja osaamista, joka karttui vain kokeilemalla ja tekemällä. Museot hakivat ja saivat OKM:n myöntämää korona-avustusta. Digitaalisten tapahtumien tuottaminen oli moniammatillista ja vaati verkottumista erilaisten toimijoiden kanssa. Digitaalisissa palveluissa sisältö on tärkeää ja tekniikan odotetaan olevan käyttäjäystävällistä ja vuorovaikutteista. Digitaalisten palveluiden vahvuus on valtakunnallinen ja kansainvälinenkin saavutettavuus.

Jyväskylän sydän -hankkeessa mukana olleiden Jyväskylän taidemuseon ja Suomen käsityön museon lisäksi myös Keski-Suomen museo osallistui kulttuuri- ja taidelaitosten sekä vapaan kentän yhteiseen Kitty-projektiin, jossa luotiin yhteiset tiimit kaikille yhteisistä tehtäväalueista, jotka ovat talous ja hallinto, yleisötyö ja tapahtumat, markkinointi ja viestintä, digitalisaatio ja keskustan kehittäminen. Keskustan kehittämistiimissä jatkettiin myös toimijoiden tila-asioiden käsittelyä Kulttuurin kaari -suunnitelman pohjalta. Ruusupuistoon muodostuvan museokeskuksen toinen vaihe eli Alvar Aalto -museon peruskorjaus ja Keski-Suomen museon ja Alvar Aalto -museon välisen nivelosan rakentaminen käynnistyi. Museokeskus avataan näillä näkymin kesäsuussa 2023. Myös Lyseon koulurakennuksen peruskorjauksen hankesuunnitelma oli tekeillä. Keski-Suomen museon ylläpitämä Jyväskylän Lyseon museo tulee palaamaan uudessa muodossa rakennukseen peruskorjauksen jälkeen. Museot osallistuivat aktiivisesti Jyväskylän kaupungin kulttuurisuunnitelman tekoon. Suunnitelma valmistuu keväällä 2022.

Liikuntapalvelut

Jyväskylän kaupungin uusi liikuntajohtaja Anna-Leena Sahindal aloitti virassaan huhtikuun alussa. Korona vaikutti vahvasti palvelujen järjestämiseen vuoden 2021 aikana. Koronan takia uimahallit, kuntosalit ja muut sisäliikuntapaikat olivat suljettuina yleisöltä 1.1.-2.5.2021, jona aikana ainoastaan lasten ja nuorten harrastustoiminta oli sallittua. Kevään 2021 aikana suurin osa liikuntapalvelujen omista ohjatuista liikuntaryhmä- ja kurssitoiminnasta keskeytettiin koko kevään ajaksi. Ainoastaan koulujen uimaopetus oli mahdollista toteuttaa normaalisti koko kevään ajan. Lasten ja nuorten LiikuntaVeturi- ja Laturitoimintaa järjestettiin myös lähes koko kevään ajan lukuun ottamatta perhelliikuntatoimintaa. Yli 18-vuotiailla ei ollut mahdollisuutta osallistua LiikuntaLaturin toimintaan rajoitusten vuoksi.

Koronan vaikutuksen näkyivät myös vahvasti syyskaudella 2021, jolloin kaikki palvelut avattiin kuntalaisille. Ohjattujen liikuntakurssien ja liikuntaryhmien osallistujamäärät jäivät vajaiksi ja osaa toimintaa ei käynnistetty vähäisen osallistujamäärän vuoksi.

- 1.1.-29.8.2021 välisenä aikana kaikki liikuntapalvelujen omat yli 18-vuotiaiden sisällä järjestettävät ohjatut liikuntaryhmä- ja kurssitoiminnat sekä maksuttomat uimahallikuljetukset olivat keskeytettynä.
- 1.1.–2.5. liikuntapalvelujen lasten ja nuorten soveltavan liikunnan ryhmät olivat keskeytettynä. Kesätoimintaan ei tullut ilmoittautumisia.
- 1.–14.2. kaikki myös alle 18-vuotiaiden liikunta oli keskeytettynä lukuun ottamatta koulujen uimaopetusta.
- 2.2.–2.5. liikuntaneuvonnan tapaamiset olivat keskeytettynä. Neuvonta oli mahdollista ainoastaan etäyhteydellä.

Keskeytettyjen palvelujen tilalla järjestettiin uutena palvelumuotona etäpalveluja. Etäliikuntaryhmät käynnistettiin vuoden 2021. Keväällä ryhmiä oli jokaisena arkipäivänä. Syksyllä etäliikuntaa järjestettiin kaksi kertaa viikossa. Etäryhmät suunnattiin pääosin senioreille. Lisäksi tarjonnassa oli myös työikäisille suunnattuja etäliikuntaryhmiä.

Vuoden aikana etäliikuntaryhmät liikkui yhteensä 8567 henkilöä. Parhaimmillaan yhteen etäliikuntaryhmään osallistui 100 henkilöä samanaikaisesti. Liikuntatuokiot tavoittivat niin yksittäiset kotona asuvat asiakkaat kuin palveluasunnoissa asuvat pienryhmät. Palvelu otettiin hyvin vastaan ja toimintaa on toivottu jatkettavan myös korona-ajan jälkeen. Uutena mahdollisuutena oli myös liikuntaneuvonta etäpalveluna. Tämän osalta saatiin yksittäisiä kokemuksia.

Liikuntapalvelut on tiivistänyt yhteistyötä muiden palvelualueiden kanssa lasten ja nuorten liikunnallisen elämän tavan edistämiseksi. Tällä hetkellä toimii poikkihallinnollinen lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan edistämisen työryhmä, missä liikuntapalvelut on mukana. Työryhmän tavoitteena on edistää lasten ja nuorten liikuntapolkujen kehittymistä sekä rakentaa yhtenäistä mallia liikkumisen edistämiseksi osan Jyväskylän harrastamisen mallia pohtien yhteisiä tavoitteita, toimintamallia, suunnittelua, palvelujen toteutusta sekä viestintää.

Liikuntatieteellisen seuran koordinoiman hankkeen erityisliikunnanohjaaja - kohti soveltavan liikunnan kehityskumppanuutta tavoitteita on edistetty sitä mukaan, kun se on ollut koronatilanteen aikana mahdollista. Hankkeen toimintamallien kehittäminen jatkuu edelleen. Vuoden 2021 aikana tarkennettiin hankkeen avulla edistettäviä tavoitteita, joita ovat tiedottamisen ja yhteistyön kehittäminen sekä uusien liikuntamahdollisuuksien kokeilumahdollisuuksien mahdollistaminen tulevaisuudessa.

Liikuntaolosuhteiden osalta tapahtui merkittäviä muutoksia vuoden 2021 aikana, joilla oli vaikutuksia palvelutuotantoon. Vehkahalli suljettiin 21.2. lumikuormasta johtuvan painauman vuoksi, halli romahti 22.2. edelleen jatkuneen lumisateen vuoksi. Kasaan painuessa halliin tuli kymmeniä repeämiä ja samalla vaurioitui hallin sisällä olleita jalkapallomaaleja sekä hallin kattovalaisimia. Puutteellisista jalkapallon talviharjoitteluolosuhteista ja koronarajoituksista johtuen Vehkalammen lämmitettävän tekonurmikentän käyttöä lisättiin käyttäjien toiveesta ja kenttä talvikäyttöä lisättiin merkittävästi.

Koronapandemiasta huolimatta liikuntapaikoilla järjestettiin myös suuria kilpailuja ja tapahtumia. Esimerkiksi Hipposhallissa järjestettiin yleisurheilun halli SM-kisat 20.-21.2.2021. Kilpailut käytiin ilman yleisöä korona ohjeistuksien mukaisesti. Myös Harjun stadionilla järjestettiin monimuotoisia tapahtumia yleisurheilun ja jalkapallon lisäksi, kuten muun muassa rock-tapahtuma sekä Suomen MM-ralli, Secto Automotive Rally Finland.

Hippos-hankkeen hidas eteneminen on aiheuttanut alueen kunnossapidolle ja kehittämiselle omat haasteensa. Hippoksella jalkapallon harjoitustila suljettiin käytöltä sisäilmaongelman vuoksi helmikuun alussa 2021 ja sitä ennen kuntosalitila suljettiin joulukuussa 2020. Alakerrassa sijaisteva heittoharjoittelupaikka suljettiin remontin vuoksi 1.5. alkaen koko loppu vuodeksi. Harjoitusjäähallin molemmat kaukalot olivat vuorotellen pois käytöstä koko kevään ajan remontin takia ja suljettiin kokonaan remontin ajaksi 1.5. – 30.8.2021. Hallissa tehtiin seinien ja katon ns. kapselointi. Harjoitusjäähallien yhteydessä olevat pukuhuonetilat ja kuivaushuoneet remontoitiin myös samassa yhteydessä.

Vesiliikuntakeskus AaltoAlvarissa alkoi kylpylänosan peruskorjaus ja laajennus syksyllä 2021. Suojaseinät asennettiin kesän huoltosulun yhteydessä. Peruskorjauksella ja vallitsevalla koronatilanteella oli vaikutuksia edelleen myös uimahallien kävijämääriin syksyn aikana. Keskustan ulkopuolisille liikuntapaikoilla siirryttiin loppusyksystä uuteen alueelliseen hoitomalliin, jossa tavoitteena on toiminnan tehokkuuden sekä palvelualueiden vastuiden kehittäminen ja seuranta.

Liikuntapalveluissa toteutettiin yhteistyössä asiantuntijakonsultti Ramboll oy:n kanssa siivouspalvelustrategiaselvitys. Kulttuuri- ja liikuntalautakunta päätti selvityksen pohjalta, että liikuntapalvelujen siivouspalvelujen järjestetään tulevaisuudessa kokonaan ostopalveluna toimintamenettelynä liiketoimintakokonaisuuden siirtäminen toiselle työnantajalle sellaisenaan julkisen kilpailutuksen kautta. Kulttuuri- ja liikuntalautakunta valtuutti Tilapalvelun toteuttamaan kohteiden kilpailutukset kevään 2022 aikana.

Vuoden 2021 aikana kunnossapitotiimin johtamiseen tehtiin muutoksia, joiden tavoitteena on selkeyttää tiimin toimintaa ja vastuunjako ylläpidon keskeisten tehtävien osalta. Ylläpidon keskeisiä tehtäviä ovat kunnossapito ja hoito/huolto. Kunnossapidolla tarkoitetaan kohteen ominaisuuksista ja laatusostosta huolehtimista, korjaamalla tai vaihtamalla kuluneita tai viallisia osia. Hoito ja huolto ovat päivittäistä toimintaa, jolla pidetään kohteen olosuhteet halutulla tasolla. Tiimin lähiesimiehenä toiminut kunnossapitovastaava siirtyi kehittämään liikuntapalvelujen kiinteistöjen ja tekniikan ylläpitoa. Vastuuesimiehen tehtävät siirtyivät kantakaupungin liikuntapaikoista vastaavalle palveluesimiehelle. Kiinteistönhoidosta ja tekniikan huollosta vastaa vastaava huoltomestari.

Kunnossapitotiimin henkilöstöä vahvistettiin kahdella ulkoisella rekrytoinnilla, joilla korvattiin eläkepoistumaa ja sisäisiä siirtoja. Ulkoisilla rekrytoinneilla saatiin vahvistettua kunnossapitotiimin osamista ilmanvaihtotekniikan kiinteistönhoidon osa-alueilla. Liikuntapaikkarakentajien tehtävät siirrettiin osaksi liikuntapaikanhoitoa, jolloin kunnossapitotiimin henkilöstöresurssi keskitetään yksinomaan liikuntakiinteistöjen ja erikoistekniikan hoitoon ja huoltoon. Kunnossapitotiimissä toimii viisi henkilöä liikuntakiinteistöjen ja erikoistekniikan hoidon ja huollon tehtävissä.

Vuoden 2021 aikana liikuntapalvelujen omistamien kiinteistöihin ja liikuntapaikkoihin teetettiin asiantuntijatyönä korjaustarveselvityksiä ja lakisääteisiä tarkastuksia. Selvitysten ja tarkastusten perusteella käynnistettiin jatkotutkimuksia ja suoritettiin välttämättömiä kunnossapitokorjauksia. Näitä toimenpiteitä ei pystytty ennakoimaan vuoden 2021 käyttötaloussuunnitelmaan. Merkittävimmät toimenpiteet kohdistuivat Laajavuoren mäkikeskuksen rakennuksiin ja sähkötekniikkaan sekä Viitanien liikuntapuiston sähkötekniikkaan. Selvitysten teettämistä jatketaan tulevana vuonna ja ne ulotetaan liikuntapalvelujen koko kiinteistöomaisuuteen.

Ylläpidon ja investointien saralla tiivistettiin yhteistyötä Tilapalvelun kanssa. Laduilla ja reiteillä sijaitsevan ulkovalaistusverkon ylläpidossa ja investoinneissa käynnistettiin yhteistyö liikenne ja viheralueiden kanssa. Tavoitteena on valmistella uusi vastuunjako ja ylläpitomalli vuoden 2023 talousarvion valmistelua varten.

Jyväskylä Sinfonia

Vuosi 2021 on ollut koronasta johtuen orkesterin toiminnan ja talouden kannalta poikkeuksellinen. Koko kevään konserttikausi tammikuusta toukokuulle oli suljettu yleisöltä, sillä AVI:n rajoitukset estivät konserttien toteuttamisen yleisölle konserttitaloissa. Jyväskylä Sinfonia jatkoi toimintaansa ja toteutti sinfoniakonsertit verkkolähetyksinä. Kesäkauden festivaalikonsertit ja Sinfonia on the move –viikot toteutuivat rajoitetuilla yleisökapasiteeteilla. Syksyn 2021 konserttikausi toteutui vaihtelevasti rajoitetuin yleisökapasiteetin sekä verkkotuotantoja jatkaen. Syksyn konserttien täyttöaste oli 86% suhteutettuna rajoituskapasiteettiin, kevään verkkokonsertit keräsivät kuulijoita 17 813 ja kaikki verkkosisällöt ovat keränneet yht. n. 27 918 seuraajaa.

Jyväskylä Sinfonia kehitti kevään 2021 verkkokonsertteja ja löysi paikalliset yhteistyökumppanit mukaan toteuttamaan verkkokonserttien kuvallista, äänellistä ja tuotannollista sisältöä. Verkkokonsertteja toteutettiin kevään aikana 8 kpl. Konserttipaikoiksi valittiin akustisesti soivia tiloja, joita muina aikoina ei ole mahdollista liian pienen yleisökapasiteetin vuoksi käyttää sinfoniakonserttitoimintaan, kuten Jyväskylän kaupungintalon juhlasali, Mikkelin Mikaeli ja Kuokkalan kirkko.

Uudet avaukset

Viestinnän ja saavutettavuuden uusina avauksina toteutettiin Soiva linkki -yhteistyö paikallisliikenteen ja Genelecin kanssa, jossa koko syyskauden ajan paikallisliikenteessä liikennöivässä bussissa soi musiikki ja keväällä striimatut konserttitaltioinnit. Radio Keski-suomalaisen kanssa yhteistyönä keväällä 2021 tuotettiin konserttietkot –ohjelmasarja, jossa vieraili Jyväskylä Sinfonian muusikoiden lisäksi verkkokonserttien solisteja ja kapellimestareita avaamassa tulevien konserttien sisältöjä sekä omaa tarinaansa. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama Orkesteri kylässä -hanke tutki moniaistillisen konserttikokemuksen kehittämistä erityislapsille- ja nuorille. Hankkeen tuotoksena syntyi Valteri Onerva –koulun oppilaille VR-lasein koettava konserttielämys, jossa moniulotteisen tekniikan avulla kuuliija pääsi orkesterin keskelle musiikkia aistimaan.

Levytykset

Jyväskylä Sinfonia levytti Mikkelin Mikaelissa kaksi levykokonaisuutta. Ranskalaisen Éric Tanguyn profiililevyn solisteinaan viulisti Júlia Pusker ja klarinetisti Pierre Génisson. Pehr Henrik Nordgrenin musiikkia sisältävän levytyksen solistina toimi sellisti Tuomas Ylinen. Molemmissa kapellimestarina ja levykokonaisuuksien suunnittelijana toimi ylikapellimestari Ville Matvejeff. Jyväskylä Sinfonia julkaisi helmikuussa yhteislevyn Askeleet kahdelle Miljoonasade –yhtyeen kanssa.

Musiikkikasvatus

Orkesterin yleisötyö tavoitti noin 1 410 henkeä ja verkon kautta 5 160 seuraajaa. Suurin osa yleisötilaisuuksista jätettiin koronan vuoksi livenä toteuttamatta, kuten avoimet kenraalit, pikku alkusoitot ja taiteilijatapaamiset. Sinfonia on the Move –jalkautumisviikoilla toukokuun lopussa toteutettiin 25 pienryhmäesitystä hybridinä turvamääräyksiä noudattaen esimerkiksi palvelutalojen pihilla. Yleisötyössä painottui opiskelijayhteistyö, kun mm. lukiolaisille yhteinen TET-jakso verkkovälitteisesti, jossa he tutustuivat orkesterin toimintaan keskustellen muusikoiden sekä tuotannon henkilökunnan kanssa. Musiikkikampuksen kanssa yhteistyönä käynnistyi mestarikurssi- ja kamarimusiikkiyhteistyö. Orkesterin muusikot toteuttivat mestarikurssit ja kamarikonsertit esitettiin yhteiskokoonpanoin. Jyväskylä Sinfonia vahvisti yhteismarkkinointia ja näkyvyyttä muiden Jyväskylän kaupungin kulttuuritoimijoiden kanssa, joiden kanssa mm. rakennettiin yhteinen messuosasto Paviljongin Kirjamesuille.

Jyväskylä Sinfonian tuottamiin konsertteihin ja yleisötyötilaisuuksiin osallistui yhteensä 10 289 henkilöä. Orkesteri tuotti vuoden aikana 47 tapahtumaa. Konsertteja toteutui 38 kpl, joista sinfoniakonsertteja 16 kpl, kirkko-, viihde-, lasten- ja koululaiskonsertteja 6 kpl, kamarikonsertteja 2 kpl, ulkoilma- ja ilmaiskonsertteja 3 kpl, laitos- ja työpaikkakonsertteja 11 kpl. Sinfonia on the Move jalkautumisprojektin konsertteja toteutui 25 kpl, joista 14 verkon välityksellä. Muita yleisötyötapahtumia oli 9 kpl. Lisäksi verkon välityksellä sinfoniakonsertteja 10 kpl. Verkon kautta tavoitettiin 21 551 katselukertaa.

Vierailukonsertit

Jyväskylä Sinfonia esiintyi Jyväskylän Kesä -festivaalilla kahdella eri ohjelmalla sekä teki vierailun Kemiönsaaren musiikkijuhlille kapellimestari Emilia Hovingin johdolla.

Jyväskylä Sinfonia jatkoi edelleen vierailu- ja maakuntakonserttien kehittämistä ja lisäämistä. Maakuntavierailuja järjestettiin neljällä eri paikkakunnalla juhlistaen mm. Argentiinalaisten säveltäjä Astor Piazzollan 100-vuotisjuhlaa. Maakuntakiertue toteutettiin yhteistyössä Würzburgin yliopiston kapellimestariluokan kanssa. Marraskuussa 2021 orkesteri vieraili Vaasassa kansainvälisen Jorma Pannula –kapellimestarikilpailun orkesterina.

Kantaesitykset

Jyväskylä Sinfonia kantaesitti Outi Tarkiaisen sinfoniettaversioon teoksesta Ring Fire and Love, säveltäjä Risto Keinäsen Harjun uuden iltasoiton sekä Jyväskylän kaupunginteatterille 60-vuotislahjaksi sävelletyn teoksen "Rakkauslaulu 60-vuotiaalle".

Joulukuussa valmistauduttiin Jyväskylän Alueopperan ja Jyväskylän kaupunginteatterin yhteistuotantoon Joonas Kokkosen juhluvuoden kunniaksi. Viimeiset Kiusaukset –opperan 31.12. suunniteltu ensi-ilta siirtyi koronapandemian uuden aallon vuoksi.

Jyväskylän kaupunginteatteri

Jyväskylän kaupunginteatterin uusi johtaja Marietta Kunnas aloitti toimikautensa tammikuussa 2021. Teatterille vuosi alkoi poikkeusoloissa. Kevätkauden kaikki yleisöesitykset ja tapahtumat jouduttiin peruttamaan pandemiasulun vuoksi. Harjoitustoiminta jatkui normaalisti, koska sulkutoimet jatkuivat aina lyhyissä jaksoissa ja teatterissa valmistauduttiin koko kevät esitystoiminnan jatkumiseen. Syksyn esityksistä, jotka olisivat jatkaneet keväällä 2021; West Side Story, Sydänmaa ja Vuoriston kannotar poistettiin kokonaan ohjelmistosta. Lumikuningatar siirrettiin uudelleen lämmitettäväksi syksyllä 2022. Pienen näytelmän Korjaamo-näytelmästä tehtiin keväällä tallenne, joka oli levityksessä

kesä-heinäkuun ajan. Kevään Susanin vaikutus –tuotanto harjoiteltiin valmiiksi kevätkaudella, mutta ensi-ilta siirrettiin lokakuulle 2021. Helmikuun alkuun suunniteltu uusintaensi-ilta (siirtynyt keväältä 2020). Kohtauksia eräästä avioliitosta jouduttiin poistamaan ohjelmistosta. Lisäksi teatterin pienen näyttämön uusi ensi-ilta Jukeboksi jouduttiin peruuttamaan rajoitusten vuoksi

Teatterin 60-vuotisjuhlakausi päästiin aloittamaan elokuussa. Rajoitusten keventyessä päästiin nopeasti esittämään näytöksiä täysille katsomoille. Ensimmäinen ensi-ilta oli pienen näyttämön Luotto, jonka jälkeen Musikaali The Addams Family aloitti kauden suurella näyttämöllä. Lokakuun alussa ensi-illassa oli teatterin juhlanäytelmä 9 hyvää syytä elää. Näytelmästä järjestettiin juhlanäytös 6.11.2021. Ennen näytöstä kuultiin Sofi Oksasen juhlapuhe. Syyskauden viimeisenä ensi-iltana oli keväältä 2021 siirtynyt Susanin vaikutus. Syyskausi toteutui ennakkosuunnitelman mukaisesti. Näyttäjät ei jouduttu peruuttamaan koronapandemian uhasta huolimatta. Teatterissa kävi vuoden 2021 aikana lähes 19.000 katsojaa.

Kaikki kevään yhteistyöt mm. Gradian musiikkilinjan tuotanto, Tampereen Teatterin vierailu sekä keikat ja konsertit peruuntuivat. Lisäksi Suomen Harrastajateatteriliiton kanssa suunniteltu Harrastajateatterikesä jouduttiin peruttamaan elokuulta rajoitusten vuoksi. Keski-Suomen Oopperan kanssa yhteistyössä toteuttava Viimeiset kiusaukset keskeytyi uusien rajoitusten myötä vuoden loppulla. Oopperasta toteutui vuonna 2021 yksi esitys.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Jyväskylän kaupunginteatterille korona-avustusta joulukuussa 2020 209.000 €, josta 176.000 € käytettiin vuoden 2021 aikana. Kaupunginteatterin sain kolmannen OKM:n korona-avustuksen 180.000 € kesäkuussa 2021, jonka käyttöaika jatkuu vuodelle 2022. Korona-avustusta käytettiin korvaamaan tulomenetyksiä, toiminnan uudelleen käynnistämiseen ja kehittämiseen sekä toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen, jotta lomautuksilta voitiin välttyä.

Jyväskylän kaupunginteatterin yleisötyön resurssi oli yksi osa-aikainen yleisötyövastaava ja kaksi osa-aikaista yleisötyöntekijää. Yleisötyö piti sisällään nuorten Backstage Group -ryhmän sekä yleisölle suunnattuja tapahtumia kuten, Teatteriistait, lukupiirit sekä lapsille suunnatun Leijonan osa –teatteriseikkailut. Perinteisesti kesäkuun alussa järjestettävistä lasten teatterileireistä jouduttiin pandemiatilanteen vuoksi luopumaan.

Jyväskylän kaupunginteatterin rakennuksen peruskorjauksen hankesuunnittelu käynnistyi keväällä 2021 ja se saatetaan loppuun vuoden 2022 alussa.

Kaupunkirakenne

Koronapandemian jatkuessa koko vuoden ajan suurin osa henkilöstöstä oli edelleen etätyössä. Perustehtävää pystyttiin toteuttamaan kelvollisesti myös poikkeustilanteessa. Kaupunkiympäristön suunnittelua ja rakentamista pystyttiin edistämään ennätysmäärällä valmistuneita kaavoja ja myönnettyjä rakennuslupia ja uutta kaupunki-infraa rakennettiin suunnitellusti lukuun ottamatta Tourujoen kunnostusta, joka viivästyy valitusprosessin johdosta. Kaupunkiympäristössä liikkumista pystyttiin edistämään liikennehankkeisiin vaikuttamalla, luontoliikkumista kehittämällä ja eri liikkumismuotojen edellytyksiä parantamalla. Kaupunkiympäristöstä pystyttiin huolehtimaan lähes normaalisti kunnossapidon, ympäristönsuojelun, valvonnan, jätehuollon ja omaisuudenhallinnan osalta.

Poikkeavia järjestelyjä tarvittiin asiakaspalvelutoimintojen järjestämisessä turvallisesti ja joukkoliikenteen toiminnan sopeuttamisessa pienentyneeseen matkustajamäärään. Taloudellisesti koronapandemian nettovaikutus jäi toimialalla melko vähäiseksi. Tulopuolella joukkoliikenteen lipputulojen poikkeamaa paikkasi valtion kohdennettu koronatuki.

Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö

Yhdyskuntasuunnittelussa vuoden 2021 merkittävin tehtäväkokonaisuus on liittynyt kesäkuussa hyväksytyyn MAL-sopimukseen. Sopimuksen mukainen MAL-kehityskuvatyön kilpailutus oli suuritöinen, työ päästiin käynnistämään valitun konsultin kanssa ennakoitua myöhemmin aivan loppuvuodesta. Tästä syystä myös asiantuntijapalveluiden määrärahoja jäi käyttämättä. Käynnissä on ollut Korpilahden Salolan tuulivoimapuistoon liittyvä yhteismenettely koskien osayleiskaavaa sekä ympäristövaikutusten arviointia. Jyväskylän yliopiston luotsaaman maankäytön suunnittelun ekologista kompensatiota koskevan Boost-hankkeen käynnistyminen varmistui sen saatua kuusivuotisen rahoituksen. Henkilöstön osalta suuri muutos oli niin sanottujen yleissuunnittelijoiden siirtyminen asemakaavoituksesta yhdyskuntasuunnitteluun. Vapautuneiden ja uusien toimien rekrytoinnit onnistuivat ja yksikön henkilöstöresurssit ovat parantuneet.

Asemakaavoituksessa kaavat ovat edenneet pääosin kaavoitusohjelman mukaisesti. Merkittäviä täydennysrakentamisen asemakaavoja on saanut lainvoiman keskustassa, Kankaalla ja aluekeskuksissa. Lisäksi on laadittu monipuolisesti muita asemakaavamuutoksia kuten tiekaavat Säynätsalossa ja Länsi-Päijänteentiellä, toimitilakaavat Eteläportissa ja Seppälässä, Lounaispuiston suojeluasemakaava ja Pohjanlammen päiväkotikaava Kuokkalassa. Alakaupungin kaavoitusta ja rakentamista ohjaavat kehittämisperiaatteet ja uudet polkupyöräpysäköintinormit on hyväksytty. Vuoden aikana resursseja on kohdennettu mm. liikunta- ja työpaikkarakentamisen selvityksiin. Omakotitonttien kaavoituksessa ei päästy tavoitteeseen esim. Tammirinteen haasteellisen kaavoitusprosessin johdosta.

Tonttimyynti virkistyi vuoden 2021 aikana selkeästi ja kerrostalotonttien kauppaa tehtiin selvästi ennakoitua enemmän. Myyntivoittoa kertyi myös vuokratonttien lunastuksista, joita ei laskettu ennusteeseen mukaan. Pientalotonttien kysyntä on jatkunut vilkkaana edelleen ja etenkin Kauramäen ja Savulahden alueilla hakemuksia on tullut erittäin runsaasti. Yritystonttien kysyntä on myös edelleen vilkasta ja niitä luovutettiin vuoden aikana yhteensä 17 kpl. Maankäyttösopimuksia solmittiin kuusi kpl. Keskusta-alueelle tehtiin kaksi maankäyttösopimusta vuoden 2021 aikana. Maankäyttösopimus- ja tontinluovutusperiaatteet uusittiin vuoden lopussa.

ARA-tuotannon osuus valmistuneiden asuntojen osuudesta oli suuri, jopa 46 % kaikista valmistuneista asunnoista oli ARA-tuettuja. Vuoden 2022 alussa rakenteilla on myös runsas määrä ARA-tuettuja asuntoja.

Kiinteistönmuodostus ja maastomittaus -palveluyksikössä toinen toimitusinsinööreistä irtisanoutui ja korvaava rekrytointi on osoittautunut vaikeaksi eikä tehtävää ei ole voitu täyttää. Rakennuskannan tarkastamisen projekti on edennyt loppusuoralle. Tarkastettavia kohteita on jäljellä noin 0,5 htv:n verran. Tarkastettuja rakennuksia on n. 3 400 kappaletta ja niissä kerrosala on tarkastuksen yhteydessä kasvanut n. 237 000 k-m². Palo- ja pelastusviranomaisten pyynnöstä tehtävä keskustassa sijaitsevien maanalaisten tilojen laserkeilaus on aloitettu.

Paikkatiedon toimintayksikkö vahvistui loppuvuodesta uudella paikkatietoasiantuntijalla. Nyt 3D-kaupunkimallin rakentaminen ja hyödyntäminen edistyy entistä tehokkaammin. Siirtyminen paikkatietojärjestelmän Locus Cloud -versioon on edistynyt ja nykyisin lähes kaikki käyttäjät ovat siirtyneet sen käyttöön ja WebMapin sulkeminen vuoden 2022 aikana ei tuota ongelmia. Tiedolla johtaminen ja sen edistäminen on ollut isossa roolissa vuoden aikana.

Liikenne- ja viheralueet

Vuoden 2021 tammi- maaliskuun välinen runsasluminen ajanjakso aiheutti talvikunnossapidon huomattavasti ennakoitua suuremman työmäärän, joka näkyi kustannusten huomattavana kasvuna. Talvihoitoon käytetty rahamäärä kasvoi edellisvuoteen verrattuna n. 60 %. Kevään hiekanpoisto ja pesut onnistuivat suunnitellusti ja materiaali kierrätettiin pääosin liikuntapalveluiden kohteille. Järvi-veden osuutta lisättiin katualueiden pesuissa huomattavasti.

Kesän aikana valmistui Nenäinniemeen uusi lumen vastaanottoaika. Lumenajo etenkin Kuokkalan ja Lutakon alueilta tehostuu ja Halssilan vastaanottoaikaalle kohdistunutta painetta saadaan tasatua. Halssilan kallio- hiekkasiilo siirtyi Keski-Suomen ELY-keskukselta Jyväskylän kaupungin omistukseen. Tämä mahdollistaa liukkaudentorjuntamateriaalin paremman varastoinnin ja väylästä entistä huomattavasti tehokkaamman liukkaudentorjunnan.

Vuoden aikana kilpailutettiin kalustohankintoja. Vuoden 2022 aikana saadaan käyttöön kolme uutta kuorma-autoa, joilla korvataan poistuvaa kalustoa.

Ulkovalaistuksen ylläpidossa jatkettiin elinkaarensa päässä olevien valaisinten uusimista energiatehokkaampiin LED-valaisimiin. Vuoden aikana uusittiin noin 1 100 valaisinta, joka alitti tavoitteen noin kahdella sadalla. Syynä oli globaali puolijohdepula, joka siirsi tilattujen valaisimien toimituksia. Valaisimet saatiin toimitettua ennen vuoden vaihdetta, mutta niiden asentaminen siirtyi kuluvaan vuoteen puolelle. Viidentoista valaisinkeskuksen saneeraus ja hankittavien ohjausjärjestelmien markkina-kartoitus toteutettiin suunnitellusti. Pörssisähkön hinta nousi loppuvuonna suojausista huolimatta, jopa 25 %. Sähköhinnan suuret vaihtelut vaikeuttavat kustannusten ennustamista tulevaisuudessa.

Liikennevalokeskusten uusiminen on lähes tehty ja vuoden 2021 aikana aloitettiin yhteistyössä poliisin kanssa nopeusvalvonta katuverkossa. Liikennemerkkien lisäys- ja vaihtotöitä tehtiin runsaasti tieliikennelain muutosten johdosta.

Liikenteessä olevien autojen määrä on vähentynyt koronan ja etätöiden johdosta ja tämä heijastuu myös pysäköintiin ja annettaviin pysäköintivirhemaksuihin. Pysäköinninvalvonnan henkilöstön vaihtuvuus on aiheuttanut myös pysäköintivirhemaksujen määrän alenemista. Ajoneuvojen varastosiirrot ja säilytys kilpailutettiin ja sopimus solmittiin Reteko Oy:n kanssa.

Vuonna 2021 laskutettiin hulevesimaksut uuden taksan mukaisesti, laskuista tehtyjen muistutusten määrä laski edellisvuoteen verrattuna (2021/14 kpl - 2020/20 kpl).

Viherpalveluissa toteutettiin toimintavuodelle asetetut säästötoimet, joita olivat talvikunnossapidettävien leikkipuistojen vähentäminen, toiminnallisten puistojen kunnostusten keskittäminen elinkaarimukaisiin kohdevuosiin sekä viheralueiden kunnossapidon tason laskeminen soveltuvilla kohteilla. Viherkunnossapidon katteessa muutokset eivät näkyneet riittävästi ja talousarviossa asetettuun tavoitteeseen ei päästy. Viljelypalstojen toimintamuutos toteutettiin suunnitellusti. Metsien hoitoa on toteutettu metsäohjelman linjausten mukaisesti toimintavuonna.

Jyväskylän seudun jätelautakunnan toiminta-alueen kunnat hyväksyivät jätepoliittisen ohjelman vuoden 2030. Ohjelmassa määriteltiin yhteinen visio, tavoitteet ja toimenpiteet pitkäjänteiselle jätehuollon suunnittelulle. Kiinteistökohtaisen muovin erilliskeräys alkoi 1.1.2021 ja lähes kaikki kiinteistöt ovat keräyksen piirissä. Toivakan kunnan alueella siirryttiin kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen 1.4.2021. Näin koko toiminta-alueella on kunnan järjestämä jätteenkuljetus, mikä mahdollistaa reaaliaikaisen seurannan kiinteistöjen kuulumisesta palvelun piiriin.

Joukkoliikenteessä jatkettiin Linkki tulevaisuuteen 2030-kehittämissuunnitelmaan kirjattuja toimenpiteitä. Linjaston uudistamiseen liittyvä suunnittelutyö valmistui ja tulevien kilpailutusten pohjana oleva

linjastoratkaisu hyväksyttiin joukkoliikennejaostossa 1.7.2021. Joukkoliikenteeseen on toteutettu viestinnän ja markkinoinnin strategiatyö, johon liittyi myös uuden linjaston myötä käyttöönotettavan Super-Linkin brändäys.

Keskisuurten kaupunkiseutujen digitalisaatiohankkeeseen liittyvä tunnistepohjaisen lippu- ja maksujärjestelmän käyttö aloitettiin keväällä 2021 ja alkuvaiheessa tunnistepohjaiseen järjestelmään siirtyi kausiliput. Lisäksi tapahtumalippukokeiluja toteutettiin Jyväskylän MM-rallin ja JYP:in ottelutapahtuman yhteydessä. Koronapandemian jatkuminen näkyi joukkoliikenteen matkamäärissä ja vuositasolla tavoitteesta jäätin 20 %.

Valon kaupunki jatkoi ValoVisio2030 -hankesuunnitelman toteuttamista vuonna 2021. Jyväskylän kaupunkivalaistusta kehitettiin sekä julkisissa kohteissa että yksityisten toimijoiden kanssa. Kaupunkikeskustan elävöittämiseen osallistuttiin valoteoksin ja keskustelua valaistuskoulutuksen järjestämisestä aloitettiin JAMKin kanssa.

Valon kaupunki -tapahtuma järjestettiin 15. kerran, tällä kertaa pidennetyllä aikavälillä 23.9.–2.10. ja tapahtuma keräsi noin 150 000 kävijää. Lisäksi Valon kaupunki toteutti erikoisvalaistuksen samaan aikaan järjestettävien MM-rallien kanssa. Joulukuussa Valon kaupunki tuotti Kirkkopuistoon Jouluvalomaan, jonka yhteyteen toteutettiin yhteistyössä ranskalaisen taidestudio Théorizin kanssa Lights of Sampo - an alternate Christmas tale -projisointiteos kaupungintalon julkisivuun.

Jyväskylä toimi vuonna 2021 kansainvälisen valon kaupunkien järjestön LUCIn puheenjohtajakaupunkina Etelä-Korean Soulin jälkeen. Toimikausi on kaksi vuotinen ja se päättyy vuoden 2022 loppussa. LUCI:n toimiston henkilökunta Ranskasta vieraili Valon kaupunki -tapahtumassa Jyväskylässä syyskuussa.

Rakentaminen ja ympäristö

Rakennusvalvonnan lupa- ja valvontapalvelut toimivat lähes normaalisti koronasta huolimatta. Asiakkaiden neuvonta ja ohjaus sekä osa katselmuksista tehtiin etänä. Haettujen ja myönnettyjen rakennuslupien määrä hipoi uutta ennätystä. Rakennuslupia ja toimenpideilmoituksia käsiteltiin rakennusvalvonnassa yhteensä 1 442 kpl, jossa kasvua edelliseen vuoteen oli 2,3 %.

Myönnettyjen rakennusten kerrosala nousi 208 487 kerrosneliömetriin, jossa oli kasvua 29,5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Samalla rakennusten tilavuus kasvoi 22,7 %. Myönnettyjen teollisuusrakennusten kerrosala oli 28 171 kerrosneliometriä, jossa kasvua oli 12,5 %. Uusia asuntoja valmistui 1 316 kpl (määrä väheni 374) ja luvat myönnettiin 1 485 (kasvua 293) uuden asunnon rakentamiseen. Sähköisen asiointipalvelun kautta haettiin noin 84 % koko lupamäärästä.

Ympäristönsuojelun palvelut toimivat normaalisti koronapandemiasta ja etätyöstä riippumatta. Etätyö onkin vakiinnuttanut paikkansa yhtenä työtekemisen tapana. Tourujoen valuma-alueella ja pohjavesialueilla toteutettiin jätevesivalvontaa kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien kuntoon saattamiseksi. Jyväskylän uuden meluselvityksen laatiminen aloitettiin loppuvuodesta ja se valmistuu kesällä 2022. Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma, jossa kuvataan muun muassa valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet sekä valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö, päivitettiin vuosille 2022–2025. Kuntalaisten vapaa-ajan viettotavoista lähiluonnossa liikkuminen säilyi vilkkaana; muun muassa luontopolkujen ja lintutornien käyttömäärät näkyivät niiden ylläpitotarpeessa. Myös yhteydenottoja koetuista naapurihaitoista oli yhä runsaasti kuntalaisten viettäessä enemmän aikaa kotona ja ulkona. Haukanniemen esteettömän luontopolun rakentaminen käynnistyi ja Laajavuoren alueen soiden suojelun ja ennallistamisen HELMI-hanke eteni luontoselvityksiin.

Resurssiviisaustyössä valmisteltiin sekä EU:n kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen toimintasuunnitelman (SECAP) raportointi että Resurssiviisas Jyväskylä 2040 –ohjelman laajempi raportti, joka käsiteltiin kaupunginvaltuustossa kesäkuussa. Syksyllä käynnistettiin resurssiviisausohjelman päivitys, joka valmistuu kesällä 2022. FISU-verkoston REMI-hanke jatkui kuntien yhteisten resurssiviisaus- ja ilmastotyön mittareiden käyttöönotolla. REETTA-hankkeessa käynnistettiin kuntien talous- ja ilmastojohtamisen integroinnin kehittäminen. Hankkeen tavoitteena on tunnistaa tapoja kytkeä ilmastotavoitteet ja niiden toimeenpano osaksi kunnan talousjohtamista ja sen

prosesseja. CIRCWASTE-hanke jatkui kolmella käyttäjälähtöisellä kokeilulla, jotka liittyivät opiskelijoiden yhteiskäyttöautopalveluun, kestävämpään kunnalliseen ateriapalveluun sekä terveydenhuollon muovipakkausten lajitteluun ja kierrätykseen.

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen liittyi vuoden 2021 alusta Äänekosken kaupunki. Alueen laajenemisesta johtuen resurssia lisättiin sekä elintarvike- että terveysvalvontaan sekä eläinlääkintähuoltoon valvontapuolelle. Eläinlääkäripalvelujen osalta Äänekosken alueen palvelut ostetaan Laukaan kunnasta.

Ympäristöterveydenhuollossa koronapandemia vaikutti toimintaan edellisvuotta vähemmän. Suunnitelmallista tarkastustoimintaa voitiin jatkaa koko vuoden ajan eikä toiminta ollut keskeytyneenä. Osa suunnitelmallisen tarkastustoiminnan kohteista oli kuitenkin joitakin ajanjaksoja suljettuina johtuen pandemiasta. Suljettuina oleviin kohteisiin ei luonnollisesti tehty tarkastuksia. Henkilöstö työskenteli pääsääntöisesti etänä lukuun ottamatta eläinlääkintähuoltoa. Etätarkastustoimintaa jatkettiin ja siitä on kehittynyt yksi tapa suorittaa tarkastuksia, jota jatketaan pandemian jälkeenkin. Tartuntatautilain väliaikaiset muutokset toivat ympäristöterveydelle uusia velvoitteita valvoa toimijoiden osalta lain pykälien noudattamista. Valvontaa suoritettiin suunnitelmallisten tarkastusten yhteydessä sekä ilmiantojen perusteella.

Eläinlääkintähuollossa vuoden aikana toimintaa vaikeutti eläinlääkäripula praktikoiden osalta. Sijaisien rekrytointi oli haastavaa ja resurssipulasta kärsittiin pitkin vuotta. Loppuvuodesta tilanne paheni erityisesti johtuen eläinlääkäreiden useasta yhtäaikaisesta poissaolosta. Eläinlääkäreiden työssäjaksamiseen ja sijaisien saatavuuden parantamiseen lähdettiin etsimään ratkaisua moniammatillisesti työsuojelun, henkilöstöhallinnon sekä työterveyden kanssa. Palvelujen saatavuustaso pystyttiin ongelmallisesta tilanteesta huolimatta pitämään riittävänä. Pieneläinkäyntimäärät nousivat edelleen edellisestä vuodesta.

1.1.5 Kunnan henkilöstö

Palkallisten henkilötyövuosien ja henkilöstömenojen kehitys

Vuoden 2021 aikana tehdyt rekrytoinnit toteutettiin täyttölupamenettelyn kautta. Menettelyn tarkoitus on varmistaa talousarvion ja henkilöstösuunnitelman toteutuminen suunnitellusti. Täyttölupien yhteydessä arvioidaan vielä kertaalleen mm. täytettävien tehtävien sisältö, rekrytointitapa, henkilöstön sisäisen liikkuvuuden mahdollisuudet (esimerkiksi työkykyasiat huomioiden) sekä palvelussuhteen ehdot. Henkilöstösuunnitelmaan ei sisällytetä palkkatuetta työllistämistä tai tiettyjä hankerahoituksella toimivia hankkeita. Nämä henkilötyövuodet lasketaan mukaan tilinpäätökseen.

Vuosi 2021 oli edelleen poikkeuksellinen erityisesti pitkittyneen koronatilanteen vuoksi myös henkilöstöasioissa. Korona on vaikuttanut lähes kaksi vuotta vaihtelevasti rajoitusten, paikallisen sairastamisen sekä altistumisten vuoksi palveluiden toimintatapaan sekä palvelu- ja/tai henkilöstötarpeeseen. Erityisesti sosiaali- ja terveystaloudissa on tarvittu lisähenkilöstöä koronatehtäviin kuten testaukseen, jäljittämiseen ja rokottamiseen. Samaan aikaan henkilöstön saatavuushaasteet ovat lisääntyneet eri tehtävissä.

Vuoden 2020 lopulla käytiin yhteistoimintamenettely koskien talousarviovalmistelua 2021. Talousarvion 2021 mukaisia toimenpiteitä laitettiin toimeenpanoon kuluneen vuoden aikana. Tämä tarkoitti tehtävämuutoksia useammalla kymmenellä henkilöllä. Irtisanomisia realisoitui vain yksittäisiä ja uusia tehtäviä haluaville niitä myös pääsääntöisesti löytyi. Harkituista lomautuksista luovuttiin kokonaan.

Lomautusten sijasta vuoden 2020 kokemuksen perusteella valmisteltiin kesää 2021 varten sisäisen liikkuvuuden toimintamalli, jossa henkilöstöä siirtyi muutamia kymmeniä sivistyspalveluista muille toimialoille tarvittaviin tehtäviin. Siirtävää henkilöstöä oli alun perin ennakoitua vähemmän.

Vuoden 2021 lomarahoja oli mahdollista pelisääntöjen puitteissa vaihtaa vapaaksi kunnalliseen yleiseen virka- ja työehtosopimukseen perustuen. Näiden kustannusvaikutus oli noin 500 000 euroa. Myös säästösyistä pidettävät palkattomat vapaat olivat määräajaksi mahdollisia, ja niitä pidettiin noin 1 miljoonan euron verran.

Alkuperäiseen henkilöstösuunnitelmaan nähden henkilötyövuodet toteutuivat toimialoilla yhteensä 44 henkilötyövuotta suunniteltua pienempänä ja liikelaitoksissa lähes suunnitellun mukaisesti. Ero oli suurempi muutettuun talousarvioon nähden, toteutuma oli edelleen suunniteltua pienempi.

Sosiaali- ja terveystaloudien toimialalla näkyy erityisesti haasteet sekä henkilöstötarpeen ennakoitavuudessa että saatavuudessa. Haasteita oli myös muissa kaupungin toiminnoissa saada kaikkia avoinna olevia tehtäviä täytettyä, esimerkkinä tietyt kaupunkirakenteen toimialan sekä hallinnon asiantuntijatehtävät. Myös varhaiskasvatuksessa alkoi näkyä henkilöstön saatavuushaasteita.

Saatavuushaasteisiin vastattiin esimerkiksi ikääntyneiden palveluissa nimeämällä rekrytoinnin kehittämiseen ja esihenkilöiden tueksi oma rekrytointiasiantuntija. Samoin valmisteltiin kansainvälisen rekrytoinnin edistämistä sekä tiivistettiin yhteistyötä kaupungin työllisyyspalveluiden ja oppilaitosten kanssa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi oppisopimusmahdollisuuksien ja tuen lisäämistä sekä työmahdollisuuksien markkinointia entistä monikanavaisemmin. Kaupungin henkilöstölle kerrottiin liikkuvuuden ja "keikkatöiden" mahdollisuuksista sekä pidettiin infoja erilaisista työmahdollisuuksista sosiaali- ja terveystaloudissa. Potentiaalisia hakijoita on kontaktoitu entistä aktiivisemmin, myös suorahaun keinoja hyödyntäen. Työpaikkamarkkinointia ja työpaikkailmoitusten ilmettä on kehitetty, työpaikat ja -mahdollisuudet ovat näkyneet entistä monipuolisemmin sosiaalisessa mediassa. Myös palvelussuhdenäkökulmasta on rajallisten mahdollisuuksien mukaan huomioitu henkilöstön saatavuus- ja pysyvyyshaasteita. Yhteistä kehittämistä on tehty sekä palvelujen että henkilöstöjärjestöjen kanssa.

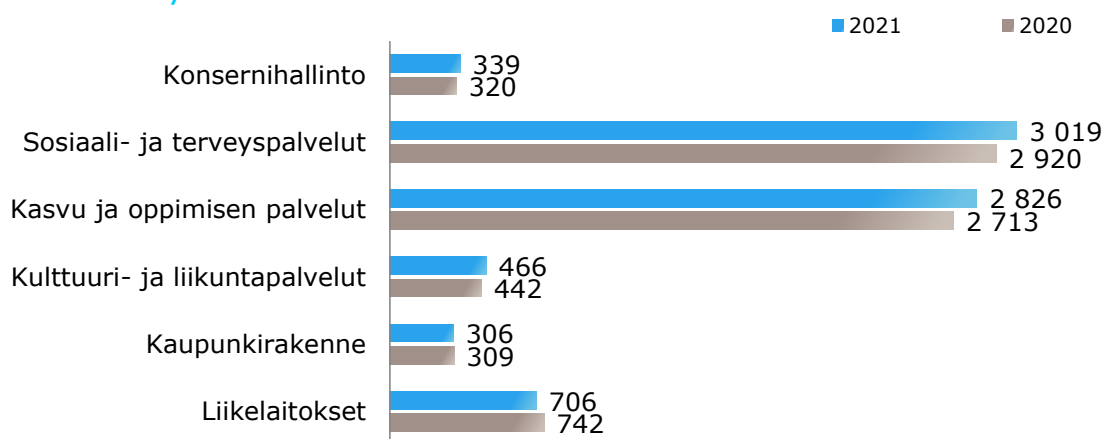
Talousarvion henkilöstösuunnitelmassa ei suunnitella hankkeita täysimääräisesti eikä työllistettyjen osuutta. Sivistyspalveluissa käynnistyi esimerkiksi kuntien yhteishankkeena DigiOne -hanke. Kasvun ja oppimisen palveluissa jatkettiin ja laajennettiin myös erilaisia lasten ja nuorten tuen hankkeita.

Palkallisten henkilötyövuosien määrä oli vuonna 2021 Jyväskylän kaupungissa 7 661 henkilötyövuotta, josta vakituisen henkilöstön osuus oli 6 015 henkilötyövuotta eli 78,5 prosenttia koko henkilöstöstä. Kaupungin henkilötyövuosien määrä kasvoi edellisvuoteen nähden 215 henkilötyövuodella, eli 2,9 prosenttia. Vakituisen henkilöstön osuus kasvusta oli 92 henkilötyövuotta. Sijaisten määrä kasvoi 13 henkilötyövuodella ja muun määräaikaisen henkilöstön määrä kasvoi 114 henkilötyövuodella. Palkkatuettuja työllistettyjä oli 4 henkilötyövuotta edellisvuotta vähemmän.

Palkallisten henkilötyövuosien kehitys 2020-2021

	TP	TP	Muutos TP20-TP21	
	2020	2021	htv	%
Toimialat	6 704	6 955	251	3,7 %
Liikelaitokset	742	706	-36	-4,8 %
Yhteensä	7 447	7 661	215	2,9 %

Henkilötyövuodet toimialoittain 2020-2021

Konsernihallinto

Konsernihallinnon palveluiden henkilötyövuodet olivat yhteensä 339, henkilötyövuodet kasvoivat edellisestä vuodesta 19 henkilötyövuotta. Lisäykset kohdentuivat erityisesti työllisyyspalveluihin.

Sosiaali- ja terveystoimien toimiala

Sosiaali- ja terveystoimien toimialan henkilötyövuodet olivat yhteensä 3 019 ja henkilötyövuodet kasvoivat edellisestä vuodesta 99 henkilötyövuotta. Vuoden 2020 kasvu verrattuna vuoteen 2019 oli 160 henkilötyövuotta.

Tästä 99 henkilötyövuoden kasvusta osa johtui siitä, että vuonna 2020 toteutuneet liikkeen luovutukset (päihde- ja mielenterveyspalvelut sekä kotihoito) näkyivät nyt koko vuoden toteutumana. Vakituisen henkilöstön kasvu oli 54 henkilötyövuotta (yhteensä 2 323 htv) ja määräaikaisen henkilöstön 53 henkilötyövuotta (yhteensä 122 htv). Henkilötyövuosia kasvatti koronatilanteessa erityisesti koronarokotuksiin liittyvät tehtävät. Henkilöstöresurssia lisättiin myös esimerkiksi perheiden ennalta ehkäiseviin palveluihin. Samoin sote -uudistusta tukeviin valtakunnallisiin maakunnassa toteutettaviin hankkeisiin rekrytoitiin henkilöstöä.

Henkilötyövuodet olisivat olleet nyt toteutunutta suuremmat, jos henkilöstön saatavuushaasteet eivät olisi niin merkittävät. Henkilöstöpula näyttäytyy kuitenkin valtakunnallisena. Sijaisten saaminen oli erityisesti haasteellista. Resurssivajetta paikattiin ympärivuorokautisissa toiminnoissa ns. tuplavuoroilla, joiden korvaamisesta on sovittu paikallisella sopimuksella. Näiden tuplavuorojen käyttö lisäsi

yksiköiden henkilöstömenoja. Myös lisä- ja ylityöt kasvoivat edelleen saatavuushaasteiden vuoksi. Henkilöstön lisä- ja ylityö on riski työssäjaksamiselle.

Sivistyksen toimiala

Sivistyksen toimialan henkilötyövuodet olivat yhteensä 3 292, edellisenä vuonna 3 155, kasvua oli 137 henkilötyövuotta.

Kasvun ja oppimisen palvelut

Kasvun ja oppimisen palveluiden palkalliset henkilötyövuodet kasvoivat yhteensä 113 henkilötyövuotta.

Vakituisen henkilöstön henkilötyövuodet kasvoivat 37:llä. Osittain kasvuun vaikutti vuoden 2020 lomautukset, jotka vähensivät kyseisen vuoden palkallisten henkilötyövuosien määrää. Myös muutoin henkilöstöresursoinnin tarpeet vakiintuivat yhteistoimintaneuvotteluissa tehtyjen ratkaisujen ja sijoittelujen jälkeen. Joissain ammattiryhmissä tarvittiin myös yksittäisiä lisärekrytointeja. Vuonna 2021 tapahtui liikkeenluovutus, jossa kolmen yksityisen Touhula-päiväkotiketjuun kuuluvan päiväkodin toiminta siirrettiin kaupungin omaksi toiminnaksi 1.12.2021 alkaen. Liikkeenluovituksessa kaupungin palvelukseen siirtyi 27 vakituista ja 4 määräaikaista henkilöä. Kaupungin vuoden 2021 henkilötyövuosien määrää tämä loppuvuodesta tapahtunut liikkeenluovutus kasvatti vasta 2,6 henkilötyövuotta. Siirron vaikutus kaupungin henkilötyövuosiin näkyy kokonaisuudessaan vasta vuonna 2022.

Kasvun ja oppimisen palveluissa myös sijaisten henkilötyövuodet kasvoivat, 39 henkilötyövuotta. Hanketoiminnassa henkilötyövuodet kasvoivat edellisestä vuodesta yhteensä 41 henkilötyövuotta (tästä 10 henkilötyövuotta vakituista henkilöstöä). Määräaikainen henkilöstö kasvoi tämän lisäksi 13 henkilötyövuotta. Hanketoiminta kohdistui erityisesti useamman kunnan yhteiseen ICT-hankkeeseen (DigiOne), jossa kehitetään uusi oppimisen ekosysteemi valtakunnalliseen käyttöön sekä koulutuksellisen laadun ja tasa-arvon edistämiseen esi- ja perusopetuksessa, mallien kehittämiseen koulu- ja koulutuksen laadun ja tasa-arvon edistämiseen, lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseen, koulun kerhotoiminnan ja maksuttoman harrastustoiminnan kehittämiseen, henkilöstön nepsy-osaamisen vahvistamiseen sekä kielten opetuksen kehittämiseen. Oppivelvollisuuslain muutoksen myötä käynnistettiin myös alueellinen OPO-hanke tehostetun oppilaanohjauksen mallin kehittämiseksi. Korona-avustusta suunnattiin erityisesti sellaisiin toimenpiteisiin, jotka tukivat poikkeusolojen aikana erityisiä haasteita kohdanneita oppilaita. Avustuksen turvin palkattiin muun muassa erityisopettajia ja resurssiopettajia.

Muussa henkilöstössä henkilötyövuodet vähenivät 14 henkilötyövuotta. Tämä tarkoittaa esimerkiksi oppisopimusopiskelijoita.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuri- ja liikuntapalveluissa henkilötyövuodet kasvoivat yhteensä 23 henkilötyövuotta. Kasvua tapahtui sekä vakituisessa henkilöstössä (9 htv) että määräaikaisissa (19 htv). Muissa henkilöstöryhmissä henkilötyövuoden vähenivät 4 henkilötyövuotta.

Henkilötyövuosien kasvuun vaikutti erityisesti se, että henkilöstöä ei siirretty yhtä paljon muihin tehtäviin kuin edellisenä vuonna. Henkilöstöä ei myöskään lomautettu eikä palkan maksun keskeytyksiä tapahtunut samassa määrin, kuin edellisvuonna. Kulttuuri- ja osallisuuspalveluihin tapahtui myös yksittäisiä henkilöstösiirtoja sosiaali- ja terveystieteiden palveluista.

Kaupunkirakenteen toimiala

Kaupunkirakenteen toimialan henkilötyövuodet toteutuivat edellisvuotta vastaavasti. Henkilötyövuodet olivat yhteensä 306, edellisenä vuonna 309. Kesän aikana tapahtui jonkin verran henkilöstösiirtoja kaupunkirakenteen toimialalle sivistyspalveluista.

Kylän Kattaus -liikelaitos

Liikelaitoksista merkittävin muutos henkilötyövuosissa tapahtui Kylän Kattauksessa. Vuoden 2020 syksyllä toteutunut osastoruokailun siirto (42 henkilöä) liikkeenluovutuksena Keski-Suomen sairaanhoitopiirille näkyi henkilötyövuosien vähenemisenä koko vuoden vaikutuksena. Henkilötyövuodet vähenivät 31.

Henkilöstömenot

Vuoden 20201 toteutuneet henkilöstömenot olivat 386,8 miljoonaa euroa. Henkilöstömenot kasvoivat edellisvuodesta 20,7 miljoonaa euroa (+ 5,7 %). Muutettuun talousarvioon nähden henkilöstömenot toteutuivat 3,8 miljoonaa euroa (+1,0 %) suurempana.

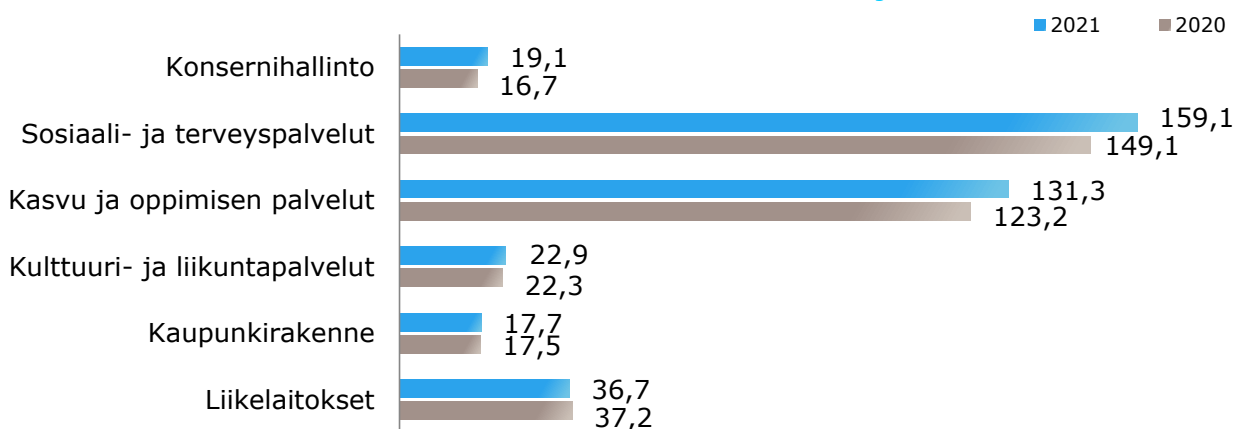
Henkilöstömenojen kasvusta noin 5,3 miljoonaa euroa oli seurausta vakituisen henkilöstön määrän lisääntymisestä. Valtakunnallisten virka- ja/tai työehtosopimusten sopimuskorotusten kustannukset olivat 5,8 miljoonaa euroa. Tähän kokonaisuuteen kuuluivat myös sopimusaloittain jaossa olleet järjestelyerät. Muita palkantarkistuksia tehtiin maltillisesti virka- ja työehtosopimukseen sekä kaupungin linjauksiin perustuen. Joissain rekrytointilanteissa palkkaustaso haastaa osaltaan rekrytointien onnistumista. Osassa tehtäviä palkat ovat kilpailukykyisiä. Sijaisten ja määräaikaisten osalta henkilöstökustannukset kasvoivat 4,5 miljoonaa euroa. Henkilöstömenojen sivukulut kasvoivat 3,5 miljoonaa euroa.

Vuoden 2021 keskimääräinen palkkaperusteinen eläkemaksu oli 24,40 prosenttia palkoista. Palkkaperusteinen eläkemaksu muodostuu kaikilta työnantajilta perittävästä työansiopohjaisesta eläkemaksusta, joka on 23,20 prosenttia palkoista sekä työnantajakohtaisesta työkyvyttömyyseläkemaksusta, joka on keskimäärin 1,20 prosenttia palkoista. Työkyvyttömyyseläkemaksua aiheutuu täysistä työkyvyttömyyseläkkeistä ja kuntoutustuista, ei osatyökyvyttömyyseläkkeistä ja osakuntoutustuista.

Henkilöstömenojen kehitys 2020-2021

milj. euroa	TP	TA/M	TP	Muutos TP20-TP21	
	2020	2021	2021	euroa	%
Palkat ja palkkiot	295,4	309,7	312,7	17,3	5,9 %
Henkilösivukulut					
Eläkemenoperusteiset maksut	12,3	12,2	12,2	0,0	-0,2 %
Muut eläkekulut	51,5	52,1	53,7	2,3	4,4 %
Muut henkilösivukulut	6,9	8,9	8,1	1,2	16,7 %
Yhteensä	366,0	383,0	386,8	20,7	5,7 %

Henkilöstömenot toimialoittain 2020-2021, milj.euroa

Henkilöstön lukumäärän kehitys

Jyväskylän kaupungin henkilöstömäärä poikkileikkaustietona 31.12.2021 oli 8 792, edellisen vuoden viimeisenä päivänä 8 244 henkilöä. Vakituisen henkilöstöä heistä oli 6 925, edellisenä vuotena 6 685 henkilöä. Määräaikaista henkilöstöä oli 1 867, edellisenä vuonna 1 559. Määräaikaisesta henkilöstöstä palkkatuetun henkilöstön osuus oli 116, edellisenä vuotena 87 henkilöä. Lisäksi kaupungin palveluksessa oli 454 sivutoimista vakituista sekä 211 sivutoimista määräaikaista henkilöä. Vakituudesta henkilöstöstä osa-aikaisia oli 14 prosenttia. Henkilöstömäärä sisältää kaikki palvelussuhteet, myös työ- ja virkavapaalla olevat henkilöt.

Henkilöstön lukumäärän kasvuun vaikuttavat vastaavat asiat kuin henkilötyövuosien osalta.

Päätyneitä vakituisia palvelussuhteita oli vuoden aikana 616, edellisenä vuonna 583. Kaupungin palveluksesta jäi eläkkeelle 207 henkilöä. Vanhuuseläkkeelle heistä jäi 182 eli 88 prosenttia. Työkyvyn heikkenemisen johdosta eläkkeelle jäi 25 henkilöä. Henkilöstön vanhuuseläkkeelle jääneiden keski-ikä oli 63,6 vuotta. Työkyvyttömyyseläkkeelle jäätiin keskimäärin 59,6 vuoden iässä. Kaupungin palveluksesta muutoin kuin eläkkeelle jäämisen vuoksi irtisanoutui 377 henkilöä (edellisenä vuonna 291).

Henkilöstön lukumäärän ja henkilötyövuosien kehitys vuosina 2016–2020

Yhteenvedona voi todeta, että Jyväskylän kaupungin henkilöstömäärä on kasvanut viime vuosina. Vuoden lopun poikkileikkaustietona tarkasteltuna henkilöstömäärä kasvoi, henkilöstöä oli 548 enemmän kuin edellisenä vuonna, henkilötyövuosina kasvu oli edellisvuoteen nähden 215 henkilötyövuotta. Muutoksessa näkyy esimerkiksi edellisen vuoden lomautukset (vähensivät vuoden 2020 henkilötyövuosia), viime vuoden vaihteessa vaikuttaneet keskeneräiset henkilöstövaikuttaiset toimenpiteet, palvelutuotannon muutokset (liikkeen luovutukset) sekä koronaan ja hanketoimintaan perustyötä tukemaan tehdyt henkilöstölisäykset sekä palveluihin tehdyt lisäresursoinnit palvelutarpeen kasvun tai lainsäädäntömuutosten vuoksi. Esimerkiksi väkiluku oli vuoden 2016 viimeisenä päivänä 138 850 ja 2021 (ennakkotieto) 144 477. Kasvua oli noin 5600 henkilöä, ja sitä tapahtui esimerkiksi 75-vuotiaiden ja vanhempien ikäluokassa.

Henkilöstömäärä oli yhteensä vuonna 2016 vuoden viimeisenä päivänä 7 668 henkilöä (ilman sivutoimista henkilöstöä). Vuoden 2021 lopussa henkilöstömäärä oli 8 792, eli henkilöstön määrä on kasvanut 1 124 henkilöllä vuodesta 2016. Organisaatiomuutokset huomioiden vakituisen henkilöstön vertailukelpoinen kasvu vuoden 2016 lopusta on ollut 702 henkilöä. Palkallisina henkilötyövuosina tarkasteltuna henkilöstön määrä on viimeisen kuuden vuoden aikana ollut alimmillaan 6 917 henkilötyövuotta vuonna 2017. Vuodesta 2017 vuoteen 2021 henkilötyövuodet ovat kasvaneet 744 henkilötyövuotta.

Henkilöstömäärän muutoksiin vaikuttavat mm. palvelutarpeen muutokset kaupungin asukasmäärän tai -rakenteen muutosten vuoksi, sijaisten tarve sekä lainsäädännön muutokset. Myös muutokset kaupungin oman toiminnan ja ostopalveluiden välillä sekä kuntien väliset yhteistyösopimukset vaikuttavat kaupungin henkilöstömäärään. Vuoteen 2021 vaikuttivat vielä vuoden 2020 liikkeen luovutukset, joissa kaupungille siirtyi lisää henkilöstöä. Erilaisiin koronatehtäviin jouduttiin merkittävästi lisäämään henkilöstöä. Kasvun ja oppimisen palveluiden hankkeiden henkilöstö lisääntyi myös merkittävästi, aiemmin kuvattuihin tehtäviin perustuen.

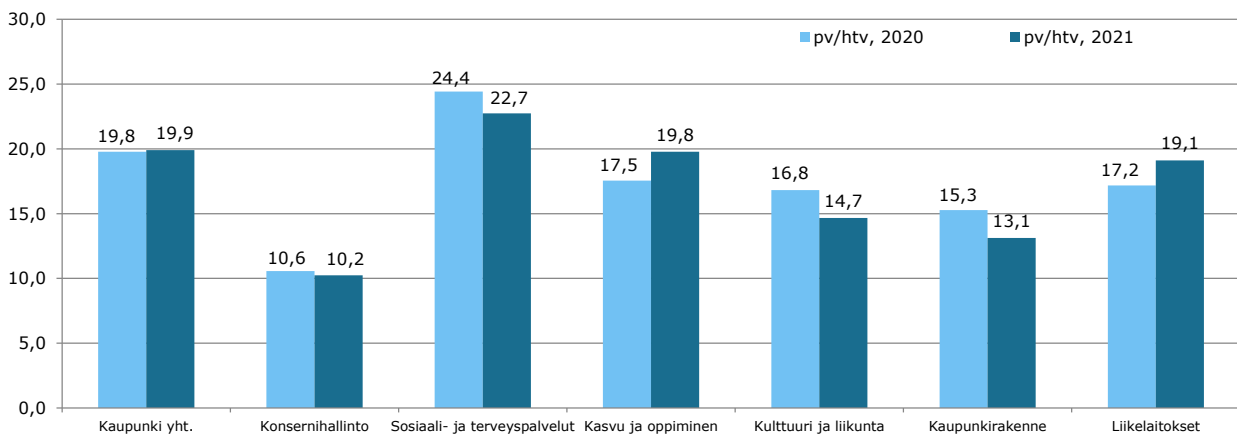
Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolot toteutuivat määrältään (pv/htv) lähes edellisvuoden tasossa. Sairauspoissaoloja kertyi 19,9 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden, mikä on 0,1 päivää henkilötyövuotta kohti enemmän kuin edellisenä vuonna. Sairauspoissaolojen kustannukset eli henkilöstölle sairauspoissaolojen ajalta maksetut palkat ja palkkiot ilman sivukuluja vähennettynä Kelan korvauksilla olivat yhteensä 8,9 miljoonaa euroa vuonna 2021. Sairauspoissaolot ovat edelleen korkealla tasolla, mutta myös koronatilanne aiheuttaa epävarmuutta lukuihin ja varsinkin kehitykseen. Henkilöstön on tullut jäädä pienistäkin oireista kotiin sairastamaan, eikä työpaikalle ole saanut tulla. Tämä näkyy palvelu-valtaisessa organisaatiossa, jossa vain pieni osa henkilöstöstä voi tehdä työtään etänä.

Sairauspoissaolot kasvoivat kasvun ja oppimisen palveluissa sekä liikelaitoksista Kylän Kattauksessa ja Keski-Suomen pelastuslaitoksessa. Kasvun ja oppimisen palveluissa varhaiskasvatuksessa poissaolot kasvoivat 2,0 päivää henkilötyövuotta kohti (25,7 pv/htv) ja perusopetuksessa 2,3 päivää henkilötyövuotta kohti (15,3 pv/htv). Sosiaali- ja terveystieteiden palveluissa korkeimmat poissaolomäärät sairastamisen vuoksi olivat ikääntyneiden palveluissa, 28,1 päivää henkilötyövuotta kohden. Henkilöstömäärältään pienissä kokonaisuuksissa yksittäiset poissaolot kasvattavat nopeasti sairauspoissaolojen määrää henkilötyövuotta kohden.

Poissaolojen määrä laski esimerkiksi 4–7 päivän poissaoloissa keston mukaan tarkasteltuna, mutta kasvoi taas 8–29 päivän poissaololuokassa. Edellisvuotta vastaavasti vakituisesta henkilöstöstä 36 prosenttia ei ollut poissa lainkaan. Sairauspoissaolojen suurimpia syitä olivat mielenterveyden häiriöt ja sen jälkeen tuki- ja liikuntaelinsairaudet.

Sairaus- ja tapaturmapoissaolot 2020-2021

Toimet osaamisen ja työkyvyn kehittämiseksi

Henkilöstötyötä ja henkilöstöjohtamista ohjaa kaupunginhallituksen hyväksymät henkilöstötyön linjaukset (henkilöstöpolitiikka) vuosille 2018–2020. Nämä ovat toiminnan pohjana aina siihen asti, kun uuden valtuustokauden aikana kaupunginhallitus hyväksyy uudet linjaukset strategiatyön valmistamisen jälkeen. Nämä linjaukset toimivat selkänäojana kaikelle henkilöstötyölle tavoitteena kaupunki, joka on houkutteleva työpaikkana ja työnantajana, mihin kytkeytyy myös hyvinvoiva henkilöstö.

Osaamisen ja työkyvyn tukemiseksi ja siten myös sairauspoissaolojen vähentämiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi kaupungin yhteisiä resursseja kohdennettiin yhteisesti sovittujen kärkien mukaisesti.

Vuonna 2021 osaamisen tukemisen kärjet olivat:

- Digiosaamisen 2. kierros
- Oman työn hallinta
- Vuorovaikutteiset työyhteisöt

Työkyvyn kehittämisen kärjet ovat:

- Oman työkyvyn ylläpitäminen ja kuormituksen tunnistaminen
- Haastavan ja uhkaavan asiakkaan kohtaaminen
- Muutoskykyisyyden vahvistaminen ja joustavuus

Varhainen tuki ja asioiden puheeksi ottaminen, tehostetun tuen ja työhön paluun tukeminen sekä poissaolojen 8–15 päivää seurannan ja 30–60–90-säännön osaaminen muodostavat esihenkilön työkykyjohtamisen perustan. Tätä työkyvyn hallinnan osaamista vahvistettiin suunnitelmallisella tuella esihenkilöille ja työntekijöille koko vuoden ajan. Vuoden aikana on pilotoitu työyhteisöjen

toiminnan tukemiseksi erityisesti työterveyslaitoksen ja Kevan toimintamalleja yhteistyössä työterveyden kanssa. Työkyvyn tuen toimenpiteitä käynnistettiin varhaisemmassa vaiheessa ja ura- ja uudelleensijoittumisen sujuvoittamisella.

Työterveysyhteistyö

Jyväskylän kaupungin työntekijöiden työ- ja toimintakyvyn edistämisen keskeisinä tarpeina on ollut työntekijän työkyvyn ylläpitäminen ja kuormituksen tunnistaminen, työyhteisöjen toimivuus ja aktiivinen tuki varhaisessa vaiheessa työkyvyn heikentyessä. Erityisenä tarpeena nähtiin työterveyshuollon ja työsuojelun yhteistyön kehittäminen edelleen työyhteisöjen toimintaa tukevana mallina ja sovitujen toimenpiteiden seuranta. Lisäksi vahvistettiin työntekijöiden kykyä uhkaavien asiakkaiden kohtaamiseen sekä muutосkykyisyyttä.

Ylipäätään työterveyshuollon palvelutapahtumat ja käynnit lisääntyivät vuonna 2021. Palveluiden käyttö on kasvanut eniten mielenterveyden häiriöiden diagnoosiryhmässä. Myös tähän liittyvä sairastavuus ja palveluiden käyttö on kasvussa muillakin työnantajilla. Tuki- ja liikuntaelinvaivat ovat myös edelleen yleisiä osassa palveluita. Eri yksiköissä henkilöstöä on kuormittanut sairauspoissaolot ja työvoiman saatavuus. Työkykyisyydessä ja työhyvinvoinnissa on vaihtelua.

Osaamisen kehittäminen

Myös vuonna 2021 lähes kaikki kaupungin henkilöstölle suunnatut henkilöstökoulutukset, valmennukset ja työyhteisöjen tuki toteutettiin etäyhteyksin ja verkossa. Webinaareja ja verkkokoulutuksia ja -luentoja hyödynnettiin aktiivisesti. Teamsia käytettiin aktiivisesti myös ammatillisen osaamisen kehittämiseen.

Koulutuksiin osallistuminen oli vähäisempää koronaviruksen vuoksi. Lyhyet koulutukset ja kertaluonteiset infot ja luennot lisääntyivät, koska niiden toteutus verkossa (hyödyntäen mm. Teamsia) oli helpompaa.

Vuonna 2021 koulutuksiin osallistuttiin:

1:n koulutuspäivän kriteerit täyttäviä: **1 537** henkilöä (vuonna 2020: 1 460 henkilöä)

2:n koulutuspäivän kriteerit täyttäviä: **875** henkilöä (vuonna 2020: 1 304 henkilöä)

3:n koulutuspäivän kriteerit täyttäviä: **1 401** henkilöä (vuonna 2020: 1 435 henkilöä)

Yhteensä em. koulutuspäiviä oli 7 490 (vuonna 2020 päiviä oli 8 373)

2 749 henkilöllä ei täytynyt yhteen koulutuspäivään vaadittu tuntimäärä vuoden aikana. (Vuonna 2020 vastaava luku oli 2 206 henkilöä.)

Työyhteisöjen toimivuutta tuettiin yhteistä keskusteluvalmiutta lisäävillä koulutuksilla. Esihenkilöitä tuettiin käymään mm. koronateemaisia keskusteluja koko henkilöstön sekä yksilöiden kanssa. Mitä kuuluu – teemalla kannustettiin sekä yksilö- että yhteisötason keskusteluihin ja avoimempaan vuorovaikutukseen.

Digitaalinen työpäivä – teemalla järjestettiin digitaalisuuteen, uusiin O365 - työvälineisiin ja niiden monipuoliseen hyödyntämiseen liittyviä verkkovalmennuksia. ns. digityön ”Kahvivarteilla” lisättiin tehokkaasti verkossa koko henkilöstön digiosaamista.

Esihenkilöiden popup- luentoja uusille ja kokeneille esihenkilöille tärkeistä esihenkilötyön ja henkilöstöjohtamisen teemoista jatkettiin – nyt toteutuksena verkkokoulutukset. Teemoina olivat mm. kuinka säilytän asiakirjoja, työkyvyn hallinta ja tuki, osaamisen johtaminen, hankinnat, turvajärjestelmät, palvelussuhdeasiat ja rekrytointi, SAP-esihenkilön työpöytä, raportointi- ja suunnittelu, sisäinen valvonta, valvontavastuut, riskienhallinta ja pelastus- ja turvallisuussuunnitelma ja viestintä.

Esihenkilöille järjestettiin valmennusta esihenkilötaitojen vahvistamisesta teemoin: Vahvista vuorovaikutustaitojasi, Tavoitteiden asetanta ja työn suoritukseen puuttuminen, Haasta positiivisesti – ota

puheeksi, Muutosjohtamisen näkökulma ja Ryhmän toimintaa säätelevä dynamiikka sekä Kollegasta esihenkilöksi, Lämmin ja jämäkkä esihenkilö ja Puutu rohkeasti ja nopeasti vastuuttomaan työkäyttäytymiseen.

HALTI-hankkeeseen (hallintokorttelin hallinnon tilojen tarkasteluun liittyvä hanke) liittyen järjestettiin valmennusta mm. yhteisöllisyyden rakentamiseen, yhteisiin toimintatapoihin, etätyön käyttöön ja johtamiseen vuorovaikutukseen ja osallistumiseen oman työn suunnitteluun.

Esihenkilötyötä vahvistettiin erilaisilla koulutuksilla, sparrauksilla ja henkilökohtaisella tuella. Tuki kohdistui yksittäisten esihenkilöiden lisäksi myös esihenkilöryhmiin. Kollegatukea mahdollistettiin mm. ohjatuilla keskusteluilla, ns. ”pomopysäkeillä”. Työyhteisöjä tuettiin tunnetyöpajoilla, jotka tarjosivat mahdollisuuden tunteita aiheuttavien esim. koronatilanteiden ja – huolten purkamiseen ohjautusti.

Työturvallisuus ja hyvinvointi

Henkilöstöpalveluiden työtä suunnattiin myös 2021 vahvasti koronatukeen, ohjaukseen ja esihenkilöiden ja työyhteisöjen opastukseen.

Sosiaali- ja terveystalveluiden esihenkilöille järjestettiin kerran viikossa korona-infot. Sivistystalveluiden esihenkilöille vastaavia järjestettiin työterveyden ja henkilöstöpalveluiden yhteistyönä ns. kyselytunteina. Intrassa ylläpidettiin ja päivitettiin aktiivisesti koronätiedotus – sivustoa. Koronapandemian vaatimista toimenpiteistä ja ohjeista tiedotettiin sekä suunnatuilla esihenkilötiedotteilla että säännöllisesti henkilöstötiedotteessa.

Koko kaupungin tasolle laadittiin yhteiset toimintaohjeet uhka- ja väkivaltatilanteisiin. Oma ohje tehtiin myös haastavien ja uhkaavien tilanteiden jälkihoitoon. Seuraavaksi tuetaan toimintasuunnitelman laatimista niissä työyhteisöissä, joissa uhka- ja väkivaltatilanteet ovat säännöllinen uhka.

Työn vaarojen tunnistamiseen ja riskienarviointiin otettiin käyttöön PoVaRi-järjestelmä, joka yhdistää poikkeamailmoitukset sekä työyhteisötason työturvallisuusriskien arvioinnin. Työturvallisuusriskien arvioinnit lähtivät käyntiin vuoden 2021 puolella. Työturvallisuusriskien arvioinnin tavoitteena on aiempaa reaaliaikaisempi, jatkuva riskienarviointi, erityisesti muutostilanteissa. Vuoden 2022 alussa arvioinnit lisääntyivät huomattavasti koulutusten ja infojen myötä. Vaara- ja uhkatilanteista poikkeamailmoituksia tehtiin yhteensä 2 326.

Työtapaturmien vahinkomäärät jäivät selvästi alemmalle tasolle verrattuna pandemiaa edeltävään aikaan, vaikka loppuvuodesta tapahtuikin vahinkoja, esimerkiksi liukastumisia ja kaatumisia. Korvattavia työtapaturmia oli 2021 yhteensä 437.

Tukea annettiin työyhteisöjen haasteellisiin ilmapiiri-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteisiin. Tukea tarvittiin mm. työyhteisöjen ristiriitojen käsittelyyn, muutoksen hallintaan sekä haastaviin asiakastilanteisiin työyhteisöissä. Työyhteisöjen tukitoimenpiteet räätälöidään aina tarpeen mukaan ja ne suunnitellaan sekä arvioidaan yhdessä palvelujohdon ja työsuojelun kanssa.

Haastavissa ja uhkaavissa asiakastilanteissa tarvittiin paljon tukea. Räätälöityä tukea osaamisen kehittämiseen, tilanteissa toimimiseen tai varautumiseen suunnattiin paljon eri työyhteisöihin. Myös aiheeseen liittyvillä teema - esim. puhejudo -koulutuksilla lisättiin osaamista haastavien asiakastilanteiden hallintaan. Teema oli mukana myös kaupungin työsuojeluiltapäivissä ja muissa työsuojelukoulutuksissa.

Esihenkilöiden työsuojelutunneilla tarjottiin tukea työturvallisuuden johtamiseen. Luennot toteutettiin verkossa. Aiheena olivat työturvallisuuslain edellyttämät keskeiset työsuojeluteemat: työsuojelun toimintaohjelma, esihenkilön työsuojeluvastuut ja velvollisuudet, vaarojen tunnistaminen ja riskien arviointi, turvallisuushavainnot ja niiden käsittely, työsuojelutarkastukset sekä työpaikkaselvitykset. Tärkeänä teemana vuonna 2021 myös vastuuton työkäyttäytyminen ja siihen puuttuminen. Työsuojeluvastuutetuille järjestettiin työsuojelun jatko- ja peruskurssi.

Henkilöstökertomus diaesityksenä on luettavissa kaupungin internetsivulla osoitteessa:
<http://www.jyvaskyla.fi/hallinto/konsernihallinto/henkilosto>.

1.1.6 Ympäristöasiat

Resurssiviisauden ohjaus, koordinointi ja toteutuminen

Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelma (Kv 10.6.2019) toteuttaa kaupunkistrategian kärkeä resurssien viisas käyttö sekä kaupunginjohtajien ilmasto- ja energiasopimusta (Covenant of Mayors), sisältäen pitkän aikavälin tavoitteet ja indikaattorit valtuustokausittain. Kaupunginjohtajien ilmasto- ja energiasopimukseen liittyvän toimenpideohjelman (SECAP Sustainable Energy and Climate Action Plan) -raportointi käsiteltiin valtuustossa 22.2.2021. Strategisten kärkien ohjelmista vastaavat ohjausryhmien puheenjohtajat esittelivät ohjelmiansa seurannan valtuustoseminaarissa 3.5.2021. Edellisen valtuustokauden aikainen raportointi indikaattoritietojen ja keskeisten toimenpiteiden osalta toteutettiin laajempaan [seurantaporttina](#) kesällä 2021.

Resurssiviisauden ohjausryhmän (kolme kokousta) ja kaupungin resurssiviisauksryhmän (viisi kokousta) toiminnan keskiössä olivat Päijänteen biosfäärihankkeen vauhdittaminen (KH 22.3.2021), resurssiviisauden yhdistäminen talouden ohjaukseen (REETTA-hanke) sekä resurssiviisauden koordinoinnin rahoitus, kustannuspaikka ja sijoittuminen kaupunkirakenteen toimialan rakentaminen ja ympäristö – palvelualueelle. Uuden valtuustokauden alkaessa kesäkuussa, resurssiviisauksryhmän ohjausryhmän roolissa aloitti kaupungin johtoryhmä. Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelman päivitys rakenteen osalta päätettiin kaupunginhallituksessa 8.11.2021. Sisällön päivitys tehdään samanaikaisesti uuden kaupunkistrategian rinnalla keväällä 2022. Kaupungin energiatehokkuussopimuksen (2017–2025) tavoitteet saavutettiin etuajassa. Työ jatkuu kuitenkin kaukolämmön kysyntäjoustoon liittyvällä pilotilla, – Ines -”tekoäly” on testikäytössä.

Aktiivista verkostoyhteistyötä tehtiin sekä FISU – (Finnish Sustainable Cities) että CW (Circwaste) – edelläkävijäkaupunkiverkostossa. [Circwaste](#) -hankkeen Käyttäjälähtöiset kokeilut Jyväskylässä - osahankkeessa toteutettiin muovien lajittelu- ja kierrätyskokeilu Palokan hammashoitolassa, kestävämpien ateriapalveluiden kehittämisen kokeilu Kylän Kattauksessa ja yhteiskäyttöautoilun edistämisen kokeilu KOAS:n opiskelijoiden piirissä. Uudet kokeilut vuodelle 2022 valittiin syksyllä 2021 ja ne toteutetaan vuosien 2022–2023 aikana.

Jyväskylän kaupungilla on käytössään ympäristöjärjestelmä, soveltaen eurooppalaisen ympäristöstandardin EN ISO 14001:2015 sisältö- ja muotovaatimuksia. Ympäristöjärjestelmän rooli operatiivisessa johtamisessa odottaa päivitystä. Resurssiviisauksryhmissä toimii kolme ympäristöasiantuntijaa ja tiiminvetäjänä ympäristöjohtaja. Aktiivisesti tiimin konsultointia hyödyntäneitä yksiköitä olivat kilpailuttamispalvelut, osa sosiaali- ja terveystalouksista, liikuntapalvelut, sekä varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut, joista kaksi viimeainittua päivittivät ympäristökäsikirjojaan. Työskentely kokonaisuudessaan siirtyi pääosin Microsoft Teams -ympäristöön. Vuoden Ympäristöteko 2020 myönnettiin Keski-Suomen yritysten ympäristövastuullisuus -verkostolle (YmpyräKS). Ympäristöauditoiteja tehtiin kaksi; kohteina tekstiilipalvelujen sopimustoimittaja Sakupe Oy ja Vehkalammen tekonurmi-enttä. Resurssiviisaita konkreettisia uusia toimenpiteitä ja toimintamalleja kuvataan tarkemmin kunkin toimialan ja liiketaitoksen toimintakertomuksissa.

Keskitettyjen hankintojen kilpailutuksista kestäviä julkisia hankintoja oli määrällisesti 14 prosenttia (2020: 46 %) ja ennakoidusta arvosta 0,5 prosenttia (2020: 48 %). Luvut sisältävät myös Hanselin kilpailuttamat sopimukset. Osuuden lasku johtuu siitä, että suurin osa keskitetyistä kilpailutuksista oli asiantuntijapalvelujen hankintoja. Kaikista kaupungin kilpailutetuista kynnysarvon ylittävistä hankinnoista on tullut laatia yhteenveto 1.1.2021 alkaen, sisältäen ympäristökriteerien käytön raportoinnin. Yhteenvetoja ei voi kuitenkaan vielä 2021 vuoden osalta hyödyntää luotettavasti seurannassa. Vuonna 2021 resurssiviisaita palveluja olivat käsihygieni- ja vaihtomattopalvelut, joissa ympäristömerkittyä puuvillapyyherulla -palvelua hankittiin 174 500 eurolla. Näiden lisäksi kaupungilla on yhä useampia resurssitehokkaita palvelusopimuksia kuten ajoneuvojen, monitoimilaitteiden ja tietokoneiden leasing-sopimukset. Sähköisestä tilausjärjestelmästä tilattiin ympäristömerkin tuotteita 268 002 eurolla (2020: 247 662 €), mikä on noin 32 % (2020: 30 %) järjestelmän kautta tilatuista tuotteista. Kaupunki kulutti toimissaan 21 700 riisiä (2020: 22 280) A4 valkoista paperia. Tavarat kierto- ja järjestelmällä ohjattiin 1576 kpl (2020: 1200) kaupungin käytettyä kalustetta, konetta tai laitteistoa jatkokäyttöön.

Ympäristötilinpäätös

Ympäristötilinpäätös koskee kaupungin toimialojen ja liikelaitosten talouden tietoja, jotka pohjautuvat kirjanpitoon. Seudullisten yksiköiden osalta on huomioitu yksinomaan Jyväskylän kaupunkia koskevat erät. Ympäristötilinpäätöksen tietoihin liittyen ei ole tiedossa merkittäviä ympäristöeriä, jotka olisivat jääneet tilinpäätöksen tietojen ulkopuolelle. Ympäristöeristä saattaa kuitenkin puuttua yksittäisiä kokonaisuuden kannalta merkitykseltään pieniä eriä, mikä voi johtua jälkikäteen toteutettavasta tiedonkeruumenetelmästä, tietojen toimittajien suuresta määrästä tai tiedonkeruun perustumisesta yksiköiden tiedonkerääjien ympäristömäärittelyjen tuntemukseen ja tietoisuuteen mahdollisista tilikauden aikana kirjatusta ympäristöeristä. Ympäristölainsäädännön rikkomisesta johtuvat sakkoja ja maksuja ei ilmoitettu.

Ympäristömenot ja -tulot

Tilikauden ulkoiset ympäristömenot olivat yhteensä 8,5 miljoonaa euroa (2020: 8,7 M€) ja ulkoiset tulot 1,5 miljoonaa euroa (2020: 1,6 M€). Menot laskivat kaksi ja tulot seitsemän prosenttia edellisvuodesta. Kaikista ympäristömenoista lähes 28 % ja 2,3 M€ kului resurssiviisautta edistävään toimintaan. Tästä työllisyyspalvelujen Kunnolla töihin -yksikön henkilöstökulut ja muut toimintaan liittyvät menot, sisältäen pienempänä Tavarat kierto -järjestelmän, olivat 1,6 M€. Tilapalvelun energiatehokkuutta edistävän toiminnan menot 344 250 euroa kohdistuivat Keljonkankaan yhtenäiskoulun aurinkopaneeleihin ja ilmajäähiläpumppeihin, kaukolämmön alajakokeskusten uusintoihin, valaistusuusintoihin sekä Enerkey Oy:n energianhallintapalveluiden ostoon. Yleisten alueiden puhtaanapitoon kului 1,4 M€. Kolmanneksi suurimman menoerän muodosti jätehuolto 1,4 M€, sisältäen Tilapalvelun jätemaksut ja jäteastioiden vuokrat (434 800 €), liikenne ja viheralueiden maankaatopaikkojen hoidon (291 700 €), jätelautakunnan ja viranomaistoiminnan menot (208 200 €) ja purku-urakoiden jätehuollon.

Ulkoiset ympäristömenot yhteensä (1 000 euroa)		
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	355	4,2 %
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	672	7,9 %
Jätehuolto	1 410	16,6 %
Maaperän- ja pohjavedensuojelu	412	4,8 %
Luonnon- ja maisemansuojelu	388	4,6 %
Ympäristöhallinto	464	5,4 %
Ympäristökoulutus, -kasvatus ja -neuvonta	262	3,1 %
Resurssiviisaus	2 356	27,7 %
Ympäristöjohtaminen	347	4,1 %
Yleisten alueiden puhtaanapito	1 446	17,0 %
Ympäristöperusteiset verot ja veroluonteiset maksut	216	2,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	180	2,1 %
Yhteensä	8 508	100,0 %

Kaikista ympäristötuloista suurin osuus 45 % saatiin resurssiviisautta edistävästä toiminnasta. Tuloihin sisältyvät Kunnolla töihin -yksikön KEHA-keskuksen työllistettyjen palkkatuki 427 230 euroa sekä Kylän Kattauksen Kiertonetin myyntitulot (162 100 euroa) ja hävikkiruuan myynti (26 100 euroa). Toiseksi eniten tuloja saatiin jätehuollosta, koostuen pääosin viranomaistoiminnan ja jätelautakunnan tuloista (221 900 €) sekä maankaatopaikkatuloista (180 500 euroa). Kolmanneksi eniten tuloja kertyi ulkoilman ja ilmastonsuojelusta.

Ulkoiset ympäristötulot yhteensä (1 000 euroa)		
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	113	7,4 %
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	75	4,9 %
Jätehuolto	470	30,9 %
Maaperän- ja pohjavedensuojelu	11	0,7 %
Melun ja tärinän torjunta	8	0,5 %
Luonnon- ja maisemansuojelu	67	4,4 %
Ympäristökoulutus, -kasvatus ja -neuvonta	5	0,4 %
Resurssiviisaus	685	45,1 %
Ympäristöperusteiset verot ja veroluonteiset maksut	86	5,7 %
Yhteensä	1 520	100,0 %

Ympäristöperusteisten verojen ja veroluonteisten maksujen osalta erillisinä erinä selvitettiin polttoaineverojen sekä auto- ja ajoneuvoverojen ympäristöperusteisten osien suuruus. Polttoaine-erot 152 000 (2020: 119 046) euroa laskettiin suoraan kaikista tositteista. Biodieselin polttoainevero on alimmillaan puolet dieselin vastaavasta, biokaasu on verotonta. Auto- ja ajoneuvoverot 64100 (2020: 59 775) euroa koottiin toimitetuista ajoneuvoverolipuista ja leasingmaksuista suoriteperusteisesti kauden taksojen mukaisesti. Auto- ja ajoneuvoverot jaksotettiin vuosille 2020 ja 2021. 1.10.2021 alkaen täyssähköautoista ei makseta autoveroa. Vuoden sähkövero kerättiin sähkön kulutustietoihin ja -arvioihin perustuen. Sähköveroa, joka sisältää energiaveronosuuden lisäksi myös huoltovarmuusmaksun 1 032 300 (2020: 1 009 367) euroa, ei ole laskettu mukaan ympäristöperusteisiin veroihin.

Ympäristöinvestointeja tilikaudella tehtiin 682 920 (2020: 55 167) eurolla, joista suurin investointi oli Tourujoen suunnitteluun ja rakentamiseen 664 392 euroa. Jyväskylän osuus Keski-Suomen pelastuslaitoksen investoinnista öljyntorjuntakalustoon oli 18 530 euroa.

Ympäristöavustuksia kaupunki myönsi 288 840 (2020: 177 332) euroa ja avustuksia saatiin 710 370 (2020: 1 064) euroa. Avustussummien tarkempi jakauma esitellään tilinpäätöksen liitetietojen kohdassa 4.5 Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen.

Ympäristövastuuvaukset ja vakuudet

Kaupungin maisemointivarausten summa 31.12.2021 oli 159 077 (2020: 179 191) euroa. Kaupunkirakennepalveluissa maisemointeihin käytettiin 20 114 euroa Kivilammen maankaatopaikan maisemointiin.

Ympäristö- ja maa-ainesluvut edellyttävät luvanhaltijalta ympäristöasioiden hoidosta ympäristönsuojeluviranomaiselle toimitettavan vakuuden, joka realisoituu, mikäli luvanhaltija laiminlyö ympäristön hoidon. Vakuuksien yhteenlaskettu arvo oli 1 192 820 (2020: 1 080 780) euroa. Ympäristölupiin (17 kpl) liittyvien vakuuksien arvo oli 155 000 (2020: 149 000) euroa ja maa-aineslupiin (45 kpl) liittyvien vakuuksien arvo 1 037 820 (2020: 931 780) euroa. Ympäristölupien vakuuksien arvo kasvoi noin 4 % ja maa-aineslupien noin 11 % edeltävään tilikauteen verrattuna.

1.1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Korruption ja lahjonnan torjumiseksi on annettu ohjeistukset edustamisesta ja vieraanvaraisuudesta (16.6.2016) sekä hankinnoista (1.1.2019) eturistiriitojen välttämiseksi. Hankintaohjeissa on ohjeistettu myös sosiaalisesti vastuullisiin hankintoihin ja hankintasopimusohjelmat sisältävät kartellilausekkeen. Hankinnoissa noudatetaan lakia julkisista hankinnoista. Johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoitukset.

Hankintaohje on myös ollut päivityksessä ja uusi hankintaohje lisäohjeineen astui voimaan 1.2.2021. Vuoden 2021 aikana otettiin sopimushallintajärjestelmä käyttöön. Yhtenäisellä järjestelmällä hallitaan koko sopimusten elinkaarta valmistelusta ja suunnittelusta jatkuen sopimuskauden aikaisen toiminnan varmistamiseen, virheiden ja ongelmien ennaltaehkäisemiseen ja seurantaan sekä päättyen sopimuksen arkistointiin ja hävittämiseen.

Jyväskylän kaupungin työ- ja virkasuhteessa olevalla henkilöstöllä on käytössään kanavia, joilla voidaan ilmoittaa työn yhteydessä havaituista lainvastaisista menettelyistä, väärinkäytöksistä tai yleisen edun vastaisesta toiminnasta. Käytössä on useita erilaisia ilmoituskanavia, joilla voidaan ilmoittaa väärinkäytöksistä anonyymisti. Eri kanavat perustuvat eri lainsäädäntöihin. Loppuvuodesta 2021 valmisteltiin ilmoittajansuojelulain perusteella uutta erillistä ilmoituskanavaa. Päävastuu kanavasta on sisäisen tarkastuksen ja lakipalveluiden yksiköllä. Väärinkäytösilmoitusten käsittelyyn on asetettu määräajat.

Yhdenvertaisuus- ja sukupuolten välisestä tasa-arvosta säädetyllä lailla viranomaisilla on velvollisuus säännöllisesti arvioida toimintansa yhdenvertaisuutta. Yhdenvertaisuussuunnitelmat 2021-2024 laadittiin vuoden aikana, sisältäen tasa-arvokatsauksen. Suunnitelmia varten arvioitiin, kuinka yhdenvertaisuuden edistäminen ja syrjinnän ehkäiseminen eri toimialoilla ja palveluissa on toteutunut ja kuinka eri väestö- ja asiakasryhmien palvelutarpeeseen vastataan. Toimialoitain ja palveluissa yhdenvertainen ja tasa-arvoinen palvelu ja toiminta on lain mukaan toteutunut. Toimialojen suunnitelmissa 2021-2024 edistetään kaupunkilaisten yhdenvertaisuutta, palvelujen saatavuutta ja syrjimättömyyttä. Eri järjestelmin varmistetaan käyttäjien ja asiakkaiden osallistumista palvelujen suunnitteluun, toteuttamiseen, mittaamiseen sekä arviointiin. Henkilöstön osaamista edistetään oikeudenmukaisuuden periaatteita kouluttamalla henkilöstöä ja tekemällä yhteistyötä eri alojen ja muiden organisaatioiden kanssa.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Jyväskylän kaupungin talous vahvistui tilivuoden 2021 aikana. Kaupungin tilikauden ylijäämä oli 70,0 miljoonaa euroa ja kaupungin taseessa on ylijäämäkertymiä 97,8 miljoonaa euroa. Samalla kaupungin lainakanta aleni -30,6 miljoonaa euroa ja on nyt 2.438 euroa asukasta kohden. Kaupungin tasetta onnistuttiin suunnitellusti vahvistamaan tilinpäätöksessä 2021. Samalla on huomattava, että kaupungin ylijäämäisen tilikauden taustalla oli ennen kaikkea Education Facilities Oy:n omistamien kiinteistöjen myynti, josta kirjattiin satunnaista ja kertaluontoista tuottoa 87,3 miljoonaa euroa. Ilman tätä kertaluontoista tuottoa kaupungin tilinpäätös olisi ollut reilut -17,0 miljoonaa euroa alijäämäinen ja kaupunki olisi velkaantunut.

Hyvinvointialueuudistuksesta johtuen kaupungin tilinpäätökseen on kirjattu pakollisia varauksia – 23,0 miljoonaa euroa Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin alijäämistä johtuen. Vaikka kaupunki on varautunut mahdollisiin alijäämiin, niin edelleen kuluvan vuoden taloudelle aiheuttaa epävarmuutta Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin talouden toteuma ja talousarvion pitävyys. Kaupunki on ohjeistanut sairaanhoitopiiriin laatimaan alijäämän kattamissuunnitelman siten, että kunnille ei tulisi ylimääräisiä kustannusrasitteita sairaanhoitopiiriin alijäämien kattamisesta 31.12.2022. Jyväskylän kaupungilla ei kuitenkaan vielä ole tiedossa konkreettiset toimenpiteet ja niiden vaikuttavuus.

Kaupungin talouden kehitysnäkymissä on poikkeuksellisen paljon epävarmuutta. Hyvinvointialue toteutuu 1.1.2023 ja sen seurauksena kaupungin talouden koko ja rakenne muuttuvat merkittävästi. Kuntatalouden siirtolaskelmista johtuen hyvinvointialueelle siirtyvien palveluiden toimintakulujen kasvu vuosina 2021 ja 2022 on olennaisessa asemassa, sillä se vähentää tulevan kaupungin

valtionosuusrahoituksen määrää. Toisaalta hyvinvointialueelle siirtyy sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitusvastuu, joissa kaupungin toimintakulujen kasvu on viime vuosina ollut kaikista suurinta.

Edelleen maan hallitus valmistelee TE-palvelu-uudistukseen liittyvää lainsäädäntöä, joka toteutessaan lisää merkittävästi kaupungin vastuita työllisyyspalveluista ja työttömyysetuuksista vuoden 2024 alusta lukien.

Koronapandemian pitkittyminen on myös merkittävästi heikentänyt julkista taloutta. Kuntatalouden osalta vuodet 2020 ja 2021 ovat olleet kohtuullisen hyviä johtuen valtion kertaluontoisista taloudellisista tuista. Samalla kuitenkin valtion talous on merkittävästi alijäämäinen, joka heijastuneena finanssipolitiikkana tulevina vuosina. Kuntatalouden yleiskatteelliset koronatuet ovat päättyneet vuoden 2022 alusta lukien ja samalla valtio on jo leikannut kuntien valtionosuusrahoitusta toteuttamalla valtionosuuslainsäädännön mukaisen kustannustenjaon tarkistuksen vain osittain.

Inflaatio on noussut loppuvuoden 2021 aikana ja jatkunut myös korkealla tasolla alkuvuonna 2022. Noussut inflaatio lisää kaupungin kustannuksia, aiheuttaa painetta helmikuun 2022 lopussa päättyville työehtosopimuksille sekä johtanee korkojen maltilliseen nousuun. Tilikauden päättymisen jälkeen helmikuussa 2022 Venäjä on aseellisesti hyökännyt Ukrainaa vastaan, joka aiheuttaa humanitaarisen kriisin ja inhimillisen kärsimyksen lisäksi myös paljon epävarmuutta yleiselle talouden kehitykselle.

1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Riskienhallinnan järjestäminen ja toimintaympäristöanalyysi

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelyjä, joiden avulla tunnistetaan ja arvioidaan toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännölliseksi raportoimiseksi. Riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa kaupungin toimintojen häiriötön ja laadukas toteuttaminen. Riskienhallinnan avulla kyetään tunnistamaan myös uusia mahdollisuuksia.

Tilikauden aikana kaupungin johtoryhmä sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmä arvioivat koko kaupungin toimintaan kohdistuvia riskejä yhteisessä työpajassa. Arvioinnin perusteella, muodostettiin talousarvion sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma. Toimialat ja liikelaitokset huomioivat talousarviossa määritellyn suunnitelman omassa riskienhallinnassa ja sisäisen valvonnan suunnitelmassa.

Lauta- ja johtokunnat sekä niiden alainen johto ovat lisäksi analysoineet toimintaympäristön muutoksia, tunnistaneet tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioineet niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatineet tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet merkittävimpien riskien hallitsemiseksi. Analyysin ja arvioinnin perusteella merkittävimmät uhat ja mahdollisuudet on priorisoitu ja valvonnan toimenpiteet on kohdistettu olennaisimpiin riskeihin. Näin on muodostettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma, joka konkretisoi riskiprofiilin ja riskienhallinnan toimintamallin sekä prosessin tavoitteet ja vastuut.

Riskien tunnistaminen ja analysointi on toteutettu tilikaudella aikaisempaa kattavammin ja prosessissa on noudatettu aiempaa systemaattisempaa ja yhtenäisempää toimintatapaa. Riskien arvioinnin, seurannan ja raportoinnin sekä dokumentoinnin tueksi on käytetty yhdenmukaista työkalua, ja toimialoilla sekä liikelaitoksilla on ollut käytössään toimintaohjeet ja vastuut on määritelty. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmä on toiminut tuloksia koordinoivana elimenä sekä tukenut toimialojen ja liikelaitosten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön toteuttamista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimenpiteiden tehokkuutta ja vaikuttavuutta on seurattu tilikauden aikana johtoryhmätasolla. Raportointi on toteutettu ensimmäisen ja kolmannen vuosineljännesraportoinnin, talousarvion laadinnan ja tilinpäätösraportoinnin yhteydessä.

Seuraavassa on esitetty kaupungin yleiseen kehityskuvaan liittyviä sekä toimialojen ja liikelaitosten vuoden 2021 arvioinneissaan tunnistamia merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä.

Taloudelliset ja strategiset riskit

Korona on aiheuttanut kaupungin talouden kehityskuvaan lukuisia uusia epävarmuustekijöitä ja riskejä vuosien 2020 ja 2021 aikana. Koronan aiheuttamat jälkiseuraukset ovat pienentäneet ja tulevat edelleen pienentämään kaupungin tulovirtaa sekä lisäämään pitkän aikavälin kustannuksia. Myös valtion talous on painunut selvästi alijäämäiseksi, joka heikentää myös julkista taloutta. Työttömyys on noussut koronan myötä merkittävästi. Työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut kevään 2020 huippulukemista, mutta on edelleen korkeammalla tasolla kuin ennen koronapandemiaa ja etenkin pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut voimakkaasti. Kasvavalla pitkäaikaistyöttömyydellä on vaikutusta myös kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen määrään. Jyväskylä maksoi Kelalle vuonna 2021 työmarkkinatuen kuntaosuutta noin 20,4 miljoonaa euroa, mikä on 10 prosenttia edellisvuotta enemmän. Lisäksi koronapandemian aiheuttama ei-kiireellisten hoitojen siirtäminen jättää hoito- ja palveluvelkaa tuleville vuosille. Kaupungin tulopuolta vuonna 2020 ja 2021 auttaneet valtion yleiskatteelliset kertaluonteiset koronatuet loppuvat kokonaan vuonna 2022. Koronapandemia jättää kustannuspaineita useille vuosille eteenpäin, samalla kun tulovirrat heikkenevät.

Hyvinvointialueuudistus toteutuu 1.1.2023 ja kuntien vastuulla olevat sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen palvelut siirretään kunnilta 1.1.2023 alkaen uusien hyvinvointialueiden

järjestämisvastuulle ja samalla valtion rahoituksen ja ohjauksen piiriin. Hyvinvointialueuudistus ei ole vain uuden hallinnon tason muodostaminen Suomeen, vaan samalla merkittävä kuntauudistus, jonka tavoitteena on vähemmän ja vahvempia sotepalveluiden järjestäjiä ikä- ja aluerakenteen muutuksessa. Uudistus siirtää kaupungin toiminnan painopistettä elinvoimaan, työllisyyteen, koulutukseen, kulttuuriin ja liikuntaan. Uudistus muuttaa suuresti kuntien toimintaa ja synnyttää uusia yhdyspintoja kuntien ja hyvinvointialueiden välille. Toimivat yhdyspinnat ja sujuva yhteistyö kuntien ja hyvinvointialueiden välillä ovat avainasemassa asukkaiden sujuvien palveluketjujen muodostumisessa.

Uudistuksen seurauksena Jyväskylän kaupungin vuositalouden koko toimintakatteella mitattuna pienenee tämän hetken arvioiden mukaan reilut 60 %. Viimeisimpien rahoituksen siirtolaskelmien pohjalta arvioituna Jyväskylän kaupungin verotuloista siirtyisi hyvinvointialueelle yhteensä 53 % ja valtionosuuksista 76 %. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen myös kaupungin talouden sopeuttamisen keinovalikoima on aiempaa pienempi. Pitkässä juoksussa uudistus vakauttaa kaupungin taloutta, mutta nivelvaiheeseen liittyy paljon epävarmuustekijöitä. Kuntatalouden siirtolaskelmista johtuen hyvinvointialueelle siirtyvien palveluiden toimintakulujen kasvu vuosina 2021 ja 2022 on olennaisessa asemassa, sillä se vähentää tulevan kaupungin valtionosuusrahoituksen määrää. Toisaalta hyvinvointialueelle siirtyy sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämis- ja rahoitusvastuu, joissa kaupungin toimintakulujen kasvu on ollut kaikista suurinta viime vuosina. Uudistus vaikuttaa myös kaupungin kiinteistöriskiin, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitilat jäävät kunnan omistukseen ja hyvinvointialue vuokraa toimitilat ainoastaan 3+1 vuoden siirtymäajaksi.

Sairaala Novan valmistuminen ja käyttöönotto vuoden 2021 alussa on lisännyt kaupunkikonsernin lainakantaa ja sairaanhoitopiirin jäsenkuntalaskutuksen nousupaineita. Hyvinvointialueuudistuksesta johtuen kaupungin tilinpäätökseen 2021 on jo kirjattu pakollisia varauksia –23,0 miljoonaa euroa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kertyneistä alijäämistä johtuen. Vaikka kaupunki on varautunut mahdollisiin alijäämiin, niin edelleen kuluvan vuoden taloudelle aiheuttaa epävarmuutta Keski-Suomen sairaanhoitopiirin talouden toteuma ja talousarvion pitävyys. Kaupunki on ohjeistanut sairaanhoitopiirin laatimaan alijäämän kattamissuunnitelman siten, että kunnille ei tulisi ylimääräisiä kustannusrasitteita sairaanhoitopiirin alijäämien kattamisesta 31.12.2022.

Väestörakenteen muutokset vaikuttavat myös Jyväskylän kaupunkiin. Kaupungin väestö ikääntyy ja nuorimpien ikäluokkien ja työssäkäyvien osuus pienenee. Yli 85-vuotiaiden määrä tulee lähivuosina kasvamaan merkittävästi, mikä johtaa suureen sosiaali- ja terveydenhoitopalveluiden tarpeen kasvuun ja aiheuttaa kaupungille kustannuspainetta vielä vuoden 2022 aikana ennen hyvinvointialueuudistuksen toteutumista.

Maan hallitus päätti puoliväliriihessä keväällä 2021 jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Palvelut siirtyisivät kunnille vuoden 2024 aikana. 1.3.2021 käynnistyneille työllisyyden kuntakokeiluille säädettäisiin jatko siihen asti, kunnes TE-palvelut siirtyvät pysyvästi kuntien järjestämisvastuulle. Työllisyyskokeilun vakinaistaminen ja suunniteltu TE-palveluiden siirtyminen kunnille vuoden 2024 alusta vaikuttaisi merkittävästi kaupungin lakisääteisiin tehtäviin ja velvoitteisiin ja lisäisi kaupungin vastuita työllisyyspalveluista ja työttömyysetuuksista vuoden 2024 alusta lukien.

Keväällä 2021 valmistuneen taloustoimikunnan loppuraportin hyödyntäminen tulevien vuosien taloussuunnittelussa sekä toiminnan ja palveluiden kehittämisessä on tärkeää mm. taloudellisten riskien hallitsemiseksi.

Tehokkaan toimintakulttuurin perustana on, että tekemisen ja toiminnan tavoitteet ovat selkeät. Kaupunkistrategian päivitys aloitettiin vuoden 2021 kesällä. Päivitysprosessissa on kiinnitetty erityisesti huomiota strategian tiiviiseen ja rakenteeseen ja sen ohjaavuuteen. Strategian toimeenpano ja jalakauttaminen on keskeinen ja kriittinen tekijä toiminnan ohjauksen kannalta. Kaupunkiorganisaation tulee keskittyä toiminnoissaan strategiaan linjauksiin ja tavoitteisiin. Strategia on myös valintoja. Avainasemassa on selkeä viestintä ja strategian avaaminen kaikissa toimintayksiköissä, jotta strategiaa osataan toteuttaa ja resursoida osana talousarviotyötä. Projekteissa ja hankkeissa tulee keskittyä strategiaa toteuttaviin toimenpiteisiin.

Operatiiviset riskit

Toimialat ja liikelaitokset ovat raportoineet ennakoimattomien palveluntarpeiden vaikuttaneen edelleen henkilöstön riittävyyteen, jota on korostanut rekrytointin vaikeus. Riskiä on hallittu henkilöstöpalvelun tukemalla sisäisen liikkuvuuden toimintamallilla sekä ulkoisilla rekrytoinneilla. Toimialoja ja liikelaitoksia koskeneet ennakoimattomat muutokset palvelutarpeissa ovat aiheuttaneet painetta myös konsernihallinnon tuottamiin tukipalveluihin. Toimenpiteet ovat liittyneet henkilöstön riittävyyden varmentamiseen ja rekrytointiin.

Siirtyminen entistä enemmän etätöihin ja monipaikkaiseen työskentelyyn haastaa kehittämään myös esihenkilöiden kautta tapahtuvaa työhön perehdyttämistä ja ohjaamista.

Sähköinen sopimushallintaprojektin käyttöönotto on alkanut ja kaupungin yhteisten sopimus pohjien kehittäminen on aloitettu. Esihenkilöiden vastuuta ja tietämystä asiakirjahallinnasta on vahvistettu toistuvilla koulutuksilla, jotka on järjestetty henkilöstöpalveluiden kanssa.

Tieto- ja viestintäteknologia (ICT) -riskeinä on tunnistettu tietojärjestelmien määrän lisääntyminen ja siirtyminen pilvipalveluiden laajempaan käyttöön. Tahalliset hyökkäykset julkishallinnon organisaatioita kohtaan ovat lisääntyneet.

Tietojärjestelmien ja palveluiden toiminnan jatkuvuus on varmistettu ottamalla käyttöön tietoverkkoon kohdistuvien tuntemattomien uhkien tunnistamiseen ja torjuntaan liittyviä uusia työkaluja. Tekninen ict-ympäristö pidetään ajan tasalla säännöllisillä päivityksillä ja roskapostien suodatuksella.

Kaupunki on siirtynyt tilojen monipaikkaiseen työhön, jolla optimoidaan tilojen käyttöastetta ja samalla huomioidaan etätöniissä työtehtävissä, joissa etätöni tekeminen on mahdollista. Turvallista työskentelyä ja tietosuojaa on lisätty esimerkiksi ohjeistamalla henkilöstöä oikeista työskentelytapoista ja liikkumisesta tiloissa.

Rahoitusriskit

Kaupungin rahoitusriskit liittyvät pääosin lainasalkkuun, joka koostuu sisäisen pankin lyhytaikaisista lainoista konsernin tytäryhteisöiltä ja lyhytaikaisista kuntatodistuksista sekä pitkäaikaisista velkakirjalainoista. Näin laskettu lainasalkku oli 31.12.2021 yhteensä 352,3 milj. euroa (edellisvuonna 382,9 milj. euroa) ja lainasalkun keskimääräisellä pääomalla laskettu keskiporko oli 1,43 % (edellisvuonna 1,28 %).

Kaupungin lainasalkun suojausaste nousi vuoden 2021 lopussa 64 %:iin (edellisvuonna 59 %) kun kaupunki maksoi Education Facilities Oy:öön liittyvän yritysjärjestelyn (Jyväskylän Apollo Oy:n osakekannan myynti) kauppahinnalla pois vaihtuvakorkoisia lainoja. Suojausaste nousi osakekauppaan liittyvien lainajärjestelyjen takia väliaikaisesti kaupunginhallituksen päättämän korkosuojauspolitiikassa määritellyjä suojausaste-rajaa (20–60 %) korkeammaksi. Korkealla suojausasteella voidaan varautua ennakoitavissa olevaan maltilliseen markkinakorkojen nousuun. Lyhytaikaisten lainojen määrän osuus koko lainasalkusta nousi 37 prosenttiin (26 % edellisvuonna), mutta varainhankinnan riskit olivat kokonaisuutena arvioiden alhaisella tasolla.

Luottoriskiä arvioitaessa on syytä todeta, että kaupunki on myöntänyt antolainoja (157,4 miljoonaa euroa) ja takauksia (292,0 miljoonaa euroa) lähinnä kaupunkikonserniin kuuluville yhteisöille. Vuoden 2021 aikana ei ilmennyt tilanteita, joissa näiden yhteisöjen maksukyky olisi kokonaisuuden kannalta merkittävästi heikentynyt. Kaupungin takausvastuut ja -riskit laskivat merkittävästi, kun takaus-ten määrä aleni -152,4 milj. eurolla Education Facilities Oy:öön liittyvän yritysjärjestelyn sekä Jyväskylän Voima Oy:n rahoituksen uudelleenjärjestelyjen takia.

Oikeudelliset riskit

Oikeudellisia riskejä hallitaan parhaiten ennakolta varmistamalla päätösten ja oikeustoimien asianmukainen ja huolellinen valmistelu sekä toiminnan lainmukaisuus. Kaupungin tukipalveluilla on keskeinen rooli oikeudellisten riskien ennakollisessa tunnistamisessa ja hallinnassa.

Oikeudellisten riskien hallitsemiseksi organisaation hankinta- ja sopimusoikeudellista osaamista on kuluvan tilikauden aikana edelleen vahvistettu muun muassa ottamalla käyttöön kaupungin yhteinen sopimushallintajärjestelmä, kehittämällä kaupungin yhteisiä sopimus pohjia ja ohjeita sekä järjestelmällä sopimushallinnan perusteita ja hankintoja koskevaa koulutusta.

Jyväskylän kaupungilla on tilikauden aikana vireillä taloudellisesti merkittäviä oikeudenkäyntejä tai niiden uhkia liittyen ainakin Keski-Suomen Pelastuslaitoksen varallaolojärjestelmästä johtuviin erimielisyyksiin työnantajan ja henkilöstöjärjestöjen välillä. Työtuomioistuimessa on vireillä asia, jossa kantajana on Sosiaali- ja terveystieteiden neuvottelujärjestö Sote ry sekä vastaajina Jyväskylän kaupunki ja Kunnallinen työmarkkinalaitos. Kaupunkia on vaadittu maksamaan hyvityssakkoa sekä korvaamaan kahden viranhaltijan palkkasaatavia yhteensä noin 150 000 euroa. Asiassa on erimielisyyttä siitä, tuleeko toisen viranhaltijan varallaoloksi luettu aika tiettyä ajanjaksona lukea kokonaisuudessaan (tai osittain) työajaksi ja mikä on palkkasaatavien määrä. Lisäksi neljä viranhaltijaa ovat vaatineet pelastuslaitokselta vahingonkorvausta viivästyskorkeineen kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 12 §:ään (tasapuolinen kohtelu ja syrjinnän kielto) vedoten. Pelastuslaitos on kiistänyt esitetyt vaatimukset perusteeltaan ja määrältään. Tämä on otettu huomioon pelastuslaitoksen tekemässä pakollisessa varauksessa.

Taloudellisesti merkittäviä oikeudenkäyntejä tai niiden uhkia liittyy myös koronatestauspalveluita koskevaan puitejärjestelyyn. Palveluntuottaja on vaatinut tilikauden jälkeen Markkinaoikeutta määräämään kaupungille koronatestauspalveluita koskevassa hankinnassa hyvitysmaksun (yhteensä 490 000 euroa) ja seuraamusmaksun sekä korvaamaan palveluntuottajan oikeudenkäyntikulut sillä perusteella, että kaupunki on toiminut hankintalain ja -sopimuksen vastaisesti. Kaupungin ja palveluntuottajan välinen erimielisyys koskee sopimusehdon tulkintaa. Palveluntuottaja on lisäksi vaatinut kaupunkia korvaamaan sille aiheutuneet vahingot, mutta vahingonkorvausvaatimus ei ole vireillä tuomioistuimessa. Kaupunki on kiistänyt kaikki palveluntuottajan esittämät vaatimukset.

Lisäksi Hippos2020 -hankkeeseen liittyen kaupunginvaltuuston periaatepäätöstä tarkentavasta päätöksestä 23.11.2020/100 on jätetty kunnallisvalitus Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen ja asia on ollut tilikauden päättyessä edelleen vireillä hallinto-oikeudessa. Kaupunginhallituksen 7.12.2021/383 päätöksestä koskien Jyväskylän Hippos Ky:n ja Jyväskylän Hippos GP Oy:n osakas- ja yhtiösopimuksen muuttamista on jätetty tilikauden jälkeen oikaisuvaatimus, jonka kaupunginhallitus on hylännyt 17.1.2022/2 antamallaan päätöksellä. Kyseisestä kaupunginhallituksen päätöksestä on jätetty kunnallisvalitus Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Turvallisuus

Koronapandemian osalta tilanne on vakiintunut osaksi päivittäistä kansalaisten elämää. Yhteiskunnan avautumisen myötä tartuntaluvuissa on edelleen suurta heilahtelua ja tartuntatilanteen vaihteluiden seurauksena myös palveluiden tarve sekä tuottaminen on vaihdellut. Kokonaisuutena palvelutuotanto on saatu pidettyä kohtuullisella tasolla. Pitkittyneen pandemiatilanteen vuoksi ihmisten väsyminen ja resilienssi ovat vaikuttaneet myös kaupungin palveluiden osalta ennakoimattomaan tarpeen kasvuun.

Kaupungin turvallisuussuunnitelma päivitettiin raportointikaudella. Turvallisuussuunnitelman painopisteiksi vuosille 2021–2024 kirjattiin nuorten rikollisuuden vähentäminen, lähisuhdeväkivallan vähentäminen, ikääntyneiden asumisen turvallisuuden lisääminen, hyvien väestösuhteiden edistäminen, päihteistä johtuvien turvallisuushaittojen ennaltaehkäisy sekä julkisten tilojen turvallisuus.

Sotatilanne Venäjän ja Ukrainan välillä aiheuttaa vaikutuksia moniin toimijoihin Suomessa, myös kuntiin. Vuoden vaihteen jälkeen kiristynyt ilmapiiri osapuolien välillä eskaloitui helmikuun 2022

lopussa sodan alkamiseen. Sodalla on vaikutusta ihmisten turvallisuuden tunteeseen ja huoleen omasta turvallisuudesta. Kaupunki varautuu auttamaan humanitääristä apua tarvitsevia sodan uhreja sekä Jyväskylän kaupungin asukkaita esimerkiksi henkisen hyvinvoinnin osalta.

Kaupunki tasolla raportointikaudella ei tullut esille merkittäviä turvallisuutta heikentäviä ilmiöitä. Turvallisuustilannekuvan ylläpitämisessä korostuu edelleen tiivis yhteistyö eri viranomaisten sekä keskeisten toimijoiden kesken. Yhteistyön tavoitteena on vähentää häiriöitä, onnettomuuksia ja rikoksia sekä lisätä turvallisuutta sekä ihmisten turvallisuuden tunnetta.

Vakuutussuoja

Onnistuneesta riskienhallinnasta ja vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi tehdyistä toimenpiteistä huolimatta, kaikkien riskien toteutumista ei voida ennalta estää. Kaupungin omaisuuteen tai toimintaan liittyvät vahingot voivat olla taloudellisesti huomattavia ja niillä on monesti myös ihmisiin sekä toimintaan liittyviä vaikutuksia. Näihin on varauduttu kattavalla jäännösriskillä vastaavilla vakuutusturvalla.

Kesällä 2021 tapahtui ruokamyrkytys-epidemia, jossa salmonellaa sisältäneen ruoka-aineen nauttimisen seurauksena sairastui suuri joukko ihmisiä. Salmonellaa sisältäneen raaka-aineen ja vastuukysymysten selvittäminen oli haastavaa, mutta loppuvuodesta vahinkoa kärsineet saivat korvauspäätökset kaupungin vastuuvakuutuksesta.

Raportointikaudella ei ole tapahtunut vahinkotapahtumien kokonaisuudessa merkittävää muutosta.

Kokonaisarvio

Riskienhallintatyössä keskityttiin edelleen koronapandemiaksi levinneen virustaudin mukanaan tuomaan valmiuden nostamiseen, varautumiseen ja palvelutarpeiden muutoksien hoitamiseen. Kaupungin valmiusorganisaation toimintakyky, varautumisen suunnitelmat sekä päätöksenteko pysyi hyvällä tasolla. Valmiusorganisaatio on pitänyt yllä reaaliaikaista tilannekuvaa ja päätökset on tehty vallitsevan tilanteen mukaisesti.

Kokonaisarviona sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutus onnistui kohtuullisen hyvin vuonna 2021. Vuoden aikana organisaation ohjausympäristöä on vahvistettu mm. hallintosäännön päivityksen lisäksi päivittämällä operatiivista toimintaa ohjaavia sääntöjä ja ohjeita. Pandemian aiheuttama tilanne on kokonaisuuden osalta saatu pidettyä hallinnassa. Tilikaudelta kaupungin toimintaa uhkaavista merkittävistä riskeistä voidaan todeta, että ne olivat kaupungin toimialoilla ja liikelaitoksissa kattavasti tunnistettu ja että toimenpiteet niiden hallitsemiseksi ovat riittävän hyvällä tasolla. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista ja vaikuttavuutta on arvioitu tilivuoden aikana säännöllisesti ensimmäisen ja kolmannen vuosineljänneksen raportoinnin yhteydessä.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Järjestäminen ja vastuut

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyillä varmennetaan toiminnan laillisuutta ja tuloksellisuutta, resurssien ja omaisuuden turvaamista, raportoinnin ja tiedon luotettavuutta sekä ennakkoivasti ja järjestelmällisesti tunnistetaan, analysoidaan ja hallitaan toimintaan liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia.

Jyväskylän kaupunkiorganisaation sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty kuntalain edellyttämällä tavalla ja toteutettu annettuihin sääntöihin ja ohjeisiin perustuen. Kaupunginvaltuusto vastaa kuntalain mukaisesti kaupungin toiminnasta ja taloudesta sekä päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista (KV 25.9.2017/103), jotka ohjaavat koko kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä. Kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaikissa toiminoissa ja kaikilla organisaatiotasolla toteutuu riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä sekä lautakuntien tehtäväalueiden toimintasäännöissä on määritelty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät ja vastuut.

Kuntalain mukaisesti kaupunginhallitus huolehtii sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus valvoo sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa, tuloksellisuutta ja raportointia. Kaupunginhallitus on edelleen antanut täydentävät ohjeet sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseksi (KH 16.4.2018/63). Kukin toimiala ja liikelaitos sekä niiden tilivelvollinen johto huolehtivat vastuualueensa osalta riittävien ja toimivien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelytapojen toteuttamisesta, raportoinnista ja tähän liittyvästä viestinnästä kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa kuntalain mukaan konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunkikonsernin tytäryhteisöissä hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhteisön sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta lainsäädännön, valtuuston määrittelemän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden sekä konsernijohtajan antaman ohjeistuksen mukaisesti. Konserniyhteisöjen sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa on esitelty konsernia käsittelevässä osassa.

Jyväskylän kaupungin toiminnan perustana ovat kunta- ja hallintolain sekä muiden säännösten lisäksi muut kaupungin toimintaa ja menettelytapoja ohjaavat linjaukset, säännöt ja ohjeet. Organisaation toimintaperiaatteet perustuvat kaupunkistrategiaan ja sen yhteydessä määriteltyihin arvoihin sekä tarkennettuihin periaatteisiin ja linjauksiin.

Kaupunginjohtajan nimittämän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmän tehtävänä on ohjata, tukea ja koordinoita sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännön työtä ja raportointia. Ohjausryhmä edistää myös sujuvaa tiedonkulkua toimialojen ja eri työryhmien välillä. Viestintä ja tiedonvälitys edistävät organisaation kannalta merkittävien riskien tunnistamista sekä näiden hallintakeinojen määrittelyä ja suunnitelmallisuutta.

Riskienhallinnan toteutus on vastuutettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden sekä hallinto- ja toimintasääntöjen mukaisesti. Talousarvion laadinnan yhteydessä muodostetaan tunnistettujen merkittävimpien riskien pohjalta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma, jossa on määritelty keskeiset toimenpiteet ja hallintakeinot riskien hallitsemiseksi sekä mahdollisuuksien hyödyntämiseksi. Tämän suunnitelman toteutumista ja ajantasaisuutta seurataan ja ylläpidetään vuoden aikana ensimmäisen ja kolmannen neljännesvuosiraportoinnin yhteydessä dokumentoidusti.

Tämä selonteko perustuu lauta- ja johtokuntien sekä niiden alaisen johdon valmistelemiin selontekoihin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja näissä mahdollisesti havaituista puutteista sekä valvonnan kehittämiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Toimielimet ovat käsitelleet vastuualueensa selonteon ja antaneet sen kaupunginhallitukselle. Tämän lisäksi selonteko perustuu sisäisen tarkastuksen kuluneella tilikaudella toteuttamien tarkastusten ja arviointien yhteydessä muodostuneeseen kokonaiskäsitykseen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta. Selonteko on

valmisteltu COSO-viitekehykseen pohjautuvan arviointimallin avulla. Yhtiöiden sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat tulokset on esitelty erikseen toimintakertomuksen konsernia käsittelevässä osiossa.

Havaitut puutteet

Tilikauden aikana ei ole raportoitu toteutuneista sisäisen valvonnan puutteista, joista olisi aiheutunut merkittävää haittaa kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnalle.

Yksityiskohtainen arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä on esitetty toimintakertomuksen kappaleessa 1.1.9. Sen lisäksi, mitä kappaleessa on riskeistä ja epävarmuus tekijöistä esitetty, ei kaupunginhallituksen tiedossa ole lakisääteisten tehtävien laiminlyöntejä tai muita lakien ja säännösten tai hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista saattaisi seurata merkittävä korvaus, kanne tai muu sellainen vaatimus tai oikeusseuraamus.

Kehittäminen ja kehittämiskohteet

Koronapandemian vaikutukset ovat näkyneet edelleen organisaation toiminnassa laajasti kuluneella tilikaudella. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen näkökulmasta vaikutukset korostuivat toiminnan ohjaamisessa, palvelumuutosten ennakoinnissa ja hallinnassa sekä toiminnan vaatimustenmukaisuuden varmentamisessa. Hyvinvointialueuudistus tulee vaikuttamaan organisaation toimintaympäristöön, johon liittyvää valmistelua on toteutettu tilikaudella. Toimenpiteet ovat kohdentuneet esimerkiksi ohjausympäristön tarkasteluun sekä vaikutusten ennakointiin ja riskienarviointeihin. Hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset tulevat konkretisoitumaan ja toimenpiteitä toteutetaan edelleen vuoden 2022 aikana. Sisäisen valvonnan eri osa-alueiden hyvän toteutumisen tueksi muuttuvassa toimintaympäristössä on kehitetty toimintatapoja ja toteutettu toimenpiteitä. Organisaation ohjausympäristöä on vahvistettu päivittämällä kuluneen vuoden aikana muun muassa hallintosääntö ja toimintasääntöjä sekä operatiivista toimintaa ohjaavia sääntöjä ja ohjeita. Toimialoilla ja liikelaitoksissa palveluita ja prosesseja on kehitetty palvelutarve, toimintaympäristö sekä tehokkuus huomioiden. Toimintaprosesseissa on kiinnitetty huomiota valvonta- ja arviointimenettelyihin sekä kontrollitoimenpiteiden tehokkuuteen, jolla on edistetty sisäisen valvonnan tuloksellisuutta sekä varmentettu menettelyiden johdon määräysten mukaisuutta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnittelu-, seuranta- ja raportointiprosessia on kehitetty edelleen vuoden 2021 aikana. Seurannan raportointi tapahtui vuoden aikana ensimmäisen ja kolmannen neljännesvuosiraportoinnin yhteydessä siten, että osana raportointia jokainen toimiala ja liikelaitos raportoivat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman toteuman seurannasta, raportointi ajanjaksolla muista merkittävistä realisoituneista riskeistä ja tapahtumista sekä toteutetuista sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimenpiteistä. Toimialojen ja liikelaitosten seurantaraportoinnista koostettiin myös yhteenvedot ensimmäisessä ja kolmannessa neljännesvuosiraportissa. Toimialoilla ja liikelaitoksissa on vuoden aikana toteutettu toimenpiteitä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä menettelyiden systemaattisuuden ja yhdenmukaisuuden lisäämiseksi, esimerkiksi riskien arvioinnin ja käsittelyn koordinointi, omavalvonnan suunnitelmallisuus sekä seuranta-työn tukeminen. Tavoitteena on edelleen kehittää riskienhallinnan menettelyjen ja tavoitteiden sekä valvonnan kytkeytymistä yhteen ja konkreettisemmaksi osaksi toimintaa sekä raportoinnin yhteismittaisuutta.

Sopimushallintaa on edelleen kehitetty toteuttamalla organisaation yhteisen sopimushallintajärjestelmän käyttöönottoa tilikauden aikana. Sopimuksien vienti yhtenäiseen sähköiseen järjestelmään jatkuu vielä vuoden 2022 aikana. Osana sopimushallintajärjestelmän käyttöönottoa on sopimushallinnan osaamista vahvistettu kohdennetuilla koulutuksilla. Myös sopimusohjeen päivitystä on valmisteltu tilikaudella.

Kehittämisen toimintamalli KEHTO on yhtenäistänyt kaupungin projektikäytäntöjä ja siten myös kehittänyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä projektitoiminnassa ja projekteja koskevassa dokumentaatiossa. Toimintamallissa on selkeytetty erilaisia tarvittavia kontrollipisteitä projektien elinkaaren aikana.

Jyväskylän kaupunki otti käyttöön ilmoittajan suojaa koskevan sääntelyn mukaisen ilmoituskanavan väärinkäytösepäilyistä ilmoittamiseen joulukuussa 2021. Ilmoituskanavan hallinnoinnista ja ilmoitusten käsittelyn koordinoinnista vastaa käsittelyryhmä, jossa on henkilöitä sisäisen tarkastuksen ja lakipalveluiden yksiköistä. Henkilöstö voi ilmoittaa kanavan kautta anonyymisti havaitsemistaan väärinkäytöksistä, lainvastaisesta toiminnasta tai muusta yleisen edun vastaisesta toiminnasta tai näiden epäilyistä. Yhteydenotoista ja niistä seuranneista selvityksistä ja tarvittavista toimenpiteistä raportoidaan johdolle sekä toiminnasta valvontavastuullisille henkilöille.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta järjestettiin vuoden aikana neljä koulutusta esihenkilöille ja asiantuntijoille. Väärinkäytösriskien tunnistamisesta ja väärinkäytöstilanteiden käsittelystä pidettiin myös vuoden aikana neljä koulutustilaisuutta esihenkilöille ja asiantuntijoille. Näiden teemojen osalta kehitetään edelleen perehdytysmateriaalia erityisesti uusien esihenkilöiden perehdyttämistarpeeseen. Syksyllä järjestettiin uuden valtuustokauden myötä luottamushenkilöille perehdytys sisäisen valvonnan järjestämisestä riittävän osaamisen varmistamiseksi toimielimissä. Myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden päivystystyötä on tehty syksyllä 2021. Perusteet viedään hyväksyttäväksi 2022 alkuvuoden aikana, jonka jälkeen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen päivystystyötä valmistellaan.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Sisäinen tarkastus on osa kaupunkikonsernin ohjaus- ja johtamisjärjestelmää, ja joka avustaa kaupungin johtoa valvontavelvollisuutensa täyttämässä. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on objektiivisella arviointi-, varmistus- ja konsultointitoiminnallaan tukea kehittämistä ja tavoitteiden saavuttamista. Sen tehtävänä on arvioida sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja tehokkuutta sekä päämäärien ja tavoitteiden saavuttamista tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien sekä riskienhallinnan tuloksellisuuden arviointiin ja kehittämiseen. Sisäisen tarkastuksen työ kohdistuu koko kaupunkikonsernin sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan sekä johtamis- ja hallintoprosesseihin.

Sisäistä tarkastusta ohjaa kaupunginhallituksen antama toimintaohje (KH 11.10.2021/302), jossa määritellään sisäisen tarkastuksen tarkoitus, toimivalta ja vastuu. Kaupunginjohtaja hyväksyy ja kaupunginhallitus käsittelee sisäisen tarkastuksen yksikön vuosisuunnitelman mukaiset riskiperusteisesti valitut tarkastuskohteet. Sisäisen tarkastuksen toimintaohje päivitettiin vuoden 2021 syksyllä. Päivityksessä tehtiin tarkennuksia muun muassa sisäisen tarkastuksen toiminnan suunnitteluun, tehtävien toteuttamiseen sekä eettisiin periaatteisiin.

Vuonna 2021 sisäinen tarkastus toteutti useita tarkastuksia, arviointeja tai konsultointeja. Tarkastuksissa on painottunut vahvasti toiminnan kehittämisen näkökulma ja konsultoivalla lähestymistavalla on täydennetty perinteisiä varmistustehtäviä. Kuluneella tilikaudella tehtyjen tarkastusten tavoitteena oli saavuttaa toiminnallisia hyötyjä sekä tukea ja lisätä riski- ja valvontatietoisuutta. Tavoitteena on ollut myös varmistua, että toimintoihin on sisällytetty riittävät sisäisen valvonnan toimenpiteet ja kontrollit sekä riskienhallinnan menettelyt. Lisäksi tarkastuskokonaisuuksissa on varmennettu soveltuvan lainsäädännön, määräysten ja ohjeiden sekä tehtyjen päätösten noudattamista. Kukin tarkastuskokonaisuus on käyty läpi tarvittavassa laajuudessa perehtyen soveltuvaan kriteeristöön, tarvittaviin toimintaprosesseihin ja toimintatapoihin, tietojärjestelmiin sekä tarkastusaineistoon.

Tarkastuksissa esille tulleiden havaintojen perusteella on tehty suosituksia korjaavien toimenpiteiden toteuttamiseksi. Tarkastuskohteiden johto ja vastuuhenkilöt ovat toimenpidesuosituksiin vastatessaan sitoutuneet toteuttamaan valvontaa parantavia ja kehittäviä toimenpiteitä. Vuoden kuluessa sisäinen tarkastus on seurannut tehtyihin havaintoihin ja annettuihin suosituksiin vastaavien toimenpiteiden toteuttamista ja etenemistä säännönmukaisesti. Pääsääntöisesti voidaan todeta, että tarkastuskohteiden vastuuhenkilöt ovat reagoineet tehtyihin havaintoihin ja niiden pohjalta annettuihin suosituksiin viipymättä ja korjaavia toimenpiteitä on toteutettu.

Kaupunginhallituksen kokonaisarvio

Arvioitaessa kaupunkikonsernin valvontaympäristöä kokonaisuutena, muodostaa se hyvän pohjan sisäiselle valvonnalle. Valvonnan vastuut ja organisaatiotason kontrollit on määritelty kuntalain

edellyttämällä tavalla. Käytännön osaamista sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvistä vastuista ja toimenpiteistä on vahvistettu perehdytyksellä ja henkilöstökoulutuksilla. Valvontavastuisiin suhtaudutaan eri organisaatiotasolla vakavasti ja havaittuihin puutteisiin reagoidaan riittävällä tasolla. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessien kehittämisellä on edistetty seurannan ja raportoinnin sekä menettelyiden yhtenevyyttä, säännöllisyyttä sekä ajantasaisuutta.

Kaupunginhallituksen arvion mukaan kaupungin hallintoa on pääsääntöisesti hoidettu toimintaa velvoittavien lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan mukaisesti. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on olennaisilta osiltaan toimivaa ja asianmukaisesti järjestetty, ja ne tuottavat kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamisen edellyttämän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen tiedon riittävydestä ja raportoinnin oikeellisuudesta.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelmassa esitetään tilikaudelle kuuluvat tuotot ja kulut. Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikaudella syntyneet tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ulkoiset erät eli tuotot, jotka on saatu kaupungin ulkopuolelta, ja kulut, jotka ovat syntyneet hankinnoista kaupungin ulkopuolelta. Kaupungin sisäiset taloudelliset tapahtumat on laskelmasta eliminoitu.

Tuloslaskelma

(1 000 euroa)	2021	2020
Toimintatuotot	186 413,2	159 296,9
Valmistus omaan käyttöön	3 179,2	0,0
Toimintakulut	-956 814,0	-878 285,8
Toimintakate	-767 221,5	-718 988,9
Verotulot	584 651,4	549 126,7
Valtionosuudet	209 999,3	230 219,7
Rahoitustuotot ja -kulut	8 766,9	11 442,3
Korkotuotot	6 294,3	9 049,8
Muut rahoitustuotot	8 308,5	7 919,2
Korkokulut	-5 804,3	-5 495,7
Muut rahoituskulut	-31,6	-31,0
Vuosikate	36 196,1	71 799,8
Poistot ja arvonalentumiset	-53 856,8	-55 716,2
Satunnaiset erät	87 268,2	0,0
Tilikauden tulos	69 607,5	16 083,6
Tilinpäätössiirrot	353,7	324,4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	69 961,1	16 408,0
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	19,5 %	18,1 %
Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset %	67,2 %	128,9 %
Vuosikate, Euroa/asukas	251	501
Asukasmäärä	144 477	143 420

Toimintakertomuksen tunnuslukulaskennassa on käytetty Jyväskylän asukasmääränä vuoden 2021 osalta Tilastokeskuksen ennakkotietoa ja vuoden 2020 osalta virallista asukaslukua. Vuoden 2020 osalta tunnuslukulaskenta poikkeaa siten vuoden 2020 tilinpäätöksessä esitetystä, jossa asukaslukuna on käytetty ennakkotietoa.

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 \times (\text{Toimintatuotot}) / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista vuoden 2021 tilinpäätöksen mukaan oli 19,5 prosenttia, eli toimintakuluista hieman alle viidennes katettiin myynti- ja maksutuloilla. Verotuloilla,

valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla jäi rahoitettavaksi 4/5 toimintakuluista. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintatuottojen osuus toimintakuluista kasvoi 1,4 prosenttiyksikköä.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Tilivuonna 2021 vuosikate kattoi 67,2 prosenttia kokonaispoistoista. Vuonna 2020 vastaava tunnusluku oli 128,9 prosenttia. Tunnusluvun heikkeneminen johtui toimintakulujen huomattavasta kasvusta. Poistoihin sisältyy lisäpoistoja 0,2 miljoonaa euroa.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden oli 251 euroa, kun se vuonna 2020 oli 501 euroa.

Toimintatuotot olivat vuoden 2021 tilinpäätöksessä 186,4 milj. euroa ja ne kasvoivat 27,1 milj. euroa (17,0 %) vuodesta 2020. Tulolajeittain tarkasteltuna toimintatuotot muodostuvat myyntituotoista 62,6 milj. euroa, maksutuotoista 46,1 milj. euroa, tuista ja avustuksista 44,0 milj. euroa ja muista toimintatuotoista 33,7 milj. euroa. Vuoden 2021 aikana valmistusta omaan käyttöön kirjattiin 3,2 milj. euroa.

Tilivuoden 2021 toimintakulut olivat 956,8 milj. euroa ja ne kasvoivat edellisvuodesta 78,5 milj. euroa (8,9 %). Toimintakuluista oli henkilöstökuluja 386,8 milj. euroa ja palvelujen ostoja 437,0 milj. euroa. Henkilöstökulut kasvoivat edellisestä vuodesta 20,7 milj. euroa (5,7 %) ja palvelujen ostot 49,9 milj. euroa (12,9 %). Aine-, tarvike- ja tavarahankintoihin kaupunki käytti 45,4 milj. euroa ja ne kasvoivat 2,4 milj. euroa (5,5 %) edellisvuodesta. Avustuksiin käytettiin 48,1 milj. euroa (+0,4 %) ja muihin toimintakuluihin 39,6 milj. euroa (+15,8 %).

Toimintamenojen kasvusta 16,6 miljoonaa euroa aiheutui koronapandemian hoidosta sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialalla. Näihin koronakustannuksiin saadut valtionkorvaukset kasvattivat toimintatuottoja 17,2 miljoonaa euroa. Toimintatuottoja kasvattivat myös sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä kasvun ja oppimisen palveluiden hankkeisiin saadut tulot, yhteensä 3,2 miljoonaa euroa. Maan myyntivoitot kasvoivat 4,5 miljoonaa euroa edellisvuodesta. Myös joukko- ja palveluliikenteeseen saadut valtionavut lisäsivät kaupungin tuloja 1,9 miljoonaa euroa. Lastensuojelun ja aikuissosiaalityön sekä kuntouttavien palveluiden ELY:n korvausten, asiakasmaksulain muutoksen sekä muilta kunnilta saatujen korvausten vaikutus tulojen kasvuun oli 1,4 miljoonaa euroa. Maankäyttösopimusmaksut vähenivät puolestaan 1,7 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Hyvinvointialueuudistusta koskevan lainsäädännön mukaan jäsenkuntien tulee kattaa sairaanhoitopiirien kertyneet alijäämät vuoden 2022 loppuun mennessä. Tämän vuoksi kaupunki on kirjannut vuodelle 2021 tulosvaikutteisesti pakollisena varauksena osuutensa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilikauden 2021 alijäämästä. Sairaanhoitopiirin ennuste tilikauden 2021 alijäämästä on -26,4 miljoonaa euroa, josta kaupungin osuus on palvelujen käytön suhteessa 56,1 %, eli -14,8 miljoonaa euroa. Pakollinen varaus näkyy erikoissairaanhoidon menojen kasvuna. Erikoissairaanhoidon kustannukset perustason palveluiden osalta ovat lisäksi kasvaneet 6,6 miljoonaa euroa edellisvuodesta.

Kaupungin henkilöstömenojen kasvu oli 20,7 miljoonaa euroa, josta koronapandemian hoitoon kohdistui 4,3 miljoonaa euroa. Kaupungin henkilötyövuodet kasvoivat noin 215 henkilötyövuotta. Eniten henkilöstömäärä kasvoi sosiaali- ja terveyspalveluissa 99 henkilötyövuotta sekä kasvun ja oppimisen palveluissa 72 henkilötyövuotta. Sosiaali- ja terveyspalveluiden puolella henkilötyövuosia kasvatti erityisesti koronarokotuksiin, -testaukseen ja -jäljitykseen liittyvät tehtävät. Kasvun ja oppimisen palveluissa henkilömäärän kasvu kohdistui erityisesti varhaiskasvatukseen (+36 htv) sekä perusopetuksen kouluihin (+26 htv). Myös perusopetuksen hankkeiden toteutus lisäsi henkilömäärää 39 henkilötyövuotta.

Virka- ja työehtosopimukseen perustuvien sopimuskorotusten vaikutus henkilöstömenojen kasvuun oli noin 5,8 miljoonaa euroa ja henkilöstösivukulut kasvoivat 3,5 miljoonaa euroa. Lomapalkkajakso- tusten muutos lisäsi henkilöstömenoja 2,4 miljoonaa euroa. Säästötoimenpiteinä toteutettiin lomarah- an vaihtoa vapaaksi. Nämä vapaat yhdessä säästösyistä pidettyjen palkattomien vapaiden kanssa toivat säästöjä henkilöstömenoihin noin 1,0 miljoonaa euroa.

Asiakasmäärien kasvu näkyi myös sosiaali- ja terveystalveluiden palveluiden ostoissa. Ikääntyneiden palveluissa palvelujen ostot (mm. asumispalvelut) kasvattivat menoja 2,5 miljoonaa euroa. Lastensuojelun sijaishuollon ostopalvelut, vammaispalveluissa asumisen ostopalvelut, palvelusetelien käyttöönnotto, kuljetuspalvelut sekä henkilökohtaisen avun ostopalvelut ja korvaukset lisäsivät toimintamenoja yhteensä 5,4 miljoonaa euroa.

Toimintakulujen kasvussa näkyy myös katujen kunnossapidon kustannusten nousu 2,2 miljoonaa euroa, joukko- ja palveluliikenteen liikennöitsijäkustannusten kasvu 1,3 miljoonaa euroa sekä työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu 1,9 miljoonaa euroa.

Liikelaitoksista Tilapalvelu -liikelaitoksen ulkoiset toimintakulut kasvoivat 5,1 miljoonaa euroa. Sairaalan Novan tilojen osuus kasvusta oli 4,0 miljoonaa euroa. Keljonkankaan koulun käyttöönnotto 1.8.2021 alkaen sekä Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen käyttöönnotto vuoden 2020 aikana lisäsivät vuoden 2021 menoja yhteensä 0,5 miljoonaa euroa.

Verorahoituksella rahoitettava toimintakate oli tilivuonna 2021 yhteensä -767,2 milj. euroa eli 48,2 milj. euroa (-6,7 %) edellisvuotta heikompi. Verotulot ja valtionosuudet lisääntyivät 15,3 milj. euroa edellisestä vuodesta (2,0 %).

Kaupungin verotulot olivat vuonna 2021 yhteensä 584,7 milj. euroa ja kasvua edelliseen vuoteen oli 35,5 milj. euroa (6,5 %). Verotulot jakautuvat kunnan tuloveroon 487,9 milj. euroa, kiinteistöveroon 52,5 milj. euroa sekä kaupungin osuuteen yhteisöveron tuotosta 44,2 milj. euroa. Kunnan tuloveron tuotto kasvoi edellisvuodesta 15,3 milj. euroa (3,2 %), osuus yhteisöveron tuotosta 15,0 milj. euroa (51,5 %) ja kiinteistöveron tuotto 5,2 milj. euroa (11,1 %). Veroprosentti pidettiin vuonna 2021 vuoden 2020 tasolla. Valtionosuudet olivat 210,0 milj. euroa ja ne laskivat edellisvuodesta 20,2 milj. euroa (-8,8 %).

Vuonna 2021 kaupungille kertyi korkotuottoja 6,3 milj. euroa ja ne laskivat edellisvuodesta 2,8 milj. euroa (-30,4 %). Muita rahoitustuottoja kertyi 8,3 milj. euroa. Muut rahoitustuotot koostuivat suurimmalta osin osinkotuotoista (7,2 milj. euroa) ja takausmaksuista (1,0 milj. euroa) sekä osuus- ja peruspääoman koroista. Osinkotuotoista merkittävimmät olivat Alva-yhtiöt Oy 4,0 milj. euroa, Education Facilities Oy 2,0 milj. euroa ja Mustankorkea Oy 0,8 milj. euroa.

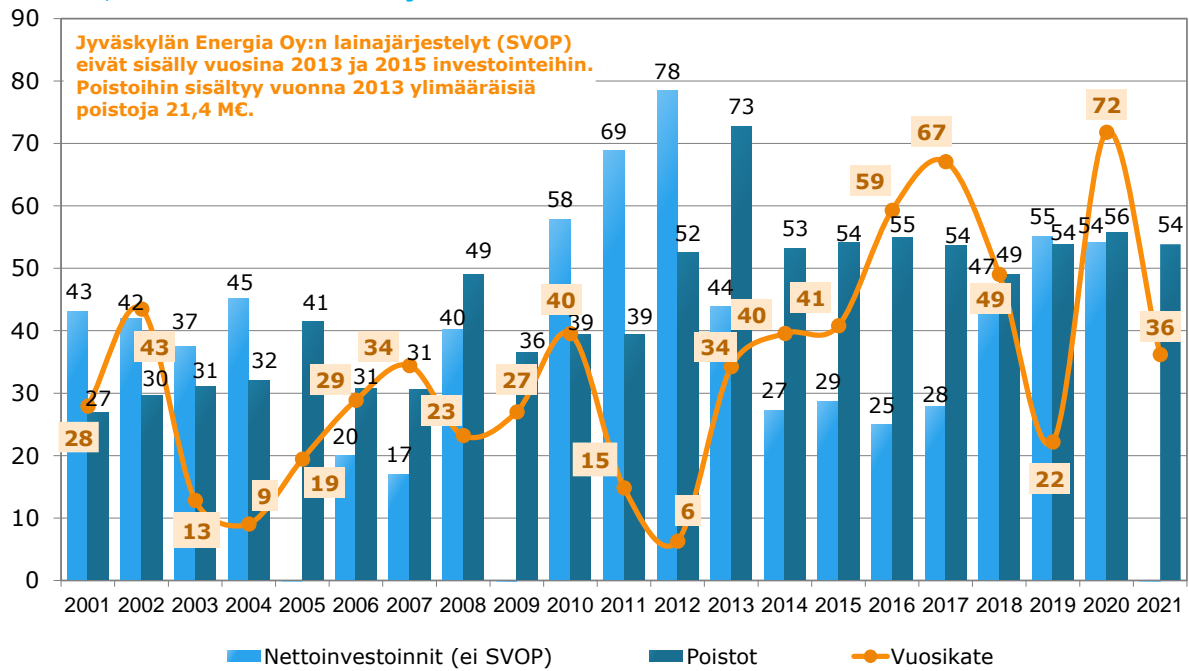
Korkokulut olivat tilivuonna 2021 yhteensä 5,8 milj. euroa ja ne laskivat 0,3 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Korkotaso pysyi edellisvuoden tapaan alhaisella tasolla.

Kaupungin vuosikate oli 36,2 milj. euroa ja se heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 35,6 milj. euroa. Vuosikate asukasta kohden oli 251 euroa ja vuosikate kattoi poistoista ja arvonalentumisista 67,2 prosenttia.

Tilikauden tulos oli +69,6 miljoonaa euroa. Tilikauden tulosta nostaa satunnaisiin tuottoihin kirjattu kaupungin tytäryhteisö Education Facilities Oy:stä irrotetun Apollo Oy:n osakekannan myyntivoitto 87,3 milj. euroa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui poistoeron ja sosiaalisen luototuksen rahaston vähennyksen jälkeen +70,0 miljoonaa euroa.

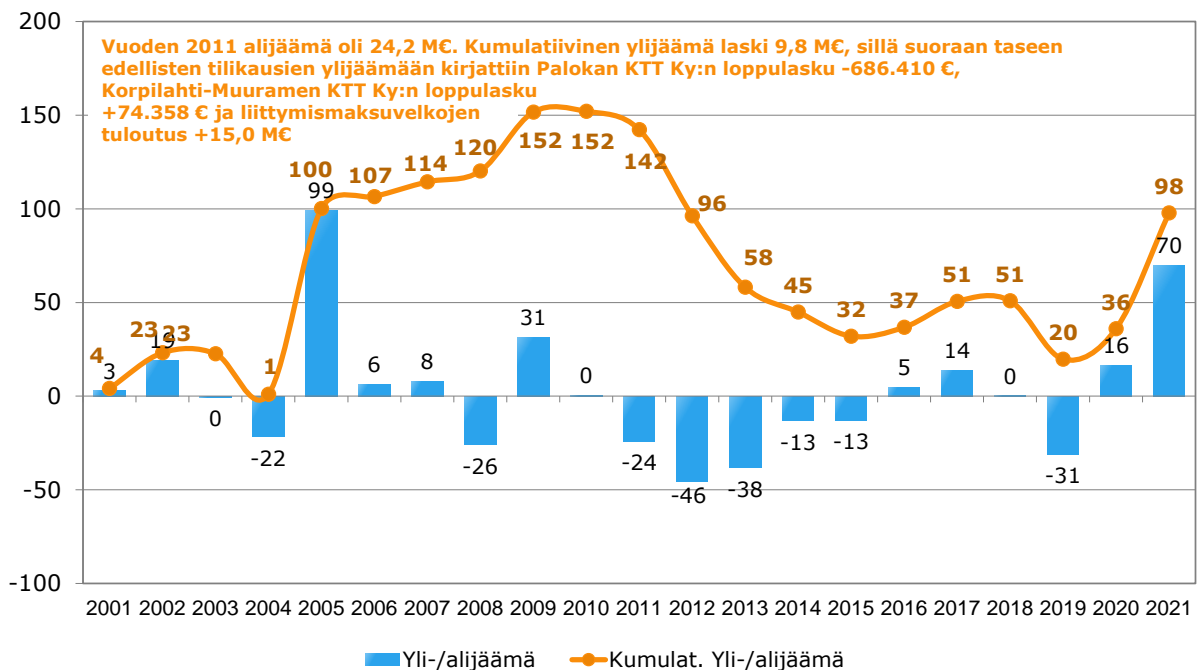
Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit

M€, ilman SVOP:a 2013 ja 2015

Yli-/alijäämä vuosittain ja kumulatiivisesti

M€

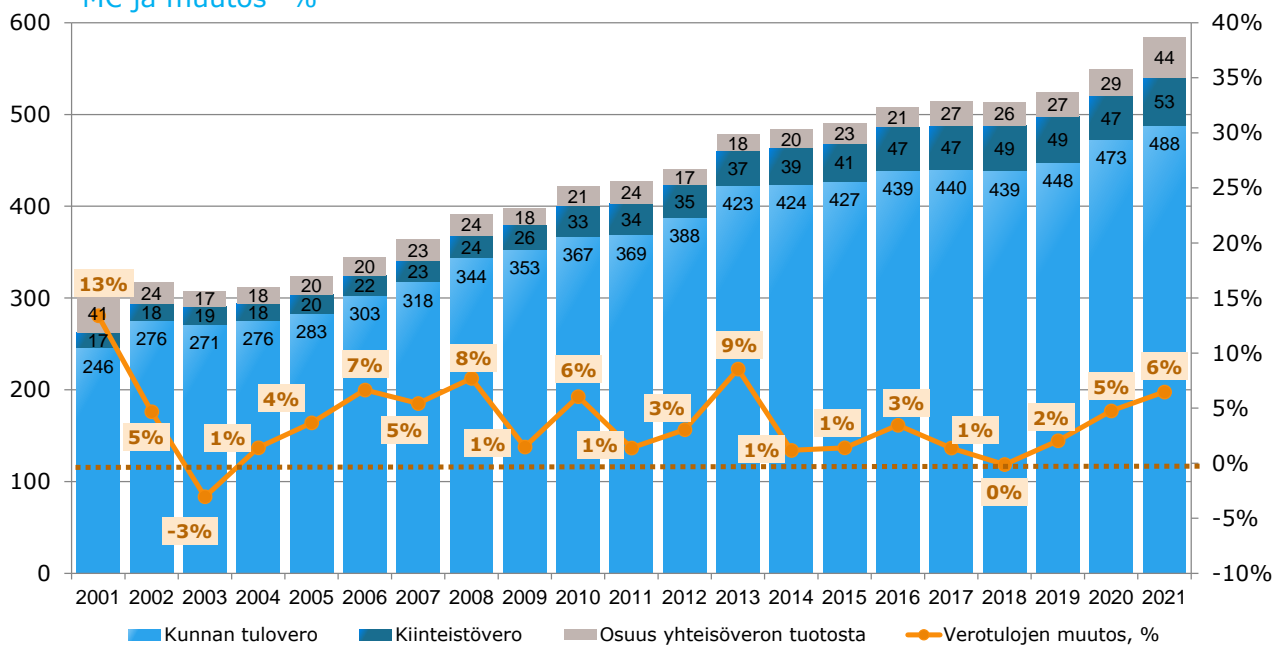

Verotulojen muutos 2020-2021

1 000 euroa	2020	2021	Muutos
Kunnan tulovero	472 627	487 898	15 271
Kiinteistövero	47 316	52 547	5 231
Osuus yhteisöveron tuotosta	29 183	44 206	15 023
Verotulot yhteensä	549 127	584 651	35 525

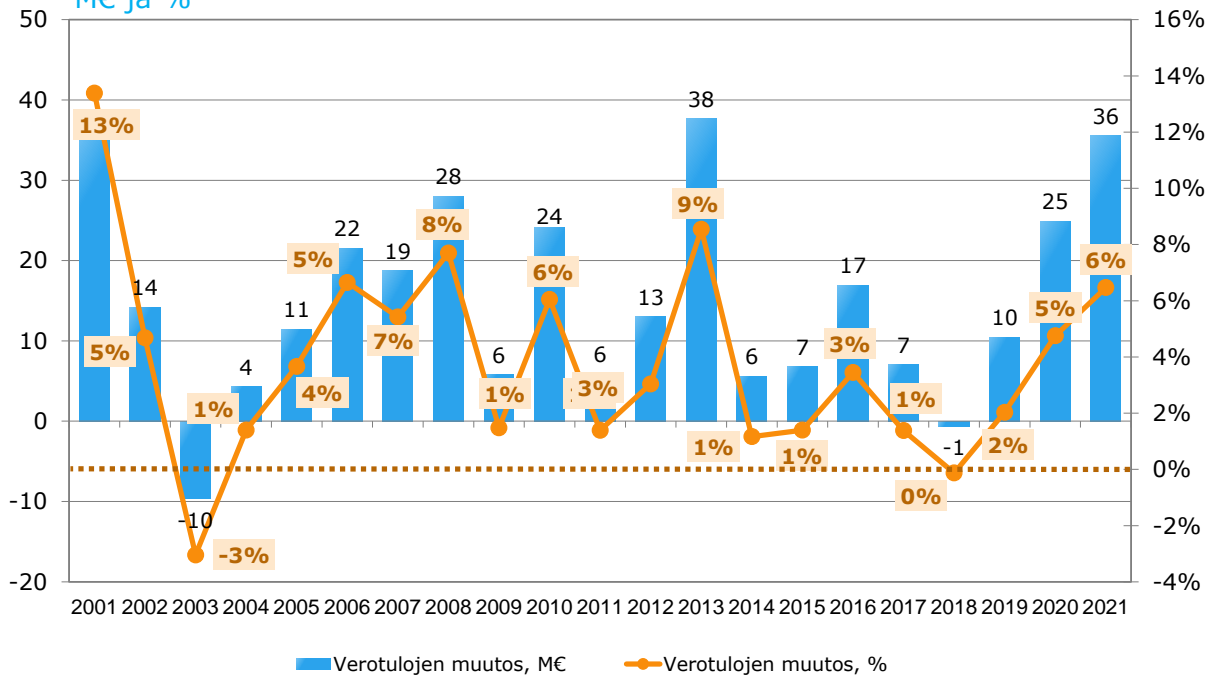
Verotulot 2001-2021

M€ ja muutos -%

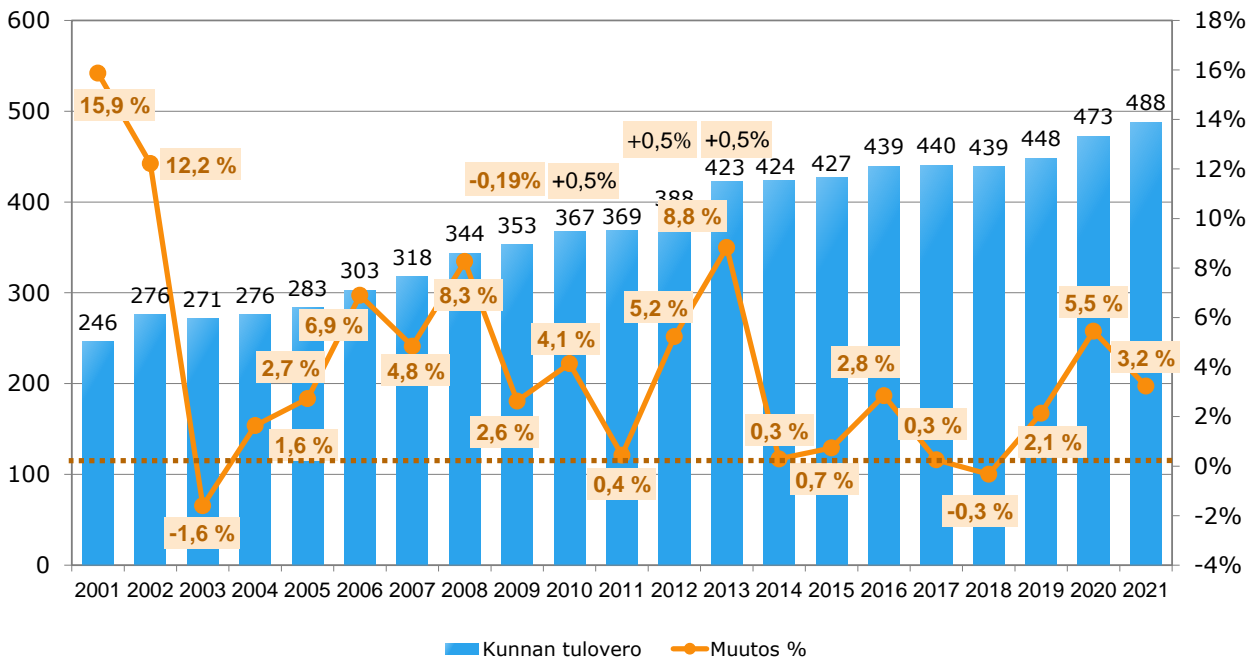
Verotulojen muutos 2001-2021

M€ ja %

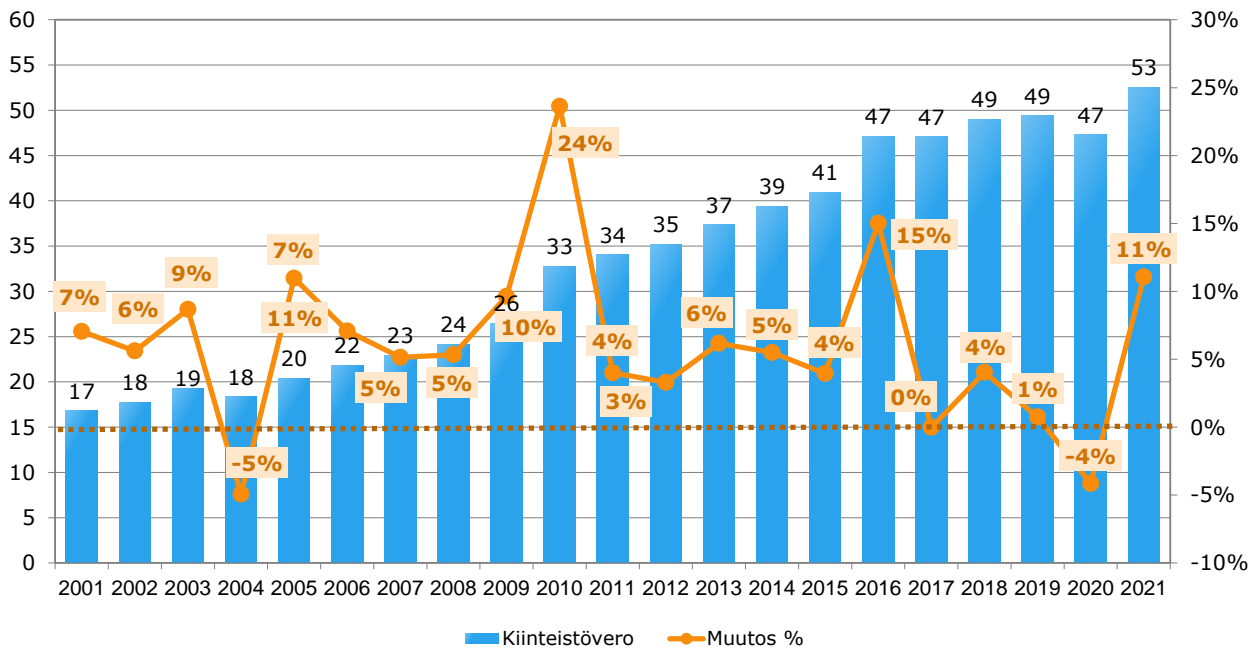
Kunnallisverot 2001 - 2021

M€ ja muutos -%

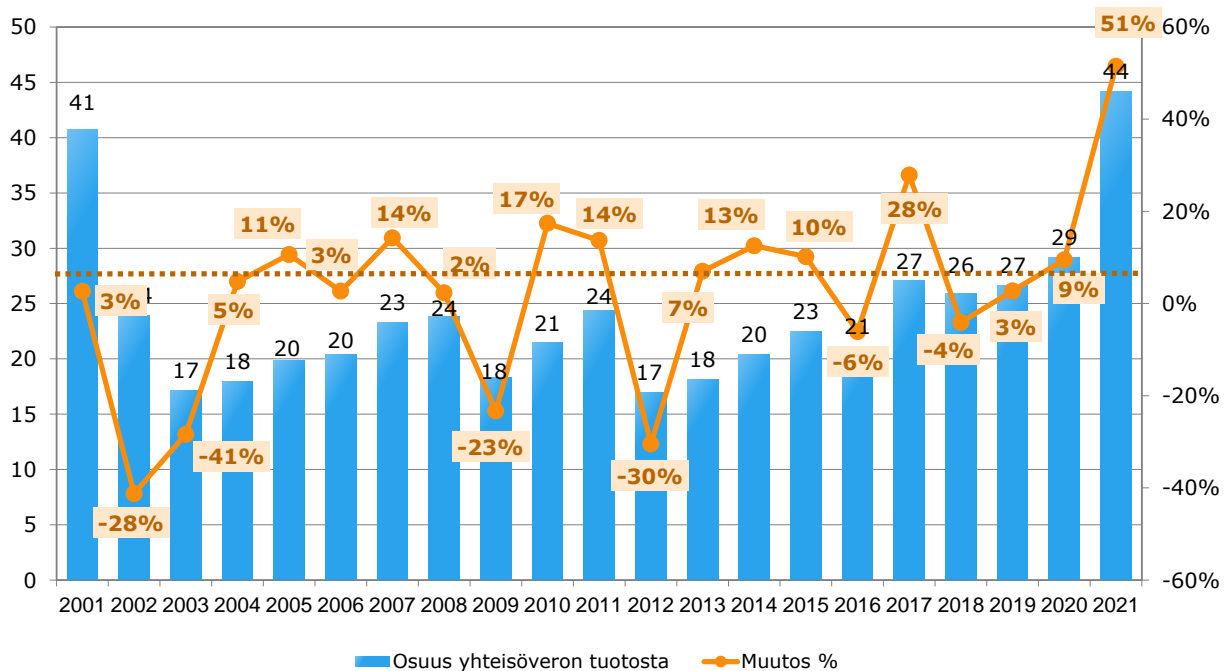
Kiinteistöverot 2001 - 2021

M€ ja muutos -%

Yhteisöverot 2001 - 2021

M€ ja muutos -%

TOIMINTAMENOT 2020 - 2021

1 000 euroa

	TP 2020	TP 2021	Muutos 2020 - 2021	
			euroa	%
Konsernihallinto	75 883,4	81 617,9	5 734,5	7,6 %
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus	22 451,8	21 976,3	-475,5	-2,1 %
Päätöksenteon tuki	5 531,4	6 056,7	525,2	9,5 %
Henkilöstöpalvelut	5 550,4	6 200,4	650,0	11,7 %
Talous ja strategia	1 077,7	1 167,4	89,7	8,3 %
Elinkeino ja työllisyys	32 736,4	36 517,4	3 781,0	11,5 %
Viestintä ja markkinointi	1 488,4	1 784,7	296,3	19,9 %
Tietohallinto	7 047,3	7 915,1	867,8	12,3 %
Sosiaali- ja terveystoiminta	480 228,3	533 889,3	53 661,0	11,2 %
Sosiaali- ja terveystoiminta yhteiset	6 908,9	7 243,4	334,5	4,8 %
Sosiaalipalvelut	99 691,7	107 492,0	7 800,2	7,8 %
Ikäntyneiden palvelut	94 989,5	98 166,7	3 177,2	3,3 %
Perheiden ennalta ehkäisevät palvelut	16 961,6	18 297,8	1 336,2	7,9 %
Avoterveydenhuolto	70 630,4	88 490,1	17 859,7	25,3 %
Erikoissairaanhoidot	160 895,9	179 298,1	18 402,2	11,4 %
Kaupungin sairaala	30 150,2	34 901,1	4 750,9	15,8 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	231 175,8	244 699,7	13 523,9	5,9 %
Yhteiset palvelut ja hallinto	8 930,0	9 177,8	247,7	2,8 %
Varhaiskasvatus	86 771,0	92 655,1	5 884,1	6,8 %
Perusopetus	135 474,8	142 866,9	7 392,1	5,5 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	50 687,0	51 866,6	1 179,6	2,3 %
Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut	3 892,5	4 150,5	258,0	6,6 %
Jyväskylän kansalaisopisto	4 241,5	4 184,3	-57,2	-1,3 %
Kirjastot	8 910,7	9 009,4	98,7	1,1 %
Museot	5 738,7	5 904,9	166,3	2,9 %
Liikunta	19 437,7	20 410,1	972,3	5,0 %
Jyväskylä Sinfonia	2 896,2	3 078,0	181,8	6,3 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	5 569,6	5 129,4	-440,3	-7,9 %
Kaupunkirakennepalvelut	59 569,9	63 190,5	3 620,6	6,1 %
Asiakaspalvelu ja johdon tuki	2 744,4	1 959,4	-785,0	-28,6 %
Liikenne- ja viheralueet	45 657,9	50 247,3	4 589,4	10,1 %
Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö	6 525,5	6 108,8	-416,7	-6,4 %
Rakentaminen ja ympäristö	4 642,1	4 875,0	232,9	5,0 %
YHTEENSÄ	897 544,4	975 264,1	77 719,7	8,7 %
Liikelaitokset	124 882,7	128 564,9	3 682,3	2,9 %
Tilapalvelu	60 477,7	65 095,4	4 617,7	7,6 %
Kylän Kattaus	29 421,9	28 070,1	-1 351,8	-4,6 %
Keski-Suomen pelastuslaitos	34 983,1	35 399,5	416,4	1,2 %
KAIKKI YHTEENSÄ	1 022 427,0	1 103 829,0	81 401,9	8,0 %

Käyttötalousmenojen muutos 2020 - 2021

Konsernihallinto	5 735
Työmarkkinatuen kuntaosuus	1 900
Henkilöstömenot	1 727
Työllisyyspalveluiden ostopalvelut	873
Tietohallinto	845
Vaalit	773
Pelastuspalveluiden maksuosuus	547
Työllisyyspalveluiden oma toiminta	511
Viestinnän elinkeinopoliittiset avustukset	445
Työterveyshuolto	392
Kylän Kattauksen vuoden 2020 toiminta-avustus	-2 051
Työllisyyspalveluiden avustukset	-441
Muut toimintamenot	214
Sosiaali- ja terveystalouden palvelut	53 661
Koronapandemian hoitoon liittyvät kustannukset ilman erikoissairaanhoidon kustannuksia	15 820
Erikoissairaanhoidon kustannusten kasvu:	
- KSSHP:n kiinteän laskutuksen muutos mielenterveys- ja päihdepalvelujen, SHL:n mukaisen asumisen ja liikkuvan tuen ostopalvelujen sekä uniapnean siirron myötä perustason palveluihin.	6 615
- KSSHP:n alijäämien kattaminen	14 789
- Koronapandemian hoitoon liittyvät kustannukset sairaanhoitopiiriin laskuttamat kustannukset	800
Kaupunginsairaalan Novan tukipalvelu- ja vuokratkustannukset	4 593
Palvelujen ostot ikääntyneiden palveluissa (mm. asumispalvelut)	2 543
Sote hankkeiden menot	2 205
Lastensuojelun sijaishuollon ostopalvelut	2 000
Ikääntyneiden palvelut; henkilöstömenot, ostopalvelusopimusten purku 2020 ja mitoituksen nosto	1 510
Kehitysvammaisten ja vammaisten asumisen ostopalvelut	1 500
Vammaispalveluissa palveluseteleiden käyttöönotto VPL-kuljetuspalvelut, henkilökohtaisen avun ostopalvelut ja korvaukset.	1 000
Novan terveysaseman, suun terveydenhuollon sekä kuntoutus ja erikoisvastaanottojen Novan toimintojen käynnistyminen 2021	1 240
Konsernihallinnon tukipalveluiden sisäinen laskutus	-1 606
Aikuissosiaalityö ja kuntouttavat palvelut: SHL:n mukaisten ostopalveluiden kasvu	900
Perheiden ennaltaehkäisevät palvelut: henkilöstömenojen kasvu maakunnallinen perheoikeudellinen palveluyksikkö, varhaisen tuen palvelut ja neuvola, koulu ja opiskeluterveydenhuollon palvelut	734
Ikääntyneiden palvelut; muut kulut, vuokratkustannukset	-876
Muut toimintamenot	-106
Kasvun ja oppimisen palvelut	13 524
Varhaiskasvatuksen Kylän kattauksen palvelujen ostot	2 847
Perusopetuksen koulujen matkustus- ja kuljetuspalvelut sekä Kylän Kattauksen palvelujen ostot	2 060
Perusopetuksen koulujen henkilöstömenot	2 031
Varhaiskasvatuksen oman toiminnan muut menot	1 896
Kasvun ja oppimisen hankkeet	1 546
Varhaiskasvatuksen lomapalkkavarauksen muutos	1 163
Perusopetuksen koulujen tilavuokrat	701
Perusopetuksen lomapalkkavarauksen muutos	666
Koulunkäynninohjaajien henkilöstömenot	481
Aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstömenot ja palvelujen ostot	442
Perusopetuksen koulujen aineet, tarvikkeet ja tavarat (suojavälineet)	411
Perusopetuksen kotikuntakorvaukset	411
Konsernihallinnon sisäinen sopimuslaskutus	-1 215
Muut toimintakulut	83

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	1 180
Liikuntapalvelujen muut toimintamenot	632
Liikuntapalvelut - Rakennusten ja alueiden kunnossapito- ja rakentamispalvelut	340
Kulttuuri- ja osallisuuspalvelujen henkilöstömenot	312
Kulttuuri- ja osallisuuspalvelujen palvelujen ostot ja muut toimintamenot	360
Jyväskylä Sinfonian toimintamenot	182
Museoiden toimintamenot	166
Konsernihallinnon sisäinen sopimuslaskutus	-414
Kaupunginteatterin henkilöstömenot	-359
Muut toimintamenot	-39
Kaupunkirakenne	3 621
Katujen kunnossapito	2 203
Joukko- ja palveluliikenteen liikennöitsijäkustannukset	1 293
Puistojen ja viheralueiden palvelujen ostot	380
Henkilöstömenot	237
Valon tapahtumat	261
Konsernihallinnon sisäinen sopimuslaskutus	-667
Muut toimintamenot	-86

TOIMINTATULOT 2020 - 2021

1 000 euroa

	TP 2020	TP 2021	Muutos 2020 - 2021	
			euroa	%
Konsernihallinto	16 963,0	14 401,1	-2 561,9	-15,1 %
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus	295,5	233,3	-62,2	-21,1 %
Päätöksenteon tuki	1 203,0	106,5	-1 096,5	-91,1 %
Henkilöstöpalvelut	3 715,1	1 999,1	-1 716,0	-46,2 %
Talous ja strategia	584,4	188,1	-396,3	-67,8 %
Elinkeino ja työllisyys	2 882,4	3 649,4	767,0	26,6 %
Viestintä ja markkinointi	409,9	87,0	-322,9	-78,8 %
Tietohallinto	7 872,7	8 137,7	265,0	3,4 %
Sosiaali- ja terveystoiminta	54 130,3	75 307,6	21 177,3	39,1 %
Sosiaali- ja terveystoiminta yhteiset	824,2	2 842,8	2 018,6	244,9 %
Sosiaalipalvelut	10 982,5	12 711,5	1 729,0	15,7 %
Ikäntyneiden palvelut	23 293,1	22 713,6	-579,4	-2,5 %
Perheiden ennalta ehkäisevät palvelut	1 186,2	1 443,6	257,4	21,7 %
Avoterveydenhuolto	13 142,4	29 421,6	16 279,2	123,9 %
Erikoissairaanhoidot	33,5	1 183,8	1 150,3	3438,0 %
Kaupungin sairaala	4 668,6	4 990,8	322,2	6,9 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	12 024,1	14 137,0	2 112,8	17,6 %
Yhteiset palvelut ja hallinto	2 144,2	3 269,8	1 125,6	52,5 %
Varhaiskasvatus	5 398,8	6 233,4	834,6	15,5 %
Perusopetus	4 481,1	4 633,8	152,7	3,4 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	8 025,5	7 518,9	-506,6	-6,3 %
Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut	210,4	393,3	182,9	86,9 %
Jyväskylän kansalaisopisto	1 127,3	1 072,5	-54,7	-4,9 %
Kirjastot	426,8	447,5	20,7	4,8 %
Museot	498,0	511,1	13,1	2,6 %
Liikunta	4 354,1	4 014,6	-339,6	-7,8 %
Jyväskylä Sinfonia	369,6	332,6	-37,0	-10,0 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	1 039,2	747,2	-292,0	-28,1 %
Kaupunkirakennepalvelut	49 890,0	56 132,8	6 242,9	12,5 %
Asiakaspalvelu ja johdon tuki	83,9	93,0	9,1	10,9 %
Liikenne- ja viheralueet	28 455,4	29 214,9	759,5	2,7 %
Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö	18 206,0	22 950,2	4 744,1	26,1 %
Rakentaminen ja ympäristö	3 144,6	3 874,7	730,2	23,2 %
YHTEENSÄ	141 032,9	167 497,5	26 464,6	18,8 %
Liikelaitokset	162 405,2	169 109,9	6 704,7	4,1 %
Tilapalvelu	100 491,6	103 980,7	3 489,2	3,5 %
Kylän Kattaus	26 238,9	28 182,5	1 943,5	7,4 %
Keski-Suomen pelastuslaitos	35 674,7	36 946,7	1 272,0	3,6 %
KAIKKI YHTEENSÄ	303 438,1	336 607,4	33 169,3	10,9 %

Käyttötaloustulojen muutos 2020 - 2021

Konsernihallinto	-2 562
Konsernihallinnon sisäinen sopimuslaskutus	-3 901
Kuntouttava työtoiminta	360
Matkailun hanketulot	338
Työterveyshuolto	297
Tietohallinto	265
Vaalit	164
Elinkeinopolitiikan ohjaus	127
Kaupunkikehitysalustat	-155
Muut toimintatuotot	-57
Sosiaali- ja terveystaloudet	21 177
Koronapandemian hoitoon saadut/haetut valtionkorvaukset	17 174
Sote hankkeiden tulot	2 019
Lastensuojelun ja aikuissosiaalityön sekä kuntouttavien palveluiden ELY:n korvaukset, asiakasmaksulain muutoksen vaikutus sekä muilta kunnilta saadut korvaukset	1 429
Avoterveydenhuollon myyntituotot ja muut toiminnan tuotot (mm. jäsenkuntien maksuosuudet)	819
SHL:n mukaisen asumisen asiakasmaksujen kasvu 4 kk:lta (siirto KSSHP 5/2020) aikuissosiaalityössä ja kuntouttavissa palveluissa	300
Perheiden ennaltaehkäisevien palvelujen maakunnallinen perheoikeudellinen palvelu	257
Kaupunginsairaalan maksutuotot	117
Ikääntyneiden palveluiden maksutuotot ja muut toiminnan tuotot (mm. vuokratuotot)	-579
Kaupunginsairaala myyntituotot ja muut tuotot (mm. jäsenkuntien maksuosuudet)	-358
Kasvun ja oppimisen palvelut	2 113
Kasvun ja oppimisen hanketoiminnan tulot	1 140
Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot	722
Varhaiskasvatuksen palvelualueen muut toimintatulot	112
Nuorisopalvelujen hankkeet, etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta	151
Aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakasmaksutulot	158
Perusopetuksen kotikuntakorvaustulot	196
Muut jyväskenläläisoppilaiden maksuosuudet (kotikuntalaskutus)	-103
Kukkulan koulun toimintatuotot (Sisukas-toiminta ja sairaalakoulun kotikuntalaskutus)	-184
Muut toimintatuotot	-79
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	-507
Kulttuuriaitta ja kulttuuripalvelujen hanketoiminnan tulot	157
Uimahallien toimintatuotot	-469
Teatterin saama korona-avustus	-154
Teatterin toimintatuotot	-138
Kansalaisopiston saamat tuet ja avustukset	-124
Sinfonian toimintatuotot	-85
Liikunnan muut toimintatuotot	218
Muut toimintatuotot	89
Kaupunkirakenne	6 243
Maan myyntivoitot	4 458
Joukkoliikenteen valtionavut	1 928
Joukkoliikenteen asiakasmaksut	643
Rakentamisen ulkoiset tilaustyöt	592
Ympäristöterveyden maksutuotot ja kuntakorvaukset	529
Tontinvuokrat	365
Maankäyttösopimusmaksut	-1 741
Viherpalvelujen sisäiset tilaustyöt (Tipa)	-274
Pysäköintivirhemaksut	-101
Muut toimintatuotot	-156

TOIMINTAKATE 2020 - 2021 1 000 euroa	TP 2020	TP 2021	Muutos 2020 - 2021	
			euroa	%
Konsernihallinto	58 920,4	67 216,8	8 296,4	14,1 %
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus	22 156,3	21 743,1	-413,3	-1,9 %
Päätöksenteon tuki	4 328,5	5 950,2	1 621,8	37,5 %
Henkilöstöpalvelut	1 835,3	4 201,3	2 366,0	128,9 %
Talous ja strategia	493,3	979,3	486,0	98,5 %
Elinkeino ja työllisyys	29 854,0	32 868,0	3 014,0	10,1 %
Viestintä ja markkinointi	1 078,5	1 697,6	619,2	57,4 %
Tietohallinto	-825,4	-222,7	602,8	-73,0 %
Sosiaali- ja terveystoiminta	426 098,0	458 581,6	32 483,7	7,6 %
Sosiaali- ja terveystoiminta yhteiset	6 084,8	4 400,6	-1 684,1	-27,7 %
Sosiaalipalvelut	88 709,3	94 780,5	6 071,2	6,8 %
Ikäntyneiden palvelut	71 696,4	75 453,1	3 756,7	5,2 %
Perheiden ennalta ehkäisevät palvelut	15 775,5	16 854,2	1 078,8	6,8 %
Avoterveydenhuolto	57 488,0	59 068,5	1 580,5	2,7 %
Erikoissairaanhoidot	160 862,4	178 114,3	17 251,9	10,7 %
Kaupungin sairaala	25 481,6	29 910,3	4 428,7	17,4 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	219 151,7	230 562,8	11 411,1	5,2 %
Yhteiset palvelut ja hallinto	6 785,8	5 908,0	-877,8	-12,9 %
Varhaiskasvatus	81 372,2	86 421,7	5 049,5	6,2 %
Perusopetus	130 993,7	138 233,1	7 239,4	5,5 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	42 661,5	44 347,7	1 686,2	4,0 %
Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut	3 682,0	3 757,2	75,1	2,0 %
Jyväskylän kansalaisopisto	3 114,2	3 111,8	-2,5	-0,1 %
Kirjastot	8 483,9	8 561,9	78,0	0,9 %
Museot	5 240,6	5 393,8	153,1	2,9 %
Liikunta	15 083,6	16 395,5	1 311,9	8,7 %
Jyväskylä Sinfonia	2 526,6	2 745,4	218,7	8,7 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	4 530,4	4 382,1	-148,3	-3,3 %
Kaupunkirakennepalvelut	9 680,0	7 057,7	-2 622,3	-27,1 %
Asiakaspalvelu ja johdon tuki	2 660,5	1 866,4	-794,1	-29,8 %
Liikenne- ja viheralueet	17 202,5	21 032,4	3 830,0	22,3 %
Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö	-11 680,6	-16 841,4	-5 160,8	44,2 %
Rakentaminen ja ympäristö	1 497,6	1 000,3	-497,3	-33,2 %
YHTEENSÄ	756 511,5	807 766,6	51 255,1	6,8 %
Liikelaitokset	-37 522,6	-40 545,0	-3 022,5	8,1 %
Tilapalvelu	-40 013,9	-38 885,4	1 128,5	-2,8 %
Kylän Kattaus	3 182,9	-112,4	-3 295,4	-103,5 %
Keski-Suomen pelastuslaitos	-691,6	-1 547,2	-855,6	123,7 %
KAIKKI YHTEENSÄ	718 988,9	767 221,5	48 232,6	6,7 %

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelmaan kootaan kaikki rahan lähteet ja rahan käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kunnan rahavaroihin eli rahoituslaskelma kertoo, lisääntyivätkö vai vähenivätkö kunnan rahavarat tilikauden aikana. Tuloslaskelman tavoin rahoituslaskelma sisältää ainoastaan ulkoiset erät, jotka ovat syntyneet kaupungin kannalta ulkopuolisiin yksiköihin nähden.

(1 000 euroa)	2021	2020
Vuosikate	36 196,1	71 799,8
Satunnaiset erät	87 268,2	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-85 271,0	-7 653,4
Toiminnan rahavirta	38 193,3	64 146,4
Investointimenot	-66 943,7	-64 563,0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 532,3	594,6
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	103 257,1	9 871,0
Investointien rahavirta	37 845,7	-54 097,4
Toiminnan ja investointien rahavirta	76 039,0	10 048,9
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	2,7	473,2
Antolainasaamisten lisäykset	-68,0	-54,6
Antolainasaamisten vähennykset	70,7	527,7
Lainakannan muutokset	-30 611,7	-24 144,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	50 000,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-62 587,7	-31 685,7
Lyhytaikaisten lainojen muutos	31 976,0	-42 458,3
Oman pääoman muutokset	0,0	-224,5
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 765,6	11 913,5
Rahoituksen rahavirta	-26 843,3	-11 981,8
Rahavarojen muutos	49 195,7	-1 932,9
Rahavarat 31.12.	49 712,8	517,1
Rahavarat 1.1.	517,1	2 450,0
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä (ed. 5v)	49 114,9	-8 909,1
Investointien tulorahoitus, %	55,3 %	112,2 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,8	1,4
Lainanhoitokate	0,6	2,1
Kassan riittävyys, pv	16,6	0,2
Asukasmäärä	144 477	143 420

Toimintakertomuksen tunnuslukulaskennassa on käytetty Jyväskylän asukasmääränä vuoden 2021 osalta Tilastokeskuksen ennakkotietoa ja vuoden 2020 osalta virallista asukaslukua. Vuoden 2020 osalta tunnuslukulaskenta poikkeaa siten vuoden 2020 tilinpäätöksessä esitetystä, jossa asukaslukuna on käytetty ennakkotietoa.

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Investoinnit

Investointien tulo-rahoitus, %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulo-rahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien myynnillä, lainoilla ja rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien tulo-rahoitus-% oli vuonna 2021 55,3 %, eli tulo-rahoitus ei riittänyt kattamaan kaupungin investointien omahankintamenoa.

Toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä viideltä vuodelta

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on tunnusluku, jonka positiivinen (yli-jäämäinen) määrä kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää lainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen osuutta pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoittona on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Eliminoidusta rahoituslaskelmasta laskettu toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä viideltä viime vuodelta on 31.12.2021 yhteensä 49,1 miljoonaa euroa. Edellisen vuoden rahavirtojen kertymä oli -8,9 miljoonaa euroa. Investointien omarahoitusosuuskertymä parani 58,0 miljoonaa euroa.

Lainanhoito

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo-rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Jyväskylän kaupungin laskennallinen lainanhoitokate oli 0,8, kun se edellisenä vuonna oli 1,4.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Tunnusluvun arviointiasteikko on seuraava:

- Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun lainanhoitokate on suurempi kuin 2.
- Kunnan lainanhoitokyky on tyydyttävä, kun lainanhoitokate on 1–2.
- Kunnan lainanhoitokyky on heikko, kun lainanhoitokate on pienempi kuin 1.

Jyväskylän kaupungin lainanhoitokate oli 0,6, kun se edellisenä vuonna oli 2,1.

Maksuvalmius

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Kassan riittävyys 31.12.2021 oli 16,6 päivää. Kassan riittävyys piteni edelliseen vuoteen verrattuna 16,4 päivää rahavarojen lisääntymisen johdosta.

Tilinpäätöksessä 2021 varsinaisen toiminnan rahavirta oli 38,2 milj. euroa ja 26,0 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2020. Investointien tulo-rahoitusprosentti oli 55,3 prosenttia ja se heikkeni merkittävästi vuoteen 2020 (112,2 %) verrattuna.

Investointimenot olivat vuonna 2021 yhteensä 66,9 milj. euroa ja ne kasvoivat edellisvuodesta 2,4 milj. euroa (3,7 %). Vuoden 2021 investoinneista 29,9 milj. euroa oli Tilapalvelun talonrakennusinvestointeja. Suurimmat talonrakennushankkeet tilivuonna 2021 olivat Kortepohjan päiväkotikoulu (9,1 milj. euroa) ja Keljonkankaan yhtenäiskoulun uudisrakennus (6,4 milj. euroa).

Kunnallistekniikkaan investoitiin 25,7 milj. euroa, josta 21,8 milj. euroa katupalveluihin ja 3,2 milj. euroa viherpalveluihin. Urheilu- ja retkeilyalueisiin investoitiin 2,4 milj. euroa. Maa- ja vesialueiden hankintoihin käytettiin 2,1 milj. euroa ja irtaimen käyttöomaisuuteen investoitiin 5,8 milj. euroa.

Keski-Suomen pelastuslaitos investoi 1,1 milj. euroa. Rahoitusosuuksia investointimenoihin saatiin 1,5 milj. euroa.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot olivat 103,3 milj. euroa. Suurin osa eli 89,0 milj. euroa kertyi kaupungin tytäryhteisö Education Facilities Oy:stä irrotetun Apollo Oy:n osakekannan myynnistä. Myyntivoiton osuus kaupasta oli 87,3 milj. euroa. Maakaupoista luovutustuloja kertyi 13,5 milj. euroa. Maan myyntivoitot olivat 12,1 milj. euroa ja ne toteutuivat 4,1 milj. euroa muutettua talousarviota suurempana. Myydyin omaisuuden tasearvo oli kokonaisuudessaan 3,2 milj. euroa ja omaisuuden myyntien tulosvaikutus oli 100,0 milj. euroa. Liitetiedoissa on tarkempi erittely omaisuuden myyntivoitoista ja -tappioista.

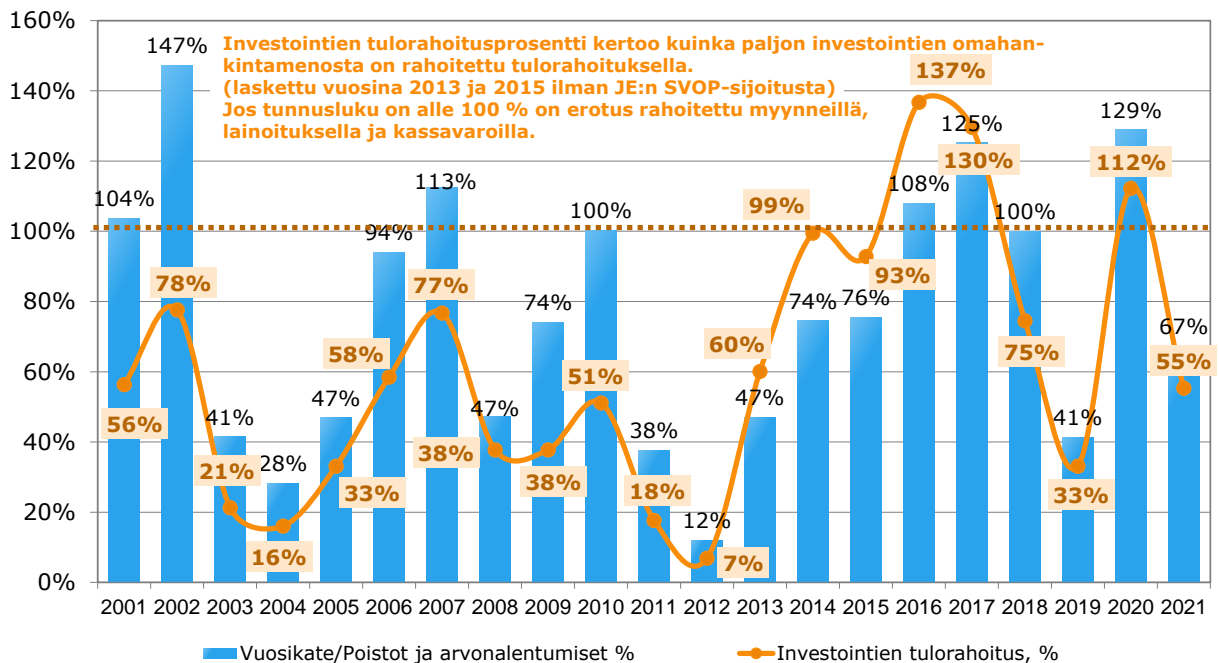
Kaupungin pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 62,6 milj. euroa ja lyhytaikaiset lainat lisääntyivät 32,0 milj. euroa. Kaupungin lainakanta laski 30,6 milj. euroa.

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 76,0 milj. euroa ja rahoitustoiminnan rahavirta -26,8 milj. euroa. Kaupungin rahavarat lisääntyivät 49,2 milj. euroa. Vuoden 2021 lopussa kaupungin rahavarat olivat 49,7 milj. euroa.

Tulorahoituksen korjaukset 2021

	Kaupunki	Tilapalvelu	Pelastuslaitos	Yhteensä
Myyntivoitot, käyttötalous	-12 332,9	-177,7	-104,4	-12 615,0
Satunnaiset myyntivoitot, käyttötalous	-87 268,2			-87 268,2
Tulojen korjaukset	-99 601,1	-177,7	-104,4	-99 883,2
Myyntitappiot, käyttötalous	0,0	0,0	0,0	0,0
Pakolliset varaukset	-14 760,5	0,0	148,2	-14 612,2
Menojen korjaukset	-14 760,5	0,0	148,2	-14 612,2
YHTEENSÄ	-84 840,7	-177,7	-252,6	-85 271,0

Vuosikate -% poistoista ja investointien tulorahoitus -%

Investoinnit 2021

1 000 euroa

Kunnallistekniikka, Katupalvelut	21 753
Kortepohjan päiväkotikoulu	9 072
Keljonkankaan yhtenäiskoulu, uudisrakennus	6 358
Irtain käyttöomaisuus	5 752
Palokan TA:n sairaalaosastot	3 292
Kunnallistekniikka, Viherpalvelut	3 195
Kuokkalan koulun muutostyöt	2 975
Tekniset korjaustyöt	2 702
Urheilu- ja retkeilyalueet	2 416
AaltoAlvari, kylpyläosaston pk ja laajennus	2 312
Maa- ja vesialueet	2 074
Alvar Aalto -museon peruskorjaus ja nivelosan laajennus	1 474
Keski-Suomen pelastuslaitoksen investoinnit	1 053
Kunnallistekniikka, Satamapalvelut	767
Polttolinja 9 muutostyöt	752
Pohjanlammen päiväkotikoti (HS)	287
Vaajakosken kirjasto/liikuntahallin peruskorjaus	218
Vaajakummun koulun keittiön muutostyöt	154
Eeronkatu 10	137
Haukkamäen päiväkotikoti (HS)	111
Kyllön TA:n muutostyöt	91
Yhteensä	66 944

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

1.4.1 Tase ja sen tunnusluvut

Tase

Vastaavaa (milj. euroa)	2021	2020	Vastattavaa (milj. euroa)	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	950,4	942,2	OMA PÄÄOMA	521,3	459,6
Aineettomat hyödykkeet	7,3	7,4	Peruspääoma	423,2	423,2
Aineettomat oikeudet	2,4	2,5	Muut omat rahastot	0,3	0,4
Muut pitkävaikutteiset menot	4,9	4,9	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	27,9	19,6
			Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	70,0	16,4
Aineelliset hyödykkeet	584,2	573,6	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	4,1	4,4
Maa- ja vesialueet	144,5	143,8	Poistoero	4,1	4,4
Rakennukset	299,8	285,0			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	105,8	101,6	PAKOLLISET VARAUKSET	23,7	0,9
Koneet ja kalusto	14,0	13,1	Eläkevaraukset	0,2	0,2
Muut aineelliset hyödykkeet	0,1	0,0	Muut pakolliset varaukset	23,5	0,7
Ennakkomaksut ja keskener. hank.	20,2	30,0			
Sijoitukset	358,8	361,2	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2,6	2,3
Osakkeet ja osuudet	201,0	203,3	Lahjoitusrahastojen pääomat	1,9	1,6
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,0	0,0	Muut toimeksiantojen pääomat	0,6	0,7
Muut lainasaamiset	157,2	157,2			
Muut saamiset	0,6	0,6	VIERAS PÄÄOMA	487,0	502,1
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,2	0,3	Pitkäaikainen	193,6	221,2
Valtion toimeksiannot	0,0	0,0	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	193,5	221,1
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,2	0,2	Saadut ennakot	0,0	0,0
Muut toimeksiantojen varat	0,0	0,0	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	0,0	0,0
			Siirtovelat	0,0	0,0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	88,0	26,8	Lyhytaikainen	293,4	280,9
Vaihto-omaisuus	0,8	1,3	Joukkovelkakirjalainat	0,0	44,0
Aineet ja tarvikkeet	0,8	1,3	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	27,6	32,6
Muu vaihto-omaisuus	0,0	0,0	Lainat muilta luotonantajilta	131,2	85,2
Saamiset	37,5	24,9	Saadut ennakot	15,3	12,2
Pitkäaikaiset saamiset	0,4	0,3	Ostovelat	40,2	36,1
Lainasaamiset	0,1	0,0	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	13,8	13,8
Muut saamiset	0,2	0,2	Siirtovelat	65,3	56,9
Siirtosaamiset	0,0	0,0			
Lyhytaikaiset saamiset	37,1	24,7			
Myyntisaamiset	15,2	13,7			
Lainasaamiset	0,1	0,1			
Muut saamiset	5,8	5,3			
Siirtosaamiset	16,0	5,6			
Rahoitusarvopaperit	0,3	0,0			
Sijoitukset rahamarkkinainstr.	0,3	0,0			
Rahat ja pankkisaamiset	49,4	0,5			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 038,7	969,3	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 038,7	969,3
TASEEN TUNNUSLUVUT				2021	2020
Omavaraisuusaste, %				51,3 %	48,5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %				48,1 %	52,2 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €				97 816	36 040
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas				677	251
Lainakanta 31.12., 1000 €				352 283	382 897
Lainakanta 31.12., €/asukas				2 438	2 670
Lainat ja vastuut 31.12., 1 000€				548 531	599 155
Lainat ja vastuut, €/asukas				3 797	4 178
Lainasaamiset, 1000 €				157 209	157 212
Asukasmäärä				144 477	143 420

Toimintakertomuksen tunnuslukulaskennassa on käytetty Jyväskylän asukasmääränä vuoden 2021 osalta Tilastokeskuksen ennakkotietoa ja vuoden 2020 osalta virallista asukaslukua. Vuoden 2020 osalta tunnuslukulaskenta poikkeaa siten vuoden 2020 tilinpäätöksessä esitetystä, jossa asukaslukuna on käytetty ennakkotietoa.

Kaupungin taseen loppusumma oli 1 038,7 milj. euroa ja se kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 69,4 milj. euroa. Siirtovelat olivat 65,3 milj. euroa ja ne kasvoivat edellisestä vuodesta 8,4 milj. euroa. Siirtovelkojen suurin erä on henkilöstön jaksotettu lomapalkkavarauus, joka oli 31.12.2021 yhteensä 47,9 milj. euroa. Siirtosaamiset olivat 16,0 milj. euroa ja kasvoivat edellisestä vuodesta 10,4 milj. euroa. Siirtosaamisista 5,1 milj. euroa on ajalta 1.9.-31.12.2021 haettuja koronakustannusten korvauksia, jotka maksetaan vuoden 2022 puolella.

Hyvinvointialueuudistusta koskevan lainsäädännön mukaan jäsenkuntien tulee kattaa sairaanhoitopiirien kertyneet alijäämät vuoden 2022 loppuun mennessä. Vuoden 2020 lopussa Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin kertyneet alijäämät olivat -14,6 milj. euroa, josta kaupungin osuus on -8,2 milj. euroa. Sairaanhoitopiiriin ennuste vuoden 2021 alijäämästä on -26,4 milj. euroa. Kaupungin osuus tästä alijäämästä on palvelujen käytön suhteessa 56,1 % eli -14,8 milj. euroa. Sairaanhoitopiiri alijäämän kattamista varten on taseen pakollisiin varauksiin kirjattu yhteensä 23,0 milj. euroa.

Kaupungin kertynyt ylijäämä oli 97,8 milj. euroa ja asukasta kohden laskettuna ylijäämä oli 677 euroa. Kaupungin ylijäämäkertymää vuoden 2000 jälkeen on eniten kasvattanut vuonna 2005 kirjattu 116,9 milj. euron myyntivoitto, joka muodostui pääosin Jyväskylän Veden myynnistä Alva-yhtiöt Oy:lle (ent. Jyväskylän Energia Oy). Vuonna 2009 kirjattiin Jyväskylän maalaiskunnan ja Korpilahden vesiliiketoiminnan myynnistä myyntivoittoa 40,6 milj. euroa ja vuonna 2011 kirjattiin edellisten tilikausien ylijäämään liittymismaksuvelkojen tuloutusta 15,0 milj. euroa. Vuoden 2021 tilikauden ylijäämää kasvattaa satunnaisiin tuottoihin kirjattu kaupungin tytäryhteisö Education Facilities Oy:stä irrotetun Apollo Oy:n osakekannan myyntivoitto 87,3 milj. euroa.

Kaupungin lainakanta oli 352,3 milj. euroa ja lainakanta laski 30,6 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Lainat asukasta kohden olivat 2 438 euroa ja lainakanta asukasta kohden laski 231 euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Tilivuoden 2021 aikana kaupungin omavaraisuusaste nousi 2,8 prosenttiyksikköä. Suhteellinen velkaantuneisuus laski 4,1 prosenttiyksikköä edellisvuodesta.

1.4.2 Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %

$= 100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Jyväskylän kaupungin omavaraisuusaste oli 51,3 prosenttia. Omavaraisuusaste nousi 2,8 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$= 100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo- ja varainhoiduksella. Jyväskylän suhteellinen velkaisuus vuonna 2021 oli 48,1 prosenttia. Tunnusluku laski 4,1 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta.

Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €

$= \text{Edellisten kausien ylijäämä} + \text{Tilikauden ylijäämä}$

Tunnusluku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyt ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyt alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina. Kaupungin taseen ylijäämien kertymä on 97,8 milj. euroa.

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas

= (Edellisten kausien ylijäämä + Tilikauden ylijäämä) / Asukasmäärä

Tunnusluku osoittaa kertyneen yli-/alijäämän asukasta kohden tilinpäätösvuoden päättymispäivänä. Taseen ylijäämien kertymä oli 677 euroa/asukas ja asukaskohtainen ylijäämäkertymä kasvoi 426 euroa/asukas edellisvuodesta.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Kaupungin lainakanta oli 352,3 milj. euroa. Lainakanta laski 30,6 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Lainat euroa/asukas

= Lainakanta 31.12. / Asukasmäärä

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla kunnan lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella asukasluvulla. Kaupungin lainakanta oli 2 438 euroa/asukas ja kaupungin lainat asukasta kohden laskivat 231 euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena. Jyväskylän lainat ja vuokravastuut 31.12 olivat 548,5 milj. euroa ja ne vähenivät 50,6 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

= Lainat ja vuokravastuut / Asukasmäärä

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kaupungin lainat ja vuokravastuut olivat 3 797 euroa/asukas ja ne vähenivät edellisestä vuodesta 381 euroa/asukas.

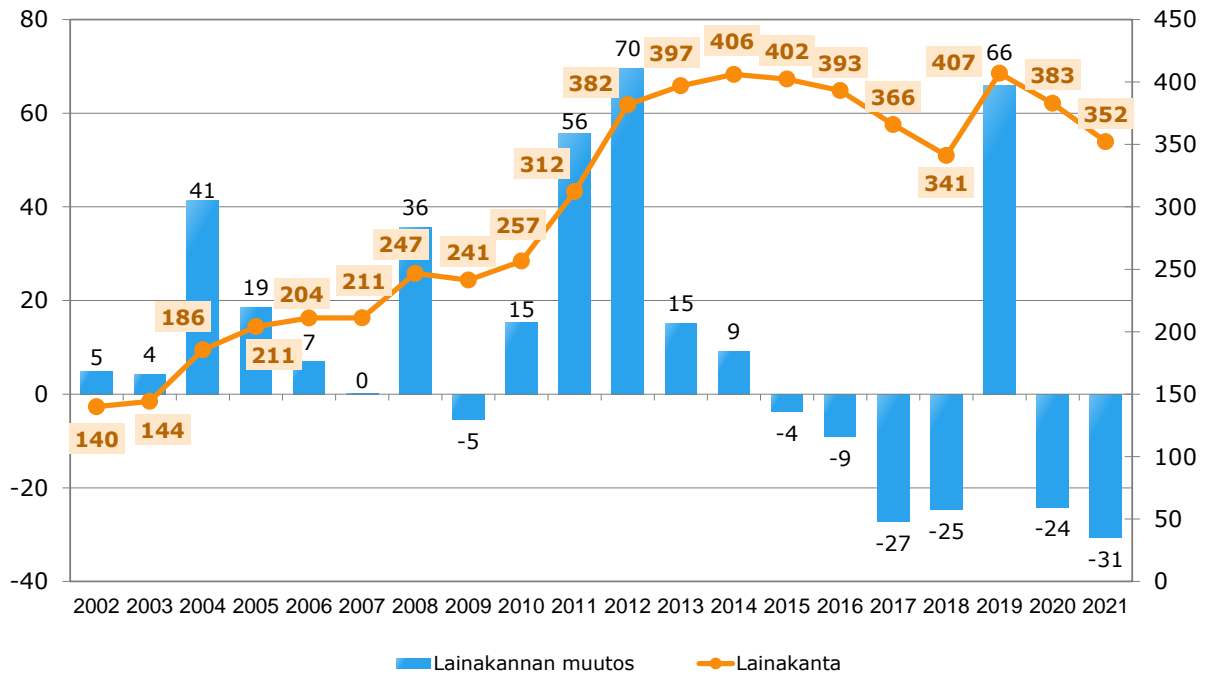
Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen. Lainasaamiset olivat 157,2 milj. euroa. Lainasaamiset pysyivät edellisvuoden tasolla.

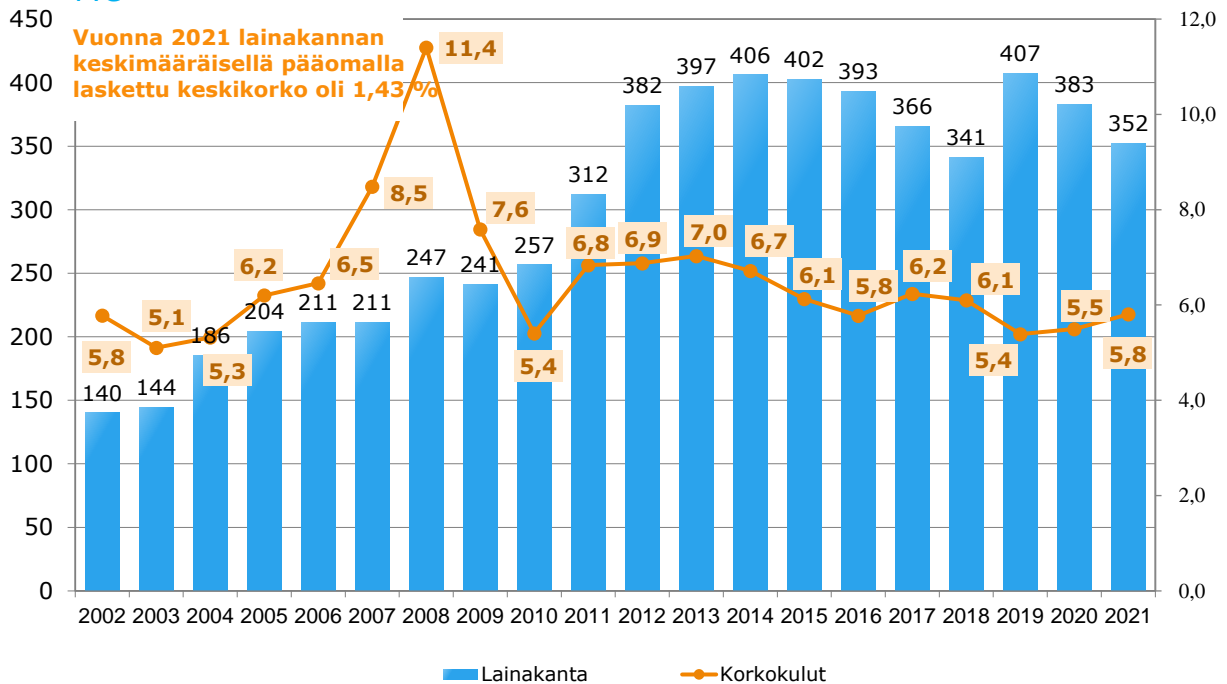
Lainakanta ja lainojen vuosimuutos

M€

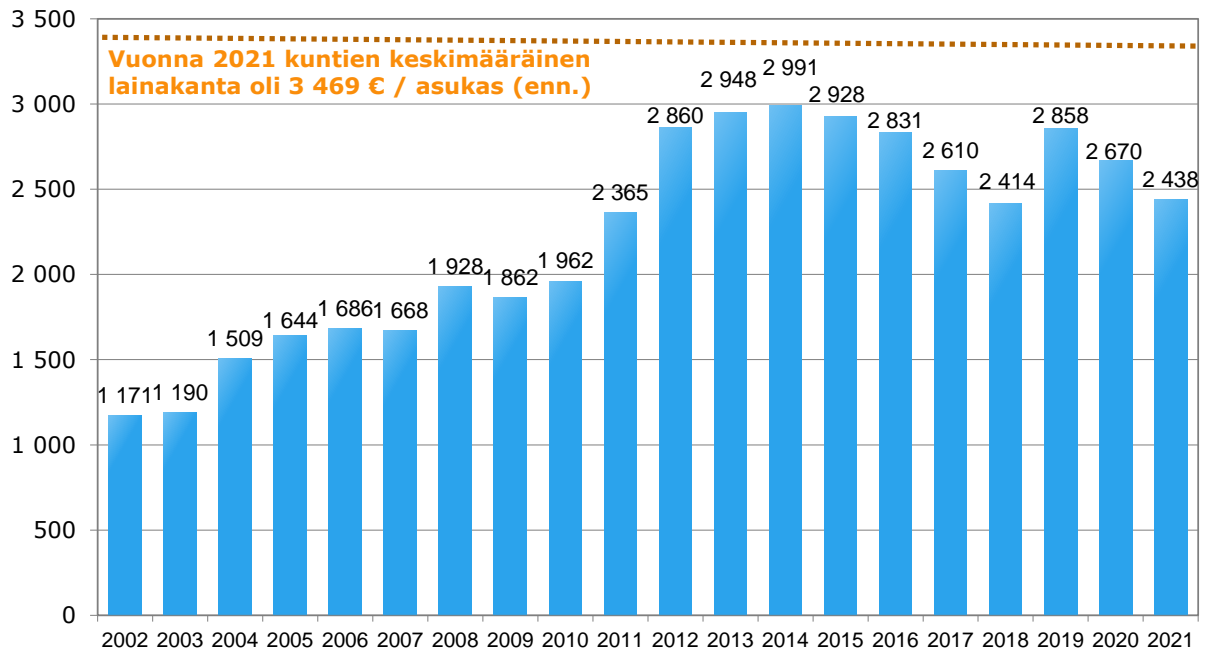

Lainakanta ja korkokulut

M€

Lainakanta €/ asukas

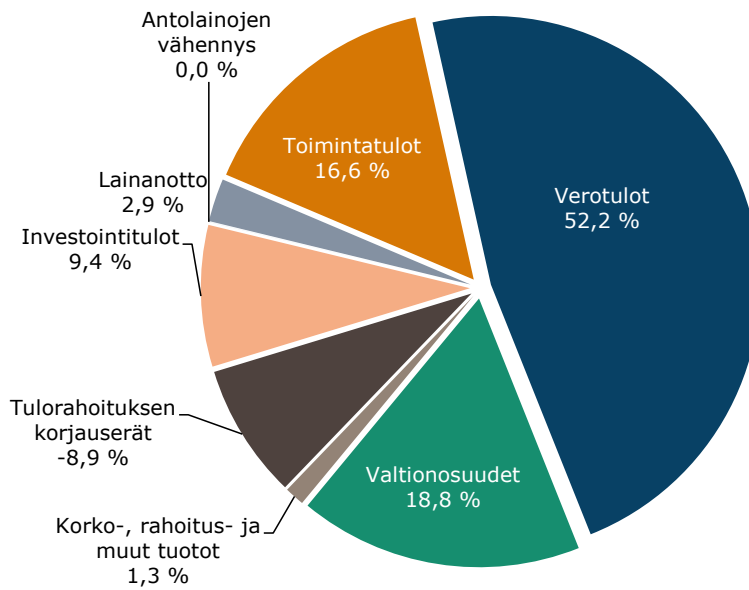
1.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset on yhdistelty rivi riviltä. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

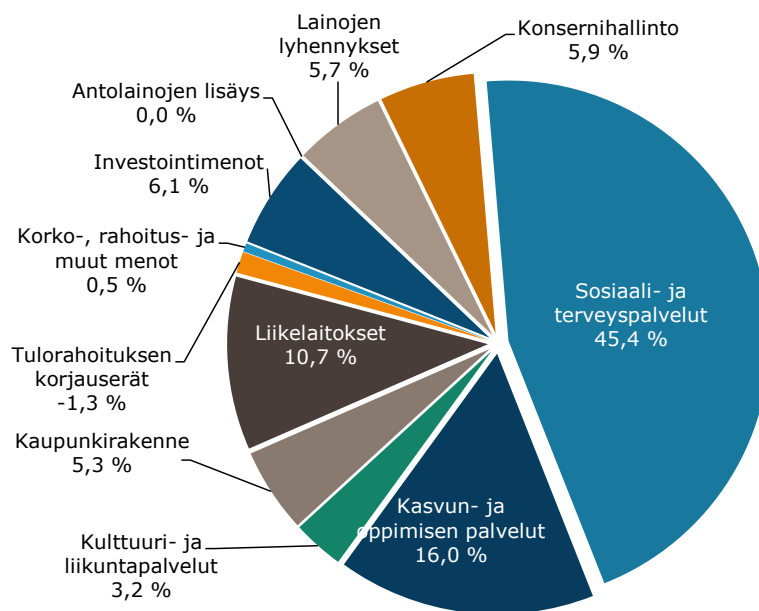
KAUPUNGIN KOKONAISTULOT JA -MENOT 2021

TULOT	Milj. euroa	%
Toiminta		
Toimintatuotot	186,4	16,6 %
Verotulot	584,7	52,2 %
Valtionosuudet	210,0	18,8 %
Korkotuotot	6,3	0,6 %
Muut rahoitustuotot	8,3	0,7 %
Satunnaiset tuotot	87,3	7,8 %
Tulorahoituksen korjaukset		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-99,9	-8,9 %
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1,5	0,1 %
Pys.vast.hyödykk.luovutustulot	103,3	9,2 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0,1	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	0,0 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	32,0	2,9 %
Kokonaistulot yhteensä	1 119,9	100,0 %
MENOT		
Toiminta		
Toimintakulut	956,8	89,1 %
-Valmistus omaan käyttöön	-3,2	-0,3 %
Korkokulut	5,8	0,5 %
Muut rahoituskulut	0,0	0,0 %
Satunnaiset kulut	0,0	0,0 %
Tulorahoituksen korjaukset		
Pakollisten varausten muutos		
- Pakollisten varausten lis.(+), väh. (-)	-14,6	-1,4 %
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0,0	0,0 %
Investoinnit		
Investointimenot	66,9	6,2 %
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0,1	0,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	62,6	5,8 %
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0,0	0,0 %
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0 %
Kokonaismenot yhteensä	1 074,5	100,0 %

KOKONAISTULOT TP 2021 1 119,9 milj. euroa

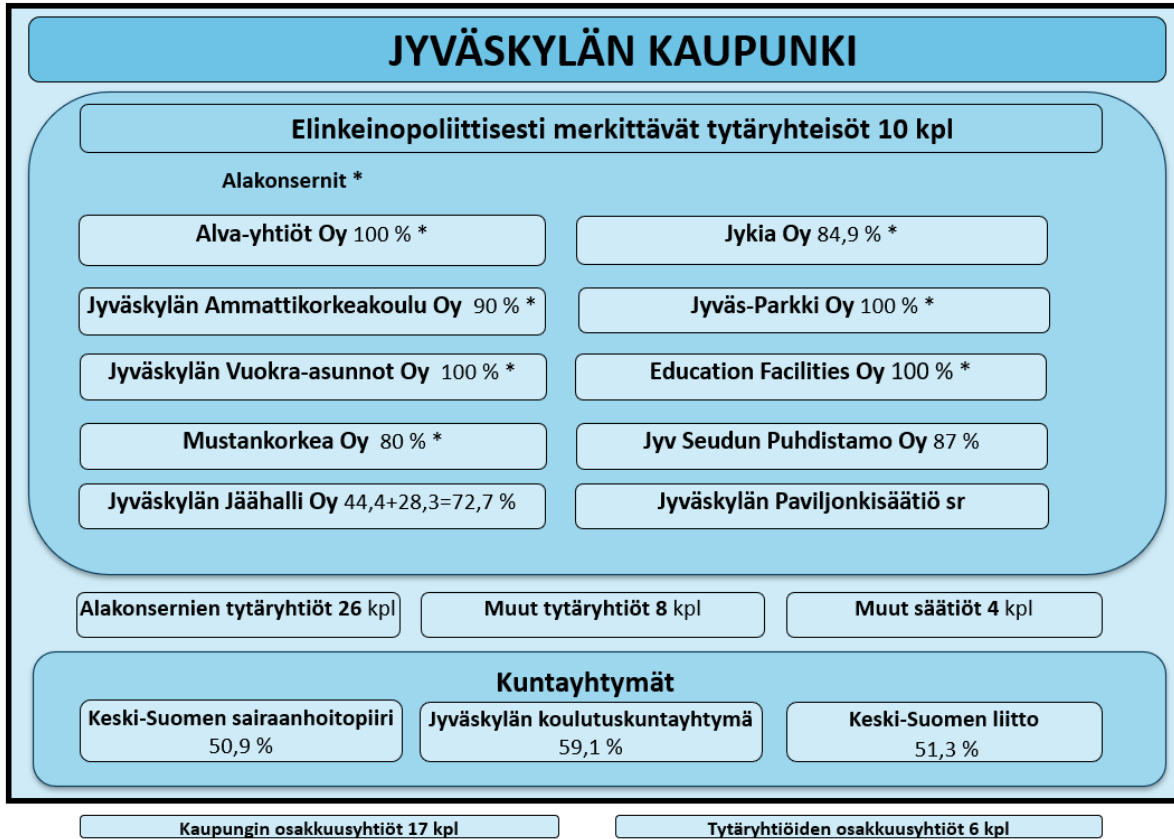
KOKONAISMENOT TP 2021 1 074,5 milj. euroa

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKIKONSERNI TP2021

Jyväskylän kaupunki yhdessä sen määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen (omistusosuus yli 50 %) kanssa muodostavat kaupunkikonsernin, jossa on 17 osakeyhtiötä, viisi säätiötä ja kolme kuntayhtymää. Seitsemällä tytäryhtiöllä (alakonsernit) on lisäksi 26 tytäryhtiötä, joten kaupunkikonserniin kuului tilivuoden 2021 lopussa yhteensä 51 tytäryhteisöä.

Konsernitilinpäätös laaditaan kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä niiden kuntayhtymien, joissa kaupunki on jäsenenä, yhdistelmänä. Kaupungin konsernitilinpäätökseen yhdistellään tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien lisäksi konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhtiöiden voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta. Konsernitilinpäätöksessä konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut, saamiset ja velat, omistukset sekä sisäiset katteet eliminoidaan.

Kiinteistö Oy Kinkomaan Vitapolis kuului tilivuonna 2021 Jyväskylän kaupunkikonserniin. Yhtiötä ei kuitenkaan yhdistellä konsernitilinpäätökseen tytäryhteisönä, koska kaupungilla ei ole suoraa omistusosuutta yhtiössä. Kiinteistö Oy Kinkomaan Vitapoliksen omistavat Keski-Suomen sairaanhoitopiiri (40 %), Jykia Oy (40 %) ja Muuramen kunta (20 %). Keski-Suomen sairaanhoitopiirin sekä Jykia Oy:n kautta kaupungin välillinen omistusosuus yhtiössä on 54,3 %.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu kaupunkikonserniin yhdistellyt tytäryhtiöt ja säätiöt, alakonsernit tytär- ja osakkuusyhtiöineen, kaupungin omistamat osakkuusyhtiöt (kaupungin omistusosuus 20–50 %) ja kuntayhtymät.

Jyväskylän kaupunki	2021	Muutos %		2021	Muutos %
Elinkeinopoliittisesti merkittävät tytäryhteisöt			Muut tytäryhtiöt		
Alva-yhtiöt Oy *	100,0 %		Ki Oy Jyväskylän Huhtasuon koulukeskus	100,0 %	
Alva Sähköverkko Oy	100,0 %		Ki Oy Tikkakosken Terveysasema	100,0 %	
Alva Rauhalahdi Oy	100,0 %		Korpilahden Virastokeskus Oy	100,0 %	
Alva Hulevesi Oy	100,0 %		Työterveys Aalto Oy (96,7 % + 0,2 %)	96,8 %	-0,3 %
Alva Viitasaari Oy	100,0 %		Työterveys Laine Oy (96,7 % + 0,2 %)	96,8 %	
Jyväskylän Voima Oy	81,4 %		Jyväskylän Yritystehdas Oy (25,0 %+22,5 %+14,8 %)	62,3 %	
KS Energiävälitys Oy	44,7 %		Ki Oy Jyväskylän Lääkäritalo	55,8 %	
C-Ella Oy	0,0 %	-33,3 %	Ki Oy Kinkomaan Vitapolis (ei suoraa omistusta)	54,3 %	
Väre Oy	20,3 %				
Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy *	90,0 %		Muut säätiöt		
JAMK Turbiini-Rahasto Oy	100,0 %		Jyväskylän Asumispalvelusäätiö sr		
(Jyväskylän Yritystehdas Oy)	25,0 %		Jyväskylän mlk:n Veteraanien Asuntosäätiö sr		
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy *	100,0 %		Jyväskylän Rintamiamiesveteraanien Asuntosäätiö sr		
As Oy Jyv mlk:n Jokileinikki	100,0 %		Keski-Suomen Sairaskotisäätiö sr		
As Oy Jyv mlk:n Norolankuja 1	100,0 %				
As Oy Jyväskylän Juolukkatie 1	100,0 %		Osakkuusyhtiöt		
JVA kodit Oy	100,0 %	100,0 %	Korpilahden Satama Oy	49,9 %	
As Oy Tuulenkyliä	51,5 %		Ki Oy Säynätsalon Palv. keskus	48,9 %	
As Oy Vastatuuli	41,4 %		Ki Oy Riikankulma	48,0 %	
Ki Oy Jyv Palokunnanmäen Autoparkki	34,6 %		Ki Oy Jyskän Palvelukeskus	0,0 %	-47,9 %
Halssilan Huolto Oy	35,0 %		Monetra Keski-Suomi Oy (31,2 % + 10,3 % + 4,4 %)	45,8 %	
Sulun Kiinteistöhoito Oy	29,3 %		Keljonkankaan Palvelukeskus Oy	44,8 %	
As Oy Muurarimäki	alle 20 %	-9,4 %	Huhtakeskus Oy	41,1 %	
Mustankorkea Oy *	80,0 %		As Oy Jyv Lutakon Lähipalvelutalo	33,9 %	
MKO Ympäristöpalvelut Oy	100,0 %		Jyväskylän Hippoksen Kehitys Oy	33,3 %	
Education Facilities Oy *	100,0 %		Ki Oy Palokan Liikekeskus	32,7 %	
Kiinteistö Oy Jyväskylän Kankaan VPT:n siipi	100,0 %		As Oy Jyv Säästökeskus	31,9 %	
Jytkia Oy *	84,9 %		Jyväskylän Hippos Ky	30,2 %	-19,5 %
Ki Oy Asekatu 3	100,0 %		Jyväskylän Hippos GP Oy	29,4 %	-19,6 %
Ki Oy Jyväskylän Härköojantie 5	100,0 %		Jyvässeudun Liikenneturvallisuuskeskus Oy	0,0 %	-28,2 %
Ki Oy Jyväskylän Härköojantie 7	100,0 %		Jyväskylän Messut Oy	26,5 %	
Ki Oy Jyväskylän Tourula	0,0 %	-100,0 %	As Oy Jyv Kauppakatu 23	25,0 %	
Ki Oy Konttisentie 2	100,0 %		As Oy Kuokkalan Toritalo	21,8 %	-3,0 %
Ki Oy Muuramen Keljonportti	100,0 %		Ki Oy Palokan Nisulankulma	23,6 %	
Ki Oy Tikkakosken Mekaanikontie	100,0 %		Midinvest Oy	alle 20 %	-3,5 %
Kortepohjan Matkailualue Oy	100,0 %		Kankaan Palvelu Oy (äänivalta 33,3 %)	18,3 %	
Kiinteistö Oy Jyväskylän Lynx	100,0 %				
Ki Oy Jyväskylän U2	100,0 %		Kuntayhtymät		
Ki Oy Jyväskylän Pteromys Volans	100,0 %		Jyväskylän koulutus kuntayhtymä Gradia*	59,1 %	
Kiinteistö Oy Jyväskylän Ursus	51,0 %		Gradia-koulutuspalvelut Oy	100,0 %	
(Ki Oy Kinkomaan Vitapolis)	40,0 %		Viitasaaren koulutuskiinteistö Oy	24,0 %	
(Jyväskylän Jäähalli Oy)	33,3 %		(Jyväskylän Yritystehdas Oy)	25,0 %	
Jyvas-Parkki Oy *	100,0 %		Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä *	50,9 %	
Ki Oy Jyväskylän Rahtiasema	100,0 %		CeFICT Oy	100,0 %	
Ki Oy Jyv Vapaudenkatu 55	85,0 %		(Ki Oy Kinkomaan Vitapolis)	40,0 %	
Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy	87,0 %		Järvi-Suomen Terveys Oy	33,3 %	
Jyväskylän Paviljonkisäätiö sr			Fimlab laboratoriot Oy	20,3 %	
Jyväskylän Jäähalli Oy (44,4%+28,3%)	72,7 %		Keski-Suomen keskussairaalan tukisäätiö sr		
			Keski-Suomen liitto	51,3 %	0,4 %

* Yhtiöllä tai kuntayhtymällä alakonserni

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupungin tytäryhtiöiden toiminnan ja talouden ohjaus perustuu valtuuston hyväksymiin omistaja-ohjauksen periaatteisiin ja konserniohjeeseen. Yhtiöiden taloudellisesta tilanteesta raportoidaan konsernijohdolle kolme kertaa vuodessa. Raporteissa arvioidaan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä kerrotaan olennaisista liiketoiminnan muutoksista.

Konsernin tytäryhtiöissä noudatetaan yhtenäistä laina- ja takauspolitiikkaa. Konsernin keskitetyn rahoituksen eli sisäisen pankin toiminta on vakiintunut perustuen sisäisen pankin ohjeeseen, maksuvalmiussuunnitteluun ja konsernitilin käyttöön. Konsernirahoituksesta sekä laina- ja takaustilanteesta raportoidaan säännöllisesti konsernijohdolle.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuoden 2021 lopussa Jyväskylän kaupunkikonserniin kuului 51 tytäryhteisöä. Merkittävimmät kaupunkikonsernin rakenteessa tapahtuneet muutokset tilivuonna 2021 olivat seuraavat:

- Kaupunki on myynyt Education Facilities Oy:stä jakautuneen Jyväskylän Apollo Oy:n osakekannan. Kauppa on parantanut kaupungin taloudellista asemaa ja keventänyt konsernitasetta. Kaupassa myytiin seuraavat kohteet: JAMKin pääkampus, Musiikkikampus ja IT-Dynamo sekä kolme paloasemaa (Vaajakoski, Seppälä, Ristonmaa). Kaupunki ei enää kannata taloudellisia ja toiminnallisia vastuita ja riskejä muiden tahojen käytössä olevista kiinteistöistä (oppilaitokset). Hyvinvointialueuudistuksen mukaisesti pelastustoimen järjestämistä vastuu ja toiminnot siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023. Hyvinvointialueet jatkossa rahoittaa ja vastaa tämän toiminnon järjestämisestä ja kaupungin ei ole tarkoituksenmukaista toimia pelastustoimen kiinteistöjen omistajana tytäryhtiön kautta. Kaupungin on perusteltua keskittyä kaupungin perustehtävien vaatimien tilojen rakentamiseen, rahoittamiseen ja omistamiseen. Myynnin ulkopuolelle jäivät kaupungin omaan peruspalvelutuotantoon liittyvät koulu- ja keittiökiinteistöt sekä EF:n tytäryhtiö Kankaan VPT Siipi Oy. Osakekauppa toimeenpantiin heti jakautumisen jälkeen, 15.12.2021.
- Kaupunki on myynyt Jyvässeudun Liikenneturvallisuuskeskus Oy:n osakkeet (28,2 %:in omistusosuus yhtiöstä) Laukaan Kehitysyhtiö Oy:lle. Kauppahinta 47 933,77 euroa vastasi osakkeiden kirjanpitoarvoa kaupungin taseessa. Yhtiön liiketoimintaympäristö on muuttunut erityisesti ajokorttilain muutoksen jälkeen, ja tästä johtuen kaupungilla ei ollut enää omistustressiä yhtiöön nähden. Yhtiön omistusohjan muodostavat pääosin kunnat (70 %) ja yhtiön liiketoiminta sijaitsee Laukaan kunnan alueella.
- Jyväskylän Hippos GP Oy ja Jyväskylän Hippos Ky on perustettu Hippos-hankkeen jatkokehitysvaiheen toteuttajiksi. Kommandiittiyhtiön tehtävänä on rahoittaa ja hallinnoida Hippos-hankkeen jatkokehitysvaihe ja Jyväskylän Hippos GP Oy on kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies. Sepos Oy on liittynyt sekä Jyväskylän Hippos GP Oy:n osakkaaksi että Jyväskylän Hippos Ky:n äänettömäksi yhtiömieheksi. Liittyminen tapahtui osakassopimuksen muutoksella ja Jyväskylän Hippos GP Oy:n suunnatulla osakeannilla sekä Jyväskylän Hippos Ky:n osalta yhtiösopimuksen muutoksella ja sijoitussitoumuksella (Konsernijaosto 9.11.2020/50). Kaupungin omistusosuudet yhtiöissä laskivat em. mukaisesti vuoden 2021 alussa ja ovat muutoksen jälkeen Jyväskylän Hippos Ky 30,2 % ja Jyväskylän Hippos GP Oy 29,4 %. Jyväskylän Hippos Ky:n ja Jyväskylän Hippos GP Oy:n osakas- ja yhtiösopimuksen muuttamisesta on tehty päätös (kaupunginhallitus 7.12.2021/383), jonka tarkoituksena on muuttaa vastuunalaisen yhtiömiehen omistusosuuksia vastaamaan kunkin äänettömän yhtiömiehen suhteellista osuutta Jyväskylän Hippos Ky:n sijoitussitoumuksista Hippos-hankkeen täytäntöönpanopäätöksen jälkeen.
- Kaupunki on myynyt yhden Työterveys Aalto Oy:n osakkeen Joutsan kunnalle. Kaupunki on myynyt omistusosuutensa (47,9 %) Ki Oy Jyskän Palvelukeskuksesta. Kaupungin omistusosuus Midinvest Oy:stä on laskenut yhtiön järjestämän osakeannin myötä alle 20 prosentin (18,17 %).
- Jyväskylän Vuokra-asunnot on perustanut tytäryhtiön, JVA kodit Oy. JVA kehittää yhtiön kautta uudisrakentamisen mallia, jossa voidaan yhdistää vuokra- ja omistusasuminen.
- Jykyä Oy on myynyt Ki Oy Jyväskylän Tourulan osakekannan Senaatti-kiinteistölle. Jyväskylän Tourulassa sijaitseva kiinteistöosakeyhtiö käsittää 3 000 neliötä kolmessa erillisessä rakennuksessa (vankila, pajarakennus ja toimistotilaa).
- Alvan osakkuusyhtiön C-Ella Oy:n toiminta on lopetettu.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Jyväskylän kaupunkikonsernin taloudellinen asema vahvistui tilivuoden 2021 aikana, kun tilikauden tulos oli ylijäämäinen 81,1 miljoonaa euroa. Konsernitaseen ylijäämäkertymä nousi 102,0 miljoonaan euroon, joka on vielä pienehkö kaupunkikonsernin talouden kokoon suhteutettuna. Kaupunkikonsernin tilikauden 2021 hyvä tulos paransi kuitenkin kaupunkikonsernin talouden liikkumavaraa ja riskinsietokykyä. Konsernitaseen tunnusluvut paranivat hieman omavaraisuuden, suhteellisen velkaantuneisuuden ja lainakannan osalta tilivuonna 2021.

Kaupunkikonsernin tulevaisuuden talouden kehityskuvaan liittyy epävarmuustekijöitä kaupungin ja sairaanhoitopiirin ensi vuoden tilanteen lisäksi myös konserniyhtiöiden osalta. Epävarmuustekijät liittyvät pitkälti yhtiöiden toimintaympäristön mahdollisiin muutoksiin, kuten esimerkiksi yleisen taloustilanteen heikkenemiseen, asiakaskäyttötymisen muutoksiin tai korkomarkkinoiden tasoon liittyen. Yhtiöiden talouden kehityskuva näyttää pääosin kuitenkin positiiviselta ja konserniyhtiöiden odotetaan tekevän tulevina vuosina kokonaisuutena tarkastellen ylijäämäisiä tilinpäätöksiä. Yhtiöiden toimintaan vaikuttavat liiketoimintaympäristön muutokset tuovat haasteita yhtiöiden kassavirtaan ja osingonmaksukyky saattaa kokonaisuutena arvioiden vaihdella merkittävästi eri vuosien välillä. Vuonna 2021 alkaneen valtuustokauden aikana arvioidaan jatkuvasti kaupungin omistuksia ja samalla kartoitetaan mahdollisuuksia vahvistaa edelleen kaupungin ylijäämäkertymää kertaluontoisten omaisuusjärjestelyiden avulla. Tavoitteena on varmistaa kaupungin lisäksi myös kaupunkikonsernin ylijäämäkertymän vahvistuminen. Hyvinvointialueuudistuksesta johtuen kaupunkikonsernin yhtiöiden suhteellinen merkitys kaupunkikonsernin talouden hallinnassa kasvaa.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniohjauksen ja konsernivalvonnan järjestäminen

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tehtävänä on päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Konserniohjauksen periaatteet, konserniohje ja hyvän hallinto- ja johtamistavan ohjeistus on yhdistetty yhdeksi omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohje- dokumentiksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.11.2017/138 omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohjeen. Ohjeistus päivitetään valtuustokausittain, seuraavan kerran kevään 2022 aikana. Omistajaohjauksen periaatteissa ja konserniohjeessa painotetaan kuntalain mukaisesti konsernin kokonaisedun toteutumista ja omistajaohjauksen tuloksellisuuden näkökulmaa.

Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja jäsenten valinta on yksi merkittävimmistä omistajapoliittisista päätöksistä. Uuden valtuustokauden alkaessa kaupunkikonsernin kannalta merkittäviin tytäryhteisöihin nimettiin uudet hallitukset (uusien hallitusten toimikausi alkoi 1.10.2021). Kaupunginhallituksen linjauksen 8.3.2021/57 mukaisesti hallitusten asiantuntijajäsenten määrää lisättiin siten, että Alva-yhtiöt Oy:n ja Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy:n hallituksissa on kaksi (2) asiantuntijajäsentä aiemman yhden (1) sijaan. Lisäksi Jyväsk-Parkki Oy:n hallituksen jäsenmäärää pienennettiin seitsemästä (7) kuuteen (6) jäseneseen.

Jyväskylän kaupunkikonsernin omistajaohjauksesta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Konsernijaosto lakkautettiin valtuustokauden alussa. Merkittävien tytäryhteisöjen toimitusjohtajat esittelevät yhtiön toimintaa ja ajankohtaisia asioita vähintään kerran vuodessa kaupunginhallitukselle. Kaupunginjohtaja on nimennyt kaupunkikonsernin kannalta merkittäviin tytäryhteisöihin controllerit, joiden tehtävä on olla yhteyshenkilönä konsernijohtoon ja tytäryhteisön välillä. Controller-toiminta on myös osa kaupungin suorittamaa yhteisöjen toiminnan ja riskienhallinnan valvontaa.

Kaupunginjohtaja kuulee säännöllisesti konserniyhteisöjen toimitusjohtajien toimintaraportit ja teettää tarvittaessa konserniyhteisöjen toimintaa koskevia erillisselvityksiä. Kaupunginjohtajan nimeämän konserniohjausryhmän tehtävänä on tukea konserniyhteisöihin liittyvien asioiden valmistelua ja tehdä valmisteltavista asioista lausuntoja konsernijohtoon päätöksenteon tueksi. Konserniohjausryhmä seuraa yhteisöjen toimintaa ja annettujen ohjeiden toimivuutta sekä ylläpitää konsernijohtoon ja konserniyhteisöiden välistä raportointia ja tiedonkulkua.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta konserniyhtiöissä

Tytäryhteisöt kehittävät jatkuvasti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menetelmiä ja osa yhteisöistä on käyttänyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistyössä myös ulkopuolista asiantuntijaa. Riskienhallinta perustuu sekä vuosikellon mukaiseen riskien kokonaistarkasteluun että toimintaan sisällytettyihin prosesseihin kuuluvaan jokapäiväiseen riskitarkasteluun.

Omistajaohjauksen näkökulmasta omistajan tulee valvoa, että yhteisöjen sisäinen valvonta ja riskienhallinta on riittävän kattavasti ja järjestelmällisesti toteutettu. Kaupunkikonsernin kannalta merkittävillä tytäryhteisöille annettiin konsernitilinpäätöksen valmistelua varten ohjeet, joiden mukaan tytäryhteisöjen toimitusjohtajien on annettava kokonaisarvio siitä, miten yhteisön sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on onnistuttu vuoden 2021 aikana ja mihin kokonaisarvio perustuu.

Kokonaisarvioiden perusteella tytäryhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyissä ja tuloksellisuudessa on pääsääntöisesti onnistuttu vuoden 2021 aikana. Tytäryhteisöjen osalta voidaan todeta, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on olennaisilta osiltaan toimivaa ja asianmukaisesti järjestetty ja että toimenpiteet riskienhallinnan kannalta ovat riittävän hyvällä tasolla yhteisöjen toiminnan laajuus ja toimialakohtaiset erot huomioiden. Riskienhallinnassa on onnistuttu melko hyvin huomioiden toimintaympäristön muutokset.

Koronapandemia vaikutti edelleen vuoden 2021 aikana konserniyhteisöjen toimintaan. Edellisvuoden vahvan reagoinnin jälkeen pandemian tilannekuvaa sekä toimenpiteitä on jatkuvasti ylläpidetty ja vaikutukset yhteisöjen toimintaan ja talouteen olivat maltillisia.

Vuoden aikana tytäryhteisöjen osalta ei konkretisoitunut riskejä, joista olisi aiheutunut kaupunkikonsernin kokonaistoiminnalle merkittävää haittaa.

Kysely konsernivalvonnan toteutumisesta

Konsernivalvonnan toteutumisesta kohdealueittain on arvioitu osaltaan kaupunkikonsernin kannalta merkittävien tytäryhteisöjen controllereille (n = 10) kohdistetun kyselyn (asteikolla 1–5, 1 = täysin eri mieltä ja 5 = täysin samaa mieltä) vastausten perusteella. Kyselyllä arvioitiin konsernivalvonnan toteutumisesta mm. seuraavista näkökulmista: Toimivallan ja vastuun jako omistajaohjauksessa, ohjeiden antaminen ja niiden noudattaminen, tiedonkulku, tavoitteiden asettaminen ja niiden toteuttaminen, tytäryhteisöjen taloudellisen aseman seuranta, konsernijohdon valvonta sekä riskienhallintajärjestelmien toimivuus.

Controllereiden antamien vastausten perusteella konsernivalvonnan toimivuus tytäryhteisöissä on ollut kohtuullisen hyvällä tasolla. Kyselyn vastausten keskiarvo oli 4,45 (edellisvuonna 4,44). Paras keskiarvo 4,90 tuli väittämään ”kaupungin omistajana asettamat tavoitteet tytäryhteisöille ovat taroituksenmukaisia”. Alhaisin, mutta kuitenkin hyvällä tasolla oleva, keskiarvo tuli väittämään ”ohjeistus kunnan edustajille on ollut täsmällistä ja riittävää, eli omistajaohjauksen periaatteet ja hyvä hallintotapa toteutuvat ohjeita noudattamalla”.

Väittämän ”konsernijohto on luonut yhdessä tytäryhteisöjen kanssa ko. yhteisöjen hallitusten jäsenten systemaattiset perehdytys- ja koulutusmenettelyt” -keskiarvo nousi edellisvuodesta eniten ja oli 4,40 (edellisvuonna 3,80). Yhteisöt ovat järjestäneet uusille hallituksille perehdytystilaisuuksia loppuvuoden 2021 aikana. Tytäryhteisöille on lisäksi annettu ohjeistus, jonka mukaan kaikkien tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten tulisi käydä hyväksytty hallituksen jäsen (HHJ)-kurssi. Kurssi antaa perusvalmiuksia ja osaamista yhteisön hallitustyöskentelyyn. Kurssin lähijaksoilla syvennyttään hallitustyön eri osa-alueisiin, kuten hyvään hallintotapaan, hallituksen ja hallitustyön organisointiin, strategiatyöhön ja yrityksen talouden seurantaan ja ohjaukseen. Kurssin jälkeen on mahdollista suorittaa HHJ-tutkinto.

Tytäryhtiöiden hallitusten itsearviointi

Omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen mukaisesti yhteisön hallituksen on arvioitava vuosittain toimintaansa ja työskentelytapojaan hallitustyöskentelyn kehittämiseksi. Hallitusten toimintaa ja työskentelytapoja on arvioitu kaupunkikonsernin kannalta merkittävillä tytäryhteisöille kohdistetun itsearviointikyselyn perusteella. Kyselyssä oli 12 väittämää hallituksen toimintaan liittyen (asteikolla 1–5, 1 = täysin eri mieltä ja 5 = täysin samaa mieltä; n = 62). Kaupunkikonsernin kannalta merkittävässä tytäryhtiöissä on yhteensä 66 hallituksen jäsentä, joten lähes kaikki vastasivat kyselyyn. Kyselyllä arvioitiin hallitustyöskentelyä mm. seuraavista näkökulmista: osakeyhtiötoiminnan periaatteet ja vastuut, hallituksen ammattitaito ja sitoutuminen, keskittyminen strategiatyöhön sekä yhteisölle asetettujen tavoitteiden toteuttaminen.

Vuoden 2021 kyselyn vastausten keskiarvo oli 4,35 (edellisvuonna 4,49). Vastausten alhaisin keskiarvo tuli väittämälle ”hallitus keskittyy strategiseen työhön” (keskiarvo 4,00 ja edellisvuonna 4,18). Vastausten korkein keskiarvo tuli väittämälle ”hallitus on valmis tukemaan operatiivista johtoa vaikeissakin tilanteissa” (keskiarvo 4,70 ja edellisvuonna 4,78). Väittämän ”hallitus tunnistaa liiketoiminnan ja toimintaympäristön riskit” keskiarvo oli laskenut eniten, 4,42:sta 4,10:een. Kysely tehtiin uusien hallitusten jäsenille, joiden toimikausi oli juuri alkanut (1.10.2021) ja kokemukset yhteisön hallitustyöskentelystä rajoittuivat lyhyelle ajanjaksolle. Itsearviointien perusteella voidaan kuitenkin todeta, että kokonaiskuva em. yhtiöiden hallitusten työskentelystä on kohtuullisen hyvä.

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernin tuloslaskelmalla osoitetaan kaupunkikonsernin tulorahoituksen riittävyys ja toiminnan taloudellinen tulos. Tuloslaskelmassa vähennetään konsernin sisäiset tuotot ja kulut sekä sisäinen voitonjako. Sisäiset katteet ja niiden muutokset oikaistaan. Ulkopuolisten omistus tytäryhteisöjen tuloksesta merkitään omaksi eräkseen. Konsernin osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta merkitään omalle rivilleen ja saadut osingot vähennetään.

KONSERNITULOSLASKELMA (milj. euroa)	2021	2020
Toimintatuotot	615,8	504,7
Toimintakulut	-1 358,9	-1 219,6
Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta	-2,5	-0,2
Toimintakate	-745,6	-715,1
Verotulot	578,4	542,8
Valtionosuudet	309,2	328,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-12,6	-15,5
Korkotuotot	0,8	0,8
Muut rahoitustuotot	3,9	0,6
Korkokulut	-15,4	-15,4
Muut rahoituskulut	-1,9	-1,4
Vuosikate	129,4	141,0
Poistot ja arvonalentumiset	-127,0	-120,9
Satunnaiset erät	84,3	0,0
Tilikauden tulos	86,7	20,1
Tilinpäätössierrot	0,7	-0,1
Tilikauden verot	-5,8	-1,5
Laskennalliset verot	0,2	-1,8
Vähemmistöosuudet	-0,8	-0,5
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	81,1	16,2
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,3 %	41,4 %
Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset %	101,9 %	116,6 %
Vuosikate, Euroa/asukas	895	983
Asukasmäärä	144 477	143 420

Toimintakertomuksen tunnuslukulaskennassa on käytetty Jyväskylän asukasmääränä vuoden 2021 osalta Tilastokeskuksen ennakkotietoa ja vuoden 2020 osalta virallista asukaslukua. Vuoden 2020 osalta tunnuslukulaskenta poikkeaa siten vuoden 2020 tilinpäätöksessä esitetystä, jossa asukaslukuna on käytetty ennakkotietoa.

Kaupunkikonsernin toimintatuotot olivat 615,8 milj. euroa ja kasvoivat edellisestä vuodesta 111,1 milj. euroa (22,0 %). Kaupunkikonsernin liikevaihto oli tilivuonna 2021 yhteensä 1 503,4 milj. euroa ja se kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 127,2 milj. euroa (9,2 %). Kaupunkikonsernin liikevaihtoon

lasketaan toimintatuottojen lisäksi verotulot ja valtionosuudet. Kaupunkikonsernin toimintakulut olivat 1 358,9 milj. euroa ja kasvoivat edellisestä vuoteen verrattuna 139,3 milj. euroa (11,4 %).

Kaupunkikonsernin toimintakate oli -745,6 milj. euroa ja heikkeni -30,5 milj. euroa edellisestä vuodesta. Konsernin toimintakuluista 45,3 prosenttia katettiin toimintatuotoilla, joka oli 3,9 prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kaupunkikonsernin verotulot olivat 578,4 milj. euroa (kaupungin tulovero, kiinteistövero ja osuus yhteisöveron tuotosta). Valtionosuudet olivat 309,2 milj. euroa ja ne pieneni edellisestä vuoteen verrattuna -19,6 milj. euroa (-6,0 %). Konsernituloslaskelman valtionosuudet -rivillä yhdistellään kaupungin saaman valtionosuusrahoitukseen (210,0 milj. euroa) lisäksi kaupungin peruspääoman mukainen osuus koulutuskuntayhtymän valtionosuuksista (51,0 milj. euroa) sekä Jyväskylän Ammattikorkeakoulun valtionosuudet (48,2 milj. euroa).

Kaupunkikonsernin maksamat korkokulut olivat -15,4 milj. euroa, joka oli saman verran kuin edellisvuonna. Kaupunkikonsernin vuosikate oli 129,4 milj. euroa ja se pieneni edellisestä vuoteen verrattuna -11,6 milj. euroa (-8,2 %). Konsernin vuosikatteen lasku johtui kaupungin vuosikatteen laskusta (-35,6 milj. eurolla), eniten vuosikate kasvoi Alva-konsernilla (+17,9 milj. euroa). Konsernin vuosikate kattoi poistoista 101,9 prosenttia. Kaupunkikonsernin vuosikate asukasta kohden oli 895 euroa, joka oli -88 euroa edellisvuotta vähemmän. Kaupunkikonsernin suunnitelman mukaiset poistot olivat -127,0 milj. euroa, joka on 6,1 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2020.

Konsernin tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja oli 86,7 milj. euroa, joka kasvoi 64,9 miljoonaa euroa edellisvuoteen verrattuna. Kaupunkikonsernin tilikauden tulosparannuksen takana on kaupungin hyvä tulos (70,0 milj. euroa). Tilikauden tulosta nostaa satunnaisiin tuottoihin kirjattu kaupungin tytäryhteisö Education Facilities Oy:stä irrotetun Apollo Oy:n osakekannan myyntivoitto 87,3 milj. euroa. Kaupunkikonsernin tuloksessa kaupan satunnaisesta tuotosta on eliminoitu -8,0 M€ Apollon taseesta konserniin kirjattua poistoeroa. Yhteisöjen poistoero ja vapaaehtoiset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään. Konsernin tilikauden verot olivat -5,8 miljoonaa euroa, joka oli 4,3 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Laskennallisten verojen vaikutus tulokseen oli 0,2 miljoonaa euroa.

Kaupunkikonsernin tilikauden ylijäämäksi muodostui 81,1 milj. euroa, joka on 64,9 milj. euroa edellisvuotta parempi. Konserniyhteisöjen vaikutus kaupunkikonsernin yli-/alijäämään on kokonaisuutena 11,0 milj. euroa. Yhteisöistä sairaanhoitopiirin osuus konsernin yli-/alijäämään oli -13,4 milj. euroa ja suurimman ylijäämän teki Alva-konserni 9,6 milj. euroa.

Konsernituloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 \times \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$$

Toimintatuotot kattoivat 45,3 prosenttia kaupunkikonsernin toimintakuluista. Tunnusluku oli 3,9 prosenttiyksikköä edellisvuotta suurempi.

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 \times \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvonalentumiset})$$

Kaupunkikonsernin vuosikate kattoi 101,9 prosenttia suunnitelman mukaisista poistoista ja arvonalentumisista. Tunnusluku heikkeni edellisestä vuodesta -14,7 prosenttiyksikköä.

Vuosikate euroa/asukas

$$= \text{Vuosikate} / \text{Asukasmäärä}$$

Kaupunkikonsernin vuosikate asukasta kohden oli 895 euroa ja se oli -88 euroa (-8,9 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu konsernitilinpäätöksessä yhdisteltyjen tytäryhteisöjen liikevaihto, tulos, yli-/alijäämä ja kertymä tilinpäätöksessä 2021:

Tilinpäätös 2021 (1000 euroa)	Liikevaihto	Tulos	Yli-/alijäämä	Kertymä
Alva-yhtiöt Oy (al konserni)	224 500	16 562	14 994	188 918
Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy (al konserni)	65 495	2 422	2 422	35 080
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy (al konserni)	52 092	1 579	2 332	62 006
Mustankorkea Oy (al konserni)	20 930	871	989	11 914
Education Facilities Oy (al konserni)	11 476	2 003	1 288	6 325
Jyvä-Parkki Oy (al konserni)	11 216	3 757	3 107	11 559
Jyväskylä Oy (al konserni)	8 409	3 229	2 784	8 043
Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy	7 539	0	0	-1
Työterveys Aalto Oy	6 967	16	13	909
Työterveys Laine Oy	4 053	129	103	471
Keski-Suomen Sairaskotisäätiö	3 438	-17	-17	3 508
Ki Oy Jyv Huhtasuon koulukeskus	2 064	0	0	0
Jyväskylän Paviljonkisäätiö sr	1 760	209	0	217
Jyväskylän Yritystehdas Oy	1 347	1	0	144
Jyväskylän Jäähalli Oy	682	-4 500	-4 500	-4 730
Jyv mlk Veteraanien Asuntosäätiö	531	-231	0	19
Ki Oy Jyväskylän Lääkäritalo	381	136	136	441
Jyväskylän Asumispalvelusäätiö	211	125	125	124
Korpilahden Virastokeskus Oy	149	0	0	49
Ki Oy Tikkakosken Terveysasema	71	-10	-10	697
Jyv Rintamamiesveteraanien Asuntosäätiö	0	-4	-4	9
Tytäryhteisöt yhteensä	423 311	26 277	23 761	325 701

Liikevaihto = Lisätty liiketoiminnan muut tuotot = kokonaistulot

Tulos = Emoyhtiön tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

Ylijäämä = Emoyhtiön tilikauden ylijäämä

Kertymä = Emoyhtiön taseen ylijäämät, vapaan oman pääoman rahastot, vapaaehtoiset varaukset ja poistoero

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Kaupunkikonsernin rahoituslaskelmalla osoitetaan varojen hankinta ja niiden käyttö tilivuoden aikana. Laskelmassa otetaan huomioon tuloslaskelmaan ja taseeseen tehdyt eliminointi- ja yhdistelykirjaukset. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA (milj. euroa)	2021	2020
Vuosikate	129,4	141,0
Satunnaiset erät	84,3	0,0
Tilikauden verot	-5,8	-1,5
Tulo-rahoituksen korjausepäät	-96,8	-8,3
Toiminnan rahavirta	111,1	131,1
Investointimenot	-256,1	-181,5
Rahoitusosuudet investointeihin	2,1	1,6
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	140,9	17,8
Investointien rahavirta	-113,1	-162,2
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2,0	-31,1
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	0,0	0,3
Antolainasaamisten lisäys	0,0	-0,1
Antolainasaamisten vähennys	0,0	0,4
Lainakannan muutokset	14,5	10,6
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	162,2	249,6
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-98,9	-185,5
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-48,8	-53,4
Oman pääoman muutokset	-0,2	0,2
Muut maksuvalmiuden muutokset	28,1	12,8
Rahoituksen rahavirta	42,4	23,9
Rahavarojen muutos	40,4	-7,1
Rahavarat 31.12.	80,3	39,9
Rahavarat 1.1.	39,9	47,0
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Investointien tulo-rahoitus, %	50,9 %	78,3 %
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä (ed. 5 v)	-254,3	-208,5
Lainanhoitokate	0,9	0,9
Kassan riittävyys, pv	16,9	9,1
Asukasmäärä	144 477	143 420

Toimintakertomuksen tunnuslukulaskennassa on käytetty Jyväskylän asukasmääränä vuoden 2021 osalta Tilastokeskuksen ennakkotietoa ja vuoden 2020 osalta virallista asukaslukua. Vuoden 2020 osalta tunnuslukulaskenta poikkeaa siten vuoden 2020 tilinpäätöksessä esitetystä, jossa asukaslukuna on käytetty ennakkotietoa.

Kaupunkikonsernin varsinaisen toiminnan rahavirta eli tulo-rahoitus oli 111,1 milj. euroa ja se pieneni edelliseen vuoteen verrattuna -20,0 milj. euroa (-15,2 %). Kaupunkikonsernin investointimenot olivat 256,15 milj. euroa ja investoinnit kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 74,6 milj. euroa (41,1 %). Suurimmat investoinnit tekivät kaupungin (66,9 milj. euroa) ja sairaanhoitopiiriin (osuus 18,5 milj. euroa sairaala Nova) lisäksi yhtiöistä Jykia (17,8 milj. euroa). Alva-konsernin investointilukua (114,5 milj. euroa) nostaa Keljonlahden Voimalaitoksen taseen ulkopuolisen koneiden ja laitteiden leasingrahoituksen konvertointi pankkilainaksi (96,9 milj. euroa). Investointien tulo-rahoitusprosentti oli 50,9 prosenttia ja se oli -27,4 prosenttiyksikköä pienempi kuin edellisenä vuonna. Kaupunkikonsernin toiminnan ja investointien rahavirta pieneni edelliseen vuoteen verrattuna -45,7 milj. euroa.

Konsernirahoituslaskelman tunnusluvut

Investointien tulo-rahoitus %

= $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulo-rahoitusprosentti kaupunkikonsernilla oli 50,9 prosenttia ja se pieneni edelliseen vuoteen verrattuna -27,4 prosenttiyksikköä.

Toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä viideltä vuodelta

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on tunnusluku, jonka positiivinen (yli-jäämäinen) määrä kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää lainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Eliminoidusta rahoituslaskelmasta laskettu toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä viideltä viime vuodelta on 31.12.2021 yhteensä -254,3 miljoonaa euroa. Edellisen vuoden rahavirtojen kertymä oli -208,5 miljoonaa euroa. Investointien omarahoitusosuuskertymä heikkeni -45,7 miljoonaa euroa.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos konsernin lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla. Kaupunkikonsernin lainakannasta on kertalyhenteisiä lainoja 20,4 %, joten tunnusluvun laskennassa on käytetty lainanlyhennyksen määränä laskennallista vuosilyhennystä.

Kaupunkikonsernin lainanhoitokate oli 0,9, joka oli sama kuin edellisvuonna.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennallinen lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo-rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainat (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset) kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Tunnusluvun arvoasteikko on seuraava:

- Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun lainanhoitokate on suurempi kuin 2.
- Konsernin lainanhoitokyky on tyydyttävä, kun lainanhoitokate on 1–2.
- Konsernin lainanhoitokyky on heikko, kun lainanhoitokate on pienempi kuin 1.

Kaupunkikonsernin laskennallinen lainanhoitokate oli 0,9, joka oli sama kuin edellisvuonna.

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kaupunkikonsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivinä. Tunnusluku osoittaa, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kaupunkikonsernin rahavaroilla tilikauden viimeisenä päivänä. Kaupunkikonsernin kassan riittävyys 31.12.2021 oli 16,9 päivää, joka kasvoi 7,8 päivää vuoteen 2020 verrattuna.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA (milj. eroa)	2021	2020	VASTATTAVAA (milj. euroa)	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 929,3	1 906,9	OMA PÄÄOMA	566,9	486,5
Aineettomat hyödykkeet	43,6	42,6	Peruspääoma	423,2	423,2
Aineettomat oikeudet	15,0	7,2	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	0,1	0,1
Muut pitkävaikutteiset menot	21,4	18,0	Ylikurssirahasto	1,4	1,4
Ennak.maksut ja kesk.er. aineet, hyödykkeet	7,2	17,4	Muut omat rahastot	40,2	40,9
Aineelliset hyödykkeet	1 811,9	1 806,4	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	20,9	4,8
Maa- ja vesialueet	169,9	171,6	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	81,1	16,2
Rakennukset	1 033,0	921,6	VÄHEMMISTÖOSUUDET	15,0	14,4
Kiinteät rakenteet ja laitteet	332,8	314,5	PAKOLLISET VARAUKSET	12,6	12,9
Koneet ja kalusto	221,7	126,3	Eläkevaraukset	0,2	0,2
Muut aineelliset hyödykkeet	5,4	6,2	Muut pakolliset varaukset	12,4	12,7
Ennak.maksut ja kesk.er. hankinnat	49,1	266,2	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	6,8	4,1
Sijoitukset	73,7	57,9	Valtion toimeksiannot	4,0	1,5
Osakkuusyhteisöosuudet	22,5	25,8	Lahjoitusrahastojen pääomat	2,2	1,9
Muut osakkeet ja osuudet	46,5	27,3	Muut toimeksiantojen pääomat	0,6	0,7
Joukkovelkakirjalainasaamiset	3,0	3,0	KONSERNIRESERVI	0,0	0,2
Muut lainasaamiset	1,3	1,3	VIERAS PÄÄOMA	1 528,9	1 521,5
Muut saamiset	0,5	0,5	Pitkäaikainen	1 129,0	1 130,8
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4,6	2,0	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 036,1	1 032,9
Valtion toimeksiannot	4,1	1,5	Lainat muilta luotonantajilta	26,7	28,4
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,5	0,5	Saadut ennakot	7,5	8,5
VAIHTUVAT VASTAAVAT	196,4	130,7	Ostovelat	0,0	0,1
Vaihto-omaisuus	17,3	19,3	Muut velat	35,2	35,6
Aineet ja tarvikkeet	17,2	19,1	Siirtovelat	0,0	0,0
Keskeneräiset tuotteet	0,0	0,0	Laskennalliset verovelat	23,5	25,4
Valmiit tuotteet/Tavarat	0,0	0,1	Lyhytaikainen	399,9	390,7
Saamiset	98,8	71,5	Joukkovelkakirjalainat	0,0	44,0
Pitkäaikaiset saamiset	2,0	1,9	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	120,4	114,6
Lainasaamiset	1,6	1,5	Lainat muilta luotonantajilta	6,8	6,7
Muut saamiset	0,3	0,3	Saadut ennakot	25,1	21,2
Siirtosaamiset	0,1	0,1	Ostovelat	96,2	76,5
Lyhytaikaiset saamiset	96,8	69,6	Muut velat	44,3	28,4
Myyntisaamiset	51,6	41,3	Siirtovelat	107,1	99,3
Lainasaamiset	0,1	0,1			
Muut saamiset	17,8	16,3	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 130,3	2 039,6
Siirtosaamiset	27,3	12,0			
Rahoitusarvopaperit	0,3	0,0	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Osakkeet ja osuudet	0,3	0,0	Omavaraisuusaste, %	27,7 %	25,0 %
Rahat ja pankkisaamiset	80,0	39,9	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	99,5 %	108,4 %
			Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	102 001	20 931
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 130,3	2 039,6	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	706	146
			Lainakanta 31.12., 1000 €	1 190 024	1 226 688
			Lainakanta 31.12., €/asukas	8 237	8 553
			Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	1 381 823	1 360 682
			Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	9 564	9 487
			Lainasaamiset, 1000 €	4 296	4 299
			Asukasmäärä	144 477	143 420

Toimintakertomuksen tunnuslukulaskennassa on käytetty Jyväskylän asukasmääränä vuoden 2021 osalta Tilastokeskuksen ennakkotietoa ja vuoden 2020 osalta virallista asukaslukua. Vuoden 2020 osalta tunnuslukulaskenta poikkeaa siten vuoden 2020 tilinpäätöksessä esitetystä, jossa asukaslukuna on käytetty ennakkotietoa.

Kaupunkikonsernin taseen loppusumma oli 2 130,3 milj. euroa ja se kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 90,6 milj. euroa. Konsernitaseen suurimpia omaisuuseriä ovat rakennukset 1 033,0 milj. euroa, kiinteät rakenteet ja laitteet 332,8 milj. euroa sekä koneet ja kalusto 221,7 milj. euroa.

Kaupunkikonsernin oma pääoma oli 566,9 milj. euroa, kun vähemmistöosuuksia ei huomioida. Kaupunkikonsernin oma pääoma kasvoi edellisestä vuodesta 80,4 milj. euroa. Keskinäisten kiinteistöyhtiöiden ja säätiöiden rakennusten osalta on tehty poisto-oikaisu vastaamaan kaupungin poistosuunnitelmaa. Kaupunkikonsernin kertyneet ylijäämät olivat 102,0 milj. euroa, joka on asukasta kohden laskettuna 706 euroa. Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset jaetaan konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Kaupunkikonsernin ulkoinen lainakanta oli 1 190,0 milj. euroa ja se laski edelliseen vuoteen verrattuna -36,6 milj. euroa (-3,0 %). Kaupunkikonsernin lainakanta laski ensimmäisen kerran sitten

vuoden 2017. Kaupungin ulkoisten lainojen määrä väheni -76,6 milj. euroa tilivuonna 2021, johtuen Apollo Oy:n osakekannan myynnistä. Kaupungin lainamäärä ei kokonaisuutena laskenut kuitenkaan niin paljon, sillä osa ulkoisesta lainasta korvautui kaupunkikonsernin sisäisellä lainalla (lainaa tyttä-
riltä eli konsernitilin varat kasvoivat 46,0 milj. euroa).

Alva-konsernin ulkoisten lainojen määrä kasvoi 91,0 milj. euroa johtuen Jyväskylän Voima Oy:n rahoitusjärjestelystä, jossa yhtiö korvasi Keljonlahden voimalaitoksen leasingrahoitusta pankkilainalla. Education Facilities Oy:stä jakautuneen Jyväskylän Apollo Oy:n osakekannan myyntiin liittyen EF:n lainakanta laski 47,7 M€, kun kaupan kohteeseen liittyvät lainat maksettiin pois. Kaupungin osuus kuntayhtymien lainoista pieneni -33,2 milj. euroa. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin Nova-sairaala-hankkeen rahoitustarpeet ovat kasvattaneet kaupunkikonsernin lainakantaa (kaupungin osuus shp:n lainoista) edellisen viiden vuoden aikana noin 186 milj. euroa. Sairaanhoitopiirin lainakanta kääntyi Novan valmistuttua kuitenkin vuonna 2021 laskuun ja lainamäärä lähtee laskemaan lyhennysohjelmien mukaisesti. Shp:n lainakanta huomioidaan kaupunkikonsernin lainakannassa vielä tilinpäätök-
sessä 2022, mutta hyvinvointialueuudistuksen toimeenpanon 1.1.2023 jälkeen kaupunkikonsernin lainakanta laskee uudistuksen myötä johtuen noin 20 prosenttia.

Kaupunkikonsernilla oli lainaa asukasta kohden 8 237 euroa ja asukaskohtainen lainakanta laski edelliseen vuoteen verrattuna -316 euroa. Alla olevassa taulukossa on eritelty kaupunkikonsernin ulkoinen lainakanta yhteisöittäin.

Ulkoinen lainakanta kehitys (milj. euroa)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Muutos €
Alva-yhtiöt Oy	266,8	233,6	222,9	227,4	220,6	231,8	322,8	91,0
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy	197,6	196,4	194,6	204,0	200,2	201,0	208,0	7,0
Education Facilities Oy	81,5	78,9	76,0	72,2	74,1	79,8	32,1	-47,7
Jyväskylä Oy	50,8	46,3	35,3	32,8	37,8	40,9	43,3	2,4
Ki Oy Huhtasuon kouluk.	38,4	35,7	34,2	32,9	31,8	30,6	29,4	-1,2
Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy	6,2	14,8	24,3	29,9	28,8	27,3	25,9	-1,4
Jyvä-Parkki Oy	34,2	31,9	31,5	29,2	24,8	21,9	16,5	-5,4
Muut tytäryhteisöt	17,5	20,3	21,4	21,9	22,2	20,0	18,7	-1,3
Tytäryhteisöt, ulkoiset lainat	693,0	657,9	640,2	650,4	640,3	653,3	696,7	43,4
Kaupungin ulkoiset lainat	339,9	321,1	275,4	269,1	336,4	297,7	221,1	-76,6
Ulkoiset lainat yhteensä	1 032,9	979,0	915,6	919,5	976,7	951,0	917,8	-33,2
Osuus KSSHP:n kuntayhtymästä	43,3	72,8	100,7	162,7	220,3	261,2	259,3	-1,9
Osuus koulutuskuntayhtymästä (Gradia)	4,8	14,4	19,1	17,5	19,0	14,4	12,9	-1,5
Konsernin lainakanta	1 081,0	1 066,2	1 035,4	1 099,6	1 216,0	1 226,6	1 190,0	-36,6

Kaupungin tytäryhteisöilleen myöntämien omavelkaisten lainatakausten saldo 31.12.2021 oli yhteensä 289,9 milj. euroa, mikä oli -152,4 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Takaukset Alva-konsernille vähenivät tilivuonna eniten, yhteensä -100,4 milj. euroa Jyväskylän Voima Oy:n rahoitusjärjestelyjen myötä. Kaupungilla ei ole enää takausvastuita Alvan -konsernin lainoista. Takausvastuut pienenivät myös mittavasti Education Facilities Oy:n osalta, yhteensä -47,7 milj. euroa EF:stä jakautuneen Jyväskylän Apollo Oy:n yrityskaupan kohteiden lainanmaksun myötä. Muille kuin tytäryhteisöille kaupungin myöntämien omavelkaisten takausten määrä oli 2,1 milj. euroa. Antolainoja kaupunki on myöntänyt tytäryhteisöilleen 157,4 milj. euroa. Suurin osa antolainoista muodostuu kaupungin Alva-yhtiöt Oy:lle myöntämästä 150 milj. euron heikomman etuoikeuden omaavasta lainasta. Muille kuin tytäryhteisöille kaupungin myöntämien antolainojen määrä oli 1,5 milj. euroa.

Konsernitaseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kaupunkikonsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta.

Kaupunkikonsernin omavaraisuusaste oli 27,7 prosenttia ja se kasvoi 2,7 prosenttiyksikköä edelliseen vuoteen verrattuna.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon konsernin käyttötuloista (toimintatuotot, verotulot ja valtionosuudet) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kaupunkikonsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli 99,5 prosenttia ja tunnusluvun arvo pieneni - 8,9 prosenttiyksikköä edelliseen vuoteen verrattuna.

Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Konsernin lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä konsernin lainakantaan vuokravastuiden määrä. Konsernin lainat ja vuokravastuut olivat 1 381,8 milj. euroa, joka on 21,1 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas

= $\text{Konsernin lainat ja vuokravastuut} / \text{Asukasmäärä}$

Konsernin asukaskohtainen lainojen ja vuokravastuiden määrä oli 9 564 euroa, joka on 77 euroa edellisvuotta enemmän.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= $\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$

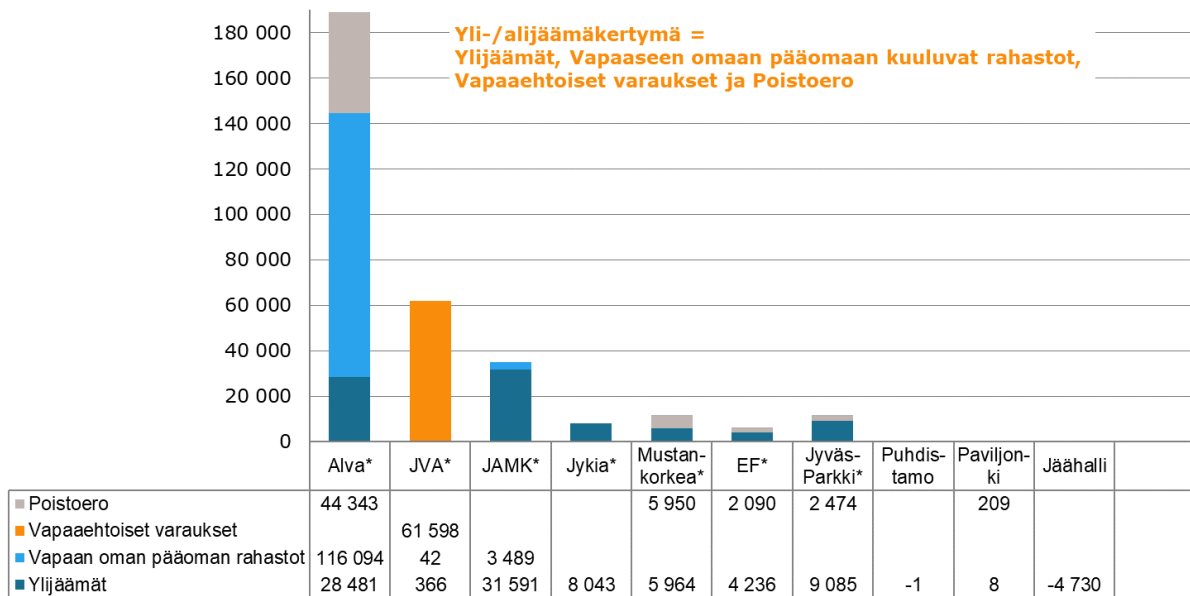
Kaupunkikonsernin kertynyt ylijäämä oli 102,0 milj. euroa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Kaupunkikonsernin kertynyt ylijäämä asukasta kohden oli 706 euroa ja asukaskohtainen yli-/alijäämä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 560 euroa. Alla olevassa kuvassa on eritelty kaupunkikonsernin kannalta merkittävien tytäryhteisöjen ja alakonsernien emoyhtiöiden yli-/alijäämäkertymä.

Tytäryhteisöjen ja alakonsernien emoyhtiöiden* yli/alijäämäkertymä 2021 (1 000 euroa)

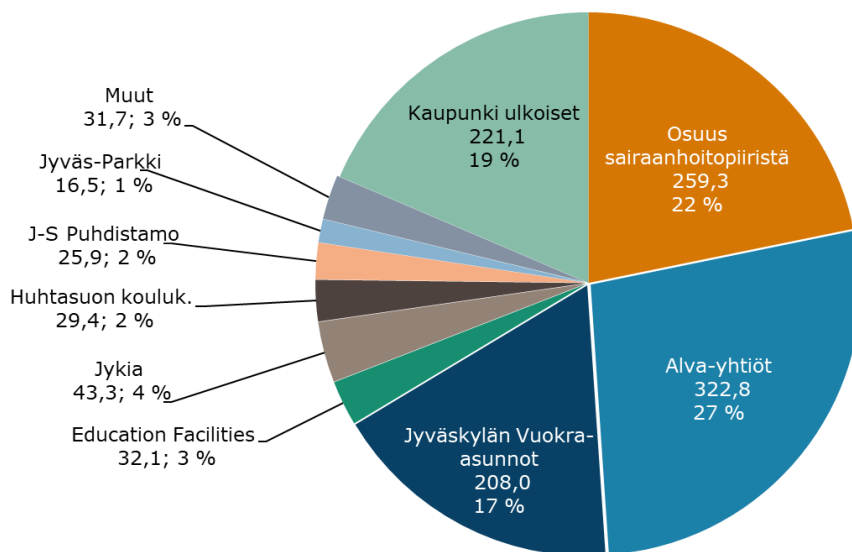

Konsernin lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kaupunkikonsernin ulkoinen lainakanta oli 1 190,0 milj. euroa ja lainakanta laski edelliseen vuoteen verrattuna -36,6 milj. euroa. Kaupunkikonsernin ulkoisten lainojen jakautuminen on esitetty alla olevassa graafissa.

KONSERNIN ULKOINEN LAINAKANTA TP 2021 1 190,0 milj. euroa

Konsernin lainakanta, euroa/asukas

=*Kaupunkikonsernin lainakanta / Asukasmäärä.*

Kaupunkikonsernilla oli lainaa 8 237 euroa asukasta kohden. Konsernin lainakanta asukasta kohden pieneni -316 euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= *Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset*

Kaupunkikonsernin lainasaamiset olivat 4,3 milj. euroa, joka oli sama kuin edellisvuonna.

Konsernin henkilöstömäärä 31.12.

= *Kunnan ja sen tytäryhteisöjen palveluksessa olevien henkilöiden keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana.*

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen (pois lukien Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä) palveluksessa olevien henkilöiden keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana oli 10 013, mikä on 273 edellisvuotta enemmän.

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistimenpiteet

1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallituksen on kuntalain (410/2015) 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kunnan tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja.

Kunnanhallituksen esitys tuloksen käsittelystä voi tarkoittaa investointivarausten, poistoeron tai rahaston lisäystä tai vähennystä.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on yleisohjeessaan tuloslaskelman laatimisesta määritellyt seuraavat säännöt varaus- ja rahastosiirroille (Yleisohje 2021, s. 21–22):

1. Vapaaehtoisten varausten ja rahastojen lisäyksiä voi tehdä enintään kunnan tai kuntayhtymän ylijäämäerien määrään ja pääsääntöisesti enintään tilikauden tuloksen osoittaman ylijäämän verran. Ylijäämäeriin lasketaan mukaan kunnan tai kuntayhtymän tilikauden yli- tai alijäämä ja edellisten tilikausien yli- tai alijäämä sekä kunnan tai kuntayhtymän omat rahastot. Kunnan tai kuntayhtymän arvonkorotusrahostoa ja käyvän arvon rahastoa ei lasketa ylijäämäeräksi, koska näiden rahastojen pääoman käsitteleminen ylijäämänä tarkoittaisi arvioitujen, mutta vielä realisoitumattomien luovutusvoittojen ennakoon tulouttamista varauksiin. Poikkeuksena sääntöön on, että kunnan tai kuntayhtymän liikelaitoksen positiivisesta tuloksesta voidaan tehdä investointivaraus enintään kunnan tai kuntayhtymän ylijäämäerien määrään, vaikka kunnan tai kuntayhtymän tilikauden tuloslaskelma osoittaa alijäämää.
2. Vapaaehtoisten varausten tai rahastojen purkamisella taikka poistoeron vähennyksellä ei pääsääntöisesti voi lisätä tilinpäätöksen varauksentekomahdollisuutta tilikauden ylijäämäistä tulosta suuremmaksi. Poikkeuksena sääntöön on, että mikäli investointihanketta ei toteuteta, voidaan siihen tehty varaus purkaa ja muodostaa enintään vastaavan suuruinen varaus tilikauden tuloksesta riippumatta.
3. Investointivaraus voidaan tehdä vain kunnan taloussuunnitelmassa yksilöityyn kohteeseen eikä investointivarausta voi kartuttaa taikka purkaa tilikauden tuloksen tasaamiseksi ilman, että siirtojen perustana on suunnitellut investointihankkeet tai niiden toteuttaminen.
4. Poistonalaiseen hankintamenuun tehdyn investointivarausten käyttö (+) edellyttää vastaavan, kuitenkin enintään hankintamenuun suuruisen, poistoeron lisäystä (-) tuloslaskelmaan. Ei-poistonalaiseen hankintamenuun tehty investointivaraus puretaan ja tuloutetaan hankinnan toteutusvuonna kuitenkin ilman vastaavaa poistoerokirjausta.
5. Siirron vahinkorahastoon tulee perustua hyväksytyyn suunnitelmaan omavastuun kattamisesta. Siirto vahinkorahastosta tehdään kattamaan tuloslaskelmaan kirjattua vahingonkorvausmenoa tai vahingon kohteena olevasta omaisuudesta tehtyä poistoa.

Poistoeron muutos vuonna 2021

Jyväskylän maalaiskunnan vuoden 2007 taseessa oli 9 811 108,54 euron poistoero, joka oli muodostunut aikaisempina vuosina investointirahaston ja investointivarausten purkamisen yhteydessä. Poistoero syntyy siitä, ettei investointirahaston (oman pääoman erä) eikä investointivarausten (vapaaehtoinen varaus) purkamista saa kirjanpito-ohjeiden mukaan tulouttaa tuloslaskelmaan yhdellä kertaa, vaan nämä purkamiset on kirjattava poistoeroksi ja kohdistettava poistonalaisiin hyödykkeisiin, joiden poistosuunnitelmien mukaisesti poistoeroa tilinpäätöksessä vuosittain pienennetään. Käytännössä maalaiskunnassa poistoero oli kohdistettu 50 erilliseen kohteeseen, joiden poisto-aika vaihteli kahdesta vuodesta 48 vuoteen ja määrä 126,76 eurosta 2,8 miljoonaan euroon.

Kaupunginhallituksen päätöksellä 19.1.2009/34 poistoeron käsittelemistä helpotettiin siten, että maalaiskunnan vuoden 2008 tilinpäätöksessä poistoeroa pienennettiin noin 1,3 miljoonalla eurolla. Normaalin poistoeron purkamisen lisäksi purettiin vesilaitosinvestointeihin ja purettaviin rakennuksiin kohdistuvat poistoerot. Jäljellejäävä noin 8,5 miljoonan euron poistoero päätettiin purkaa tasasuuruksina erinä 25 vuoden aikana vuosina 2009–2033. Päätöksen mukaisesti poistoeroa puretaan vuosittain 340 440,74 euroa.

Rahastojen muutokset vuonna 2021

Kaupunginvaltuuston 16.2.2009 § 35 hyväksymän sosiaalisen luototuksen rahaston säännön 2 § mukaan ”Rahaston pääomaa kartutetaan tai alennetaan rahaston tuloslaskelman osoittamalla tuloksella tai kaupunginvaltuuston erikseen päättämällä varoilla. Sosiaalisten luottojen lyhennykset palautuvat rahastoon”. Sosiaalisen luototuksen rahastosta siirrettiin tuloslaskelmaan toimintavuonna kirjattujen luottotappioiden ja saatujen luottotappioiden sekä rahaston korkotuottojen välinen erotus yhteensä 13 240,47 euroa. Tästä luottotappioiden määrä oli 16 327,89 euroa, saatujen luottotappioiden määrä 629,09 euroa ja korkotuottojen määrä 2 458,33 euroa.

Tuloksen käsittely

Kaupunginhallitus esittää, että vuoden 2021 tilinpäätöksessä tehdään seuraavat tuloksen käsittelyyn liittyvät poistoeron sekä rahastojen lisäykset ja vähennykset:

- Poistoeroa puretaan 340 440,74 euroa.
- Sosiaalisen luototuksen rahastosta siirretään sääntöjen mukaisesti tuloslaskelmaan kirjattujen luottotappioiden ja saatujen luottotappioiden sekä saatujen korkotuottojen välinen erotus 13 240,47 euroa.
- Tilikauden ylijäämä 69 961 138,32 euroa lisätään edellisten tilikausien ylijäämään kuluvan vuoden (2022) kirjanpidossa.

1.7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä säädetään kuntalain 118 §:ssä. Lain mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Raja-arvon ylittävien arvojen (ns. punaiset valot) lisäksi on määritelty myös väljemmät raja-arvot (ns. keltaiset valot), jotka eivät vielä johtaisi arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomiota taloutensa kehitykseen ja analysointiin:

Asukasta kohti laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa.

6. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 100 prosenttia;
7. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
8. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 25 prosentilla;
9. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 1,0.

Arviointimenettelyä koskevat raja-arvot on muutettu kuntalakiin 1.3.2019 ja niitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Seuraavassa taulukossa on esitetty tunnusluvut viimeisten viiden vuoden ajalta.

Kaupungin vuoden 2021 tilinpäätös on 70,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Kertyneitä ylijäämiä kaupungilla on vuoden 2021 taseessa 97,8 miljoonaa euroa ja konsernin kertynyt ylijäämä on 706 euroa/asukas. Alla olevassa taulukossa on esitetty kaupungin tunnusluvut. Jyväskylän osalta raja-arvot eivät täytyneet vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen osalta. Ainoastaan kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate täyttää väljemmän raja-arvon kriteerin (ns. keltaiset valot).

KRIISIKUNTAKRITERIEN TUNNUSLUKUJEN MUKAISET RAJA-ARVOT:

	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Kunnan yli-/ Alijäämä, M€	50,7	51,0	19,9	36,0	97,8
Kuntakonsernin yli-/Alijäämä, €/asukas	291	234	30	146	706
1. Kuntakonsernin vuosikatteen ja poistojen suhde, %	134,1	113,6	78,9	116,6	101,9
2. Kunnan tuloveroprosentti	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
3. Kuntakonsernin lainakanta ja vuokravastuut, €/asukas *	7 386	7 782	9 326	9 487	9 564
4. Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate **	1,20	0,95	0,64	0,93	0,88
<i>Painotettu tulovero % keskiarvo</i>	19,9	19,86	19,87	19,96	20,02
<i>Ero keskiarvoon, yksikköä</i>	0,10	0,14	0,13	0,04	-0,02
<i>Kuntakonsermien lainakanta ja vuokravastuut €/asukas keskiarvo</i>	6 314	6 537	8 201	8 765	8 765
<i>Ero keskiarvoon, %</i>	17 %	19 %	14 %	8 %	9 %
<i>Asukasmäärä</i>	140 188	141 305	142 400	143 420	144 477

* Vuokravastuut mukana vuodesta 2019 alkaen (vuoden 2021 kuntakonsermien keskiarvoa ei ole vielä saatavilla).

** (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lask.lainanlyhennykset)

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

2.1.1 Kaupunkistrategian ja toimialojen strategisten tavoitteiden toteutuminen

Kaupunkistrategian toteutuminen

Jyväskylän kaupunkistrategian kärkiteemat ovat 1) osallistuvat ja hyvinvoivat asukkaat, 2) raikas ja kasvava elinvoima, 3) resurssien viisas käyttö ja 4) liikuntapääkaupunki. Niiden toteuttamiseksi on asetettu yhteensä 23 strategista teemaa, jotka ohjaavat kaupungin johtamista ja päivittäistä työtä pitkällä aikavälillä. Vuonna 2021 strategiaa toteutettiin toimialojen strategiaa toteuttavien kehittämissuunnitelmien kautta. Toimiala- ja liikelaitoskohtaisissa tilinpäätösteksteissä on kuvattu keskeisimmät strategiaa toteuttavat kehittämistoimenpiteet.

Osallistuvat ja hyvinvoivat asukkaat

Vuoden 2021 aikana laadittiin useita keskeisiä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmia ja ohjelmia. Niistä laajin oli valtuustokausittain laadittava hyvinvointikertomus, joka sisältää koko kaupunkia koskevan hyvinvointisuunnitelman. Muita lakisääteisiä suunnitelmia olivat toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma, kotoutumisen edistämishjelma ja ikääntyneiden palvelusuunnitelma eli Ikäystävällinen Jyväskylä -ohjelma. Lakisääteisten suunnitelmien ja ohjelmien lisäksi laadittiin köyhyysohjelma ja suunnitelma asunnottomuuden vähentämiseksi sekä päivitettiin osallisuusohjelma. Nämä asiakirjat ohjaavat käytännön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä kuluvalle valtuustokaudella.

Vuoden 2021 aikana laadittiin digiohjelma, jonka tavoitteena on luoda kaupungin digikehittämiselle yhteinen kehittämisen suunta ja toimintamalli. Digiohjelma auttaa priorisoimaan kehittämistyötä. Toimialat ovat työstäneet syksyn 2021 aikana oman digikehittämisen tiekarttansa, joiden avulla toimialojen kehittämishankkeita pystytään ennakoimaan ja johtamaan tiedolla. Digikokeilut jatkuivat vuoden 2021 aikana. Digitaalisen Jyväskylän tavoitteena on mahdollistaa modernit digitaaliset palvelut kuntalaisille yhteistyössä kuntalaisten ja yritysten kanssa, mahdollistaa uudenlainen joustava työskentelytapa sekä tehokkaat toimintaprosessit ja olla yrityksille vetovoimainen digitaalisten palveluiden kumppani

Raikas ja kasvava elinvoima

Valtion ja Jyväskylän kaupunkiseudun ensimmäinen MAL-sopimus tuli voimaan kesäkuussa 2021. Kyse on maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimuksista, jotka valtio solmii suurimpien kaupunkiseutujen kanssa. Sopimuksilla tuetaan kaupunkiseudun kuntien keskinäistä sekä kuntien ja valtion välistä yhteistyötä maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisessa. Sopimukseen on kirjattu yhteiset yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän kehittämistavoitteet vuoteen 2031. Konkreettiset toimenpiteet kattavat vuodet 2021–23 sisältäen kuntien ja valtion yhdessä osoittamia resursseja asumiseen ja liikenteeseen.

Työ- ja elinkeinoministeriö solmi Jyväskylän kaupungin kanssa innovaatiotoiminnan ekosysteemisopimuksen vuosille 2021-2027. Valtion ja yliopistokaupunkien välisissä sopimuksissa sovitaan lähivuosien strategisista kasvun kärjistä ja innovaatiotoiminnasta. Jyväskylän kaupungin ja valtion välinen ekosysteemisopimus tukee kaupungin innovaatiotoiminnan kasvua, kansainvälistymistä, kilpailukykyä ja elinvoimaa sekä työllisyyttä ja osaamista. Sen avulla myös vahvistetaan Jyväskylän maanetta kansainvälisesti vetovoimaisena korkean osaamisen koulutuskaupunkina ja tutkimuksen keskuksena. Jyväskylän ekosysteemisopimuksen painopisteet ovat liikunta, terveyden edistäminen ja hyvinvointi sekä uudistuva teollisuus.

Liikuntapääkaupunki

Liikuntapääkaupunki kärkeä on toteutettu useiden eri toimenpideohjelmien kautta. Toimenpideohjelmien toteuttajina ovat liikuntapalveluiden lisäksi olleet kaupunkirakennepalvelut Kymppi V –ohjelmassa, luontoliikuntaohjelmassa ja pyöräilynedistämishjelmassa. Vuoden 2021 aikana Jyväskylän kaupungin liikuntapalvelut valmistelivat liikuntaolosuhteiden kehittämissuohjelman vuosille 2022-2030. Ohjelman tavoitteena on linjata Jyväskylän liikuntaolosuhteiden keskeiset kehittämisen linjat. Liikuntaolosuhteiden kehittämissuohjelma hyväksyttiin vuonna 2021, joka antaa kehyksen tulevien vuosien liikuntaaikkujen kehittämiseen ja investointeihin.

Resurssien viisas käyttö

MAL-sopimuksen keskeinen tavoite on kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä. Käytännön toimenpiteitä tavoitteen edistämiseksi on keskustojen maankäytön, liikenteen ja asumisen yhteensovittaminen, julkisen henkilöliikenteen kehittäminen, seudun kävely- ja pyöräilyolosuhteiden parantaminen sekä ekologisen ja kestäväen rakentamisen edistäminen.

Kaupunki toteuttaa resurssien viisas käyttö -strategian kärkeä Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelmalla, joka kattaa kaupungin resurssiviisauteen liittyvät keskeiset ohjelmat, tiekartat ja sitoumukset ja toimii työkaluna kansallisten ilmastotavoitteiden toteuttamiseksi. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt ohjelman kesäkuussa 2019. Resurssiviisas Jyväskylä 2040 -ohjelman päätöksessä todetaan, että ohjelmaa päivitetään valtuustokausittain. Päivityksen valmistelu käynnistyi alkusyksyllä 2021 ja tavoitteena on, että päivitetty ohjelma hyväksytään alkukesällä 2022. Päivitystyön tavoitteena on selkeyttää ohjelman rakennetta, päivittää ja konkretisoida ohjelman sisältöä tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta sekä helpottaa uusien tavoitteiden ja toimenpiteiden tuomista osaksi ohjelmaa.

Kaupunkistrategian päivitys

Jyväskylän kaupunkistrategian päivitystä on valmisteltu keväästä 2021 alkaen. Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 23.8.2021 §, että kaupunkistrategian poliittisena ohjausryhmänä toimii kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuustoa osallistetaan prosessissa laajasti. Kaupunkistrategian operatiivista valmistelua on johtanut ja koordinoitunut kaupungin johtoryhmä.

Strategiatyö käynnistyi keväällä 2021 laajalla henkilöstön osallistamisella. Strategiatyön tueksi tehtiin henkilöstökysely, jossa vastanneita oli eri toimialoilta yli 1100 henkilöä. Kyselyssä arvioitiin nykystrategiaa, kärkeen ja vision toteutumista, sekä haettiin näkemyksiä – Mitä Jyväskylä on vuonna 2030. Vastaavalla kyselyrakenteella toteutettiin myös verkkokysely kuntalaisille, yrityksille ja järjestötoimijoille syyskuussa. Tämän lisäksi toteutettiin robottipuhelukysely 24-44 vuotiaille jyväskyläläisille, jossa selvitettiin kaupungin veto- ja pitovoimatekijöitä kyseisen kohderyhmän asukkailta. Kaupunkistrategian päivityksessä pyrittiin strategian rakenteen selkeyteen ja seurattavuuteen myös toimivan mittariston avulla, jotta strategian toteuttamisen raportointi on avointa ja selkeää.

Toimialojen strategiaa toteuttavien kehittämistoimenpiteiden toteutuminen

Konsernihallinto

Resurssien viisas käyttö

Hyödynämme tehokkaasti digitalisaation mahdollisuuksia

- Laaditussa digiohjelmassa on määritelty vuositavoitteet ja periaatteet digitalisaatiolle sekä kuvattu ohjausmalli, roolit ja vastuut. Digitaalinen Jyväskylä rakentuu kolmeen kokonaisuuteen: palvelut kuntalaisille, kaupungin sisäiset toiminnot ja Smart City kaupunkikehitysalustat. Kehittämistyön tukena on priorisoitu, aikataulutettu ja vaiheistettu digihankesalkku ja sen toteutusta tehdään kokeilukulttuuria hyödyntäen sidosryhmäyhteistyöllä ja verkostomaisella toimintatavalla. Esimerkiksi yhtenä isona kehityshankkeena on 'Kuntalaisen modernit digitaaliset asiakaspalvelut yhdessä kehittäen' (MODA-hanke) yhdessä Oulun kanssa, jota rahoitetaan VM:n digikannustinrahoituksella. Uudet Office 365 työkalut mahdollistavat entistä paremmin etätyöskentelyn sekä etäkokoukset ja sitä kautta vähentää merkittävästi tarvetta matkustaa.

Laaditussa digiohjelmassa on määritelty digitalisaatiolle periaatteet sekä kehittämisen painopisteet. Digitaalinen Jyväskylä rakentuu kolmeen kokonaisuuteen: palvelut kuntalaisille, kaupungin sisäiset toiminnot ja Smart City kaupunkikehitysalustat. Digitalisaation mahdollistamiseksi on aloitettu kehittämään kriittisiä peruspalveluita, joilla mahdollistetaan tulevat laajemmat kehityshankkeet. Tärkeimmät käynnistetyistä hankkeista ovat: integraatioalustan käyttöönotto, joka on tuotantokäytössä; automaattinen käyttöoikeuksien hallinta, jonka kehitys on täydessä käynnissä sekä sähköisen allekirjoituksen projekti, jonka odotetaan siirtyvän tuotantoon syksyn 2022 aikana. Tiedolla johtamisen hankevalmistelut on käynnistetty. Digikokeilujen avulla on pyritty löytämään uusia mahdollisuuksia toiminnankehittämiseksi. Smart City osa-alueetta on aloitettu edistämään Business Jyväskylän edistämällä IAM-hankkeella.

- Vuonna 2020 käynnistynyttä hallinnon prosessien läpikäyntiä ja arviointia jatketaan. Hallinnon resurssien väheneminen viime vuosien aikana on saadun palautteen mukaan johtanut toimialoilla toimivien esimiesten hallinnollisen työkuorman lisääntymiseen. Tavoitteena on sujuvoittaa hallinnon prosesseja toimialoja paremmin palveleviksi ja henkilöresursseja vähemmän sitoviksi lean-menetelmää sekä digitalisointia hyödyntäen. Mahdollisuudet hallinnon tilojen käytön tehostamiseen mm. etätyöskentelyä hyödyntäen arvioidaan.

Vuoden 2021 kehittämisen painopisteenä oli hallinnon tilojen käytön tehostaminen ja etätyöskentelyn hyödyntäminen. Työ käynnistettiin heti vuoden alussa HALTI-projektin myötä. HALTI-projekti kohdennettiin laajasti hallinnon tehtäviin ja henkilöstöön. Vuoden aikana tehtiin lukuisia selvityksiä ja suunnitelmia tiloihin ja niiden käyttöön liittyen sekä mahdollisuuksiin vakiinnuttaa etätyö ja monipaikkaisuus uusiksi työn tekemisen tavoiksi.

Projektin tuotoksina määriteltiin ja linjattiin raamit etätyölle, monipaikkaisuudelle sekä tilojen käytölle. Uudet etätyösopimukset ja ohjeet lanseerattiin koko organisaatioon. Etätyötä ja monipaikkaisuutta hyödyntämällä pystyttiin optimoimaan kaupungin omien tilojen käyttöä ja irtisanomaan kaupungin ulkopuolisia tiloja. Osa työpisteistä otettiin säännölliseen tai tilapäiseen yhteiskäyttöön. Sisäisiä muuttoja, tilajärjestelyjä ja tilojen käyttötarkoituksen muutoksia tehtiin sekä hallintokorttelin sisällä että sen ulkopuolella. Henkilöstölle järjestettiin koulutuksia ja valmennuksia monipaikkaisuuteen siirtymiseen, vuorovaikutuksen kehittämiseen ja ylläpitämiseen, digitaalisten taitojen parantamiseen sekä monipaikkaisen työyhteisön johtamiseen liittyen. Projektin keskeiset tavoitteet onnistuttiin saavuttamaan vuoden aikana, mutta koronatilanteesta johtuen uusien työn tekemisen tapojen kokeilut ja kokemukset arjessa jäävät osittain vuodelle 2022.

Raikas ja kasvava elinvoima

Edistämme kaupunkikehitysalustoilla ja kumppanuuksilla yritysten kasvua.

- Vahvistamme yhdessä kumppaneiden kanssa osaajien ja opiskelijoiden pitovoimaa sekä edistämme osaajien löytymistä yrityksiin mm. harjoittelu- ja yhteismarkkinointikampanjoilla.

Jyväskylään sijoituville yrityksille tarjottiin osaa- ja rekrytointiapua yhdessä työllisyyspalvelujen kanssa, yrityksiä sijoittui ennätyselliset 14 kpl. Oppilaitosyhteistyössä käynnissä on mm. Hoksautus-hanke. Jyväskyläläiset yritykset ja organisaatiot tarvitsevat kasvunsa tueksi jatkuvasti uusia, eri alojen osaa- ja rekrytointia. Yritysten kanssa toteutetun yhteismarkkinointikampanjan tavoitteena oli houkutella erityisesti korkeasti koulutettuja osaa- ja rekrytointia Jyväskylään. Kampanjan mielikuvallisesta ja bränditasoisesta luonteesta johtuen vetovastuun toteutuksesta otti Business Jyväskylä. Kaiken kaikkiaan kampanjaan osallistui kampanja-aikana 65 yritystä ja kampanjasivuilla oli avoinna 366 työpaikkaa.

- Liikunnan, terveyden edistämisen ja hyvinvoinnin ekosysteemi ja Uudistuvan teollisuuden ekosysteemiä kehitetään yhdessä Jyväskylän yliopiston, Ammattikorkeakoulun, Keski-Suomen sairaanhoitopiirin ja muiden strategisten kumppaneiden kanssa. Yritysten kanssa kehitämme ekosysteemissä palvelumuotoilulla arvoverkkoja ja tuotepilotointoja.

Yliopiston ja ammattikorkeakoulun kanssa erilliset ekosysteemisopimukset on solmittu liikunnan terveyden edistämisen ja hyvinvoinnin ekosysteemistä sekä ammattikorkeakoulun kanssa uudistuvan teollisuuden ekosysteemistä. Oppilaitosten kanssa toteutettiin mm. kiihdyttämö-ohjelma sekä yritysten tilanteen kartoittamiseksi laaja uudistuvan teollisuuden avaintoimijakartoitus.

- Yrityssasiakkaiden palveluiden kehittäminen on käynnissä, yritysasiakkaita palvelee useissa eri yksiköissä lupapalveluista yritysneuvontapalveluihin. Yhteinen ja koordinoitu yritysasiakkaiden palveluprosessien kehittäminen käynnistyy valmennuksella vuoden 2021 alusta.

Yrityssasiakkaiden palveluiden kehittäminen on käynnissä, vuonna 2021 pääpainopisteinä oli toimintasuunnitelman laatiminen yhdessä kaupungin eri toimialojen kanssa, asiakaspalvelujen seurannan ja mittareiden valmistelu sekä valmennuksen kilpailutus pilottina toimivalle kaupunkirakenteen toimialalle.

Liikuntapäikaupunki

- Jyväskylällä on vahva asema liikuntatapahtumien kaupunkina, Suomen parhaat lähiliikuntapaikat ja arkiliikkumisen mahdollisuudet. Suomen ainoa liikuntatieteellinen tiedekunta sijaitsee Jyväskylässä. Mainetyössä nostamme aktiivisesti esille Jyväskylän potentiaalia harrastamiseen, opiskeluun ja yrittäjyyteen liittyen. Lisäksi kehitämme Suomen kiinnostavinta hyvinvointimatkailun ja liikuntatapahtumien kaupunkia mm. hyvinvointimatkailupakettien tuotteistamisella.

Jyväskylällä on vahva asema liikuntatapahtumien kaupunkina: Työtä on korona-aikana edistetty laajassa yhteistyössä kaupungin eri palvelualueiden kesken. Liikuntatapahtumien edellytysten kehittämiseen on haettu erillinen REACT-EU-rahoitus, joka myönnettiin vuoden 2021 lopussa tiivistämään Jyväskylän asemaa kansainvälisten urheilutapahtumien kotikaupunkina.

Liikuntaolosuhteiden kehittämisohjelma hyväksyttiin kulttuuri- ja liikuntalautakunnan kokouksessa joulukuussa 2020. Kehittämisohjelman tavoitteena on linjata Jyväskylän kaupungin liikuntapalvelujen ylläpitämien liikuntaolosuhteiden keskeiset kehittämisen ja valmistelun linjat vuosille 2022–2030. Suunnitelmaa tarkennetaan vuosittain TA-käsittelyn yhteydessä.

Mainetyössä nostamme aktiivisesti esille Jyväskylän potentiaalia harrastamiseen, opiskeluun ja yrittäjyyteen liittyen: Kaupungin viestintä ja markkinointi on organisoitu uudelleen ja liikuntapäikaupungin, opiskelijakaupungin ja kulttuurikaupunki Jyväskylän sekä Business Jyväskylän viestintä- ja markkinointia. Työ jatkuu vuoden 2022 puolelle.

Matkailussa lähdettiin mukaan viiden maakunnan yhteiseen Lakeland Finland -verkostohankkeeseen, joka tähtää kansainvälisille markkinoille suunnatun digitaalisen Lakeland Marketplace-tuotemyyntialustan perustamiseen. Samalla käynnistettiin systemaattinen tuotteiden syöttäminen kansalliseen Datahub-tietovarantoon, jonka avulla alueen matkailutuotteiden ja -palveluiden on mahdollisuus päästä laajaan kansainväliseen jakeluun. Hyvinvointimatkailu on myös yksi Keski-Suomen matkailustrategian 2021–2025 kärjistä.

Sosiaali- ja terveystalvelut

Lisäämme lasten ja nuorten mahdollisuuksia terveeseen kasvuun ja hyvään oppimiseen.

- Lapsiperheiden keskitetty palvelutarvearvioinnin toimintamalli käynnistyy vuoden alussa.

Keskitetty palvelutarpeen arvioinnin tiimi aloitti 1.1.2021 osana Varhaisen tuen toimintayksikköä.

- Päihteiden vuoksi huostaanotettujen 13–17-vuotiaiden määrä vähenee vähintään 10 %. Ehkäistään vähintään 10 nuoren lyhytkestoinen laitossijoitus vuoden aikana.

Päihteiden vuoksi huostaanotettujen lasten määrä kasvoi edelliseen vuoteen nähden. Vuonna 2021 päihteiden vuoksi huostaanotettiin lapsia 7. Vuonna 2020 vastaava määrä oli 3.

Päihdeperustaisia lyhytkestoisia sijoituksia tehtiin vuonna 2021 yhteensä 22 kpl, kun edellisvuoden luku oli 32. Lasten ja nuorten lyhytkestoiset päihdeperustaiset sijoitukset vähenivät 31 % edellisvuoteen verrattuna.

- Perheoikeudellisten palveluiden maakunnallinen keskittäminen toteutuu vähintään kahdeksan kunnan yhteistyönä. Se parantaa alueellisesti palveluiden laatua, vaikuttavuutta ja saatavuutta.

Perheoikeudellinen alueellinen palvelu aloitti toiminnan 1.1.2021 alkaen Wiitaunionin, Saarikan, Hankasalmen, Joutsan, Keuruun, Luhangan, Multian, Petäjaveden sekä Toivakan ja Uuraisten kanssa 1.3.2021 alkaen. Muuramen sekä Äänekosken sopimukset tehtiin 1.5.2021 alkaen ja Kinnulan 1.11.2021 alkaen.

Parannamme palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta koko Jyväskylässä

- Aikuissosiaalityössä ja terveystalveluissa toteutetaan moniammatillista yhteistyötä ja hyödynnetään Monesta hyvästä yhdeksi parhaista –hankeyhteistyötä.

Aikuissosiaalityön ja terveystalveluiden yhteistyönä aloitettiin suunnittelemaan terveystalveluiden jalkautuminen sosiaaliasemalle -pilottikokeilua.

Avosairaanhoidon toimintamallia kehitettiin yhteistyössä Tulevaisuuden sotekeskuks -hankkeen kanssa. Sampoharjun terveystalveluasemalla uusi tiimityömalli otettiin käyttöön lokakuussa. Tiimityömalli laajentuu muille terveystalveluasemille vuoden 2022 aikana.

- Sosiaali- ja terveystalveluissa paljon palveluita käyttäville asiakkaille/potilaille toteutetaan moniammatilliseen arvioon perustuvat kohdennetut talvelut. Erityisryhmänä ovat mielenterveys- ja päihdepalveluita tarvitsevat asiakkaat.

Aikuissosiaalityön ja kuntouttavien talveluiden ASSI asunto ensin -hankkeen Nopsajalkatiimi sekä tarvittaessa aluesosiaalityöntekijä osallistui moniammatilliseen arviointityöskentelyyn Kylön osasto 3 asiakkaiden prosesseissa. Aikuissosiaalityössä J-Napin psykologi, sairaanhoitaja ja toimintaterapeutti tuovat vahvan osaamisensa aikuissosiaalityön asiakastilanteisiin tarpeen mukaan. Yhteistyössä terveydenhuollon kanssa aikuissosiaalityössä on kiinnitetty huomiota paljon talveluja käyttävien päihde- ja mielenterveyskuntoutujien prosesseihin siten, että sosiaalityö on mahdollisuuksien mukaan heti alusta alkaen tiiviissä yhteistyössä terveydenhuollon kanssa.

- Päihde- ja mielenterveysasiakkaiden hoitoprosessi selkeytetään yhteistyössä kaupunginsairaalan, avosairaanhoidon, yhteispäivystyksen ja muiden toimijoiden mm. työllisyystalveluiden kanssa.

Päihde- ja mielenterveyspotilaiden hoitoprosessia on kehitetty yhteistyössä eri toimijoiden kesken mm. Tulevaisuuden sotekeskus -hankkeessa, ja kehitystyö jatkuu vuonna 2022.

- Sairaala Novassa Jyväskylän kaupungin palveluiden ja erikoissairaanhoidon yhteistyö toimii sujuvasti ja toiminta integroituu potilaan hoidon kannalta tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi. Potilas hoidetaan oikeaan aikaan oikeassa paikassa.

Kaupunginsairaalan osalta potilaiden hoitoprosesseja on kehitetty yhteistyössä erikoissairaanhoidon kanssa ja kehitystyö jatkuu vuonna 2022, esimerkiksi konsultaatioiden osalta. Kaupunginsairaalan ja sairaanhoitopiirin sairaansijojen sekä palveluasumisen paikkojen riittävyyden haasteet vaikeuttavat potilaiden siirtymistä sujuvasti tarkoituksenmukaisimpaan hoitopaikkaan.

Suun terveydenhuollossa tavoite toteutui. Perusterveydenhuollon erikoishoidon yksikön ja erikoissairaanhoidon yhteistyö on ollut sujuvaa ja potilaan hoito saumatonta ja tarkoituksenmukaista.

Hyödynnämme tehokkaasti digitalisaation mahdollisuuksia

- Ikääntyneiden palveluissa etähoivan ja etäpalvelutarpeen arviointi tukee asiakasprosessin sujuvuutta.

Etähoivan kehittäminen kotihoidossa eteni suunnitellusti asiakasmäärän ollessa loppuvuodesta 215. Palvelutarpeen arviointeja tehtiin mahdollisuuksien mukaan koronarajoitusten ollessa voimassa myös etänä.

- Lisätään toimialan palveluissa sähköistä asiointia ja etävastaanottoja sekä omahoitokanavien käyttöä.

Ikääntyneiden palvelujen keskitetyssä asiakas- ja palveluohjausyksikkö Oivassa otettiin käyttöön Omapalvelu, mikä mahdollistaa tietoturvallisen huoli-ilmoituksen sekä yhteydenottopyynnön tekemisen.

Ensimmäistä lastaan odottavan perheen asetuksen mukaiseen suun terveydentilan arvioon on ollut tarjolla videovastaanottomahdollisuus elokuusta lähtien.

Etävastaanottopalvelut ovat osa avosairaanhoidon palvelua ja sitä hankitaan lääkäreille ostopalveluna. Lisäksi OmaKS:n virtuaalisen sotekeskuksen toiminta on käynnistynyt ja kehittynyt sekä hoitaja-, lääkäri- että sosiaaliohjausvastaanottojen osalta vuoden 2022 aikana. Toiminta on molempien osalta jo vakiintunutta integroituen suoraan avosairaanhoidon.

Sosiaalipalveluissa otettiin käyttöön sähköinen Omapalvelu. Omapalvelussa yhteiskumppanit ja kuntalaiset voivat tehdä sosiaalihuoltolain mukaisia yhteydenottoja ja ilmoituksia sekä lastensuojeluilmoituksia. Lisäksi Omapalvelun avulla voidaan hakea täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea.

Perheiden ennaltaehkäisevissä palveluissa jatkettiin videovälitteisiä etävastaanottoja ja -kokouksia. Neuvolan perhevalmennukset toteutettiin osittain verkossa ja niihin liittyvien valmennusohjelman mukaisten videoiden käyttöönotto vakinaistettiin. Opiskeluterveydenhuollon sähköinen ajanvaraus laajeni, Omaolossa lisättiin esitietolomakkeita sekä seksitautien verkossa tehtävä oirearvio ja kotitestaus mahdollistui. Varhaisen tuen palveluissa otettiin käyttöön sähköinen Omapalvelu. Asukkaat, viranomaiset ja muut yhteistyötahot voivat tehdä verkossa sosiaalihuoltolain mukaisia yhteydenottoja ja ilmoituksia sekä lastensuojeluilmoituksia. Verkossa voi hakea myös lapsiperheiden kotipalvelua, perhetyön palveluja sekä ehkäisevää toimeentulotukea. Ammatillainen voi tehdä sosiaalihuoltolain mukaisen yhteydenoton asiakkaan palvelutarpeen arvioimiseksi yhdessä asiakkaan kanssa tai hänen luvallaan. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut toteutuivat kesällä ilman sulkuaikoja.

Sivistys

Lisäämme lasten ja nuorten mahdollisuuksia terveeseen kasvuun ja hyvään oppimiseen.

Kasvun ja oppimisen palvelut

- Nuorten kohtaamiset koulunuorisotyössä

Mittari: 44 278 nuorta

- Lasten osallistumisaste varhaiskasvatukseen

Alla lasten osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin esitettynä ikävuosittain:

Kotikunta Jyväskylä			
Maaliskuu 2021			
Ikä vuosina vuoden lopussa	henkilöitä	sijoitettuja	sijoitusten peittävyys
1	1285	96	7,47 %
2	1188	690	58,08 %
3	1229	996	81,04 %
4	1310	1204	91,91 %
5	1399	1313	93,85 %
6	1467	1403	95,64 %
7	1509	1487	98,54 %
8	1465	6	0,41 %

- Poissaolojen määrä/oppilas perusopetuksessa

Jyväskylän kaupungin perusopetuksen kouluissa on 1.8.2021 alkaen otettu käyttöön koulu-poissaoloja ennaltaehkäisevä ja poissaoloihin puuttumisen malli. Mallissa painottuu ennaltaehkäisevän työn merkitys, mutta sen tavoitteena on myös selkeyttää ja yhdenmukaistaa toimintamalleja tapauksissa, joissa poissaolot vaativat monialaista interventiota ja yhteistyötä. Poissaoloihin on laadittu alakoululaisille ja yläkoululaisille tuntimäärärajoja, jotka ohjaavat harkinnanvaraisesti eri toimenpiteisiin ryhtymistä. Luokanopettajien ja luokanohjaajien työn tueksi Wilmaan on kehitetty ns. huolisignaali, joka hälyttää eri tuntirajojen ylittyessä.

- Ohjattuun harrastustoimintaan osallistuvien lasten ja nuorten määrä

Kevätlukukaudella 2021 koulujen harrastustoimintaan vaikuttivat vahvasti koronarajoitukset. Koska ulkopuoliset toimijat eivät saaneet tulla kouluille, oli tarjonta noin 30 % normaalia pienempi. Syyslukukaudella 2021, kun toiminta oli suhteellisen normaalia, koulun harrastustoiminnassa kirjattiin yhteensä 34 000 käyntikertaa.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Museot

- Alle 18-vuotiaiden yksittäisten kävijöiden museokäynnit

Mittari: 4 835 kävijämäärä

- Kulttuurikompassin mukaiset museokäynnit ja muut päiväkotiryhmien, koululaisten ja opiskelijoiden opintokäynnit museoissa

Mittari: 399 ryhmää, joissa 6 344 osallistujaa

Kaupunginteatteri

- Nuorten ryhmä Backstage Group 15–20-vuotiaille

Mittareita: osallistujamäärä n. 10, tapaamiskerrat keväällä 17 syksyllä 14 kertaa, toteutuneet tilaisuudet 31, tavoitettu yleisömäärä 0, yhteistyökumppaneiden määrä 0). Tapaamiset toteutettiin pääosin etänä - ei yleisoesitystä.

- Teatteriseikkailu

Mittareita: osallistuneet koulut 40 ja osallistujamäärä 848, toteutuneet tilaisuudet 40). Teatteriseikkailut toteutuivat vain syksyllä 2021.

- Koko perheen teatteriesitykset ja lastentapahtumat

Mittareita: katsojamäärä 0, toteutuneet esitykset 0. Koko perheen esitys Lumikuningatar jouduttiin peruuttamaan keväältä 2021.

Kirjastopalvelut

- Monipuolisen lukutaidon koulutuksiin (mm. kirjavinkkauksiin ja lukuneuvontaan) osallistuneiden lasten määrä 3494 osallistujaa

Osallistuneiden lasten määrä 3494 osallistujaa

Jyväskylä Sinfonia

- Lapsille ja nuorille suunnatut sisällöt.

Mittareita: 2 539 kuulijaa, 6 live-tapahtumaa

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut

- Lapsille ja nuorille suunnatut tapahtumat, työpajat ja muut toiminnot: Lasten Lysti, kulttuuri-neuvola, varhaiskasvatuksen kulttuuriohjelma, päivähoiton Lysti, Kompassi

Mittarit: 688 live-tilaisuutta, 25 035 osallistujaa

Liikuntapalvelut

- Kehitämme liikumisolosuhteita, jolla myönteisiä vaikutuksia lasten ja nuorten terveellisten elämäntapojen edistämiseen. Lasten ja nuorten kävijämäärien osuus suhteessa uimahallien kokonaiskävijämääriin.

Jyväskylän kaupungin kulttuuri- ja liikuntalautakunta päätti joulukuussa Jyväskylän kaupungin liikuntaolosuhteiden kehittämisohjelmasta vuosille 2022–2030. Liikuntaolosuhteiden kehittämisohjelma on Jyväskylän kaupungin liikuntarakentamista ja -suunnittelua ohjaava asiakirja, jonka hankkeet, aikataulut ja kustannusarviot tarkentuvat vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä. Suurimmat yksittäiset liikuntapaikkainvestoinnit ohjelmakauden alkupuolella ovat pesäpallostadion, AaltoAlvarin kylpyläosan peruskorjaus ja -laajennus ja Huhtasuon jalkapallohalli.

- Kehitämme soveltavaa lasten ja nuorten liikuntaa osana Liikuntatieteellisen seuran koordinoimaa hanketta erityisliikunnanohjaaja - kohti soveltavan liikunnan kehityskumppanuutta. Tavoitteena on luoda uusia yhteistyöverkostoja ja vahvistaa soveltavan liikunnan asemaa eri sektoreilla Jyväskylässä. Lisäksi tavoitteena on, että Jyväskylässä soveltavan liikunnan osaajia on enemmän ja toimintarajoitteisten lasten ja nuorten määrä liikunta- ja urheilupalvelujen käyttäjissä lisääntyy.

Liikuntapalvelut on tiivistänyt yhteistyötä muiden palvelualueiden kanssa lasten ja nuorten liikunnallisen elämän tavan edistämiseksi. Liikuntapalvelut on nyt mukana poikkihallinnollisessa lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan edistämisen työryhmässä. Työryhmän tavoitteena on edistää lasten ja nuorten liikuntapolkujen kehittymistä sekä rakentaa yhtenäistä

mallia liikkumisen edistämiseksi osan Jyväskylän harrastamisen mallia pohtien yhteisiä tavoitteita, toimintamallia, suunnittelua, palvelujen toteutusta sekä viestintää.

Liikuntatieteellisen seuran koordinoiman erityisliikunnanohjaaja - kohti soveltavan liikunnan kehityskumppanuutta hankkeen avulla edistettäviä tavoitteita tarkennettiin. Tavoitteena on tiedottamisen ja yhteistyön kehittäminen sekä uusien liikuntamuotojen kokeilun mahdollistaminen tulevaisuudessa.

Kansalaisopisto

- Opetuksen järjestäminen ja kehittäminen lasten ja nuorten kasvua ja hyvinvointia tukevassa taiteen perusopetuksessa vuosittain yli tuhannelle lapselle ja nuorelle viidellä eri taiteenaloilla sekä taiteen perusopetuksen lisääminen ja suuntaaminen resurssien puitteissa kysynnän mukaisesti.

Mittari: 9184 opetustuntia ja 1997 opiskelijaa

Vahvistamme Jyväskylän vetovoimaisuutta kansainvälisenä kulttuuri-, tapahtuma- ja matkailukaupunkina.

Kasvun ja oppimisen palvelut

- Kansainvälisten yhteistyöprojektien lukumäärä perusopetuksessa

Koronapandemian vuoksi koulujen kansainvälinen toiminta on ollut tauolla. Yhteistyöprojektien lukumäärää ei ole koottu vuoden 2021 osalta.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Museot

- Laadukkaat museotilat ja näyttely- ja tapahtumatuotanto houkuttelevat matkailijoita

Mittari: kansainväliset kävijät, kävijämäärä 1 692

- Käynnistetään Alvar Aalto -museon peruskorjauksen ja Keski-Suomen museon ja Alvar Aalto -museon välisen nivelosan toteuttaminen 2021–2023. Samalla luodaan museokeskuksen toimintakonsepti.

Mittari: Toteutuu

- Jyväskylän kulttuuri- ja taidekeskuksen suunnittelu jatkuu ydinkeskustassa Jyväskylän sydän-hankkeen edetessä.

Mittari: Toteutuu vuorollaan talonrakennusinvestointien kautta

Kaupunginteatteri

- Englannin ja venäjän kielellä tekstitettyjä esityksiä yhteistyössä Visit Jyväskylän kanssa

Mittareita: ei toteutunut koska esitys johon tekstitystä suunniteltiin peruuntui.

- Kansainvälinen taiteellinen yhteistyö ja vierailutoiminta

Mittareita: ei toteutunut

- Kansainvälisesti tunnetun arkkitehdin suunnitteleman teatterirakennuksen toteutunut peruskorjaus houkuttelee kansainvälisiä vierailijoita

Mittareita: ei toteutunut. Peruskorjaus hankesuunnitteluvaiheessa.

Jyväskylä Sinfonia

- Korkeatasoiset konserttimusiikin sisällöt ja esiintyjävieraat.

Mittareita: ulkomaisten esiintyjävieraiden määrä 10 vierailijaa, kansainväliset kävijät 3 henkilöä

Liikuntapalvelut

- Erasmusprojekti yhdessä kansainvälisten toimijoiden kanssa aloitetaan

Jyväskylän kaupunki rakentaa yhdessä Uumajan ja Tarton sekä urheiluseurojen RF-Sisu Västerbotten ja JBA:n kanssa kansainvälistä yhteistyöverkosta, jonka tavoitteena on tukea nuorten fyysistä aktiivisuutta kohdealueilla. Euroopan unionin rahoittama ja Jyväskylän kaupungin koordinoima pilottihanke käynnistyi tammikuussa 2021 ja päättyy jatkoajan jälkeen vuoden 2022 lopussa.

Hyödynnämme tehokkaasti digitalisaation mahdollisuuksia

Kasvun ja oppimisen palvelut

- Nuorisopalveluiden digitaalisessa nuorisotyössä kohdatut nuoret

Mittari: Digitaalisessa nuorisotyössä (Discordin kävijät, keskustelijat ja pikaviestit) kohdattujen nuorten lukumäärä oli yhteensä 7300 kävijää. Lisäksi vuoden aikana järjestettiin kaksi Minecraft-leiriä, joihin osallistui 20 osallistujaa.

- Käytössä olevien laitteiden määrät/opettaja tai oppilas/lapsi

Mittari: Käyttökelpoisten laitteiden määrä/opettaja oli 2,3 ja määrä per oppilas/lapsi 0,64. Tarkasteluun on otettu opettajien käytössä olevat puhelimet, tietokoneet ja tabletit. Oppilaiden laitteista valtaosa on yhteiskäyttölaitteita.

- Uusien laitteiden hankinnat/leasingit suhteessa työntekijöiden ja oppilaiden/lasten määriin

Mittari: Vuonna 2021 uusia laitteita hankittiin/leasattiin 0,7 laitetta/opettaja ja uusien laitteiden määrä per oppilas/lapsi oli 0,05. Vuosien 2020 ja 2021 aikana hankittiin kaikille opettajille uudet matkapuhelimet.

- Digitalisaatioon liittyviin koulutuksiin osallistuneiden määrät (sapista)

Koulutuksiin osallistui yhteensä noin 270 työntekijää. Koulutuksia järjestettiin vuoden aikana esimerkiksi eri tietojärjestelmien ja O365-sovellusten käyttöön sekä tutor- ja yhteyshenkilötoimintaan.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Museot

- Museoiden uuden kokoelmanhallintajärjestelmän käyttö ja museoiden aineistojen julkaiseminen Finnassa

Mittari: julkaistujen aineistojen määrä vuodessa 6405

Kaupunginteatteri

- Viestinnän ja markkinoinnin digitaaliset alustat

Mittarit: kävijämäärät sähköiset pinnat, verkkosivut: sivukatselija noin 38 500, facebook; kattavuus 282 067 kävijää (sivutykkäyksiä noin 11 000), instagram; kattavuus 34 803 kävijää (seuraajia noin 4 000), twitter; kattavuus noin 14 000 kävijää (seuraajia noin 1300), youtube; videoiden katselumäärä noin 25 300 (tilaajia noin 320), mailchimp-uitiskirje; 1 x kk

(vastaanottajia noin 3 900), sähköisesti verkkokaupasta ostetut liput 6150 kpl (35 % kokonaisymyynnistä).

- Digikoulutukseen osallistunut henkilökunta

Mittareita: ei toteutunut. Digikoulutusta ei järjestetty.

- Teatterin peruskorjauksen yhteydessä henkilökunnan lisääntynyt digiosaaminen ja digilaitteiston päivitys

Kirjastot

- Kirjastojen e-aineistoja käytettiin vuonna 2021 315.195 kertaa, joka oli edellisen vuoden toteumaan nähden 49.000 kertaa enemmän.

Jyväskylän Sinfonia

- Digitaalisten viestintä- ja markkinointikanavien tehokas hyödyntäminen. (Mittarit: sosiaalisen median seuraajien ja internet-sivujen kävijöiden määrä ja kehitys)

Mittari: Facebook -seuraajat & tykkäykset 4370 (kasvua 13,8 %), Instagram -seuraajat 1806 (kasvua 19,1 %), Twitter -seuraajat 948 (kasvua 3,9 %)

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut

- Eri-ikäisille suunnatun kulttuuritarjonnan saavutettavuuden edistäminen digitaalisten palvelujen avulla

Mittari: 20 striimattua esitystä ja verkkosisältöä

Liikuntapalvelut

- Tilavaraustoimintoja kehitetään digitalisoimalla vakiovuorojen haku- ja jakoprosessia, jolla helpotetaan asiakkaiden vuorohakemuksen jättämistä. Toimintoja parantamalla pystytään haetut vuorot kohdentamaan tarkemmin niihin soveltuviin harrastustiloihin sekä lyhentämään käsittelyaikaa.

Varausjärjestelmän toimittajalla on suunnitelmissa kehittää vuorojenhaku- ja jakoprosessia oman järjestelmän sisällä ja siitä järjestettiin syksyllä 2021 paneelikeskustelu eri kuntien edustajien kanssa. Paneelikeskustelussa käytiin läpi haku- ja jakoprosessiin liittyvät haasteet ja mahdolliset ratkaisuehdotukset.

Kansalaisopisto

- Etäopetuksen kehittäminen, luentojen striimaukset, markkinoinnin ja asiakaspalvelun kehittäminen digitaalisten palvelujen avulla.

Mittari: 673 etäopetustuntia (46 verkkokurssia) ja striimatut luennot 18 oppituntia.

Aikuisten yleissivistävän opetuksen puolella on koronatilanteesta johtuen osa opetuksesta järjestetty myös etäopetuksena.

Kaupunkirakenne

Raikas ja kasvava elinvoima

- Teema 2. Edistämme kaupunkikehitysalustoilla ja kumppanuuksilla yritysten kasvua.

Tuetaan kaupungin elinvoiman kasvamista kehittämällä liike- ja työpaikkarakentamisen lupaprosesseja proaktiivisemmiksi asiakaslähtöisempään ja hankkeita edistävämpään suuntaan.

Toteuma:

Yritysassiakaspalvelun kehittämishankkeessa keskityttiin yritystonttimyynnin prosessiin ja sen tuloksena parannettiin erityisesti tonttimarkkinoinnin työkaluja. Varsinaisen tonttimyyntiprosessin todettiin olevan kunnossa. Rakennuslupaprosessin kehittämisessä luotiin päivittäisjohtamisen työkalu, jolla voidaan seurata ja ohjata käsittelyyn tulevien lupien läpimenoa.

- Teema 7. Vahvistamme Jyväskylää vetovoimaisena korkean osaamisen koulutuskaupunkina ja tutkimuksen keskuksena

Seminaarinmäen aluesuunnitelman valmistuttua käynnistetään asemakaavoitus.

Edistetään opiskelija-asumista KymppiR2020-ohjelmassa kuvatun kokonais kuvan ja periaatteiden mukaisesti.

Toteuma:

Seminaarinmäen aluesuunnitelma valmistui ja asemakaavoitusta valmistellaan yhdessä yliopiston ja Suomen yliopistokiinteistöjen kanssa. Opiskelija-asumiseen liittyviä kumppanuuskaava- ja uudiskohteita oli rakenteilla Nuuskakujalla ja Kankaalla sekä suunnitteilla Kortepohjassa ja keskustan lähialueilla.

- Teema 11. Parannamme kaupunkikeskustan viihtyisyyttä ja elinvoimaa

Parannetaan kaupunkikeskustan saavutettavuutta joukkoliikenteen ja pysäköintijärjestelmän kehittämisen keinoin.

Kehitetään kaupunkikeskustan pitovoimaa tapahtumatoimintaa aktiivisesti palvelemalla ja kaupunkivihreää lisäämällä.

Kaupunkikeskustan täydennysrakentamisen kaavoitusta edistetään. Keskusta-asemanseudun suunnittelua jatketaan valmistuneen toteutettavuusselvityksen pohjalta ja määritellään toteutukseen tähtäävän suunnittelun toimenpiteet seuraaville vuosille.

Toteuma:

Paikallisliikenneterminaalin suunnittelu eteni. Keskustassa oli käynnissä ja hyväksyttiin useita täydennysrakentamisen asemakaavoja. Keskusta-asemanseudun toteutettavuusselvitys valmistui, seuraavana toimenpiteenä käynnistyy kansisiltarakenteen huomioiva Rantaväylän aluevaraussuunnittelu yhdessä Keski-Suomen Ely-keskuksen kanssa.

- Teema 12. Teemme kaupungista houkuttelevan työpaikkana ja työnantajana

Rekrytointihaasteiden ratkaisemiseksi tarjoamme aktiivisesti harjoittelu- ja lopputyöpaikkoja.

Tuemme oman henkilöstön osaamisen kasvattamista erityisesti tehtäväkuvien laajentuessa.

Toteuma:

Toimialalla pystyttiin tarjoamaan muutamia harjoittelu- ja lopputyöpaikkoja alan opiskelijoille. Esimiehistöllä on hyvä käsitys toiminnan yhteydestä tulevaisuuden rekrytointihaasteiden ratkaisemiseen, mutta koronapandemian pakottaman etätönnä vuoksi opiskelijoiden ohjaamista ei voitu tehdä toivotussa laajuudessa. Oma henkilöstö on poikkeustilanteesta huolimatta

suorittanut paljon koulutuksia ja erilaisten sähköisten sisäisten koulutusten ja video-ohjeistusten käytöstä on tullut rutiinia.

Resurssien viisas käyttö

- Teema 13. Toteutamme eheää yhdyskuntarakennetta ja kannustamme kestävään liikkumiseen

Toteutetaan Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-sopimuksen toimenpiteitä yhteistyössä seudun muiden kuntien ja valtion kanssa.

Käynnistetään Jyväskylän seudun MAL-kehityskuvatyön päivitys osana Jyväskylän seudun MAL-sopimuksen toteuttamista ja seudullista yhteistyötä.

Linkki tulevaisuuteen -kehittämisohjelman toteutus jatkuu. Vuoden 2021 tavoitteena on saada matkamäärien lasku kääntymään, kehittää lippu- ja maksujärjestelmiä sekä lisätä sähköisten palveluiden määrää.

Toteuma:

Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-sopimuksen toimenpiteiden toteutus käynnistyi. Ensimmäisinä toimenpiteinä käynnistyivät seudun MAL-kehityskuvatyö, joukkoliikennettä koskevat toimenpiteet, ARA:n avustamat kunnallistekniikkahankkeet sekä pienten, kustannustehokaiden liikennehankkeiden toteutus. Koronan pitkittymisen vuoksi matkamäärää saatiin hiukan paranemaan, mutta vuositavoitteeseen ei päästy. Lippu- ja maksujärjestelmän ja sähköisten palveluiden kehittämistä pystyttiin viemään eteenpäin mm. siirtyminen osittain tunnistepohjaiseen järjestelmään, mobiililippujen, kumppanimyynnin, tapahtumalippujen käyttöönottojen ja pilottien kautta.

2.1.2 Toimialojen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Toimialojen valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

Konsernihallinto

1. Työllisyyspalvelujen aktivointiaste on vähintään 32 % ja työsuhteita on syntynyt työllisyyspalvelujen avulla vähintään 3 700 kpl.

Aktivointiaste - tavoite toteutui osittain. Työllisyyskokeilun asiakkaiden keskimääräinen kuukausittain aktivointiaste 1.3.-31.12.2021 oli 28,4 %. Tavoitetaso (32 %) saavutettiin loka- ja marraskuussa. Palveluihin ohjautumista hidasti työllisyyden kuntakokeilun käynnistymisvaihe sekä koronaepidemian pitkittymisen aiheuttama varovaisuus työnhakija-asiakkaissa.

Työsuhteiden syntyminen – tavoite toteutui osittain. Työllistymiseen päätyneitä asiakkuuksia on työllisyyskokeilun aikana 1.3.-31.12.2021 rekisteröity 2340. Työllisyyskokeilujen käynnistymisen lykkääntymisen vuoksi tammi-helmikuulta 2021 ei kokeiluista vielä ole ollut raportoitavaa.

Työllisyyspalvelujen avulla syntyneiden työsuhteiden täysin tarkkaa lukumäärää ei ole asiakastietojärjestelmästä raportointityökaluilla poimittavissa. Kaikki työnhakija-asiakkaat eivät ilmoita asiakkuutensa päättymisen syytä, joten osa työllistymisistä jää dokumentoimatta. Todellinen lukumäärä on lähellä tavoitelukua.

2. Yritysten sijoittumispalveluissa on autettu 11 yritystä sijoittumaan Jyväskylään.

Tavoite toteutui. 14 yritystä autettiin sijoittumisesta Jyväskylään

3. Mikroyritysten toipumisen ja kasvun tukemisen palveluissa yrityksiä yli 130 kpl.

Tavoite toteutui. Business Jyväskylän webinaareihin osallistui lähes 300 henkilöä, klinikka-toiminnassa oli mukana 37 yritystä ja sparraamoissa 16 yritystä.

Sosiaali- ja terveystyöpalvelut

1. Lastensuojelun avohuollon uudet asiakkuudet vähenevät vuositasolla vähintään 15 % seuraavien toimenpiteiden avulla

Lapsiperheiden keskitetyllä palvelutarvearviointityöskentelyllä ohjataan asiakkaita ensisijaisesti varhaiseen tukeen perheiden ennaltaehkäisevien palveluiden ja sivistyspalveluiden varhaiskasvatuksen, koulujen, oppilashuollon, nuorisotyön ja kolmannen sektorin yhteisillä toimintakäytännöillä. Asiakastyössä priorisoidaan peruspalveluiden lisäksi mahdollisen SIB-hankkeen kohdennettuja toimintoja lapsille, nuorille ja perheille.

Mittari: Lastensuojelun uudet asiakkaat (2017: 480, 2018: 565, 2019: 574, tavoite vuonna 2020 < 574), vuonna 2021 < 488.

Tavoite toteutui. Lastensuojelun avohuoltoon siirtyi uusia asiakkaita vuonna 2021 yhteensä 457, mikä on 19 % vähemmän kuin edellisellä vuonna (2020: 565).

Mittari: Lastensuojelun avohuollon piirissä olevien suhteellinen osuus 0–17-vuotiaiden ikäluokasta pienenee (vuonna 2019: 5,8 %).

Tavoite toteutui. Lastensuojelun avohuollon asiakkaana oli vuoden 2021 aikana 1350 lasta eli 5,2 % ikäluokasta. Vuonna 2020 luku oli 1 507 eli 5,4 % ikäluokasta.

2. Mielen- ja päihdepalveluiden ja päihdepalveluiden palveluketjun saumaton toiminta eri palvelualueiden ja toimijoiden välillä. Turvataan asiakkaan oikea-aikainen avun ja palvelun saanti

Mielen- ja päihdepalvelujen vaikuttavuutta parannetaan kehittämällä perustason toimintoihin moniammatillinen hoitomalli, jossa mukana on terveydenhuollon lisäksi sosiaalipalvelut.

Eri palvelualueet ylittävällä yhteistyöllä pyritään tarjoamaan asiakkaalle hänen tarvitsemansa apu oikea aikaisesti. Asiakkaan kannalta nopea avun saaminen on tärkeää, joten matalan kynnyksen palveluja terveysasemilla lisätään.

Mittari: Läheteiden määrä perustason palveluista erikoissairaanhoidon ei kasva

Tavoite toteutui osittain. Lähetemäärä aikuisten psykiatriseen erikoissairaanhoidon laski peräti 26,4 % paremmin kohdistuneen perustason mielen- ja päihdepalveluiden johdosta. Läheteiden määrä lastenpsykiatrialle vähentyi 3,7 %, 2021: 156 (2020: 162). Sen sijaan läheteiden määrä nuorisopsykiatrialle nousi 9,9 %, 2021: 311 (2020: 283).

Mittari: Ensimmäinen vastaanottoaika viiden päivän sisällä yhteydenotosta.

Tavoite toteutui osittain. Walk in -palvelun kautta vastaanotolle pääsee saman päivän aikana. Terveysaseman kiirevastaanoton sairaanhoitajalle pääsee seitsemän päivän sisällä ensikontaktista. Pisimmät odotusajat ovat psykologille (10 viikkoa) ja psykiatrille (11 viikkoa).

3. Potilaat siirtyvät sujuvasti erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon kaupunginsairaalan ja sairaalahoidon tarpeen päättyttyä edelleen kotiin tai jatkohoitopaikkaan

Kaupunginsairaalassa lisätään palveluohjausta, ja osastojen potilassijoittelu keskitetään sairaala Novan vuorovastaaville yhteyshoitajien työvuorojen ulkopuolisena aikana. Yhteistyötä ikääntyneiden palveluiden ja erikoissairaanhoidon eri erikoisalojen kanssa jatketaan sujuvien hoitoketjujen luomiseksi. Riittävä lääkäriresurssi on avainasemassa potilaiden sujuville kotiutuksille, ja lääkäritilanteen parantamiseksi tehdään tiivistä yhteistyötä mm. erikoissairaanhoidon kanssa.

Ikääntyneiden palveluissa asiakkaan hoitoprosessin tukena ovat palveluohjaus, kotiutustiimi, arviointi- ja kuntoutusyksikkö ja etähoivan sujuva toimintamalli.

Mittari: Kitkalaskutusta erikoissairaanhoidosta ei synny

Tavoite ei toteutunut. Kitkalaskutuspäiviä oli vuoden 2021 aikana yhteensä 226. Tammikuussa kitkalaskutuspäiviin vaikutti muutto sairaala Novaan, jolloin samanaikaisesti kaupunginsairaalan toiminta loppui Palokan sairaalassa. Loppuvuonna sairaansijojen riittävyydelle aiheutti haasteita henkilöstövajeesta johtunut kaupunginsairaalan sairaansijamäärän vähentäminen sekä jatkohoitopaikkaa jonottavien potilaiden lisääntyminen.

Vaikea paikka- ja henkilöstötilanne kokonaisuutena on vaikeuttanut arviointi- ja kuntoutusyksikkö ARVIn toiminnan käynnistymistä. ARVIn paikkoja ei ole voitu käyttää ainoastaan arviointi- ja kuntoutusasiakkaille. Lyhytaikaishoidon paikkoja ei ole pystytty lisäämään, koska yksityisten palvelutuottajien vaikea henkilöstötilanne ei ole mahdollistanut lyhytaikaishoidon suunnitelmallista ostamista yksityisiltä tuottajilta. Lyhytaikaishoidon paikkoja ei ollut myöskään mahdollista perustaa Luhtiseen yksikön toiminnallisella muutoksella kiinteistön saaman ARA (Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus) rahoituksen vuoksi.

Mittari: Kaupungin sairaalassa jatkohoitopaikkaa jonottavien potilaiden määrä on <5.

Tavoite ei toteutunut. Kaupunginsairaalassa jonotti jatkohoitopaikkaa vuoden 2021 aikana keskimäärin 29 potilasta. Huhtikuussa jonottavien potilaiden määrä oli pienimmillään 17, mutta määrä kasvoi marraskuussa korkeimmillaan 45:een.

Sivistys

Kasvun ja oppimisen palvelut

- 1. Varhaiskasvatuksen vaikuttavuutta parannetaan lisäämällä lasten osallistumisastetta varhaiskasvatuspalveluihin (osallistumisasteen tavoitetaso vuodelle 2021 80 %). Tavoitteena on nostaa osallistumisastetta erityisesti niiden lasten osalta, joiden on todettu tutkimusten mukaan eniten hyötyvän varhaiskasvatuksesta. Yhdenvertaisuutta edistetään huomiolla alueelliset erot ja ottamalla käyttöön uusia toimintamalleja.**

Tavoite toteutui osittain. 0–6-vuotiaiden lasten osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin toteutui vuoden keskiarvona 73,4 %. Eri ikäisten lasten osallistumisaste vaihtelee, 3–7-vuotiaiden osalta asetettu tavoite toteutuu. OKM:n tasa-arvohankerahoitusta saaneiden indikaattorialueiden osalta osallistumisaste jää keskiarvoista alemmaksi, ollen vuoden 2021 keväällä noin 70 %. Strategiaa toteuttavien kehittämistoimenpiteiden yhteydessä on esitetty lasten ikävuosittainen osallistumisastetoteuma kevään 2021 tilanteesta.

- 2. Laadukas esiopetus toteutuu lähipalveluperiaatteella kotiosoitetta lähellä olevassa päiväkodissa, päiväkotikoulussa tai koulun tiloissa, jossa on esiopetusryhmä.**

Tavoite toteutui. Esiopetuspaikka järjestyi kaikille lapsille lähialueelta ja yhtenäisen opinpolun mukaisesti. Perheiden tästä poikkeavat toiveet on kuitenkin edelleen huomioitu esiopetuspaikkaa järjestäessä.

- 3. Opetuksen vuosiviikkotunnit/perusopetuksen oppilas vähintään 1,65 (Arvio vuonna 2021 on 1,65 vuosiviikkotuntia/perusopetuksen oppilas).**

Tavoite toteutui. Opetuksen vuosiviikkotunnit/perusopetuksen oppilas toteutui 1,66.

- 4. Opetusryhmän laskennallinen koko vuosiluokilla 1–6 on 19,4 oppilasta/ryhmä ja vuosiluokilla 7–9 on 18,1 oppilasta/ryhmä (Talousarviovuonna 2020 laskennallinen opetusryhmän koko 1–6 vuosiluokilla on 19,4 ja 7–9 vuosiluokilla 18,1).**

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Opetusryhmän laskennallinen koko vuosiluokilla 1–6 toteutui 18,6 oppilasta/ryhmä ja vuosiluokilla 7–9 18,1 oppilasta/ryhmä.

Mittarin laskentaperiaatetta tarkistettiin vuoden 2021 tilinpäätöksen yhteydessä vastaamaan yleisesti käytössä olevia ohjeita ja tämän vuoksi vertailukelpoisuudet edellisten vuosien sekä talousarvion välillä kärsivät.

- 5. Oppilashuollon psykologi- ja kuraattorityössä aikarajat palvelujen piiriin pääsemiseksi toteutuvat kiireellisissä palveluissa 2 koulu- tai oppilaitospäivän aikana ja ei-kiireellisissä palveluissa 7 koulu- tai oppilaitospäivän aikana.**

Tavoite ei toteutunut. Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluissa on nyt ollut koronas-takin johtuen ruuhkaa, joka näkynyt ajoittaisina aikarajojen ylityksinä. Lisäksi rekrytointi haasteen psykologien osalta on aiheuttanut ruuhkautumista. Tätä pyritään nyt korjaamaan lakisääteisen kuraattorimitoituksen nopealla toimeenpanolla kevään 2022 aikana ja lisäksi hankitaan psykologin palveluja ostopalveluna, jotta lakisääteiset asiat saadaan hoidettua.

- 6. Koko päättöikäluokka saa perusopetuksen päättötodistuksen (Toteuma vuonna 2020 on 97,6 %).**

Tavoite ei toteutunut. Lukuvuoden 2020–2021 päättyessä päättötodistuksen päättöikäluokasta sai 97,5 %.

- 7. Nuorisopalvelujen oman toiminnan käyntikerrat nousevat 83 000 käyntikertaan. 15–29 vuotiaista nuorista kohdennetut palvelut tavoittaa 1 100 nuorta, joista 700 etsivässä**

nuorisotyössä ja 400 työpajatoiminnassa. Ohjaamo-toiminnassa annetaan 4 500 ohjauskertaa.

Tavoite toteutui osittain. Nuorisopalvelujen oman toiminnan käyntikerrat toteutuivat asetetun tavoitteen mukaisesti ja työpajatoimintaan osallistuvien nuorten määrä ylitti asetetun tavoitteen. Etsivässä nuorisotyössä ja Ohjaamo-toiminnassa jäätin niukasti asetetuista tavoitteista.

Käyntikertojen kokonaisluku on kuitenkin alakanttiin todelliseen tilanteeseen nähden, koska nuorisopalveluissa ei ole yhtenäistä tilastointia. Kokonaisluku sisältää eri toimintojen kävijämääriä ja asiakasmääriä. Nuorisopalveluiden toiminnot ovat hyvin erilaisia ja tilastointia tehdään erilaisiin tarpeisiin, myös eri rahoittajien ohjeiden mukaan ja osana valtakunnallista tilastointia. Tunnusluvut uusittiin vuodelle 2022.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut

- 1. Kulttuuripalvelujen toiminnan kohderyhminä ovat lapset, nuoret ja ikääntyneet: 2 000 toteutettua tapahtumaa, työpajaa ja toimintoa tavoittaa 50 000 osallistujaa. Kulttuuripalvelut edistää eri-ikäisille suunnatun kulttuuritarjonnan saavutettavuutta digitaalisten palvelujen avulla ja huomioi sisällöissään monipuolisesti taiteen eri muodot: 15 striimattua tilaisuutta ja 350 työllistettyä taiteilijaa ja taidekasvattajaa taiteen eri aloilta.**

Tavoite toteutui osittain. Yhteensä 1 433 toteutettua tapahtumaa, työpajaa tai toimintoa tavoitti 37 145 osallistujaa. Striimauksia ja muita verkkosisältöjä toteutettiin 20 kappaletta. Kulttuuripalvelut työllisti 310 taiteilijaa tai taidekasvattajaa. Syinä tavoitteista jäämiseen olivat koronan aiheuttamat rajoitukset tapahtumatoiminnassa ja päiväkeskustoiminnan uudelleen organisoituminen ikääntyneiden palveluissa. Osa tapahtumista ja esitystoiminnasta pystyttiin toteuttamaan verkkosisältöinä, joiden kohdalla tavoite ylittyi.

- 2. Osallisuuspalvelut koordinoi kaupungin osallisuustyötä yhdessä laaja-alaisen osallisuusryhmän kanssa tavoitteena osallisuuden ja vuoropuhelun edistäminen asukkaiden, viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kesken: 14 asukastilaisuutta tavoittaa 1 500 osallistujaa. Vapaaehtoistoiminnan palvelut järjestää 18 koulutusta uusille vapaaehtoisille ja välittää 1 000 vapaaehtoistehtävää.**

Asukastilaisuudet: Tavoite toteutui osittain. Kuntapäättäjien iltakahvitilaisuuksia järjestettiin 6 kertaa ja niissä oli osallistujia yhteensä 439. Syinä tavoitteista jäämiseen olivat kuntavaalien siirto myöhäisempään ajankohtaan ja siitä johtunut uuden valtuustokauden aloituksen siirtyminen sekä koronapandemian vuoksi peruuntuneet puistoruokailut.

Vapaaehtoistoiminta: Tavoite toteutui. Vapaaehtoisten koulutuksia järjestettiin tavoitteen mukaisesti 18 ja vapaaehtoistehtävien määrä 1 846 ylitti tavoitteen.

Jyväskylän kansalaisopisto

- 1. Kurssilaisten määrä valtiosuuteen oikeuttavassa koulutuksessa laskee hieman edellisen vuoden tasosta, kurssilaisten määrän ollessa 21 500 ja kuvataidekoulun/laajan oppimäärän koulutuksessa kurssilaisten määrä pysyy vuoden 2020 tasolla, kurssilaisten määrän ollessa 330. Valtiosuuteen oikeuttavien oppituntien määrä pysyy vuoden 2019 tasolla, kansalaisopiston oppituntien ollessa 38 900 tuntia ja kuvataidekoulun/laajan oppimäärän oppituntien ollessa 3 000 tuntia.**

Tavoite toteutui osittain. Kurssilaisten määrä: kansalaisopisto: 16 582, kuvataidekoulu laaja: 332

Oppituntien määrä: kansalaisopisto: 35 355, kuvataidekoulu laaja: 3 061

- 2. Nostetaan kurssien käyttöastetta vajaiksi jääneillä kursseilla tarjoamalla kohdennetusti kurssialennuksia ja maksuttomia kurssipaikkoja. Kurssipaikkoja toimeentulotukiasiak- kaille toteutuu Kipinä-kortilla 70 kappaletta. Maksuttomia opintosetelikursseja toteutuu 20 kurssia.**

Tavoite toteutui osittain. Kurssipaikkoja toteutui Kipinä-kortilla 61 kappaletta. Maksuttomia tai OPH:n avustuksella tuettuja opintosetelikursseja on ollut 22 kappaletta. Tavoitteen tarkastelussa on otettu huomioon myös OPH:n avustuksella tuetut opintosetelikurssit, vaikka tavoitteessa itsessään niitä ei ole mainittu.

Kirjastot

- 1. Aukiolotunnit: Kaikkien toimipisteiden aukiolotunnit yhteensä 42 000 tuntia, joista oma- toimisia aukiolotunteja 18 500 tuntia.**

Tavoite toteutui osittain. Kaikkien toimipisteiden aukiolotunnit yhteensä 32 589 tuntia, joista omatoimisia aukiolotunteja 12 040 tuntia. Aukioloaikataavoitteesta jäätiin 9 411 tuntia ja omatoimisten aukiolotuntien tavoitteesta 6460. Tavoitteesta jääminen johtui pandemian aiheuttamista rajoitustoimista kirjastojen aukioloaikoihin ja kirjastoautojen ajoreitteihin. Toinen syy oli Keljonkankaan lähikirjaston avaamisen viivästyminen kalusteiden toimitusvaikeuksien vuoksi.

- 2. Käynnit: Kirjastokäyntien määrä on 2 170 000 käyntiä vuodessa, josta verkkokäyntejä on 870 000.**

Tavoite toteutui osittain. Kirjastokäyntien määrä on 1 674 654 käyntiä vuodessa, josta verkko- käyntejä on 927 813. Kokonaiskävijätavoitteesta jäätiin 493 346 kävijää, mikä johtui yksinomaan fyysisten käyntien vähenemisestä. Pandemian vuoksi kirjastoissa mahdollistettiin aineiston palauttaminen käymättä kirjastossa ja lisäksi aukioloaikoja oli rajattu. Verkkokäynneissä nousua oli 57 000. Nousu johtuu paitsi kirjastojen käyttötottumusten muutoksesta, myös siitä, että e-aineis- toihin käytettiin suhteessa enemmän aineistomäärärahoja.

Museot

- 1. Museoiden kävijämäärätavoite on 100 000 kävijää (Jyväskylän taidemuseo 30 000, Keski- Suomen museo 30 000, Keski-Suomen museon erillismuseot 10 000 ja Suomen käsityön museo 30 000, tavoite vuonna 2020: 100 000 kävijää).**

Tavoite toteutui osittain. Museoiden kävijämäärätavoitteesta jäätiin 12 160 kävijää. Vuonna 2021 museopalveluiden yksiköissä vieraili kaikkiaan 87 840 kävijää (Jyväskylän taidemuseo 32 523, Keski-Suomen museo 19 916, Keski-Suomen museon erillismuseot 9 630 ja Suomen käsi- työn museo 25 771 kävijää, tavoite vuonna 2021 oli 100 000 kävijää). Keski-Suomen museon käsityöläismuseo avattiin yleisölle vasta kesäkuussa, vaikka se normaalitilanteessa on auki ympäri vuoden.

- 2. Museotyötä suunnataan erilaiset asiakkaat huomioivaan, osallisuutta ja yhdessä teke- mistä vahvistavaan yleisötyöhön. Museopalvelujen yleisötapahtumatavoite on 200 tilai- suutta (vuonna 2020 tavoite 200). Yleisötapahtuma voi olla myös virtuaalinen tapahtuma.**

Tavoite toteutui. Museot järjestivät vuonna 2021 yhteensä 209 yleisötapahtumaa, joista 142 tapahtui museoissa ja 67 toteutettiin verkkotapahtumana.

Liikuntapalvelut

- 1. Asiakasmäärät: Uimahallien (AaltoAlvari ja Wellamo) kävijämäärien tavoitteena yhteensä 500 000, ja joista seniorikortilla käyviä 80 000. AaltoAlvarin kävijämääriin odotetaan pientä pudotusta edellisvuosiin verrattuna kylpyläosan alkavan peruskorjauksen takia.**

Tavoite ei toteutunut. Uimahalleilla kävi yhteensä 254 087 kävijää, joista seniorikortilla 36 227 kävijää. Uimahallit olivat avoinna toukokuusta alkaen, poikkeuksena vuosittaiset huoltosulut kesä-heinäkuussa.

Uimahallien koronasulun takia jatkettiin käyttöaikoja sarjatuotteisiin menetettyä käyttöaika vastavalta osalta sekä seniorikortteihin neljän kuukauden osalta. Tämä vaikutti mm. vuoden 2021 myytyihin seniorikorttimääriin.

- 2. Tilojen käytön tehokkuus: Liikuntapalvelujen hallinnoimiin tiloihin myönnetään 120 000 vuoroa ja 10 keskeisimmän liikuntatilan käyttöaste on aukioloaikoina 85 %.**

Tavoite ei toteutunut. Liikuntapalvelujen hallinnoimiin tiloihin myönnettiin vuoroja 99.024 kappaletta. Liikuntatilojen käyttöaste oli koronatilanteesta johtuen aukioloaikoina 69 %.

Jyväskylä Sinfonia

- 1. Orkesterilla oli 27 konserttia ja 8 verkkokonserttia, sen koko toiminta tavoitti 10 289 kuulijaa (2021 tavoite 52 konserttia ja 26 000 kuulijaa). Konserttien täyttöaste syksyn 2021 sinfoniakonserttien osalta oli 86 % suhteutettuna rajoitusten mukaiseen kapasiteettiin. (2021 täyttöastetavoite 92 %).**

Tavoite ei toteutunut. Koronapandemiasta johtuen konserttimääriä, kuulijatavoitetta ja täyttöastetta koskevat tavoitteet eivät täytyneet, sillä 1.1.-15.5.2021 konsertit olivat yleisöltä tauolla kokonaan ja syksyn osalta konsertit toteutuivat erilaisin yleisökapasiteettirajoituksin. Orkesteri jatkoi koko vuoden toimintaansa ja kevään konsertit toteutettiin verkkokonsertein.

- 2. Orkesterin toimintaan kuuluva vuorovaikutuksellinen yleisötyö tavoittaa yhteensä 4 000 osallistujaa (2021 tavoite 4 000 osallistujaa).**

Tavoite toteutunut osittain. Yleisötyö tavoitti 1 410 osallistujaa. Koronapandemiasta johtuen suurin osa yleisötyöstä toteutettiin verkon välityksellä. Yleisötyön verkkosisällöt tavoittivat 5 162 seuraajaa. Suunnitellut 8. luokkalaisten taidetestaajaproduktion konsertit peruuntuivat koronasta johtuvista syistä, mutta Sinfonia on the move –jalkautumisviikoilla toteutimme n 25 pienryhmä-esiintymistä eri yleisöryhmille.

Jyväskylän kaupunginteatteri

- 1. Kaupunginteatterilla on tavoitteena tuottaa kahdeksan ensi-iltaa, neljä päänäyttämöllä ja neljä pienellä näyttämöllä. (Vuonna 2020 ensi-iltoja on seitsemän, neljä päänäyttämöllä ja kolme pienellä näyttämöllä.)**

Tavoite toteutui osittain. Koronapandemian vuoksi kaikki kevään esitykset peruuntuivat. Syksyllä pienelle näyttämölle saatiin yksi ensi-ilta ja suurelle näyttämölle kolme ensi-iltaa. Teatterissa toteutui vuonna 2021 yhteensä neljä ensi-iltaa

- 2. Kaupunginteatterin kokonaiskävijämäärätavoite on 62 000 katsojaa ja näyttämöiden täyttöaste on 72 %. Vuonna 2020 kokonaiskävijämäärätavoite on 62 000 ja päänäyttämön täyttöaste 72 %. Yleisötyön tavoite laskee hieman vuoden 2020 tasosta yleisötyön henkilösursien pienentyessä.**

Tavoite toteutui osittain. Teatterin kävijämäärä oli vuonna 2021 18.864. Yleisöyötahtumien määrä on kahtena viimeisenä vuonna pandemian vuoksi ollut pienempi kuin aiemmin.

Kaupunkirakenne

Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö

1. **Toteutetaan täydennysrakentamisen KymppiR-ohjelmaa huolehtimalla siitä, että uudesta kerros- ja rivitalotuotannosta vähintään 95 % sijoittuu yleiskaavan kestävän liikkumisen vyöhykkeelle.**

Tavoite toteutui osittain. 93,5 % uusista kerros- ja rivitaloasunnoista sijoittui yleiskaavan kestävän liikkumisen vyöhykkeelle.

2. **Tavoitteena on luovuttaa 10 uutta yritystonttia. Kaavoitetaan uutta yritystonttivarantoa tonttikysyntää vastaavasti huomioiden sijoittumismahdollisuuksien ja tonttivarannon monipuolisuus.**

Tavoite toteutui. Vuoden 2020 aikana luovutettiin yhteensä 17 yritystonttia, joista 14 myytiin ja 3 vuokrattiin.

3. **Edistetään puurakentamista luovuttamalla puurakentamisen hankkeisiin vuosittain vähintään kolme kerros-/rivitalotonttia sekä vähintään yksi erityisasumisen tai palveluiden tontti.**

Tavoite ei toteutunut. Luovutettiin yksi puurakentamisen tontti vuoden aikana.

Liikenne- ja viheralueet

4. **Suojateillä tapahtuvien onnettomuuksien määrä vähenee 30 % vuoden 2018 tasosta vuoden 2023 loppuun mennessä (vuonna 2018 suojateillä tapahtui 25 onnettomuutta, joissa loukkaantui 9 henkilöä).**

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Vuoden 2018 lähtötiedot ovat olleet ennakkotietoja, jotka ovat tarkentuneet. Vuonna 2018 suojateillä tapahtui 21 onnettomuutta, joissa loukkaantui 15 henkilöä. Suojateillä tapahtuneiden onnettomuuksien määrä on pysynyt lähes vakiona lukuun ottamatta vuotta 2020, jolloin liikenteen määrä oli huomattavasti normaalia pienempi pandemian aikana.

Loukkaantuneiden määrä (17 hlöä) vuonna 2021 oli 13 % suurempi kuin vuonna 2018. Valta-kunnallisesti on havaittavissa onnettomuuksien määrän pysyminen entisellä tasolla liikenteen määrän vähenemisestä huolimatta.

Vuoden 2022 aikana päivitetään liikenneturvallisuussuunnitelma ja siinä asetetaan uudet tavoitteet myös suojateiden liikenneturvallisuuden parantamiseen.

5. **Joukkoliikenteen matkamäärätavoite vuodelle 2021 on 6,7 miljoonaan matkaa. Koronatilanteen takia matkamäärätavoitetta on jouduttu laskemaan 13 % vuoden 2019 tasosta.**

Tavoite ei toteutunut. Joukkoliikenteen matkamäärä vuonna 2021 oli 5,39 miljoonaa matkaa. Koronatilanteen pitkittymisen takia matkamäärässä ei päästy tavoitteeseen.

6. **Kunnallistekniikan korjausvelan kasvu taitetaan resursoimalla kunnossapito ja perusrannus kestävästi.**

Tavoite toteutui. Korjausvelan kasvu saatiin estettyä, vaikka rahoitus pieneni edellisvuoteen verrattuna. Korjausvelka lisääntyi vuoden aikana 1,23 milj. euroa ja sitä saatiin pienennettyä vastaava määrä. Mikäli korjausvelan hallintaan suunnattavaa rahoitusta ei saada nostettua, tulee korjausvelka kasvamaan tulevina vuosina.

7. Metsäpalvelut lisää vuoropuhelua asukkaiden kanssa ja valvoo Metsäohjelma 2030:n pohjalta laaditun toimenpideohjelman noudattamista.

Tavoite toteutui. Lähimetsätöihin liittyvää viestintää on lisätty ja syksyn aikana toteutettiin useita asukaskyselyitä lähimetsätöihin liittyen. Metsäohjelmaan asetetut tavoitteet toimintavuodelle ovat toteutuneet.

Rakentaminen ja ympäristö

8. Uusien asuinrakennusten rakennuslupien käsittelyaika on enintään 6 viikkoa 75 %:ssa myönnettyistä luvista. Maa-aines- ja ympäristölupahakemusten käsittelyaika on enintään 4 kuukautta.

Tavoite toteutui osittain. Uusien asuinrakennusten rakennuslupien käsittelyaika on enintään 6 viikkoa 57 %:ssa myönnettyistä luvista. Maa-aines- ja ympäristölupahakemuksia käsiteltiin 6 kpl ja niiden käsittelyaika oli enintään 4 kuukautta.

9. Ympäristönsuojelulain valvontasuunnitelman mukaisille kohteille sekä maa-aineslupakohteille tehdään yhteensä noin 90 valvontakäyntiä (100 % suunnitelluista). Ympäristöterveydenhuollon suunnitelmalliset tarkastukset tehdään valvontasuunnitelman mukaisesti.

Tavoite toteutui osittain. Ympäristönsuojelulain valvontasuunnitelman mukaisille kohteille sekä maa-aineslupakohteille tehtiin yhteensä 83 valvontakäyntiä, joka oli 92 % suunnitelluista. Ympäristöterveydenhuollon suunnitelmalliset tarkastukset toteutuivat lähes valvontasuunnitelman mukaisesti (97 % suunnitelluista).

2.1.3 Liikelaitoksille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Liikelaitosten valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

Tilapalvelu-liikelaitos

1. Asiakastyytyväisyyskyselyn kokonaisarvosana vähintään 3,6 (asteikolla 1-5)
Asiakastyytyväisyys vuonna 2021 oli 3,72 pistettä (vuonna 2020 3,69 pistettä).
2. Palveluverkkoselvitykset päivitetty ja tilaforumit pidetty kaikkien palvelualueiden kanssa (tehty/kesken/aloittamatta)

Palveluverkkoselvitykset päivitetty suunnitelman mukaisesti. Kasvun ja oppimisen tilafoorumi pidetty kesäkuussa, soten elokuussa, liikunnan syyskuussa ja kulttuurin marraskuussa. Myös tilaforumien sisältöä uudistettiin ja kehitettiin kuluneena vuonna.

3. Tilojen vajaakäyttöaste alle 7 %

Vuoden 2021 lopussa tyhjää tilaa oli 51.200 m² ja vajaakäyttöaste oli 8,85 %. Kaikkien suurten, käytöstä poistuneiden kiinteistöjen purut eivät toteutuneet suunnitellusti. Merkittävimmät vailla käyttöä olevat kohteet ovat Keljon vanhainkodin rakennukset, Puuppolan hoivasairaala, Lyseo sekä Lehtisaaren koulukeskuksen rakennukset.

4. Ympäristötavoitteet määritelty kaikissa uusien kiinteistöjen tarveselvityksissä ja hankesuunnitelmissa.

Kaikissa hankesuunnitelmissa on määritelty ympäristötavoitteet.

Resurssiviisautta tavoitellaan myös rakennuksen monikäyttöisyydellä sekä vertailemalla suunnittelua ja toteutusta RTS-ympäristöluokituksen kriteereihin.

5. Energiatehokkuussopimuksen (KETS) mukainen kiinteistöjen kokonaisenergiakulutuksen säästötavoite 842 MWh/v saavutettu

Vuosittavoite saavutettiin vuonna 2021. Laskennan ollessa vielä kesken, on nyt jo saavutettu noin 910 MWh/v säästö. Laskennasta puuttuu vielä raportoimattomia kunnossapitotöitä. Laskenta valmistuu alkuvuodesta.

Koko KETS-sopimuskauden 2017-2025 kokonaistavoitteena ollut 7 578 MWh:n energiansäästötavoite on saavutettu.

Kylän Kattaus -liikelaitos

1. Toiminnan tehostaminen keskittämällä tuotanto kolmeen keskuskeittiöön kuuden sijaan. Tavoitetta mitataan liikevaihdon määrällä henkilötyövuotta kohti. Vuoden 2019 toteuma oli 73 748 euroa/htv. Tavoitteeksi vuodelle 2020 asetettiin 80 000 euroa/htv. Vuoden 2021 tavoite on 80 000 euroa/htv.

Tavoite toteutui. Tarkasteltaessa vuoden 2021 toiminnan tulosta asetettu liikevaihtotavoite saavutettiin. Kahden toimialan kanssa sovittiin 2 986 310 euron lisälaskutuksesta, jolloin ns. rahoitustulos savutettiin. Vuoden 2021 liikevaihdon määrä henkilötyövuotta kohti on 84 242 euroa/htv.

2. Asiakaslähtöinen toiminta eri asiakasryhmien tarpeet huomioiden. Tavoitetta mitataan eri asiakasryhmille kohdennetuilla asiakastyytyväisyyskyselyillä, joiden tavoitekeskiarvo vuodelle 2021 on 3,7 (asteikolla 1–5).

Tavoite toteutui. Asiakastyytyväisyyskyselyt tehdään palvelusopimusten mukaisesti asiakkaan kanssa erikseen sopien. Jatkovaa palautetta kerätään kaupungin yhteisellä ePalaute -järjestelmällä. Asiakastyytyväisyyskysely tehtiin terveystieteiden henkilöstöravintoloihin

Kyllössä, Palokassa ja Muuramessa. Vastausaika oli 29.11. – 13.12.2021. Asiakkailta kysyttiin mm. minkä arvosanan annat ruoalle, henkilökunnan palvelualltiudelle ja ravintolan siisteydelle. Asteikolla 1–5 näiden vastausten keskiarvo oli 4,3.

Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitos

Onnettomuuksien ehkäisy:

Tavoite 1

Noudatetaan erikseen vahvistettavaa, pelastuslain 79 § mukaista ja riskien arviointiin perustuvaa valvontasuunnitelmaa, jossa on määritelty vuonna 2021 tarkastusvuorossa olevien kohteiden palotarkastukset sekä muut valvontatoimenpiteet.

Toteuma: Valvontatehtävistä on kerrottu tarkemmin Pelastuslaitos-liikelaitoksen tilinpäätöksessä osiossa Riskienhallinta.

Tavoite 2

Turvallisuusviestinnässä otetaan huomioon valvonta- ja onnettomuustiedot sekä asiakasryhmien tarpeet Keski-Suomen pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnän toimintasuunnitelma -asiakirjassa tarkemmin kuvatulla tavalla.

Toteuma: Turvallisuusviestinnästä on kerrottu tarkemmin Pelastuslaitos-liikelaitoksen tilinpäätöksessä osiossa Riskienhallinta.

Pelastustoiminta:

Tavoite 3

Kiireelliset pelastustehtävät kyetään aloittamaan riskiluokittain niille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Keskimääräinen pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoite on 13 minuuttia. Yksityiskohtaisempina mittareina käytetään tavoitteen täyttymisprosenttia (tavoite on vähintään 50 %) sekä mediaaniaikaa riskiluokittain.

I riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 6 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 11 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 20 minuutissa.

II riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 10 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 14 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 30 minuutissa.

III riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 20 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 22 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 30 minuutissa.

IV riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 36 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 38 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 40 minuutissa.

Toteuma: Keskimääräinen pelastustoiminnan toimintavalmiusaika vuonna 2021 kaikissa kiireellisissä tehtävissä riskiluokista riippumatta oli 12 minuuttia ja 11 sekuntia. Toimintavalmiusaikojen osalta tavoitteet saavutettiin II- IV-riskiluokkien osalta, mutta I-riskiruuduissa ei päästy tavoiteaikaan, vaan I-riskialueen tehtävistä tavoitettiin 41 % (50 % vaatimus) tavoiteajassa. I-riskialueen mediaaniaika oli 6:24. Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika tavoitettiin hyvin I-riskialueella. Tehokas pelastustoiminta alkoi tavoiteajassa 61 % tehtävistä (50 % vaatimus).

Pelastuslaitoksen ensimmäinen yksikkö tavoitti kiireellisistä tehtävistä kohteen tavoiteajassa riskiluokittain (I, II, III ja IV).

riskiluokka	tavoiteaika, min	tavoiteajassa %	medi-aani	kpl
I	6	41	6:24	503
II	10	80	7:12	1011
III	20	96	9:47	336
IV	ei määritelty	100	15:42	1036

Taulukko 5. Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikatavoitteen täyttymisprosentti

Pelastustoimintatehtävissä tehokas pelastustoiminta alkoi riskiluokittain (I, II, III ja IV)

riskiluokka	tavoiteaika, min	tavoiteajassa %	medi-aani	kpl
I	11	61	10:39	154
II	14	81	11:52	318
III	22	94	12:34	110
IV	40	96	18:43	561

Taulukko 6. Pelastustoimintatehtävissä alkoi tehokas pelastustoiminta riskiluokittain

Riskiluokan ruutujen jakautuma Keski-Suomessa vuoden 2019 lopussa on esitetty alla olevassa taulukossa:

Riskiluokka	Ruutujen määrä (kpl, km ²)	Väestömäärä 2019 (arvio)
Riskiluokka I	16	46 448
Riskiluokka II	165	117 527
Riskiluokka III	228	42 112
Riskiluokka IV	19 571	69 654
Yhteensä	19 980	275 741

Taulukko 7. Riskiruutujen jakautuma Keski-Suomessa

Tavoite 4:

Keski-Suomen pelastuslaitos toteuttaa yhteistyötä kuntien, yhteistyöviranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa valmiussuunnittelussa, erilaisissa harjoituksissa ja häiriötilanteiden johtamistoiminnassa. Keski-Suomen pelastuslaitos kehittää oman toiminnan jatkuvuuden hallintaa kansallisen ja alueellisen riskiarvion uhkia vastaan toteuttaen osaltaan yhteiskunnan turvallisuusstrategian päämääriä. Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti Keski-Suomen maakunnan alueella toimivan valmiustoimikunnan ja sen sihteeristön toimintaan.

Toteuma: Pelastuslaitos on palvelutasopäätöksen periaatteiden mukaisesti jatkanut maakunnan turvallisuus- ja varautumisasioiden kehittämistä yhdessä sidosryhmien kanssa. Työskentely on tapahtunut erilaisissa yhteistyöverkostoissa, kuten esimerkiksi maakunnallisessa turvallisuus- ja valmiustoimikunnassa (KSTURVA) ja sen sihteeristössä. Oman palvelutuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi jatkettiin COVID19 -pandemian vuoksi vuonna 2020 käyttöönotettuja toimintamalleja. Pandemiatilanne on vaihdellut, minkä vuoksi erilaisten linjausten ja toimintaohjeiden sopeuttaminen on vaatinut jatkuvan resurssin. Tautiaktiivisuus ei kuitenkaan aiheuttanut häiriöitä palvelutuotantoon vuonna 2021.

Erityistä vaaraa aiheuttavien tuotantolaitosten vuodelle 2021 suunnitellut kaksi harjoitusta saatiin toteutettua ja niistä laadittiin raportit määräajassa. Harjoitustavoitteissa korostuivat viranomaisyhteistyön harjoittelu ja etäyhteydet. Toinen harjoituksista jaettiin onnistuneesti useammalle päivälle, joka mahdollisti useamman työvuoron ja yhteistyötahon osallistumisen. Syksyllä Keski-Suomen pelastuslaitos osallistui muiden viranomaisten rinnalla Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston

säteilytilanne -harjoitukseen. Harjoitukseen valmistautuminen alkoi jo keväällä ja pelastuslaitoksen edustajia osallistui useamman alatyöryhmän työskentelyyn. Harjoituksen johtopäätöksenä löydettiin kehittämistarvetta asemakohtaisten ohjeiden osalta, mutta pääsääntöisesti pelastuslaitos on varautunut säteilytilanteeseen varsin hyvin.

Harjoittelun lisäksi omaa jatkuvuuden hallintaa on ylläpidetty mm. suojarusteiden säännöllisillä tarkastuksilla ja tarvittavilla täydennyksillä. Tilaturvallisuuden kehittäminen saatiin päätökseen lukitusjärjestelyjen osalta kaikilla asemilla. Alkuvuodesta johtamisjärjestelmän muutoksen osalta päivitettiin jatkuvuuden hallinnan menetelmiä. Myös valmiussuunnitelma liitteineen päivitettiin sekä uusittiin henkilövaraukset. Pelastuslaitoksen ensihoidon palvelutuotanto laati ensihoidon valmiussuunnitelman sairaanhoitopiirille koko maakunnan näkökulmasta. Lokakuusta alkaen valmiuspäällikkö on toiminut oman toimen ohella Keski-Suomen väliaikaisen toimielimen organisaation varautuminen - alatyöryhmän puheenjohtajana. Työryhmältä valmistui laaja väliraportti loppuvuodesta koko HVA-organisaation varautumisen toimintaympäristöstä, nykytilasta ja onnistumisen edellytyksistä. Onnistunut HVA- valmistelu on merkittävä osa kuntien varautumisen tukemista ja työ jatkuu edelleen vuonna 2022.

2.1.4 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Tytäryhtiöiden valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen:

Alva-yhtiöt Oy

Yhtiö hinnoittelee kaukolämmöstä perittävät maksut siten, että ne eivät merkittävästi poikkea kymmenen suurimman kaupungin taksojen keskiarvosta ja että kaukolämpö säilyy kilpailukykyisenä lämmöntuotantomuotona ja siten turvaa kaukolämpöinfrastruktuurin arvon säilymisen. Yhtiö kehittää toimintaansa ja tekee investointeja siten, että yhtiön toimittamien vesi- ja energiapalveluiden toimitusvarmuus on valtakunnallista keskitasoa tai parempi ja että yhtiön kehitys tukee kaupunkikonsernin tavoitteiden saavuttamista ilmastonmuutoksen torjunnassa. Yhtiö tukee aktiivisesti kaupunkikehitysaloja ja toimialansa tuottavuuden nousua kehittämällä uusia energian ja vedenhallinnan liiketoimintamalleja sekä osallistumalla liiketoimintaekosysteemien rakentamiseen.

Energiateollisuuden vuonna 2021 tehdyn tilastoinnin mukaan Alvan kaukolämmön hinta on vertailujoukon toiseksi alhaisin kaikissa talotyypeissä (omakotitalo, 15 asunnon rivi/kerrostalo, 80 asunnon kerrostalo). Kiinteistöliiton tilastoinnin (2021) mukaan Jyväskylässä kaukolämpö on 2,5 % yli 10 suurimman kaupungin keskiarvon. Ero johtuu kiinteistöliiton tilastoinnissa mukana olevista Vaajakosken ja Palokan alueista, joissa kuluttajahinnoittelu tapahtuu Loimua Oy:n toimesta. Alva-yhtiöt Oy:n kaukolämmön hinta ei merkittävästi poikkea kymmenen suurimman kaupungin keskiarvosta.

Vesi- ja energiapalveluiden toimintavarmuus oli vaaditulla tasolla ja korvausinvestointitaso on ollut riittävä. Tulevaisuudessa, osapuilleen seuraavan kymmenen vuoden aikajänteellä vesihuoltoverkoston korvausinvestointitarpeet kasvavat ja jatkossa myös kaukolämpöverkon ikääntymiseen on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota. Sähköverkossa ei ole tulossa merkittävää korvausinvestointitason muutosta lähitulevaisuudessa.

Ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi yhtiö on luonut tiekartan kohti hiilineutraalia energiantuotantoa. Suunnitelmassa on hahmoteltu skenaarioita uusiutumattomista energialähteistä luopumiseksi ja siinä tarvittaviksi investoinneiksi. Näiden investointien suunnittelu etenee hyvin. Investointien määrä seuraavan kymmenen vuoden aikana tulee olemaan merkittävä. Yhtiö seuraa ja tutkii aktiivisesti myös kokonaan polttamattomiin teknologioihin perustuvaan tuotantoon siirtymisen teknistaloudellisia mahdollisuuksia. Yhtiö on kehittänyt ulkoisesti todennetun hiilijalanjälkilaskennan, jolla energiantuotannon lisäksi koko muun toiminnan hiilijalanjälkeä seurataan. Tavoitteena on saada hiilijalanjälki pienenevälle uralle kaikissa toiminnoissa.

Yhtiöllä on lukuisia tutkimus-, kehitys- ja yhteistyöhankkeita, jotka tukevat omistajakaupungin kaupunkikehitysaloja. Lisäksi tuote- ja palvelukehitystä tehdään sekä nykyisten asiakkaiden tyytyväisyyden ja asiakasuskollisuuden lisäämiseksi että uuden liiketoiminnan luomiseksi. Aikaisempaan verrattuna vuonna 2021 yhteistyö erityisesti Business Jyväskylän kanssa on lisääntynyt.

Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy

Yhtiön tulee edelleen säilyttää asemansa Suomen parhaiden ammattikorkeakoulujen joukossa suhteellisen vetovoiman, kansainvälisyyden, asiakastyytyväisyyden, opetuksen laadun ja T&K&I -toiminnan volyymin osalta. JAMK vahvistaa osaltaan Jyväskylän elinvoimaa edistäen yritysten ja oppilaitosten välistä yhteistyötä, yhtenä painopisteenä opiskelijoiden harjoittelun lisääminen yrityksissä. Yhteistyötä tiivistetään edelleen Jyväskylän yliopiston ja Gradian kanssa tavoitteena kansallisesti poikkeuksellisen vahva Edufutura koulutus-, tutkimus- ja kehittämiskokonaisuus. JAMK on aktiivinen ja keskeinen liikunnan, terveyden ja hyvinvoinnin ekosysteemin osa Hippoksella.

Tavoitteiden toteutumista mitataan seuraavin tunnusluvuin:

- Korkeakoulujen yhteishaussa keväällä 2021 JAMKin vetovoima (1.sijaiset hakijat/aloituspaikat) tavoiteluku 4.5 ja sijoittuminen kolmen parhaan ammattikorkeakoulun joukkoon.
- JAMKin opiskelijoiden käynnistämät uudet yritykset Jyväskylän seudulla, tavoiteluku vähintään 25 yritystä
- Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän valtionrahoituksen ulkopuolisen rahoituksen osuus on vähintään 20% JAMKin kokonaisrahoituksesta uudistetun strategian tavoitteiden mukaisesti.
- JAMK osallistuu ekosysteemien kehittämistyöhön vähintään kahdella kehityshankkeella.

Kevään yhteishauissa JAMKin yhteenlaskettu vetovoimaluku oli 3,7 (sisältää suomen- ja englanninkieliset AMK- ja YAMK-koulutukset). Sijoituimme kolmen parhaan amkin joukkoon. Vuonna 2021 perustettiin 18 uutta yritystä. Valtionrahoituksen ulkopuolisen rahoituksen osuus vuonna 2021 oli 26 % JAMKin kokonaisrahoituksesta.

JAMKilla on menossa seuraavat seitsemän kehityshanketta Hippoksen alueen innovaatio-ekosysteemissä:

- 1) Platform ecosystem for strengthening of RDI activities in multidisciplinary rehabilitation. Hankkeen tavoitteena on kehittää monialaisen kuntoutuksen TKI-toimintaa, erityisesti keskittyen soveltavan tutkimuksen edistämiseen. Hankkeessa kehitetään alustaekosysteemiä, jota hyödyntäen laaditaan monialaisen kuntoutuksen soveltavan tutkimuksen tiekartta.
- 2) SimO - Monialainen simulaatioiden harjoitus-, koulutus- ja tutkimuskeskus virtuaalisissa ja reaali maailman toimintaympäristöissä (AKKE). Hankkeen tavoite on luoda kansallisesti merkittävä, kansainväliseen yhteistyöhön kykenevä, korkeatasoinen ja monialainen simulaatioiden harjoitus-, koulutus- ja tutkimuskeskus virtuaalisiin ja reaali maailman toimintaympäristöihin.
- 3) GaitAge- tutkimusprojekti tuottaa uutta tietoa yksilö-ympäristö vuorovaikutuksesta ja sen merkityksestä iäkkäiden ihmisten liikkumismahdollisuuksiin.
- 4) Koulutuspalveluiden ekosysteemin kehittäminen fysiologisen mittaustiedon ja älykkäiden järjestelmien avulla -hanke (KoKemus). Tutkimus tuottaa tietoa fysiologisten mittareiden ja teknologioiden soveltavuudesta ja yhteensopivuudesta oppimisprosessin välineenä simulaatio-opetuksessa.
- 5) Competences for the new era of user-driven digital rehabilitation – DIRENE. Hankkeen tarkoituksena on vahvistaa kuntoutusalan muutoskyvykkyyttä ja mahdollisuuksia hyödyntää digitaalisia ratkaisuita aiempaa monipuolisemmin osana kuntoutusta.
- 6) Hyvinvointi- ja terveysdatan kansallinen innovaatioekosysteemi (HYTKI) alueiden väliseen temaattiseen verkostoyhteistyöhön (TEM) 2021-2023, Tarkoitus on rakentaa viiden alueen (Jyväskylä, Kajaani, Kuopio, Oulu ja Turku) välisenä yhteistyönä vahvan kansallisen hyvinvointi- ja terveysdatan hyödyntämisen temaattisen verkostoekosysteemi. Tavoitteena on datakyvykkyyden kasvattaminen ja hyödyntäminen hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla.
- 7) Tulevaisuuden älykkäät kuntoutuspalvelut (AIRE) -hankkeen päätavoitteena on kehittää ja pilotoida kuntoutuksen toimintakenttään soveltuva keskustelemaan tekoälyyn pohjautuva digitaalisen kuntoutuksen alusta ja toimintamalli sekä auttaa toimijoita tunnistamaan ja kehittämään uusia palvelukokonaisuuksia liiketoiminnan tueksi.

Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy

Yhtiön tulee huolehtia omaisuuden arvon säilymisestä riittävillä kunnossapidon toiminnoilla. Yhtiön tulee rahoittaa asuntokannan korjaustoimenpiteet ilman kaupungin lisäpanostusta kuitenkin siten, että vuokrataso pysyy kohtuullisena. Yhtiö osallistuu myös uusien asumisenratkaisujen ja -mallien kehittämiseen yhdessä kaupungin ja yksityisten toimijoiden kanssa.

Asukastyytyväisyyden yleisarvosanan tavoiteluku 4,0 (asteikko 1-6).

JVA on jatkanut asuntokannan kunnossapitoa PTS-suunnitelman mukaisesti ja toteuttaa korjaustoimenpiteet ilman kaupungin lisäpanosta kohtuuhintaiset vuokrat varmistuen. Vuoden 2021 aikana etsittiin vaihtoehtoa uusien asumisenratkaisujen ja mallien kehittämiseen.

Asukastyytyväisyyteen panostetaan jatkuvasti. Asukastyytyväisyytutkimuksessa 2021 asukastyytyväisyys sai arvosanan 4,3/6.

Mustankorkea Oy

Yhtiön tulee hoitaa omistajakuntiensa jätehuollon palvelutehtävät kustannustehokkaasti ja tasapuolisesti. Yhtiön tulee kehittää toimintaansa siten, että valtakunnallisesti asetetut kierrätystavoitteet täyttyvät tai ylittyvät. Yhtiön tulee kerätä toiminnallaan kohtuullinen tuotto pääomalle. Mustankorkean jätekeskuksen toimintaa tulee kehittää yhteistyössä alan muiden toimijoiden kanssa kiertotalouden keskittymäksi.

Yhtiön talous kehittyi myönteiseen suuntaan kuluneena vuonna. Liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna ollen noin 16,8 M€ (v. 2020 n. 15,4 M€). Myös liikevoitto kasvoi ollen noin 590 000 € (v. 2020 n. 133 000 €), mutta tämä johtui pääosin viime vuonna saadusta 450 000 €:n jäteveronpalautuksesta liittyen loppusijoitetun tuhkan hyödyntämiseen kenttärakenteissa. Tilikauden tulos oli n. 1,0 M€, sillä tytäryhtiöltä saatiin sekä osinkoa että konserniavustusta. Tytäryhtiön liikevaihto ja -tulos jäivät budjetoidusta johtuen pääasiassa koronan aiheuttamasta hetkellisestä notkahduksesta rakentamisessa alkuvuonna sekä alueen jätehuoltotoimijoiden välisestä kiristyneestä kilpailusta.

Mustankorkean emoyhtiön käsittelemä jätemäärä oli vuonna 2021 noin 75 500 tonnia, josta hyödynnettiin materiaalina tai energiana noin 73 600 tonnia (92,1 %). Loppusijoitettavaksi meni ainoastaan kipsijätettä, eristeilloja yms. epäorgaanisia materiaaleja sekä viemäriletteitä, joille ei ole löytynyt hyötykäyttöä. Kotitalouksien yhdyskuntajätteiden hyötykäyttöaste oli 98,7 %.

Toivakan jätekuljetukset alkoivat 1.4. yhtiön järjestämänä ja nyt koko toiminta-alue on kunnan järjestämän kuljetuksen piirissä. Laukaassa avattiin maaliskuussa pienjäteasema kuntalaisille. Risujen ja puutarhajätteen ilmainen keräys järjestettiin toukokuussa Jyväskylässä, Laukaassa ja Toivakassa. Syyskuussa puolestaan järjestettiin vaarallisten jätteiden kiertävä keräys, jossa keräysauto pysähtyi kaikissa toimialueen kunnissa yhteensä noin 30 keräyspisteessä. Kävijämäärät sekä kerätyn jätteen määrä olivat ennätyskellisiä.

Pakkausmuovin kiinteistökohtainen keräys on saatu käyntiin lähes kaikissa vähintään viiden huoneiston asuinkiinteistöissä yhtenä ensimmäisistä jäteyhtiöistä Suomessa. Erilliskerätyn pakkausmuovin määrä oli viime vuonna lähes 40 % enemmän kuin edellisvuonna. Myös erilliskerätyn biojätteen määrä on kasvanut, mikä kertoo kuntalaisten paremmasta lajitteluaktiivisuudesta. Sama asia havaittiin myös keväällä tehdyssä sekajätteen lajittelututkimuksessa, jossa todettiin biojätteen määrän sekajätteessä pudonneen useita prosenttiyksiköitä edelliseen, vuonna 2017 tehtyyn tutkimuksen verrattuna.

Biokaasun myynnin kasvu on edelleen jatkunut. koko vuoden myynti oli n. 715 000 kg eli 29 % edellisvuotta suurempi. Mullan myynti sen sijaan jäi edellisvuodesta, mikä johtunee koronan aiheuttamasta väliaikaisesta rakentamisen hiljenemisestä alkuvuonna. Ensi vuonna tilanteen odotetaan korjaantuvan.

Neuvotteluja jatketaan edelleen eri jätealan toimijoiden kanssa liiketoiminnan aloittamisesta jätekeskuksen alueella. Tavoitteena on kehittää jätekeskuksen toimintaa siten, että siellä olisi tulevaisuudessa useita jätealan yrityksiä. Jätekeskuksen vaakajärjestelmän uusiminen aloitettiin syksyllä 2021 kilpailuttamalla järjestelmätoimittaja. Uusi järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön keväällä 2022.

Jytkia Oy

Yhtiö kehittää elinkeinopoliittisesti tärkeitä hankkeita joko itse tai yhdessä yksityisten toimijoiden ja omistajien elinkeinoyksiköiden kanssa. Yhtiö suunnittelee kiinteistökehityskohteista irtaantumisia jo

niiden kehitysvaiheessa. Yhtiöllä tulee olla vireillä vähintään kaksi työpaikkarakentamisen hanketta vuoden 2021 aikana.

Vuosi 2021 on toteutunut budjetoitua paremmin lähinnä budjettia suurempien myyntituottojen ansiosta. Jykyä myi Vihtavuorella sijaitsevan tehdaskiinteistön Siparilalle kesällä 2021 ja RISE:n avovankilan Senaatti kiinteistöille joulukuussa 2021. Vuonna 2021 otettiin käyttöön David Brown Santasalon tehdashankkeen 1 rakennusvaihe. Tehtaan 2 rakennusvaihe valmistuu suunnitelman mukaisesti syksyllä 2022.

Jykyä käynnisti heinäkuussa 2021 Woodspinin tehtaan rakentamisen Eteläporttiin. Tehdaskiinteistöön sijoittuu Spinnovan toimisto ja laboratoriotilat, Suzanon jauhatuslaitos sekä Woodspinin tuotantolaitos. Tehdas vuokrataan pitkäaikaisella vuokrasopimuksella Woodspin Oy:lle.

Jykyä on mukana Eteläportin aluekehittämishankkeessa ja Tourulankulman kaavakehityshanketta viedään eteenpäin yhdessä Jyväskylän kaupungin kanssa.

Jyvä-Parkki Oy

Yhtiön tulee hoitaa investointimenonsa ilman kaupungin lisäpanostusta. Pidemmän aikavälin tavoitteena on tuotto omistajan sijoittamalle pääomapanokselle. Yhtiön tulee osallistua aktiivisesti kaupungin kehittämishankkeisiin.

Laiteinvestoinnit, P-Paraatin ja P-Kankaan suunnittelukustannukset yhtiö on rahoittanut kassavaroillaan. Alkuvuodesta 2021 toteutuneesta kiinteistökaupasta Kiinteistö Oy Innova 3 kanssa (koskien rakentamatonta maapohjaa Lutakon toimistokorttelin alueella) saaduilla tuloilla 2,6 M€ rahoitetaan osittain tulevia pysäköintialohankkeita.

Yhtiöltä ei peritty vuoden 2021 aikana osinkoa Jyväskylän kaupungille, koska yhtiöllä on käynnistymässä lähiaikoina mittavat investoinnit, joiden arvo on yli 30 M€.

Yhtiö on mukana mm. keskustan sekä Kankaan alueen pysäköintihankkeiden kehittämisessä ja niiden pysäköintiratkaisujen toteuttamisessa. Yhtiö on mukana myös keskustan elävöittämiseen liittyvissä kehityshankkeissa mm. järjestämällä lauantaisin kahden tunnin ilmainen pysäköinti moovy-sovelluksen käyttäjille keskustan pysäköintitaloissa 1.11.2021-31.1.2022.

Education Facilities Oy

Yhtiön tulee huolehtia omaisuuden arvon säilymisestä riittävällä kunnossapito- ja peruskorjaustoiminnalla. Yhtiön tulee rahoittaa kiinteistökannan peruskorjaukset ilman kaupungin lisäpanostusta kuitenkin siten, että vuokrataso pysyy kohtuullisena.

Yhtiön tulee periä vuokrattavista toimitiloistaan elinkaarivastuuvuokraa. Vuokran tulee sisältää oman pääoman korko.

Yhtiö on huolehtinut kiinteistöjen kunnosta ja arvon säilymisestä toteuttamalla kiinteistöjen huoltotoimenpiteitä. Kunnossapidon töitä on toteutettu vuosikorjausohjelman mukaisesti. Alkuvuoden aikana Mankolan koululla tehtiin käytöstä poistettujen keittiö- ja ruokailutilojen muutostyö opetuskäyttöön. Piha-alueella uusittiin oppilaiden saattoliikenteen alue ja päivitettiin palloilu- ja parkour -aluetta. Erillisiä uudis- tai peruskorjaushankkeita ei ole ollut toteutuksessa vuonna 2021.

Yhtiö ei ole kuluvan vuoden aikana hankkinut lisärahoitusta omistajalta, vaan kunnossa- ja ylläpitotoiminta on rahoitettu yhtiön omilla vuokratuloilla ja kassavaroilla. Kohteiden ylläpitovuokria on tarkistettu vuokrasopimusten mukaisesti. Kiinteistöjen elinkaarikustannukset on huomioitu ylläpitovuokrissa. Yhtiön perimät pääomavuokrat sisältävät lainojen lyhennysten ja korkojen lisäksi oman pääoman koron.

Kaupunginvaltuuston 2021 talousarviopäätöksen mukaisesti yhtiön eräiden kiinteistöjen myyntiprosessia valmisteltiin alkuvuodesta 2021 ja valtuusto teki lokakuussa päätöksen kuuden oppilaitos- ja paloasemakiinteistön myynnistä. Myyntiprosessiin liittyen yhtiössä tehtiin osittaisjakautuminen myytävään Jyväskylän Apollo Oy:hyn ja sen omistamiin myytäviin kiinteistöihin, sekä myynnin ulkopuolelle ja yhtiön omistukseen jääneisiin kaupungin omaan peruspalvelutuotantoon liittyviin Mankolan kouluun ja Ristonmaan ateriakeskukseen sekä EF:n tytäryhtiö Kiinteistö Oy Jyväskylän Kankaan VPT:n Siipi Oy:hyn. Jyväskylän kaupunki myi joulukuussa 2021 Jyväskylän Apollo Oy:n koko osakekannan.

Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy

Yhtiön tulee huolehtia, että jäteveden käsittelyn yksikkökustannukset ovat kohtuullisella tasolla vertailukaupunkien joukossa. Yhtiö käsittelee puhdistamoille johdetut jätevedet voimassa olevien ympäristölupaehtojen mukaisesti.

Jäteveden käsittelyn yksikkökustannukset ovat olleet edelleen varsin kohtuullisella tasolla verrattuna vastaavan kokoluokan kaupunkeihin.

Nenäinniemen puhdistamo on käsitellyt jätevedet ympäristölupaehtojen mukaisesti ja vieläpä selvästi niitä paremmin.

Korpilahden puhdistamo on käsitellyt jätevedet ympäristölupaehtojen mukaisesti lukuun ottamatta toisen neljännesvuosijakson COD-reduktiota, joka jäi hieman vajaaksi.

Jyväskylän Paviljonkisäätiö

Paviljonkisäätiön tavoitteena on edistää Jyväskylän seudun taloudellista kehitystä parantamalla Paviljongin messu-, kongressi- ja kulttuuritoimijoiden toimintaedellytyksiä ylläpitämällä ja kehittämällä Paviljongin kiinteistöä.

Jyväskylän Paviljonkisäätiön vuosi meni ennakoidun mukaisesti. Koronaepidemia vaikutti merkittävästi Paviljonkisäätiön vuokralaisen toimintaan myös vuonna 2021 ja tällä oli vaikutusta vuokralaisen vuokranmaksukykyyn vuoden 2021 osalta. Vähäisestä toiminnasta johtuen kiinteistön kulut jäivät alle budjetoidun tason. Säätiö kassavarat kasvoivat pienentyneiden lainanlyhennyskulujen vuoksi. Paviljonkisäätiön tulos oli budjetin mukainen eli 0 tasolla. Vuonna 2021 ei tehty investointeja kiinteistöön.

Jyväskylän Jäähalli Oy

Yhtiön tulee toimia kannattavasti ilman kaupungin lisäpanostusta. Yhtiö pyrkii nollatulokseen ja perii osakkailtaan vastiketta hoito- ja rahoituskuluja vastaavan määrän.

Yhtiön tilivuosi 2021 on mennyt budjetoidun mukaisesti ja yhtiön taloudellinen tilanne on vakaa. Hippos-hankkeen ja siihen liittyvien tulevien omistusjärjestelyjen vuoksi jäähallirakennukseen on tehty vain välttämättömiä korjaus- ja kunnossapitotöitä. Kuluvana vuonna kaupunki tulee lunastamaan omistukseensa JYP Jyväskylän Oy:n ja Jykyä Oy:n osakekannat. Lopullisena tavoitteena on myydä rakennus ja tontti Hippos Ky:n kiinteistöyhtiölle ja jonka tarkempi aikataulu selviää kuluvan vuoden aikana.

2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Talousarvion toteutumisvertailu esitetään samalla tarkkuudella (1 000 euroa) kuin talousarvio.

Käyttötaloustulojen toteutuminen 2021

1 000 euroa	TA	TA+M	TP	Poikkeama TP/TA		Poikkeama TP/TA+M	
	2021	2021	2021	euroa	%	euroa	%
Konsernihallinto	13 649	13 649	14 401	753	5,5 %	753	5,5 %
Sosiaali- ja terveystaloudet	50 514	64 114	75 308	24 794	49,1 %	11 194	17,5 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	10 032	10 228	14 137	4 105	40,9 %	3 909	38,2 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	10 070	7 125	7 519	-2 551	-25,3 %	394	5,5 %
Kaupunkirakennepalvelut	47 913	48 213	56 133	8 220	17,2 %	7 920	16,4 %
Toimintatulot	132 176	143 328	167 497	35 321	26,7 %	24 170	16,9 %
Tilapalvelu	104 314	104 314	103 981	-333	-0,3 %	-333	-0,3 %
Kylän Kattaus	26 790	28 066	28 182	1 393	5,2 %	116	0,4 %
Keski-Suomen pelastuslaitos	36 412	36 412	36 947	535	1,5 %	535	1,5 %
Toimintatulot Liikelaitokset	167 516	168 792	169 110	1 594	1,0 %	318	0,2 %
Toimintatulot yhteensä	299 692	312 120	336 607	36 915	12,3 %	24 487	7,8 %

Toimintatulojen poikkeamien syyt, TA+M / TP 2021

Konsernihallinto	753
Matkailu	295
Business Jyväskylä	289
Työterveyshuolto, kela-korvaukset	186
Vaalit	164
Tietohallinto	155
Palkkatuetty työllistäminen	-324
Muut toimintatuotot	-13
Sosiaali- ja terveystaloudet	11 194
Koronapandemian vuoksi saadut/haetut valtionkorvaukset	4 876
Avoterveydenhuollon myyntituotot (sis. kuntalaskutus)	2 190
Lastensuojelun ja aikuissosiaalityön sekä kuntouttavien palveluiden ELY:n korvaukset, asiakasmaksu- lain muutos, muilta kunnilta saadut korvaukset sekä vammaispalveluiden vakuutuskorvaukset	1 464
Ikääntyneiden palveluiden muut tuotot sekä tuet ja avustukset; korvaukset palveluista (mm. veteraanit)	938
Ikääntyneiden palveluiden maksutuotot: lisääntynyt asiakasmäärä	819
Sote hankkeiden tulot	781
Muut toimintatuotot	126
Kasvun ja oppimisen palvelut	3 909
Kasvun ja oppimisen hanketoiminta ja korona-avustukset	1 484
Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot	574
Nuorisopalvelujen hanketulot hanketoiminnan laajentuessa	504
Nuorisopalvelujen etsivä nuorisotyön ja työpajatoiminnan rahoitus	342
Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksutuotot	213
Muiden jyväskyläläisoppilaiden maksuosuudet	146
Muut toimintatuotot	646

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	394
Teatterin ja Sinfonian avustus	327
Liikuntapaikkojen muut toimintatuotot	324
Museoiden toimintatuotot	299
Hippoksen alueen liikuntapaikkojen toimintatuotot	277
Kulttuurihankkeiden ja kulttuuripalvelujen saamat avustukset	240
Teatterin maksutuotot sekä muut toimintatulot	-666
Sinfonian maksutuotot sekä muut toimintatulot	-192
Kansalaisopistojen kurssimaksutuotot	-133
Kulttuuripalvelujen muut toimintatuotot	-81
Kaupunkirakenne	7 920
Maan myyntivoitot	4 144
Joukkoliikenteen valtionavut	2 552
Katulupamaksut ja hoidon ulkoiset tilaustyöt	780
Rakentamisen tilaustyöt	663
Maanvuokratulot	608
Terveysvalvonnan tarkastusmaksut	156
Joukkoliikenteen asiakasmaksutulot	-1 417
Muut toimintatuotot	435

Käyttötalousmenojen toteutuminen 2021

1 000 euroa	TA	TA+M	TP	Poikkeama TP/TA		Poikkeama TP/TA+M	
	2021	2021	2021	euroa	%	euroa	%
Konsernihallinto	81 441	79 435	81 618	177	0,2 %	2 183	2,7 %
Sosiaali- ja terveystoiminta	480 575	521 085	533 889	53 315	11,1 %	12 804	2,5 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	239 689	241 963	244 700	5 011	2,1 %	2 737	1,1 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	52 135	51 910	51 867	-269	-0,5 %	-43	-0,1 %
Kaupunkirakennepalvelut	61 335	61 656	63 191	1 856	3,0 %	1 535	2,5 %
Toimintamenot	915 174	956 049	975 264	60 090	6,6 %	19 215	2,0 %
Tilapalvelu	65 814	65 814	65 095	-719	-1,1 %	-719	-1,1 %
Kylän Kattaus	26 790	28 066	28 070	1 280	4,8 %	4	0,0 %
Keski-Suomen pelastuslaitos	35 019	35 019	35 399	381	1,1 %	381	1,1 %
Toimintamenot Liikelaitokset	127 622	128 899	128 565	943	0,7 %	-334	-0,3 %
Toimintamenot yhteensä	1 042 796	1 084 947	1 103 829	61 033	5,9 %	18 881	1,7 %

Toimintamenojen poikkeamien syyt, TA+M / TP 2021

Konsernihallinto	2 183
Työmarkkinatuen kuntaosuus	3 415
Tietohallinto: käyttäjätunnusten hallinta, lisenssikustannukset, pelastuslaitoksen O365 käyttöönotto	777
Työterveyshuolto: esim. koronarokotukset ja palveluntarpeen kasvu	307
Vaalit	293
Työllisyyspalvelujen avustukset: Jyväskylä-lisä ja toiminta-avustukset	-727
Palkkatuettu työllistäminen, etätyökäytännöstä johtuen	-501
Kaupunginhallituksen toimintamenot	-383
Työllisyyspalvelut, oma toiminta	-322
Business Jyväskylä	-253
Muut toimintamenot	-423
Sosiaali- ja terveystalvet	12 804
Avoterveydenhuollon koronapandemian hoidosta aiheutuneet ennakoimattomat kustannukset	6 911
Lastensuojelun sijaishuollon ostopalvelut ja kehitysvammaisten ostetut asumispalvelut	1 850
Palveluiden ostot kotihoidossa ja asumispalveluissa (lisääntynyt asiakasmäärä)	1 216
Sote hankkeiden menot	1 190
Palvelujen ostot kaupungin sairaalassa, Novan tukipalvelukustannukset	1 007
Erikoissairaanhoidon koronapandemian hoidosta aiheutuneet kustannukset	800
Erikoissairaanhoidon menojen ylitys (sis. kustannusten kasvua erillisistä sopimuksista).	857
Aikuissosiaalityön ja kuntouttavien palveluiden toimintamenot, SHL:n mukaiset ostopalvelut, toimeentuloturva ja kotoutumispalveluiden ostopalvelut	-1 090
Muut toimintamenot	63
Kasvun ja oppimisen palvelut	2 737
Perusopetuksen koulujen henkilöstömenot	2 106
Kasvun ja oppimisen hanketoiminta	1 558
Nuorisopalvelujen henkilöstömenot (hanketoiminta ja työpajatoiminta)	978
Koulujen ravitsemuspalvelut, kuljetuskustannukset ja suojavälineet	820
Varhaiskasvatuksen palvelualueen henkilöstömenojen säästöt	-1 607
Lasten kotihoidon tuki	-890
Varhaiskasvatuksen muut toimintamenot	-630
Muut toimintamenot	403
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	-43
Liikuntapalvelujen ostopalvelut, tarvikehankinnat ja muut menot	648
Museoiden toimintamenot	232
Kulttuuripalvelujen hankemenot	155
Kaupunginteatterin muut toimintamenot	-83
Kaupunginteatterin henkilöstömenot	-598
Kansalaisopiston toimintamenot	-209
Liikuntapalvelujen henkilöstömenot	-187
Kaupunkirakenne	1 535
Katujen kunnossapito	2 119
Seudullisen joukkoliikenteen liikennöintikustannukset	593
Henkilöstömenot	-753
Rakentamisen ja ympäristön palvelujen ostot	-196
Kaavoituksen asiantuntijapalvelujen osto	-188
Muut toimintamenot	-41

Käyttötalouden nettomenojen toteutuminen 2021

1 000 euroa	TA	TA+M	TP	Poikkeama TP/TA		Poikkeama TP/TA+M	
	2021	2021	2021	euroa	%	euroa	%
Konsernihallinto	67 792	65 787	67 217	-575	-0,8 %	1 430	2,2 %
Sosiaali- ja terveystalot	430 061	456 971	458 582	28 521	6,6 %	1 610	0,4 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	229 657	231 735	230 563	906	0,4 %	-1 172	-0,5 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	42 066	44 785	44 348	2 282	5,4 %	-437	-1,0 %
Kaupunkirakennepalvelut	13 422	13 444	7 058	-6 364	-47,4 %	-6 386	-47,5 %
Nettomenot	782 998	812 721	807 767	24 769	3,2 %	-4 955	-0,6 %
Tilapalvelu	-38 500	-38 500	-38 885	-385	1,0 %	-385	1,0 %
Kylän Kattaus	0	0	-112	-112	-100,0 %	-112	-100,0 %
Keski-Suomen pelastuslaitos	-1 394	-1 394	-1 547	-154	11,0 %	-154	11,0 %
Nettomenot Liikelaitokset	-39 894	-39 894	-40 545	-652	1,6 %	-651	1,6 %
Nettomenot yhteensä	743 104	772 827	767 222	24 117	3,2 %	-5 606	-0,7 %

Konsernihallinto

Käyttötalouden toteutuminen

1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kaupunginvaltuusto ja -hallitus					
Toimintatulot	0,0	0,0	0,0	233,3	233,3
Toimintamenot	-24 251,3	2 158,9	-22 092,4	-21 976,3	116,1
Toimintakate	-24 251,3	2 158,9	-22 092,4	-21 743,1	349,3
Päätöksenteon tuki					
Toimintatulot	137,5	0,0	137,5	106,5	-31,0
Toimintamenot	-6 227,7	-19,0	-6 246,7	-6 056,7	190,0
Toimintakate	-6 090,2	-19,0	-6 109,2	-5 950,2	159,0
Henkilöstöpalvelut					
Toimintatulot	1 854,0	0,0	1 854,0	1 999,1	145,1
Toimintamenot	-6 158,4	-13,5	-6 171,9	-6 200,4	-28,5
Toimintakate	-4 304,4	-13,5	-4 317,9	-4 201,3	116,6
Talous ja strategia					
Toimintatulot	85,1	0,0	85,1	188,1	103,0
Toimintamenot	-1 161,2	-3,5	-1 164,7	-1 167,4	-2,7
Toimintakate	-1 076,1	-3,5	-1 079,6	-979,3	100,3
Elinkeino ja työllisyys					
Toimintatulot	3 493,7	0,0	3 493,7	3 649,4	155,7
Toimintamenot	-34 667,8	0,2	-34 667,6	-36 517,4	-1 849,8
Toimintakate	-31 174,1	0,2	-31 173,9	-32 868,0	-1 694,1
Tietohallinto					
Toimintatulot	7 982,3	0,0	7 982,3	8 137,7	155,4
Toimintamenot	-7 128,0	-9,7	-7 137,7	-7 915,1	-777,4
Toimintakate	854,3	-9,7	844,6	222,7	-621,9
Konsernihallinto yhteensä					
Toimintatulot	13 648,6	0,0	13 648,6	14 401,1	752,5
Toimintamenot	-81 440,8	2 005,7	-79 435,1	-81 617,9	-2 182,8
Toimintakate (sitova)	-67 792,2	2 005,7	-65 786,5	-67 216,8	-1 430,3

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Konsernihallinnon vuoden 2021 talous toteutui noin 1,43 miljoonaa euroa talousarviota heikompana. Talousarviota heikompi toteuma johtui pääosin työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvusta (+3,4 Me). Kuntaosuuden aiheuttamaa ylitystä saatiin loivennettua leikkaamalla muista konsernihallinnon menoista.

Työmarkkinatuen kuntaosuus kääntyi jyrkkään kasvuun vuoden 2020 huhtikuussa ja kasvusuuntaus jatkui vuoden 2021 syksyyn saakka, jolloin on havaittavissa merkkejä kasvun tasaantumisesta ja kuntaosuuden kääntymisestä laskuun. Kuntaosuus ylitti talousarvion noin 3,4 miljoonalla eurolla. Työttömyysaste oli vuonna 2021 korkeimmillaan heinäkuussa 15,9 % ja alhaisimmillaan työttömyysaste oli marraskuussa 12,2 %. Työllisyys kehittyi ilahduttavasti vuoden loppua kohti myönteiseen

suuntaan, mikä näkyi niin nuorten kuin yli 50-vuotiaiden ikäryhmissä. Sen sijaan pitkäaikaistyöttömien määrä jatkoi keväällä 2020 alkanutta kasvua ja tämä huolestuttava kehitys jatkui aina vuoden 2021 loppupuolelle saakka. Pitkittynyt koronapandemia ja siihen liittyvä epävarmuus vaikeutti monien toimialojen toimintaa ja rekrytointimahdollisuuksia. Laajamittainen etätyöskentely on myös rajoittanut mm. palkkatuella työllistämistä, kun uuden työntekijän perehdyttäminen etänä ei ole luonnistunut. Pandemian pitkittyminen on heijastunut myös työnhakijoihin, joiden aktivoiminen palveluihin etäyhteyksillä ei ole yhtä tehokasta kuin kasvokkainen kohtaaminen. Yleisellä epävarmuudella on ollut selvästi syrjäyttäviä vaikutuksia.

Työllisyyspalveluiden kuntouttavan työtoiminnan painopiste on siirtynyt entistä selvemmin yhteistyösopimukseen perustuvasta työtoiminnasta hankintasopimusten mukaisiin ostopalvelupaikkoihin. Ostopalvelujen budjetti ylittyi 0,7 miljoonalla eurolla ja vastaavasti yhteistyösopimukseen perustuvan kuntouttavan työtoiminnan alitus oli 0,6 miljoonaa euroa. Sen sijaan Jyväskylän kaupungin palkkatukityöllistäminen jäi ennakoitua vähäisemmäksi, mihin laaja etätyökäytäntö on merkittävin selittävä tekijä; alitus oli 0,5 miljoonaa euroa. Työllisyyspalveluihin kuuluvan Kunnolla töihin -tiimin palkkatuella työllistettävien määrä kasvoi vuoden 2021 aikana, työllistettyjä oli vuoden aikana yhteensä 96 eri henkilöä, joista oppisopimuskoulutuksessa 22 henkilöä. Työllisyyspalveluiden avustukset mukaan lukien työllistämisen kuntalisä budjetti alittui 0,7 miljoonalla eurolla.

Työterveyshuollon toimintakulut toteutuivat 0,3 miljoonaa euroa talousarviota suurempina, johtuen esimerkiksi henkilöstömäärän sekä palvelutarpeen kasvusta koronatilanteen kuormittavuuteen liittyen, järjestetyistä koronarokotuksista sekä riskiryhmiin kuuluville työntekijöille pidetyistä riskiarviointikeskusteluista sekä yksilökäynneistä.

Tietohallinnon toimintakulut toteutuivat noin 0,8 miljoonaa talousarviota suurempina. Käyttäjätunusten hallinnan menot sekä lisenssikustannukset toteutuivat talousarviota suurempina. Lisenssikustannuksia kasvatti esimerkiksi työntekijöiden kasvanut määrä. Keski-Suomen pelastuslaitokselle toteutettiin O365-käyttöönotto, joka vaikutti osaltaan toimintakulujen ylittymiseen koulutusten, lisenssien ja käyttöönottoprojektin lisäkustannusten vuoksi.

Vaalien (kuntavaalit, aluevaalien valmistelu) toimintakulut ylittivät noin 0,3 miljoonaa euroa talousarvion. Säästöjä toimintakuluissa syntyi kaupunginhallituksen toimintakuluissa noin 0,4 miljoonaa euroa, Business Jyväskylän toiminnassa noin 0,3 miljoonaa euroa, henkilöstöpalveluissa noin 0,2 miljoonaa euroa sekä viestinnän ja markkinoinnin kuluissa noin 0,2 miljoonaa euroa.

Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2021 talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

Työllisyystilanteen heikentyminen ja työllisyysmenojen merkittävä kasvu vuosina 2020–2021 on pääosin koronatilanteesta johtuvaa. Vaikka yhteiskunnan täydellinen avautuminen ja siirtyminen koronapandemian jälkeiseen aikaan tapahtuisikin kevään kuluessa, on työllisyystilanteen elpymisvauhti ja vaikutukset työmarkkinatuen kuntaosuuteen vielä kysymysmerkki. Taloudellisista panoksista työllisyyskokeiluun ja sitä kautta entistä vaikuttavimmilla toimenpiteillä odotetaan kuitenkin saatavan positiivisia tuloksia työllisyystilanteeseen.

Hyvinvointialueuudistuksen mukanaan tuomia vaikutuksia konsernihallinnon toimintaan ja erityisesti talouteen on vielä vaikea täysin arvioida.

Sosiaali- ja terveystaloudet

Käyttötalouden toteutuminen

1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio-muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Sosiaali- ja terveystaloudet yhteiset					
Toimintatulot	67,5	1 500,0	1 567,5	2 842,8	1 275,3
Toimintamenot	-4 421,6	-1 501,5	-5 923,1	-7 243,4	-1 320,3
Toimintakate	-4 354,1	-1,5	-4 355,6	-4 400,6	-45,0
Sosiaalipalvelut					
Toimintatulot	9 647,2	1 600,0	11 247,2	12 711,5	1 464,3
Toimintamenot	-101 518,5	-5 213,4	-106 731,9	-107 492,0	-760,1
Toimintakate	-91 871,3	-3 613,4	-95 484,7	-94 780,5	704,2
Ikäntyneiden palvelut					
Toimintatulot	21 957,2	-1 000,0	20 957,2	22 713,6	1 756,4
Toimintamenot	-92 519,6	-4 431,3	-96 950,9	-98 166,7	-1 215,8
Toimintakate	-70 562,4	-5 431,3	-75 993,7	-75 453,1	540,6
Perheiden ennalta ehkäisevät palvelut					
Toimintatulot	1 800,9	0,0	1 800,9	1 443,6	-357,3
Toimintamenot	-18 472,5	-85,0	-18 557,5	-18 297,8	259,7
Toimintakate	-16 671,6	-85,0	-16 756,6	-16 854,2	-97,6
Avoterveydenhuolto					
Toimintatulot	12 415,4	11 500,0	23 915,4	30 605,4	6 690,0
Toimintamenot	-232 115,0	-27 105,2	-259 220,2	-267 788,2	-8 568,0
Toimintakate	-219 699,6	-15 605,2	-235 304,8	-237 182,9	-1 878,1
Kaupungin sairaala					
Toimintatulot	4 625,6	0,0	4 625,6	4 990,8	365,2
Toimintamenot	-31 527,5	-2 173,9	-33 701,4	-34 901,1	-1 199,7
Toimintakate	-26 901,9	-2 173,9	-29 075,8	-29 910,3	-834,5
Sosiaali- ja terveystaloudet yhteensä					
Toimintatulot	50 513,8	13 600,0	64 113,8	75 307,6	11 193,8
Toimintamenot	-480 574,7	-40 510,3	-521 085,0	-533 889,3	-12 804,3
Toimintakate (sitova)	-430 060,9	-26 910,3	-456 971,2	-458 581,6	-1 610,4

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Sosiaali- ja terveystaloudet hallinto

Sosiaali- ja terveystaloudet hallinnon talous toteutui 45 000 euroa budjetoitua suurempana. Toimintatuotot toteutuivat 1 275 300 euroa suunniteltua paremmin. Tämä koostuu pääosin (880 300 euroa) tuista ja avustuksista, jotka koostuivat Sote -hankkeiden kustannusten korvauksista sekä konsernihallinnon vyörytyksenä toimialalle kohdennetuista laskennallisista tapaturmavakuutusluoista (454 100 euroa).

Toimintamenot ylittyivät 1 320 300 euroa. Ylitys syntyi Sote -hankkeiden kustannuksista, yhteensä 973 300 euroa ja konsernihallinnon vyörytyksenä toimialalle kohdennetuista laskennallisista tapaturmavakuutusmaksuista (347 000 euroa).

Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalveluiden talous toteutui 704 000 euroa budjetoitua paremmin. Toimintatuotot toteutuivat 1 464 000 euroa suunniteltua paremmin ja toimintamenot ylittyivät 760 000 euroa.

Sosiaalipalveluiden hallinnon ja projektien talous ylittyi 87 000 euroa suunnitellusta. Projektien toimintatuotot ylittyivät 140 000 euroa ja toimintamenot ylittyivät 227 000 euroa. Talouden poikkeama muodostuu ASSI- ja Tasos-hankkeista.

Aikuissosiaalityön ja kuntouttavien palveluiden palvelualueella talous toteutui 1 320 000 euroa budjetoitua paremmin, toimintatuotot ylittyivät 230 000 euroa ja toimintamenot alittuivat 1 090 000 euroa. Toimintamenojen alitus koostuu mm. sosiaalihuoltolain mukaisista ostopalveluista, toimeentulotuesta ja kotoutumispalveluiden ostopalveluista.

Lastensuojelun palveluiden talous ylittyi 240 000 euroa suunnitellusta. Toimintatuotot ylittyivät 550 000 euroa ja toimintamenot ylittyivät 790 000 euroa. Toimintamenojen ylitys koostuu sijaishuollon ostopalveluista, lastensuojelulaitosten kustannuksista, ja toimintatuotot ELY:n korvauksista.

Vammaispalveluissa talous ylittyi 293 000 euroa suunnitellusta. Toimintatuotot ylittyivät 540 000 euroa ja toimintamenot ylittyivät 833 000 euroa. Toimintamenojen ylitys koostuu kehitysvammaisten ostetuista asumispalveluista ja kehitysvammalaitoshoidon kustannuksista. Toimintatuotot koostuvat mm. asiakasmaksulain muutoksen vaikutuksista, vakuutuskorvauksista ja muilta kunnilta saaduista korvauksista.

Korona aiheutti sosiaalipalveluissa lisäkustannuksia hoito- ja puhdistustarvikkeiden (maskit, käsi- neet, suojatakit, desinfiointiaineet) kasvaneen kulutuksen myötä 84 000 euroa. Kustannukset sisältävät myös palveluntuottajille maksetut sekä vähävaraisille kuntalaisille jaetut kasv suojaimet.

Ikääntyneiden palvelut

Palvelualueen toimintakate alittui noin 540 000 euroa. Toimintamenot ylittyivät 1,2 miljoonaa euroa. Henkilöstömenot ylittyivät erityisesti kotihoiossa yli 1,4 milj. euroa (mm. hälytys- ja tuplavuorokorvaukset). Palveluohjauksen ja ennaltaehkäisevien palvelujen henkilöstömenot jäivät 615 000 euroa ja asumisen henkilöstömenot noin 850 000 euroa alle talousarvion.

Palvelualueen toimintatuottoja kertyi toimintavuonna noin 1,76 miljoonaa euroa yli suunnitellun, johon varautumisesta asiakasmaksulain aiheuttamiin muutoksiin ennusteen mukaan. Rintamaveteraanien palveluihin saadusta 3 miljoonasta eurosta käytettiin lähes 1,8 miljoonaa euroa, joka kattaa kaikki toimintaan käytetyt määrärahat, käyttämättä jäi 1,2 miljoonaa euroa, joka palautetaan Valtionkonttorille. Koronan liittyviä kustannuksia aiheutui yhteensä noin 216 000 euroa.

Tehostetun palveluasumisen osalta paikkoja odottavien määrä kasvoi vuoden alkuvaiheen alle 5 jonottajasta jopa yli 85 asiakkaaseen. Lisämäärärahan turvin saatiin loka- marraskuussa ostopalveluista palveluasumisen paikkoja siten, että vuoden lopussa jonossa oli 65 asiakasta, joista 23 (35,5 %) terveyskeskussairaalassa, 23 (35,5 %) kotona, 9 (14 %) lyhytaikaishoidossa ja 10 (15 %) muualla (itsemaksavallapaikalla ja ulkopaikkakuntalaiset). Viimeisellä kolmanneksella keskimääräinen jontusaika ympärivuorokautisen asumisen ja hoidon palveluun oli 76 päivää ja koko vuoden ka jontusaika oli 64 päivää.

Kotikuntalain mukaisia kuluja maksettiin palveluiden ostojen ryhmässä noin 52 000 euroa alle ennakoidun, mutta laskutettuja kotikuntakorvauksia muilta kunnilta kertyi lähes 60 000 euroa enemmän kuin oletettiin. Palveluiden ostoihin sisältyy rintamaveteraanien palveluita noin 1,7 miljoonaa. Avustusten ryhmään sisältyvät kotihoiossa palvelusetelimenot 1,8 milj. euroa, omaishoidon palvelusetelimenoja reilu 400 000 euroa ja palveluasumisen palvelusetelikulut hieman yli 1 milj. euroa. Muihin kuluihin vaikuttavana tekijänä palvelualueella kirjattiin luottotappioita lähes 100 000 euroa.

Perheiden ennaltaehkäisevät palvelut

Perheiden ennaltaehkäisevien palveluiden talous toteutui 97 700 euroa suunniteltua heikommin. Palvelualueen toimintatuotot alittuivat 357 000 euroa. Myyntituottoja jäi toteutumatta yhteensä 269

700 euroa ja koronan vuoksi maksutuottojen toteuma jäi ennakoitua pienemmäksi talousarvion alitussa 94 500 eurolla.

Toimintakulut alittuivat 259.600 euroa. Suurin osa alituksesta selittyy henkilöstökuluilla, joiden toteuma alitti talousarvion 640.000 euroa. Vastaavasti palvelujen ostot ylittivät talousarvion 314 000 euroa. Palvelujen ostojen ylitys sisältää mm. ICT-palvelujen ostojen 116 853 euron talousarvioylytyksen. Palvelujen ja materiaalien ostoihin kohdistui koronaan liittyviä kustannuksia, jotka kasvattivat osaltaan toteutuneita kustannuksia.

Avoterveydenhuolto

Avoterveydenhuollon talous toteutui 1,88 milj. euroa talousarviota heikommin. Toimintatuottoja toteutui 6,7 milj. euroa talousarviota enemmän ja toimintakuluja 8,6 milj. euroa talousarviota enemmän. Epävarmuus koronapandemian valtionkorvauksesta sekä toiminnan loppuvuoden kustannuksista toivat epävarmuutta syksyn talouden ennusteisiin ja näin ollen kaikkia kustannuksia ja tuottoja ei osattu arvioida riittäväällä tasolla tänä poikkeuksellisena vuonna.

Koronapandemian taloudellisen vaikutukset näkyvät merkittävinä muutoksina edeltäviin vuosiin verrattuna. Koronan valtionavustuksia kohdistui yhteensä 16 milj. euroa avoterveydenhuollon palvelualueen tuottoihin; rokotustoimintaan, koronatestaukseen, koronajäljitykseen sekä erikoissairaanhoidon testaus ja jäljitystoimintaan.

Avoterveydenhuollon toimintaa siirtyi alkuvuonna vastavalmistuneeseen sairaala Novaan. Vuoden 2021 alkuperäiseen talousarvioon sisältyivät Novan vuokratkustannukset. Tämän lisäksi syksyn lisätalousarviossa varauduttiin tukipalvelujen kustannuksiin, jotka osoittautuivat arvioitua suuremmiksi.

Kaupunginsairaala

Kaupunginsairaalan talous ylittyi 835 000 eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 365 000 euroa arvioitua suurempina ja toimintamenot ylittivät 1,2 miljoonalla eurolla.

Valtion korona-avustukset toteutuivat 372 000 euroa ja täyskustannusmaksut pakollisista vakuutuksista 79 000 euroa ennakoitua suurempina. Hoitajavajeeseen liittynyt sairaansijojen normaalia pienempi määrä on aiheuttanut potilasmaksutulojen vähenemistä, nämä toteutuivat 26 000 euroa ennakoitua pienempinä. Jäsenkuntien maksuosuudet toteutuivat 108 000 euroa arvioitua pienempinä.

Suurimpana talouden ylityksen syynä olivat sairaala Novan tukipalvelukustannukset, jotka ovat olleet selvästi Kyllön sairaalan tukipalvelukustannuksia suuremmat ja toteutuneet arvioituakin suurempina. Ravitsemispalvelut ylittivät 401 000 eurolla ja puhtaanapito- ja pesulakustannukset 168 000 eurolla. Asiakaspalveluiden ostot ylittivät 99 000 eurolla ja asiantuntijapalvelut 188 000 eurolla. Koneiden ja laitteiden vuokrat ylittivät 162 000 eurolla ja lääkekustannukset 374 000 eurolla. Ict-palveluiden ylitys oli 207 000 euroa ja sosiaali- ja terveystalouden ylitys 148 000 euroa. Lääkäri-vajeen vuoksi jouduttiin käyttämään ostopalvelulääkäreitä, ja ostopalvelulääkärikustannukset ylittivät 157 000 eurolla. Luottotappiot toteutuivat 99 000 euroa arvioitua suurempina. Henkilöstövajeeseen liittyen henkilöstökustannukset toteutuivat 213 000 euroa ennakoitua pienempinä.

Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2021 talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

Sosiaalipalvelut

Lastensuojelussa sijaishuollon ostopalvelut kilpailutetaan keväällä 2022. Laitospalveluiden hinnat tulevat nousemaan, koska laitosten henkilöstömitoitus on muuttunut korkeammaksi ja niiden omistusperusteissa on tapahtunut muutoksia edellisen kilpailutuksen jälkeen. Palvelutuotanto on aiempaa enemmän keskittynyt valtakunnallisille toimijoille. Huostaanotettujen lasten määrä (322) kasvoi 18 asiakkaalla ja laitoshoidon osuus sijaishuollon eri muodoista on noussut suhteellisesti eniten. Tämä johtuu lasten ja nuorten hoidollisuuden lisääntymisestä.

Vammaispalveluissa haasteena on asiakkaiden palvelutarpeiden kasvu, mikä aiheuttaa lisäkustannuksia mm. kehitysvammaisten asumispalveluissa ja lasten erityisen vaativan tason laitoshoidossa.

Korona on saattanut aiheuttaa palveluvelkaa, mikä ei ole vielä täysimääräisesti näkyvissä koronapandemian jatkuessa edelleen. Perheiden jaksamisen heikentyessä palvelutarpeet nousevat esille, jolloin kotiin annettavien palveluiden tarve kasvaa lastensuojelussa ja vammaispalveluissa. Aikuissosiaalityön asiakkaat tarvitsevat myös tiiviimpää tukea mielenterveys- ja päihdehaasteiden sekä asumisen ongelmien ratkaisemiseksi.

Ikääntyneiden palvelut

Ikääntyneiden palveluissa lisäkustannuksiin ja palvelutarpeiden kasvuun vaikuttivat mm. koronan vaikutus palvelutarpeeseen (asiakkaiden terveydentilan heikentyminen), asiakasmäärien ja hoitoisuuden kasvu kotihoidossa ja ennakoidun asiakaspaikkojen tarve tehostetussa palveluasumisessa. Entistä huonokuntoisempien asiakkaiden siirtyminen kotihoitoon kotoa ja sairaaloista (kaupunginsairaala ja erikoissairaanhoido) toi haasteen resurssien riittävyydelle. Tehostetun asumispalveluiden paikkamäärä ei riitä tällä hetkellä vastaamaan tarpeeseen. Palveluasumisen jono kasvoi vuoden aika merkittävästi. Talouden kannalta on haasteellista, että jonotuspaikkoja joudutaan ostamaan muilta kuin sopimuspaikkojen toimijoilta huomattavasti kalliimmalla.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystarpeista haastaa palvelurakenteen monimuotoisuuden kehittämistä ja erityisesti henkilöstömitoituksen velvoitteiden kautta resurssien kasvua. Merkittävän riskin toi rekrytoinnin haasteet. Huolimatta lukuisista rekrytointiin vaikuttavista toimenpiteistä, palveluihin ei saatu riittävästi henkilöstöä. Tämä vaikutti osaltaan kustannusten hallitsemattomaan kasvuun henkilöstön tupla- ja lisätyökorvausten osalta.

Perheiden ennaltaehkäisevät palvelut

Oppilas- ja opiskelijahuollon siirto toteutui 1.1.2022, samanaikaisesti koulukuraattorien lakisääteinen mitoitus tuli voimaan edellyttäen 11 koulukuraattorien lisäresurssointia. Koulupsykologien mitoitus tulee voimaan 1.9.2023. Neuvola- ja kouluterveydenhuollossa seurataan palvelutakuun toteutumista erityisesti lääkäreiden saatavuus huomioiden. Koronan vaikutukset näkyvät lasten ja nuorten psyykkisen hyvinvoinnin tuen ja hoidon kasvavana tarpeena. Tilanne näkyi etäpalveluiden lisääntymisenä, ryhmätoimintojen rajoituksina sekä työntekijävaihdoksina. Poikkeustilanteen hoitamiseksi palkattiin määräaikaista henkilöstöä eri tehtäviin. Haasteena on ollut edelleen lääkäreiden, terveydenhoitajien ja sosiaalityöntekijöiden rekrytointi perustehtäviin. Aikuisten mielenterveys- ja päihdepalveluiden riittävä saatavuus perustasolla on riskinä perheiden ja nuorten aikuisten kokonaishyvinvoinnille sekä opiskelu- ja työkykyisyydelle.

Avoterveydenhuolto

Koronapandemian aiheuttama hoitovelka tulee olemaan suurin yksittäinen riskitekijä vuoden 2022 aikana. Hoitovelan määrän arvioiminen on vaikeaa nykyisellä tietopohjalla ja hoitovelka tulee näkyväksi huonontuneena hoitotasapainona, pitkittyneinä diagnooseina ja pidentyneinä hoitopäätöksinä. Koronapandemia on lisännyt myös mielenterveys- ja päihdepalvelujen tarvetta. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen osaamista ja integroimista osaksi terveysasemien palvelua jatketaan ja matalankynnyksen palvelujen saatavuutta kehitetään, jotta kasvavaan tarpeeseen pystytään vastaamaan. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen tavoitteena on avohoitopainotteisuus ja omien palvelujen ensisijaisuus sekä laitoshoidon tarpeen vähentäminen avohoitopalveluita ja palvelukokonaisuutta kehittämällä. Erityistason päihdepalvelut kilpailutetaan yhteistyössä muiden hyvinvointialueen kuntien kanssa vuoden 2022 aikana.

Suun terveydenhuollossa hoitovelkaa ryhdyttiin purkamaan ostopalvelutoimintaa lisäämällä. Hoitajonot on saatu pääosin purettua, mutta piilossa olevaa hoitovelkaa on edelleen.

Lääkäritilanne oli vuonna 2021 tyydyttävä, mutta hoitohenkilökunnan saatavuudessa on ollut haasteita. Koronatyöhön palkattiin yli 80 hoitotyön ammattilaista, mikä vaikeutti osaltaan sijaisten saamista. Avoterveydenhuollon henkilökuntaa on myös kiinni hanketyössä sekä hyvinvointialueen valmistelussa.

Novan tukipalvelujen kustannustaso on pysynyt arvioitua korkeampana. Näistä erityisesti suun terveydenhuollon välinehuollon kustannukset ylittivät talousarvion. Kasvaneisiin välinehuollon

kustannuksiin haetaan ratkaisua lisäämällä vuoden 2022 kevään aikana oman välinehuollon kapasiteettia ja tuottamalla suurempi osa välinehuollosta omana toimintana.

Kaupunginsairaala

Koronaviruspandemia jatkuu edelleen vuonna 2022 ja aiheuttaa haastetta henkilöstön jaksamiselle sekä lisäkustannuksia. Hoitohenkilöstön saatavuus on edelleen vuonna 2022 suurin haaste kaupunginsairaalan toiminnan kannalta. Lääkärivajeen vuoksi joudutaan vuonna 2022 käyttämään ostopalvelulääkäreitä. Hoitajavajeen vuoksi kaupunginsairaalan sairaansijamäärä on ainakin alkuvuoden ajan edelleen n. 20 sairaansijaa normaalia pienempi. Tämä yhdessä sairaanhoitopiirin mahdollisten sairaansijojen määrän muutosten kanssa aiheuttaa lisäystä ostetun sairaalahoidon kustannuksiin sekä lisää myös kitkalaskutuspäivien riskiä. Tehostetun palveluasumisen paikkojen määrän riittävyys näkyy kaupunginsairaalan osastoilla. Jos palveluasumisen paikkoja ei ole riittävästi, osa kaupunginsairaalan sairaansijoista on jonottavien potilaiden käytössä, ja tämä aiheuttaa lisähaastetta sairaansijojen riittävyydelle sekä lisää sairaalahoidon ostoja.

Sairaala Novan tukipalvelukustannukset toteutuivat vuonna 2021 ennakoituakin suurempina, ja aiheuttivat talouden ylitystä. Sairaala Novan tukipalvelukustannukset ovat edelleen vuonna 2022 talouden osalta kaupunginsairaalan suurin haaste.

Hoitotakuun toteutuminen 2021

Lääkärin kiireettömään hoitoon pääsy	Hoitotakuu 90 päivää. Suositus 21 päivää.
Jyte / Jyväskylä (oma toiminta)	28 / 31
Jyväskylä (ostopalvelu)	10
Hammaslääkäri	Hoitotakuu 90 päivää (poikkeustapauksissa 180 päivää)
Jyte / Jyväskylä (oma toiminta)	178/175
Erikoislääkärin tutkimukset (oma toiminta)	Hoitotakuu 90 päivää
	55
Perusterveydenhuollon hoitoon pääsy erikoissairaanhoidon palveluista	Laki oikeuttaa erikoissairaanhoidon yksikön siirtämään hoitovastuun perustasolle silloin, kun se on hoidon toteutuksen näkökulmasta perusteltu. Tämä edellyttää sujuvaa jatkohoitoa erikoissairaanhoidon osastoilta ja päivystyksestä. Kitkalaskutuspäiviä oli vuoden 2021 aikana yhteensä 226. Pääsääntöisesti potilaat siirtyivät sujuvasti erikoissairaanhoidosta kaupunginsairaalan osastoille, mutta ajoittain potilaat joutuivat jonottamaan kaupunginsairaalan osastoille pääsyä erikoissairaanhoidon päivystyksessä tai osastoilla.
Neuvolatarkastukset	län mukaiset tarkastukset Lastenneuvolan määräaikaista ja laajoja terveydenhoitajan ja lääkärin tekemiä terveystarkastuksia tehtiin vuoden aikana yhteensä 23494; näistä 362 tarkastusta (1,5 %) tehtiin myöhässä. Kokonaan tekemättä jäi 44 (0,2 %) tarkastusta.
Kouluterveydenhuolto	Luokka-asteen mukaiset tarkastukset Lääkärin tarkastuksista toteutui 93 % (1., 5. ja 8. lk laajat terveystarkastukset). Kokonaisuutena terveydenhoitajien sekä laajoista että määräaikaista tarkastuksista toteutui 91 %.
Opiskeluterveydenhuolto	Lukion ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille lääkärintarkastuksia ensimmäisen ja toisen opiskeluvuoden aikana Lääkärintarkastuksia vuonna 2021 oli yhteensä 856 (2020: 1012).
Toimeentulotuki	Palvelutakuu 7 arkipäivää Toimeentulotuen palvelutakuu ylittyi 32 kertaa kiireettömässä toimeentulotuessa (2020: 62) ja 2 kertaa kiireellisessä toimeentulotuessa (2020: 7).
Lastensuojeluilmoitukset - kiireellinen toteutunut	Palvelutakuu; saman päivän aikana Kiireellisiin lastensuojelutilanteisiin pystyttiin vastaamaan saman päivän aikana lastensuojelun Nopsa-tiimissä.
Lastensuojeluilmoitukset	Palvelutakuu 7 vuorokautta Lastensuojeluilmoituksia tehtiin 4934 (Varhainen tuki ja lastensuojelu) Ylitykset 7 arkipäivän määräajassa: 8–14 päivää 375, yli 14 päivää 81.
Lastensuojelutarpeen selvitykset	Palvelutakuu; 3:n kuukauden kuluessa Lastensuojelutarpeen selvityksiä yhteensä 344. Ylityksiä 3-4kk 15, yli 4kk 10.

Sivistys

Kasvun ja oppimisen palvelut, käyttötalouden toteutuminen

1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Yhteiset palvelut ja hallinto					
Toimintatulot	1 332,6	0,0	1 332,6	3 269,8	1 937,2
Toimintamenot	-7 603,4	-5,3	-7 608,7	-9 177,8	-1 569,0
Toimintakate	-6 270,8	-5,3	-6 276,1	-5 908,0	368,1
Varhaiskasvatus					
Toimintatulot	5 574,9	0,0	5 574,9	6 233,4	658,5
Toimintamenot	-94 826,5	-949,3	-95 775,8	-92 655,1	3 120,7
Toimintakate	-89 251,6	-949,3	-90 200,9	-86 421,7	3 779,2
Perusopetus					
Toimintatulot	3 124,4	196,3	3 320,7	4 633,8	1 313,1
Toimintamenot	-137 258,8	-1 319,9	-138 578,7	-142 866,9	-4 288,2
Toimintakate	-134 134,4	-1 123,6	-135 258,0	-138 233,1	-2 975,1
Kasvun ja oppimisen palvelut yhteensä					
Toimintatulot	10 031,9	196,3	10 228,2	14 137,0	3 908,8
Toimintamenot	-239 688,7	-2 274,5	-241 963,2	-244 699,7	-2 736,5
Toimintakate (sitova)	-229 656,8	-2 078,2	-231 735,0	-230 562,8	1 172,2

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut, käyttötalouden toteutuminen

1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Hallinto- ja kulttuuripalvelut					
Toimintatulot	158,7	0,0	158,7	393,3	234,6
Toimintamenot	-3 856,8	0,1	-3 856,7	-4 150,5	-293,8
Toimintakate	-3 698,1	0,1	-3 698,0	-3 757,2	-59,2
Jyväskylän kansalaisopisto					
Toimintatulot	1 575,5	-445,0	1 130,5	1 072,5	-58,0
Toimintamenot	-4 721,3	328,1	-4 393,2	-4 184,3	208,9
Toimintakate	-3 145,8	-116,9	-3 262,7	-3 111,8	150,9
Kirjastot					
Toimintatulot	511,1	0,0	511,1	447,5	-63,6
Toimintamenot	-9 079,2	-31,0	-9 110,2	-9 009,4	100,8
Toimintakate	-8 568,1	-31,0	-8 599,1	-8 561,9	37,2
Museot					
Toimintatulot	211,8	0,0	211,8	511,1	299,3
Toimintamenot	-5 647,0	-26,3	-5 673,3	-5 904,9	-231,6
Toimintakate	-5 435,2	-26,3	-5 461,5	-5 393,8	67,7
Liikunta					
Toimintatulot	6 000,7	-2 500,0	3 500,7	4 014,6	513,9
Toimintamenot	-19 932,3	-17,1	-19 949,4	-20 410,1	-460,7
Toimintakate	-13 931,6	-2 517,1	-16 448,7	-16 395,5	53,2
Jyväskylän Sinfonia					
Toimintatulot	374,4	0,0	374,4	332,6	-41,8
Toimintamenot	-3 151,3	-14,2	-3 165,5	-3 078,0	87,5
Toimintakate	-2 776,9	-14,2	-2 791,1	-2 745,4	45,7
Jyväskylän kaupunginteatteri					
Toimintatulot	1 237,4	0,0	1 237,4	747,2	-490,2
Toimintamenot	-5 747,4	-13,8	-5 761,2	-5 129,4	631,8
Toimintakate	-4 510,0	-13,8	-4 523,8	-4 382,1	141,7
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut yhteensä					
Toimintatulot	10 069,6	-2 945,0	7 124,6	7 518,9	394,3
Toimintamenot	-52 135,3	225,8	-51 909,5	-51 866,6	42,9
Toimintakate (sitova)	-42 065,7	-2 719,2	-44 784,9	-44 347,7	437,2

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Kasvun ja oppimisen palvelut

Toimialan yhteiset palvelut ja hallinto

Toimialan yhteisten palvelujen ja hallinnon talousarvio allittui toimintakatteen osalta noin 370.000 euroa talousarvioon verrattuna, kun toimintatuotot ylittivät suunnitellun noin 1,9 miljoonaa euroa ja toimintakulut noin 1,6 miljoonaa euroa.

Kasvun ja oppimisen hankkeissa toimintatuotot toteutuivat 1,5 miljoonaa euroa talousarviolla varattua suurempina. Toimintakulut ylittivät talousarvion 1,6 miljoonaa euroa. Hanketoiminnan talousarviolla varauduttiin 0,5 miljoonan euron omavastuuosuuksiin (toimintatuotot 1,3 miljoonaa euroa ja

toimintakulut 1,8 miljoonaa euroa). Hanketoimintaa varten saadaan rahoitusta pääsääntöisesti OKM:lta, OPH:lta ja AVI:lta haettavista avustusrahoituksista. Kasvun ja oppimisen hankekokonaisuuteen kuuluu myös valtiolta saadut erityisavustukset koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi. Hankerahoituksella tuetaan koulutuspoliittisten linjausten toimeenpanoa, opetuksen ja koulutuksen kehittämistä sekä toiminnallisia muutoksia.

Palveluohjaus- ja kehittämysyksikön (palveluohjaus-, kehittämis- ja tv-tiimit) toimintakulut alittivat suunnitellun talousarvion n. 94.000 eurolla.

Konsernihallinnon vyörytyksinä toteutuvia toimintatuottoja tai -kuluja ei talousarviolla suunnitella. Vyörytysten toimintakulut toteutuivat noin 240.000 euroa ja toimintatuotot 450.000 euroa.

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Varhaiskasvatuksen palvelualueen toimintakate toteutui noin 3,8 miljoonaa euroa pienempänä kuin talousarviolla suunniteltiin. Toimintatuotot ylittivät talousarvion n. 0,7 miljoonaa euroa ja toimintakulut alittivat talousarvion n. 3,1 miljoonalla eurolla.

Merkittävin osa palvelualueen toimintatuotoista koostuu päiväkotij- ja perhepäivähoidon asiakasmaksutuloista. Asiakasmaksutulojen toteuma toteutui n. 0,6 miljoonaa euroa suurempina kuin talousarviolla suunniteltiin. Palvelualue sai vuodelle 2021 kohdennettua kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun erityisavustusta n. 160.000 euroa, joka kasvatti suunnittelemattomasti tukien ja avustusten toteumaa. Muut palvelualueen toimintatuotot toteutuivat lähes talousarviolla suunnitellun mukaisesti eikä merkittäviä poikkeamia ollut.

Palvelualueen henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 1,6 miljoonaa euroa. Henkilöstökulujen toteumaan vaikutti varhaiskasvatuksen kesä- ja loma-aikana toteutetut henkilöstömenojen säästötoimenpiteet. Säästötoimenpiteinä toteutettiin lomarahojen vaihtoa vapaaksi, pitämällä palkattomia vapaita ja säästövapaita sekä siirtoja sosiaali- ja terveystalvelujen tehtäviin. Palvelualueen lomapalkkavelan muutos kasvoi toteutetuista säästötoimenpiteistä huolimatta tilinpäätösvouden aikana noin 0,7 miljoonaa euroa. Lomapalkkavelan muutosta ei ole talousarviolla huomioitu, sillä erän arviointi etukäteen ei onnistu.

Palvelujen ostojen kokonaisuus toteutui noin 0,6 miljoonaa euroa pienempänä kuin talousarviolla suunniteltiin. Kylän Kattauksen ravitsemuspalvelujen ostot toteutuivat tilinpäätösvoonna 165.000 euroa suurempina kuin talousarviolla suunniteltiin. Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelimenot kuuluvat palvelujen ostojen kokonaisuuteen. Palvelusetelimenot toteutuivat 0,5 miljoonaa euroa pienempinä kuin talousarviolla suunniteltiin.

Lasten kotihoidon tuen talousarvio alittui noin 0,9 miljoonalla eurolla. Kotihoidon tuen menot ovat vuosittain vähentyneet, tilinpäätösvouden toteuma väheni edellisestä vuodesta n. 0,5 miljoonaa euroa.

Perusopetuksen palvelualue

Perusopetuksen palvelualueen toimintakate toteutui noin 3,0 miljoonaa euroa suurempana kuin talousarviolla suunniteltiin. Toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 1,3 miljoonaa euroa ja toimintakulut ylittivät talousarvion noin 4,3 miljoonalla eurolla.

Perusopetuksen palvelualueen yhteisten toimintatuotot ylittivät suunnitellun n. 170.000 euroa ja toimintakulut noin 210.000 euroa. Palvelualueen yhteisiin kirjataan muun muassa lomapalkkavarauksen muutos, joka tilinpäätösvoonna oli noin 0,5 miljoonaa euroa. Lomapalkkavelan muutosta ei ole talousarviolla huomioitu, sillä erän arviointi etukäteen ei onnistu.

Perusopetuksen koulujen kokonaisuuden toimintakate ylitti talousarvion noin 3,0 miljoonaa euroa, kun toimintakulut ylittyivät suunnitellun n. 3,0 miljoonaa euroa. Kouluyksiköiden osalta olennaisia ylityksiä syntyi henkilöstömenoissa, palvelujen ostoissa sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat- kokonaisuudessa. Henkilöstömenojen toteumaan vaikuttivat tilinpäätösvouden sairauspoissaolot ja sijaisjärjestelyt sekä esimerkiksi uusien opetusryhmien perustaminen ilman talousarviovarausta. Palvelujen ostoissa kuljetuskustannukset kasvoivat suunnitellusta, kun oppilaita jouduttiin kuljettamaan

aiempaa pienemmissä ryhmissä. Kylän kattauksen ravitsemuspalvelujen ostot ylittivät suunnitellun talousarvion n. 173.000 eurolla. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kokonaisuus toteutui kouluihin tarvittavien suojavälineiden hankintojen vuoksi n. 0,3 miljoonaa euroa suurempana kuin suunniteltiin. Koulunkäynninohjaajien henkilöstömenot ylittivät suunnitellun talousarvion n. 0,9 miljoonalla eurolla. Talousarviolla suunniteltiin toteutettavan henkilöstömenoihin vaikuttavia säästötoimenpiteitä 200.000 euron edestä, mutta säästötoimenpiteistä luovuttiin tilinpäätösvouden aikana. Henkilöstömenojen suunnittelussa ei pystytty säästötoimenpiteen ohella varautumaan talousarviolla täysimääräisesti toteumaa vastaavasti. Muilta kunnilta laskutettavien koulunkäynninohjaajien menoja ja tuloja ei talousarviolla ole huomioitu, vaikka toimintatuotot toteutuivat n. 320.000 euroa ja toimintakulut noin 430.000 euroa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan (Jälkkäri- ja Vertti-toiminta) toimintakulut ylittivät talousarvion noin 0,1 miljoonalla eurolla. Toimintatuloja saatiin n. 0,2 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviolla arviointiin. Toimintakulut ylittivät suunnitellun pääasiassa yksityisiltä palveluntuottajilta ostetusta toiminnasta johtuen.

Oppilas- ja opiskelijahuollon palveluyksikkö alitti toimintakatteen noin 140.000 eurolla. Myyntituottoja oppilas- ja opiskelijahuollon palvelujen myynnistä kertyi noin 42.000 euroa talousarviolla suunniteltua enemmän. Toimintakulut alittivat talousarvion pääasiassa henkilöstömenojen osalta.

Nuorisopalvelujen palveluyksikön toimintakate toteutui 0,2 miljoonaa euroa suurempana kuin talousarviolla suunniteltiin, toimintatuottojen ylittäessä suunnitellun noin 0,9 miljoonaa euroa ja toimintakulujen ylittäessä talousarvion noin 1,1 miljoonaa euroa. Palveluyksikön toimintatuottojen talousarviolla ei ole suunniteltu hanketoimintaa eikä täysimääräisenä ulkopuolisilta toimijoilta saatavia toimintaavustuksia. Toimintakulujen talousarviolla hanketoiminta on suunniteltu vain hankkeiden omavastuuosuuksien osalta eikä esimerkiksi työpajatoiminnan kaikkia toimintakuluja ole pystytty huomioimaan.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut

Kulttuuri- ja osallisuuspalveluiden talousarvio ylittyi 60.000 eurolla, joka johtui konsernihallinnon vyörytyksistä.

Jyväskylän kansalaisopisto

Koronapandemia on vaikuttanut koko opiston toimintaan ja talouteen. Opisto pidensi kevätlukukautta 2021 noin kahdella viikolla, jotta mahdollisimman monen kurssin tuntimäärä saataisiin toteutumaan suunniteltujen tuntien mukaan tai ainakin lähelle suunniteltua. Opisto myönsi kevätlukukauden 2021 osalta kurssimaksuhyvityksiä kurssien toteutumisasteen mukaan. Kurssimaksuhyvityksiä on ollut mahdollista käyttää lukuvuoden 2021–2022 kurssimaksuihin. Syksyllä 2021 opisto aloitti lukuvuoden pienentämällä ryhmäkokoja. Keskimäärin aikuisten yleissivistävän opetuksen puolella ryhmäkoot olivat noin 15–30 % normaalia pienemmät, mikä on osaltaan vaikuttanut opiston kurssimaksutuottoihin. Koronarajoitusten poistuttua opiston ryhmien osalta, opisto kasvatti hieman ryhmäkokoja lokakuun puolivälistä lukien pääsääntöisesti pitkien kurssien osalta. Koronatilanne on vaikuttanut myös kurssien käynnistymiseen. Vähäisen osallistujamäärän vuoksi opisto on joutunut perumaan kursseja hieman enemmän kuin aikaisemmin. Kuvataidekoulu laajan oppimäärän mukaisessa opetuksessa koronapandemia on näkynyt pääsääntöisesti opetusryhmien koossa. Ryhmäkokoja on jouduttu hieman pienentämään normaaleihin ryhmäkokoihin verrattuna.

Koronapandemia on aiheuttanut kurssimaksumenetyksiä, mutta tuonut myös jonkin verran säästöjä mm. tuntiopetuksen henkilöstömenoihin. Opisto haki OPH:n ylimääräistä avusta syksyllä 2021 ja sai avustusta yhteensä 61 000 euroa. Ylimääräinen avustus oli tarkoitettu vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttötalouteen poikkeusoloista aiheutuvien opiskelijamaksujen sekä maksullisen palvelutoiminnan tulomenetysten korvaamiseksi (nettovaikutus). Lisäksi kuvataidekoulu haki Opetus- ja kulttuuriministeriön ylimääräistä avustusta, jonka tarkoitus oli tukea taiteen perusopetuksen jatkuvuutta. Avustusta myönnettiin 11 000 euroa.

Käsityöneuvonnan asiakkaiden lukumäärä (päivämaksun maksaneet) jäi vuoden 2021 tavoitteesta. Käsityöneuvonta palveli asiakkaita lähes koko vuoden ajanvarauksella. Ompelijoiden määrää jouduttiin rajoittamaan koko vuoden ajan (max 5 ompelijaa yhtä aikaa). Kudonnan puolella asiakasmäärän rajoitus oli käytössä vain kevätlukukauden 2021. Rajoitukset ovat vaikuttaneet käsityöneuvonnan maksutuottoihin.

Kirjastot

Kirjastopalveluiden toimintamenot alittuivat 100.000 eurolla ja toimintatuotot puolestaan 64.000 eurolla. Toimintakate alittui siis 37.000 eurolla. Toimintamenoista eniten alittuivat henkilöstömenot, 108.000 eurolla. Sijaismäärärahoja säästyivät kirjastojen toimiessa rajoitetuin aukioloajoin ja palveluin koronapandemian vuoksi. Myöskään kesäaukiolojen aikana sijaisia ei palkattu samaa määrää kuin aiemmin. Säästöjä kertyi lisäksi palvelujen ostosta, erityisesti koulutus-, matkustus-, sekä majoitus- ja ravitsemispalveluissa (noin 25.000 euroa) ja kirjastoautojen polttoainekuluissa.

Koronapandemia edellytti kuitenkin hygieni- ja suojavälinehankintoja sekä asiakastilojen tehostettua siivousta, mikä nosti kustannuksia. Osan henkilökunnasta siirtyminen etätöihin edellytti edelleen asianmukaisten työvälineiden hankintaa (it-hankintoja). Myös e-aineistojen hankintakustannukset nousivat.

Kirjastolla jäi kertymättä ulosvuokrattavien tilojen vuokratuloja noin 50.000 euroa. Tuloja jäi kertymättä myös myöhästymismaksuista eikä vuosittaista poistokirjamyyntiä voitu järjestää.

Museot

Museopalveluiden toimintakate toteutui 67.000 euroa pienempänä kuin talousarviossa ennakoitiin. Museoiden toimintakulut ylittyivät 232.000 euroa, mutta vastaavasti toimintatulot ylittyivät 299.000 euroa. Henkilöstömenot ylittyivät 113.000 eurolla, palvelujen ostot 23.000 eurolla, aineissa, tavaroissa ja tarvikkeissa ylitys oli 85.000 euroa ja muissa menoissa 11.000 euroa. Kuitenkin samalla myös tulot ylittyivät seuraavasti: myyntituotot 47.000 euroa ja maksutuotot 92.000 euroa. Lisäksi museot saivat erilaisia avustuksia yhteensä 144.000 euroa.

Koronapandemiasta huolimatta museot pystyivät toiminaan lähes normaalisti. Uusia menoja syntyi muun muassa tilaisuuksien striimauksista ja verkkotilaisuuksien järjestämisestä. Hyvänä saavutuksena voidaan pitää sitä, että 100 000 kävijän kävijämäärätavoitteesta jäätettiin vain noin 12 000 kävijää. Jyväskylän taidemuseon ja Suomen käsityön museon kaupat tuottivat hyvin. Myös saadut avustukset edistivät museoiden hankkeita, muun muassa Suomen Kulttuurirahaston Museovisio-avustuksen turvin jatkettiin uuden museokeskuksen toimintakonseptin suunnittelua.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen toimintakate toteutui noin 53.000 euroa pienempänä kuin muutetussa talousarviossa ennakoitiin. Toimintatulot ylittyivät 514.000 euroa ja toimintamenot ylittyivät suunnitellun 461.000 eurolla. Toimintamenoissa suurin ylitys tuli ostopalveluihin, jotka ylittyivät 381.000 euroa. Lisäksi toimintamenoja nostivat kasvaneet energiakustannukset (lämpö ja sähkö), jotka ylittivät budjetoidun 258.000 eurolla. Vaikuttavina tekijöinä olivat muun muassa helmikuinen Vehkahallin romahdaminen, Vehkalammen tekonurmen lämmittämisen lisääminen talvikaudella sekä liikuntapaikkojen kunnossapitohaasteet (mm. Laajavuoren mäkiokeskus).

Jyväskylä Sinfonia

Jyväskylä Sinfonian toimintakate toteutui 46.000 euroa pienempänä kuin talousarviolla suunniteltiin. Kokonaiskulut alittuivat 88.000 euroa suhteessa talousarvioon. Kulujen alitus koostuu tuotantojen peruuntumisten ja toiminnan uudelleen suunnittelun aiheuttamista säästöistä.

Tuottoja kertyi yhteensä 332 620 euroa, mikä jäi 42.000 euroa talousarviosta. Tuotot sisältävät 105 000 euroa OKM:n korona-avustusta sekä muita avustuksia 44 000 euroa. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä Jyväskylä Sinfonian kumulatiivinen ylijäämä on 586 150 euroa.

Jyväskylän kaupunginteatteri

Jyväskylän kaupunginteatterin lipunmyynti jäi lähes 450 000 euroa tavoitteesta ja muut toiminnan tuotot jäivät talousarviosta noin 84 000 euroa. Talouden tasapainottamiseksi teatteri sai opetus- ja

kulttuuriministeriön myöntämää avustusta pandemian vaikutusten ehkäisemiseen yhteensä 356.000 euroa, josta 176 000 euroa käytettiin vuoden 2021 aikana, jolloin toimintatuotot jäivät kaikkiaan noin 491 000 euroa talousarviosta.

Toimintamenoissa merkittävin vaikutus talouden tasapainottamiseen on henkilöstökuluissa, jotka olivat noin 630.000 euroa alle talousarvion. Säästöt syntyivät toiminnan supistamisesta, jolloin mm. vierailija sekä tuntityöntekijöiden palkkakulut pienenevät ja lisäksi rekrytointeja ei epävakaassa tilanteessa tehty. Edellisvuoteen verrattuna henkilöstökustannukset olivat lähes 400 000 euroa pienemmät.

Kuluylityksiä vuoden aikana ei syntynyt.

Vuoden 2021 tilinpäätöksessä Jyväskylän kaupunginteatterin ylijäämä on 175.789 euroa.

Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2021 talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

Kasvun ja oppimisen palvelut

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Vuoden 2022 varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulojen kertymään vaikuttavat 1.8.2021 voimaan astunut varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos sekä kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun laajeneminen valtakunnalliseksi elokuun 2021 alusta alkaen. Asiakasmaksutulojen odotetaan pienenevän vuoden 2021 toteumasta ja talousarviolla on varauduttu asiakasmaksutulokertymän pieneenemiseen 1,3 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2021 tilinpäätöksellä varhaiskasvatuksen palvelusetelimenot toteutuivat talousarviota noin 0,5 miljoonaa pienempinä. Asiakasmaksulain muutos vuonna 2021, palvelusetelin enimmäisarvon indeksitarkastus (1.8.2022 alkaen) sekä palvelusetelin hinnankorotus (1.3.2022 alkaen) vaikuttavat palvelusetelimenoja kasvattavasti. Näihin on varauduttu talousarviolla yhteensä 960.000 euron määrärahalta.

Palvelualueen vuoden 2022 henkilöstömenojen talousarvioon sisältyy n. 600.000 euron säästötoimenpiteet, joita toteutetaan kesäajan ja varhaiskasvatuksen loma-aikojen järjestelyillä. Säästötaavoite pyritään saavuttamaan käyttämällä palkattomia vapaita, säästövapaita, henkilöstön liikkuvuutta toisille toimialoille sekä lomarahaa vaihtoa vapaana. Kalenterivuodelle laaditaan työntekijäkohtainen suunnitelma ja säästötavoitteen saavuttamista seurataan aktiivisesti vuoden 2022 aikana.

Perusopetuksen palvelualue

Oppilas- ja opiskelijahuollon toimintayksikön siirto sosiaali- ja terveystieteisiin on huomioitu vuoden 2022 talousarviolla.

Koulunkäynninohjaajien henkilöstömenoihin varattiin vuoden 2022 talousarviossa 420.000 lisämääräraha. Tästä huolimatta henkilöstömenoissa on tilinpäätösvoiton 2021 toteumatason verrattuna vaje (n. 0,5 miljoonaa), jota pyritään kattamaan vuoden 2022 aikana sekä huomioimaan tarvittaessa vuoden 2023 talousarviovalmisteluissa.

Perusopetuksen koulujen henkilöstömenot on talousarviovuodelle suunniteltu annetun resurssin mukaisesti. Palvelujen ostoihin ja kuljetuskustannuksiin ei ole pystytty varaamaan tilinpäätösvoiton toteumaa vastaavaa määrärahaa. Aineet, tarvikkeet ja tavarat – kokonaisuuden suunnittelussa ei myöskään ole pystytty varaamaan erikseen suojavälineiden hankintaa varten ylimääräistä varustusta. Ylimääräisiä varauksia koronatilanteesta aiheutuviin menoihin ei ole lähdetty tekemään, sillä ylimääräiset kustannukset odotetaan korvattavan valtion toimesta.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuri- ja osallisuuspalvelut

Vuoden 2021 tilinpäätöksellä ei ole vaikutusta vuoden 2022 talousarvioon.

Jyväskylän kansalaisopisto

Koronapandemia vaikuttaa opiston kevätlukukauteen 2022 ja mitä todennäköisemmin myös tulevaan syksyyn. Koronapandemian vuoksi kurssi-ilmoittautumismäärissä on näkynyt pientä pudotusta aikaisempiin lukuvuosiin verrattuna ja syksyllä 2021 jouduttiin hieman enemmän perumaan kursseja liian vähäisen osallistujamäärän vuoksi kuin syksyllä 2020. Tästä syystä mahdollisesti syntyy säästöjä tuntiopetuksen henkilöstömenoihin. Tarkemmin koronapandemian vaikutusta vuoden 2022 talousarvioon on tässä vaiheessa vielä vaikea arvioida.

Kirjastot

Koronapandemia tulee vaikuttamaan alkuvuonna kirjaston toimintatuottoihin, kun pääkirjaston Volmarinsalia, Unonsalia ja Minnansalia, monitoimitilaa tai kokoustiloja ei voida ulosvuokrata. Poistokirjamyyntituotot ja myöhästymismaksutuotot tulevat mahdollisesti edelleen alittumaan. Aineiston käyttötottumukset ovat muuttuneet, minkä vuoksi e-aineiston ostot pidetään myös vuonna 2022 hyvällä tasolla. Tämä saattaa näkyä fyysisen uutuusaineiston vähenemisenä kirjastotilassa ja varausjonon pitenemisenä.

Museot

Koronapandemia on muuttanut museoiden toimintaa monella tavalla. Toisaalta säästöjä on syntynyt, kun on voitu ottaa käyttöön uusia digitaalisia työvälineitä ja osallistua tilaisuuksiin etäyhteydellä. Mutta kustannuksiakin on tullut uudenlaisen digitaalisen osaamisen tarpeista. Vuoden 2022 aikana pyritään edelleen lisäämään museoiden saavutettavuutta niin fyysisesti kuin myös virtuaalisesti eri kanavien kautta. Toisaalta tautitilanteesta huolimatta museot Jyväskylässä ovat olleet turvallisia ja kiinnostaneet yleisöä, mikä on näkynyt museoiden pääsylipputulosten lievässä nousussa ja museo-kauppojen myynnissä.

Vastuumuseoiden henkilötyövuosiin sidottu valtionosuus nousi vuodesta 2021 noin 70.000 eurolla. Valtionosuuden korotuksen ansiosta museoiden 45.000 euron sopeutus vuonna 2022 korvaantuu ja toimintamäärärahat pysyvät suunnilleen vuoden 2021 tasolla. Valtionosuuskorotus tullaan ohjaamaan museopalveluille kevään lisätalousarvion yhteydessä. Museokeskuksen toimintakonseptin suunnittelu jatkuu Suomen Kulttuurirahaston avustuksen turvin. Vuonna 2022 Keski-Suomen alueellinen vastuumuseo, Keski-Suomen museo ja Jyväskylän taidemuseo yhdessä, laatii vuonna 2022 alueellisen toiminnan nelivuotissuunnitelman vuosille 2023–2026. Suunnitelman pohjalta opetus- ja kulttuuriministeriö määrittelee vastuumuseon korotetun valtionosuuden henkilötyövuodet seuraaviksi neljäksi vuodeksi.

Liikuntapalvelut

Koronapandemia on vaikuttanut merkittävästi kuntalaisten liikuntatottumuksiin ja eri liikuntapaikkojen käyttöön. Koronapandemian ennakoitaan vaikuttavan palvelujen kysyntään vielä kuluvana vuotena erityisesti uimahallien ja ohjatun liikunnan ryhmien kohdalla. Liikuntapalvelujen tulotavoitteen ylittäminen tulee olemaan erittäin haasteellista edelleen jatkuvasta pandemiasta ja liikuntapaikkojen pitkistä sulkuaajoista johtuen.

Vuoden 2022 aikana tullaan jatkamaan energiatehokkuushankkeiden toteutuksia investointiohjelmassa olevan määrärahan mukaisesti. Ylläpidossa jatkuu energiankulutustietojen käytettävyyden ja mittareiden kehittäminen. Tavoitteena on lisätä liikuntapalvelujen henkilöstön ja kuntalaisten tietoa liikuntapaikkojen ja liikuntakiinteistöjen energiankulutuksesta.

Jyväskylä Sinfonia

Vuoden 2022 talouden toteutumisen arviointi on hyvin epävarmaa koronapandemian jatkuessa. Nykyiset ja tiedossa olevat rajoitukset aiheuttavat haasteen tulotavoitteen saavuttamiselle vuonna 2022. Lyhyellä aikajänteellä (1–2 viikkoon) tulevat rajoitusten muutokset aiheuttavat varautumisen sekä toiminnan muokkaamisen muodossa mahdollisia lisäkustannuksia ja lisääntyneen työmäärän hallinnon henkilöstölle. Pitkittyneellä ja lisääntyneellä työkuormituksella voi olla myös taloudellisia vaikutuksia.

Pandemian jatkuessa talouden toteumaa on vaikea arvioida. On selvää, että vuoden 2022 tulotavoite on kärsinyt jo alkuvuoden rajoituksista. Tällä hetkellä opetus- ja kulttuuriministeriö ei ole avan- nut ylimääräistä avustushakua koronan aiheuttamiin vuoden 2022 tulonmenetyksiin. Talouden

sopeuttaminen vuosina 2020–2021 pandemiasta johtuvista syistä tulee näkymään orkesterin säävutettavuudessa ja sitä kautta viiveellä lipunmyynnissä. Olennaista on, miten ja kuinka nopeasti asiakkaat palaavat takaisin ja kuinka saamme houkutelua uutta yleisöä.

Jyväskylän Sinfonian tilaratkaisuilla on merkittävä vaikutus kaupungin tulevaisuuden elinvoimaisuuteen ja houkuttelevuuteen sekä orkesterin tulevaisuuteen kilpailtaessa parhaasta työvoimasta niin huippuosajista kapellimestareiden, solistien kuin vakituisten muusikoiden osalta. Lisäksi pandemia on keskeyttänyt useaan otteeseen konserttitoiminnan yleisölle, tieto kulloisistakin voimaan astuvista rajoituksista on tullut päivien tai muutaman viikon varoitusajalla, mikä on tehnyt ennakoitavuudesta lähes mahdotonta ja asiakkaiden suuntaan viestinnästä haasteellista. Rajoitukset ja lyhytjänteinen tiedonsaanti on vaikuttanut konserttien lipunmyyntiin ja pitkäaikaisiin asiakassuhteisiin. Vuodelle 2022 myytiinkin noin sata kausikorttia vähemmän kuin ennen pandemian alkua. Lisäksi konserttien keskeytys yleisötilaisuuksina tammikuuksi 2022 aiheuttaa lippupalautuksia ja tulonmenetyksiä jo heti alkuvuodesta.

Jyväskylän Sinfonian väistötilojen suunnittelu Paviljonkiin on edennyt ja suunnittelun seuraavassa vaiheessa on erityisen tärkeää tutkia logistisesti paras ratkaisu muusikoiden harjoitushuoneiden sijainnille huomioiden resurssiviisaasti mahdollisen tulevan musiikkisalun sijainti. Valtuuston sekä kulttuuri- ja liikuntalautakunnan ponnien mukaisesti väistötilaratkaisu ei saa keskeyttää varsinaisen soivan salin suunnittelua. Väistötilaratkaisuissa tuleekin tehdä mahdollisuuksien mukaan jo pysyviä ratkaisuja (muusikoiden harjoitushuoneiden sijoittelu) huomioiden mahdollinen tuleva musiikkisali Paviljongin olemassa olevalle tontille.

Jyväskylän kulttuurin rakennus- ja korjaushankkeiden etenemisellä on keskeinen vaikutus orkesterin toimintaedellytyksiin tulevaisuudessa. Harjoitus- ja konserttitalojen olosuhteet, harjoitustiloissa mitattu riskitasoinen meluallistus sekä musiikkisalikysymyksen pitkään jatkunut keskeneräisyys aiheuttavat huolta sekä fyysisen että psyykkisen kuormituksen näkökulmasta. Muusikkokunnassa lähivuosina tapahtuvat eläköitymiset asettavat suuria paineita rekrytoinneissa onnistumiselle, työskentelyolosuhteilla ja toimitilakysymyksillä on asiaan merkittävä vaikutus. Tällä on myös suora vaikutus talouteen, koska soittajiston kokoonpanoa joudutaan konserttitoiminnan turvaamiseksi tarvittaessa täydentämään taloudellisesti kuormittavilla sijaisuusjärjestelyillä. Lisäksi yleisömenestyksen turvaamiseksi jatkossa on tärkeää löytää laadukkaat tilaratkaisut. Konserttien täyttöaste viimeisen kymmenen vuoden ajalta on ollut yli 95 % ja vuonna 2019 ennen koronapandemiaa 98 %.

Ylivuotinen budjetointi on orkesterin kannalta toimiva järjestely, joka mahdollistaa joustavuuden tilanteissa, jossa toiminnan suunnittelua ja taiteilijakiinnityksiä tehdään huomattavasti yhtä budjettivuotta pidemmällä ajanjaksolla.

Jyväskylän kaupunginteatteri

Tilinpäätöksellä ei ole merkittävää vaikutusta vuoden 2022 talousarvioon.

Teatteri sai kesäkuussa 2021 opetus- ja kulttuuriministeriöltä 180.000 euron avustuksen, jonka käyttöä jatkettiin ja se siirrettiin käytettäväksi vuonna 2022. Teatterin esitystoiminta on ollut keskeytettynä helmikuun loppupuolelle saakka asti, joka tulee vaikuttamaan lipputulokertymään. Tätä vajetta voidaan kompensoida avustuksella. Esityssulun mahdollinen pitkittyminen vaikuttaa olennaisesti koko vuoden taloustilanteeseen.

Kaupunkirakenne

Käyttötalouden toteutuminen

1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Asiakaspalvelu ja johdon tuki					
Toimintatulot	32,0	0,0	32,0	93,0	61,0
Toimintamenot	-2 271,9	-0,7	-2 272,6	-1 959,4	313,2
Toimintakate	-2 239,9	-0,7	-2 240,6	-1 866,4	374,2
Liikenne- ja viheralueet					
Toimintatulot	26 377,9	0,0	26 377,9	29 214,9	2 837,0
Toimintamenot	-47 014,2	-11,1	-47 025,3	-50 247,3	-3 222,0
Toimintakate	-20 636,3	-11,1	-20 647,4	-21 032,4	-385,0
Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö					
Toimintatulot	18 101,2	0,0	18 101,2	22 950,2	4 849,0
Toimintamenot	-6 927,1	-6,8	-6 933,9	-6 108,8	825,1
Toimintakate	11 174,1	-6,8	11 167,3	16 841,4	5 674,1
Rakentaminen ja ympäristö					
Toimintatulot	3 401,4	300,0	3 701,4	3 874,7	173,3
Toimintamenot	-5 121,4	-302,8	-5 424,2	-4 875,0	549,2
Toimintakate	-1 720,0	-2,8	-1 722,8	-1 000,3	722,5
Kaupunkirakenne yhteensä					
Toimintatulot	47 912,5	300,0	48 212,5	56 132,8	7 920,3
Toimintamenot	-61 334,6	-321,4	-61 656,0	-63 190,5	-1 534,5
Toimintakate (sitova)	-13 422,1	-21,4	-13 443,5	-7 057,7	6 385,8

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Kaupunkirakenteen toimintakate on n. 6,4 milj. euroa muutettua talousarviota parempi. Suurin yksittäinen tekijä on maan myyntivoittojen ylittyminen 4,1 milj. Myös tonttipalvelujen vuokra- ja varausmaksutulot ylittivät 0,7 milj. ja joukkoliikenteelle maksettuja koronatukia saatiin 0,5 milj. arvioitua enemmän.

Kaupunkisuunnittelu ja maankäyttö

Talousarvion mukainen tonttimyynnin myyntivoittotavoite oli 8 milj. euroa. Tonttikaupan virkoamisen ja vuokratonttien lunastuksien johdosta myyntivoitto ylittyi yli 4 miljoonalla. Tontit ja maanhallinta - palveluyksikön käyttötalouden kate toteutui suurimmaksi osaksi ennakoidusti. Maanvuokratulot ylittivät johtuen osaksi muutaman suuremman maanvuokrasopimuksen uudistamisen aiheuttamasta korotuksesta.

Kaavoituksen asiantuntijapalvelurahoja jäi käyttämättä Kukkulan ja Lyseokorttelin käynnistymisen viivästyessä. Henkilöstörahat alittuvat asemakaavoituksen ja yhdyskuntasuunnittelun välisen sisäisen organisaatiomuutoksen johdosta, osa-aikaisuuksista ja täyttämättömästä toimesta. Laskutettavista kaavamuutoshakemuksista johtuva tulokertymä on reilusti ennustettua suurempi jo toisena vuonna peräkkäin.

Liikenne- ja viheralueet

Uuden organisaatiomallin mukaista täyttä tilikautta ei ollut vielä talousarvion laadinnan pohjana. Tämä on vaikuttanut laaditun talousarvion paikkansapitävyyteen palveluyksikköjen ja kustannuspaikkojen välillä.

Katupalveluiden toimintakate oli talousarvioon nähden n. 830 000 euroa heikompi. Toimintamenojen ylitys oli n. 2,2 miljoonaa euroa talousarvioon verrattuna. Katupalveluissa taloutta rasitti etenkin kevätkauden aikainen runsasluminen talvi, joka nosti talvikunnossapidon kustannuksia talousarvioon nähden n. 1,7 miljoonaa euroa. Vastaavasti toimintatuotot ylittivät talousarvion n. 1,37 miljoonaa euroa. Hulevesien osalta kate oli n. 350 000 euroa talousarviota parempi. Katulupamaksuista ja ulkoisista tilaustöistä saatavat tulot olivat n. 780 000 euroa suuremmat talousarvioon nähden.

Joukko- ja palveluliikenteen toimintakate oli talousarviota parempi noin 0,4 milj. euroa, vaikka matkamäärät jäivät tavoitteesta 20 %, ja asiakastulot 15 %. Vuoden 2021 tuloihin vaikuttivat MAL-sopimuksen perusteella joukkoliikenteeseen lisäksi tuleva lisämääräraha 1,0 milj. euroa ja valtion myöntämät korona- ja hankeavustukset (2,8 milj. euroa). Joukkoliikenteen palvelutarjontaan ei tehty muutoksia. Palveluliikenteen tarjontaa lisättiin. Se kasvatti liikennöintikustannuksia 0,1 milj. euroa.

Valon kaupunki -tapahtuman kustannukset ylittyivät, koska tapahtuma-aikaa jatkettiin kymmeneen päivään MM-rallin takia sekä Kirkkopuiston jouluvalomaan taidekokonaisuutta laajennettiin keskustan vetovoiman lisäämiseksi.

Investointien käyttötalouden toimintakate oli noin 0,4 milj. euroa yli tavoitteen. Katualueiden rakentamisen osalta ulkoisten töiden tulojen osuus toteutui vuonna 2021 merkittävästi suurempana talousarvioon nähden. Tulot koostuvat Alva Yhtiöt Oy:lle tehtävistä töistä. Investointikohteisiin tehtävien tuntikirjausten osalta jäätii hieman tavoitteesta. Osasyynä oli ulkoisten töiden suuri osuus. Myös muutamat henkilöstöjärjestelyt pienensivät tuntikirjaustuloja. Maankäyttösopimustulot toteutui- vat noin 56 000 euroa suurempina talousarvioon verrattuna.

Rakentaminen ja ympäristö

Palvelualueella kate toteutui noin 720 000 euroa budjetoitua parempana. Palvelualueen tulot ylittivät noin 170 000 euroa myyntitulojen osalta. Suurimpana syynä tähän oli valvontamaksujen suurempi kertymä lainmuutoksen myötä. Henkilöstövaihdokset ja rekrytointihaasteet näkyvät tilinpäätöksessä talousarviota pienempinä henkilöstökustannuksina (335 000 euroa). Korona näkyy myös palvelujen oston määrärahojen alittumisessa 195 000 eurolla, kun asiantuntijamäärärahaa on jäänyt käyttämättä hankkeiden viivästyessä ja etätyöskentelyn vähentäessä liikkumistarvetta ja koulutusmahdollisuuksia.

Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2021 talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

Rakentamiskustannusten nousu vaikuttaa jonkin verran hankkeiden aloituksiin, mutta voidaan kuitenkin arvioida, että hankkeita lähtee liikkeelle edellisen vuoden tapaan runsaasti. Yritystonttien kysyntä on pysynyt vilkkaana ja tavoitteena on parantaa yritystonttien markkinointia ja sitä kautta yritysten palvelua ja tonttien luovutusta. Arvioidaan, että yritystonttien kysyntä säilyy edelleen vilkkaana.

ARA-tuotannon osuus valmistuneista asunnoista kasvoi vuonna 2021 ja sen arvioidaan pysyvän edelleen korkealla vuonna 2022. Parhailaan on rakenteilla runsaasti (lähes 500) korkotuettuja asunomisoikeus- ja vuokra-asuntoja sekä opiskelija-asuntoja.

Pilaantuneiden maiden puhdistamisen ja rakennusten purkamisen tarve pysyy edelleen suurena täydennysrakentamisen ollessa suuressa roolissa. Samoin maankäyttösopimusten edelleen korkealla oleva tarve johtuu täydennysrakentamisen ja sen myötä kaavam muutosten suuresta määrästä. Maa- ja vesialueiden isännöinnissä on ollut vilkasta ja sen ennustetaan jatkuvan.

Talvikausien vaihtelevien sääolojen kustannusvaikutukset saattavat aiheuttaa merkittäviä säästöpaineita muualle katualueiden kunnossapitoon ja vaatia korjausvelan vähentämiseen käytettävän rahoituksen suuntaamista ylityksen kattamiseen.

Nykyisellä rahoitustasolla ei jatkossa enää pystytä estämään katuverkon korjausvelan kasvua.

Käyttötalouden rahoitukseen on saatavissa merkittäviä säästöjä ulkovalaistukseen suunnatun investointirahan lisäämisellä, minkä turvin voidaan nopeuttaa valaisinvaihtoja.

Viherkunnossapidossa ylitettiin talousarvioon määritetyt toimintamenot. Vuonna 2022 tämä tarkoittaa toimintojen sopeuttamista edelleen huomioiden myös lisääntyneet vastuualueet, joita ovat luontopolkujen, lintutornien sekä Oravivuoren maailmanperintökohteen kunnossapitotyöt.

Joukkoliikenteessä vuonna 2022 taloudellinen kehitys jatkuu haastavana. Toteuma riippuu paljolti koronapandemian pitkittymisestä ja sen vaikutuksesta yhteiskunnan avautumiseen ja liikkumisen normalisoitumiseen. Joukkoliikenteen valtionavustusten määrä on perustukien ja MAL-lisän osalta tiedossa, mutta mahdollisista korona-avustuksista ei ole vielä tietoa.

Linkki tulevaisuuteen 2030-kehittämisohjelman toteuttamista jatketaan siirtymällä kokonaan tunnistepohjaiseen lippu- ja maksujärjestelmään sekä lisäämällä autoihin cEMV -lukijat pankkikorttimaksamista varten. Sähköisten palveluiden toteuttamiseen on odotettavissa uusia valtion tukemia hankekokonaisuuksia vuonna 2022. Joukkoliikenteen iso kilpailutus vuonna 2024 alkaviin sopimuksiin toteutetaan syksyllä 2022.

Jyväskylän kaupungin liikelaitokset

Liikelaitokset 2021 / Tuloslaskelma

1 000 euroa	Tilapalvelu	Kylän Kattaus	Pelastus- laitos	Yhteensä
Toimintatuotot	103 591	28 182	36 947	168 721
Valmistus omaan käyttöön	389			
Toimintakulut	-65 095	-28 070	-35 399	-128 565
TOIMINTAKATE	38 885	112	1 547	40 545
Rahoitustuotot ja -kulut	-13 001	-2	-2	-13 005
Muut rahoitustuotot	1	0	1	2
Peruspääoman korko	-13 002			-13 002
Muut rahoituskulut	0	-2	-3	-6
VUOSIKATE	25 884	110	1 545	27 540
Poistot ja arvonalentumiset	-26 229	0	-876	-27 105
TILIKAUDEN TULOS	-345	110	669	434
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-344,6	109,9	668,9	434,2
Kumulatiivinen ylijäämä / alijäämä	312	-2 107	551	-1 244

Liikelaitokset 2021 / Rahoituslaskelma

1 000 euroa	Tilapalvelu	Kylän Kattaus	Pelastus- laitos	Yhteensä
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate	25 884	110	1 545	27 540
Tulorahoituksen korjauserät	-178	0	-253	-430
Toiminnan rahavirta	25 707	110	1 293	27 109
Investointimenot	-29 935	0	-1 053	-30 988
Rahoitusosuudet investointimenoihin	970	0	217	1 187
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	271	0	104	375
Investointien rahavirta	-28 694	0	-732	-29 425
Toiminnan ja inv. rahavirta	-2 987	110	561	-2 316
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 172			4 172
Lainakannan muutokset	4 172	0	0	4 172
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0
Muut maksuvalm. muutokset	-1 184	-111	-561	-1 856
Rahoituksen rahavirta	2 987	-111	-561	2 315
Rahavarojen muutos	0	-1	0	-1

TILAPALVELU	2017	2018	2019	2020	2021	Muutos	
1 000 €						€	%
Toimintatuotot	94 772	94 757	96 813	100 492	103 591	3 100	3 %
Valmistus omaan käyttöön					389	389	100 %
Toimintakulut	-58 880	-58 519	-59 331	-60 478	-65 095	-4 618	8 %
TOIMINTAKATE	35 893	36 238	37 482	40 014	38 885	-1 128	-3 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-12 299	-12 498	-12 541	-12 949	-13 001	-52	0 %
VUOSIKATE	23 593	23 740	24 941	27 065	25 884	-1 181	-4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-24 054	-22 632	-25 675	-27 621	-26 229	1 392	-5 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-461	1 108	-733	-556	-345	211	-38 %
Kumulatiivinen ylijäämä (alijäämä)	838	1 946	1 212	656	312	-345	-53 %
TOIMINNAN RAHAVIRTA	22 216	23 135	24 897	26 995	25 707	-1 288	-5 %
Investointimenot	-21 385	-33 882	-30 263	-24 814	-29 935	-5 120	21 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 100	1 352	-152	0	970	970	100 %
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	5 335	940	159	105	271	166	157 %
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-14 950	-31 591	-30 256	-24 709	-28 694	-3 985	16 %
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-2 683	11 250	4 589	-2 807	4 172	6 978	-249 %
MUUT MAKSUVALM. MUUTOKSET	-4 583	-2 795	771	521	-1 184	-1 705	-327 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-7 266	8 455	5 360	-2 286	2 987	5 273	-231 %
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0	0	0 %
Vakituinen henkilöstö	24	25	25	25	24	-1	-4 %

KYLÄN KATTAUS	2017	2018	2019	2020	2021	Muutos	
1 000 €						€	%
Toimintatuotot	23 502	24 380	28 127	26 239	28 182	1 944	7 %
Toimintakulut	-23 128	-24 876	-28 897	-29 422	-28 070	1 352	-5 %
TOIMINTAKATE	374	-496	-770	-3 183	112	3 295	-104 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-1	-1	-2	-2	-1	34 %
VUOSIKATE	374	-497	-771	-3 185	110	3 295	-103 %
Poistot ja arvonalentumiset	-18	-6	-3	0	0	0	0 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	356	-502	-773	-3 185	110	3 295	-103 %
Kumulatiivinen ylijäämä (alijäämä)	2 243	1 741	968	-2 217	-2 107	110	-5 %
TOIMINNAN RAHAVIRTA	374	-497	-771	-3 185	110	3 295	-103 %
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	0	0	0	0	0	0	0 %
MUUT MAKSUVALM. MUUTOKSET	-374	497	773	3 185	-111	-3 295	-103 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-374	497	773	3 185	-111	-3 295	-103 %
Rahavarojen muutos	0	0	2	0	-1	-1	-100 %
Vakituinen henkilöstö	262	282	340	279	305	26	9 %

KESKI-SUOMEN PELASTUSLAITOS	2017	2018	2019	2020	2021	Muutos	
1 000 €						€	%
Toimintatuotot	30 608	31 311	33 518	35 675	36 947	1 272	4 %
Toimintakulut	-29 777	-31 920	-33 464	-34 983	-35 399	-416	1 %
TOIMINTAKATE	831	-609	54	692	1 547	856	124 %
Rahoitustuotot ja -kulut	1	0	1	0	-2	-2	-1029 %
VUOSIKATE	832	-609	54	692	1 545	854	123 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 450	-1 421	-1 284	-1 124	-876	248	-22 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-618	-2 030	-1 230	-432	669	1 101	-255 %
Kumulatiivinen ylijäämä (alijäämä)	3 800	1 769	539	-118	551	669	-569 %
TOIMINNAN RAHAVIRTA	786	-660	-1	1 192	1 293	101	8 %
Investointimenot	-910	-1 318	-814	-1 444	-1 053	390	-27 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	196	705	154	217	63	41 %
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	45	51	55	0	104	104	100 %
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-864	-1 070	-54	-1 289	-732	558	-43 %
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	0	0	0	-224	0	224	-100 %
MUUT MAKSUVALM. MUUTOKSET	78	1 731	55	322	-561	-883	-275 %
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	78	1 731	55	97	-561	-658	-678 %
Rahavarojen muutos	0	0	0	0	0	0	-100 %
Vakituinen henkilöstö	308	307	314	321	355	34	11 %

2.2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailussa liikelaitoksia ei yhdistellä muuhun talouteen rivi riviltä. Liikelaitosten maksama sijoitetun pääoman tuotto esitetään rivillä korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta. Toteutumisvertailuun sisältyvät myös kaikki palvelualueiden väliset kaupungin sisäiset erät, joten tässä esitettävä tuloslaskelma poikkeaa näiltä osin tilinpäätöksen mukaisesta virallisesta vuoden 2021 tuloslaskelmasta.

1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatulot	132 176,4	11 151,3	143 327,7	164 707,6	21 379,9
Myyntitulot	42 812,5	1 634,2	44 446,7	44 462,2	15,5
Maksutulot	49 535,0	-4 630,0	44 905,0	46 097,4	1 192,5
Tuet ja avustukset	13 039,6	12 977,5	26 017,1	39 926,3	13 909,3
Muut toimintatulot	26 789,3	1 169,6	27 959,0	34 221,7	6 262,7
Valmistus omaan käyttöön	0,0	0,0	0,0	2 789,9	2 789,9
Toimintamenot	-915 174,1	-40 874,7	-956 048,8	-975 264,1	-19 215,3
Henkilöstömenot	-340 151,5	-6 964,0	-347 115,5	-350 100,2	-2 984,7
Palvelujen ostot	-410 414,9	-32 044,7	-442 459,6	-456 289,1	-13 829,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 513,9	-1 865,8	-24 379,7	-25 229,7	-850,1
Avustukset muille	-46 738,5	400,0	-46 338,5	-48 106,9	-1 768,3
Muut toimintamenot	-95 355,3	-400,1	-95 755,5	-95 538,1	217,4
Toimintakate	-782 997,7	-29 723,4	-812 721,1	-807 766,6	4 954,5
Verotulot	561 000,0	17 000,0	578 000,0	584 651,4	6 651,4
Valtionosuudet	210 138,0	-50,4	210 087,6	209 999,3	-88,3
Rahoitustulot ja -menot:	20 712,5	0,0	20 712,5	21 772,2	1 059,7
Korkotulot muilta	6 120,0	0,0	6 120,0	6 294,3	174,3
Muut rahoitustulot muilta	8 112,5	0,0	8 112,5	8 306,3	193,8
<i>Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta</i>	<i>13 000,0</i>	<i>0,0</i>	<i>13 000,0</i>	<i>13 000,0</i>	<i>0,0</i>
Korkomenot	-6 500,0	0,0	-6 500,0	-5 804,3	695,7
Muut rahoitusmenot	-20,0	0,0	-20,0	-24,1	-4,1
Vuosikate	8 852,8	-12 773,8	-3 921,0	8 656,4	12 577,4
Poistot ja arvonalentumiset	-30 200,0	0,0	-30 200,0	-26 751,4	3 448,6
Satunnaiset erät	25 000,0	62 000,0	87 000,0	87 268,2	268,2
Satunnaiset tulot	25 000,0	62 000,0	87 000,0	87 268,2	268,2
Satunnaiset menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden tulos	3 652,8	49 226,2	52 879,0	69 173,3	16 294,3
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	340,4	0,0	340,4	340,4	0,0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,0	0,0	0,0	13,2	13,2
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 993,2	49 226,2	53 219,4	69 526,9	16 307,5

Verotulot olivat tilinpäätösvoonna yhteensä 584,7 miljoonaa euroa ja toteutuivat 6,7 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suurempina. Alkuperäisen talousarvion verotulot ylittivät 23,7 miljoonalla eurolla. Verotulot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 35,5 miljoonaa euroa eli noin 6,5 %. Kaupungin vuoden 2021 verokertymä oli ennako-odotuksiin verrattuna poikkeuksellisen vahva. Koronapandemian isku talouskehitykseen ja työllisyyteen jäi pelättyä pienemmäksi, joka vaikutti erityisesti siihen, että verotulot olivat huomattavasti alkuperäistä talousarviota paremmat. Syksyllä 2020 vuoden 2021 talousarviota valmisteltaessa talouden kehitysnäkymät olivat vielä koronatilanteen vuoksi sumeat ja epävarmat.

Kunnan tuloveron tuotto kasvoi 15,3 miljoonaa euroa (3,2 %) edellisestä vuodesta. Kunnallisverotulojen arviota nostettiin vuoden aikana 11,0 miljoonalla eurolla alkuperäisestä talousarviosta. Lopulta verotulojen myönteinen kehitys toi kaupungille kunnallisveroja 487,9 miljoonaa euroa, eli kunnallisverot toteutuivat 1,9 miljoonaa euroa muutettua talousarviota ja 12,9 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota parempina. Kunnallisverotulojen hyvään kasvuun vaikutti etenkin työllisten määrän ja palkkasumman hyvä kasvu.

Yhteisöverojen tuotto kasvoi edellisestä vuodesta jopa 15,0 miljoonaa euroa (51,5 %). Yhteisöveroja kaupungille kertyi 44,2 miljoonaa euroa ja yhteisöverot toteutuivat 4,2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota ja 10,2 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota parempana. Yhteisöverotuottojen huiman kasvun taustalla oli yritysten tekemät hyvät tulokset sekä koronatukitoimena tehty kuntien yhteisöveron jako-osuuden korottaminen kertaluonteisesti 10 prosenttiyksiköllä, mikä lisäsi arviolta Jyväskylän kaupungin yhteisöverotuottoja 9,6 miljoonalla eurolla. Lisäksi varhaiskasvatusmaksujen alennus kompensoitiin korottamalla kuntien yhteisöveron jako-osuutta pysyvästi 2 prosenttiyksiköllä, mikä lisäsi kaupungin yhteisöverotuottoja yhteensä noin 1,5 miljoonaa euroa.

Kiinteistöveron tuotto kasvoi 5,2 miljoonaa euroa (11,1 %) edellisestä vuodesta. Kaupungin kiinteistöverojen tuotto oli 52,5 miljoonaa euroa eli kiinteistöverot toteutuivat 0,5 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota suurempana. Kiinteistöverotuoton osalta ei tehty vuoden aikana talousarvionmuutoksia. Kiinteistöverotuksen joustavaan verovelvolliskohtaiseen valmistumiseen siirtyminen vuonna 2020 siirsi vuoden 2020 kaupungin kiinteistöveron kokonaismaksuunpanosta noin 5 miljoonaa euroa verovuoden 2021 puolelle, mikä vaikutti kiinteistöverotuottojen kasvuun vuoteen 2020 verrattuna. Kiinteistöveron osalta vuosi 2021 oli kuitenkin odotettua heikompi. Verovelvolliskohtaisen verotuksen valmistumisen arvioitiin vielä loppukesästä 2021 siirtävän verovuoden 2021 kiinteistöveron kokonaismaksuunpanosta vuoden 2022 tammi-helmikuun aikana erääntyväksi vain noin 5 prosenttia, mutta lopulta siirtymä oli noin 10 prosenttia.

Valtionosuudet olivat 210,0 miljoonaa euroa ja toteutuivat lähes alkuperäisen sekä muutetun talousarvion mukaisina. Edellisvuodesta valtionosuudet pienenevät 20,2 miljoonaa euroa (-8,8 %). Vuonna 2020 valtionosuudet olivat poikkeuksellisen korkeat koronatukien vuoksi ja Jyväskylän kaupungin valtionosuudet sisälsivät tuolloin koronatukia yhteensä 35,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 valtion maksamat koronatuot sosiaali- ja terveystoimen välittömiin koronakustannuksiin, mm. testaus, rokkottaminen, jäljitys ja hoito, puolestaan kohdentuivat toimintatuottojen tukiin ja avustuksiin. Kuntien yleiskatteelliseen peruspalvelujen valtionosuuteen tehtiin myös vuonna 2021 koronatukitoimena koko maan tasolla kertaluonteinen 300 miljoonan euron lisäys, josta Jyväskylän kaupungin osuus oli 7,2 miljoonaa euroa. Summasta 234 miljoonalla eurolla kuitenkin kompensoitiin kiky-vähennystä, joka säilyi edelleen kuntien valtionosuuksissa. Tämä huomioon ottaen kaupungin yleiskatteellisen valtionosuuden kautta jaettu koronatuuki vuonna 2021 oli ainoastaan noin 1,1 miljoonaa euroa.

Rahoitustulot ja -menot olivat yhteensä 21,8 miljoonaa euroa ja toteutuivat 1,1 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suurempina. Tähän vaikuttivat erityisesti kaupungin korkomenot, jotka olivat 0,7 miljoonaa euroa muutettua talousarviota pienemmät.

Verotulojen erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
1 000 euroa					
Kunnan tulovero	475 000	11 000	486 000	487 898	1 898
Kiinteistövero	52 000	0	52 000	52 547	547
Osuus yhteisöveron tuotosta	34 000	6 000	40 000	44 206	4 206
Verotulot yhteensä	561 000	17 000	578 000	584 651	6 651

	Tulovero-%	Verotettava tulo (milj. euroa)	Muutos-%
Verovuosi 2004	18,52 %	1 487	2,6 %
Verovuosi 2005	18,55 %	1 548	4,1 %
Verovuosi 2006	18,69 %	1 620	4,7 %
Verovuosi 2007	18,69 %	1 738	7,3 %
Verovuosi 2008	18,69 %	1 857	6,8 %
Verovuosi 2009	18,50 %	1 869	0,6 %
Verovuosi 2010	19,00 %	1 896	1,5 %
Verovuosi 2011	19,00 %	1 963	3,5 %
Verovuosi 2012	19,50 %	2 020	2,9 %
Verovuosi 2013	20,00 %	2 091	3,5 %
Verovuosi 2014	20,00 %	2 122	1,5 %
Verovuosi 2015	20,00 %	2 153	1,5 %
Verovuosi 2016	20,00 %	2 181	1,3 %
Verovuosi 2017	20,00 %	2 155	-1,2 %
Verovuosi 2018	20,00 %	2 213	2,7 %
Verovuosi 2019	20,00 %	2 294	3,7 %
Verovuosi 2020	20,00 %	2 361	2,9 %
Verovuosi 2021	20,00 %		

Kiinteistöveroprosentit	Vero-%
Vakituiset asuinrakennukset	0,55 %
Muut asuinrakennukset	1,55 %
Yleinen kiinteistövero	1,30 %
Voimalaitokset	3,10 %
Rakentamaton rakennuspaikka	4,00 %

Valtionosuuksien erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
1 000 euroa					
Peruspalveluiden valtionosuus	117 888	239	118 127	118 127	0
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	55 069	-427	54 642	54 642	0
Verotulomenetyksen korvaus	59 103	-2	59 101	59 101	0
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-21 922	140	-21 782	-21 871	-88
Valtionosuudet yhteensä	210 138	-50	210 088	209 999	-88

1.2.3 Investointien toteutuminen

Valtuustoon nähden sitovia ovat seuraavat investointimenot ja -tulot:

- Maa- ja vesialueet
- Yhdyskuntarakentaminen / urheilu- ja retkeilyalueet
- Yhdyskuntarakentaminen / kunnallistekniikka.
- Irtain käyttöomaisuus
- Osakkeet ja osuudet
- Tilapalvelun investointimenojen loppusumma

1 000 euroa	Alkuper. TA 2021	Muutokset	Muutettu TA 2021	TP 2021	Poikkeama
Maa- ja vesialueet, netto	-5 000	0	-5 000	-748	4 252
Tulot (sitova)	1 000	0	1 000	1 326	326
Menot (sitova)	-6 000	0	-6 000	-2 074	3 926
Urheilu- ja retkeilyalueet, netto	-2 200	-700	-2 900	-2 396	504
Tulot (sitova)		0		20	20
Menot (sitova)	-2 200	-700	-2 900	-2 416	484
Kunnallistekniikka, netto	-26 300	-6 350	-32 650	-25 241	7 409
Tulot (sitova)		0		474	474
Katupalvelut	-21 000	-4 650	-25 650	-21 753	3 897
Viherpalvelut	-4 750	-1 500	-6 250	-3 195	3 055
Satamapalvelut	-550	-200	-750	-767	-17
Menot yhteensä (sitova)	-26 300	-6 350	-32 650	-25 715	6 935
Irtain käyttöomaisuus, netto	-9 408	-309	-9 717	-5 737	3 979
Tulot (sitova)		0		14	14
Konsernihallinto	-4 067	754	-3 313	-1 419	1 894
Sosiaali- ja terveystalot		0	0	0	0
Kasvun ja oppimisen palvelut	-3 351	-900	-4 251	-2 993	1 258
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	-990	-24	-1 014	-471	542
Kaupunkirakenne	-1 000	-139	-1 139	-869	270
Menot yhteensä (sitova)	-9 408	-309	-9 717	-5 752	3 965
Osakkeet ja osuudet, netto	-235	1 800	1 565	1 791	226
Tulot (sitova)	0	1 800	1 800	1 791	-9
Menot (sitova)	-235	0	-235	0	235
Kaupunki ilman liikelaitoksia, netto	-43 143	-5 559	-48 702	-32 330	16 372
Tulot	1 000	1 800	2 800	3 626	826
Menot	-44 143	-7 359	-51 502	-35 956	15 546
Liikelaitokset, netto	-32 906	-9 427	-42 333	-29 707	12 626
Liikelaitokset, tulot	132	980	1 112	1 280	168
Tilapalvelu/Talonrakennus (sitova)	-31 796	-10 407	-42 203	-29 935	12 268
Kylän Kattaus	0	0	0	0	0
Keski-Suomen pelastuslaitos	-1 242	0	-1 242	-1 053	189
Liikelaitokset, menot yhteensä	-33 038	-10 407	-43 445	-30 988	12 457
Kaupunki yhteensä, netto	-76 049	-14 986	-91 035	-62 038	28 997
Tulot	1 132	2 780	3 912	4 906	994
Menot	-77 181	-17 766	-94 946,9	-66 944	28 003

Talonrakennusinvestointien toteutumisvertailu löytyy Tilapalvelu-liikelaitoksen tilinpäätöksestä.

Maan osto ja myynti

1 000 euroa	TP 2019	TP 2020	TAM 2021	TP 2021	Ero TP-TAM euroa
Maan osto	-2 977,4	-7 514,2	-6 000,0	-2 073,9	3 926,1
Maan myynti, tase	1 679,0	1 550,8	1 000,0	1 326,2	326,2
Maan myyntivoitot	8 941,5	7 686,1	8 000,0	12 144,1	4 144,1

Vuoden 2021 investointien määrä alittui budjetoidusta. Maanostojen osalta jäätin reilusti tavoitteesta, (n. 4 milj.), tontit ja maanhallinta -palveluyksikön resurssivajeesta johtuen. Samasta syystä tonttien tasaukseen liittyviä määrärahoja jäi käyttämättä. Myöskään maan myyntineuvottelut eivät edenneet toivotulla tavalla henkilöstövaihdoksiin liittyvästä resurssipulasta johtuen.

Myyntivoittotavoite ylitettiin huomattavasti johtuen kerrostalotonttien myynnin virkistymisestä ja vuokratonttien lunastuksista. Myös tasemyynti ylitti tavoitteen. Pientalotonttien osalta päästiin tavoitteeseen ja kysyntä oli todella vilkasta erityisesti uusien asuinalueiden osalta. Yritystonttien kysyntä oli vilkasta ja tonttien luovutustavoite ylitettiin.

Urheilu- ja retkeilyalueiden investoinnit

Urheilu- ja retkeilyalueiden investointimääräraha vuodelle 2021 oli yhteensä 2,9 miljoonaa euroa. Liikuntapalvelut käytti urheilu- ja retkeilyalueiden investointeihin yhteensä 2,4 miljoonaa euroa, joka on n. 0,5 miljoonaa ennakoitua vähemmän.

Hippoksen pesäpallostadionin kentän ja katsomon muutostyöt eivät alkaneet vielä suunnitellusti vuoden 2021 aikana, vaan siirtyivät ennakoidusta poiketen vuodelle 2022. Urheilu- ja retkeilyalueiden investoinneista esitetään uudelleen budjetoitavaksi vuodelle 2022 Hippoksen pesäpallostadionin rakentamista varten yhteensä 504 495 euroa. Summa sisältyy pesäpallostadionin hankesuunnitelma- vaiheen mukaiseen kustannusarvioon, eikä siirrolla ole vaikutusta hankkeen kokonaiskustannusarvioon.

Jyväskylän uusi skeittihalli valmistui keväällä Seppälään osoitteeseen Alasinkatu 1–3, 40320. Halliin rakennutettiin lajinomaiset harjoittelutilat niin skeittaukseen, skuuttaukseen kuin BMX- ja trialpyöräilyyn. Hallin suunnittelu ja toteutus toteutettiin yhteistyössä Jyväskylän kaupungin ja Jyväskylän Rullalautailijat Ry:n, Jyväskylän BMX-seura Ry:n, JKL Scoottaajat Ry:n sekä Jyväskylän Pyöräilyseura JYPS Ry:n kesken. Yhteistyön avulla on saatu aikaan erilaisten käyttäjien tarpeita vastaavat tilat ja toiminnot.

Vehkalammelle valmistui uusi huoltorakennus wc- ja pukuhuonetiloineen heinäkuun alussa. Huoltorakennus palvelee Vehkahallin sekä tekonurmen käyttäjiä. Rakennuksessa on 4 kpl pukuhuoneita, tuomaripukuhuone, wc-tilat yleisölle, varastotila sekä tekninen tila, rakennuksessa on lämmintä tilaa 231m².

Viitaniemen liikuntapuistoon valmistui heinäkuussa uusi 765 m²:n päärakennus. Rakennuksessa on muun muassa pääkäyttäjän pukuhuoneita, sauna, 4 kpl pukuhuoneita, yleisö-wc, inva-wc, kahvion-tila, ammattitason keittiö, seurojen käyttöön suunniteltuja toimistotiloja sekä ns. monitoimitila seurojen omaan tilatarpeeseen sekä tilaisuuksien järjestämiseen. Samassa yhteydessä myös liikuntapuiston parkkialuetta laajennettiin.

Halssilan Hiihtomaassa toteutettiin syksyllä maansiirtotyöt lapsille tarkoitettua hiihtolatua varten, joka toimii kesällä pyöräilyratana. Samassa yhteydessä Hiihtomaassa sijaitsevan nuotiokota kunnostettiin. Lasten hiihtoladun yhteyteen asennettiin erilaisia liikunnallisia leikkivälineitä. Halssilan

hiihtomaan kehittämiseen saatiin avustusta Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, joka kattoi noin puolet syntyneistä kustannuksista. Loput kehityssuunnitelmassa olevista asioista toteutetaan asteittain vuosittaisten määrärahojen mukaan.

Laajavuoren ympärivuotisen hiihtoreitin suunnittelua vietiin tiiviisti eteenpäin vuoden 2021 aikana. Eri sidosryhmien yhteistyössä suunniteltavalle ja toteutettavalle hankkeelle haettiin avustusta myös liikuntapaikkojen ja niihin liittyvien vapaa-aikatiilojen perustamishankkeiden investointiavustuksista (OKM, AVI). Hakuaika päättyi 31.12.2021. Laajavuoren ympärivuotisen hiihtoreitin 1. vaiheen hankkeen tavoitteena on luoda hiihtoreitin asfaltoinnilla ja kehittämisellä entistä laadukkaammat ja turvallisemmat olosuhteet hiihdon ympärivuotisen harrastamiseen, löytää uusia tapoja sopeutua talven epävakaisiin lumiolosuhteisiin, pidentää hiihtokautta entisestään ilmaston muuttuessa, löytää entistä kestävämpiä ja kustannustehokkaampia ratkaisuja liikuntaolosuhteiden ylläpitoon sekä edistää luonto- ja ulkoliikunnan monipuolista harrastamisesta. Reitin suunnittelu jatkuu alkuvuodesta 2022 tiiviinä.

Kortepohjan lähiliikuntapaikan suunnitelma valmistui joulukuussa 2021, ja hankkeelle haettiin avustusta liikuntapaikkojen ja niihin liittyvien vapaa-aikatiilojen perustamishankkeiden investointiavustuksista (OKM, AVI). Hakuaika päättyi 31.12.2021. Kortepohjan lähiliikuntapaikka kytkeytyy tiiviiksi osaksi kaupungin lähiliikuntapaikkojen kokonaisuutta, ja erityisesti Kortepohjan alueen liikuntapaikkoja. Lähiliikuntapaikka sijaitsee hyvin kulkuyhteyksien päässä lähellä asutusta.

Kunnallistekniikan investoinnit

1 000 euroa	TP 2019	TP 2020	TAM 2021	TP 2021	Ero TP- TAM euroa
Katupalvelut	-20 033,5	-19 221,3	-25 650,0	-21 752,6	3 897,4
Viherpalvelut	-2 094,1	-2 625,1	-6 250,0	-3 195,3	3 054,7
Satamapalvelut	-6,1	-594,8	-750,0	-767,0	-17,0
Kunnallistekniikka menot yht.	-22 133,7	-22 441,2	-32 650,0	-25 714,8	6 935,2
Valtionavustukset/rahoitustulot	8,6	366,5	0,0	310,8	310,8
Muut investointitulot	353,4	213,0	0,0	163,4	163,4
Kunnallistekniikka inv.tulot yht.	362,0	579,6	0,0	474,2	474,2
Maankäyttösopimusmaksut	2 607,2	3 097,4	1 300,0	1 356,0	56,0

Kunnallistekniikan bruttomenot jäivät alle muutetun talousarvion mukaisesta tavoitteesta.

Katupalveluiden merkittävimmät alitukset syntyivät Puistokadun, Killerin etäparkin, Aholaidan uoman ja Puutarhakadun hankkeissa. Töitä ei päästy käynnistämään suunnitellussa laajuudessa ja niiden lopputyöt siirtyivät seuraavalle vuodelle. Lisäksi Kukkumäen eritasoliittymän varaus alittui. Muita töiden keskeneräisyyden takia seuraavalle vuodelle siirtyviä kohteita olivat Kankaan alue, Satamanjärki, Sulkulantie, Kramsunkatu sekä kaikki pienet liikenneturvallisuuskohteet. Siirtyville hankkeille esitetään rahoituksen uudelleenbudjetointia.

ELY:n ja Jyväskylän yhteishankkeena suunniteltu kevyen liikenteen väylän rakentaminen ei toteutunut ja vapautuneella rahoituksella maksettiin VT4 Kirri-Tikkakoski –hankkeen vuodelle 2023 budjetoitu erä, koska työt valmistuivat etuajassa. Tämän takia VT4 hankkeen rahoitusvaraus ylittyi. Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin Novaan liittyvien katutöiden loppulaskutus siirtyi vuodelle 2021.

Nimettyjen hankkeiden lisäksi mm. tehtiin kevyen liikenteen väylän levitys Keskussairaalan tien välillä Rautpohjankatu-Valajankatu, käynnistettiin polkupyörien liityntäpysäköinnin toteuttaminen yhdelletoista pysäkillä, Pupuhundantie saneerattiin ja Peräsintielle tehtiin rakenteen parantaminen.

Erillisinä ulkovalaistushankkeina saneerattiin mm. Viitaniementien, Keljonkankaantien, Permikadun ja Luttoskadun valaistukset. Rantaraitin valaistuksen saneeraus käynnistyi Ylistönsillan ja Korkeakoskenlahden välisellä osuudella.

Viherpalveluiden hankkeet toteutuivat lähes suunnitellusti. Tourujoen hankkeen käynnistyminen viivästyi vesilupapäätökseen tulleen valituksen johdosta. Muita siirtyneitä hankkeita olivat Kehä Vihereän opastus ja Harjun pulkkamäki. Puistotorin puiston 1. vaiheen rakentaminen ja Kankaanradan aukion työt viimeistellään vuoden 2022 aikana. Siirtyville hankkeille esitetään rahoituksen uudelleenbudjetointia. Merkittävimmät ylitykset syntyivät suunnittelussa ja Lounaispuiston rakentamisessa.

Satamapalveluissa Lutakon sataman vision 1. ja 2. vaiheen toimenpiteet valmistuivat kokonaisuudessaan. Lisäksi liikennelaituriin rakennettiin vesihuolto ympärivuotiseen käyttöön. Väinölänrantaan rakennettiin uusi venelaituri.

Investointitulot koostuivat mm. Lutakon esteettömän leikkipuiston ja liikuntapaikan sekä Haukanniemmen luontoliikuntaohjelman hankerahoituksesta, Huhtasuon lähiöohjelman avustuksesta ja Traficom:n kävelyn- ja pyöräilyn edistämisavustuksesta.

Kankaan alueen talous

1 000 e	2010 - 2014	* 2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Yhteensä
Menot vuosittain	23 960	9 199	3 664	2 648	3 279	2 370	1 896	2 696	49 712
- Kankaan alue, käyttötalous	8 774	1 294	1 720	1 105	738	493	468	581	15 173
- maan oston investoinnit, sis. rak.	14 051	3 493	0	0	135	0	0	0	17 679
- investoinnit maahan	548	1 390	181	88	1 097	138	50	38	3 530
- kunnallistekniikan investoinnit	588	3 022	1 762	1 456	1 309	1 740	1 378	2 076	13 330
Tulot vuosittain	4 212	3 276	3 717	7 350	4 395	3 092	1 484	1 019	28 546
- Kankaan alue, käyttötalous	3 637	624	803	956	249	145	200	77	6 691
- maan myyntivoitto, käyttötalous	0	575	2 748	5 709	3 682	2 490	1 168	690	17 062
- maankäytösopimusmaksut, kt	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- maan myynnin investointitulot	575	1 986	166	665	428	457	117	102	4 497
- kunnallistekniikan investointitulot	1	90	0	20	36	0	0	150	296
Kate vuosittain	-19 748	-5 923	54	4 702	1 116	722	-411	-1 677	-21 166
Poistot rakennuksista	1 797	1 113	225	225	195	68	92	31	3 746
Poistot kunnallistekniikasta	121	386	779	943	1 025	1 121	1 209	1 297	6 882

* vuonna 2015 summassa mukana myös YIT Oy:n kanssa tehty vaihtokirja

Irtain käyttöomaisuus

Konsernihallinto

Konsernihallinnon investoinnit

Kaupunginvaltuuston päätöksen 26.10.2020/71 mukaisesti kaupunki toteuttaa muistomerkkihankkeen, jolla kaupunki haluaa kunnioittaa edesmenneen jyväskyläläislähtöisen ja kaupungissa pitkään asuneen Matti Nykäsen poikkeuksellisen menestyksestä urheilijauraa. Höyhen-luonnoksen mukaisen muistomerkin toteuttaa taiteilija Kaarina Kaikkonen ja muistomerkki sijoitetaan Hippoksen liikuntapuistoon. Muistomerkin toteuttamisen kokonaiskustannus on 140 000 euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt muistomerkillle 50 000 euron avustuksen lokakuussa 2019. Muistomerkin toteuttamiseen varattiin 70 000 euroa vuodelle 2021. Muistomerkin toteutukseen käytettiin vuoden aikana 40 000 euroa. Muistomerkillle myönnettyä avustusta kohdistettiin vuodelle 2021 kustannuksia vastaavasti 14 286 euroa. Muistomerkin on määrä valmistua vuoden 2022 aikana.

Tietohallinnon ICT-investoinnit

Palvelualueiden ja liikelaitosten investoinnit (irtain käyttöomaisuus) ict-hankkeisiin on keskitetty tietohallinnon määrärahoiksi. Kaupungin ict-ryhmä päättää ict-määrärahojen käytöstä toimialojen hanke-esitysten perusteella.

Tietohallinnon ict-investoinnit määräraha talousarviossa vuodelle 2021 oli 2 885 000 euroa. Määrärahoista käytettiin 1 398 570 euroa ja käyttämättä jäi 1 486 430 euroa.

Valtuutettujen laitehankinnan uudistamiseen varattiin 50 000 euroa, josta käytettiin 42 569 euroa.

Palveluiden digitalisointiin ja Moda –hankkeeseen varattiin 150 000 euroa, josta käytettiin 8 006 euroa.

Konesalipalveluissa investoitiin SAP- ja Windows-palvelinten uusintaan, levyjärjestelmien päivityksiin ja verkkolaitteisiin 170 000 euroa, josta käytettiin 150 991 euroa.

IAM/Efecte käyttövaltuus- ja identiteetinhallinta -hankkeelle varatusta 120 000 eurosta käytettiin 73 273 euroa.

Laitehankintaprosessin uudistamiseen käytettiin 12 450 euroa, kun arvio oli 50 000 euroa.

Tiedonhallintalain edellyttämään määrittelyprojektiin käytettiin 9 595 euroa.

Integraatioalustan hankkiminen lähti käyntiin ja sille varattiin 85 000 euroa ja siitä käytettiin määrittelyihin 23 555 euroa.

Julkaisujärjestelmän versiopäivityksiin ja -kehitykseen varattiin 60 000 euroa. Käyttö ylittyi ja oli 179 502 euroa.

Business Jyväskylän ja Visit Jyväskylän tietokoneohjelmistoihin varattiin 65 000 euroa, ja käytettiin 97 253 euroa.

Kuvapankin kehittämiseen varattiin 30 000 euroa ja siitä käytettiin 10 640 euroa.

Kankaan älykaupunkihankkeiden IAM-ratkaisuun hankinta keskeytyi keväällä 2020. Hankinta käynnistettiin uudelleen vuoden 2021 alussa, ja hankinta saavutti innovaatiokumppanuusvaiheen syksyllä 2021. Innovaatiokumppaniksi kilpailutuksessa valikoitui Nixu. Hankintabudjetista käytettiin innovaatioprojektin käynnistykseen 60 000 euroa, ja jäljelle jäävä osuus budjetista siirtyy sovitusti vuodelle 2022.

Sähköisen allekirjoituksen käynnistämiseen ja toteutukseen varattiin 100 000 euroa ja siitä käytettiin 7 685 euroa.

Taloussuunnittelujärjestelmän uudistamiseen oli varattu vuodelle 2021 100 000 euroa liittymätöille (CGI, Visma) ja Monetra Keski-Suomen työpanokselle. Toteuma vuonna 2021 oli 35 100 euroa. Jäljelle jäävä osuus budjetista siirtyy käytettäväksi vuodelle 2022.

Kuntatieto-hankkeelle oli vuodelle 2021 varattuna 40 000 euroa. Tuosta käytettiin 32 850 euroa, jäljelle jäävä osuus budjetista siirtyy vuodelle 2022. Lisäksi vuodelle 2022 tälle hankkeelle varataan vielä 30 000 euroa. Johdon raportoinnin ja tietovarastoimisen kehittämishankkeelle varattiin vuodelle 2021 25 000 euroa, josta käytettiin 25 800 euroa.

Sosiaali- ja terveystalouden määrärahaa 2 162 000 euroa poistettiin Aster-hankkeen osuus 1 622 000 euroa eli jäljelle jäi 540 000 euroa. Siitä käytettiin 335 819 euroa ja käyttämättä jäi 204 181 euroa.

Varhaiskasvatuksen mobiilikäyttöisen toiminnanohjausjärjestelmään varattu 60 000 euroa, josta käytettiin 3 744 euroa.

Perusopetuksen sähköisen toimintaympäristön kehittämiseen käytettiin 211 916 euroa ja sillä hankittiin mm. O365 projektiin puhelimia pilottikäyttöön.

Museopalveluiden uuteen kokoelmahallintajärjestelmään varattu 50 000 eurosta käytettiin 17 853 euroa.

Kaupunkirakenteelle Tietohallinnon investointirahoissa oli vuoden 2021 varattu 70 000 euroa hankkeelle Locus Cloud 4. Hankkeen toteutus on hieman viivästynyt ja osa kuluista on siirtymässä vuodelle 2022. Ensimmäinen osa on laskutettu 2021, mutta kaksi seuraavaa osaa jää vuodelle 2022. Toteutusosa 1 valmistuu alkuvuodesta 2022 ja toteutusosa 2 kesäkuun 2022 loppuun mennessä.

Tietohallinnon investointirahoista jäi käyttämättä 968 411 euroa, johtuen koronan vaikutuksista ict-palvelutuotantoon ja hankkeiden viivästymisistä myöhempään ajankohtaan. Osa toteutumattomista hankkeista on budjetoitu uudelleen vuoden 2022 ict-investointeihin.

Uudelleenbudjetoinnit:

Tietohallinnon säästyneitä investointimäärärahoja esitetään käytettäväksi uudelleenbudjetoinnilla perusopetuksen DigiOne -hankkeeseen 100 000 euroa.

Sosiaali- ja terveystaloudet esittävät uudelleenbudjetoitavaksi 28 000 euroa avoterveyteen järjestelmiin liittyvien uudistusten vuoksi seuraavasti:

- Effector-järjestelmän integraatio Lifecareen. Integraation avulla saadaan potilaan perustiedot, asiakasryhmien hallinta jne. siirtymään järjestelmien välillä. Käyttöönottoa on viivästyttänyt järjestelmätoimittajan haasteet testausalustan rakentamisessa, mutta erityisesti Kssh:n palvelinten siirto uuteen konesaliin Novaan.

Talouden ohjauksen investoinneista esitetään uudelleenbudjetoitavaksi yhteensä 72 000 euroa.

Sosiaali- ja terveystaloudet

Vuoden 2021 osalta sosiaali- ja terveystaloudet toimialan hankinnat toteutettiin leasing-järjestelyin. Täten toimialalla ei ollut irtaimen käyttöomaisuuden hankintoja vuonna 2021.

Sivistys

Kasvun ja oppimisen palvelut

Kasvun ja oppimisen palvelujen irtaimen käyttöomaisuuden investointeihin varattiin talousarviolla 2021 uudelleenbudjetoinnit huomioiden yhteensä 4.251.000 euroa. Investointimenoina toteutui yhteensä noin 2.993.000 euroa.

Irtaimen käyttöomaisuuden määrärahasta jäi käyttämättä n. 1,26 miljoonaa euroa pääasiassa Keljonkankaan yhtenäiskoulun uudisrakennuksen sekä Kuokkalan yhtenäiskoulun muutostöiden toteuttamatta talousarviosta.

Vuoden 2021 irtaimen käyttöomaisuuden hankintojen määrärahasta esitetään vuodelle 2022 uudelleen budjetoitavaksi perusopetuksen irtaimen käyttöomaisuuden hankintoihin yhteensä 1,115 miljoonaa euroa Keljonkankaan yhtenäiskoulun ensikertaisen kalustamisen, Kuokkalan yhtenäiskoulun muutostöiden loppuunsaattamiseksi sekä AV-hankintojen toteuttamiseksi.

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Varhaiskasvatuksen palvelualueen vuonna 2021 toteutuneet hankinnat noin 92.400 euroa ylittivät budjetoidun määrärahan (80.000 euroa) yhteensä noin 12.400 eurolla. Määräraha käytettiin varhaiskasvatuksen päiväkotien ja kerhotoimiloiden kalusteiden uusintaan ja hankintaan sekä koulujen yhteyteen perustettujen esiopetusryhmien luokkatilojen kalustamiseen.

Perusopetuksen palvelualue

Perusopetuksen vuonna 2021 toteutuneet irtaimen käyttöomaisuuden hankinnat alittivat budjetoidun määrärahan (3.871.000 euroa) yhteensä noin 1,2 miljoonalla eurolla. Määrärahaa käytettiin mm. Keljonkankaan ja Mankolan yhtenäiskoulujen ensikertaisiin kalustamisiin sekä Kuokkalan yhtenäiskoulun muutostöihin. Summaan sisältyy nuorisopalvelujen hankintoja noin 62.000 euroa digitaalisen nuorisotyöhön, Keljonkankaan nuorisotilan kalustamiseen sekä nuorisopalvelujen täydennyskalustamiseen.

Perusopetuksen palvelualueen irtaimen käyttöomaisuuden investoinneista esitetään uudelleen budjetoitavaksi Kuokkalan yhtenäiskoulun muutostöiden loppuunsaattamiseksi 147.000 euroa ja Keljonkankaan yhtenäiskoulun ensikertaisen kalustamisen loppuun saattamiseksi 900.000 euroa.

ICT-investoinnit

Vuonna 2021 ICT-investointeihin myönnetystä määrärahasta (300.000 euroa) käytettiin n. 232.000 euroa koulujen ja päiväkotien AV-hankintoihin ja älypuheinhankintoihin. Suunniteltuja hankintoja viivästytti maanlaajuinen laitteiden komponenttipula ja hankintasopimuskumppanin vaihtuminen.

Käyttämättä jäänyt investointimääräraha esitellään uudelleen budjetoitavaksi vuodelle 2022 (68.000 euroa).

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuri- ja liikuntapalvelujen irtaimen käyttöomaisuuden investointien talousarvio uudelleenbudjetoinnit huomioiden olivat 1.013.500 euroa. Hankinnat alittivat talousarvion noin 542.000 eurolla, pääasiassa kaupunginteatterin nostolavojen ja pyörön korjaamisen siirtyessä teatterirakennuksen peruskorjauksen yhteyteen.

Irtaimen käyttöomaisuuden hankintojen määrärahasta esitetään vuodelle 2022 uudelleen budjetoitavaksi yhteensä 145.000 euroa.

Jyväskylän kansalaisopisto

Kansalaisopisto käytti vuoden 2021 irtaimen käyttöomaisuuden määrärahan luentosalin kalusteiden, esitystekniikan ja käytävien kalusteiden uusimiseen (50.000 euroa).

Kirjastot

Kirjastot käytti vuoden 2021 irtaimen käyttöomaisuuden Keljonkankaan yhtenäiskoulun yhteyteen tulleeseen Keljonkankaan kirjaston kalustamiseen (155.000 euroa). Irtaimen käyttöomaisuuteen varastusta määrärahasta käyttämättä jäi 50 000 euroa, jota esitetään uudelleenbudjetoitavaksi vuodelle 2022 hankintojen loppuun saattamiseksi.

Museot

Museot käytti vuoden 2021 investointirahaa (25.000 euroa) Datalogger-järjestelmän hankintaan. Rahasta jäi käyttämättä 12 000 €, sillä järjestelmän hankkiminen Jyväskylän taidemuseon tiloihin jäi toteutumatta.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen irtaimen käyttöomaisuuden investointeihin varattiin vuodelle 2021 yhteensä 263.500 euroa. Suunnitelmalta toteutettiin aitajuoksun kilpa-aitojen, Seniorisalin ja kuntosalivälineiden, lakaisukoneen ja traktorin hankinnat sekä uimarantojen wc-tilojen uusiminen (yhteensä 218.000 euroa).

Jyväskylä Sinfonia

Jyväskylä Sinfonian investointimääräraha (50.000 euroa) instrumenttihankintoihin jäi vuodelta 2021 käyttämättä soittimien saatavuudessa ja testauksessa olleiden ongelmien vuoksi. Instrumenttihankintoja esitetään toteutettavaksi vuonna 2022 ja investointimäärärahaa uudelleen budjetoitavaksi.

Jyväskylän kaupunginteatteri

Jyväskylän kaupunginteatterin investointimäärärahaa käytettiin vuonna 2021 ompelimon kone- ja kalustohankintoihin (noin 15.000 euroa) ja pienen näyttämön äänitekniikan uusimiseen (noin 21.000 euroa). Vuodelle 2021 suunniteltu teatterin nostolavojen ja lavapyörön uusiminen sekä teatterin julkisivuvalokaluston uusiminen jäivät kalenterivuodelta tekemättä. Komponenttipulan vuoksi julkisivun valokalustoa ei saatu ajoissa testattavaksi ja hankinnan tekeminen saadaan toteutettua vuoden 2022 aikana (45.000 euroa). Teatterin nostolavojen ja lavapyörön uusiminen suunnitellaan toteutettavaksi teatteritalon peruskorjauksen yhteydessä.

Kaupunkirakenne

Irtaimen investoinneista suurin osa kohdistui Liikenne- ja viheralueiden oman tuotannon ajoneuvokalustoon. Nämä kalustohankinnat olivat yhteensä noin 658 000 euroa, ja koostuivat henkilö- ja pakettiautoista. Ajoneuvoilla korvattiin vanhenevaa kalustoa, ja ne on hankittu vähän käytettyinä puitejärjestelyn kautta. Ajoneuvoista 12 kappaletta, arvoltaan noin 401 000 euroa on Katupalveluiden käytössä. Kolme ajoneuvoa, arvoltaan noin 100 000 euroa Geopalveluissa ja kolme ajoneuvoa, arvoltaan noin 121 000 euroa Investoinneissa. Lisäksi talvihoitokalustoon on hankittu varusteina kolme lumiauraa, joiden kustannus oli yhteensä noin 36 000 euroa.

Joukkoliikenteen Waltti-lippujärjestelmän kehittämiseen käytettiin 105 000 euroa, katunäkymäkuvausvaihtoihin käytettiin 66 000 euroa sekä ohjelmistojen kehittämiseen 40 000 euroa.

Maastomittauksen käyttöön tilattujen pakettiautojen toimitus viivästyi vuoden 2022 puolelle ja hankintaan varattua rahaa (60 000 e) esitetään uudelleenbudjetoitavaksi.

2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoituslaskelmaosan toteutumisvertailussa liikelaitoksia ei yhdistellä muuhun talouteen rivi riviltä. Toteutumisvertailuun sisältyvät myös kaikki palvelualueiden väliset kaupungin sisäiset erät, joten tässä esitettävä rahoituslaskelma poikkeaa näiltä osin tilinpäätöksen mukaisesta virallisesta vuoden 2021 rahoituslaskelmasta.

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN TP 2021

1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Muutettu Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta	25 772,8	-23 811,8	1 961,0	11 083,9	9 122,9
Vuosikate	8 852,8	-12 773,8	-3 921,0	8 656,4	12 577,4
Satunnaiset erät	25 000,0	62 000,0	87 000,0	87 268,2	268,2
Tulorahoituksen korjauserät	-8 080,0	-73 038,0	-81 118,0	-84 840,7	-3 722,7
Investointien rahavirta	-35 143,0	81 441,3	46 298,3	67 271,1	20 972,8
Investointimenot	-44 143,0	-7 358,7	-51 501,7	-35 955,9	15 545,8
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,0	0,0	0,0	345,1	345,1
Pysyvien vast. hyödyk. luovutusvoitot	9 000,0	88 800,0	97 800,0	102 881,9	5 081,9
Toiminnan ja investointien rahavirta	-9 370,2	57 629,5	48 259,3	78 355,1	30 095,8
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	-5 793,0	-9 427,0	-15 220,0	-4 168,8	11 051,2
Antolainojen lisäykset muille	-5 796,0	-9 427,0	-15 223,0	-4 239,6	10 983,4
Antolainojen vähennykset muilta	3,0	0,0	3,0	70,7	67,7
Lainakannan muutokset	15 663,2	-48 202,6	-32 539,4	-30 611,7	1 927,7
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80 000,0	0,0	80 000,0	0,0	-80 000,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-62 500,0	0,0	-62 500,0	-62 587,7	-87,7
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 836,8	-48 202,6	-50 039,4	31 976,0	82 015,4
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,0	0,0	0,0	5 621,7	5 621,7
Rahoituksen rahavirta	9 870,2	-57 629,6	-47 759,4	-29 158,8	18 600,6
Rahavarojen muutos	500,0	-0,1	499,9	49 196,3	48 696,4

Tilinpäätös vuonna 2021 kaupungin lainakanta laski 30,6 milj. euroa. Muutetussa talousarviossa lainakannan muutoksen tarpeeksi arvioitiin -32,5 milj. euroa. Muutettua talousarviota suurempaa rahoitustarvetta selittävät seuraavat asiat:

Lainakannan muutos 2021:

Talousarvio	15,7
+ muutos	20,9
TA-muutokset, kevät	36,6
+ muutos	-69,2
TA-muutokset, syys	-32,5
TILINPÄÄTÖS	-30,6
=ero / TA+M	1,9

Lainakannan muutoksesta:

Käyttötalous	-5,6
Verotulot	-6,7
Valtionosuudet	0,1
Rahoitustulot ja -menot	-1,1
Satunnaiset erät	-0,3
Investoinnit	-33,9
Tulorahoituksen korjauserät	4,2
Antolainauksen muutokset	0,0
Oman pääoman muutokset	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-4,0
Rahat ja pankkisaamiset	49,2
Yhteensä	1,9

Virallisen rahoituslaskelman investointimenot ja -tulot 2021

MENOT

Investointiosan toteutumisvertailun menot	35 955,9
Sijoituspääoman muutos, menot	0,0

Investointimenot, rahoituslaskelman toteutumisvertailu

Jyväskylän Tilapalvelu	29 934,7
Keski-Suomen pelastuslaitos	1 053,1
Eliminoinnit	0,0

Investointimenot, virallinen rahoituslaskelma 2021

TULOT

Investointiosan tulot	3 625,9
Sijoituspääoman muutos, tulot	0,0
Käyttöomaisuuden myyntivoitot, käyttötalousosa	12 332,9
Käyttöomaisuuden myyntitappiot, käyttötalousosa	0,0
Käyttöomaisuuden myyntivoitot, satunnaiset	87 268,2

Investointitulot, rahoituslaskelman toteutumisvertailu

Käyttöomaisuuden myyntivoitot, käyttötalousosa	-12 332,9
Käyttöomaisuuden myyntitappiot, käyttötalousosa	0,0
Käyttöomaisuuden myyntivoitot, satunnaiset	-87 268,2

Investointiosan tulot, toteutumisvertailu

Käyttöomaisuuden myyntivoitot, käyttötalousosa	12 615,0
Käyttöomaisuuden myyntitappiot, käyttötalousosa	0,0
Käyttöomaisuuden myyntivoitot, satunnaiset	87 268,2
Tilapalvelu	1 063,1
Keski-Suomen pelastuslaitos	217,2
Eliminoinnit	0,0

Investointitulot, virallinen rahoituslaskelma 2021

2.2.5 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tulot ja menot 2021

1 000 euroa	TA 2021	TA+M 2021	TP 2021	Poikkeama TP/TA+M euroa	%
KÄYTTÖTALOUS (Nettomenot)					
Konsernihallinto	67 792,2	65 786,5	67 216,8	1 430,3	2,2 %
Sosiaali- ja terveyspalvelut	430 060,9	456 971,2	458 581,6	1 610,4	0,4 %
Kasvun ja oppimisen palvelut	229 656,8	231 735,0	230 562,8	-1 172,2	-0,5 %
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	42 065,7	44 784,9	44 347,7	-437,2	-1,0 %
Kaupunkirakenne	13 422,1	13 443,5	7 057,7	-6 385,8	-47,5 %
LIIKELAITOKSET (Yli-/alijäämä)					
Tilapalvelu	-500,0	-499,9	-344,6	155,3	-31,1 %
Kylän Kattaus	0,0	0,0	109,9	109,9	100,0 %
Keski-Suomen pelastuslaitos	0,0	0,0	668,9	668,9	100,0 %
TULOSLASKELMA					
Verotulot	561 000,0	578 000,0	584 651,4	6 651,4	1,2 %
Valtionosuudet	210 138,0	210 087,6	209 999,3	-88,3	0,0 %
Rahoitustulot ja -menot	7 713,0	7 713,0	8 766,9	1 053,9	13,7 %
RAHOITUSLASKELMA					
Antolainauksen muutokset	3,0	3,0	2,7	-0,3	-10,3 %
Lainakannan muutokset	15 663,2	-32 539,4	-30 611,7	1 927,7	-5,9 %
INVESTOINTIOSA					
Maa- ja vesialueet, menot	6 000,0	6 000,0	2 073,9	-3 926,1	-65,4 %
Maan myynti, tulot	1 000,0	1 000,0	1 326,2	326,2	32,6 %
Irtain käyttöomaisuus, menot	9 408,0	9 716,7	5 751,7	-3 965,0	-40,8 %
Irtain käyttöomaisuus, tulot	0,0	0,0	14,3	14,3	0,0 %
Osakkeet ja osuudet, menot	235,0	235,0	0,0	-235,0	-100,0 %
Osakkeet ja osuudet, tulot	0,0	1 800,0	1 791,2	-8,8	-0,5 %
Tilapalvelun investointimenot	31 796,0	42 203,0	29 934,7	-12 268,3	-29,1 %
Urheilu- ja retkeilyalueet, menot	2 200,0	2 900,0	2 415,5	-484,5	-16,7 %
Urheilu- ja retkeilyalueet, tulot	0,0	0,0	20,0	20,0	100,0 %
Yhdyskuntarakentaminen, menot	26 300,0	32 650,0	25 714,8	-6 935,2	-21,2 %
Yhdyskuntarakentaminen, tulot	0,0	0,0	474,2	474,2	100,0 %

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toimintatuotot	186 413 175,10	159 296 874,95
Myyntituotot	62 637 592,11	62 413 384,59
Maksutuotot	46 097 414,52	46 399 977,54
Tuet ja avustukset	44 022 817,15	20 430 533,01
Muut toimintatuotot	33 655 351,32	30 052 979,81
Valmistus omaan käyttöön	3 179 236,14	0,00
Toimintakulut	-956 813 950,94	-878 285 792,48
Henkilöstökulut	-386 769 446,62	-366 064 674,06
Palkat ja palkkiot	-307 802 820,33	-290 611 023,72
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-65 992 357,13	-63 753 212,68
Muut henkilösivukulut	-12 974 269,16	-11 700 437,66
Palvelujen ostot	-436 968 467,12	-370 285 464,59
Aineet ja tarvikkeet	-45 445 276,17	-43 072 809,75
Avustukset	-48 064 730,72	-64 682 895,78
Muut toimintakulut	-39 566 030,31	-34 179 948,30
Toimintakate	-767 221 539,70	-718 988 917,53
Verotulot	584 651 371,91	549 126 732,17
Valtionosuudet	209 999 345,11	230 219 681,81
Rahoitustuotot- ja kulut	8 766 875,92	11 442 283,40
Korkotuotot	6 294 324,21	9 049 805,16
Muut rahoitustuotot	8 308 465,65	7 919 217,26
Korkokulut	-5 804 286,68	-5 495 703,19
Muut rahoituskulut	-31 627,26	-31 035,83
Vuosikate	36 196 053,24	71 799 779,85
Poistot ja arvonalentumiset	-53 856 838,40	-55 716 199,40
Suunnitelman mukaiset poistot	-53 147 686,45	-52 831 380,89
Muut lisäpoistot	-239 988,19	-2 884 818,51
Arvonalentumiset	-469 163,76	0,00
Satunnaiset erät	87 268 242,27	
Tilikauden tulos	69 607 457,11	16 083 580,45
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	340 440,74	340 440,74
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	13 240,47	-16 037,93
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	69 961 138,32	16 407 983,26

3.2 Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toiminnan rahavirta	38 193 321,12	64 146 354,65
Vuosikate	36 196 053,24	71 799 779,85
Satunnaiset erät	87 268 242,27	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-85 270 974,39	-7 653 425,20
Investointien rahavirta	37 845 693,71	-54 097 428,30
Investointimenot	-66 943 748,78	-64 563 022,70
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 532 310,73	594 619,01
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	103 257 131,76	9 870 975,39
Toiminnan ja investointien rahavirta	76 039 014,83	10 048 926,35
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	2 691,00	473 177,63
Antolainasaamisten lisäykset	-68 032,13	-54 570,00
Antolainasaamisten vähennykset	70 723,13	527 747,63
Lainakannan muutokset	-30 611 660,78	-24 144 012,31
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	50 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-62 587 670,00	-31 685 710,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	31 976 009,22	-42 458 302,31
Oman pääoman muutokset	0,00	-224 487,55
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 765 632,88	11 913 519,77
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	300 149,25	-320 958,26
Vaihto-omaisuuden muutos	498 382,56	-675 591,43
Saamisten muutos	-11 727 288,47	5 206 396,39
Korottomien velkojen muutos	14 694 389,54	7 703 673,07
Rahoituksen rahavirta	-26 843 336,90	-11 981 802,46
Rahavarojen muutos	49 195 677,93	-1 932 876,11
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	49 712 817,78	517 139,85
Rahavarat 1.1	517 139,85	2 450 015,96
	49 195 677,93	-1 932 876,11

3.3 Tase

VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	950 391 475,96	942 216 075,18
Aineettomat hyödykkeet	7 340 330,56	7 414 636,54
Aineettomat oikeudet	2 414 857,18	2 531 626,53
Muut pitkävaikutteiset menot	4 925 473,38	4 883 010,01
Aineelliset hyödykkeet	584 249 443,79	573 640 915,64
Maa- ja vesialueet	144 508 134,54	143 760 388,31
Rakennukset	299 750 586,64	285 009 873,08
Kiinteät rakenteet ja laitteet	105 762 201,16	101 644 043,32
Koneet ja kalusto	13 952 051,39	13 147 361,00
Muut aineelliset hyödykkeet	65 740,75	40 026,46
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	20 210 729,31	30 039 223,47
Sijoitukset	358 801 701,61	361 160 523,00
Osakkeet ja osuudet	200 975 394,25	203 328 938,64
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00
Muut lainasaamiset	157 209 279,88	157 211 970,88
Muut saamiset	617 027,48	619 613,48
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	246 786,66	266 721,16
Valtion toimeksiannot	19 352,49	24 702,49
Lahjoitusrahastojen varat	222 434,17	237 018,67
Muut toimeksiantojen varat	5 000,00	5 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	88 028 963,25	26 801 793,41
Vaihto-omaisuus	849 642,37	1 348 024,93
Aineet ja tarvikkeet	822 108,37	1 326 110,53
Muu vaihto-omaisuus	27 534,00	21 914,40
Saamiset	37 466 503,10	24 936 628,63
Pitkäaikaiset saamiset	359 835,42	264 320,52
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Lainasaamiset	142 148,60	42 500,00
Muut saamiset	190 461,21	206 676,48
Siirtosaamiset	27 225,61	15 144,04
Lyhytaikaiset saamiset	37 106 667,68	24 672 308,11
Myyntisaamiset	15 161 584,64	13 666 085,12
Lainasaamiset	87 969,14	69 833,33
Muut saamiset	5 848 325,26	5 312 339,46
Siirtosaamiset	16 008 788,64	5 624 050,20
Rahoitusarvopaperit	301 253,22	
Rahat ja pankkisaamiset	49 411 564,56	517 139,85
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 038 667 225,87	969 284 589,75

VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
OMA PÄÄOMA	521 348 393,89	459 585 886,68
Peruspääoma	423 184 877,57	423 184 877,57
Muut omat rahastot	347 372,81	360 613,28
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	27 855 005,19	19 632 412,57
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	69 961 138,32	16 407 983,26
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	4 085 288,92	4 425 729,66
Poistoero	4 085 288,92	4 425 729,66
PAKOLLISET VARAUKSET	23 723 949,80	926 323,66
Eläkevaraukset	238 400,00	246 900,00
Muut pakolliset varaukset	23 485 549,80	679 423,66
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 558 731,89	2 278 517,14
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 942 203,88	1 619 853,58
Muut toimeksiantojen pääomat	616 528,01	658 663,56
VIERAS PÄÄOMA	486 950 861,37	502 068 132,61
Pitkäaikainen	193 554 327,89	221 164 157,66
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	193 524 715,00	221 112 385,00
Saasut ennakot	3 448,43	
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	26 164,46	32 085,16
Siirtovelat	0,00	19 687,50
Lyhytaikainen	293 396 533,48	280 903 974,95
Joukkovelkakirjalainat	0,00	44 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	27 587 670,00	32 587 670,00
Lainat muilta luotonantajilta	131 167 565,21	85 191 555,99
Saadut ennakot	15 311 316,58	12 240 736,71
Ostovelat	40 219 211,32	36 131 874,54
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	13 802 933,53	13 818 324,34
Siirtovelat	65 307 836,84	56 933 813,37
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 038 667 225,87	969 284 589,75

3.4 Konsernilaskelmat

3.4.1 Konsernituloslaskelma

	1.1. - 31.12.2021		1.1. - 31.12.2020	
Toimintatuotot		615 770 542,02		504 671 433,45
Toimintakulut		-1 358 857 312,55		-1 219 553 888,19
Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta		-2 534 336,89		-217 271,45
Toimintakate		-745 621 107,42		-715 099 726,19
Verotulot		578 434 068,10		542 790 734,43
Valtionosuudet		309 195 746,34		328 764 616,77
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	799 936,63		749 714,95	
Muut rahoitustuotot	3 926 849,43		560 088,99	
Korkokulut	-15 437 292,98		-15 426 170,44	
Muut rahoituskulut	-1 922 097,41	-12 632 604,33	-1 369 362,02	-15 485 728,52
Vuosikate		129 376 102,69		140 969 896,49
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-126 900 835,51		-120 904 294,32	
Omistuksen eliminointierot	0,00		0,00	
Arvonalentumiset	-60 134,95	-126 960 970,46	0,00	-120 904 294,32
Satunnaiset erät		84 335 519,69		0,00
Tilikauden tulos		86 750 651,92		20 065 602,17
Tilinpäätössiirrot		684 815,16		-65 576,26
Tilikauden verot		-5 793 856,08		-1 533 851,52
Laskennalliset verot		182 084,61		-1 791 856,46
Vähemmistöosuudet		-752 597,89		-493 995,24
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		81 071 097,72		16 180 322,69

3.4.2 Konsernin rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2021		1.1.-31.12.2020	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	129 376 102,69		140 969 896,49	
Satunnaiset erät	84 335 519,69		0,00	
Tilikauden verot	-5 793 856,08		-1 533 851,52	
Tulorahoituksen korjauserät	-96 786 873,40	111 130 892,90	-8 320 231,53	131 115 813,44
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-256 122 473,91		-181 507 118,87	
Rahoitusosuudet investointeihin	2 089 138,05		1 559 155,43	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	140 899 373,59	-113 133 962,27	17 774 591,28	-162 173 372,16
Toiminnan ja investointien rahavirta		-2 003 069,37		-31 057 558,72
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	0,00		-54 570,00	
Antolainasaamisten vähennys	2 691,00	2 691,00	354 161,48	299 591,48
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	162 202 173,80		249 585 887,75	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-98 917 638,65		-185 511 428,78	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-48 801 357,99	14 483 177,16	-53 442 250,65	10 632 208,32
Oman pääoman muutokset		-197 499,42		201 210,55
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	193 389,79		-200 479,06	
Vaihto-omaisuuden muutos	2 008 136,71		-2 595 563,91	
Saamisten muutos	-28 083 573,60		14 553 249,58	
Korottomien velkojen muutos	54 021 747,35	28 139 700,25	1 001 964,40	12 759 171,01
Rahoituksen rahavirta		42 428 068,99		23 892 181,36
Rahavarojen muutos		40 424 999,62		-7 165 377,36
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	80 289 868,15		39 864 868,53	
Rahavarat 1.1.	39 864 868,53	40 424 999,62	47 030 245,89	-7 165 377,36

3.4.3 Konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 929 279 362,35	1 906 906 898,80
Aineettomat hyödykkeet	43 604 686,46	42 647 027,13
Aineettomat oikeudet	15 022 379,81	7 240 170,45
Konserniliikearvo	6 496 882,54	7 451 178,75
Muut pitkävaikutteiset menot	14 861 131,06	10 533 811,54
Ennakkomaksut	7 224 293,05	17 421 866,39
Aineelliset hyödykkeet	1 811 932 762,37	1 806 403 361,79
Maa- ja vesialueet	169 889 144,32	171 562 008,24
Rakennukset	1 033 026 199,09	921 642 943,84
Kiinteät rakenteet ja laitteet	332 778 083,20	314 516 125,59
Koneet ja kalusto	221 722 697,21	126 278 663,22
Muut aineelliset hyödykkeet	5 443 309,28	6 214 591,22
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	49 073 329,27	266 189 029,68
Sijoitukset	73 741 913,52	57 856 509,88
Osakkuusyhteisöosuudet	22 479 518,62	25 816 887,15
Muut osakkeet ja osuudet	46 507 230,98	27 281 767,81
Joukkovelkakirjalainasaamiset	3 000 000,00	3 000 000,00
Muut lainasaamiset	1 296 032,54	1 298 723,54
Muut saamiset	459 131,38	459 131,38
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4 617 027,09	2 043 979,04
VAIHTUVAT VASTAAVAT	196 385 285,43	130 656 080,43
Vaihto-omaisuus	17 289 513,94	19 297 650,64
Saamiset	98 805 903,34	71 493 561,26
Pitkäaikaiset saamiset	2 047 859,91	1 885 608,05
Lyhytaikaiset saamiset	96 758 043,43	69 607 953,21
Rahoitusarvopaperit	301 253,22	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	79 988 614,93	39 864 868,53
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 130 281 674,87	2 039 606 958,27

VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
OMA PÄÄOMA	566 896 766,91	486 510 484,36
Peruspääoma	423 184 877,63	423 184 877,63
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	134 550,39	134 550,39
Ylikurssirahasto	1 383 956,89	1 383 956,89
Muut omat rahastot	40 192 356,62	40 877 171,79
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	20 929 927,66	4 749 604,97
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	81 071 097,72	16 180 322,69
VÄHEMMISTÖOSUUKSET	15 000 877,86	14 432 637,81
PAKOLLISET VARAUKSET	12 611 950,53	12 919 361,70
Eläkevaraukset	238 400,00	246 900,00
Muut pakolliset varaukset	12 373 550,53	12 672 461,70
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	6 839 874,29	4 073 436,45
KONSERNIRESERVI	0,00	153 036,80
VIERAS PÄÄOMA	1 528 932 205,28	1 521 518 001,15
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	1 062 799 060,34	1 061 260 357,41
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	65 747 691,82	69 524 661,14
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	127 225 362,64	165 325 579,17
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	273 160 090,48	225 407 403,43
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 130 281 674,87	2 039 606 958,27

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.1.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet (kohta 11).

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Ympäristömenojen ja -vastuiden laskennassa on sovellettu samoja arvostusperiaatteita ja -menetelmiä kuin muissakin arvostuksissa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Varasto:	31.12.2020	31.12.2021	Muutos
Teräs- ja varaosavarasto	12 762,82	24 213,58	11 450,76
Murskausvarasto	431 812,28	508 380,93	76 568,65
Kyllön keskusvarasto	881 214,31	288 442,92	-592 771,39
Wellamon kioskin varasto	321,12	1 070,94	749,82
Arpojen varastotili	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 326 110,53	822 108,37	-504 002,16

Kaikista varastoista on laadittu inventaario 31.12.2021, jonka mukaan joko lisäys tai vähennys on kirjattu. Vaihto-omaisuus on arvostettu muuttuvaan hankintamenoon painotetun keskihinnan menetelmällä. Kyllön keskusvaraston arvo on edelleen normaalia korkeampi koronapandemian kasvattamien suojarustehankintojen vuoksi.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Valuuttamääräiset erät

Ei ole

Jaksotukset

Lomapalkkavelan sivukulujen kirjaamisessa käytetään soveltuvin osin niitä prosentteja, jotka ovat voimassa lomapalkkavelan maksuhetkellä. Lomapalkkavarauksista kirjattiin vuoden 2021 taseeseen 47 855 480,65 euroa ja lomapalkkavelka kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 2 837 661,03 euroa.

4.1.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

2) Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tilikauden 2021 tuloksen vertailukelpoisuutta aikaisempiin vuosiin heikentää koronapandemian aiheuttamat vaikutukset vuosien 2020 ja 2021 osalta sekä Education Facilities Oy:n omistamien kiinteistöjen myynnistä vuonna 2021 saatu 87,3 miljoonan euron satunnainen tuotto. Valtion myöntämiä kertaluontoisia koronatukia kirjattiin vuoden 2020 tulokseen yhteensä 44,3 miljoonaa euroa ja vuoden 2021 tulokseen 38,0 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 koronatukia kirjattiin valtionosuuksiin 35,6 miljoonaa euroa ja vuonna 2021 vain 7,2 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 koronatukia maksettiin toimintatuottoihin kohdennettuina valtionavustuksina 21,2 miljoonaa euroa, kun vuonna 2020 vain 2,8 miljoonaa euroa. Koronatukien vaikutukset tuloslaskelman eri eriin on eritelty tarkemmin luvussa 1.1.4.

Ilman Education Facilities Oy:n omistusjärjestelyistä saatua satunnaista tuottoa kaupungin tilikauden alijäämä olisi ollut -17,3 miljoonaa euroa ja kaupungin kertyneet ylijäämät 31.12.2021 yhteensä 10,5 miljoonaa euroa.

Kaupungin taseeseen edellisten tilikausien yli-/alijäämään on tehty Keski-Suomen sairaanhoitopiirin vuoden 2020 loppuun mennessä kertyneiden alijäämien vuoksi -8,2 miljoonan euron kirjaus. Vuoden 2020 lopussa sairaanhoitopiirin kertyneet alijäämät olivat -14,6 miljoonaa euroa, josta kaupunki on kirjannut pakollisen varauksen omasta osuudesta palvelujen käytön, 56,1 %, suhteessa. Lisäksi kaupunki on kirjannut vuodelle 2021 tulosvaikutteisesti pakollisena varauksena oman osuutensa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilikauden 2021 alijäämäisestä tuloksesta, -26,4 miljoonaa euroa. Kaupungin osuus palvelujen käytön suhteessa, 56,1 %, on -14,8 miljoonaa euroa. Kirjaus lisää kaupungin erikoissairaanhoidon palvelujen ostoja. Yhteensä kaupungin ylijäämäkertymä tilinpäätöksessä 2021 sisältää 23,0 miljoonaa euroa varautumista pakollisena varauksena Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alijäämien kattamiseen vuoden 2022 loppuun mennessä hyvinvointialueuudistuksen vuoksi.

4.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaupunkikonsernin tytäryhteisöt sekä jäsenosuuden mukaisessa suhteessa kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä. Konsernitilinpäätökseen on lisäksi yhdistelty konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta.

Kiinteistö Oy Kinkomaan Vitapolis on yhdistelty Jyväskylän kaupunkikonserniin ainoastaan Jykia Oy:n kautta osakkuusyhtiönä. Kiinteistö Oy Kinkomaan Vitapoliksen omistaa Keski-Suomen sairaanhoitopiiri (40 %), Jykia Oy (40 %) ja Muuramen kunta (20 %). Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin sekä Jykia Oy:n kautta kaupungin välillinen omistusosuus yhtiössä on yhteensä 54,3 %. Keski-Suomen sairaanhoitopiiri ei ole tilivuonna 2021 tehnyt konsernitilinpäätöstä ja sen kautta tuleva omistus Ki Oy Kinkomaan Vitapoliksesta on jätetty olennaisuuden periaatteella yhdistelemättä Jyväskylän kaupunkikonserniin.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty konsernitulolaskelmaa ja konsernitasetta laadittaessa. Konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on eliminoitu.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä kaupungin ja yhdistettyjen kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kaupunkikonsernissa on kirjattu rakennusten poisto-oikaisua vuoteen 2009 asti, jolla erilaiset poistosuunnitelmat on yhdenmukaistettu konsernitaseella. Tätä rakennusten poisto-oikaisua puretaan niiltä osin, kuin se kohdistuu rakennuksiin, jotka on purettu tai myyty pois kaupunkikonsernista.

Vuodesta 2018 alkaen keskinäisten kiinteistöyhtiöiden ja säätiöiden, jotka eivät tee suunnitelman mukaisia poistoja, rakennusten poistot on oikaistu takautuvasti kaupungin poistosuunnitelman mukaisiksi. Oikaisu on tehty tytäryhtiöasemassa olevien yhtiöiden ja säätiöiden osalta. Osakkuusyhtiöissä poisto-oikaisua ei ole tehty, koska sen ei ole katsottu olevan olennainen.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotuserusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhtiöiden yhdistelemisessä. Laskennalliset verovelat on kirjattu kokonaisuudessaan pitkäaikaisiin velkoihin, ellei tapauskohtaisesti ole ollut perusteltua esittää niitä lyhytaikaisissa veloissa.

Kiinteistöverojen käsittely

Konserniyhteisöjen kaupungille maksamat kiinteistöverot on eliminoitu.

Omistuksen eliminointiero

Alva-yhtiöt -konserni on kirjannut konserniliikeyrvo poistoa 927.828,24 euroa ja konsernireservin tuloutusta 153.036,80 euroa sekä Jyvä-Parkki Oy konserniliikeyrvo poistoa 26.467,97 euroa. Tuloslaskelman suunnitelman mukaisissa poistoissa on esitetty näiden nettomäärä.

Konsernirakenteen muutokset tilikaudella

Konsernirakenteen muutokset tilikaudella 2021 on selostettu kohdassa 1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tytäryhtiöiden ja konsernin edeltäviin vuosiin kohdistuvat oikaisut, jotka eivät ole olennaisia, on kirjattu tilikauden tuloslaskelman asianmukaiseen tuotto- tai kuluerään.

Konsernin tilikauden 2021 tuloksen vertailukelpoisuutta aikaisempiin vuosiin heikentää koronapandemian aiheuttamat vaikutukset vuosien 2020 ja 2021 osalta, joita kuvattu kohdassa 4.1.2. Tytäryhtiöistä Jyvä-Parkille myönnettiin Valtiokonttorin päätöksen mukaisesti yritysten määräaikaista kustannustukea 2020 vuodelle 190 214 euroa. Tilikauden vertailukelpoisuutta heikentää Education Facilities Oy:n omistamien kiinteistöjen myynnistä vuonna 2021 kaupungille saatu 87,3 miljoonan euron satunnainen tuotto, josta konserniin kirjattiin 79,2 miljoonaa euroa. Lisäksi sairaanhoitopiirin vanhojen kiinteistöjen myynnin (ensimmäinen erä) satunnaisesta tuotosta kirjattiin konserniin 5,1 miljoonan euron osuus. Ilman satunnaisia tuottoja konsernin vuoden 2021 tilikausi olisi ollut alijäämäinen ja taseen kertyneet ylijäämät 102,0 miljoonan euron sijasta 17,7 milj. euroa.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot toimialoittain

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Konsernihallinto	8 282 732,72	7 463 273,40	7 106 857,48	6 312 404,05
Sosiaali- ja terveystuotot	190 562 192,75	162 380 186,40	75 147 675,77	54 018 913,90
Kasvun ja oppimisen palvelut	37 147 817,61	33 182 241,46	13 969 052,86	11 907 475,76
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	6 799 981,11	7 334 685,20	6 799 981,11	7 334 685,20
Kaupunkirakenne	372 977 817,84	294 311 046,99	52 798 575,36	45 499 431,73
Liikelaitokset				
Liikevaihto			25 589 251,70	26 869 690,53
Muut tuotot			7 791 646,96	7 354 273,78
Toimintatuotot yhteensä	615 770 542,03	504 671 433,45	186 413 175,10	159 296 874,95

7) Verotulojen erittely

	2021	2020
Kunnan tulovero	487 898 199,80	472 626 968,98
Osuus yhteisöveron tuotosta	44 206 047,29	29 183 300,25
Kiinteistövero	52 547 124,82	47 316 462,94
Verotulot yhteensä	584 651 371,91	549 126 732,17

8) Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Peruspalvelujen valtionosuus	118 127 292,43	140 925 160,70	118 127 292,43	140 925 160,70
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus	54 641 812,65	52 089 690,19	54 641 812,65	52 089 690,19
Verotulomenetysten korvaus	59 100 869,03	59 024 547,92	59 100 869,03	59 024 547,92
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	77 325 772,23	76 725 217,96	-21 870 629,00	-21 819 717,00
Valtionosuudet yhteensä	309 195 746,34	328 764 616,77	209 999 345,11	230 219 681,81

9) Palvelujen ostojen erittely

	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	281 841 213,22	246 972 981,18
Muiden palvelujen ostot	206 130 832,16	123 312 483,41
Palvelujen ostot yhteensä	487 972 045,38	370 285 464,59

10) Valtuustoryhmille annetut tuet

	2021	2020
Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä	3 900,00	3 900,00
Kokoomuksen valtuustoryhmä	3 725,00	3 600,00
Keskustan valtuustoryhmä	3 225,00	3 600,00
Perussuomalaisen valtuustoryhmä	1 650,00	900,00
Perusjyväskyläläiset ry/Jyhy-valtuustoryhmä	150,00	0,00
Vihreän liiton valtuustoryhmä	3 950,00	4 200,00
Vasemmistoliiton valtuustoryhmä	2 100,00	2 100,00
Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä	900,00	1 200,00
Piraattipuolueen valtuustoryhmä	175,00	300,00
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	19 775,00	19 800,00

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Pysyvien vastaavien poistojen määrittämisessä on käytetty kaupunginvaltuuston hyväksymää poistosuunnitelmaa (8.6.2009 § 122, kaupunginhallitus tarkensi ohjeita 26.11.2012 § 385).

Pienet hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Taseryhmä	Poisto aika/prosentti	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet	2-20 vuotta	Tasapoisto
Maa-alueet	Ei poistoaikaa	Ei poistoa
Hallinto- ja laitosrakennukset kiviset	25 vuotta	Tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset puiset	20 vuotta	Tasapoisto
Taloussrakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30 vuotta	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 %	Menojäännös
Koneet ja kalusto	3-5 vuotta	Tasapoisto
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	Substanssi
Taide- ja arvoesineet	Ei poistoaikaa	Ei poistoa
Puusto	Käytön mukainen poisto	Substanssi
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoaikaa	Ei poistoa

12) Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Eläkevaraukset 1.1.	246 900,00	312 608,86	246 900,00	312 608,86
Lisäykset tilikaudella			0,00	
Vähennykset tilikaudella	-8 500,00	-65 708,86	-8 500,00	-65 708,86
Eläkevaraukset 31.12.	238 400,00	246 900,00	238 400,00	246 900,00
Ympäristövelvoitevaraukset 1.1. *)	2 996 981,56	3 328 151,64	179 191,26	234 842,00
Lisäykset tilikaudella	247 350,85	170 824,64		
Vähennykset tilikaudella	-36 145,02	-501 994,73	-20 114,10	-55 650,74
Ympäristövelvoitevaraukset 31.12.	3 208 187,39	2 996 981,55	159 077,16	179 191,26
Muut pakolliset varaukset 1.1. *)	500 232,40	0,00	500 232,40	0,00
Lisäykset tilikaudella	500 000,00	500 232,40	0,00	500 232,40
Vähennykset tilikaudella	-148 232,40	0,00	-148 232,40	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	852 000,00	500 232,40	352 000,00	500 232,40
Sairaanhoitopiirin alijäämän kattamisvaraus 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	22 974 472,64	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
SHP:n alijäämän kattamisvaraus 31.12	0,00	0,00	22 974 472,64	0,00
Potilasvakuutusmaksuvastuu 1.1.	9 175 247,75	8 969 558,30	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	205 689,45		
Vähennykset tilikaudella	-861 884,62			
Potilasvakuutusmaksuvastuu 31.12.	8 313 363,13	9 175 247,75	0,00	0,00
Pakolliset varaukset yhteensä	12 611 950,52	12 919 361,70	23 723 949,80	926 323,66

Muut pakolliset varaukset sisältävät Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitoksen varautumisen pelastustoimen varallaolokiistaan (1.1.2014-31.3.2016) liittyviin uusiin korvausvaatimuksiin. Arvioituihin varallaolokorvauksiin 292.441,00 euroa on lisätty arvioidut henkilösivukulut, jolloin varauksen suuruudeksi muodostui yhteensä 352.000,00 euroa.

Sairaanhoitopiirin alijäämän kattamiseksi tehty varaus sisältää 23,0 miljoonaa euroa varautumista Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alijäämien kattamiseen vuoden 2022 loppuun mennessä hyvinvointialueuudistuksen vuoksi.

Ympäristövelvoitteisiin liittyvien varausten lisäys tulee pääosin Mustankorkea -konsernin loppusijoitusalueen sulkemismenoihin varautumisesta sekä vähennys Jyväskylän kaupungin maisemointivarauksen purkamisesta. Potilasvakuutusmaksuvastuu tulee Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä.

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

Pysyvien vastaavien luovutusvoitot ja -tappiot

	Kauppasumma	tasearvo	voitto/tappio
Tonttiosasto maakaupat	13 470 213,78	-1 326 163,16	12 144 050,62
Osakekaupat	89 362 729,64	-1 884 380,63	87 478 349,01
Tilapalvelun rakennukset	13 412,49		13 412,49
Muut myynnit	247 397,77	0,00	247 397,77
Investointien luovutustulot	163 378,08		163 378,08
Yhteensä	103 257 131,76	-3 210 543,79	100 046 587,97

Toimintatuottoihin ja -kuluihin sisältyvät luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	13 513 694,03	7 523 438,30	12 144 050,62	7 686 122,26
Rakennusten luovutusvoitot	4 498 980,72	1 253 432,36	13 412,49	95 239,13
Muut luovutusvoitot	857 184,13	76 830,92	247 397,77	276 019,91
Investointien myyntituotot			163 378,08	213 027,54
Osakkeiden luovutusvoitot	1 373 401,00	98 121,66	210 106,74	0,00
Luovutusvoitot yhteensä	20 243 259,88	8 951 823,24	12 778 345,70	8 270 408,84
Muut toimintakulut				
Rakennusten luovutustappiot	0,00	-79 874,94		
Muut luovutustappiot	-40 106,36	-14 625,11		
Osakkeiden luovutustappiot	-434 874,09	-10 777,31	0,00	-25 083,30
Maan myynnin luovutustappiot				
Luovutustappiot yhteensä	-474 980,45	-105 277,36	0,00	-25 083,30

14) Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Satunnaiset tuotot		0,00		0,00
Education Facilities Oy:n kiinteistöjen myynti	79 245 519,69		87 268 242,27	
Keski-Suomen Sairaanhoidopiiri sydänkeskuksen myynti	5 090 000,00			
Satunnaiset tuotot yhteensä	84 335 519,69	0,00	87 268 242,27	0,00

Satunnaisia kuluja ei ole kirjattu tilikaudella 2021 eikä vertailutilikaudella.

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2021	2020
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Mustankorkea Oy	800 000,00	800 000,00
Education Facilities Oy	2 000 000,00	
Jyväskylän Messut Oy		0,00
Jyvä-Parkki Oy	0,00	1 000 000,00
Jykyä Oy	0,00	500 000,00
Alva-yhtiöt Oy	4 000 000,00	4 000 000,00
Muut	205 330,76	50 523,81
Yhteensä	7 005 330,76	6 350 523,81
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	242 582,58	242 582,58
Yhteensä	242 582,58	242 582,58
Osinkotuotot ja peruspääoman korkotuotot yhteensä	7 247 913,34	6 593 106,39

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17) Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Taseeseen ei ole aktivoitu mainittuja menoja.

18) Arvonkorotukset

Ei ole tehty vuonna 2021

.

19) Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien tase-eräkohtaiset tiedot

	tase 1.1.2021	lisäys 2021	rah.osuudet 2021	vähennykset 2021	sis.sirrot	poistot 2021	arvonalentumiset 2021	tase 31.12.2021
Aineettomat oikeudet	2 531 626,53	1 422 441,32	0,00	0,00	0,00	-1 539 210,67		2 414 857,18
Muut pitkävaikutteiset menot	4 883 010,01	755 281,80	0,00	0,00	7 504,75	-720 323,18		4 925 473,38
Aineettomat hyödykkeet	7 414 636,54	2 177 723,12	0,00	0,00	7 504,75	-2 259 533,85	0,00	7 340 330,56
Maa- ja vesialueet	143 760 388,31	2 073 909,39	0,00	-1 326 163,16	0,00	0,00		144 508 134,54
Rakennukset	285 009 873,08	16 693 402,14	0,00	0,00	23 562 866,11	-25 515 554,69		299 750 586,64
Kiinteät rakenteet	101 644 043,32	25 741 146,54	-330 823,24	0,00	0,00	-21 292 165,46		105 762 201,16
Koneet ja kalusto	13 147 361,00	5 342 312,81	-217 201,78	0,00	0,00	-4 320 420,64		13 952 051,39
Muut aineelliset hyödykkeet	40 026,46	40 000,00	-14 285,71	0,00	0,00	0,00		65 740,75
Keskeneräiset hankinnat	30 039 223,47	14 711 876,70	-970 000,00	0,00	-23 570 370,86	0,00		20 210 729,31
Aineelliset hyödykkeet	573 640 915,64	64 602 647,58	-1 532 310,73	-1 326 163,16	-7 504,75	-51 128 140,79	0,00	584 249 443,79
Tytäryhtiöosakkeet	157 950 956,56	0,00	0,00	-1 743 304,58	0,00	0,00	-65 800,00	156 141 851,98
Osakkuusyhteisöosakkeet	10 204 872,56	0,00	0,00	-141 076,05	0,00	0,00	-400 000,00	9 663 796,51
Muut osakkeet	2 004 539,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-3 363,76	2 001 175,90
Kuntayhtymäosuudet	33 168 569,86	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		33 168 569,86
Osakkeet ja osuudet	203 328 938,64	0,00	0,00	-1 884 380,63	0,00	0,00		200 975 394,25
Lainasaamiset ym.	157 211 970,88	0,00	0,00	-2 691,00	0,00	0,00		157 209 279,88
Muut saamiset	619 613,48	0,00	0,00	-2 586,00	0,00	0,00		617 027,48
Sijoitukset	361 160 523,00	0,00	0,00	-1 887 071,63		0,00		358 801 701,61
Pysyvät vastaavat	942 216 075,18	66 780 370,70	-1 532 310,73	-3 213 234,79	0,00	-53 387 674,64	-469 163,76	950 391 475,96

Maa- ja vesialueet erittely

	2021	2020	2021	2020
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	3 874 915,67	4 498 824,00	1 484 893,22	1 444 173,87
Muut maa- ja vesialueet	166 014 228,65	167 063 184,24	142 275 495,09	142 316 214,44
Maa- ja vesialueet yhteensä	169 889 144,32	171 562 008,24	144 508 134,54	143 760 388,31

Sijoitusten erittely

Sijoitukset

	tase 1.1.2021	lisäys 2021	vähennys 2021	sis.sirrot 2021	arvon alentumiset 2021	tase 31.12.2021
Tytäryhtiöosakkeet	157 950 956,56	0,00	-1 743 304,58	0,00	-65 800,00	156 141 851,98
Osakkuusyhteisöosakkeet	10 204 872,56	0,00	-141 076,05	0,00	-400 000,00	9 663 796,51
Muut osakkeet	2 004 539,66	0,00	0,00	0,00	-3 363,76	2 001 175,90
Kuntayhtymäosuudet	33 168 569,86	0,00	0,00	0,00	0,00	33 168 569,86
Osakkeet ja osuudet yhteensä	203 328 938,64	0,00	-1 884 380,63	0,00	-469 163,76	200 975 394,25
Jvk-lainasaamiset tytäryhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pääomalainasaamiset tytäryhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä	155 913 247,34	0,00	0,00	0,00	0,00	155 913 247,34
Muut lainasaamiset osakkuus- ja muilta	756 845,67	0,00	0,00	0,00	0,00	756 845,67
Muut lainasaamiset muilta	541 877,87	0,00	-2 691,00	0,00	0,00	539 186,87
Muut saamiset tytäryhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset muilta	619 613,48	0,00	-2 586,00	0,00	0,00	617 027,48
Jvk-lainasaamiset ja muut yhteensä	157 831 584,36	0,00	-5 277,00	0,00	0,00	157 826 307,36
Sijoitukset yhteensä	361 160 523,00	0,00	-1 889 657,63	0,00	-469 163,76	358 801 701,61

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

20) Tytäryhteisöt, joissa kunnalla on määräämisvalta

Konsernin omistukset 2021 Nimi	Y-tunnus	Kaupungin omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (1000 €)	Konsernin osuus vieraasta pääomasta (1000 €)	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta (1000 €)
Tytäryhteisöt						
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy (alakonsernitp)	0879243-6	100,0	100,0	5 054	226 450	1 761
As Oy Jyv. mlk:n Jokileinikki	1759600-7		100,0			
As Oy Jyväskylän Juolukkatie 1	2914950-3		100,0			
As Oy Jyv. mlk:n Norolankuja 1	0869011-4		100,0			
As Oy Tuulenkylä	0581313-1		51,5			
JVA Kodit Oy	3249796-3		100,0			
Alva-yhtiöt Oy (alakonsernitp)	1071200-1	100,0	100,0	132 698	574 760	9 713
Alva Sähköverkko Oy	1998118-7		100,0			
Alva Rauhalahdi Oy	1030790-3		100,0			
Alva Viitasaari Oy	0177313-6		100,0			
Alva Hulevesi Oy	2860287-1		100,0			
Jyväskylän Voima Oy	2033847-1		81,4			
Jyvä-Parkki Oy (alakonsernitp)	1889676-5	100,0	100,0	14 978	29 240	2 958
Ki Oy Jyv. Vapaudenkatu 55	2119371-0		85,0			
Ki Oy Jyväskylän Rahtiasema	1735088-3		100,0			
Jytkia Oy (alakonsernitp)	0506036-0	84,9	84,9	21 130	40 629	2 038
Ki Oy Asekatu 3	1758730-3		84,9			
Ki Oy Jyväskylän Härköojantie 5	2213628-3		84,9			
Ki Oy Jyväskylän Härköojantie 7	2150739-6		84,9			
Ki Oy Konttisentie 2	0784346-5		84,9			
Ki Oy Muuramen Keljonportti	2195668-5		84,9			
Ki Oy Tikkakosken Mekaanikontie	2181825-8		84,9			
Ki Oy Jyväskylän Ursus	2908268-7		43,3			
Ki Oy Jyväskylän Lynx	2908267-9		84,9			
Kortepohjan Matkailualue Oy	1085344-5		84,9			
Ki Oy Jyväskylän U2	3159782-3		84,9			
Ki Oy Jyväskylän Pteromys Volans	3159785-8		84,9			
Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy (alakonsernitp)	1006550-2	90,0	90,0	31 581	14 854	2 179
JAMK Turbiini-Rahasto Oy	2706148-7		90,0			
Education Facilities Oy (alakonsernitp)	0514515-3	100,0	100,0	7 093	34 136	1 719
Ki Oy Jyväskylän Kankaan VPT:n siipi	2688939-7		100,0			
Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy	0174407-9	87,0	87,0	1 551	25 856	-1
Kiinteistö Oy Jyväskylän Lääkäritalo	0219484-9	55,8	55,8	646	182	76
Jyväskylän Jäähalli Oy	2183263-1	44,4	72,7	-2 130	3 324	-3 272
Kiinteistö Oy Tikkakosken Terveysasema	0194790-9	100,0	100,0	788	11	-10
Korpilahden Virastokeskus Oy	0292734-4	100,0	100,0	1 226	7	0
Kiinteistö Oy Jyväskylän Huhtasuon koulukeskus	2420966-9	100,0	100,0	3	29 703	0
Mustankorkea Oy	1108572-4	80,0	80,0	9 598	7 423	772
MKO Ympäristöpalvelut Oy	3101540-8		80,0			
Jyväskylän Yritystehdas Oy	2868950-8	25,0	62,3	115	238	0
Työterveys Aalto Oy	2957137-6	96,7	96,8	953	960	12
Työterveys Laine Oy	2957136-8	96,7	96,8	529	470	100
Jyväskylän Paviljonkisäätiö	1439986-8	100,0	100,0	41	15 203	0
Jyväskylän Asumispalvelusäätiö	0744716-3	90,0	90,0	141	2	113
Keski-Suomen Sairaskotisäätiö	0668254-0	100,0	100,0	3 524	953	-17
Jyväskylän Rintamamiesveteraanien Asuntosäätiö	0792671-1	93,8	93,8	34	2	-4
Jyväskylän maalaiskunnan Veteraanien Asuntosäätiö	0871545-7	100,0	100,0	11	2 414	0

21) Kuntayhtymät

Konsernin omistukset 2021	Y-tunnus	Kaupungin omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (1000 €)	Konsernin osuus vieraasta pääomasta (1000 €)	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta (1000 €)
Kuntayhtymät						
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	0208201-1	59,1	59,1	61 700	22 602	-1 217
Gradia Koulutuspalvelut Oy	1065006-6		59,1			
Keski-Suomen liitto	0830155-3	51,3	51,3	293	841	-57
Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	0215978-7	50,9	50,9	3 747	296 613	-13 418
Keski-Suomen keskussairaalan tukisäätiö sr	2826499-9		50,9			
CeFIC Oy	2960626-8		50,9			

22) Osakkuusyhteisöt

Konsernin omistukset 2021	Y-tunnus	Kaupungin omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta (1000 €)	Konsernin osuus vieraasta pääomasta (1000 €)	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta (1000 €)
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Jyväskylän Kauppakatu 23	0732858-6	25,0	25,0	1 426	5	0
As Oy Jyväskylän Lutakon Lähipalvelutalo	1655918-3	33,9	33,9	922	578	0
As Oy Jyväskylän Säästökeskus	0219505-9	31,9	31,9	281	158	0
As Oy Kuokkalan Toritalo	0795410-6	21,8	21,8	808	3	-3
Huhtakeskus Oy	0301874-0	41,1	41,1	1 933	25	0
Jyväskylän Hippoksen Kehitys Oy	2761585-7	33,3	33,3	-345	1 246	-94
Jyväskylän Messut Oy (konsernitp)	0626505-0	26,5	26,5	1 200	902	-360
Kankaan Palvelu Oy	2753969-8	0,0	33,3	1 549	41	-106
Keljonkankaan Palvelukeskus Oy	0684275-1	44,8	44,8	628	2	0
Kiinteistö Oy Palokan Liikekeskus	0655613-0	32,7	32,7	385	66	-10
Kiinteistö Oy Palokan Nisulankulma	0580080-8	23,6	23,6	255	2	-1
Kiinteistö Oy Riikankulma	0176322-9	48,0	48,0	77	5	-13
Kiinteistö Oy Säynätsalon Palvelukeskus	0402825-4	48,9	48,9	305	3	-3
Korpilahden Satama Oy	1600744-2	49,9	49,9	34	0	0
Monetra Keski-Suomi Oy	2930116-5	31,2	45,8	452	723	-3
Jyväskylän Hippos GP oy	3000801-1	29,4	29,4	-1	2	-1
Jyväskylän Hippos ky	3006218-1	0,0	30,2	406	345	-42
Alva-yhtiöt Oy (alakonsernitp)	1071200-1					
KS Energiavälitys Oy	0948714-2		44,7			
Väre Energia Oy	2923655-1		20,3			
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy (alakonsernitp)	0879243-6					
As Oy Vastatuuli	0834372-9		41,4			
Ki Oy Jyv. Palokunnanmäen Autoparkki	2554009-7		34,6			
Halssilan Huolto Oy	0174344-7		35,0			
Sulun Kiinteistönhoito Oy	0175262-6		29,3			
Jykia Oy (alakonsernitp)	0506036-0					
Ki Oy Kinkomaan Vitapolis	2186527-3		34,0			
Keski-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	0215978-7					
Ki Oy Kinkomaan Vitapolis (yhdistelem. os.yhteisö)	2186527-3		20,3			

23) Saamisten erittely

	2021		2020	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	1 489 179,51	0,00	1 807 682,34
Siirtosaamiset	0,00	23 392,58	0,00	74 243,72
Yhteensä	0,00	1 512 572,09	0,00	1 881 926,06
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	603 585,27	0,00	535 977,74
Yhteensä	0,00	603 585,27	0,00	535 977,74
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus-yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	104 346,04	0,00	66 391,64
Yhteensä	0,00	104 346,04	0,00	66 391,64
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	12 964 473,82	0,00	11 256 033,36
Lainasaamiset	142 148,60	87 969,14	42 500,00	69 833,33
Muut saamiset	190 461,21	5 848 325,26	206 676,48	5 312 339,46
Siirtosaamiset	27 225,61	15 985 396,06	15 144,04	5 549 806,52
Yhteensä	359 835,42	34 886 164,28	264 320,52	22 188 012,67
Saamiset yhteensä	359 835,42	37 106 667,68	264 320,52	24 672 308,11

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtosaamiset yhteensä				
Siirtyvät korot	50,46	223,30	0,00	17 223,30
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	2 439 162,08	2 210 282,35	1 700 000,00	1 450 000,00
EU-tuet ja avustukset	1 732 437,19	1 762 917,92	2 791 129,97	1 468 645,46
Verosaamiset	387 994,22	187 483,46		
Muut siirtosaamiset	16 768 853,11	7 801 103,11	6 412 871,67	2 420 930,44
STM:n koronatuot	5 941 269,74		5 104 787,00	
Siirtosaamiset yhteensä	27 269 766,80	11 962 010,14	16 008 788,64	5 356 799,20
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	27 269 766,80	11 962 010,14	16 008 788,64	5 356 799,20

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Peruspääoma	423 184 877,63	423 184 877,63	423 184 877,57	423 184 877,57
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	134 550,39	134 550,39	0,00	0,00
Ylikurssirahasto	1 383 956,89	1 383 956,89	0,00	0,00
Muut omat rahastot 1.1.	40 516 558,51	40 969 011,87	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	187 165,70	0,00	0,00
Vähennykset	-671 574,66	-639 619,06	0,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12.	39 844 983,85	40 516 558,51	0,00	0,00
Sosiaalinen luototus-rahasto 1.1.	360 613,28	344 575,35	360 613,28	344 575,35
Lisäykset	0,00	16 037,93	0,00	16 037,93
Vähennykset	-13 240,50		-13 240,47	0,00
Sosiaalinen luototus-rahasto 31.12.	347 372,78	360 613,28	347 372,81	360 613,28
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	20 929 927,66	4 247 613,29	36 040 395,83	19 856 900,12
Edell. tilikausien yli-/alijäämän oikaisu	0,00	501 991,68	-8 185 390,64	-244 487,55
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	20 929 927,66	4 749 604,97	27 855 005,19	19 632 412,57
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	81 071 097,72	16 180 322,69	69 961 138,32	16 407 983,26
Oma pääoma yhteensä	566 896 766,92	486 510 484,36	521 348 393,89	459 585 886,68

26) Erittely poistoerosta

Kunnalla ei ole verotussyistä kirjattua poistoeroa.

27) Pitkäaikaiset velat, jotka eräänntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	248 475 986,80	433 511 479,48	144 088 240,00	146 990 200,00
Muut velat	12 296 991,34	12 420 750,13	26 164,46	26 911,46
Pitkäaikaiset velat yhteensä	260 772 978,14	445 932 229,61	144 114 404,46	147 017 111,46

29) Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraukset	238 400,00	246 900,00	238 400,00	246 900,00
Ympäristövastuut	3 208 187,39	2 996 981,55	159 077,16	179 191,26
Muut pakolliset varaukset	852 000,00	500 232,40	352 000,00	500 232,40
Sairaanhoidopiirin alijäämän kattamisvaraus			22 974 472,64	
Potilasvahinkovak.maksuvastuu	8 313 363,13	9 175 247,75	0,00	0,00
Pakolliset varaukset yhteensä	12 611 950,52	12 919 361,70	23 723 949,80	926 323,66

30) Vieras pääoma

	2021		2020	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	0,00	273 539,53	0,00	79 263,00
Ostovelat	0,00	1 725 122,26	0,00	2 903 422,83
Siirtovelat	0,00	13 059,68	0,00	13 059,68
Yhteensä	0,00	2 011 721,47	0,00	2 995 745,51
Velat kuntayhtymille, joissa Jyväskylä on jäsenenä				
Saadut ennakot	0,00	1 193,09	0,00	1 177,57
Ostovelat	0,00	2 880 362,64	0,00	2 025 125,67
Siirtovelat	0,00	312 798,58	0,00	312 798,58
Yhteensä	0,00	3 194 354,31	0,00	2 339 101,82
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille				
Saanut ennakot	0,00	48 100,94	0,00	56 870,99
Ostovelat	0,00	1 395 947,32	0,00	446 709,05
Yhteensä	0,00	1 444 048,26	0,00	503 580,04
Velat muille				
Saadut ennakot	3 448,43	14 988 483,02	5 173,70	12 103 425,07
Ostovelat	0,00	34 217 779,10	0,00	30 756 616,99
Muut velat	26 164,46	13 802 933,53	26 911,46	13 818 324,34
Siirtovelat	0,00	65 111 258,27	19 687,50	56 607 955,11
Yhteensä	29 612,89	128 120 453,92	51 772,66	113 286 321,51
Vieras pääoma yhteensä	29 612,89	134 770 577,96	51 772,66	119 124 748,88

30 a) Laskennalliset verovelat

	Konserni	
	2021	2020
Korottomaan vieraaseen pääomaan sisältyvät laskennalliset verovelat		
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	23 524 980,41	25 396 767,29
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma		
Laskennalliset verovelat yhteensä	23 524 980,41	25 396 767,29

31) Luottolimiitti

	2021	2020
Keski-Suomen Osuuspankki	1 000 000,00	1 000 000,00

32) Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut velat				
Liittymismaksut, pitkäaikaiset	31 263 538,38	31 303 473,49		
Muut velat				
Pitkäaikaiset	3 965 692,17	4 170 959,08	26 164,46	26 911,46
Lyhytaikaiset	44 337 665,15	28 416 763,39	13 802 993,53	13 818 324,34
Muut velat yhteensä	79 566 895,70	63 891 195,96	13 829 157,99	13 845 235,80

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Siirtovelat				
Tuloennakot				
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen				
jaksotukset	79 072 741,25	74 479 486,60	47 855 480,65	45 017 819,62
Korkojaksotukset	2 763 090,64	2 741 133,58	754 132,04	817 149,42
Verovelat	1 267 305,82	602 478,96		
Muut menojäämät	23 964 666,14	21 505 609,86	16 698 224,15	11 098 844,33
Siirtovelat yhteensä	107 067 803,85	99 328 709,00	65 307 836,84	56 933 813,37

4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

38 a) Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä

	Konserni	
	2021	2020
Velat, joiden vakuutena kiinteistökiinnityksiä	83 138 873,63	73 581 627,67
Vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	153 496 953,74	109 638 340,45
Velat, joiden vakuutena yritysikiinnityksiä	5 193 103,43	5 972 413,81
Vakuudeksi annetut yritysikiinnitykset	6 600 000,00	6 600 000,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	160 096 953,74	116 238 340,45

38 b) Erittely annetuista vakuuksista

	Konserni	
	2021	2020
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Kiinteistökiinnitykset	172 996 953,74	109 638 340,45
Yritysikiinnitykset	6 600 000,00	6 600 000,00
Muut	278 917,01	278 917,01
Yhteensä	179 875 870,75	116 517 257,46
Yhteensä	179 875 870,75	116 517 257,46

38 c) Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä	142 310 938,98	49 524 136,55	182 496 882,60	199 387 764,00
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	17 011 427,53	11 315 902,59	19 843 578,99	19 840 613,00
Leasingvastuut yhteensä	49 505 117,38	84 571 789,78	13 761 963,89	16 870 407,17
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	11 482 126,53	20 766 494,50	4 926 652,04	5 612 451,60
Yhteensä	191 816 056,36	134 095 926,33	196 258 846,49	216 258 171,17

39) Vastuusitoumukset

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00	473 885 767,00	673 537 845,00
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00	289 869 090,00	442 315 677,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma			6 289 638,00	6 289 636,00
Jäljellä oleva pääoma *)	24 435 663,92	24 911 489,40	2 108 293,00	2 381 025,00

40) Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2021	2020
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	1 014 010 863,00	949 896 099,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	664 232,00	591 872,00

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Sopimusvastuut	20 530 638,99	11 681 723,73	0,00	0,00
Maankäyttö sopimukset	15 852 679,70	16 674 654,70	17 685 983,00	17 284 958,00
seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	1 228 213,00	1 293 975,00	1 301 000,00	1 293 975,00
Sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet	7 324 803,44	90 614 419,62		
Elinkaarimallilla toteutettu kiinteistö				
Huhtasuon koulukeskuksen palvelumaksu yhteensä v. 2033 loppuun asti			10 673 123,00	11 994 692,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus			1 321 569,00	1 324 227,00
Arvonlisäveron palautusvastuut	25 110 676,28	26 623 844,25	563 078,00	696 544,00
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuut	14 157 154,00	11 457 154,00	14 157 154,00	11 457 154,00
Osuus KSSHHP kertyneestä alijäämästä	0,00	0,00	0,00	7 426 673,50
Yrityskortit	48 729,95	32 487,05	48 729,95	32 487,05

Huhtasuon koulu- ja päiväkotikeskuksen elinkaarihankkeen palvelujakson yhteenlasketut palvelumaksuvastuut ovat ajalle 2015–2033.

Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin kertynyt alijäämä 31.12.2020 on 14 590 714,15 euroa. Jyväskylän kaupungin osuus sairaanhoitopiiriin kertyneestä alijäämästä, 7 426 673,50 euroa, oli peruspääomaosuuden mukaisesti 50,9 % esitetty vuonna 2020 muissa taseen ulkopuolisissa järjestelyissä pakollisen varauksen sijaan, koska sairaanhoitopiiri on omassa talous- ja toimintasuunnitelmassaan vuosille 2021–2024 vahvistanut alijäämän kattamissuunnitelman. Suunnitelman toimenpiteiden vaikutukset oli suunniteltu siten, että alijäämä tulee katetuksi vuoden 2024 loppuun mennessä eikä alijäämän kattaminen vaikuta jäsenkuntalaskutukseen. Hyvinvointialueuudistuksen vuoksi sairaanhoitopiiriin alijäämät tulee kattaa 31.12.2022 mennessä ja tämän vuoksi kaupungin osuus sairaanhoitopiiriin alijäämästä 31.12.2021, yhteensä 23,0 miljoonaa euroa, on kirjattu tilinpäätökseen 2021 pakollisena varauksena eikä esitetä enää muissa taseen ulkopuolisissa järjestelyissä.

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset yhteensä	767 480 400,28	715 330 329,36	150 000 000,00	150 000 000,00
Käypäarvo yhteensä	-73 786 601,38	-109 866 929,64	-42 740 162,88	-57 540 355,77
Sähköjohdannaiset yhteensä	28 076 675,40	13 021 110,19		
Käypäarvo yhteensä	-31 490 240,94	-2 736 832,91		
Päästöoikeusjohdannaiset yhteensä	5 147 710,00	6 614 320,00		
Käypäarvo yhteensä	8 532 740,00	2 702 900,00		

Kaupungin korkojohdannaiset ovat lainoihin kohdistettuja koronvaihtosopimuksia. Korkojohdannaiset on tehty korkomenojen suojaamistarkoituksessa, joten ne on käsitelty taseen ulkopuolisina vastuina. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi.

Kaupungin korkosuojausten tulosvaikutukset realisoituvat sopimusten vaikutusaikana, sopimukset eivät sisällä pankin ennaikaista purkumahdollisuutta markkina-arvoonsa. Koronvaihtosopimusten korot on sidottu Euribor 3 kk ja 6 kk viitekorkoihin. Lainasalkun keskiporkko suojausten vaikutukset huomioonotettuna vuonna 2021 oli 1,43 % (ed. vuonna 1,28 %). 1 %-yksikön korkojen nou-

Konsernin korkojohdannaiset ovat lainoihin kohdistettuja koronvaihtosopimuksia. Korkojohdannaiset on tehty korkomenojen suojaamistarkoituksessa, joten ne on käsitelty taseen ulkopuolisina vastuina. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi.

Konsernin korkosuojausten tulosvaikutukset realisoituvat sopimusten vaikutusaikana, sopimukset eivät pääosin sisällä pankin ennenaikaista purkumahdollisuutta markkina-arvoonsa. Konsernin lainakohtaisten suojausten lainojen ja koronvaihtosopimusten pääomat, eräpäivät sekä koronmaksupäivät vastaavat oleelliselta osin toisiaan. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu pääosin vaihtuvat korot kiinteiksi.

Konsernin kaikki koronvaihtosopimukset ovat lainakohtaisia ja niiden nimellisarvo on 767 480 400 euroa. Voimassa olevien koronvaihtosopimusten nimellisarvo on 736 500 855 euroa ja erääntymispäivät ovat 26.2.2023–30.4.2046. Tulevaisuudessa alkavien koronvaihtosopimusten nimellisarvo on 30 979 545 euroa, alkamispäivät ovat 6.11.2024-7.10.2026 ja erääntymispäivät 9.10.2034-6.11.2034. Konsernin koronvaihtosopimusten sopimuskorot ovat välillä -0,53 % - 3,314 %.

Kaupungin koronvaihtosopimukset

Kaupungin koronvaihtosopimukset

	2021	2020
Koronvaihtosopimus 1		
Nimellisarvo 20 000 000,00		
Sopimus on tehty ajalle 30.3.2007 - 30.3.2027		
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi hintaan 2,74%		
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-2 947 345,40	-4 118 534,15
Koronvaihtosopimus 2		
Nimellisarvo 20 000 000,00		
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi hintaan 1,685%		
Sopimus on tehty ajalle 26.2.2013 - 26.2.2023		
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-507 588,95	-981 213,76
Koronvaihtosopimus 3		
Nimellisarvo 20 000 000,00		
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi hintaan 1,458%		
Sopimus on tehty ajalle 6.6.2014 - 6.6.2024		
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-875 000,00	-1 416 332,00
Koronvaihtosopimus 4		
Nimellisarvo 20 000 000,00		
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi hintaan 2,08%		
Sopimus on tehty ajalle 21.12.2018-15.11.2027		
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-2 484 843,58	-3 584 253,83
Koronvaihtosopimus 5		
Nimellisarvo 20 000 000,00		
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi hintaan 2,08%		
Sopimus on tehty ajalle 21.12.2018-14.11.2028		
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-2 820 174,95	-4 041 544,03
Koronvaihtosopimus 6		
Nimellisarvo 50 000 000,00		
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi hintaan 3,314%		
Sopimus on tehty ajalle 29.4.2016 - 30.4.2046		
Markkina-arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-33 105 210,00	-43 398 478,00
Markkina-arvo yhteensä	-42 740 162,88	-57 540 355,77

4.5 Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

Ympäristötuotot ja -kulut

1 000 euroa	2021	2020
Ympäristötuotot yhteensä	1 520	1 569
Viranomaistoiminnan tuotot	148	177
Muut ympäristötoiminnan tuotot	1 372	1 392
Siitä: Ympäristönsuojeluun saadut avustukset *)	710	1064
Ympäristökulut yhteensä **)	8 508	8 976
Viranomaistoiminnan kulut	773	790
Muut ympäristökulut	7 735	8 186
Siitä: Ympäristönsuojeluun annetut avustukset ***)	289	177

- *) Saadut avustukset 2021 koostuivat Valtion avustuksista liikkumisen ohjaukseen 50 000 euroa, Tikkakosken Liinalammenrannan pilaantuneiden maiden PIMA-selvitykseen 10 600 euroa sekä reittioppaan kehittämiseen 6000 euroa. Avustuksiin sisältyy myös Ympäristöministeriön öljynsuojarahastolta saadut avustukset torjuntavalmiuteen ja koulutukseen 50 000 euroa sekä maaperän ja pohjavedensuojeluun käytettävän pienkaluston hankintaan 38 200 euroa. Suurin muutos avustuksissa edellisvuoteen on KEHA-keskuksen hanketuen loppuminen, Kunnolla töihin -toiminnan ja Tavarat -kiertoon -järjestelmän sulaututtua vuoden 2021 alusta osaksi Työllisyyspalvelujen perustoimintaa. Työllistettyjen palkkatuki Keha-keskukselta oli 427 200 euroa. EU:n Life IP -hankekokonaisuudesta osahankkeiden hanketuki oli CIRCWASTE C14 resurssiviisaukokeiluihin yhteensä 11 900 euroa sekä CIRCWASTE C13 Kankaan älykkäiseen jätehuoltoon 28 200 euroa. LIFE Nature rahoitusinstrumentista saatiin Liito-orava -hankkeeseen 23 900 euroa. Lammaslaidunnukseen VieKas - LIFE jaksotettu avustus oli 12 100 ja Kunta-Helmen jaksoitettu avustus 21 700 euroa. HULVA-hulevedet hallintaan hanke sai Etelä-Savon Ely-keskuksen tukea 16 500 euroa. Upright ekosysteemisopimuksen valmisteluvaiheen ympäristöosion osuus K-S Liitolta oli 6100 euroa.
- **) Vertailuvuoden 2020 ympäristökuluihin on tehty korjaus, vuoden 2020 tilinpäätöksessä ympäristökulut oli ilmoitettu virheellisesti ilman veroluonteisia maksuja ja investointien poistoja.
- ***) Annetut avustukset 2021 koostuivat edellisvuoden tavoin Jyväskylän yliopistolle annetusta Luontomuseon avustuksesta 38 800 €, JAPA ry:lle (Jyväskylän Aukkaiden Paikallisagenda ry) annetusta avustuksesta perustoiminnan tukemiseen 30 000 €, Jyväskylän Pyöräilyseura ry:lle annetuista avustuksesta 15 000 € pyöräilyviikon järjestämiseen ja työsuhdematkalippu-tuesta 16 000 euroa sekä Luonto-Liiton Keski-Suomen piiri ry:lle myönnetystä 3300 euron avustuksesta. Lisäksi myönnettiin avustusta Jyväskylän Partiolaiset ry:lle 20 000 euroa ja Py-säköintipilotille 6100 euroa. Uusina avustuksina kirjattiin kaupungin avustus 150 000 euroa Katulähetys ry:n ruoka-aputoiminnalle sekä Jyväskylän Yliopiston KIRE-hankkeen osarahoitus 9500 euroa. Näistä avustuksista JAPA Ry:n avustus (30 000) on ympäristöviranomaistoiminnan avustuksia.

Ympäristötuotot ja -kulut luokiteltuna

1 000 euroa	2021		2020	
	Tuotot	Kulut	Tuotot	Kulut
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	113	355	133	372
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	75	672	289	1 242
Jätehuolto	470	1 410	316	1 344
Maaperän ja pohjaveden suojelu	11	412	0	514
Melun ja tärinän torjunta	8	0	7	21
Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu	67	388	0	488
Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet				
Ympäristöhallinto	0	464	0	664
Ympäristökoulutus	5	262	3	290
Ekotehokkuutta parantava toiminta	685	2 356	735	2 470
Ympäristöjohtaminen	0	347	0	156
Yleisten alueiden puhtaanapito	0	1 446	0	1 146
Yhteensä	1 434	8 112	1 483	8 707
Ympäristöperusteiset verot ja veroluonteiset maksut *)	86	216	86	181
Poistot ja arvon alentumiset	0	180	0	88
Yhteensä (sis. verot ja poistot)	1 520	8 508	1 569	8 976
Ympäristökulut, netto (sis. verot ja poistot)	6 988		7 407	

*) Veroluonteiset tuotot ovat ympäristöviranomaistoiminnan ympäristölupamaksuja, maa-aines-lupamaksuja, maa-aineslain mukaisia valvontamaksuja ja muita vastaavia maksuja.

Ympäristöperusteisissa veroissa ovat mukana autovero sekä ajoneuvoveron ja polttoaineverojen ympäristöperusteiset osat. Autovero, ajoneuvoveron perusvero ja polttoaineiden hiilidioksidivero määräytyvät hiilidioksidipäästöjen perusteella.

Ympäristöinvestoinnit luokiteltuna

1 000 euroa	2021	2020
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	664	0
Maaperän ja pohjaveden suojelu	19	55
Melun ja tärinän torjunta	0	0
Yhteensä	683	55

Muulla tilinpäätöksessä esitetyt ympäristöasioita koskevat tiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

- kohta 1) tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jakotusperiaatteet ja -menetelmät

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

- kohta 11) suunnitelman mukaisten poistojen perusteet
- kohta 12) selvitys tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

- kohta 29) erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä.

4.6 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapah- tumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Henkilöstön lukumäärä on esitetty kohdassa 1.1.5 Kunnan henkilöstö.

43) Henkilöstökulut

Henkilöstökulut on esitetty tilinpäätöslaskelmien yhteydessä kohdassa 3.1 Tuloslaskelma.

Aineellisten hyödykkeiden arvoon on tilikaudella aktivoitu henkilöstökuluja laskennallisella tuntihin-
nalla laskien yhteensä 2.072 286,55 euroa. Tuntihinta sisältää henkilöstökustannuksia sekä muita
tehdyn työn arvoon liittyviä kustannuksia.

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut

	2021	2020
Keskusta	21 974,00	10 076,00
Keskustan K-S piiri	612,00	864,00
Kokoomus	27 768,00	15 554,00
Kokoomuksen K-S piiri	80,00	128,00
Kristillisdemokraatit	6 369,00	3 915,00
Jyväskylän Seudun Perussuomalaiset	8 156,00	0,00
Perussuomalaiset	1 176,00	1 888,00
SDP	38 745,00	24 452,50
SDP:n K-S piiri	216,00	105,00
Suomen kommunistinen puolue	1 644,00	0,00
Vasemmistoliitto	21 408,00	12 594,00
Vihreät K-S	378,00	540,00
Vihreät	38 899,00	25 422,50
Sininen tulevaisuus	0,00	252,00
Piraattipuolue	456,00	0,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	167 881,00	95 791,00

45) Tilintarkastajan palkkiot

	2021	2020
Tarkastusyhteisö BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	51 401,93	61 979,65
Hanketarkastus ja lausunnot	12 686,60	5 224,00
Muut palkkiot (neuvonantopalvelut)	6 862,90	3 527,00
Yhteensä	70 951,43	70 730,65

46) Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Kaupungin ohjeessa tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen laatimista varten on pyydetty toimitta-
maan muut intressitahotapahtumien tiedot, mikäli ne ovat olennaisia ja mikäli niitä ei ole toteutettu
tavanomaisin kaupallisoin ehdoin. Intressitapahtumia ei ole ilmoitettu.

Kaupunginjohtajan virkasuhde on määräaikainen (kahdeksan vuotta) päättyen 30.4.2023. Mikäli
kaupunginjohtaja irtisanoutuu johtajasopimuksen mukaisessa irtisanomismenettelyssä vapaaehtoi-
sesti, on hänellä oikeus kahdeksan kuukauden palkkaa vastaavaan irtisanomiskorvaukseen.

Kaupungilla on käytössä konsernitilijärjestelmä.

Jyväskylän kaupunki on valtuuston päätöksillä myöntänyt vuosien 1999–2008 aikana 17 046 206 euron edestä omavelkaisia lainatakauksia, joista ei ole peritty takausmaksua ja joiden avoinna oleva saldo 31.12.2021 on yhteensä 7 758 714 euroa. Lisäksi kaupunki on myöntänyt vuosien 1986–2008 välisenä aikana 6 967 786 euron edestä antolainoja, joista ei ole peritty korkoa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty em. lainatakausten ja antolainojen avoinna olevat saldot yhteisöittäin.

Intressitapahtumat liitetieto

1 000 euroa	2021	2020
Takaukset, joista ei peritty takausmaksua		
As. Oy Jyväskylän mlk:n VPK ry:n Vuokratalot II	14	23
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy	4457	4728
Jyväskylän mlk:n Veteraanien Asuntosäätiö sr	1828	1961
Kuiville Pyrkivien Tuki ry	209	230
Korpilahden Vanhusten Tuki ry	327	353
Kärkisten vesiosuuskunta	924	1044
Yhteensä	7 759	8 339
Antolainat, joiden korko 0 %		
Jyv. Kongressikeskus Oy sulautuminen 1.10.20 Jyväskylän Messut Oy:n	757	757
Jyv Paviljonkisäätiö sr	5 046	5 046
Korpilahden vet.asuntosäätiö sr	298	298
Jyv.mlk:n Veteraanien Asuntosäätiö sr	555	555
K-S Sairaskotisäätiö sr	312	312
Yhteensä	6 968	6 968

Kaupungin avustus Jyväskylän Paviljonkisäätiö sr:lle vuonna 2021 oli 700 000 euroa.

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET JA MUUT ERIYTETYT LASKELMAT

5.1 Liikelaitosten erillistilinpäätökset

5.1.1 TILAPALVELU-LIIKELAITOS

Olennaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen sekä arvio tulevasta kehityksestä

Tilapalvelu-liikelaitos vastaa kaupungin omistuksessa ja hallinnassa olevien kiinteistöjen ja toimitilojen hallinnosta, käyttäjien tarvitsemista toimitilapalveluista, ylläpidosta ja vuokrauksesta sekä niihin liittyvistä omistajalle kuuluvista talonrakennusinvestointi- ja rakennuttamistehtävistä. Liikelaitoksen taloudellisena tavoitteena on kattaa saamallaan vuokratuloilla omistajalle maksettava korvaus peruspääomasta (tuottovaatimus), poistot sekä kiinteistöjen kunnossa- ja ylläpidon menot.

Tilapalvelun toimintavuosi meni taloudellisesti tavoitteisiin nähden hyvin. Talousarvion toimintakate-tavoite ylittyi n. 0,4 milj. euroa. Menot alittuivat n. 0,7 milj. euroa johtuen pääosin säästyneistä vuokra- ja vastikemenoista. Tulot alittuivat 0,3 milj. euroa. Poistot ylittyivät n. 0,2 milj. euroa johtuen tehdyistä lisäpoistoista lähivuosina käytöstä poistuviin rakennuksiin. Toiminnan tulos oli n. 0,345 milj. euroa alijäämäinen poistojen ja rahoituskulujen jälkeen, kun talousarvion tavoite oli -0,500 milj. euroa.

Liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden alijäämä, -344 606,51 euroa, siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien yli/alijäämään. Kumulatiivinen ylijäämä siirron jälkeen on 311 622,93 euroa.

Vuoden aikana myytiin kiinteistöjä ja huoneistoja 1 373 m² kauppahinnaltaan noin 0,3 milj. euroa. Myyntivoittoa kertyi 0,2 milj. euroa. Myyntikohteet olivat Liinalammen vanha koulu, Leppälahden entinen kauppakiinteistö sekä Kiinteistö Oy Jyskän Palvelukeskuksen osakkeet ja As Oy Kuokkalan Toritalon osakehuoneisto. Kaupungin maankäyttöyksikköön siirrettiin tonttutuotannossa edelleen kehitettäväksi 7 399 m², kohteet olivat Vaajakosken ja keskustan terveysasemat. Lisäksi purettiin Pohjanlammen päiväkotia 735 m², ja siirrettiin kaupungin taseeseen jäähallin osakkeet 0,8 milj. euroa.

Koronapandemian vaikutus

Koronapandemia vaikutti toimintavuoden aikana järjestettyihin siivouspalveluihin. Tehostettua siivousta lisättiin tarvittaessa, lisäsiivous aiheutti 0,340 milj. euron lisäkustannukset. Koronapandemian vaikutuksesta Kuokkalan terveysasema jatkoi toimintaa koronarokotuspisteinä.

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta

Vuoden 2021 aikana Tilapalvelussa on analysoitu toimintaympäristön muutoksia, tunnistettu tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioitu niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laadittu tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet merkittävimpien riskien hallitsemiseksi.

Merkittävimpiä riskejä ovat kiinteistöjen sisäilmariski, kiinteistöjen vajaakäyttöaseteen hallinta, palvelukapasiteetin riittävyys ja investointihankkeiden priorisointi, henkilöstövaje ja rekrytointiongelmat. Sisäilmasto-olosuhteita valvotaan sisäilmapiirustuksen mukaisilla käytänteillä, jonka mukaisesti myös raportointi toteutuu säännöllisesti. Kaupungin sisäilmastoryhmä on kokoontunut viisi kertaa toimintavuoden aikana.

Kiinteistöjen vajaakäyttöastetta seurataan neljännesvuosittain tehtävän tilaraportin avulla. Investointien suunnittelu ja valvonta ovat jatkuvia prosesseja.

Palvelutilojen kapasiteetin riittävyyttä hallitaan ja valvotaan palveluverkkoprosessilla.

Palveluverkot

Kaupungin lakisääteiseen järjestämisvastuuseen perustuvien palveluiden palveluverkkoja tarkastellaan kapasiteetin ja käytettävyyden hallinnan kannalta vuosittain. Tehdyt palveluverkkoselvitykset toimivat talousarvion investointiohjelman perustana sekä ohjaavat rakennusten kunnossapitoa ja

elinkaaren hallintaa. Toimintavuonna yhdistettiin ja päivitettiin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoselvitys.

Liikuntaolosuhteiden kehittämishjelma valmistui marraskuussa 2021. Kulttuuritoimen palveluverkon kehittämistä edistettiin Jyväskylän Sydän-hankkeen loppuraportin mukaisesti.

Sosiaali- ja terveystoimen tilaratkaisujen osalta varauduttiin vuonna 2023 aloittavan hyvinvointialueen tuloon.

Investointihankkeet

Tilapalvelun merkittävimmät valmistuneet rakennuskohteet olivat Keljonkankaan ja Kuokkalan yhtenäiskoulut. Keljonkankaan yhtenäiskoulun rakentaminen jatkui mittavien maanrakennustöiden jälkeen kesään asti. Rakennus valmistui suunnitellusti syyslukukaudeksi 2021. Pitkä ja mittava Kuokkalan yhtenäiskoulun projekti valmistui kokonaisuudessaan Kuokkala rakennuksen luokkien toimintaympäristöjen ja valmistuskeittiön muutostöiden valmistuttua vuoden loppuun 2021.

Merkittävänä rakennuskohteena Kortepohjan päiväkotikoulun rakennustyöt alkoivat kesällä 2020 ja jatkuivat koko vuoden 2021. Päiväkotikoulun rakennustyöt ovat edenneet suunnitellusti ja uusi päiväkotikoulu valmistuu Kortepohjaan syyslukukaudeksi 2022.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kesäkuussa 2020 Vesiliikuntakeskus AaltoAlvarin hankesuunnitelman ja hankkeen suunnittelu alkoi elokuussa 2020. Hankkeen kilpailutus järjestettiin kesä-elokuussa 2021 ja rakentaminen aloitettiin lokakuussa 2021. Hanke valmistuu vaiheittain niin, että koko hanke on valmis elokuussa 2024. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi hankkeelle 1,0 milj.€ investointiavustuksen.

Kaupunginhallitus hyväksyi kesäkuussa 2020 Alvar Aalto -museon peruskorjauksen ja nivelosan laajennuksen hankesuunnitelman sekä esivuokrasopimuksen tilojen vuokraamisesta Alvar Aalto -säätiölle. Rakennustyöt Alvar Aalto -museolla alkoivat lokakuussa 2021 ja niiden on määrä valmistua helmikuussa 2023. Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi hankkeelle 1,7 milj.€ investointiavusta ja esitti vuoden 2022 kulttuuritilojen rahoitussuunnitelmaan 400 000 € lisärahoituksen, joka on haettu vuoden 2021 loppuun. Päätöstä 400 000 €:n investointiavustuksesta ei vielä ole.

Kaupungin energiatehokkuussopimuksen (KETS) mukaiset säästötavoitteet energiankulutuksen vähentämiseksi toteutuivat. Toimintavuoden aikana toteutettiin kaksi uutta energiansäästö-hanketta. Tikkakosken yläasteen liikuntahallin ilmanvaihtoa modernisoitiin lämmön talteenotolla ja toisessa hankkeessa asennettiin 17 kiinteistökohteeseen huippuimurit.

Arvio tulevasta kehityksestä ja hyvinvointialueen vaikutus

Kesällä 2021 varmistui hyvinvointialueiden aloittaminen vuoden 2023 alussa. Tämän seurauksena käynnistettiin sote-kiinteistöjen ja -sopimusten selvitystyö, joka raportoidaan hyvinvointialueelle osana kaupungin laatimaa kokonaisselvitystä maaliskuun alussa 2022. Vuoden 2022 aikana valmistellaan myös eräiden sote-kiinteistöjen mahdollista myyntiä kaupungin talousarvion 2022 mukaisesti.

Tulevina vuosina Tilapalvelun toimintavolyymia ja painopisteitä ohjaavat muun muassa Hippos-hankkeen eteneminen sekä merkittävät kulttuuritilojen peruskorjaushankkeet. Kaupungin käytöstä vapautuvien tilojen kehittäminen sekä käytössä olevien vuokratilojen vähentäminen korostuvat talouden hallitsemiseksi. Etätöiden yleistyminen tulee muuttamaan tilojen käyttöä ja tapaa työskennellä. Paviljonki-rakennus siirtyy vuoden 2022 aikana Tilapalvelun omistukseen ja rakennuksessa käynnistyvät sen jälkeen muutostyöt tavoitteena tilojen monipuolisempi ja tehokkaampi käyttö.

Valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Asiakastytyväisyyskyselyn kokonaisarvosana vähintään 3,6 (asteikolla 1-5)
Asiakastytyväisyys vuonna 2021 oli 3,72 pistettä (vuonna 2020 3,69 pistettä).

2. Palveluverkkoselvitykset päivitetty ja tilaforumit pidetty kaikkien palvelualueiden kanssa (tehty/kesken/aloittamatta)

Palveluverkkoselvitykset päivitetty suunnitelman mukaisesti. Kasvun ja oppimisen tilaforumi pidetty kesäkuussa, soten elokuussa, liikunnan syyskuussa ja kulttuurin marraskuussa. Myös tilaforumien sisältöä uudistettiin ja kehitettiin kuluneena vuonna.

3. Tilojen vajaakäyttöaste alle 7 %

Vuoden 2021 lopussa tyhjää tilaa oli 51.200 m² ja vajaakäyttöaste oli 8,85 %. Kaikkien suurten, käytöstä poistuneiden kiinteistöjen purut eivät toteutuneet suunnitellusti. Merkittävimmät vailla käyttöä olevat kohteet ovat Keljon vanhainkodin rakennukset, Puuppolan hoivasairaala, Lyseo sekä Lehtisaaren koulukeskuksen rakennukset.

4. Ympäristötavoitteet määritelty kaikissa uusien kiinteistöjen tarveselvityksissä ja hankesuunnitelmissa.

Kaikissa hankesuunnitelmissa on määritelty ympäristötavoitteet.

Resurssiviisautta tavoitellaan myös rakennuksen monikäyttöisyydellä sekä vertailemalla suunnittelua ja toteutusta RTS-ympäristöluokituksen kriteereihin.

5. Energiatohokkuussopimuksen (KETS) mukainen kiinteistöjen kokonaisenergiakulutuksen säästötavoite 842 MWh/v saavutettu

Vuositaloite saavutettiin vuonna 2021. Laskennan ollessa vielä kesken, on nyt jo saavutettu noin 910 MWh/v säästö. Laskennasta puuttuu vielä raportoimattomia kunnossapitotöitä. Laskenta valmistuu alkuvuodesta.

Koko KETS-sopimuskauden 2017-2025 kokonaistavoitteena ollut 7 578 MWh:n energiansäästötavoite on saavutettu.

Strategiaa toteuttavien kehittämistoimenpiteiden toteutuminen

1. Toteutetaan Pohjanlammen päiväkodin suunnittelu massiivipuurakenteisena kaupunginvaltuuston 13.5.2019 päätökseen perustuen.

Kaupunginhallitus hyväksyi 25.1.2021 Pohjanlammen päiväkodin hankesuunnitelman. Syksyn 2021 urakkakilpailutuksessa hankkeen kustannukset ylittyivät. Kaupungin hallitus myönsi hankkeen rahoituksen noston 9,9 milj. euroon.

Päiväkoti suunniteltiin ja toteutetaan massiivipuurunkoisena. Varhaiskasvatuksen palveluverkkosuunnitelman mukaisesti päiväkotit tulee valmistuttuaan korvaamaan Pohjanlammen nykyisen päiväkodin sekä Tikan ja Onnimannin päiväkodit. Päiväkodin rakennustyöt alkoivat vuoden 2022 alussa.

2. Jatketaan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen toimintaympäristöjen kehittämistä liikuntaa ja hyvinvointia tukeviksi liikuntapääkaupunki strategiateeman mukaisesti.

Kortepohjan päiväkotikoulun pihaan ja lähiympäristöön on suunniteltu kaikenikäisiä palveleva lähiliikunta-alue, joka valmistuu kesällä 2023. Pohjanlammen päiväkodin piha-alue täydentää Kuokkalan alueen lähiliikunta-aluetta myös pienimpien lasten käyttöön.

Vuosittain korjataan yhden koulun tai päiväkodin piha-alue yhdessä liikuntapalveluiden kanssa sovitun ohjelman mukaisesti.

3. Laaditaan kiinteistöjen ylläpidon energiatohokkuuden ja jätekierrätyksen toimintamalli kestävä kehityksen edistämiseksi ja resurssiviisauden strategiateemaa tukevaksi.

Tilapalvelulla on käytössä Enerkey-työkalu, joka mahdollistaa ajantasaisen raportoinnin energiakulutuksen poikkeamista sekä vuosittaisesta päästöraportoinnista. Kuluneena vuonna otettiin energiaojohtamiseen käyttöön uusi tekoälypohjainen sovellus, joka vertaa kiinteistöjen energiankulutusta muihin vastaaviin kiinteistöihin ja ehdottaa energiasäästötoimenpiteitä.

Jätteiden kierrätykseen tuli uutena lajikkeena muovi. Kiinteistöihin päivitettiin tämän johdosta jätelajikkeiden keräys. Jätekierrätyksen toimintamallin kehittämistä jatketaan yhteistyössä Mustankorkean ja kaupungin ympäristöpalvelujen kanssa.

Tilapalvelu-liikelaitoksen talousarvion toteutumisvertailu

1 000 euroa	TA 2021	Muutokset	TA/M 2021	Toteuma	Poikkeama
TULOSLASKELMA					
Toimintatulot	104 314,0	0,0	104 314,0	103 980,7	-333,3
Toimintamenot	-65 814,0	0,1	-65 813,9	-65 095,3	718,6
Toimintakate	38 500,0	0,1	38 500,1	38 885,4	385,3
Rahoitustuotot ja -kulut					
Muut rahoitustuotot	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0
Muut rahoituskulut	-13 000,0	0,0	-13 000,0	-13 002,0	-2,0
Vuosikate	25 500,0	0,1	25 500,1	25 884,4	384,3
Poistot	-26 000,0	0,0	-26 000,0	-26 229,0	-229,0
Tilikauden tulos	-500,0	0,1	-499,9	-344,6	155,3
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (si-tova)	-500,0	0,1	-499,9	-344,6	155,3
RAHOITUSLASKELMA					
Toiminnan rahavirta	25 500,0	0,1	25 500,1	25 706,7	206,6
Investointien rahavirta	31 796,0	9 427,0	41 223,0	28 693,9	-12 529,1
Rahoituksen rahavirta	5 796,0	9 427,0	15 223,0	2 987,2	-12 235,8
Rahavarojen muutos	-500,0	0,1	-499,9	0,0	499,9

Tilapalvelun vuosi 2021 toteutui talouden osalta suunnitellusti. Saavutimme meille asetetut taloudelliset tavoitteet.

Tilapalvelun toimintatulot vuonna 2021 oli 103,8 milj. euroa, minkä lisäksi kirjattiin myyntivoittoja 0,2 milj. euroa.

Toimintamenot olivat 65,1 milj. euroa, josta suurin erä oli asiakaspalveluiden ostot 24,9 milj. euroa. Tästä valtaosa eli 20,3 milj. euroa käytettiin siivouspalveluihin, kiinteistöjen hoitopalveluihin, kunnossapitoon, piha-alueiden hoitoon sekä koneiden ja laitteiden huoltoon ja kunnossapitoon. Energiakustannukset olivat 9,9 milj. euroa ja ulkoiset vuokratustannukset ja osaketilojen vastikevuokrat 25,2 milj. euroa.

Toimintakatetavoite ylitettiin 0,4 milj. euroa. Omistajalle maksettava korvaus oli 13,0 milj. euroa, joka on 3,44 % peruspääomasta. Poistoja kirjattiin yhteensä 26,2 milj. euroa, joka ylitti talousarviotavoitteen 0,2 milj. eurolla. Tämä johtui tehdyistä pitoaikojen lyhennyksistä, lisäpoistoista sekä kahden osaketilan arvonalennuksesta. Toiminnan kokonaistulos oli 0,3 milj. euroa alijäämäinen talousarviovavoitteen ollessa 0,5 milj. euroa negatiivinen.

Koronapandemia aiheutti toimintamenoihin ennakoimattomia siivouksen lisäresursointeja, joista aiheutui 0,340 milj. euron lisäkustannukset. Nämä budjetoimattomat kustannukset katettiin talousarvion sisältä.

Talorakennusinvestointeihin käytettiin toimintavuoden aikana 29,9 milj. euroa. Merkittävimpiä investointihankkeita olivat Keljonkankaan yhtenäiskoulun sekä Kortepohjan päiväkotikoulun uudisrakennukset, AaltoAlvarin kylpyläosaston peruskorjaus ja laajennus, Alvar Aalto-museon peruskorjaus ja nivelosan laajennus sekä Palokan terveysaseman sairaalaosastojen muutostyöt.

Talorakennusinvestointien toteutuminen

1 000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talosalvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkema
Talorakennusinvestoinnit					
Tulot	0,0	980,0	980,0	970,0	-10,0
Menot (sitova)	-31 796,0	-10 407,0	-42 203,0	-29 934,7	12 268,3
Netto	-31 796,0	-11 387,0	-43 183,0	-28 964,7	14 218,3

TALONRAKENNUSINVESTOINNIT 2021

	TA 2021	TA/M 2021	TP 2021	Ero
Keljonkankaan yhtenäiskoulu, uudisrakennus	5 390	6 890	6 358	532
Kortepohjan päiväkotikoulu	7 140	13 093	9 072	4 021
AaltoAlvari, kylpyläosaston pk ja laajennus	4 450	4 653	2 312	2 341
Palokan TA:n sairaalaosastot	4 416	4 416	3 292	1 124
Tekniset korjaustyöt	3 500	3 688	2 702	986
Alvar Aalto -museon peruskorjaus ja nivelosan laajennus	3 200	3 270	1 474	1 796
Kuokkalan koulun muutostyöt	1 200	2 830	2 975	-145
Vaajakummun koulun keittiön muutostyöt	1 200	1 200	154	1 046
Teatterin ja kaupungintalon ulkopuoliset työt	0	800	0	800
Polttolinja 9 muutostyöt	600	600	752	-152
Vaajakosken kirjasto/liikuntahallin peruskorjaus	200	200	218	-18
Haukkamäen päiväkotikoti (HS)	200	200	111	89
Pohjanlammen päiväkotikoti (HS)	200	200	287	-87
Eeronkatu 10	40	103	137	-34
Kyllön TA:n muutostyöt	60	60	91	-31
Yhteensä	31 796	42 203	29 935	12 268

Tilapalvelu-liikelaitoksen tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2021		1.1.-31.12.2020	
Liikevaihto		103 803 038,19		100 421 325,23
Liiketoiminnan muut tuotot		177 697,30		70 252,71
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-10 088 144,17		-8 993 711,35	
Palvelujen ostot	-24 893 714,61	-34 981 858,78	-27 057 072,63	-36 050 783,98
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 323 774,88		-1 310 853,25	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-276 252,35		-275 956,38	
Muut henkilösivukulut	-56 924,88	-1 656 952,11	-51 483,42	-1 638 293,05
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelmanmukaiset poistot	-25 523 225,37		-24 736 504,52	
Muut lisäpoistot	-239 988,19		-2 884 818,51	-27 621 323,03
Arvonalentumiset	-465 800,00	-26 229 013,56		
Vuokrakulut		-28 447 004,80		-22 752 490,06
Liiketoiminnan muut kulut		-9 541,28		-36 135,42
Liikelylijäämä (-alijäämä)		12 656 364,96		12 392 552,40
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	994,90		2 709,19	
Korvaus peruspääomasta	-13 000 000,08		-12 950 000,04	
Muut rahoituskulut	-1 966,29	-13 000 971,47	-1 336,15	-12 948 627,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-344 606,51		-556 074,60
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-344 606,51		-556 074,60
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-344 606,51		-556 074,60
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Sijoitetun pääoman tuotto, %		3,35 %		3,28 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		3,35 %		3,28 %
Voitto, %		-0,33 %		-0,55 %

Tilapalvelu-liikelaitoksen rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020	
Toiminnan rahavirta			
+/-			
	Liikelylijäämä (-alijäämä)	12 656 364,96	12 392 552,40
	Poistot ja arvonalentumiset	26 229 013,56	27 621 323,03
+/-	Rahoitustuotot ja -kulut	-13 000 971,47	-12 948 627,00
+/-	Tulorahoituksen korjaukset	-177 697,30	-70 252,71
		<u>25 706 709,75</u>	<u>26 994 995,72</u>
Investointien rahavirta			
-	Investointimenot	-29 934 735,67	-24 814 455,52
+	Rahoitusosuudet investointimenoihin	970 000,00	0,00
+	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	270 839,79	105 239,13
		<u>-28 693 895,88</u>	<u>-24 709 216,39</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta			
		-2 987 186,13	2 285 779,33
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
+	Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta	4 171 522,11	
-	Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle		-2 806 867,51
	Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset			
+/-	Vaihto-omaisuuden muutos		
+/-	Saamisten muutos kunnalta	-2 976 323,91	1 933 900,04
+/-	Saamisten muutos muilta	-304 492,01	96 326,79
	Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-4 005,73	74 993,17
+/-	Korottomien velkojen muutokset muilta	2 100 485,67	-1 584 131,82
		2 987 186,13	-2 285 779,33
Rahavarojen muutos			
		0,00	0,00
Rahavarojen muutos			
+	Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
-	Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
		<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Rahoituslaskelman tunnusluvut			
	Investointien tulorahoitus, %	87 %	109 %
	Toiminnan ja investointien rahavirta, 5 v, 1 000 euroa	-7 250,0	7 304,3

Tilapalvelu-liikelaitoksen tase

		31.12.2021	31.12.2020
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot		3 437 226,05	3 037 178,78
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset	297 084 284,67		284 442 651,24
Kiinteät rakenteet ja laitteet	0,00		11 664,43
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	20 210 729,31	317 295 013,98	30 039 223,47
Sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	10 353 119,76		11 712 062,25
Muut saamiset	131 029,90	10 484 149,66	133 615,90
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Muut saamiset		0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	62 799,09		46 662,10
Muut saamiset	112 093 654,00		108 054 456,83
Siirtosaamiset	28 067,76	112 184 520,85	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ		443 400 910,54	437 477 515,00
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma		377 699 876,45	377 699 876,45
Edellisten tilikausien alijäämä		656 229,44	1 212 304,04
Tilikauden ylijäämä		-344 606,51	-556 074,60
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
Huhtasuon elinkaarihankkeen korjaushasto		497 623,32	501 629,05
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä	58 128 593,29		53 957 071,18
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	15 812,10	58 144 405,39	15 779,10
Lyhytaikainen			
Ostovelat	6 371 249,82		4 288 124,66
Muut velat	54 837,94		63 219,82
Siirtovelat	321 294,69	6 747 382,45	295 585,30
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		443 400 910,54	437 477 515,00
Taseen tunnusluvut			
Omavaraisuusaste, %		85,2 %	86,5 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		62,4 %	58,3 %
Velat ja vastuut, % käyttötuloista		81,5 %	78,1 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 euroa		311,6	656,2

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden alijäämä, -344 606,51 euroa, siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien yli/alijäämään. Kumulatiivinen ylijäämä siirron jälkeen on 311 622,93 euroa.

Tilapalvelu-liikelaitoksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet (kohta 11).

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon ja rahoitusomaisuusarvopaperit hankintamenoon.

2) Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman ja rahoituslaskelman vertailutietoina on esitetty vuoden 2021 tilinpäätöstiedot.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty kaupunginhallituksen hyväksymää poistosuunnitelmaa (26.11.2012 asia 385). Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan. Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Taseryhmä	Poisto aika/prosentti	Poistomenetelmä
Aineettomat hyödykkeet	5–20 vuotta	Tasapoisto
Rakennukset	20–30 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 %	Menojäännös
Koneet ja kalusto	3–5 vuotta	Tasapoisto
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	Substanssi

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Vuoden 2021 tilinpäätöksessä tehtiin arvonalennuksia 465 800 e ja lisäpoistoja 239 988,19. Arvonalennusten ja lisäpoistojen selvitys on kohdassa 19.

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

Pysyvien vastaavien luovutusvoitot ja -tappiot

	kauppasumma	tontin arvo	tasearvo	voitto/tappio
Kiinteistö Oy Jyskän Palvelukeskus	152 427,30	0,00	23 142,49	129 284,81
As Oy Kuokkalan toritalon osakkeet (osa)	105 000,00	0,00	70 000,00	35 000,00
Liinalammen vanha koulu	15 000,00	7 326,10	0,00	7 673,90
Leppälahden ent. kauppakiinteistö	7 000,00	1 261,41	0,00	5 738,59
Yhteensä	279 427,30	8 587,51	93 142,49	177 697,30

Myyntihinnasta on siirretty tontin hankintahinnan osuus kaupunkirakennepalvelujen maankäyttök-sikölle.

Maankäyttöyksikköön siirrettiin Vaajakosken vanha terveysasema sekä keskustan terveysasema. Siirrot maankäyttöyksikköön olivat yhteensä 7 399 m². Molempien rakennusten tasearvo oli 0 e.

Kaupungin taseeseen siirrettiin lisäksi jäähallin osakkeet 800.000,00 euroa.

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien tase-eräkohtaiset tiedot

Yritys 1001	tase 31.12.2020	lisäys 2021	rahoitusosuudet 2021	vähennys 2021	sisäiset siirrot	poistot 2021	tase 31.12.2021
Muut pitkävaikutteiset menot	3 037 178,78	762 786,55	0	0	0	-362 739,28	3 437 226,05
Aineettomat hyödykkeet	3 037 178,78	762 786,55	0	0	0	-362 739,28	3 437 226,05
Rakennukset	284 442 651,24	38 030 443,28	0	0		-25 388 809,85	297 084 284,67
Kiinteät rakenteet	11 664,43		0	0		-11 664,43	0
Keskeneräiset hankinnat	30 039 223,47	-8 858 494,16	-970 000,00		0		20 210 729,31
Aineelliset hyödykkeet	314 493 539,14	29 171 949,12	-970 000,00	0	0	-25 400 474,28	317 295 013,98
Tytäryhtiöosakkeet	3 724 587,92	0	0	0	-800 000,00	-65 800,00	2 858 787,92
Osakkuusyhteisöosakkeet	7 242 907,97	0	0	-93 142,49	0	-400 000,00	6 749 765,48
Muut osakkeet	744 566,36	0	0	0	0	0	744 566,36
Osakkeet ja osuudet	11 712 062,25	0	0	-93 142,49	-800 000,00	-465 800,00	10 353 119,76
Muut saamiset	133 615,90	0	0	-2 586,00	0	0	131 029,90
Pysyvät vastaavat yhteensä	329 376 396,07	29 934 735,67	-970 000,00	-95 728,49	-800 000,00	-26 229 013,56	331 216 389,69

Lisäpoistot ja arvonalentumiset vuonna 2021	lisäpoisto	poiston määrä	poiston peruste
Jäähalli/lämmönvaihdin	lisäpoisto	32 211,90	kohde siirretty emolle, Hippoksen kehityshanke
Niittykummun sprinklausjärjestelmä	lisäpoisto	7 776,29	rakennuksella ei enää arvoa
Cygnaeuksen väistöpäiväkoti	lisäpoisto	200 000,00	pitoaika loppuu 2024, kohde puretaan
As Oy Lutakon lähipalvelutalo	arvonalennus	400 000,00	kauppahinta-arvio, ostotarjous 2021
KOY Tikkakosken terveysasema	arvonalennus	65 800,00	kohteen asunto-osa puretaan, 35 % osakkeista
		705 788,19	

23) Saamisten erittely

	2021		2020	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset				
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	62 799,09	0,00	46 662,10
Muut saamiset	0,00	112 093 654,00	0,00	108 054 456,83
Siirtosaamiset		28 067,76		0,00
Yhteensä	0,00	112 184 520,85	0,00	108 101 118,93
Saamiset yhteensä	0,00	112 184 520,85	0,00	108 101 118,93

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely

	2021	2020
Peruspääoma	377 699 876,45	377 699 876,45
Edellisten tilikausien ylijäämä	656 229,44	1 212 304,04
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-344 606,51	-556 074,60
Oma pääoma yhteensä	378 011 499,38	378 356 105,89

30) Vieras pääoma

	2021		2020	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Lainat julkisyhteisöiltä				
Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä	58 128 593,29	0,00	53 957 071,18	0,00
Yhteensä	58 128 593,29	0,00	53 957 071,18	0,00
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	918 755,08	0,00	712 644,24
Yhteensä	0,00	918 755,08	0,00	712 644,24
Velat kuntayhtymille, joissa Jyväskylä on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	-4 038,36	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	-4 038,36	0,00	0,00
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat	0,00	878 974,38	0,00	265 922,75
Yhteensä	0,00	878 974,38	0,00	265 922,75
Velat muille				
Ostovelat	0,00	4 577 558,72	0,00	3 309 557,67
Muut velat	15 812,10	54 837,94	15 779,10	63 219,82
Siirtovelat		321 294,69		295 585,30
Yhteensä	15 812,10	4 953 691,35	15 779,10	3 668 362,79
Vieras pääoma yhteensä	58 144 405,39	6 747 382,45	53 972 850,28	4 646 929,78

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

38) Vuokra- ja leasingvastuiden yhteismäärä

	2021	2020
Vuokravastuut yhteensä (liitetosite 1)	182 496 883	199 387 764
- seuraavalle tilikaudella maksettava osuus	19 843 579	19 840 613
Leasingvastuut yhteensä (liitetosite 2)	1 275 804	1 443 137
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	201 477	180 154

Pitkäaikaisia vuokravastuita poistuu hyvinvointialueen vastuulle vuoden 2023 alussa 101,9 milj. euroa. Suurimmat vuokrakohteet ovat Sairaala Nova ja Kukkumäen ruokapalvelukeskus, jotka ovat vuokrattu Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä, yht. 47,3 milj. euroa.

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	2021	2020
Sopimusvastuut		
Elinkaarimallilla toteutettu kiinteistö		
Huhtasuon Koulukeskuksen palvelumaksu		
yhteensä vuoden 2033 loppuun asti	10 673 123	11 994 692
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	1 321 569	1 324 227
Arvonlisäveron palautusvastuut (liitetosite 3)	563 078	696 544
Perustamishankkeiden valtionosuuden		
palautusvastuu (liitetosite 4)	14 157 154	11 457 154
Sopimusvastuut yhteensä	25 393 355	24 148 390

Arvonlisäveron palautusvastuun mahdollisesti realisoituessa, arvonlisävero lasketaan hankekohtaisesti todellisen verovastuun mukaisesti.

Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

Jyväskylän kaupunki laatii laajemman, erillisen ympäristötilinpäätöksen.

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Henkilöstön lukumäärä on 24 vakinaista henkilöä.

43) Henkilöstökulut

Henkilöstökulut on esitetty tilinpäätöslaskelmien yhteydessä.

5.1.2 KYLÄN KATTAUS -LIKELAITOS

Olennaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen sekä arvio tulevasta kehityksestä

Kylän Kattaus -liikelaitoksen toimintavuodelle 2021 asetetut tavoitteet saavutettiin vain osittain. Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin asetettujen tavoitteiden suuntaisesti, mutta taloudellinen tavoite ei toteutunut. Edelleen jatkuneen koronatilanteen, ennakoitua suurempien sairauspoissaolomäärien sekä kuumennuskeittiöiden henkilöstö- ja kuljetuskustannusten, Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen laite- ja tilahaasteiden sekä Aromi 14 -projektin viivästymisen vuoksi. Lisäksi Keski-Suomen keskussairaalan yksiköiden lakkaamisen ja Sairaala Novan uusien yksiköiden käyttöönoton siirto marraskuulta 2020 tammikuulle 2021 aiheutti budjetoimattomia kustannuksia.

Vaikean taloudellisen tilanteen vuoksi Jyväskylän kaupunki aloitti kesäkuussa 2020 koko kaupunkia koskevat yhteistoimintaneuvottelut. Kylän Kattauksen sopeuttamistavoite oli nettomäärältään 0,4 M€. Päättäneiden yt-neuvotteluiden jälkeen Kylän Kattauksella käytiin vaiheittain vuoden 2021 aikana läpi mm. tehtävänkuvien tarkastelua ja muuttamista. Suurin muutos kohdistui palvelukeittiöihin. Palveluvastaavien tehtävänkuvia tarkasteltiin vuoden 2021 aikana niin, että jatkossa yksi palveluvastaava vastaa kahden tai useamman keittiön toiminnasta. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokapalveluiden ja sosiaali- ja terveyspalveluiden ruokapalveluiden palveluyksikön johtamisesta vastaa yksi palvelupäällikkö, ja palvelujen toimintayksiköistä palveluesimies. Myös hallinnon tehtävänkuvissa tapahtui muutoksia. Muutoksissa ja toimenpiteissä edettiin vaiheittain ja niitä käsiteltiin yhteistyöryhmässä ja työpaikkapalaverissa.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokapalveluissa vietiin suunnitellusti loppuun tuotannon keskittäminen kahteen keskuskeittiöön, kun Korpilahden alueen koulut ja päiväkodit siirtyivät alkuvuodesta Ristonmaan keskuskeittiön tuotantoon. Tuotantomäärien vakiintumisen myötä ruokalistaa voitiin monipuolistaa ja palauttaa tasolle, johon asiakkaat ovat tottuneet. Kesäkuussa päiväkodeissa ilmeni salmonellaepidemia, jonka syytä ympäristöterveydenhuolto ryhtyi välittömästi selvittämään. Loppuvuonna valmistui ympäristöterveydenhuollon raportti, eikä lopullista varmuutta tartunnanlähteestä saatu.

Keski-Suomen keskussairaala muutti tammikuussa uuteen sairaala Novaan ja tammikuussa oli henkilöstöressurssia vaativaa päällekkäistä toimintaa, koska Caterinasta tuotettiin ateriat vanhan sairaalan potilaille ja henkilöstöravintolaan ja kahvila Paussi oli avoinna muuttoon asti. Samanaikaisesti valmisteltiin sairaala Novan ravintolaa ja kahvilaa avattavaksi. Kukkumäen ruokapalvelukeskuksessa valmisteltiin keskitettyä aterioiden jakelua myös sairaala Novan potilasasiakkaille. Sekä keskitetyt että hajautetun jakelun päivittäinen ateriamäärä on noin 1900. Koronarajoitukset, laiterikot ja tilaongelmat vaikeuttivat ravintolan ja kahvilan toiminnan käynnistämistä. Kukkumäen ruokapalvelukeskuksessa laite- ja tilaongelmat jatkuivat koko vuoden 2021, vaikka niiden suhteen oltiin aktiivisesti yhteydessä eri tahojen kanssa. Vuoden aikana neuvoteltiin sairaanhoitopiirin kanssa mm. aterioiden tilaus- ja toimitusaikatauluista, kalattomasta ruokavaliosta, erityisruokavalioiden ainesosien merkitsemisestä sekä ruokatilausten virheistä. Joulukuussa 2020 alkanut Palokan kaupunginsairaalan keittiön remontti eteni suunnitelmien mukaisesti. Keljon kuumennuskeittiön toiminta lakkasi Keljon palvelukeskuksen tiloissa kesällä 2021 ja siirtyi Palokkaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023. Siirto koskee myös tukipalveluja, joten hyvinvointialueelle siirtyy myös sosiaali- ja terveyspalvelujen ruokapalvelut ja osa hallinnollista työtä tekeviä. Kylän Kattaukselta hyvinvointialueelle siirtyy noin 150 työntekijää liikkeenluovutuksen periaattein. Hyvinvointialueelle siirtymisen valmistelu aloitettiin loppuvuodesta 2021 kokoamalla hyvinvointialueelle tietoja taloudesta, sopimuksista ja siirtävästä henkilöstöstä.

Koronapandemian vaikutukset

Vuonna 2021 koronapandemian vaikutukset Kylän Kattaukseen toimintaan jatkuivat edelleen suurina. Arvion mukaan välipalamyynnin, henkilöstöruokailun ja tilaustarjoilun tuloista jäi saamatta 0,72M€. Jatkonut koronapandemia on aiheuttanut henkilöstön sijaiskustannusten kasvua 0,4M€.

Karanteenien ja etäopiskelun vuoksi vuoden aikana ateriapaketteja toimitettiin 10 194 annosta. Koulujen palvelukeittiöissä koronatilanteesta johtuvat poikkeusolot ovat näkyneet luokkaruokailun, pidennettyjen ruokailuaikojen ja tehostetun siivouksen muodossa. Hävikin hallinta on ollut normaalia haasteellisempaa, koska ulkopuolisia hävikkiruokailijoita ei ole edelleenkään voitu palvella. Luokkaruokailu on myös lisännyt hävikin määrää, samoin korona-altistumisista johtuva ennakoimattomuus ruokailijamäärissä. Kouluissa aloitettiin maksullisen välipalan myynti lokakuussa syysloman jälkeen, kun ruokailussa voitiin palata normaaliajan käytäntöihin ja ruokailuaikojen porrastukset ja luokkaruokailut lopetettiin koronarajoitusten keventymisen myötä. Välipalan myynti lopetettiin ja poikkeuksellisiin ruokailujärjestelyihin palattiin taas muutaman viikon kuluttua. Henkilöstöruokailussa ja kahvila-palveluissa koronapandemia aiheutti asiakasmäärien vähenemistä, erilaisia varautumistoimenpiteitä ja lisäresursointia. Päiväkeskustoimintaa alettiin avata portaittain loppuvuonna.

Koronapandemia on vaikuttanut toiminnallisiin tavoitteisiin monin tavoin. Esimerkiksi Rekry, työelämä & koulutus -tapahtumaa ei järjestetty vuonna 2021. Koronan vuoksi kaikki vuodelle 2021 suunnitellut tyky-tapahtumat ja merkkipäiväjuhlat siirrettiin myöhemmin järjestettäväksi. Lasten Parlamentin Makuraati valitsee yleensä vuosittain uusia ruokalajeja ruokalistalle, mutta koronatilanteen vuoksi makuraatia ei vuonna 2021 järjestetty. Koronan vuoksi miltei kaikki resurssiviisaat toiminnot jäivät tauolle. Ympäristöauditointeja ei voitu tehdä, tarjottimet otettiin takaisin käyttöön hygieniasyistä ja ruokahävikkiä syntyy normaalia enemmän muun muassa luokkaruokailun ja karanteenien vuoksi. Hävikkiruokailua ei voida järjestää, kun ulkopuolisten vierailua tiloissa rajoitetaan. Myös kertakäyttö-astioiden ja -pakkaamisen määrää on jouduttu lisäämään. Vuonna 2021 työntutkimuksia ei tehty johtuen koronatilanteesta.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskienhallinnan järjestäminen ja vastuut

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelyitä, joiden avulla tunnistetaan ja arvioidaan toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi. Riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa toiminnan häiriötön ja laadukas toteutuminen. Hallintosääntö sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja ohjeet määrittelevät riskienhallinnan menettelyt ja vastuut. Kylän Kattaus -liikelaitos ja sen johto on järjestänyt ja toteuttanut vastuualueensa riskienhallinnan näiden sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti. Johto ja esimiehet ovat käyneet henkilöstön kanssa riskienhallintaa ja sen ohjeita läpi. Vastuut ovat selkeät, mutta toteuttamista ja valvontaa on syytä edelleen kehittää.

Toimintaympäristöanalyysi ja riskiarvio

Vuoden 2021 aikana Kylän Kattaus -liikelaitoksessa on analysoitu toimintaympäristön muutoksia, tunnistettu tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioitu niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laadittu tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet merkittävimpien riskien hallitsemiseksi. Riskien arvioinnin, seurannan ja raportoinnin sekä dokumentoinnin tukena on käytössä yhdenmukainen työkalu, johon johtoryhmä on dokumentoinut riskiarvion ja toimenpiteet. Valmiusryhmä on lisäksi arvioinut valmiuteen ja varautumiseen liittyviä riskejä. Näin on muodostettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma, joka konkretisoi riskiprofiilin ja riskienhallinnan toimintamallin sekä prosessin tavoitteet ja vastuut. Arvioituja riskejä on seurattu neljännesvuosikatsausten yhteydessä. Kylän Kattaukseen perustettiin vuonna 2020 oma koronavalmiusryhmä, jonka tehtävänä on koordinaida ruokapalveluorganisaation toimintaa koronatilanteessa ja laatia ruokapalveluun suunnattuja ohjeita, joita päivitettiin tarpeen ja tehdyn riskiarvion mukaan. Kaupungin koronariskiarvioinnista tuli osa päivittäistä työtä.

Strategiset ja taloudelliset riskit

Talousarviossa merkittäviksi strategisiksi ja taloudellisiksi riskeiksi arvioitiin toimintaympäristössä tapahtuvat suuret muutokset kuten Sairaala Novan käyttöönoton viivästyminen, siitä johtuva päällekkäinen toiminta sekä vanhassa että uudessa sairaalassa sekä uuden tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönottoon liittyvät riskit kuten viivästyminen ja koronaepidemian aiheuttamat palvelutarpeen äkilliset muutokset ja kokoontumisrajoitukset, jotka aiheuttavat taloudellisia menetyksiä ja vaikeuttavat henkilöstön kouluttamista uuteen tuotannonohjausjärjestelmään.

Sairaalan Novan käyttöönoton siirtyminen marraskuulta 2020 tammikuulle 2021 aiheutti päällekkäistä toimintaa vanhassa ja uudessa sairaalassa ja vaati näin ylimääräistä henkilöstöresurssia. Laiterikot, tilaongelmat ja koronarajoitukset vaikeuttivat kahvilan ja ravintolan toiminnan käynnistämistä. Koko vuoden kestäneet laiterikot Kukkumäen ruokapalvelukeskuksessa vaikeuttivat ruokatuotannon toimintaa. Koronapandemian aiheuttamat rajoitukset vaikuttivat taloudellisesti mm. kahvilan ja ravintolan toimintaan sekä koululaisten välipalamyyntiin ja suur tapahtumien ruokapalvelumyynnin peruuntumiseen.

Operatiiviset riskit

Talousarviossa merkittäviksi operatiivisiksi riskeiksi arvioitiin henkilöstön työkykyyn, osaamiseen, avainhenkilöihin ja työvoiman puutteeseen liittyvät riskit.

Sijaistilanne on ollut erittäin haasteellinen. Poissaoloja oli paljon erityisesti koronatilanteen vuoksi, eikä varahenkilöiden määrä ole ollut riittävä tarpeeseen nähden. Ulkopuolisten sijaisten rekrytointi vei kohtuuttoman paljon aikaa, koska sijaisten saatavuus oli erittäin huono. Erityisesti palveluvastaavia ei ole tarjolla lainkaan. Kesällä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokapalvelutehtäviin rekrytoituista työntekijöistä kolme valittua työntekijää ei ottanut paikkaa vastaan tai irtisanoutui muuttaman päivän jälkeen. Kaikkiin tehtäviin ei ollut hakijoita lainkaan. Sijaisia ei saatu riittävää määrää ja koulutus- tai kokemusvaatimuksesta jouduttiin tinkimään, mikä osaltaan saattaa aiheuttaa riskejä toiminnassa ja kuormittaa erityisesti vakituisen henkilöstön jaksamista.

Vahinkoriskit

Ruokapalvelussa merkittävimmät riskit ovat ruokatuotantoon ja sen turvallisuuteen liittyvät riskit kuten ruokamyrkytys, virhe erityisruokavaliossa tai vieras esine ruoassa. Terveysvalvontaviranomaisen hyväksymä omavalvontasuunnitelma kattaa koko liikelaitoksen toiminnan. Omavalvonta on osa laadun tarkistusta, jolla varmistetaan elintarvikelainsäädännön määräysten noudattaminen. Omavalvontaa, omavalvontasuunnitelman päivitystä ja henkilöstön koulutusta tehdään jatkuvasti.

Riski virheestä erityisruokavaliossa kasvoi, koska uusi tuotannonohjausjärjestelmä otettiin käyttöön osin keskeneräisenä. Sairaala Novan valmistumisen myötä siirryttiin potilasruokailussa keskitettyyn jakeluun, eikä keskitetyn jakelun toiminnallisuutta kannattanut rakentaa vanhaan järjestelmään. Resurssit eivät riitä kahden tuotannonohjausjärjestelmän kehittämiseen. Asiakas voi muuttaa tilausta vielä edellisenä päivänä, mikä lisää virheen mahdollisuutta erityisruokavaliossa, sillä järjestelmässä ei ehditä välttämättä käsitellä viime hetken muutoksia. Riskin pienentämiseksi tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönottoa koko Kylän Kattauksessa siirrettiin ja porrastettiin, ja tuotannon ja tilaavan henkilöstön koulutusta lisättiin. Lisäksi yhteistyötä järjestelmäntoimittajan kanssa tiivistettiin järjestelmässä havaittujen ongelmien korjaamiseksi.

Kesäkuussa päiväkodeissa ilmeni salmonellaepidemia, jonka syytä ympäristöterveydenhuolto ryhtyi välittömästi selvittämään. Sairastuneita oli kaikkiaan yli 700 henkilöä ja yhteinen tekijä oli 18.6.2021 tarjottu päiväkotilounas. Ympäristöterveyden selvitysraportti valmistui syksyllä. Täyttä varmuutta ei saatu, mutta todennäköinen salmonellan aiheuttaja oli kotimainen kurkku tai saksalainen jäävuorisalaatti. Vaikka sekä keskuskeittiön että palvelukeittiöiden toimintatavat olivat omavalvontaohjeiden mukaisia, tehtiin omavalvontaohjeistukseen pieniä muutoksia, jäljitettävyyden parantamiseksi. Vastuuvahinkoilmoitus tehtiin pikaisesti, ja vastuu- ja korvauskysymyksiä selviteltiin vakuutusyhtiöiden kanssa koko loppuvuosi.

Kokonaisarvio

Kylän Kattaus –liikelaitoksessa riskienhallinnassa onnistuttiin hyvin vuoden 2020 aikana. Riskejä tunnistettiin ja niihin reagoitiin heti, kun ne todentuivat. Tiedostamisesta ja varautumisesta huolimatta riskejä toteutui. Tehokkaan omaehtoisen valvonnan avulla tuotetaan turvallista ja korkealaatuista ruokaa ja ennalta ehkäistään ruokaan liittyvät riskit. Riskin toteutumisen ennakoitua tulee kehittää edelleen ja riskiarvioinnin työkalu ottaa tehokkaampaan käyttöön. Arvioitujen riskien seuranta tulee parantaa ja tehostaa niin, että toimenpiteiden toteuttamista ja vaikuttavuutta seurataan säännöllisesti myös johtoryhmässä. Kokonaisarvio perustuu johtoryhmän omaan arvioon sekä Oiva-raporteista ja työpaikkatarkastuksista saatuihin hyviin arvioihin.

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan järjestäminen ja vastuut

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa johtamista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyjen avulla tuotetaan kohtuullinen varmuus tuloksellisesta ja tavoitteiden mukaisesta toiminnasta sekä hyvän hallinnon toteutumisesta ja toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta. Kaupunginvaltuusto vastaa kuntalain mukaisesti kaupungin toiminnasta ja taloudesta sekä päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kuntalain mukaan kaupunginhallituksen tulee huolehtia sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Lisäksi kaikki tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa varojen käytössä vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen johto on järjestänyt vastuualueensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan annettujen sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti. Valvontaa on toteutettu raportointijärjestelmän avulla sekä keittiöissä tehtävillä ohjauskäynneillä. Kassakoneen omaavien keittiöiden käteiskassat tarkistetaan normaalioloissa vähintään kerran vuodessa. Työpaikkaselvitykset tehdään suunnitelmusti ja havaitut korjausehdotukset hoidetaan. Omavalvonnan toteutumista seurataan sekä itse että terveystarkastajan toimesta. Oiva-raportit löytyvät valtakunnallisesta rekisteristä. Tarkastuskäynneillä ja selvityksissä havaittuihin epäkohtiin puututtiin ja tarvittaessa konsultoitiin kaupungin sisäistä tarkastusta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja tavoitteet

Riskienhallinnan työkalu otetaan tehokkaampaan käyttöön ja se synkronoidaan toimimaan paremmin yhteen säännöllisen raportoinnin kanssa kuukausittaista raportointia kehittämällä. Näin saadaan enemmän ja tarkempaa tietoa riskienhallinnan suunnittelua ja seuranta varten. Palautteiden ja reklamaatioiden keräämistä ja analysointia varten ei ole yhtenäistä järjestelmää, vaan ne lähetetään ja saadaan eri kanavien kautta. Kokonaiskuvan saamiseksi palautejärjestelmää on tarpeen kehittää.

Kokonaisarvio

Kokonaisuutena arvioituna Kylän Kattaus –liikelaitoksen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat hyvällä tasolla. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti kuukausi- ja neljännesvuosiraportoinnin yhteydessä sekä riskienhallinnan työkalun avulla. Lisäksi keittiöissä tehdään normaalioloissa säännöllisesti työpaikkaselvitykset, työsuojeluvaultutettujen ja -asiamiesten käynnit sekä Oiva-tarkastukset, joista saadut tulokset ja raportit ovat olleet hyviä. Mikäli raporteissa on havaittu puutteita toiminnassa, asiaan on puututtu välittömästi. Koronavirustilanteen vuoksi osa työpaikkaselvityksistä ja Oiva-tarkastuksista on jäänyt tekemättä. Vain välttämättömät työpaikkakäynnit on toteutettu, ja vuoden aikana tehtiin vain yksi kassatarkastus.

Valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

1. Toiminnan tehostaminen keskittämällä tuotanto kolmeen keskuskeittiöön kuuden sijaan. Tavoitetta mitataan liikevaihdon määrällä henkilötyövuotta kohti. Vuoden 2019 toteuma oli 73 748 euroa/htv. Tavoitteeksi vuodelle 2020 asetettiin 80 000 euroa/htv. Vuoden 2021 tavoite on 80 000 euroa/htv.

Tavoite toteutui. Tarkasteltaessa vuoden 2021 toiminnan tulosta asetettu liikevaihtotavoite saavutettiin. Kahden toimialan kanssa sovittiin 2 986 310 euron lisälaskutuksesta, jolloin ns. rahoitustulos savutettiin. Vuoden 2021 liikevaihdon määrä henkilötyövuotta kohti on 84 242 euroa/hvt.

2. Asiakaslähtöinen toiminta eri asiakasryhmien tarpeet huomioiden. Tavoitetta mitataan eri asiakasryhmille kohdennetuilla asiakastytyväisyyskyselyillä, joiden tavoitekeskiarvo vuodelle 2021 on 3,7 (asteikolla 1–5).

Tavoite toteutui. Asiakastytyväisyyskyselyt tehdään palvelusopimusten mukaisesti asiakkaan kanssa erikseen sopien. Jatkovaa palautetta kerätään kaupungin yhteisellä ePalautte -järjestelmällä. Asiakastytyväisyyskysely tehtiin terveyskeskusten henkilöstöravintoloihin Kyllössä, Palokassa ja Muuramessa. Vastausaika oli 29.11. – 13.12.2021. Asiakkailta kysyttiin mm. minkä arvosanan annat ruoalle, henkilökunnan palvelualltiudelle ja ravintolan siisteydelle. Asteikolla 1–5 näiden vastausten keskiarvo oli 4,3.

Strategiaa toteuttavien kehittämistoimenpiteiden toteutuminen

Kaupungin strategiaa ja Kylän Kattauksen strategisia linjauksia toteuttavia kehittämistoimenpiteitä toteutettiin seuraavasti:

1. Osaava, työvireinen ja kehittävä henkilöstö

- Henkilöstösuunnittelua tehostetaan siten, että henkilöitä on oikea määrä oikeissa tehtävissä.
- Rekrytointiprosessia, perehdyttämistä ja työnantajakuvaa kehitetään vastaamaan osaavan työvoiman puutteeseen.
- Henkilöstö koulutetaan uuden tuotannonohjausjärjestelmän käyttöön. Esimiesten ja henkilöstön perehtymistä ja kouluttamista omiin tehtäviinsä jatketaan työssä oppimalla, vertaisoppimisella ja koulutuksen avulla.
- Etätöyön johtamisen kehittäminen huomioiden etätöyön tuomat haasteet kuten työergonomia ja työyhteisön yhtenäisyys.

Vuonna 2021 hankittiin Henkilöstösuunnittelun tehostamista varten Ruokapalvelujen työvoimatarpeen mitoitusohjelmisto. Työntutkimuksia ei tehty johtuen koronatilanteesta ja muista päällekkäisistä projekteista. Työntutkimuksia ja ruokapalveluiden työvoimatarpeen mitoituksia jatketaan vuonna 2022, kun uusi mitoitusohjelma Atop otetaan käyttöön. Loppuvuonna aloitettiin palvelussuhteeseen liittyvien prosessien kuvaaminen tukemaan henkilöstöjohtamista.

Vuoden 2021 tavoitteena oli rekrytointiprosessin tehostaminen ja ajanmukaistaminen sekä perehdyttämisen ja työnantajakuvan kehittäminen. Edellisvuonna aloitettua tiiviimpää yhteistyötä TE-keskuksen kanssa jatkettiin ja yhteistyötä kaupungin rekrytointipalvelujen kanssa tiivistettiin. Kylän Kattauksella on Kuntarekry-järjestelmässä jatkuva sijaishaku, johon työnhakijat voivat jättää avoimen työhakemuksen. Jokaiseen potentiaaliseen työnhakijaan otettiin yhteyttä puhelimitse. Lyhytaikaisten sijaisten saanti on kuitenkin ollut erittäin haasteellista ja sijaisrekisteri on supistunut oleellisesti edellisiin vuosiin verrattuna. Syksyllä kohdennettiin somessa sijaisrekrytointi-ilmoitus Duunitorin maksullisen kampanjan avulla paremmin kohderyhmille, mutta se ei juurikaan vaikuttanut hakijamääriin.

Uuden Aromin käyttönotossa hyödynnettiin laajasti etäkoulutuksia sekä videoita ohjeistuksia. Videoituja ohjeita tehtiin ohjelman eri toiminnoista sekä Kylän Kattauksen omalle henkilökunnalle, että tilaajille. Koronahaasteista huolimatta koulutukset saatiin pidettyä, pääsääntöisesti Teams-koulutuksina.

Etätöyöhön siirryttiin sujuvasti ja etätöyön johtamisen kehittämistä tehtiin kaupungin ohjeistuksen mukaisesti ja kehittämistä jatketaan vuonna 2022.

2. Laadukas asiakaskokemus

- Asiakaskokemuksen kehittäminen siten, että parannetaan kykyä vastata asiakkaan tarpeisiin.
- Asiakaspalautteen mittaamisen uudistaminen ja palautteen hyödyntämisen tehostaminen
- Asiakaspalvelun ja -mallien kehittäminen

Laadukkaan asiakaskokemuksen kehittäminen ei toteutunut vuonna 2021 kuin osittain. Asiakaspalautteisiin vastataan mahdollisimman nopeasti ja toimintaa pyritään kehittämään palautteiden pohjalta. Asiakaspalautteen mittaamisen uudistaminen ja kehittäminen siirtyy vuodelle 2022. Sairaala Novan ravintola Poukaman ja kahvila Solinan nimet ja visuaalinen ilme suunniteltiin yhdessä Avidly Oyj:n kanssa. Uuden ilmeen mukaiset asiakirjapohjat ja logot otettiin käyttöön opasteissa ja tiedotuksessa. Asiakasruokalistoissa siirryttiin myös Sotessa Aromi14 järjestelmän e-ruokalistoihin, poikkeuksena Ravintola Poukama ja kotiin kuljetettavat ateriat.

3. Resurssiviisas toiminta

- Kylän Kattauksen ympäristöohjelman ja ruokastrategian sekä Resurssiviisas Jyväskylä ohjelman 2040 noudattaminen. Vuonna 2021 tavoitteena säilyttää saavutettu taso niukkenevista resursseista huolimatta.
- Hävikin vähentäminen osto-osaamista kehittämällä ja ostamista keskittämällä
- Vähennetään lihavalmisteiden ja punaisen lihan käyttöä ravitsemuksen ja ympäristön myönteisten vaikutusten vuoksi.

Kylän Kattaus edisti resurssiviisasta toimintaa oman ympäristöohjelman ja ruokastrategian mukaisesti. Kylän Kattauksen vastuullisuustyötä koordinoimaan perustettiin alkuvuonna 2021 vastuullisuustyöryhmä. Työryhmä valmisteli mm. vastuullisuussuunnitelman, tutustui markkinoilla oleviin ruokahävikin vähentämiseen tarkoitettuihin sovelluksiin ja osallistui Jyväskylän kaupungin Circwaste-hankkeen kokeiluun. Kokeilussa testattiin Biovaaka-järjestelmän käyttöä Vaajakummun koululla syksyllä 2021. Ruokahävikin mittaaminen ja vähentäminen asetettiin yhdeksi ruokapalvelun merkittävimmistä resurssiviisautavoitteista. Sosiaali- ja terveystieteiden ruokapalveluissa lihavalmisteiden ja punaisen lihan käyttöä edistettiin mutta maltillisesti asiakaspalautteen vuoksi ja varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen ruokapalveluissa pysyttiin samalla tasolla.

4. Digitalisaatiota hyödyntävät palvelut

- Uuden tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönotto ja jalkauttaminen.
- Sähköisen maksamisen laajentaminen ja kehittäminen.
- Uuden kassajärjestelmän käyttöönotto sairaala Novan kahvilassa ja ravintolassa.
- Etäpalaverien ja -koulutusten vakiinnuttaminen koko henkilöstön pysyväksi käytännöksi.

Vuonna 2019 aloitettu uuden tuotannonohjausjärjestelmän rakentaminen eteni, mutta aikataulua on jouduttu useampaan kertaan päivittämään vuosina 2020 ja 2021. Uuden Aromin käyttöönotto on osoittautunut suuremmaksi projektiksi kuin alun perin osattiin suunnitella. Lisäresurssia on jouduttu keittiölle varaamaan ja päällekkäin menneet isot muutokset tuotantokeittiössä sekä palvelukeittiössä ovat hankaloittaneet myös Aromiprojektin etenemistä

Loppuvuonna 2019 aloitettiin pilottikokeilu välipalan ja henkilökunta-aterian mobiilimaksamisesta. Mobiilisovellukseen voi ladata rahasaldoa kaupungin verkkokaupasta. Mobiilimaksaminen on käytössä kaikissa koululuissa ja päiväkodeissa, joissa Kylän Kattauksen palvelua tarjolla. Koronapandemian vuoksi välipalamyynä on ollut pääosin tauolla, ja siitä johtuen käyttäjien määrä ei ole kasvanut odotetusti. Sairaala Novan ravintolassa ja kahvilassa otettiin loppuvuonna 2020 käyttöön uusi kassajärjestelmä. Käyttäjät koulutettiin ja järjestelmä otettiin tuotantokäyttöön tammikuussa 2021. Kassajärjestelmät, Aromi-integraatio sekä mobiilimaksamisen ja maksukorttien latausominaisuuden suunnittelu on aloitettu ja käyttöönotto on siirtynyt. Jatkokehitys vaatii tarkempaa selvitystä asiakkaan tarpeista.

Etäpalaverit ja -koulutukset ovat vakiintuneet osaksi toimintaa, ja palaverit järjestetään jatkossa pääosin etäyhteyksin. Henkilöstön kanssakäymiseen kasvokkain panostetaan jatkossa esim. tyhy-tapahtumissa.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen talousarvion toteutumisvertailu

1 000 euroa	TA 2021	Muutokset	TA/M 2021	Toteuma	Poikkeama
TUOSLASKELMA					
Toimintatulot	26 789,7	1 276,6	28 066,3	28 182,5	116,2
Toimintamenot	-26 789,7	-1 276,6	-28 066,3	-28 060,5	5,8
Toimintakate	0,0	0,0	0,0	122,0	122,0
Rahoitustulot ja -menot					
Muut rahoitustulot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut rahoitusmenot	0,0	0,0	0,0	-2,5	-2,5
Vuosikate	0,0	0,0	0,0	119,5	119,5
Tuloverot	0,0	0,0	0,0	-9,5	-9,5
Tilikauden tulos	0,0	0,0	0,0	109,9	119,5
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (sitova)	0,0	0,0	0,0	109,9	119,5
RAHOITUSLASKELMA					
Toiminnan rahavirta	0,0	0,0	0,0	109,9	109,9
Investointien rahavirta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoituksen rahavirta	0,0	0,0	0,0	-110,6	-110,6
Rahavarojen muutos	0,0	0,0	0,0	-0,6	-0,6

Taloudellinen tavoite

Liikelaitoksen toimintaa ohjataan kaupungin talousarvion suunnitteluohjeessa annettavalla hinnoitteluohjeella. Vuoden 2021 talousarviokehystä valmisteltiin vuoden 2019 tilinpäätöksen, vuoden 2020 raportointitietojen sekä vuotta 2021 koskevien talousennusteiden pohjalta. Koronapandemian vuoksi talousarviovalmistelu tehtiin epävarmassa tilanteessa. Kylän Kattaus-liikelaitokselle vuodelle 2021 annetun taloussuunnittelu- ja hinnoitteluohjeen mukaisesti tilikauden tuloksen tuli olla 0 euroa ja hinnoitteluun tuli tehdä 4,0 % hintojen korotus johtuen uusista toimitiloista.

Laaditun tilinpäätösennusteen ja elokuun taloudentoteuman sekä tiedossa olevien loppuvuoden tulojen ja menojen perusteella tehtiin syksyllä talousarviomuutos. Toimintamenojen osalta talousarvioon tehtiin yhteensä 1 277 000 euron lisäys. Kasvu johtui lisääntyneistä sairauspoissaoloista ja niiden aiheuttamista sijaiskustannuksista sekä Aromi 14 -projektin viivästymisestä. Toimintatulojen osalta ulkoista liikevaihtoa pienennettiin 774 000 euroa johtuen Keski-Suomen sairaanhoitopiirin ja muiden ulkoisten asiakkaiden palvelutarpeen supistumisesta. Sisäisten asiakkaiden tilaustarjoilun kasvun, sekä kasvun ja oppimisen palvelujen palvelutarpeen lisäyksen vuoksi, talousarvion sisäistä liikevaihtoa nostettiin yhteensä 137 500 euroa. Liiketoiminnan muiden tuottojen osalta talousarvioon tehtiin 461 400 euron lisäys. Tulojen kasvu aiheutui Keski-Suomen keskussairaalan ruokapalvelukeskuksen ja muiden lakkautettujen keittiöiden kaluston myynnistä, Korpilahden kotiateriakuljetusten laskutuksesta, kouluhedelmätuesta sekä työterveyshuollon korvauksesta.

Edellä esitettyjen muutosten jälkeen Kylän Kattauksen tilikauden tulos tulisi olemaan -1 451 700 miljoonaa euroa alijäämäinen. Hinnoittelun tulee vastata aiheuttamisperiaatteen mukaisesti toiminnan toteutuneita todellisia kustannuksia. Jotta Kylän Kattauksen kertynyt alijäämä ei kasvaisi entisestään aiheuttaen paineita nostaa tulevien vuosien hinnoittelua epävakaa tavalla, tehtiin sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä kasvun ja oppimisen palveluiden sisäistä laskutusta koskien talousarvion muutokset, jotka lisäsivät Kylän Kattauksen sisäistä liikevaihtoa 1 451 700 euroa (sosiaali- ja terveyspalvelut 442 700 euroa ja kasvun ja oppimisen palvelut 1 009 000 euroa). Vuoden 2020 tilinpäätöksessä kertynyttä alijäämä on 2 216 762,63 euroa.

Vuoden 2021 liikevaihto toteutui 1,7 % muutettua talousarviota parempana johtuen pääosin kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä kasvun ja oppimisen palvelujen lisälaskutuksesta. Verrattuna

vuoden 2020 tilinpäätökseen liikevaihto nousi palvelutarpeen kasvusta johtuen varhaiskasvatuksen ruokapalveluissa 17,4 %, perusopetuksen ruokapalveluissa 22,7 %, sosiaali- ja terveystieteiden ruokapalveluissa 0,2 % ja sairaaloiden ruokapalveluissa 10,0 %. Edellä mainituissa luvuissa ei ole otettu huomioon kaupungin toimialojen lisälaskutusta. Henkilöstöruokailussa ja kahvilapalveluissa liikevaihto on supistunut 14,2 % verrattuna vuoden 2020 tilinpäätökseen koronapandemian ja asiakasmäärän vähenemisen vuoksi. Tilaaja pyrkii arvioimaan palveluntarpeensa riittävän ajoissa toiminnan suunnittelua ja talousarvion laadintaa varten. Päivähoito on tarkentanut mm. päivystysaikojen hoidon tarvetta, mikä on selkeyttänyt myös Kylän Kattauksen palvelun järjestämistä keskitetysti. Tilauskäytäntöjä kehitetään yhteistyössä jatkuvana työnä.

Taloudellisesti arvioituna Kylän Kattaus -liikelaitoksen talous toteutui muutettua talousarviota parempana johtuen pääosin kaupungin toimialojen 2 986 310 euron lisälaskutuksesta.

Liikelaitoksen toiminnan on lähtökohtaisesti oltava tehokasta ja kannattavaa. Kylän Kattauksen toiminnan on oltava taloudellisesti tuloksellista ja liikelaitoksen on katettava sekä menot, että kehittämiskulut toiminnasta saatavilla tuloilla.

Vuoden 2021 tilinpäätös osoittaa, että koronapandemialla ja Kukkumäen ruokapalvelukeskuksen perustamisella oli merkittävät vaikutukset Kylän Kattauksen talouteen ja toimintaan. Koronapandemiasta huolimatta Kylän Kattaus on selviytynyt toiminnan vaihtelun asettamista haasteista ja ennakkoimattomista riskeistä. Ennakoitujen suurten muutosten huolellisesta valmistautumisesta huolimatta virheitä ja laatueroja sattui vuoden aikana.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Muutos 2020-2021, %
Tunnusluvut:				
Liikevaihto / henkilötyövuosi, euroa	73 401	80 000	84 242	14,8 %
Aterioita / vuosi, 1000 kpl	6 796,1	7 827,2	7 781,0	14,5 %
Henkilötyövuodet	324,7	323,5	327,9	1,0 %
Toimipisteet, kpl	94	96	89	-5,3 %
Toimitilat, m ²	15 211,9	12 700,8	12 427,0	-18,3 %
Mittarit				
Asiakastyytyväisyys	-	3,7	4,3	
Koulutus, pv / henkilö	1,0	3,0	0,7	-30,0 %
Sairauslomapäivät / htv	23,6	17,0	24,0	1,7 %
Työtyytyväisyys	-	3,0	-	

Kylän Kattaus -liikelaitoksen tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2021		1.1.-31.12.2020	
Liikevaihto		27 622 999,74		23 833 344,24
Liiketoiminnan muut tuotot		559 484,05		357 803,36
Tuet ja avustukset kunnalta		0,00		2 047 796,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-8 002 645,10		-8 870 188,19	
Palvelujen ostot	<u>-2 121 798,30</u>	-10 124 443,40	<u>-2 257 443,44</u>	-11 127 631,63
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-10 118 819,22		-10 894 455,41	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-2 038 171,81		-2 187 952,95	
Muut henkilösivukulut	<u>-443 100,16</u>	-12 600 091,19	<u>-439 872,82</u>	-13 522 281,18
Liiketoiminnan muut kulut		<u>-5 335 986,29</u>		<u>-4 771 967,59</u>
Liikelylijäämä (-alijäämä)		121 962,91		-3 182 936,80
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	4,57		8,51	
Muut rahoituskulut	<u>-2 485,11</u>	-2 480,54	<u>-1 856,04</u>	-1 847,53
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		119 482,37		-3 184 784,33
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		119 482,37		-3 184 784,33
Tuloverot		-9 534,72		0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		109 947,65		-3 184 784,33
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Voitto, %		0,4 %		-13,4 %

Kylän Kattaus -liikelaitoksella ei ole sijoitettua pääoman tuottoa ja kunnan sijoittaman pääoman tuottoa, tunnuslukuja sijoitetun pääoman tuotto ja kunnan sijoittaman pääoman tuotto ei voida laskea.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen rahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2021	1.1. - 31.12.2020
Toiminnan rahavirta		
Liikelyjäämä (-alijäämä)	121 962,91	-3 182 936,80
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 480,54	-1 847,53
Tuloverot	-9 534,72	0,00
	109 947,65	-3 184 784,33
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	109 947,65	-3 184 784,33
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	1 218,00
Saamisten muutos kunnalta	174 483,07	2 853 860,21
Saamisten muutos muilta	-87 602,85	545 824,25
Korottomien velkojen muutos muilta	-197 447,87	-216 118,13
Rahoituksen rahavirta	-110 567,65	3 184 784,33
Rahavarojen muutos	-620,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	3 202,00	3 822,00
Rahavarat 1.1.	-3 822,00	-3 822,00
	-620,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, 1000 euroa	-3 967,9	-2 834,3
Kassan riittävyys, pv	-0,04	-0,05
Quick ratio	0,3	0,3
Current ratio	0,3	0,3

Kylän Kattaus -liikelaitoksella ei ole investointeja ja lainoja, tunnuslukuja investointien tulorahoitus ja lainanhoitokate ei voida laskea.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen tase

	31.12.2021	31.12.2020
VASTAAVAA		
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	465 247,83	415 345,32
Saamiset kunnalta	267 633,63	442 116,70
Muut saamiset	103 276,03	139 143,94
Siirtosaamiset	154 918,45	81 350,20
	<u>991 075,94</u>	<u>1 077 956,16</u>
Rahat ja pankkisaamiset	3 202,00	3 822,00
	<u>994 277,94</u>	<u>1 081 778,16</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	994 277,94	1 081 778,16
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-2 216 762,63	968 021,70
		-3 184
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	109 947,65	784,33
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	845 451,71	1 026 618,41
Muut velat	376 724,07	383 670,62
Siirtovelat	1 878 917,14	1 888 251,76
	<u>3 101 092,92</u>	<u>3 298 540,79</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	994 277,94	1 081 778,16
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	-211,9	-204,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	11,0	12,6
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	11,2	12,8
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 euroa	-2 107	-2 217

Kylän Kattaus -liikelaitoksella ei ole lainoja, tunnuslukuja lainankanta ja lainasaamiset ei voida laskea.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 109 947,65 euroa, siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien yli-/alijäämään.

Kylän Kattaus -liikelaitoksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

2) Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman ja rahoituslaskelman vertailutietoina on esitetty vuoden 2020 tilinpäätöstiedot.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot

	2021	2020
Päiväkotien ruokapalvelut	8 997 372,12	6 261 148,21
Koulujen ruokapalvelut	7 080 032,05	5 452 758,06
Vanhusten ruokapalvelut	7 240 196,50	6 309 310,53
Sairaalaruokailu	2 665 694,83	2 240 315,66
Sairaalan osastojen ruokapalvelut	0,00	1 639 603,93
Henkilöstöravintola ja kahvilapalvelut	1 541 682,66	1 834 920,94
Tuotanto	569 055,07	359 518,35
Hallinto	88 450,56	2 141 367,92
Toimintatuotot yhteensä	28 182 483,79	26 238 943,60

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

23) Saamisten erittely

	2021		2020	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa Jyväskylä on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	313 510,54	0,00	248 556,13
Yhteensä	0,00	313 510,54	0,00	248 556,13
Saamiset kunnalta				
Muut saamiset	0,00	267 633,63	0,00	442 116,70
Yhteensä	0,00	267 633,63	0,00	442 116,70
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	151 737,29	0,00	166 789,19
Muut saamiset	0,00	103 276,03	0,00	139 143,94
Siirtosaamiset	0,00	154 918,45	0,00	81 350,20
Yhteensä	0,00	409 931,77	0,00	387 283,33
Saamiset yhteensä	0,00	991 075,94	0,00	1 077 956,16

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Tulojäämät		
Korvaus työterveyshuollosta	79 945,00	49 920,00
Kouluhedelmätuki	35 735,43	0,00
Muut tulojäämät	39 238,02	31 430,20
Tulojäämät yhteensä	154 918,45	81 350,20
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	154 918,45	81 350,20

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely

	2021	2020
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-2 216 762,63	968 021,70
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-2 216 762,63	968 021,70
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	109 947,65	-3 184 784,33
Oma pääoma yhteensä	-2 106 814,98	-2 216 762,63

30) Vieras pääoma

Lyhytaikainen	2021	2020
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	136,16	1 156,80
Yhteensä	136,16	1 156,80
Velat kuntayhtymille, joissa Jyväskylä on jäsenenä		
Ostovelat	21 022,61	41 661,06
Yhteensä	21 022,61	41 661,06
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyhteisöille		
Ostovelat	5 131,22	10 727,54
Yhteensä	5 131,22	10 727,54
Velat muille		
Ostovelat	819 161,72	973 073,01
Muut velat	376 724,07	383 670,62
Siirtovelat	1 878 917,14	1 888 251,76
Yhteensä	3 074 802,93	3 244 995,39
Vieras pääoma yhteensä	3 101 092,92	3 298 540,79

32) Muiden velkojen erittely

	2021	2020
Muut velat		
Muut velat	376 724,07	383 670,62
Muut velat yhteensä	376 724,07	383 670,62

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Menojäämät		
Palkkojen ja henkilöstösivukulujen jaksotukset	1 762 087,80	1 711 807,03
Muut menojäämät	116 829,34	176 444,73
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	1 878 917,14	1 888 251,76

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

38) Vuokrasopimusten mukaiset jäljellä olevat määrät

	2021	2020
Vuokravastuut		
Leasingvastuut yhteensä	63 378,54	60 774,05
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	63 378,54	60 774,05

Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

Jyväskylän kaupunki laatii laajemman, erillisen ympäristötilinpäätöksen.

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2021	2020
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	356	351
vakinaiset	297	274
määräaikaiset	55	73
työllistetyt	2	1
oppisopimus	2	3

43) Henkilöstökulut

Henkilöstökulut on esitetty tilinpäätöslaskelmien yhteydessä.

5.1.3 KESKI-SUOMEN PELASTUSLAITOS -LIIKELAITOS

Olenaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen sekä arvio tulevasta kehityksestä

Pelastustoimen sisäisen ja ulkoisen toimintaympäristön muutokset

Toimintavuosi 2021 oli maamme pelastustoimen ja Keski-Suomen pelastuslaitoksen toiminnassa merkittävä uudistusprosessien käynnistymisvuosi. Keski-Suomen pelastuslaitoksella palasimme alkuvuodesta poikkeusluvan mukaiseen työaikaan työvuoroissa pelastushenkilöstön osalta. Muutos näkyi välittömästi työhyvinvoinnin ja työnantajamaineen paranemisena – henkilöstövoimavarojen ja työhyvinvoinnin johtamiseen panostamisena. Henkilöstövoimavarojen riittävyys nousi kansallisella tasolla pelastustoimessa huolenaiheeksi. Palvelutasopuutteiden korjaamiseksi ja pelastustoimen varallaolojärjestelmän muutoksista johtuen toimialalle konkretisoitui pelastajapula, joka näkyi pelastuslaitosten kesken kilpailuna uusista työntekijöistä. Pelastajien saatavuus, osaamisen kahdentaminen ja organisaation avainhenkilöriippuvuus tunnistettiin merkittävimmiksi henkilöstövoimavaroihin kohdentuviksi riskeiksi.

Toimintavuoden aikana Työtuomioistuimessa käsiteltiin pelastustoimen varallaoloa koskevia kanteita Keski-Suomen ja kansallisella tasolla useamman pelastuslaitoksen osalta. Jyväskylän kaupunki/Keski-Suomen pelastuslaitos veloitettiin maksamaan viiden viranhaltijan osalta takautuvat palkkasaatavat Työtuomioistuimen katsottua varallaoloajan kokonaisuudessaan työajaksi kantajien osalta. Varallaolojärjestelmää koskevan oikeustilan kehittymistä arvioitiin läpi toimintavuoden pelastustoimessa valtakunnallisella tasolla ja muutoksia lähdettiin toteuttamaan usealla pelastustoimen alueella suunnitelmallisesti. Keski-Suomen pelastuslaitoksella operatiivinen johtamisjärjestelmä uudistettiin keväällä 2021.

Kesällä eduskunnassa hyväksyttiin laki sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja pelastustoimeen koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta (616/2021). ”Voimaantulolain” mukaisesti Keski-Suomen sairaanhoitopiiri asetti Keski-Suomen väliaikaisen valmistelutoimielimen valmistelemaan Keski-Suomen hyvinvointialueen hallinnon käynnistymistä. Pelastustoimen uudistus on osa hyvinvointialueuudistusta. Pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy Keski-Suomen hyvinvointialueelle 1.1.2023. Pelastustoimen vastuuvastuu valmistelijana vuoden 2021 toimi pelastusjohtaja ja väliaikaisen valmistelutoimielimen sekä pelastustoimen vastuuvastuu valmistelijan tueksi perustettiin Pelastustoimen jaosto valmistelutyötä tekemään. Valmistelutyö jatkuu läpi toimintavuoden 2022 ja tavoitteena on pelastustoimen turvallinen siirto Keski-Suomen hyvinvointialueen järjestämisvastuulle.

Koronapandemia toi yhteiskuntaamme ja Keski-Suomen pelastuslaitoksen toimintaan rajoitteita. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston sekä Jyväskylän kaupungin poikkeusolojen johtoryhmän päätösten mukaisesti kokoontumisrajoitukset näkyivät pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnän suoritemäärissä sekä osaamisen hallinnan haasteina, erityisesti sopimushenkilöstön koulutusten osalta. Pelastustoimen ja ensihoitopalvelun palvelutasossa ei aiheutunut merkittäviä poikkeamia koronasta johtuen. Oman toiminnan turvaamiseen kiinnitettiin huomioita läpi toimintavuoden palvelutuotannon ylläpitämiseksi. Organisaation oma varautuminen ja jatkuvuudenhallinta on merkittävässä roolissa turvallisuusviranomaisten toiminnassa ja toiminnan suunnittelussa.

Talous

Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitoksen 2021 vuoden tilinpäätös oli 668 862,93 euroa ylijäämäinen. Edellisiltä vuosilta on alijäämää 117 578,83 euroa, jolloin taseen omaksi pääomaksi muodostui 551 284,10 euroa. Koko laitoksen tulot olivat 36 946 705,28 euroa, toimintamenot 35 399 492,68 euroa ja poistot 876 460,50 euroa. Pelastustoimen toimintamenot olivat 24 369 347,87 euroa ja poistot 832 718,23 euroa. Tilikaudelta tuli pelastustoimelle ylijäämää 484 258,77 euroa. Pelastuslaitoksen tulosta nosti myös ensihoitopalvelun ylijäämäinen tulos 184 604,16 euroa, mikä suurimmalta osaltaan aiheutui takautuvasti maksetuista Kela-korvauksista. Tulosta nosti myös Viitasaaren paloasemahanke, minkä kustannukset alittivat budjetoidun summan. Pelastuslaitos on varautunut

tilinpäätöksessään varallaolokiistaan liittyvään varalla olleiden työntekijöiden tekemää korvausvaatimusta varten yhteensä 352 000,00 euron varauksella.

Sairaanhoitopiirin kanssa tehdyn sopimuksen (ns. nollasopimus) mukaan sairaanhoitopiiri korvaa pelastuslaitokselle ensihoitopalvelujen tuottamisesta aiheutuneet nettokustannukset. Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitos palautti valmiuskorvauksia yhteensä 145 287,74 euroa sairaanhoitopiirille.

Koronakustannuksia kirjattiin 1.1.2021-31.12.2021 yhteensä 77 644 euroa.

Investoinnit

Vuoden 2021 aikana investoitiin ajoneuvoihin seuraavasti: Pelastuslaitos hankki kaksi säiliösammutusautoa sekä kaksi moottorikelkkaa. Tämän lisäksi investoitiin mm. TUVE ja PEKE/KEJO -tietokonelaitteisiin sekä öljyntorjuntakalustoon.

Leasingit

Leasing-periaatteella hankittiin ensihoitoon kolme ambulanssia.

Tulevan kehityksen arviointi

Keski-Suomen pelastuslaitos-liikelaitoksen tulevien vuosien taloudelliseen ja toiminnalliseen kehitykseen vaikuttaa maakunnallisen ja sosiaali- ja terveystoimen (SOTE) uudistustyön tuomat hallinnolliset ja taloudelliset muutokset sekä ulkoistamiset tai tehtävien uudelleenorganisoinnit.

Pelastuslaitoksen tavoitteena on vähintään turvata nykyinen palvelutaso ja lisätä toiminnan tuottavuutta. Näihin tavoitteisiin yltäminen edellyttää sitä, että henkilöstö ovat tehokkaassa käytössä ja digitalisaation avulla pystytään sekä prosessien automaatioastetta ja tehokkuutta lisäämään palvelutasoa heikentämättä. Näihin tavoitteiden konkreettisia työkaluja ovat mm: jatkuva osaamisen kehittäminen.

Pelastustoiminta

Keski-Suomen pelastuslaitos hoiti vuonna 2021 yhteensä 5 113 pelastustoimen tehtävää, mikä on noin 200 tehtävää vähemmän verrattuna vuoden 2020 tehtävämääriin. Viiden vuoden tarkastelujaksolla tehtävien lukumäärä on ollut laskusuuntainen vuosittaisen keskiarvon ollessa 5 278 tehtävää.

Eniten tehtäviä aiheuttivat liikenneonnettomuudet, joita oli 934 kpl. Rakennuspaloja/rakennuspalo-vaaroja oli yhteensä 272 ja näistä aiheutui yhteensä noin 6,2 miljoonan euron vahingot. Rakennuspaloissa uhattuna olleen omaisuuden arvo oli noin 43,8 miljoonaa euroa ja paloissa pelastettu arvo noin 37,6 miljoonaa euroa. Tulipaloissa menehtyi 3 henkilöä ja loukkaantui 12 henkilöä. Uhkaava rakennuspalo syttyi hoitolaitoksessa Hankasalmissa heinäkuussa. Palo johti useiden ihmisten evakointiin, mutta tehokkaan alkusammutustoiminnan ansiosta vahingot saatiin rajattua pienelle alueelle.

Eniten pelastustoimen tehtäviä oli kesäkuussa, yhteensä 787 kpl. Rauhällisin kuukausi tehtävämäärillä tarkasteltuna oli huhtikuu 316 tehtävällä. Kesäkuun osalta yksittäisenä onnettomuustyyppinä korostuivat vahingontorjuntatehtävät, joita oli 303 kpl. Tämä on lähes puolet kaikista vuoden 2021 vahingontorjuntatehtävistä. Maastopalot sijoittuivat pääasia touko-heinäkuun väliselle ajalle. Palanut maastoala oli kokonaisuudessaan noin 18 hehtaaria. Lisäksi Keski-Suomen pelastuslaitos osallistui merkittävällä henkilömäärällä Kalajoen maastopalon sammutukseen heinä-elokuun vaihteessa.

Onnettomuustyyppi (ensisijainen)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Ero 2020 -> 2021
Tulipalot	646	588	812	702	669	658	-33
Rakennuspalovaara	191	174	187	193	155	148	-7
Maastopalo	102	103	243	170	189	146	-43
Rakennuspalo	131	122	128	106	118	123	5
Liikennevälinepalo	120	105	133	124	115	112	-3
Muu tulipalo	102	84	121	109	92	129	37
Muut onnettomuudet	1876	1560	1884	1895	2159	1987	-172
Liikenneonnettomuus	798	893	958	1000	920	934	14
Vahingontorjuntatehtävä	688	300	494	516	800	646	-154
Öljyvahinko	136	159	168	151	172	148	-24
Ihmisen pelastaminen	143	121	138	118	149	135	-14
Eläimen pelastaminen	84	77	95	75	102	102	0
Vaarallisten aineiden onnettomuus	25	7	19	30	14	16	2
Sortuma/sortumavaara	2	0	10	3	1	4	3
Räjähdykset/räjähdyksvaara	0	3	2	2	1	2	1
Tarkastustehtävät	1585	1394	1657	1584	1574	1603	29
Automaattisen paloilmoittimen tarkastus-/varmistustehtävä	842	769	774	749	702	681	-21
Muu tarkastustehtävä	542	446	633	621	663	615	-48
Palovaroittimen tarkastustehtävä	201	179	250	214	209	307	98
Muiden viranomaisten tukeminen	1296	1329	1333	1231	908	885	-23
Ensivastetehtävä	1035	1010	994	813	523	504	-19
Avunantotehtävä	196	246	280	361	307	335	28
Virka-aputehtävä	65	73	59	57	78	46	-32
Yhteensä	5403	4871	5686	5412	5310	5133	-177

Taulukko. Keski-Suomen pelastuslaitoksen pelastustoiminnan tehtävät onnettomuustyyppineen 2016-2021

Rakennuspaloissa ja rakennuspalovaarojen vahingoiksi kirjattiin vuonna 2020 yhteensä 9,7 miljoonaa. Vahingon nousivat vuodesta 2019 (4,6 miljoonaa), mutta laskivat verrattuna vuoteen 2018, jolloin vahingot olivat noin 13,4 milj. euroa. Onnettomuuksissa menehtyi yhteensä 35 henkilöä, joista tulipaloissa neljä, liikenneonnettomuuksissa 17 ja muissa tapaturmissa 13. Vakavasti loukkaantuneita vuonna 2020 oli yhteensä 49, joista 39 liikenneonnettomuuksissa, 7 muissa onnettomuuksissa ja 3 tulipaloissa. Vuonna 2020 pelastuslaitos pelasti välittömästi vaarasta 123 henkilöä, joista rakennuspaloista 73 henkilöä, liikenneonnettomuuksista 23 ja muista onnettomuuksista 28 henkilöä. Onnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä on tavanomainen. Alla olevassa taulukossa on esitetty pelastuslaitoksen muodostuneet henkilövahingot vuosilta 2015-2020.

Keski-Suomen pelastuslaitoksen tehtävissä muodostuneet henkilövahingot 2016-2021

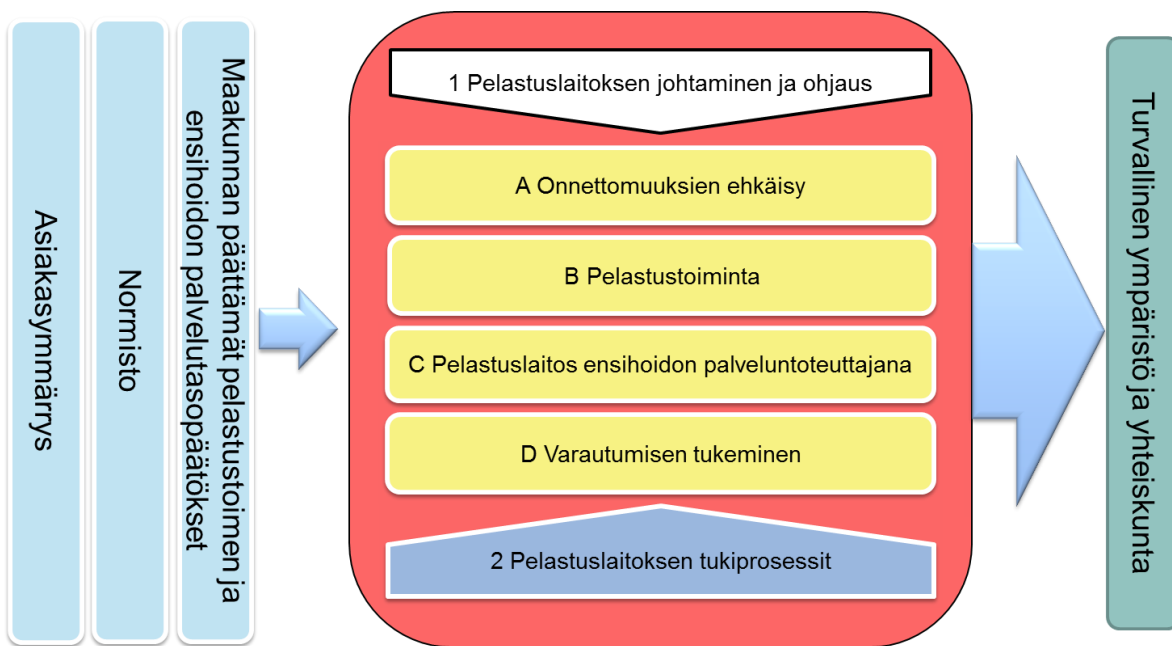
Vuosi	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tehtävien lukumäärä	5 403	4 871	5 686	5 412	5 308	5 311
Onnettomuudessa kuolleet (lkm)	34	38	37	25	35	22
Onnettomuudessa vakavasti loukkaantuneet (lkm)	60	77	64	58	49	30
Onnettomuudessa lievästi loukkaantuneet (lkm)	613	605	524	508	442	375

Taulukko. Keski-Suomen pelastuslaitoksen tehtävissä muodostuneet henkilövahingot 2016-2021

Riskienhallinta

Pelastustoimen sanaston mukaan riskienhallinta on järjestelmällistä toimintaa, joka sisältää riskianalyysin sekä tarvittavien toimenpiteiden suunnittelun, toteutuksen, seurannan ja korjaavat toimenpiteet.

Keski-Suomen pelastuslaitoksen kehittämissuunnitelmassa pelastuslaitoksen prosessikartassa riskienhallintaosaston ydinprosessit on nimetty A) onnettomuuksien ehkäisyksi ja D) varautumisen tukemiseksi (kuva 1). Toimintaympäristön analyysi puolestaan kuuluu Pelastuslaitoksen johtamiseen ja ohjaukseen. Normaali- ja poikkeusolojen uhkien kartoituksen, palontutinnan tulosten sekä onnettomuuskehityksen seurannan kautta tehtävä riskianalyysi vaikuttaa palveluverkon ja palveluiden suunnitteluun sijoittuen Pelastuslaitoksen tukiprosesseihin.

Kuva 1. Pelastuslaitoksen prosessikartta Keski-Suomen pelastuslaitoksen kehittämissuunnitelma.

COVID-19 koronavirusepidemian vaikutus toimintaan

Keski-Suomen pelastuslaitos tehosti vuoden 2020 aikana varautumiseen liittyvää toimintaa.

Tehostettu toiminta jatkui myös vuoden 2021 aikana. Valmiuspäällikkö vastasi tilannekuvan ja tilaneseurannan ylläpitämisestä yhdessä ennakointiryhmän kanssa. Pelastuslaitoksen henkilökunnalla on käytössään koronatieopankki, johon kerätään keskeisimmät ohjeet henkilöstön päivittäiseen toimintaan työpaikalla sekä työtehtävissä. Rajoitteiden jatkuessa ennakointiryhmä jatkaa edelleen toimintaansa ja kokoaa ajantasaiset tiedot epidemian vaikutuksista pelastuslaitoksen toiminnan riittävyyden arvioimiseksi. Ennakointiryhmä koostuu riskienhallinnan henkilöstön lisäksi työhyvinvointisuunnittelijasta.

Koronaepidemian jatkuminen vaikutti valvontatehtävien (palotarkastustehtäviä) tavoitteiden toteutumiseen myös vuoden 2021 aikana. Osa valvontatehtävistä suoritettiin asiakirjavalvonnan tapaisesti etäyhteydellä kiinteistöjen yhteyshenkilöiden ja pelastusviranomaisten kesken.

Onnettomuuksien ehkäisy

Onnettomuuksien ehkäisyn tärkeimmät tehtävät kuvataan pelastuslaissa ja pelastuslaitoksien palvelutasopäätöksissä. Niitä ovat mm. kaavoituksen vaikuttaminen, rakennushankkeen suunnittelu ja ohjaus, turvallisuusviestintä, valvontatehtävät, asiantuntija-avun antaminen muille viranomaisille sekä yhteistyö muiden viranomaisten ja tahojen kanssa. Lisäksi tehdään palontutkintaa, onnettomuusuhkien ja onnettomuuksien määrän sekä syiden kehityksen seurantaa ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Toiminta perustuu riskinarviotyöhön.

Varautuminen on viranomaisten lakisääteinen velvollisuus, johon riskienhallinta kuuluu tärkeänä osana. Riskienhallintaan kuuluu myös riittävien resurssien määrittäminen.

Käytännössä monimuotoinen onnettomuuksien ehkäisytyö näkyy asiakkaille turvallisuusviestintänä, riskiperusteisena valvontakohteiden määrittelynä, palotarkastuksina ja omavalvontakehotuksina, asiakirjavalvontana, asiantuntijalausuntoina mm. rakennuslupien käsittelyn yhteydessä ja räjähdysvaarallisten aineiden ja kemikaalien valvontatehtävissä.

Onnettomuuksien ja tapaturmiin johtaneita syitä arvioidaan ja analysoidaan jatkuvasti tilastoista (prontonet.fi). Tarvittaessa tehdään tarkempi palontutkinta yhdessä poliisiviranomaisten kanssa.

Toimintaympäristössä havaitut muutokset pyritään huomioimaan siten, että pelastustoimen palvelutaso vastaa paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia, myös poikkeusoloissa.

Valvontatehtävät

Pelastuslaitoksen valvonnan on oltava laadukasta, säännöllistä ja tehokasta. Toiminnan tavoitteet ja niiden edellyttämä suorituskyky määritellään riskienarvioinnin perusteella palvelutasopäätöksessä. Toiminnan tavoitteiden ja suorituskyvyn määrittelyssä otetaan huomioon pelastustoimen alueen erityispiirteet eli paikalliset olosuhteet ja alueella esiintyvät riskit.

Pelastuslaitos määritteli valvonnan toteuttamisen menettelyt ja kohdentamisen valvontasuunnitelmassa, jonka pelastusjohtaja vahvisti allekirjoituksellaan 3.12.2020. Valvonta-suunnitelman toteuttamista seurattiin kuukausittain. Valvontatyöhön käytettävissä olevat resurssit olivat 25,4 henkilötyövuotta.

Valvontatehtävien toteutumien vuosina 2014-2021 on esitetty seuraavassa taulukossa. Toimintamietelmien muutos perinteisestä palotarkastustapahtumasta asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten osalta tapahtuvaan paloturvallisuuden itsearvioon on toteutettu portaittain valtakunnallisen ohjauksen mukaisesti.

Valvontatehtävät vuosittain

Pelastustoimen alue	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Keski-Suomi	9 547	17906	15 386	15 417	14 562	14 020	14 326	13 913

Taulukko. Valvontatehtävämäärien jälkeen suluissa on esitetty vertailun vuoksi myös vuoden 2020 vastaavat luvut.

Asuin- ja vapaa-ajanrakennusten valvonta toteutettiin asukkaiden paloturvallisuuden itsearviointina. Valvontakirjeitä, jotka sisälsivät palautuslomakkeen, ohjeet ja oppaan, lähetettiin 15 499 kappaletta. Lomakkeita palautui täytettynä 11 764 kappaletta. Palautusprosentiksi muodostui 76 % (65 %). Valvonta toteutettiin edellisenä vuonna saatujen kokemusten perusteella postituspalvelun (ulkoistettu ostopalvelu) välityksellä muiden pelastuslaitosten tapaan.

Rakentamiseen ja muuhun pelastusviranomaisten toimintaan liittyvät lausunnot sekä viranomaisyhteistyö on toteutettu lähes kokonaan etätyöskentelynä (Teams-kokoukset). Erityiset palotarkastukset mm. valmistuviin uudiskohteisiin on toteutettu erityisjärjestelyin.

Yleiset palotarkastukset

Luokkiin A1-A6 kuuluvien laitos- ja yritys kohteiden tarkastusprosentti oli 95 % (91 %). Yhteensä vuonna 2021 tarkastusvuorossa olleista 1 349 kohteesta tarkastettiin 1 273 kappaletta. Asuin- ja vapaa-ajanrakennuksin suoritettiin kohdennettuja palotarkastuksia 130 kappaletta.

Hallintomenettelyn mukaisesti tarkastuskohteisiin suoritettiin jälkipalotarkastuksia 189 (246) kertaa. Uusien rakennusten yhteydessä tehtäviä erityisiä palotarkastuksia tehtiin vuonna 2021 Keski-Suomessa lisäksi 106 (193) kappaletta, erinäisistä syistä suunnitelmaan nähden ylimääräisiä palotarkastuksia 181 (162) ja yleisötilaisuuksien turvallisuusjärjestelyjen toteutukseksi tehtyjä palotarkastuskäyntejä 20 (10). Muita palotarkastuskäyntejä kirjattiin vuonna 2021 vielä 380 kappaletta.

Marras-joulukuussa onnettomuuksien ehkäisyresurssi painottui ilotulitteiden kaupan ja räjähteiden väliaikaisen varastoinnin valvontaan. Poliisille annettiin lausuntoja ilotulitusnäytöksistä joulun avaus-ten ja vuoden vaihteen paukutteluihin. Vahinkoja näissä ei päässyt syntymään.

Asiakirjavalvonta

Paloturvallisuuden itsearviointikohteiden osalta vuonna 2021 kirjattiin valvontasovellukseen 11 764 (10 321) kohteen tiedot. Pelastussuunnitelmia käsiteltiin 60 (50) uuden kohteen osalta.

Yleisötapahurtumien pelastussuunnitelmiä arvioitiin 182 (133) tilaisuudesta. Paloteknisten laitteistojen käyttöön-otto-, varmennus- ja määräaikaistarkastuspöytäkirjoja vietiin valvontasovellukseen 474 (366) kappaletta. Muuta asiakirjavalvontaa kirjautui tehdyksi 125 (83) kertaa. Kemikaalilainsäädännön nojalla tehtiin päätöksiä 153 kappaletta.

Turvallisuusviestintä

Pelastustoimella on merkittävä rooli turvallisen ja kriisinkestävän Suomen rakentamisessa. Keski-Suomen pelastuslaitoksen tärkein tehtävä on huolehtia keskisuomalaisten ja maakunnan alueella liikkuvien turvallisuudesta asiakaslähtöisesti. Turvallisuus ei synny vain turvallisuusviranomaisten toiminnasta, vaan sen rakentamiseen tarvitaan kaikkia. Jokainen ihminen ottaa vastuuta turvallisuudesta. Turvallisuusviestintä kuuluu osaltaan jokaisen pelastuslaitoksen henkilöstön työtehtäviin. Turvallisuusviestintä koostuu pelastustoimelle kuuluvasta koulutuksesta, neuvonnasta ja ohjauksesta. Turvallisuusviestinnässä otetaan huomioon valvonta- ja onnettomuustiedot sekä asiakasryhmien tarpeet. Valvonnan kautta saadaan tietoja, joita voidaan hyödyntää koulutuspalvelujen suunnittelussa.

Turvallisuusviestinnän toimintasuunnitelman toteutumiseen vaikuttivat valtakunnalliset ja alueelliset rajoitukset. Turvallisuusviestinnän ohjeita ja materiaalia julkaistiin median avulla eri tavoilla toteutettuna. Toiminta on ollut tehostettua, kohdennettua ja viikoittaista.

Turvallisuusviestintään liittyviä koulutus- ja neuvontatilaisuuksia järjestettiin vuonna 2021 yhteensä (suluissa vuosi 2020)

- 16 365 (8 744) henkilölle.
- Tämä vastaa noin 6 % (3 %) osuutta maakunnan väestömäärästä.
- Tilaisuuksien lukumäärä 500 oli vähän suurempi kuin edellinen vuosi.

Aihealueittain tilaisuuksissa annettiin eniten

- alkusammutuskoulutusta 212 (90) kertaa
- ensiapukoulutusta 98 (78) kertaa sekä neuvottiin
- toimimaan hätätilanteissa 56 (54) kertaa.

Kohderyhmittäin tarkasteltuna turvallisuuskoulutusta ja neuvontaa kohdistettiin vuonna 2021 eniten

- hoitolaitosten henkilökunnalle 119 (78) kertaa
- peruskoululaisille: 1.-6. luokille 62 (38) kertaa
- 7.-9. luokkalaisille 55 (54) kertaa.
- Lukiolaisille ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille koulutuksia pidettiin 26 (16) kertaa
- alle kouluikäisille 11 (11) kertaa.
- Päivähoitohenkilöstölle koulutusta annettiin 21 (19) kertaa
- oppilaitosten henkilökunnalle 12 (12) kertaa.
- Yrityksille suunnattuja koulutuksia oli 27 (25) kpl.

Sosiaalisen median kautta toteutettu turvallisuusviestintä ei sisälly edellä mainittuihin lukuihin.

Ensihoitopalvelu

Vuonna 2021 Keski-Suomen pelastuslaitos toteutti sairaanhoitopiiriin ja pelastuslaitoksen keskinäisessä yhteistoimintasopimuksessa sovittua ensihoitopalvelua Keski-Suomen maakunnan alueella yhteensä 20 ambulanssilla ja 41 ensivasteyksiköllä. Pelastuslaitoksen ambulanssien palvelun piirissä oli noin 245 000 maakunnan 275000 asukkaasta. Ensivastetoiminta kattoi koko maakunnan alueen. Ensihoidon vakinaisen henkilöstön määrä on yhteensä 163 työntekijää. Henkilöstöstä 136 on päätoimisia ensihoitajia ja 27 (htv) palomiestä. Näiden lisäksi ensihoito-organisaatioon kuuluvat ensihoitopäällikkö, kolme ensihoitomestaria ja ensihoidon asiantuntija. Ensivastetoiminnassa on mukana yhteensä n. 800 henkilöä.

Ensihoidon yksiköt ja niiden valmius

Pelastuslaitoksen 20 ambulanssista 15 on hoitotason ambulansseja ja 5 perustason ambulansseja. Kaikki ambulanssit ovat minuutin lähtövalmiudessa. Ambulansseista 15 on ympärivuorokautisessa (24/7) valmiudessa, 3 on valmiudessa 12 h vuorokaudessa jokaisena viikonpäivänä, 1 on valmiudessa 8 h arkisin ja 1 kpl 8 h arkisin ja 12 h lauantaina ja sunnuntaina. Muuramen, Karstulan ja Laukaan paloasemalle sijoitetut hoitotason ambulanssit ovat ensihoidon ja pelastuksen monitoimiyksikköjä, jotka hoitavat sekä ensihoidon että pelastuksen tehtäviä.

Sairaanhoitopiirin ja pelastuslaitoksen keskinäisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti pelastuslaitoksen ambulanssien päivystyspisteet sijaitsevat Jyväskylän, Muuramen, Petäjaveden, Keuruun, Joutsan, Äänekosken, Saarijärven, Kannonkosken, Viitasaaren, Kinnulan, Pihtiputaan, Karstulan ja Laukaan kunnissa. Sen lisäksi ensihoidon yksikkömme paikkaavat ambulanssiyhjiöitä myös oman toiminta-alueemme kuntien rajojen ulkopuolella lähimmän yksikön periaatteen mukaisesti.

Ensihoitopalvelun toiminta ja tilastot vuodelta 2021

Sairaanhoitopiirin hallitus päätti ensihoidon palvelutuotannon muutoksesta 1.9.2021. Päätöksessä muutettiin pohjoisen alueen tuotantotavasta, jota oli ennen hoitanut kolme eri yksityistä palvelutuottajaa. Keski-Suomen pelastuslaitos aloitti ensihoitopalvelun tuottajana Kannonkoskella, Kinnulassa, Pihtiputaalla ja Saarijärvellä Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alaisuudessa 30.11.2021.

Ensihoitotehtäviä tehtäviä vuoden 2021 aikana oli yhteensä 35 966 kpl. Edellisestä vuodesta tehtävien kokonaismäärä nousi 12 prosentilla, eli 3875 kappaleella. Tehtävämäärät ovat nousseet etenkin Jyväskylän seudulla, Äänekoskella ja Laukaassa. Muiden yksiköiden kohdalla tehtävämäärät ovat olleet edellisten vuosien mukaisia, kuitenkin valtaosalla edellisvuotta enemmän.

Käyttöasteet ovat edelleen korkeita Jyväskylän kaupungin alueella (47–55 prosenttia) ja etenkin Seppälän (EKS123) kohdalla 55 % on liian kuormittava. Korkeat käyttöasteet vaarantavat akuuttien potilaiden tavoitettavuutta, kun yksiköt ovat entistä enemmän kiinni tehtävillä.

Pelastuslaitos tuotti edelleen ensihoitoa tukevaa ensivastepalvelua neljältä päätoimisten miehittämältä 24/7 asemalta (Jyväskylä, Äänekoski), viideltä päiväpaloasemalta (Jämsä, Laukaa, Keuruu, Saarijärvi ja Viita-saari) sekä 32 sopimushenkilöstön miehittämältä paloasemalta jokaisen Keski-Suomen kunnan alueella. Ensivastetehtäviä kertomusvuotena suoritettiin 504 kpl. Edellisestä vuodesta laskua oli 19 tehtävää. Tehtävämäärän tippuminen selittyy KYS ERVA alueen muuttuneeseen hälytysohjeeseen, jossa ensivasteyksiköiden tehtäviä ja sitä kautta altistumisia koronalle haluttiin välttää.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskienhallinnan järjestäminen ja vastuut

Hallintosääntö sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja ohjeet määrittelevät riskienhallinnan menettelyt ja vastuut. Keski-Suomen pelastuslaitos –liikelaitoksen ja sen tilivelvollinen johto on järjestänyt ja toteuttanut vastuualueensa riskienhallinnan näiden sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti.

Toimintaympäristöanalyysi ja riski arvio

Toimintavuoden 2021 aikana ja alkuvuodesta 2022 on Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitoksessa analysoitu toimintaympäristön muutoksia, tunnistettu tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioitu niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laadittu tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet merkittävimpien riskien hallitsemiseksi. Myös laajempaa, kansainvälistä turvallisuustilannekuvaa pyritään ylläpitämään yhdistämällä avoimista lähteistä ja viranomaisilta saatuja tietoja

Pelastuslaitoksen riskienhallintaa on vastuullisen linjaorganisaation lisäksi kehitetty mm. hyvinvointialueen valmisteluun liittyvässä pelastustoimijaoksen organisaation varautuminen alatyöryhmässä, jossa on edustettuna KSTURVA jäsenistöä ja pelastuslaitoksen ensihoidon asiantuntija sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmässä, jossa on edustettuna Jyväskylän kaupungin keskeisimmät palveluiden tuottajat.

Hyvinvointialueen valmistelu varallaolojärjestelmän ja johtamisjärjestelmän uudistustarpeet johtuvat toimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista. Varallaolon lähtöaikavaatimus on ollut käsittelyssä monissa oikeusasteissa ja nykyistä toimintavalmiusvaatimusta ei voida täysin toteuttaa varallaololla. Tämä haastaa pelastustoimen toteuttamaan palvelutuotantonsa niin, että sille lainsäädännössä asetetut suorituskykyvaatimukset pystytään toteuttamaan kustannustehokkaasti.

Koronan aiheuttamien riskien hallitsemiseksi on pelastuslaitokselle perustettu ennakointiryhmä, joka koostaa tilannekuvaa koronatilanteesta ja toimii kokoavana yksikkönä ohjeiden laatimisessa palvelutason turvaamiseksi kaikissa olosuhteissa. Toistaiseksi riskienhallinnan toimenpiteillä on turvattu pelastuslaitokselta edellytetty palvelutaso.

Lisäksi pelastuslaitoksella käytetään toiminnan riskien ja toimitiloista aiheutuvien riskien tarkastelussa PERA turvallisuusjohtamisen tietojärjestelmää (Pelastustoimen ja Ensihoidon RiskiArvio) riskien tunnistamiseksi sekä niiden hallitsemiseksi. Näin on muodostettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisuus, joka konkretisoi riskiprofiilin ja riskienhallinnan toimintamallin sekä prosessin tavoitteet ja vastuut.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa seurataan jatkuvasti esimiestyössä ja PERA-järjestelmässä. Osastopääällikkökokouksessa käsitellään poikkeamat ja seurataan riskienhallintatoimenpiteiden jalkauttamista. Suurista poikkeamista ja havainnoista tiedotetaan aina johtokuntaa sekä kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaavia keskeisimpiä henkilöitä.

Strategiset ja taloudelliset riskit

Tuleva hyvinvointialueuudistus luo strategisen riskin niin pelastustoimen kehittämiseen kuin taloudelliseenkin näkökulmaan. Hyvinvointialue, jossa pelastustoimi olisi yhtenä konsernin ns. maksuttoman palveluyksikön toimijana yhdessä mm. sosiaali- ja terveystoimen kanssa, voisi aiheuttaa pelastustoimen näivettymisen ja sisäministeriön ohjausjälkeen heikkenemisen. Tämä näkyisi pelastustoitteille osoitettujen sopeuttamisvelvoitteiden kasvuna ja itsemääräämisoikeuksien kaventumisena sekä kuntien vaikuttamismahdollisuuksien heikkenemisenä.

Pelastuslaitoksen palvelutason turvaaminen ja sen turvaaminen kaikissa olosuhteissa edellyttää riittävää resursointia ja nykyisen sopimuspalokuntatoiminnan varmistamista. Kustannustehokkaan varallaolojärjestelmän korvaaminen tulee aiheuttamaan lisäkustannuksia, jos palvelutaso halutaan täysimääräisesti säilyttää saman tasoisena koko maakunnassa.

Pelastuslaitos on varautunut tilinpäätöksessään pelastustoimen varallaolokiistaan (1.1.2014-31.3.2016) ja siihen liittyvien uusien korvausvaatimuksia varten. Varallaolokorvauksiin 292 441 euroa on lisätty arvioidut henkilösivukulut, jolloin varauksen suuruudeksi muodostui 352 000 euroa.

Operatiiviset riskit

Henkilöstöriskit ja teknologisten järjestelmien haavoittuvuus häiriötilanteissa sekä ajoneuvojen ja muun kaluston rikkoutuminen muodostavat keskeisimmät riskit pelastuslaitoksen perustehtävän sujuvalle toteuttamiselle. Merkittäviä riskejä pelastuslaitokselle ovat jatkuvuuden varmistaminen häiriö- ja poikkeusoloissa (mm. henkilöresurssit, materiaaliressurit). Ajoneuvokaluston korkea keski-ikä ja niihin tarvittavien varaosien saatavuus aiheuttavat kaluston toimivuudelle riskejä.

Toimitilojen välttämättömät ja ennakoimattomat korjaustarpeet ovat riski määrärahojen riittävyydelle, sekä henkilöstön työkyvylle. Henkilöstöriskiksi on tunnistettu henkilöstön avainhenkilöstön saatavuus ja keskeisten henkilöstöstä riippuvaisten toimintojen varmistaminen kaikissa tilanteissa. Myös operatiivisen henkilöstön saatavuus hälytystehtäviin, etenkin pienten kuntien ns. päivälähtöihin on ollut erityisen haastavaa. Pelastustoimeen kohdistetut sopeuttamistoimet saattavat tulevaisuudessa näkyä lyhyellä ja pitkällä aikavälillä kansalaisille suunnatun palvelutason laskuna.

Vahinkoriskit

Operatiivisissa tehtävissä, joissa onnettomuuksien hallinnassa on käytetty ns. ulkopuolisia toimijoita on tapahtunut aineellisia vahinkoja tilatuille toimijoille (kalusto on vaurioitunut). Näiden vahinkojen korvausvastuusta käydään keskusteluita vakuutusyhtiöiden ja vahinkoa kärsineiden sekä pelastuslaitoksen ja Jyväskylän kaupungin lakimiehen välillä. Jokainen tapaus käsitellään yksilöllisenä

tapahtumana, eikä niistä ole mahdollista tehdä ns. linjanvetoa. Pääsääntöisesti korvausperiaatteet tulevat eri normeista mm. (Pelastuslaki 379/2011 ja Vahingonkorvauslaki 412 / 1974).

Oikeudelliset riskit

Sopimuksiin liittyvät riskit saattavat toteutuessaan aiheuttaa toiminnallisia ja taloudellisia haittatekijöitä operatiiviseen toimintaan, joka voisi näkyä pelastuslaitoksen tarjoaman palvelutason laskuna. Keski-Suomen pelastuslaitokselle on esitetty varallaoloon liittyviä palkkasaatavia yhteensä noin 300 000 euron edestä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja tavoitteet

Pelastustoimialalla on tunnistettu tarve pystyä luokittelemaan tietoa julkisen ja salassa pidettävän välillä sekä käsittelemään salassa pidettävää sekä valtionhallinnon turvallisuusluokiteltua tietoa yhtenäisellä tavalla. Hallitulla tietoturvallisuudella pystytään parantamaan palvelujen käytettävyyttä ja saatavuutta. Tiedon saatavuudella ja käytettävyydellä on kriittinen merkitys erityisesti pelastus- ja ensihoitotoiminnan operatiivisessa päätöksenteossa. Salassa pidettävän tiedon luvaton paljastuminen voi puolestaan aiheuttaa onnettomuuksien ehkäisytyön asiakkaille merkittäviä taloudellisia vahinkoja. Käytännössä tämä tarkoittaa tietoturvasuunnitelman jalkauttamista työyhteisössä. Tietoturvallisuuden käytännön menettelytavoista ja tietojen suojauksesta sekä salauksesta annetut ohjeet luovat perustan pelastuslaitoksen tietoturvallisuuskulttuurin kehittämiseksi ja ylläpitämiseksi.

Kokonaisarvio

Riskienhallinnassa on onnistuttu tyydyttävästi. On tapahtunut merkittäviä aineellisia vahinkoja kalustolle, joihin on reagoitu ohjeita luomalla ja koulutusta sekä valvontaa lisäämällä. Riskienhallintaa on pyritty kehittämään yhdessä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmässä sekä sisäisesti osastopäällikkökokouksissa ja esimieskoulutuksissa. Alla olevassa taulukossa on esitetty pelastuslaitoksen merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot toimenpiteineen.

Riski	Hallintakeinot ja toimenpiteet
Henkilöstöresurssiriskit (ml. Sopimuspalokuntien henkilöstön saatavuus, häiriötilanteet ja poikkeusolot sekä varallaolojärjestelmän tulevaisuus).	Varmentamalla suunnitelmallisesti henkilöstön avainhenkilöstön saatavuus ja keskeisten henkilöstöstä riippuvaisten toimintojen toteutuminen kaikissa olosuhteissa. Rekrytointitilaisuuksien järjestäminen ja vastesuunnittelun kehittäminen. Henkilöresurssipankin perustaminen ja virkojen sekä toimien lisäämisellä. Vaihtoehtoina ovat palvelutason laskeminen ja/tai henkilötyötuntien kasvattaminen.
ICT- riskit (kriittisten tieto- ja viestijärjestelmien kaatuminen).	Valmiussuunnitelmien ja varajärjestelmien ylläpito.
Toimitila- ja kalustoriskit	Investointitason säilyttäminen. Paloasemien uudistus- ja korjaushankkeissa edetään suunnitelmien mukaisesti.

Taulukko. Merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot toimenpiteineen

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelyitä, joiden avulla tunnistetaan ja arvioidaan toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi. Riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa toiminnan häiriötön ja laadukas toteutuminen. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa johtamista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyjen avulla tuotetaan kohtuullinen varmuus tuloksellisesta ja tavoitteiden mukaisesta toiminnasta sekä hyvän hallinnon toteutumisesta ja toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Kaupunginvaltuusto vastaa kuntalain mukaisesti kaupungin toiminnasta ja taloudesta sekä päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kuntalain mukaan kaupunginhallituksen tulee huolehtia sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Lisäksi kaikki tilivelvolliset

toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa varojen käytössä vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja tavoitteet

Pelastustoimialalla on tunnistettu tarve pystyä luokittelemaan tietoa julkisen ja salassa pidettävän välillä sekä käsittelemään salassa pidettävää sekä valtionhallinnon turvallisuusluokiteltua tietoa yhtenäisellä tavalla. Hallitulla tietoturvallisuudella pystytään parantamaan palvelujen käytettävyyttä ja saatavuutta. Tiedon saatavuudella ja käytettävyydellä on kriittinen merkitys erityisesti pelastus- ja ensihoitotoiminnan operatiivisessa päätöksenteossa. Salassa pidettävän tiedon luvaton paljastuminen voi puolestaan aiheuttaa onnettomuuksien ehkäisytyön asiakkaille merkittäviä taloudellisia vahinkoja. Käytännössä tämä tarkoittaa tietoturvasuunnitelman jalkauttamista työyhteisössä. Tietoturvallisuuden käytännön menettelytavoista ja tietojen suojauksesta sekä salauksesta annetut ohjeet luovat perustan pelastuslaitoksen tietoturvallisuuskulttuurin kehittämiseksi ja ylläpitämiselle.

Valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Taloudelliset tavoitteet

1 000 euroa	TA 2021	Toteuma	Poikkeama
TULOSLASKELMA			
Toimintatulot	36 412,0	36 946,7	534,7
Toimintamenot	-35 018,5	-35 399,5	-380,9
Toimintakate	1 393,5	1 547,2	153,8

Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitoksen 2021 vuoden tilinpäätös oli 668 862,93 euroa ylijäämäinen. Edellisiltä vuosilta on alijäämää -117 578,83 euroa, jolloin taseen ylijäämäiseksi omaksi pääomaksi muodostui 551 284,10 euroa. Pelastuslaitoksen tulot olivat 36 946 705,28 euroa, toimintamenot 35 399 492,68 euroa ja poistot 876 460,50 euroa. Pelastustoimen toimintamenot olivat 24 361 044,24 euroa ja poistot 832 718,23 euroa. Tilikaudelta tuli pelastustoimelle ylijäämää 484 258,77 euroa.

Sopimuksen mukaan sairaanhoitopiiri korvaa pelastuslaitokselle ensihoitopalvelujen tuottamisesta aiheutuneet nettokustannukset. Sairanhoitopiiri maksoi pelastuslaitokselle valmiuskorvausta vuoden 2021 aikana yhteensä 6 999 380 euroa (6 843 525 euroa vuonna 2020). Ensihoidon talous toteutui 184 604,16 euroa ylijäämäisenä vuonna 2021 (vuoden 2020 ylijäämä 43 415,73 euroa) ja Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitos palautti yhteensä 145 287,74 euroa sairaanhoitopiirille.

Toiminnalliset tavoitteet

Onnettomuuksien ehkäisy:

Tavoite 1

Noudatetaan erikseen vahvistettavaa, pelastuslain 79 § mukaista ja riskien arviointiin perustuvaa valvontasuunnitelmaa, jossa on määritely vuonna 2021 tarkastusvuorossa olevien kohteiden palotarkastukset sekä muut valvontatoimenpiteet.

Toteuma: Valvontatehtävistä on kerrottu tarkemmin aiemmassa osiossa Riskienhallinta.

Tavoite 2

Turvallisuusviestinnässä otetaan huomioon valvonta- ja onnettomuustiedot sekä asiakasryhmien tarpeet Keski-Suomen pelastuslaitoksen turvallisuusviestinnän toimintasuunnitelma -asiakirjassa tarkemmin kuvatulla tavalla.

Toteuma: Turvallisuusviestinnästä on kerrottu tarkemmin aiemmassa osiossa Riskienhallinta.

Pelastustoiminta:

Tavoite 3

Kiireelliset pelastustehtävät kyetään aloittamaan riskiluokittain niille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Keskimääräinen pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoite on 13 minuuttia. Yksityiskohtaisempina mittareina käytetään tavoitteen täyttymisprosenttia (tavoite on vähintään 50 %) sekä mediaaniaikaa riskiluokittain.

I riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 6 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 11 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 20 minuutissa.

II riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 10 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 14 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 30 minuutissa.

III riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 20 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 22 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 30 minuutissa.

IV riskiluokan riskiruuduissa pelastuslaitoksen ensimmäisen yksikön tulee tavoittaa riskiruudut 36 minuutin kuluessa ja tehokkaan pelastustoiminnan alkaa 38 minuutissa (vähintään vahvuudella 1+3). Pelastusjoukkueen tulee olla paikalla 40 minuutissa.

Toteuma: Keskimääräinen pelastustoiminnan toimintavalmiusaika vuonna 2021 kaikissa kiireellisissä tehtävissä riskiluokista riippumatta oli 12 minuuttia ja 11 sekuntia. Toimintavalmiusaikojen osalta tavoitteet saavutettiin II- IV-riskiluokkien osalta, mutta I-riskiruuduissa ei päästy tavoiteaikaan, vaan I-riskialueen tehtävistä tavoitettiin 41 % (50 % vaatimus) tavoiteajassa. I-riskialueen mediaaniaika oli 6:24. Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika tavoitettiin hyvin I-riskialueella. Tehokas pelastustoiminta alkoi tavoiteajassa 61 % tehtävistä (50 % vaatimus).

Pelastuslaitoksen ensimmäinen yksikkö tavoitti kiireellisistä tehtävistä kohteen tavoiteajassa riskiluokittain (I, II, III ja IV).

riskiluokka	tavoiteaika, min	tavoiteajassa %	medi-aani	kpl
I	6	41	6:24	503
II	10	80	7:12	1011
III	20	96	9:47	336
IV	ei määritelty	100	15:42	1036

Taulukko. Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikatavoitteen täyttymisprosentti

Pelastustoimintatehtävissä tehokas pelastustoiminta alkoi riskiluokittain (I, II, III ja IV)

riskiluokka	tavoiteaika, min	tavoiteajassa %	medi-aani	kpl
I	11	61	10:39	154
II	14	81	11:52	318
III	22	94	12:34	110
IV	40	96	18:43	561

Taulukko. Pelastustoimintatehtävissä alkoi tehokas pelastustoiminta riskiluokittain

Riskiluokan ruutujen jakautuma Keski-Suomessa vuoden 2019 lopussa on esitetty alla olevassa taulukossa:

Riskiluokka	Ruutujen määrä (kpl, km ²)	Väestömäärä 2019 (arvio)
Riskiluokka I	16	46 448
Riskiluokka II	165	117 527
Riskiluokka III	228	42 112
Riskiluokka IV	19 571	69 654
Yhteensä	19 980	275 741

Taulukko. Riskiruutujen jakautuma Keski-Suomessa

Varautuminen ja väestönsuojelu:

Tavoite 4:

Keski-Suomen pelastuslaitos toteuttaa yhteistyötä kuntien, yhteistyöviranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa valmiussuunnittelussa, erilaisissa harjoituksissa ja häiriötilanteiden johtamistoiminnassa. Keski-Suomen pelastuslaitos kehittää oman toiminnan jatkuvuuden hallintaa kansallisen ja alueellisen riskiarvion uhkia vastaan toteuttaen osaltaan yhteiskunnan turvallisuusstrategian päämääriä. Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti Keski-Suomen maakunnan alueella toimivan valmiustoi-
mikunnan ja sen sihteeristön toimintaan.

Toteuma: Pelastuslaitos on palvelutasopäätöksen periaatteiden mukaisesti jatkanut maakunnan turvallisuus- ja varautumisasioiden kehittämistä yhdessä sidosryhmien kanssa. Työskentely on tapahtunut erilaisissa yhteistyöverkostoissa, kuten esimerkiksi maakunnallisessa turvallisuus- ja valmiustoi-
mikunnassa (KSTURVA) ja sen sihteeristössä. Oman palvelutuotannon jatkuvuuden turvaamiseksi jatkettiin COVID19 -pandemian vuoksi vuonna 2020 käyttöön otettuja toimintamalleja. Pandemiatilanne on vaihdellut, minkä vuoksi erilaisten linjausten ja toimintaohjeiden sopeuttaminen on vaatinut jatkuvan resurssin. Tautiaktiivisuus ei kuitenkaan aiheuttanut häiriöitä palvelutuotantoon vuonna 2021.

Eryistä vaaraa aiheuttavien tuotantolaitosten vuodelle 2021 suunnitellut kaksi harjoitusta saatiin toteutettua ja niistä laadittiin raportit määräajassa. Harjoitustavoitteissa korostuivat viranomaisyhteistyön harjoittelu ja etäyhteydet. Toinen harjoituksista jaettiin onnistuneesti useammalle päivälle, joka mahdollisti useamman työvuoron ja yhteistyötahon osallistumisen. Syksyllä Keski-Suomen pelastuslaitos osallistui muiden viranomaisten rinnalla Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston säteilytilanne -harjoitukseen. Harjoitukseen valmistautuminen alkoi jo keväällä ja pelastuslaitoksen edustajia osallistui useamman alatyöryhmän työskentelyyn. Harjoituksen johtopäätöksenä löydettiin kehittämistarvetta asemakohtaisten ohjeiden osalta, mutta pääsääntöisesti pelastuslaitos on varautunut säteilytilanteeseen varsin hyvin.

Harjoittelun lisäksi omaa jatkuvuuden hallintaa on ylläpidetty mm. suojarusteiden säännöllisillä tarkastuksilla ja tarvittavilla täydennyksillä. Tilaturvallisuuden kehittäminen saatiin päätökseen luki- tusjärjestelyjen osalta kaikilla asemilla. Alkuvuodesta johtamisjärjestelmän muutoksen osalta päivitettiin jatkuvuuden hallinnan menetelmiä. Myös valmiussuunnitelma liitteineen päivitettiin sekä uusittiin henkilövaraukset. Pelastuslaitoksen ensihoidon palvelutuotanto laati ensihoidon valmiussuunnitelman sairaanhoitopiirille koko maakunnan näkökulmasta. Lokakuusta alkaen valmiuspäällikkö on toiminut oman toimen ohella Keski-Suomen väliaikaisen toimielimen organisaation varautuminen - alatyöryhmän puheenjohtajana. Työryhmältä valmistui laaja väliraportti loppuvuodesta koko HVA-organisaation varautumisen toimintaympäristöstä, nykytilasta ja onnistumisen edellytyksistä. Onnistunut HVA- valmistelu on merkittävä osa kuntien varautumisen tukemista ja työ jatkuu edelleen vuonna 2022.

Strategiaa toteuttavien kehittämistoimenpiteiden toteutuminen

Keski-Suomen pelastuslaitoksen kehittämishankkeet:

1. Pelastustoimen ja kuntien jatkuvuudenhallinnan kehittäminen.
2. Sote-Pela maakuntauudistuksen kehittämishanke yhdessä kuntien ja muiden viranomaisten kanssa, jossa huomioidaan maakunnan asukkaiden turvallisuustarpeet.
3. Pelastuslaitoksen organisaatiouudistus käsittäen mm. johtamisjärjestelmän ja varallaolon kehittämisen.
4. Pelastuslaitoksen toiminnan laadunhallinnan ja tuottavuuden kehittäminen.

Pelastustoimen ja kuntien jatkuvuudenhallinnan kehittäminen

Pelastustoimen ja kuntien jatkuvuuden hallintaa tullaan kehittämään mm. yhteisellä valmiussuunnittelulla ja tiiviimmällä yhteydenpidolla. Pelastustoimen omaa varautumista kehitetään maakunnallisen linjauksen mukaisesti kolmella kärjellä; varautumalla pitkittyneeseen sähkönjakeluhäiriöön, pandemiaan ja sotilaallisen voiman käyttöön tai laajamittaiseen maahantuloon. Käytännössä varautumistoimenpiteitä ovat mm. paloasemien häiriönsietokyvyn parantaminen. Riskienhallinnan analyysityökalujen laajentaminen ja kehittäminen.

Vuoden 2021 pelastustoimen ja kuntien jatkuvuudenhallinnan kehittämisen tavoitteita saavutettiin mm. jatkamalla ennakointiryhmän toimintaa koronaepidemian hallitsemiseksi. Evakuointisuunnitelmat ja osa valmiussuunnitelmista päivitettiin yhteistyössä viranomaisten ja kuntien kanssa.

Maakunnallisessa turvallisuus- ja valmiustoimikunnassa (KSTURVA) kokoontui säännöllisesti yhteisen tilannekuvan ja mahdollisten tukipyyntöjen arvioimiseksi sekä niistä aiheutuvien toimenpiteiden hallitsemiseksi. Osallistujat kokivat kokoukset tarpeellisiksi ja toimintaa kehitetään edelleen myös vastaamaan toimintaympäristömuutoksista johtuvien yhteiskunnallisten riskien hallinnoimiseksi.

Sote-Pela maakuntaudistuksen kehittämishanke

Keski-Suomen pelastuslaitos tekee aktiivisesti yhteistyötä kuntien ja viranomaisten sekä järjestöjen ja yritysten kanssa, Tavoitteena on turvata asiakaslähtöiset palvelut koko maakunnassa. Hankkeessa on varmistettava pelastuslaitoksen riittävän itsenäinen asema, joka käytännössä tarkoittaa omaa liikelaitosta tai vastaavaa asemaa.

Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen järjestäminen siirtyy hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023 alkaen. Pelastustoimen uudistus on osa hyvinvointialueuudistusta. Pelastustoimi uudistuu hallinnollisesti ja samalla toimialaa kehitetään sisällöllisesti. Keski-Suomen pelastuslaitos tekee aktiivisesti yhteistyötä kuntien ja viranomaisten sekä järjestöjen ja yritysten kanssa. Tavoitteena on turvata asiakaslähtöiset palvelut koko maakunnassa. Pelastustoimen turvallinen siirtymä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle on kehittämishankkeen tärkein tavoite. Hankkeessa on varmistettava pelastuslaitoksen riittävän itsenäinen asema, joka käytännössä tarkoittaa omaa toimialaa ja tuotanto-organisaatiota hyvinvointialueen rakenteessa.

Pelastustoimen uudistusta valmisteltiin toimintavuonna 2021 pelastuslaitoksen omana valmistautumistyönä sekä hyvinvointialueiden valmistelussa Keski-Suomen väliaikaisen valmistelutoimielimen työssä. Pelastustoimen vastuuvalmistelijana toimi pelastusjohtaja ja pelastuslaitoksen henkilöstöä osallistettiin vastuuvalmistelijan tueksi perustetussa väliaikaisen valmistelutoimielimen Pelastustoimen jaostossa ja sen neljässä työryhmässä. Työryhmien työssä korostui etenkin pelastuslaitoksen yhteistyön jatkuvuuden valmistelu sosiaali- ja terveystoimen, viranomaisten ja kuntien sekä yhteisöjen kanssa hyvinvointialueen järjestämisvastuulle siirryttäessä. Sisäministeriön pelastusosasto käynnisti sisäministerin päätöksellä Pelastustoimen hallintouudistushankkeen tukemaan pelastustoimen uudistusta. Hanke asetettiin 26.2.2021 ja sen toimikausi päättyi 31.12.2022.

Sisäministeriön (2021) mukaan hallintouudistushankkeessa pelastustoimen valtakunnallinen ohjausjärjestelmä uudistetaan niin, että se vastaa pelastustoimen uudistuksen vaatimuksia. Tavoitteena on, että pelastustoimen ohjausjärjestelmä on riittävän tehokas turvaamaan pelastustoimen valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän toimivuuden pelastustoimen uudistuksen astuessa voimaan. Lisäksi turvataan pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoidon tiiviin yhteyden tuoma synergiaetu. Valtakunnallisesti ja Keski-Suomessa pelastustoimen hallintoa kehitetään rinnakkaisena toimialana sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

Hankkeessa valmistellaan pelastustoimen valtakunnallisen hallinto- ja ohjausjärjestelmän organisointi. Pelastustoimen valtakunnallisella hallinto- ja ohjausjärjestelmällä parannetaan pelastustoimen palvelujen yhdenmukaisuutta ja yhdenvertaisuutta. Lisäksi mahdollistetaan valtakunnallisesti yhtenäisen järjestelmän toiminta häiriötilanteissa, suuronnettomuuksissa ja poikkeusoloissa. (Sisäministeriö 2021). Keski-Suomen kehittämishankkeessa huomioidaan toimialan hallintouudistushankkeen linjaukset ja alueellisen toimeenpano tuki. Sisäministeriön hallintouudistushankkeen valmisteluorganisaatio, erityisesti pelastustoimen johto ja pelastustoimen alueellisten valmistelijoiden verkosto tukevat alueen pelastustoimia hyvinvointialueita muodostettaessa ja järjestämistehtävän siirtoon valmistauduttaessa.

Pelastuslaitoksen organisaatiouudistus käsittäen mm. johtamisjärjestelmän ja varallaolon kehittämisen

- Varallaolojärjestelmä uudistetaan niin, että se täyttää sille asetetut normit ja viitekehykset.
- Johtamisjärjestelmän rakentaminen niin, että johtamisalueiden määrä vähenee ja niiden päivitysalueet laajenevat sekä johtamista tukemaan perustetaan. tilannekeskus (24/7).

Keski-Suomen pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen vuosille 2021–2024 mukaisesti Keski-Suomen pelastuslaitoksessa varallaolosta luovutaan sekä määrältään vähennetään että laadultaan muutetaan vaiheittain palvelutasopäätöskauden aikana. Varallaolon EU- ja kansallisen tason oikeuskäytännön kehitystä on seurattu läpi toimintavuoden 2021 yhdessä Jyväskylän kaupungin

konsernihallinnon edustajien ja Jyväskylää sekä Keski-Suomen pelastuslaitosta konsultoivan ja asiamiehenä toimivan lakiasiaintomiston kanssa. Varallaoloa koskeva oikeustila kehittyi merkittävästi vuoden 2021 aikana. Keski-Suomen pelastuslaitoksen varallaolo-ohje uudistettiin 1.3.2021 alkaen. Varallaolojärjestelmää koskevia toimenpiteitä viedään suunnitelmallisesti eteenpäin.

Keski-Suomen pelastuslaitoksella toteutettiin vuoden 2021 keväällä operatiivisen johtamisjärjestelmän uudistus. Päivystävien palomestareiden varallaolojärjestelmä lakkautettiin ja uuden johtamisjärjestelmän mukaisesti 24/7-johtamisvalmiudessa toimivat tilanne- ja johtokeskus (P30) Keskuspaolasemalla, päivystävä palomestari P31 (Jyväskylä) ja päivystävä palomestari P32 (Äänekoski). Päivystävät palomestarit P33 (Viitasaari) ja P34 (Jämsä) ovat valmiudessa joka päivä klo 8.00–20.00. Johtamisvalmiutta tukee maakunnan päivystävä päällikkö P20. Johtamisjärjestelmä uudistuksella parannettiin resurssien johtamista, 24/7-tilannekuvan luomista sekä operatiivisen toiminnan viestintän tehostamista.

Pelastuslaitoksen toiminnan laadunhallinnan ja tuottavuuden kehittäminen

Pelastuslaitoksen eri toimintojen prosessikuvauksien laatiminen ja mittareiden kehittäminen. Keski-Suomen pelastuslaitos lisää tuottavuutta mm. seuraavilla toimenpiteillä:

- Resurssi- ja työaikamuutoksista tulevat toimenpide-ehdotuksien analysointi ja toteuttaminen.
- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjauksella ja koulutuksella.
- Pelastuslaitoksen ydinprosessien ja tukiprosessien kuvantamisella.

Vuoden 2021 aikana ei prosessikuvauksiin ei pystytty osoittamaan henkilöstöresurssia. Hyvinvointialueen valmistelutyöt hoidettiin pelastusjohtajan johdolla, pääosin oman työn ohella. Sisäistä valvontaa toteutettiin pääosin linjaorganisaatiossa esihenkilövastuilla. Poikkeamia havaittiin ja ohjeistusta korjattiin tarvittavin osin. Tavoitteiden toteutumista yleensäkin vaikeutti henkilöstössä tapahtuneet avainhenkilömuutokset ja niihin liittyvät rekrytointiongelmat. Varallaolokiistoista aiheutuneet johtamisjärjestelmämuutokset ovat tuoneet haasteita päällystön työtehtävien järjestelyihin. Ensihoidossa on todettu laadun kehittämistarpeita ja niitä on suunnitelmallisesti lähdetty kehittämään.

Keski-Suomen pelastuslaitoksen talousarvion toteutumisvertailu

1 000 euroa	TA 2021	Toteuma	Poikkeama
TULOSLASKELMA			
Toimintatulot	36 412,0	36 946,7	534,7
Toimintamenot	-35 018,5	-35 399,5	-381,0
Toimintakate	1 393,5	1 547,2	153,7
Rahoitustuotot ja -kulut			0,0
Muut rahoitustuotot	0,5	1,2	0,7
Muut rahoituskulut	0,0	-3,1	-3,1
Vuosikate		1 545,3	1 545,3
Poistot	-1 394,0	-876,5	517,5
Tilikauden tulos	0,0	668,9	668,9
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (sitova)	0,0	668,9	668,9
			0,0
RAHOITUSLASKELMA			
			0,0
Toiminnan rahavirta	1 393,9	561,2	-832,7
Investointien rahavirta	-1 110,2	-731,5	378,7
Rahoituksen rahavirta	-283,7	225,2	508,9
Rahavarojen muutos	283,7	0,0	-283,7

Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitoksen tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Liikevaihto	32 906 790,05	31 969 540,85
Liiketoiminnan muut tuotot	4 039 915,23	3 705 145,22
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-2 211 131,04	-2 026 697,45
Palvelujen ostot	-4 667 397,18	-4 811 504,04
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-18 370 279,68	-18 322 043,13
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-3 142 594,59	-3 179 676,41
Muut henkilösivukulut	-899 449,97	-584 832,92
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelmanmukaiset poistot	-876 460,50	-1 123 991,84
Liiketoiminnan muut kulut	-6 108 640,22	-6 058 317,94
Liikelylijäämä (-alijäämä)	670 752,10	-432 377,66
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	1 177,99	750,10
Muut rahoituskulut	-3 067,16	-546,83
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	668 862,93	-432 174,39
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	668 862,93	-432 174,39
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	668 862,93	-432 174,39
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	121 %	-205 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	121 %	-205 %
Voitto, %	2 %	-1 %

Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitoksen rahoituslaskelma

Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitoksen rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020	
Toiminnan rahavirta			
+/-	Liikelyijäämä (-alijäämä)	670 752,10	-432 377,66
	Poistot ja arvonalentumiset	876 460,50	1 123 991,84
+/-	Rahoitustuotot ja -kulut	-1 889,17	203,27
+/-	Tulorahoituksen korjauserät	-252 608,40	500 232,40
		<u>1 292 715,03</u>	<u>1 192 049,85</u>
Investointien rahavirta			
-	Investointimenot	-1 053 094,51	-1 443 531,13
+	Rahoitusosuudet investointimenoihin	217 201,78	154 381,01
+	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	104 376,00	0,00
		<u>-731 516,73</u>	<u>-1 289 150,12</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta			
		561 198,30	-97 100,27
Rahoituksen rahavirta			
	Oman pääoman muutokset	0,00	-224 487,55
	Muut maksuvalmiuden muutokset		
+/-	Vaihtoomaisuuden muutos		
+/-	Saamisten muutos kunnalta	-633 850,19	
+/-	Saamisten muutos muilta	-104 310,24	1 041 506,50
+/-	Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		
+/-	Korottomien velkojen muutos kunnalta		
+/-	Korottomien velkojen muutos muilta	176 962,13	-719 918,68
		<u>-561 198,30</u>	<u>97 100,27</u>
Rahavarojen muutos			
	Rahavarojen muutos		
+	Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
-	Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
		<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Rahoituslaskelman tunnusluvut			
	Investointien tulorahoitus, %	185 %	54 %
	Pääomamenojen tulorahoitus, %	185 %	54 %

Keski-Suomen pelastuslaitoksen tase

	31.12.2021	31.12.2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	936,44	44 763,50
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	2 880 189,25	2 876 929,96
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hank	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	693 412,79	557 776,86
Muut saamiset	2 949 300,44	2 334 900,31
Siirtosaamiset	77 850,75	89 726,38
VASTAAVAA YHTEENSÄ	6 601 689,67	5 904 097,01
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Edellisten tilikausien ylijäämä	-117 578,83	314 595,56
Tilikauden ylijäämä	668 862,93	-432 174,39
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat		
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muutpakolliset varaukset		
Muut pakolliset varaukset	352 000,00	500 232,40
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta/kuntayhtymältä		
Muut velat		
Lyhytaikainen		
Ostovelat	1 058 276,13	1 050 427,56
Muut velat	1 178 642,19	1 072 529,94
Siirtovelat	3 461 487,25	3 398 485,94
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	6 601 689,67	5 904 097,01
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	8 %	-2 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	17 %	17 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 euroa	551,3	-117,6

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Johtokunta allekirjoittaa tilinpäätöksen ja esittää, että tilikauden ylijäämäinen tulos 668 862,93 euroa merkitään omaan pääomaan.

Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitoksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Pysyvien vastaavien poistojen määrittämisessä on käytetty kaupunginhallituksen hyväksymää poistosuunnitelmaa (26.11.2012 § 385). Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu pysyvien vastaavien hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan. Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

<u>Taseryhmä</u>	<u>Poisto aika/prosentti</u>	<u>Poistomenetelmä</u>
Aineettomat hyödykkeet	2–20 vuotta	Tasapoisto
Puusto	Käytön mukainen poisto	Substanssi
Rakennukset	20–30 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 %	Menojäännös
Koneet ja kalusto	3–5 vuotta	Tasapoisto
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	Substanssi

Pienet hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

12) Pakollisten varausten muutokset

Keski-Suomen pelastuslaitoksella on varallaolokiistoihin liittyviä varauksia yhteensä 352 000,00 euron edestä

16) Erittely poistoeron muutoksista

Poistoeroja ei ole kirjattu.

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17) Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Taseeseen ei ole aktivoitu mainittuja menoja.

18) Arvonkorotukset

Tase ei sisällä arvonkorotuksia.

19) Pysyvät vastaavat

Pysyvät vastaavat

	Tase	Lisäykset	Rah.osuudet	Vähennykset	Sisäiset siirrot	Poistot	Tase
	31.12.2020	2021	2021	2021	2021	2021	31.12.2021
Aineettomat hyödykkeet							
Tietokoneohjelmistot	44 763,50	977,16	0,00	0,00	0,00	-44 804,22	936,44
Yhteensä	44 763,50	977,16	0,00	0,00	0,00	-44 804,22	936,44
Aineelliset hyödykkeet							
Koneet ja kalusto	2 876 929,96	1 052 117,35	-217 201,78	0,00	0,00	-831 656,28	2 880 189,25
Keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	2 876 929,96	1 052 117,35	-217 201,78	0,00	0,00	-831 656,28	2 880 189,25
Pysyvät vastaavat yhteensä	2 921 693,46	1 053 094,51	-217 201,78	0,00	0,00	-876 460,50	2 881 125,69

23) Saamisten erittely

	2021		2020	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		1 194,60		1 035,00
Yhteensä	0,00	1 194,60	0,00	1 035,00
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		65 290,22		45 900,00
Yhteensä	0,00	65 290,22	0,00	45 900,00
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset		626 927,97		510 841,86
Muut saamiset		2 949 300,44		2 334 900,31
Siirtosaamiset		77 850,75		89 726,38
Yhteensä	0,00	3 654 079,16	0,00	2 935 468,55
Saamiset yhteensä	0,00	3 720 563,98	0,00	2 982 403,55

Muihin saamisiin sisältyy sisäisen yhdystilin saldo 2 670 326,43 euroa.

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Muut siirtosaamiset	77 850,75	89 726,38
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	77 850,75	89 726,38

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely

	2021	2020
Oma pääoma		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-117 578,83	314 595,56
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	668 862,93	-432 174,39
Oma pääoma yhteensä	551 284,10	-117 578,83

Pelastustoiminta: 484 258,77 euroa ylijäämäinen.

Ensihoito: 184 604,16 ylijäämäinen.

30) Vieras pääoma

Lyhytaikainen

	2021	2020
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	8 249,82	5 113,33
Yhteensä	8 249,82	5 113,33
Velat kuntayhtymille, joissa Jyväskylä on jäsenenä		
Ostovelat	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00
Velat muille		
Ostovelat	1 050 026,31	1 045 314,23
Muut velat	1 178 642,19	1 072 529,94
Siirtovelat	3 461 487,25	3 398 485,94
Yhteensä	5 690 155,75	5 516 330,11
Vieras pääoma yhteensä	5 698 405,57	5 521 443,44

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Lomapalkkavelkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 082 235,47	2 992 458,52
Muut siirtovelat	379 251,78	406 027,42
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	3 461 487,25	3 398 485,94

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

38) Leasingvastuiden yhteismäärä

	2021	2020
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 169 487,23	1 502 659,00
Myöhemmin maksettavat	3 045 458,91	3 776 578,49
Yhteensä	4 214 946,14	5 279 237,49

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Ei muita taseen ulkopuolisia järjestelyjä.

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä

	2021	2020
Virka- ja työsuhteita	342	322
Määräaikaisia	54	60
Sivutoiminen henkilöstö	452	453
Sopimuspalokuntien henkilöstö	431	434

43) Henkilöstökulut

Henkilöstökulut on esitetty tilinpäätöslaskelmien yhteydessä.

5.2 Liikelaitosten vaikutus kunnan talouteen

5.2.1 Liikelaitosten vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostumiseen

	<i>Sitovuustarkastelu Talousarvion toteutuminen</i>		<i>Eliminoinnit</i>		<i>Kokonaistarkastelu</i>
	Kunta	Liikelaitokset yhteensä	Kunta	Liikelaitokset yhteensä	Tuloslaskelma kunnan tilinpäätöksessä
Toimintatuotot	164 707 626	168 720 555	-11 675 350	-135 339 656	186 413 175
Myyntituotot	44 462 198	68 425 687	-7 413 858	-42 836 435	62 637 592
Maksutuotot	46 097 415	0			46 097 415
Tuet ja avustukset	39 926 309	4 253 528	-157 019		44 022 817
Muut toimintatuotot	34 221 705	96 041 340	-4 104 473	-92 503 221	33 655 351
Valmistus omaan käyttöön	2 789 866	389 370			3 179 236
Toimintakulut	-975 264 051	-128 564 905	137 480 148	9 534 857	-956 813 951
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-277 995 262	-29 807 559			-307 802 820
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-60 535 338	-5 457 019			-65 992 357
Muut henkilöstösivukulut	-11 569 605	-1 404 790	126		-12 974 269
Palvelujen ostot	-456 289 135	-31 682 910	49 895 311	1 108 267	-436 968 467
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 229 747	-20 301 920	69 217	17 174	-45 445 276
Avustukset	-48 106 888	-130 234	172 392		-48 064 731
Muut toimintakulut	-95 538 075	-39 780 473	87 343 102	8 409 416	-39 566 030
Toimintakate	-807 766 559	40 545 019	125 804 798	-125 804 798	-767 221 540
Verotulot	584 651 372				584 651 372
Valtionosuudet	209 999 345				209 999 345
Rahoitustuotot ja -kulut	21 772 217	-13 005 341	-13 000 000	13 000 000	8 766 876
Korkotuotot	6 294 324	0			6 294 324
Muut rahoitustuotot	21 306 288	2 177	-13 000 000		8 308 466
Korkokulut	-5 804 287	0			-5 804 287
Muut rahoituskulut	-24 109	-13 007 519		13 000 000	-31 627
Vuosikate	8 656 375	27 539 678	112 804 798	-112 804 798	36 196 053
Poistot ja arvonalentumiset	-26 751 364	-27 105 474			-53 856 838
Suunnitelman mukaiset poistot	-26 748 001	-26 399 686			-53 147 686
Muut lisäpoistot	0	-239 988			-239 988
Arvonalentumiset	-3 364	-465 800		0	-469 164
Satunnaiset erät	87 268 242	0		0	87 268 242
Satunnaiset tuotot	87 268 242	0		0	87 268 242
Tilikauden tulos	69 173 253	434 204	112 804 798	-112 804 798	69 607 457
Poistoerän lisäys (-) tai vähennys (+)	340 441				340 441
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	13 240				13 240
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	69 526 934	434 204	112 804 798	-112 804 798	69 961 138

5.2.2 Liikelaitosten vaikutus kunnan toiminnan rahoitukseen

	<i>Sitovuustarkastelu Talousarvion toteutuminen</i>		<i>Eliminoinnit</i>		<i>Kokonaistarkastelu</i>
	Kunta	Liikelaitokset yhteensä	Kunta	Liikelaitokset yhteensä	Rahoituslaskelma kun- nan tilinpäätöksessä
Tulorahoitus	11 083 949	27 109 372	0	0	38 193 321
Vuosikate	8 656 375	27 539 678			36 196 053
Satunnaiset erät	87 268 242	0			87 268 242
Tulorahoituksen korjauserät	-84 840 669	-430 306			-85 270 974
Investointien rahavirta	67 271 106	-29 425 413	0	0	37 845 694
Investointimenot	-35 955 919	-30 987 830			-66 943 749
Rahoitusosuudet invest.menoihin	345 109	1 187 202			1 532 311
Pys.vast.hyödykk.luovutustulot	102 881 916	375 216			103 257 132
Toiminnan ja investointien rahavirta	78 355 055	-2 316 040	0	0	76 039 015
Rahoituksen rahavirta	-29 158 757	2 315 420	4 171 522	-4 171 522	-26 843 337
Antolainasaamisten lisäys	-4 239 554		4 171 522		-68 032
Antolainasaamisten vähennys	70 723				70 723
Antolainauksen muutokset	-4 168 831	0	4 171 522	0	2 691
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	4 171 522		-4 171 522	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-62 587 670	0			-62 587 670
Lyhytaikaisten lainojen muutos	31 976 009	0			31 976 009
Lainakannan muutokset	-30 611 661	4 171 522	0	-4 171 522	-30 611 661
Toim.ant.varojen ja pääomien muutokset	304 155	-4 006			300 149
Vaihto-omaisuuden muutos	498 383	0			498 383
Saamisten muutos	-7 795 192	-3 932 096			-11 727 288
Korottomien velkojen muutos	12 614 390	2 080 000			14 694 390
Muut maksuvalmiuden muutokset	5 621 735	-1 856 102	0	0	3 765 633

5.3 Muut eriytetyt laskelmat

5.3.1 Ulkoinen tilavuokraus

Tuloslaskelma ulkoinen tilavuokraus

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Liikevaihto		
Liiketoiminnan muut tuotot	2 817 450,99	2 929 764,55
Liiketoiminnan kulut	-1 726 745,61	-1 955 176,00
Henkilöstömenot	-51 850,70	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-433 651,81	
Palvelujen ostot	-834 076,29	
Muut menot (sis. osaketilojen vuokrat)	-407 166,81	
Poistot ja arvonalentumiset	-652 901,99	-586 200,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-652 901,99	-586 200,00
Muut lisäpoistot	0,00	0,00
Liikeylijäämä (-alijäämä)	437 803,39	388 388,55
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korko- ja rahoitustuotot	0,00	0,00
Korko- ja rahoituskulut	-459 647,91	-471 917,00
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-459 647,91	-471 917,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-21 844,52	-83 528,45
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-21 844,52	-83 528,45
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-21 844,52	-83 528,45
Voitto, %	-0,78 %	-2,85 %

Kustannuslaskennan periaatteet ulkoinen tilavuokraus

Tilapalvelun rakennuskohtainen kustannusseuranta toteutetaan Haahtela-Kehitys Oy:n Kiinteistötoimintajärjestelmällä. Toimintamenot on jaettu kahteen tulosyksikköön, ylläpitoon ja hallintoon.

Ylläpidon tulosyksikön laskut tiliöidään ja kirjataan pääosin suoraan ko. rakennukselle eli kohteelle ja tehtävälle. Näitä kustannuksia ovat kaikki rakennuksen ylläpitoon liittyvät kustannukset, kuten mm. huolto-, hoito-, kunnossapito- ja energiakustannukset.

Hallinnon tulosyksikön laskut kirjataan kohderyhmälle, johon on kytketty kaikki hallinnassa olevat rakennukset. Näitä hallinnon tulosyksikön kustannuksia ovat kaikki yhteiset kustannukset kuten henkilöstö-, ict-, toimisto-, vakuutus- ja muut yhteiset kustannukset.

Koko toimintavuoden kustannuksista ajetaan kerran vuodessa raportti SAP-kirjanpitojärjestelmästä. Siitä muodostetaan kustannusten siirtoa varten excel-tiedosto ja verrataan sitä toteutuneisiin kirjanpidon kustannuksiin.

Muista järjestelmistä tulevia kustannuksia ei voi kirjata kohteelle ja tehtävälle. Näitä ovat esim. palkka- ja tilausjärjestelmän kautta kirjautuvat kustannukset. Nämä puuttuvat kustannukset lisätään manuaalisesti muodostettuun excel-tiedostoon.

Kun Kiinteistötietojärjestelmään siirrettävät kustannukset täsmäävät kirjanpidon tietoihin, ne siirretään Kiinteistötietojärjestelmään. Tässä vaiheessa hallinnon kustannuksissa käytetty kaikki rakennukset sisältävä kohderyhmä jakaa kustannukset kaikkien rakennusten kesken huonealojen suhteessa. Järjestelmä muodostaa kaikista rakennuksista rakennuskohtaiset kiinteistökustannuslaskelmat, joissa on jokaisen rakennuksen vuoden toteutuneet kustannukset jaoteltuna Kiinteistötietojärjestelmän ylläpitonimikkeistön mukaisesti. Tästä nimikkeistön mukaisesta kustannusten jaosta muodostetaan kirjanpidon tiliryhmittelyn mukainen raportti, jonka mukaan tuloslaskelma on muodostettu.

5.3.2 Ateriapalvelut, henkilöstöruokailu ja kahvilatoiminta

Tuloslaskelma ateriapalvelut

	1.1.-31.12.2021		1.1.-31.12.2020	
Liikevaihto		1 442 933,58		1 522 858,13
Liiketoiminnan muut tuotot		2 586,77		1 472,40
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-362 242,45		-533 486,36	
Palvelujen ostot	-73 504,63	-435 747,08	-93 883,46	-627 369,82
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-279 388,97		-364 398,72	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-56 423,92		-73 405,56	
Muut henkilösivukulut	-12 241,76	-348 054,65	-14 669,21	-452 473,49
Poistot ja arvonalentumiset				
Liiketoiminnan muut kulut		-168 684,47		-263 202,16
Liikeylijäämä (-alijäämä)		493 034,15		181 285,06
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	0,00		0,20	
Muut rahoituskulut	-38,33	-38,33	-43,29	-43,09
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		492 995,82		181 241,97
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		492 995,82		181 241,97
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		492 995,82		181 241,97
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Voitto, %		34,17 %		11,90 %

Tuloslaskelma henkilöstöruokailu ja kahvilatoiminta

	1.1.-31.12.2021		1.1.-31.12.2020	
Liikevaihto	1 594 560,91		1 858 012,88	
Liiketoiminnan muut tuotot	52 379,77		93 701,86	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-683 907,02		-806 404,31	
Palvelujen ostot	-120 242,50	-804 149,52	-224 098,93	-1 030 503,24
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-803 206,39		-684 715,46	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-161 037,42		-137 224,23	
Muut henkilösivukulut	-35 146,22	-999 390,03	-27 078,82	-849 018,51
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot				
Liiketoiminnan muut kulut		-472 405,83		-224 564,64
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-629 004,70		-152 371,65	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	0,00		0,66	
Muut rahoituskulut	-143,22	-143,22	-144,90	-144,24
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-629 147,92		-152 515,89	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-629 147,92		-152 515,89	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-629 147,92		-152 515,89	
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Voitto, %	-39,46 %		-8,21 %	

Kustannuslaskennan periaatteet ateriapalvelut, henkilöstöruokailu ja kahvilatoiminta

Kustannuslaskennan yleiskuvaus

Kustannuslaskennan toteutuksessa määritellään laskentakohteen kustannusten aiheuttamisperiaate ja laskentatekniikka. Aiheuttamisperiaatteen perusteella määritellään, onko kyseessä toiminnan aiheuttama erilliskustannus vai yhteiskustannus.

Toiminnan aiheuttamat erilliskustannukset käsitellään välittömänä kustannuksena, jos tämä on tarkoituksenmukaista ja todellisen aiheutumisen osoittava kohdistamisperiaate on määriteltävissä. Mikäli erilliskustannusten kohdistaminen aiheuttaa merkittävän työn hyötyyn nähden, voidaan osa erilliskustannuksista käsitellä välillisenä kustannuksena, kuten esimerkiksi osa tukitoimintojen kustannuksista.

Yhteiskustannukset, joilla ei ole olemassa todellisen aiheutumisen osoittavaa kohdistamisperustetta, käsitellään välillisinä kustannuksina, koska todellisen aiheutumisen osoittavaa kohdistamisperustetta ei ole olemassa, esimerkiksi hallinnon tukipalvelut ja yhteiset ict-kustannukset. Välilliset kustannukset kohdistetaan parhaiten kyseiseen toimintaan soveltuvan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti lopullisille laskentakohteille. Toiminnasta vastaava kirjanpitoyksikkö vastaa aiheuttamisperiaatteen noudattamisesta.

Kirjanpitoyksikön sisällä kustannukset lasketaan samalla tavalla sekä kunnan sisäisessä toiminnassa, että markkinoille suuntautuvassa toiminnassa. Näin ollen yhteiskustannuksista kohdistuu vastaavanlaiset osuudet lopullisille seurantakohteille.

Jatkuneen koronatilanteen vuoksi eriytettyjen henkilöstöruokailun ja kahvilatoiminnan vuoden 2021 tilinpäätöksen tulos on alijäämäinen.

Aiheuttamisperiaate

Erilliskustannukset käsitellään välittömänä kustannuksena, mikäli se työmäärä huomioon ottaen on järkevää. Ateriapalveluiden, henkilöstöruokailun ja kahvilatoiminnan aiheuttamina erilliskustannuksina on otettu huomioon aterioiden valmistus- ja palvelukustannukset. Yhteiskustannukset käsitellään välillisenä kustannuksena. Ateriapalveluiden, henkilöstöruokailun ja kahvilatoiminnan kustannuslaskelmissa yhteiskustannuksina on otettu huomioon Kylän Kattauksen hallinnon ja konsernihallinnon kustannukset sekä rahoituskulut.

Laskentatekniikka

Välittömät kustannukset:

Laskun tiliöinti ja työajan kohdentaminen suoraan lopulliselle laskentakohteelle:

Henkilöstökulut
Asiantuntijapalvelut
ICT-palvelut
Posti- ja kuriiripalvelut
Koneiden, kaluston ja laitteiden rakentamis- ja kunnossapitopalvelut
Matkustus- ja kuljetuspalvelut
Muut palvelut
Toimisto- ja koulutarvikkeet
Elintarvikkeet
Vaatteisto
Hoitotarvikkeet
Puhdistusaineet ja tarvikkeet
Lämmitys
Sähkö ja kaasu
Vesi
Kalusto
Muu materiaali
Rakennusten ja huoneistojen vuokrat
Koneiden ja laitteiden vuokrat

Välilliset kustannukset:

Kohdistetaan kustannuslaskennan kautta valitun jakoperusteen mukaan. Jakoperusteina on käytetty toimintojen liikevaihto ja henkilöstökulut. Kustannuslaskennan kautta kohdistettuja välillisiä kustannuksia ovat olleet:

Henkilöstökulut
Asiantuntijapalvelut
Toimistopalvelut
ICT-palvelut
Rahoitus- ja pankkipalvelut
Painatukset, ilmoitukset ja markkinointi
Posti- ja kuriiripalvelut
Puhtaanapito- ja pesulapalvelut
Majoitus- ja ravitsemispalvelut
Matkustus- ja kuljetuspalvelut
Sosiaali- ja terveyspalvelut
Koulutus- ja kulttuuripalvelut
Muut palvelut

Toimisto- ja koulutarvikkeet
 Kirjallisuus
 Elintarvikkeet
 Vaatteisto
 Puhdistusaineet ja tarvikkeet
 Kalusto
 Muu materiaali
 Koneiden ja laitteiden vuokrat
 Rakennusten ja huoneistojen vuokrat

5.3.3 ICT-tukipalvelut

Tuloslaskelma ICT-tukipalvelut

	1.1.- 31.12.2021		1.1.- 31.12.2020	
Liikevaihto	134 060,00		134 060,00	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-327,00		-1 439,00	
Palvelujen ostot	-87 550,00	-87 877,00	-74 520,00	-75 959,00
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-31 440,00		-32 183,00	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-5 996,00		-6 214,00	
Muut henkilösivukulut	-1 221,00	-38 657,00	-1 079,00	-39 476,00
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-12 040,00		-11 773,00
Liiketoiminnan muut kulut		-4 169,00		-4 626,00
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-8 683,00		2 226,00	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-8 683,00		2 226,00	
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-8 683,00		2 226,00	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-8 683,00		2 226,00	
Tuloslaskelman tunnusluvut				
Tappio, %	-6,48 %		1,66 %	

Kustannuslaskennan periaatteet ICT-tukipalvelut

Kustannuslaskennan yleiskuvaus

Aiheuttamisperiaatteen perusteella määritellään, että kyseessä on ollut toiminnan aiheuttama yhteiskustannus, koska todellisen aiheutumisen osoittavaa kohdistamisperustetta ei ulosmyytyjen ICT-tukipalveluiden osalta ole olemassa. Tulot kertyvät asiakkailta laskutetun toteuman mukaan kokonaisuudessaan Tietohallinnon hallinnon tulosyksikölle. Lisenssien (mm. O365) määrä kasvoi vuonna 2021 merkittävästi. Henkilöiden, jotka olivat poistuneet palveluksesta, mutta ei ilmoitettu poistuneiksi, lisenssien maksut kertyivät Tietohallinnolle. Pääosin tämän takia tulos on alijäämäinen.

Aiheuttamisperiaate

ICT-tukipalveluiden ulosmyynnin kustannuslaskelmissa yhteiskustannuksina on otettu huomioon Tietohallinnon hallinnon, Työasemapalveluiden, Järjestelmäpalveluiden ja Konesalipalveluiden toiminnan kustannukset: sisältäen henkilöstökustannukset, palveluiden ostot, aineet ja tarvikkeet sekä muut toimintakulut.

Laskentatekniikka

Välittömät kustannukset:

Välittömiä kustannuksia ei ole kirjattu suoraan tositteilta laskutettavien yhtiöiden kustannuksiin vaan kaikki kustannukset ovat yhteiskustannuksia, jotka on kohdennettu toiminnalle erillislaskennalla valitun jakoperusteen mukaan.

Välilliset kustannukset:

Yhteis- eli välillisten kustannusten jakoperusteina on käytetty liikevaihdon suhteen jaoteltua laskentaa. Henkilöstökulut on jyvitetty liikevaihdon suhteessa koko Tietohallinnon henkilöstökuluista. Poistot ja muut kulut on laskettu liikevaihdon suhteessa koko Tietohallinnon kustannuksista kyseisissä erissä.

5.3.4 Museokauppa

Tuloslaskelma museokauppa

		1.1.-31.12.2021
Liikevaihto		100 755,90
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-46 909,01	
Palvelujen ostot	-14 120,45	-61 029,46
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-72 106,37	
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-12 166,14	
Muut henkilösivukulut	-2 500,35	-86 772,86
Liiketoiminnan muut kulut		-16 433,06
Liikelylijäämä (-alijäämä)		-63 479,48
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-63 479,48
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-63 479,48
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-63 479,48
Voitto, %		-63,00 %

Museokauppatoiminnan osalta eriytetty tuloslaskelma on laadittu ensimmäistä kertaa tilivuoden 2021 osalta. Tämän vuoksi vuoden 2020 vertailutietoa ei ole tuloslaskelmassa.

Kustannuslaskennan periaatteet museokauppa

Museopalveluissa on museokauppoja tai myyntipisteitä kaikkiaan neljä: Jyväskylän taidemuseossa Holvin museokauppa (Kauppakatu 23) ja Galleria Ratamon myyntipiste (Veturitallinkatu 6), Suomen

käsityön museon museokauppa (Kauppakatu 25) sekä Keski-Suomen museon museokauppa Sparvinin talossa Toivolan Vanhalla pihalla. Keski-Suomen museon tiloissa (Alvar Aallon katu 7) ei tällä hetkellä ole myyntitoimintaa.

Kustannuslaskennan yleiskuvaus

Kullakin museokaupalla on SAP kirjanpidossa oma projektinumero, jolle tiliöidään museokaupan myyntituotteiden hankinnat sekä myyntitulot ja -provisiot. Suomen käsityön museolla projektinumerolle kirjataan lähes kaikki museokauppaan kohdentuvat menot. Taidemuseon ja Keski-Suomen museon osalta menoja on kohdennettu museokaupoille arvioimalla sen osuutta erikseen menoluokittain.

Laskentatekniikka

Välittömät kustannukset:

Laskun tiliöinti kirjanpidossa suoraan lopulliselle laskentakohteelle:

Asiantuntijapalvelut

ICT-palvelut

Rajoitus- ja pankkipalvelut

Painatukset

Posti- ja kuriiripalvelut

Matkustus- ja kuljetuspalvelut

Koulutus- ja kulttuuripalvelut

Muut palvelut

Toimistotarvikkeet

Kirjallisuus

Elintarvikkeet

Muu materiaali

Koneiden ja laitteiden vuokrat

Muut kulut

Välilliset kustannukset:

Välillisinä kustannuksina museokauppatoiminnalle kohdennetaan arvioperusteiset kuluerät, kuten esimerkiksi kohdennetun työajan perusteella lasketut henkilöstömenot.

Kustannuslaskennan kautta kohdistettuja välillisiä kustannuksia ovat olleet:

Henkilöstökulut

ICT-palvelut

Rahoitus- ja pankkipalvelut

Puhtaanapitopalvelut

Koulutus- ja kulttuuripalvelut

Muut palvelut

Palvelujen ostot:

ICT-palvelut (kassajärjestelmän ylläpitomaksu, tietokoneen kulut), rahoituspalvelut (palvelumaksut maksupäätetilityksistä), posti- ja kuljetuspalvelut (myytävien tuotteiden rahdit), Museoliiton museokauppakoulutukset (osallistumismaksut), kauppojen vartiointi sekä siivouspalvelut.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat:

Myyntituotteiden hankinnat

Muut toimintakulut:

Maksupäätteiden kuukausimaksut, tilavuokrat.

Henkilöstömenot:

Kunkin museon museoassistentit ja museonvalvojat arvioivat oman työaikansa jakautumisen museokaupan tehtäviin ja muihin tehtäviin. Museokauppatehtävien osuus vaihteli työntekijästä riippuen 5 prosentista (Ratamon myyntipiste) 60 prosenttiin (Käsityön museo).

Käsityön museolla ja Keski-Suomen museolla on oma siivooja, joten museokaupan siivouskuluista suurin osa on henkilöstömenoissa.

6 LUETTELOT JA SELVITYKSET

6.1 Luettelo kirjanpitokirjoista ja aineistoista

Tositelaji	Nimi	Tositelaji	Nimi
AA	Käyttöomaisuuskirjaus	KS	Sisäiset maksut
AF	Poistokirjaukset	KT	Toimittajat - tasaus
AZ	Investointien purku	KU	Ulkom.maksut
B1	Tiliote Nordea	KX	Sisäinen lasku
B2	Tiliote Sampo	KY	Toimitt. - man.maksu
B3	Tiliote KSOP	KZ	Toimittajat - maksu
B4	Tiliote Optia	L4	YPH
B6	Tiliote Sampo Sotepa	L7	Analyste, palv.kassa
BH	Tiliote Handels 4224	L8	TIMMI avustukset
BL	Tilio. KSOP Sotepa/lapset	L9	Effica-liittymä
BS	Tilio. KSOP Sotepa/aikuiset	LA	COMP-liittymä
DA	*Asiakastosite	LB	Lippupisteliiittymä
DH	As.-lasku man.hyv	LC	Verkkokaupan liittymä
DL	Luottotapp.tilitys	M2	Matkanhallinnan tositteet
DP	Perintätoimisto/Uo suor	PA	Palkkaliittymä
DS	Viites.yhdystilikirj	PE	Peruutustosite
DT	Asiakkaat - tasaus	PR	*Hinnanmuutos(MM)
DV	Myyntisuor.(autom.)	RE	Lasku - brutto(MM)
DZ	Myyntisuor.(man.)	RS	Sis.sopimuslask.
K1	Toim.- lasku Basware	RU	Ulk.sopimuslask.
K2	Toim.- lasku Basware	RV	Laskun siirto(lask.p
K3	Toim.- lasku Basware	RX	Sisäinen laskutus
K4	Toim.- lasku Basware	SA	Muistiotositteet
K5	Toim.- lasku Basware	SC	Käteisal.kirjaus
K6	Toim.- lasku Basware	SL	Sopimusl.muistio
K7	Toim.- lasku Basware	ST	Pääkirjatil.tasaus
K8	Effica ip laskut	SU	Alv-jakoajo
K9	KRP/Kankaan alue.	WA	*Tavaranluovutus(MM)
KM	Toim.- matkustajat	WE	*Tavaranvast.ottoMM
KP	Tilin ylläpito	WI	*InventointitositeMM
KR	Toim.- lasku Basware	WL	*Varast.otto/toimit.

6.2 Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Varsinaiset kirjanpitokirjat

Tilinpäätös	sidottu, keskusarkisto
Pääkirja	Monetra Keski-Suomi, Rondo
Päiväkirja	Monetra Keski-Suomi, Rondo
Tase-erittelyt	Jyväskylän kaupungin sähköinen säilytys
Palkkaerittelyt	paperiarkisto, keskusarkisto Monetra Keski-Suomi, Rondo
Tositelajit	arkistomapissa numerojärjestyksessä

Yhdistelmälaskelmat

LIITTEET

TULOSLASKELMA 1.1. - 31.12.2021

	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Pelastuslaitos 1003	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
Toimintatuotot	164 707 625,94	103 591 365,49	36 946 705,28	28 182 483,79	333 428 180,50
Myyntituotot	44 462 197,97	8 012 581,80	32 787 815,41	27 625 289,74	112 887 884,92
Maksutuotot	46 097 414,52				46 097 414,52
Tuet ja avustukset	39 926 308,78	633,97	4 032 615,23	220 278,54	44 179 836,52
Muut toimintatuotot	34 221 704,67	95 578 149,72	126 274,64	336 915,51	130 263 044,54
Valmistus omaan käyttöön	2 789 866,14	389 370,00			3 179 236,14
Toimintakulut	-975 264 051,09	-65 095 356,97	-35 399 492,68	-28 070 055,60	-1 103 828 956,34
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-277 995 261,80	-1 323 774,88	-18 367 645,89	-10 116 137,76	-307 802 820,33
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-60 535 338,38	-276 252,35	-3 142 594,59	-2 038 171,81	-65 992 357,13
Muut henkilöstösivukulut	-11 569 605,28	-56 924,88	-902 083,76	-445 781,62	-12 974 395,54
Palvelujen ostot	-456 289 135,29	-24 893 714,61	-4 667 397,18	-2 121 798,30	-487 972 045,38
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 229 746,65	-10 088 144,17	-2 211 131,04	-8 002 645,10	-45 531 666,96
Avustukset	-48 106 888,35		-130 234,00		-48 237 122,35
Muut toimintakulut	-95 538 075,34	-28 456 546,08	-5 978 406,22	-5 345 521,01	-135 318 548,65
Toimintakate	-807 766 559,01	38 885 378,52	1 547 212,60	112 428,19	-767 221 539,70
Verotulot	584 651 371,91				584 651 371,91
Valtionosuudet	209 999 345,11				209 999 345,11
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	6 294 324,21				6 294 324,21
Muut rahoitustuotot	21 306 288,27	994,90	1 177,99	4,57	21 308 465,73
Korkokulut	-5 804 286,68				-5 804 286,68
Muut rahoituskulut	-24 108,70	-13 001 966,37	-3 067,16	-2 485,11	-13 031 627,34
Vuosikate	8 656 375,11	25 884 407,05	1 545 323,43	109 947,65	36 196 053,24
Poistot ja arvonalentumiset	-26 751 364,34	-26 229 013,56	-876 460,50	0,00	-53 856 838,40
Suunnitelman mukaiset poistot	-26 748 000,58	-25 523 225,37	-876 460,50	0,00	-53 147 686,45
Ylimääräiset poistot	0,00	-239 988,19			-239 988,19
Arvonalentumiset	-3 363,76	-465 800,00			-469 163,76
Satunnaiset erät	87 268 242,27				87 268 242,27
Tilikauden tulos	69 173 253,04	-344 606,51	668 862,93	109 947,65	69 607 457,11
Poistoerän lisäys (-) tai vähennys (+)	340 440,74				340 440,74
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	13 240,47				13 240,47
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	69 526 934,25	-344 606,51	668 862,93	109 947,65	69 961 138,32

TULOSLASKELMAN ELIMINOINNIT	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Pelastuslaitos 1003	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
Toimintatuotot	-11 675 349,50	-100 338 661,58	-12 899 163,27	-22 101 831,05	-147 015 005,40
Myyntituotot	-7 413 857,56	-8 012 581,80	-12 899 163,27	-21 924 690,18	-50 250 292,81
Maksutuotot					0,00
Tuet ja avustukset	-157 019,37				-157 019,37
Muut toimintatuotot	-4 104 472,57	-92 326 079,78		-177 140,87	-96 607 693,22
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	137 480 147,95	3 328 544,33	695 375,09	5 510 938,03	147 015 005,40
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot					0,00
Henkilösivukulut					
Eläkekulut					0,00
Muut henkilöstösivukulut	126,38				126,38
Palvelujen ostot	49 895 310,79	352 912,33	509 951,78	245 403,36	51 003 578,26
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	69 217,12			17 173,67	86 390,79
Avustukset	172 391,63				172 391,63
Muut toimintakulut	87 343 102,03	2 975 632,00	185 423,31	5 248 361,00	95 752 518,34
Toimintakate	125 804 798,45	-97 010 117,25	-12 203 788,18	-16 590 893,02	0,00
Verotulot					0,00
Valtionosuudet					0,00
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot					0,00
Muut rahoitustuotot	-13 000 000,08				-13 000 000,08
Korkokulut					0,00
Muut rahoituskulut		13 000 000,08			13 000 000,08
Vuosikate	112 804 798,37	-84 010 117,17	-12 203 788,18	-16 590 893,02	0,00
Poistot ja arvonalentumiset					0,00
Suunnitelman mukaiset poistot					0,00
Ylimääräiset poistot					0,00
Arvonalentumiset					0,00
Satunnaiset erät					0,00
Tilikauden tulos	112 804 798,37	-84 010 117,17	-12 203 788,18	-16 590 893,02	0,00
Poistoerän lisäys (-) tai vähennys (+)					0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)					0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	112 804 798,37	-84 010 117,17	-12 203 788,18	-16 590 893,02	0,00

TULOSLASKELMA ELIMINOITU

Toimintatuotot	186 413 175,10
Myyntituotot	62 637 592,11
Maksutuotot	46 097 414,52
Tuet ja avustukset	44 022 817,15
Muut toimintatuotot	33 655 351,32
Valmistus omaan käyttöön	3 179 236,14
Toimintakulut	-956 813 950,94
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-307 802 820,33
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-65 992 357,13
Muut henkilöstösivukulut	-12 974 269,16
Palvelujen ostot	-436 968 467,12
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-45 445 276,17
Avustukset	-48 064 730,72
Muut toimintakulut	-39 566 030,31
Toimintakate	-767 221 539,70
Verotulot	584 651 371,91
Valtionosuudet	209 999 345,11
Rahoitustuotot ja -kulut	8 766 875,92
Korkotuotot	6 294 324,21
Muut rahoitustuotot	8 308 465,65
Korkokulut	-5 804 286,68
Muut rahoituskulut	-31 627,26
Vuosikate	36 196 053,24
Poistot ja arvonalentumiset	-53 856 838,40
Suunnitelman mukaiset poistot	-53 147 686,45
Ylimääräiset poistot	-239 988,19
Arvonalentumiset	-469 163,76
Satunnaiset erät	87 268 242,27
Tilikauden tulos	69 607 457,11
Poistoerän lisäys (-) tai vähennys (+)	340 440,74
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	13 240,47
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	69 961 138,32

RAHOITUSLASKELMA 1.1 - 31.12.2021

	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Pelastuslaitos 1003	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
Vuosikate	8 656 375,11	25 884 407,05	1 545 323,43	109 947,65	36 196 053,24
Satunnaiset erät	87 268 242,27				87 268 242,27
Tulorahoituksen korjauserät	-84 840 668,69	-177 697,30	-252 608,40		-85 270 974,39
Toiminnan rahavirta	11 083 948,69	25 706 709,75	1 292 715,03	109 947,65	38 193 321,12
Investointimenot	-35 955 918,60	-29 934 735,67	-1 053 094,51		-66 943 748,78
Rahoitusosuudet investointimenoihin	345 108,95	970 000,00	217 201,78		1 532 310,73
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	102 881 915,97	270 839,79	104 376,00		103 257 131,76
Investointien rahavirta	67 271 106,32	-28 693 895,88	-731 516,73	0,00	37 845 693,71
Toiminnan ja investointien rahavirta	78 355 055,01	-2 987 186,13	561 198,30	109 947,65	76 039 014,83
Antolainasaamisten lisäys	-4 239 554,24	0,00			-4 239 554,24
Antolainasaamisten vähennys	70 723,13				70 723,13
Antolainauksen muutokset	-4 168 831,11	0,00	0,00	0,00	-4 168 831,11
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	4 171 522,11			4 171 522,11
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-62 587 670,00	0,00			-62 587 670,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	31 976 009,22				31 976 009,22
Lainakannan muutokset	-30 611 660,78	4 171 522,11	0,00	0,00	-26 440 138,67
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	304 154,98	-4 005,73	0,00		300 149,25
Vaihto-omaisuuden muutos	498 382,56			0,00	498 382,56
Saamisten muutos	-7 795 192,34	-3 280 815,92	-738 160,43	86 880,22	-11 727 288,47
Korottomien velkojen muutos	12 614 389,61	2 100 485,67	176 962,13	-197 447,87	14 694 389,54
Muut maksuvalmiuden muutokset	5 621 734,81	-1 184 335,98	-561 198,30	-110 567,65	3 765 632,88
Rahoituksen rahavirta	-29 158 757,08	2 987 186,13	-561 198,30	-110 567,65	-26 843 336,90
Rahavarojen muutos	49 196 297,93	0,00	0,00	-620,00	49 195 677,93
Rahavarat 31.12	49 709 615,78			3 202,00	49 712 817,78
Rahavarat 1.1	513 317,85			3 822,00	517 139,85
Rahavarojen muutos	49 196 297,93	0,00	0,00	-620,00	49 195 677,93

RAHOITUSLASKELMAN ELIMINOINNIT

	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Pelastuslaitos 1003	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
Vuosikate					0,00
Satunnaiset erät					0,00
Tulorahoituksen korjauserät					0,00
Toiminnan rahavirta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Investointimenot					0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin					0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot					0,00
Investointien rahavirta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Antolainasaamisten lisäys	4 171 522,11				4 171 522,11
Antolainasaamisten vähennys	0,00				0,00
Antolainauksen muutokset	4 171 522,11	0,00	0,00	0,00	4 171 522,11
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		-4 171 522,11			-4 171 522,11
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		0,00			0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0,00			0,00
Lainakannan muutokset	0,00	-4 171 522,11	0,00	0,00	-4 171 522,11
Oman pääoman muutokset					0,00
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset					0,00
Vaihto-omaisuuden muutos					0,00
Saamisten muutos					0,00
Korottomien velkojen muutos					0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoituksen rahavirta	4 171 522,11	-4 171 522,11	0,00	0,00	0,00
Rahavarojen muutos	4 171 522,11	-4 171 522,11	0,00	0,00	0,00

RAHOITUSLASKELMA ELIMINOITU

Vuosikate	36 196 053,24
Satunnaiset erät	87 268 242,27
Tulorahoituksen korjauserät	-85 270 974,39
Toiminnan rahavirta	38 193 321,12
Investointimenot	-66 943 748,78
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 532 310,73
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	103 257 131,76
Investointien rahavirta	37 845 693,71
Toiminnan ja investointien rahavirta	76 039 014,83
Antolainasaamisten lisäys	-68 032,13
Antolainasaamisten vähennys	70 723,13
Antolainauksen muutokset	2 691,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-62 587 670,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	31 976 009,22
Lainakannan muutokset	-30 611 660,78
Oman pääoman muutokset	0,00
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	300 149,25
Vaihto-omaisuuden muutos	498 382,56
Saamisten muutos	-11 727 288,47
Korottomien velkojen muutos	14 694 389,54
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 765 632,88
Rahoituksen rahavirta	-26 843 336,90
Rahavarojen muutos	49 195 677,93
Rahavarat 31.12	49 712 817,78
Rahavarat 1.1	517 139,85
Rahavarojen muutos	49 195 677,93

TASE 31.12.2021	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Pelastuslaitos 1003	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT	993 993 837,03	331 216 389,69	2 881 125,69	0,00	1 328 091 352,41
Aineettomat hyödykkeet	3 902 168,07	3 437 226,05	936,44	0,00	7 340 330,56
Aineettomat oikeudet	2 413 920,74		936,44		2 414 857,18
Muut pitkävaikutteiset menot	1 488 247,33	3 437 226,05			4 925 473,38
Aineelliset hyödykkeet	264 074 240,56	317 295 013,98	2 880 189,25	0,00	584 249 443,79
Maa- ja vesialueet	144 508 134,54				144 508 134,54
Rakennukset	2 666 301,97	297 084 284,67			299 750 586,64
Kiinteät rakenteet ja laitteet	105 762 201,16				105 762 201,16
Koneet ja kalusto	11 071 862,14		2 880 189,25		13 952 051,39
Muu aineelliset hyödykkeet	65 740,75				65 740,75
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	20 210 729,31			20 210 729,31
Sijoitukset	726 017 428,40	10 484 149,66	0,00	0,00	736 501 578,06
Osakkeet ja osuudet	568 322 150,94	10 353 119,76			578 675 270,70
Muut lainasaamiset	157 209 279,88				157 209 279,88
Muut saamiset	485 997,58	131 029,90			617 027,48
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	246 786,66	0,00	0,00	0,00	246 786,66
Valtion toimeksiannot	19 352,49				19 352,49
Lahjoitusrahastojen varat	222 434,17				222 434,17
Muut toimeksiantojen varat	5 000,00				5 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	29 258 193,77	112 184 520,85	3 720 563,98	994 277,94	146 157 556,54
Vaihto-omaisuus	849 642,37	0,00	0,00	0,00	849 642,37
Aineet ja tarvikkeet	822 108,37				822 108,37
Muu vaihto-omaisuus	27 534,00				27 534,00
Saamiset	-21 301 064,38	112 184 520,85	3 720 563,98	991 075,94	95 595 096,39
Pitkäaikaiset saamiset	58 488 428,71	0,00			58 488 428,71
Myyntisaamiset					0,00
Lainasaamiset	58 270 741,89				58 270 741,89
Muut saamiset	190 461,21				190 461,21
Siirtosaamiset	27 225,61				27 225,61
Lyhytaikaiset saamiset	-79 789 493,09	112 184 520,85	3 720 563,98	991 075,94	37 106 667,68
Myyntisaamiset	13 940 124,93	62 799,09	693 412,79	465 247,83	15 161 584,64
Lainasaamiset	87 969,14				87 969,14
Muut saamiset	-109 565 538,84	112 093 654,00	2 949 300,44	370 909,66	5 848 325,26
Siirtosaamiset	15 747 951,68	28 067,76	77 850,75	154 918,45	16 008 788,64
Rahoitusarvopaperit	301 253,22				301 253,22
Rahat ja pankkisaamiset	49 408 362,56			3 202,00	49 411 564,56
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 023 498 817,46	443 400 910,54	6 601 689,67	994 277,94	1 474 495 695,61

TASE 31.12.2021	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Pelastuslaitos 1003	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA	522 592 301,84	378 011 499,38	551 284,10	-2 106 814,98	899 048 270,34
Peruspääoma	423 184 877,57	377 699 876,45			800 884 754,02
Muut omat rahastot	347 372,81				347 372,81
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	29 533 117,21	656 229,44	-117 578,83	-2 216 762,63	27 855 005,19
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	69 526 934,25	-344 606,51	668 862,93	109 947,65	69 961 138,32
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	4 085 288,92	0,00			4 085 288,92
Poistoero	4 085 288,92				4 085 288,92
PAKOLLISET VARAUKSET	23 371 949,80	0,00	352 000,00	0,00	23 723 949,80
Eläkevaraukset	238 400,00				238 400,00
Muut pakolliset varaukset	23 133 549,80		352 000,00		23 485 549,80
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 061 108,57	497 623,32	0,00	0,00	2 558 731,89
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 942 203,88				1 942 203,88
Muut toimeksiantojen pääomat	118 904,69	497 623,32			616 528,01
VIERAS PÄÄOMA	471 388 168,33	64 891 787,84	5 698 405,57	3 101 092,92	545 079 454,66
Pitkäaikainen	193 538 515,79	58 144 405,39			251 682 921,18
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	193 524 715,00				193 524 715,00
Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä		58 128 593,29			58 128 593,29
Saadut ennakot	3 448,43				3 448,43
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	10 352,36	15 812,10			26 164,46
Muut siirtovelat pitkäaikaiset					0,00
Lyhytaikainen	277 849 652,54	6 747 382,45	5 698 405,57	3 101 092,92	293 396 533,48
Joukkovelkakirjalainat					0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	27 587 670,00				27 587 670,00
Lainat muilta luotonantajilta	131 167 565,21				131 167 565,21
Saadut ennakot	15 311 316,58				15 311 316,58
Ostovelat	31 944 233,66	6 371 249,82	1 058 276,13	845 451,71	40 219 211,32
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	12 192 729,33	54 837,94	1 178 642,19	376 724,07	13 802 933,53
Siirtovelat	59 646 137,76	321 294,69	3 461 487,25	1 878 917,14	65 307 836,84
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 023 498 817,46	443 400 910,54	6 601 689,67	994 277,94	1 474 495 695,61

TASE ELIMINOINNIT	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Pelastuslaitos 1003	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
VASTAAVAA					
PYSYVÄT VASTAAVAT	377 699 876,45				377 699 876,45
Aineettomat hyödykkeet					0,00
Aineettomat oikeudet					0,00
Muut pitkävaikutteiset menot					0,00
Aineelliset hyödykkeet					0,00
Maa- ja vesialueet					0,00
Rakennukset					0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet					0,00
Koneet ja kalusto					0,00
Muu aineelliset hyödykkeet					0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat					0,00
Sijoitukset	377 699 876,45				377 699 876,45
Osakkeet ja osuudet	377 699 876,45				377 699 876,45
Muut lainasaamiset					0,00
Muut saamiset					0,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT					0,00
Valtion toimeksiannot					0,00
Lahjoitusrahastojen varat					0,00
Muut toimeksiantojen varat					0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	-55 314 656,47	110 505 289,70	2 670 326,43	267 633,63	58 128 593,29
Vaihto-omaisuus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aineet ja tarvikkeet					0,00
Muu vaihto-omaisuus					0,00
Saamiset	-55 314 656,47	110 505 289,70	2 670 326,43	267 633,63	58 128 593,29
Pitkäaikaiset saamiset	58 128 593,29	0,00	0,00	0,00	58 128 593,29
Myyntisaamiset					0,00
Lainasaamiset	58 128 593,29				58 128 593,29
Muut saamiset					0,00
Siirtosaamiset					0,00
Lyhytaikaiset saamiset	-113 443 249,76	110 505 289,70	2 670 326,43	267 633,63	0,00
Myyntisaamiset					0,00
Lainasaamiset					0,00
Muut saamiset	-113 443 249,76	110 505 289,70	2 670 326,43	267 633,63	0,00
Siirtosaamiset					0,00
Rahoitusarvopaperit					0,00
Rahat ja pankkisaamiset					0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	322 385 219,98	110 505 289,70	2 670 326,43	267 633,63	435 828 469,74

TASE ELIMINOINNIT	Kaupunki 1000	Tilapalvelu 1001	Pelastuslaitos 1003	Kylän Kattaus 1004	Yhteensä
VASTATTAVAA					
OMA PÄÄOMA		377 699 876,45			377 699 876,45
Peruspääoma		377 699 876,45			377 699 876,45
Muut omat rahastot					0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)					0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)					0,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET					0,00
Poistoero					0,00
PAKOLLISET VARAUKSET					0,00
Eläkevaraukset					0,00
Muut pakolliset varaukset					0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT					0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat					0,00
Muut toimeksiantojen pääomat					0,00
VIERAS PÄÄOMA	0,00	58 128 593,29			58 128 593,29
Pitkäaikainen	0,00	58 128 593,29			58 128 593,29
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta					0,00
Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä		58 128 593,29			58 128 593,29
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat					0,00
Muut siirtovelat pitkäaikaiset					0,00
Lyhytaikainen		0,00			0,00
Joukkovelkakirjalainat					0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta					0,00
Lainat muilta luotonantajilta					0,00
Saadut ennakot					0,00
Ostovelat					0,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat					0,00
Siirtovelat					0,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	0,00	435 828 469,74	0,00	0,00	435 828 469,74

TASE ELIMINOITU

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT	950 391 475,96
Aineettomat hyödykkeet	7 340 330,56
Aineettomat oikeudet	2 414 857,18
Muut pitkävaikutteiset menot	4 925 473,38
Aineelliset hyödykkeet	584 249 443,79
Maa- ja vesialueet	144 508 134,54
Rakennukset	299 750 586,64
Kiinteät rakenteet ja laitteet	105 762 201,16
Koneet ja kalusto	13 952 051,39
Muu aineelliset hyödykkeet	65 740,75
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	20 210 729,31
Sijoitukset	358 801 701,61
Osakkeet ja osuudet	200 975 394,25
Muut lainasaamiset	157 209 279,88
Muut saamiset	617 027,48
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	246 786,66
Valtion toimeksiannot	19 352,49
Lahjoitusrahastojen varat	222 434,17
Muut toimeksiantojen varat	5 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	88 028 963,25
Vaihto-omaisuus	849 642,37
Aineet ja tarvikkeet	822 108,37
Muu vaihto-omaisuus	27 534,00
Saamiset	37 466 503,10
Pitkäaikaiset saamiset	359 835,42
Myyntisaamiset	0,00
Lainasaamiset	142 148,60
Muut saamiset	190 461,21
Siirtosaamiset	27 225,61
Lyhytaikaiset saamiset	37 106 667,68
Myyntisaamiset	15 161 584,64
Lainasaamiset	87 969,14
Muut saamiset	5 848 325,26
Siirtosaamiset	16 008 788,64
Rahoitusarvopaperit	301 253,22
Rahat ja pankkisaamiset	49 411 564,56

VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 038 667 225,87
VASTATTAVAA	
OMA PÄÄOMA	521 348 393,89
Peruspääoma	423 184 877,57
Muut omat rahastot	347 372,81
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	27 855 005,19
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	69 961 138,32
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	4 085 288,92
Poistoero	4 085 288,92
PAKOLLISET VARAUKSET	23 723 949,80
Eläkevaraukset	238 400,00
Muut pakolliset varaukset	23 485 549,80
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 558 731,89
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 942 203,88
Muut toimeksiantojen pääomat	616 528,01
VIERAS PÄÄOMA	486 950 861,37
Pitkäaikainen	193 554 327,89
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	193 524 715,00
Lainat kunnilta ja kuntayhtymiltä	0,00
Saadut ennakot	3 448,43
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	26 164,46
Muut siirtovelat pitkäaikaiset	0,00
Lyhytaikainen	293 396 533,48
Joukkovelkakirjalainat	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	27 587 670,00
Lainat muilta luotonantajilta	131 167 565,21
Saadut ennakot	15 311 316,58
Ostovelat	40 219 211,32
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	13 802 933,53
Siirtovelat	65 307 836,84
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 038 667 225,87